॥ ਨਮੋ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ॥

ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯੇ

ਮਜ੍ਝਿਮਪਣ੍ਣਾਸਟੀਕਾ

੧. ਗਹਪਤਿਵਗ੍ਗੋ

੧. ਕਨ੍ਦਰਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧. **ਆਰਾਮਪੋਕ੍ਖਰਣੀਆਦੀਸੂ**ਤਿ ਆਰਾਮਪੋਕ੍ਖਰਣੀਉਯ੍ਯਾਨਚੇਤਿਯਟ੍ਠਾਨਾਦੀਸੁ। **ਉਸ੍ਸਨ੍ਨਾ**ਤਿ ਬਹੁਲਾ। ਅਸੋਕਕਣਿਕਾਰਕੋਵਿਲ਼ਾਰਕੁਮ੍ਭੀਰਾਜਰੁਕ੍ਖੇਹਿ ਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸਤਾਯ ਤਂ ਚਮ੍ਪਕਵਨਂ **ਨੀਲਾਦਿਪਞ੍ਚਵਣ੍ਣਕੁਸੁਮਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ, ਨ ਚਮ੍ਪਕਰੁਕ੍ਖਾਨਂਯੇਵ ਨੀਲਾਦਿਪਞ੍ਚਵਣ੍ਣਕੁਸੁਮਤਾਯਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਭਗਵਾ ਕੁਸੁਮਗਨ੍ਧਸੁਗਨ੍ਧੇ ਚਮ੍ਪਕਵਨੇ ਵਿਹਰਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨ ਮਾਪਨਕਾਲੇ ਏਵ ਤਸ੍ਮਿਂ ਨਗਰੇ ਚਮ੍ਪਕਰੁਕ੍ਖਾ ਉਸ੍ਸਨ੍ਨਾ, ਅਥ ਖੋ ਅਪਰਭਾਗੇਪੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ''ਪਞ੍ਚਸਤਮਤ੍ਤੇਹਿ ਅਡ੍ਢਤੇਲ਼ਸੇਹੀ''ਤਿ ਏਵਂ **ਅਦਸ੍ਸਿਤਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ**। ਹਤ੍ਥਿਨੋ ਚਾਰੇਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪੇਤੀਤਿ ਹਤ੍ਥਾਚਰਿਯੋ ਹਤ੍ਥੀਨਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਕੋ, ਤਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋਤਿ ਆਹ **"ਹਤ੍ਥਾਚਰਿਯਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋ"**ਤਿ। ਤਦਾ ਭਗਵਾ ਤੇਸਂ ਪਸਾਦਜਨਨਤ੍ਥਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵਂ ਅਨਿਗੁਹਿਤ੍ਵਾਵ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਛਬ੍ਬਣ੍ਣਾਨਂ ਘਨਬੁਦ੍ਧਰਸ੍ਮੀਨ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਭਗਵਤੋ ਚੇਵ ਗਾਰਵੇਨਾ**ਤਿ ਭਗਵਤੋ ਗਰੁਭਾਵੇਨ, ਭਗਵਤਿ ਗਾਰਵੇਨਾਤਿ ਵਾ ਪਾਠੋ।

ਨਿਚ੍ਚਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਭਿਣ੍ਹਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਕਦਾਚਿਦੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਭਿਣ੍ਹਨਿਚ੍ਚਤਾ ਹਿ ਇਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ, ਨ ਕੂਟਟ੍ਠਨਿਚ੍ਚਤਾ। ਲੋਕੇ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਿਮ੍ਹਯਾਵਹਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥਵਿਕਾਰਮ੍ਪਿ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਅਙ੍ਗੁਲਿਂ ਵਾ ਫੋਟਯਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਅਚ੍ਛਰਂ ਪਹਰਿਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤ"**ਨ੍ਤਿ। **ਅਭੂਤਪੁਬ੍ਬਂ ਭੂਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਯਂ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਨਯੋ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਉਪਾਦਾਯ ਰੁਲ਼੍ਹੀਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ''ਯੇਪਿ ਤੇ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਅਹੇਸੁਂ ਅਤੀਤਮਦ੍ਧਾਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਕਤ੍ਤੁਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਕਰਿਯਮਾਨਂ ਦੁਕ੍ਕਰਭਾਵੇਨ ਵਿਮ੍ਹਯਾਵਹਂ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਤ੍ਤੁਬ੍ਬਂ, ਪੁਰਿਮਂ ਗਰਹਚ੍ਛਰਿਯਂ, ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਪਸਂਸਚ੍ਛਰਿਯਂ, ਤਦੁਭਯਂ ਸੁਤ੍ਤਪਦਸੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਤਤ੍ਥਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਸਮ੍ਮਾ ਪਟਿਪਾਦਿਤੋਤਿ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਦਾਯਂ ਠਪਿਤੋ। ਏਸਾ ਪਟਿਪਦਾ ਪਰਮਾਤਿ **ਏਤਪਰਮਂ,** ਭਾਵਨਪੁਂਸਕਨਿਦ੍ਦੇਸੋਯਂ ਯਥਾ ''ਵਿਸਮਂ ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯਾ ਪਰਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੭੦)। ਅਯਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ – ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਪਟਿਪਦਾਯ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਪਟਿਪਾਦਿਤੋ, ਅਤੀਤੇਪਿ ਕਾਲੇ ਬੁਦ੍ਧਾ ਏਤਪਰਮਂਯੇਵ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਸਮ੍ਮਾ ਪਟਿਪਾਦੇਸੁਂ, ਅਨਾਗਤੇਪਿ ਕਾਲੇ ਏਤਪਰਮਂਯੇਵ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਸਮ੍ਮਾ ਪਟਿਪਾਦੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਨਯਗ੍ਗਾਹੇਨ ਦਿਟ੍ਠੇਨ ਅਦਿਟ੍ਠਂ ਅਨੁਮਿਨਨ੍ਤੋ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਸਾਸਨੇ ਸਙ੍ਘਸੁਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਮਜ੍ਝੇ ਭਿਨ੍ਨਸੁਵਣ੍ਣਂ ਵਿਯ ਸਮਸਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਏਵਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਚ ਤੇਸਂ ਸੁਧਮ੍ਮਤਞ੍ਚ ਤਥਾ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ਏਵਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਬੁਦ੍ਧਸੁਬੁਦ੍ਧਤਾ ਪਨ ਨੇਸਂ ਸਰੂਪੇਨੇਵ ਦਸ੍ਸਿਤਾਤਿ। **ਨ ਇਤੋ ਭਿਯ੍ਯੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਏਤਪਰਮਂਯੇਵਾਤਿ ਅਵਧਾਰਣੇਨ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ਸੀਲਪਦਟ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ ਸਮਾਧਿਸ੍ਸ, ਸਮਾਧਿਪਦਟ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ ਚ ਪਞ੍ਞਾਯ ਸੀਲੇਪਿ ਚ ਅਭਿਸਮਾਚਾਰਿਕਪੁਬ੍ਬਕਤ੍ਤਾ ਆਦਿਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਕਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਆਭਿਸਮਾਚਾਰਿਕਵਤ੍ਤਂ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ"**ਤਿ।

੨. ਪੁਚ੍ਛਾਨੁਸਨ੍ਧਿਆਦੀਸੁ ਅਨਨ੍ਤੋਗਧਤ੍ਤਾ **"ਪਾਟਿਏਕ੍ਕੋ ਅਨੁਸਨ੍ਧੀ"**ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਪਾਕਟਂ ਕਾਤੁਂ **"ਭਗਵਾ ਕਿਰਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਉਪਸਨ੍ਤਕਾਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਸਨ੍ਤਭਾਵਕਾਰਣਂ। ਤਞ੍ਚਿ ਅਰਿਯਾਨਂਯੇਵ ਵਿਸਯੋ, ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਚ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਏਵ ਅਨਵਸੇਸਤੋ

ਵ◌ਿਸਯੋਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥੰ ਬਜਤਿਰੇਕਤੋ ਅਨ੍ਵਯਤੋ ਚ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **ਨ ਹਿ ਤ੍ਵ**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ ਞਾਤਤ੍ਥਚਰਿਯਾ ਕਾਕਜਾਤਕਾਦਿਵਸੇਨ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਲੋਕਤ੍ਥਚਰਿਯਾ ਤਂਤਂਪਾਰਮਿਪੂਰਣਵਸੇਨ, ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਥਚਰਿਯਾ ਮਹਾਬੋਧਿਜਾਤਕਾਦਿਵਸੇਨ। **ਅਚ੍ਛਰਿਯਂ ਭੋ ਗੋਤਮਾ**ਤਿਆਦਿਨਾ ਕਨ੍ਦਰਕੇਨ ਕਤਂ ਪਸਾਦਪਵ◌ੇਦਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਯੋਪਿ ਤੇਤਿਆਦਿਨਾ ਤੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥੰ ਪਚ੍ਚਨੁਭਾਸਨ੍ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਨ੍ਤਿ ਚਰਿਤਤ੍ਤਾ ਆਹ – **“ਸਨ੍ਤਿ ਹਿ ਕਨ੍ਦਰਕਾਤਿ ਅਯਮ੍ਪਿ ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕੋ ਅਨੁਸਨ੍ਧੀ**”ਤਿ । ਯੋ ਹਿ ਕਨ੍ਦਰਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਉਪਸਨ੍ਤਭਾਵ◌ੋ ਕਿਤ੍ਤਿਤੋ, ਤਂ ਵ◌ਿਭਜਿਤ੍ਵ◌ਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋਪਿ ਤੇਨ ਅਪੁਚ੍ਛਿਤੋਯੇਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਜ੍ਝਾਸਯੇਨ ਭਗਵ◌ਾ **“ਸਨ੍ਤਿ ਹੀ**”ਤਿਆਦਿਨਾ ਦੇਸਨਂ ਆਰਭਿ। ਤੇਨਾਹ **“ਭਗਵਤੋ ਕਿਰ ਏਤਦਹੋਸੀ”** ਤਿਆਦਿ। **ਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵ**◌ਾਤਿ ਅਞ੍ਞਥਾ ਸਨ੍ਤਮੇਵ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਅਞ੍ਞਥਾ ਵ◌ਿਧਾਯ। **ਪਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵ**◌ਾਤਿ ਸਨਿਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ। ਤੇਨਾਹ **“ਕੁਹਕਭਾਵ◌ੇਨਾ**”ਤਿਆਦਿ। **ਪਟਿਪਦਂ ਪੂਰਯਮਾਨਾ**ਤਿ ਕਾਮਂ ਅਵ◌ਿਸੇਸੇਨ ਸੇਕ੍ਖਾ ਵ◌ੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਪਨ ਅਧਿਗਤਮਗ੍ਗਵਸੇਨ ‘‘ਪੂਰਯਮਾਨਾ’’ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ ਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਨਿਟ੍ਠਿਤਤ੍ਤਾ। ਮਗ੍ਗੋ ਹਿ ਏਕਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣਿਕੋਤਿ ਆਹ **“ਉਪਰਿਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਵ◌ਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਉਪਸਨ੍ਤਾ**”ਤਿ। **ਇਤੋ ਮੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਮਗ੍ਗੇਨਾਗਤੂਪਸਮਤੋ ਮੁਤ੍ਤਾ। ਕਲਜਾਣਪੁਥੁਜ੍ਜਨੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। ਤੇਨਾਹ **“ਚਤੂਹਿ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੇਹਿ ਉਪਸਨ੍ਤਾ**”ਤਿ।

ਸਤਤਸੀਲਾਤਿ ਅਵ◌ਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਸੀਲਾ। ਸਾਤਿਸਯੋ ਹਿ ਏਤੇਸਂ ਸੀਲਸ੍ਸ ਅਖਣ੍ਡਾਦਿਭਾਵ◌ੋ। ਸੁਪਰਿਸੁਦ੍ਧਸੀਲਤਾਵਸੇਨ ਸਨ੍ਤਤਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤਿ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਸਨ੍ਤਤਵ◌ੁਤ੍ਤਿਨੋ**ਤਿ ਆਹ **“ਤਸ੍ਸੇਵ ਵ◌ੇਵਚਨ**”ਨ੍ਤਿ। ਏਵ◌ਂ ਸੀਲਵ◌ੁਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ‘‘ਸਨ੍ਤਤਵ◌ੁਤ੍ਤਿਨੋ’’ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਂ ਵਤ੍ਵ◌ਾ ਇਦਾਨਿ ਜੀਵ◌ਿਤਵ◌ੁਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਸਨ੍ਤਤਜੀਵ◌ਿਕਾਵ◌ਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ**”ਤਿ ਆਹ। ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਜੀਵ◌ਿਤਵ◌ੁਤ੍ਤਿ ਸੀਲਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਾ ਏਵ◌ਾਤਿ ਆਹ **“ਤਸ੍ਮਿ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ।

ਨਿਪਯਤਿ ਵ◌ਿਸੋਸੇਤਿ ਰਾਗਾਦਿਸਂਕਿਲੇਸਂ, ਤਤੋ ਵ◌ਾ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਨਿਪਾਤੀਤਿ **ਨਿਪਕੋ,** ਪਞ੍ਞਵ◌ਾ। ਤੇਨਾਹ **“ਪਞ੍ਞਵਨ੍ਤੋ**”ਤਿ। **ਪਞ੍ਞਾਯ ਠਤ੍ਵ◌ਾ ਜੀਵ◌ਿਕਾਕਪ੍ਪਨਂ** ਨਾਮ ਬੁਦ੍ਧਪਟਿਕੁਟ੍ਠਮਿਚ੍ਛਾਜੀਵ◌ਂ ਪਹਾਯ ਸਮ੍ਮਾਜੀਵ◌ੇਨ ਜੀਵਨਨ੍ਤਿ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਯਥਾ ਏਕਚ੍ਚੋ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ **ਵ◌ਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** (ਵ◌ਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੧੪) **ਤਂਸਂਵਣ੍ਣਨਾਯਞ੍ਚ** (ਵ◌ਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ਮਹਾਟੀ॰ ੧.੧੪) ਵ◌ੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਰਥਵ◌ਿਨੀਤਪਟਿਪਦਾਦਯੋ ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਸੁਤ੍ਤੇਸੁ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਇਤੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਮਹਾਗੋਪਾਲਕਸੁਤ੍ਤਾਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੪੬ ਆਦਯੋ) ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾ ਕਥਿਤਾਤਿ ਆਹ – **“ਇਧ ਪਨ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਿਸ੍ਸਕਾ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾ ਕਥਿਤਾ**”ਤਿ, ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਸੁਤ੍ਤੇਪਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੭੩-੩੭੪; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੦੬ ਆਦਯੋ) ਵ◌ੋਮਿਸ੍ਸਕਾਵ ਕਥਿਤਾਤਿ। **ਏਤ੍ਤਕੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਾਯ ਦੇਸਨਾਯ।

੩. ਕਾਰਕਭਾਵਨ੍ਤਿ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨਕਭਾਵ◌ਂ। ਮਯਮ੍ਪਿ ਨਾਮ ਗਿਹੀ ਬਹੁਕਿਚ੍ਚਾ ਸਮਾਨਾ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲਂ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਚਿਤ੍ਤਾ ਵ◌ਿਹਰਾਮ, ਕਿਮਙ੍ਗ ਪਨ ਵ◌ਿਵ◌ੇਕਵ◌ਾਸਿਨੋਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਾਰਕਭਾਵ◌ਂ ਪਵ◌ੇਦੇਨ੍ਤੋ ਏਵ◌ਂ **ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਞ੍ਚ ਉਕ੍ਖਿਪਤਿ**। ਤੇਨਾਹ **“ਅਯਞ੍ਹਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ**”ਤਿਆਦਿ। ਨਾਨਾਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਅਪਰਾਪਰਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾਨਂ ਰਾਗਾਦਿਕਿਲੇਸਾਨਂ ਘਨਜਟਿਤਸਙ੍ਖਾਤਾਕਾਰੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿ ਕਿਲੇਸਗਹਨੇਨ ਗਹਨਤਾ, ਤੇਨਾਹ ‘‘ਅਨ੍ਤੋ ਜਟਾ ਬਹਿ ਜਟਾ, ਜਟਾਯ ਜਟਿਤਾ ਪਜਾ’’ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੩, ੧੯੨)। ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਅਜ੍ਝਾਸਯਗਹਣੇਨ ਸਾਠੇਯਜਮ੍ਪੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **“ਕਸਟਸਾਠੇਯਜੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ**”ਤਿ। ਯਥਾ ਸਪ੍ਪਿਮਧੁਫਾਣਿਤਾਦੀਸੁ ਕਚਵਰਭਾਵ◌ੋ, ਸੋ ਕਸਟੋਤਿ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ, ਏਵ◌ਂ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ ਸਂਕਿਲੇਸਭਾਵ◌ੋ ਕਸਟਨ੍ਤਿ ਆਹ **“ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਟ੍ਠੇਨ ਕਸਟਤਾ**”ਤਿ। ਅਤ੍ਤਨਿ ਅਸਨ੍ਤਗੁਣਸਮ੍ਭਾਵਨਂ **ਕੇਰਾਟਿਯਟ੍ਠੋ। ਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ‘‘ਇਦਂ ਅਹਿਤਂ ਨ ਸੇਵ◌ਿਤਬ੍ਬਂ, ਇਦਂ ਹਿਤਂ ਸੇਵ◌ਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਵ◌ਿਚਾਰੇਤਿ ਦੇਸੇਤਿ। ਵ◌ਿਚਾਰਣਟ੍ਠੋਪਿ ਹਿ ਹੋਤਿ ਜਾਨਾਤਿ-ਸਦ੍ਦੋ ਯਥਾ ‘‘ਆਯਸ੍ਮਾ ਜਾਨਾਤੀ’’ਤਿ। **ਸਬ੍ਬਾਪਿ... ਪੇ॰... ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ** ‘‘ਪਸੁਪਾਲਕਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਵ◌ਿਯ। ਇਧ ਅਨ੍ਤਰ-ਸਦ੍ਦੋ ‘‘ਵ◌ਿਜ੍ਜਨ੍ਤਰਿਕਾਯਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੪੯) ਵ◌ਿਯ ਖਣਟ੍ਠੋਤਿ ਆਹ **“ਯਤ੍ਤਕੇਨ ਖਣੇਨਾ**”ਤਿ। **ਤੇਨਾ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਿਨਾ। **ਤਾਨੀ**ਤਿ ਸਾਠੇਯਜਾਦੀਨਿ।

ਅਤ੍ਥਤੋ ਕਾਯਚਿੱਤੁਜੁਕਤਾਪਟਿਪਕ੍ਖਭੂਤਾਵ ਲੋਭਸਹਗਤਚਿੱਤੁਪ੍ਪਾਦਸ੍ਸ ਪਵੱਤਿਆਕਾਰਵਿਸੇਸਾਤਿ ਤਾਨਿ ਪਵੱਤਿਆਕਾਰੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ “**ਤੱਥਾ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁੱਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਯਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਾਣਭੂਤਸ੍ਸ ਅਸ੍ਸਸ੍ਸ ਵਾ ਹਤ੍ਥਿਨੋ ਵਾ। **ਠਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਤਤ੍ਥੇਵ ਸਪ੍ਪਟਿਭਯੇ ਠਾਨੇ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਠਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਨ ਹੋਤਿ। ਇਮਸ੍ਸ ਸਾਠੇਯ੍ਯਤਾਯ ਪਾਕਟਕਰਣੰ ਵੁੱਤਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯਭਾਵਤੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਚਤੂਸੁ ਠਾਨੇਸੁ “**ਵਤ੍ਥੇਤ੍ਵਾ**” ਇਚ੍ਚੇਵ ਵੁੱਤੰ, ਨਿਗੁਹਨ੍ਤੋ ਪਨ ਤਤ੍ਥੇਵ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯ। ਏਸ ਨਯੋ ਸੇਸੇਸੁਪਿ। **ਪਟਿਮੱਗੰ ਆਰੋਹਿਤੁਕਾਮਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਆਗਤਮੱਗਮੇਵ ਨਿਵੱਤਿਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤੁਕਾਮਸ੍ਸ। ਲੇਣ੍ਡਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਾਦੀਸੁ ਕਾਲਨ੍ਤਰਾਪੇਕ੍ਖਾਭਾਵੰ “**ਤਥਾ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਉਪਸੰਹਰਤਿ।

ਅਨ੍ਤੋਜਾਤਕਾਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦਾਸਿਯਾ ਕੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹਿ ਜਾਤਾ। **ਧਨਕ੍ਕੀਤਾ**ਤਿ ਧਨੰ ਦਤ੍ਵਾ ਦਾਸਭਾਵੇਨ ਗਹਿਤਾ। **ਕਰਮਰਾਨੀਤਾ**ਤਿ ਦਾਸਭਾਵੇਨ ਕਰਮਰੱਗਾਹਗਹਿਤਾ। **ਦਾਸਬ੍ਯਾ**ਨ੍ਤਿ ਦਾਸਭਾਵੰ। **ਪੇਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਦਾਸਾ ਏਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵੇਯ੍ਯਾਵੱਚਕਰਾ। **ਇਮੰ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਇਮੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਹਤ੍ਥਗਤੰ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ। **ਇਮੰ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੂ**ਤਿ ਇਮੰ ਤਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਗਤੰ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੂ। ਸਮ੍ਮੁਖਤੋ ਅਵ੍ਹੱਥਾ ਪਰਮ੍ਮੁਖਕਾਲੇ ਕਾਯਵਾਚਾਸਮੁਦਾਚਾਰਦਸ੍ਸਨੇਨੇਵ ਚਿੱਤਸ੍ਸ ਨੇਸੰ ਅਵ੍ਹੱਥਾ ਠਿਤਭਾਵੋ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

੪. ਅਯਮ੍ਪਿ ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕੋ ਅਨੁਸਨ੍ਧੀਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਅਨਨ੍ਤਰੇ ਵੁੱਤਨਯੇਨੇਵ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿਯੋਜਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਤੇਨੇਵਾਹ “**ਅਯਞ੍ਚੀ**”ਤਿਆਦਿ। ਚਤੁੱਤੇ ਹਿਤਪਟਿਪਦੰ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਪੁੱਗਲਸੀਸੇਨ ਪੁੱਗਲਪਟਿਪੱਤਿੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਪੁੱਗਲੇ ਪਹਾਯਾ**”ਤਿ ਆਹ। ਪਟਿਪੱਤਿ ਹਿ ਇਧ ਪਹਾਤਬ੍ਬਾ, ਨ ਪੁੱਗਲਾ। ਯਥਾ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਾਦਿਪੁੱਗਲਪਰਿਵਜ੍ਜਨੇਨ ਸਦ੍ਧਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਦਿਭਾਵਨਾ ਇਜ੍ਝਨ੍ਤਿ, ਏਵੰ ਮਿਚ੍ਛਾਪਟਿਪਨ੍ਨਪੁੱਗਲਪਰਿਵਜ੍ਜਨੇਨ ਮਿਚ੍ਛਾਪਟਿਪਦਾ ਵਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਆਹ – “**ਪੁਰਿਮੇ ਤਯੋ ਪੁੱਗਲੇ ਪਹਾਯਾ**”ਤਿ। **ਚਤੁਤ੍ਥਪੁੱਗਲਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਚਤੁਕ੍ਕੇ ਵੁੱਤਚਤੁਤ੍ਥਪੁੱਗਲਸ੍ਸ **ਹਿਤਪਟਿਪੱਤਿਯੰਯੇਵ ਪਟਿਪਾਦੇਮਿ** ਪਵੱਤੇਮੀਤਿ **ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ। ਸਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਸਮੰ ਵਿਨਾਸੰ ਨਿਰੋਧੰ ਪੱਤਾਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਆਹ “**ਨਿਰੁਦ੍ਧਾ ਸਨ੍ਤਾਤਿ ਵੁੱਤਾ**”ਤਿ। ਪੁਨ **ਸਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਭਾਵਨਾਵਸੇਨ ਕਿਲੇਸਪਰਿਲ਼ਾਹਵਿਗਮਤੋ ਸਨ੍ਤਾਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਆਹ “**ਨਿਬ੍ਬੁਤਾ**”ਤਿ। ਸਨ੍ਤਾਤਿ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਯੋਜਨਾ। **ਸਨ੍ਤੋ ਹਵੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਮਭਾਵਕਰੇਨ ਸਾਧੁਭਾਵਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਪੱਚਯਭੂਤੇਨ ਪਣ੍ਡਿੱਚੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਅਰਿਯਾ ‘‘ਸਨ੍ਤੋ’’ਤਿ ਵੁੱਤਾਤਿ ਆਹ – “**ਸਨ੍ਤੋ ਹਵੇ…ਪੇ॰… ਪਣ੍ਡਿਤਾ**”ਤਿ।

ਆਹਿਤੋ ਅਹੰਮਾਨੋ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਅੱਤਾ (ਅ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੨.੪.੧੯੮) ਅੱਤਭਾਵੋ, ਇਧ ਪਨ ਯੋ ਪਰੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਅੱਤਾ, ਤੰ **ਅੱਤਾਨੰ। ਪਰ**ਨ੍ਤਿ ਅੱਤਤੋ ਅਞ੍ਞੰ। **ਛਾਤੰ ਵੁੱਚਤਿ ਤਣ੍ਹਾ** ਜਿਘੱਚ੍ਛਾਹੇਤੁਤਾਯ। **ਅਨ੍ਤੋ ਤਾਪਨਕਿਲੇਸਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅੱਤਨੋ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਅੱਤਪਰਿਲ਼ਾਹਜਨਨਸਨ੍ਤਪ੍ਪਨਕਿਲੇਸਾਨੰ। **ਚਿੱਤੰ ਆਰਾਧੇਤੀ**ਤਿ ਚਿੱਤੰ ਪਸਾਦੇਤਿ, ਸਮ੍ਪਹੰਸੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਤਥਾਭੂਤੋ ਚਿੱਤੰ ਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੋ ਅਜ੍ਝਾਸਯੰ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁੱਤੰ “**ਚਿੱਤੰ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤੀ**”ਤਿਆਦਿ।

੫. ਦੁਕ੍ਖੰ ਪਟਿਕ੍ਕੂਲੰ ਜੇਗੁਚ੍ਛੰ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਦੁਕ੍ਖਪਟਿਕ੍ਕੂਲੋ ਤੰ **ਦੁਕ੍ਖਪਟਿਕ੍ਕੂਲੰ**। ਵਿਸੇਸਨਵਿਸੇਸਿਤਬ੍ਬਤਾ ਹਿ ਕਾਮਚਾਰਾ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਪਨ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਿਤਬ੍ਬਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਬਾਹਿਰਤ੍ਥਸਮਾਸੰ ਅਨਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ “**ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਟਿਕ੍ਕੂਲ**”ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੁੱਤੋ। ਯੇਨ ਹਿ ਭਾਗੇਨ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖੰ ਪਟਿਕ੍ਕੂਲੰ, ਤੇਨ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸੋਪੀਤਿ। ਤੇਨਾਹ – “**ਪੱਚਨੀਕਸਣ੍ਠਿਤ**”ਨ੍ਤਿ।

੬. ਚਤੂਹਿ ਕਾਰਣੇਹੀਤਿ ਧਾਤੁਕੁਸਲਤਾਦੀਹਿ ਚਤੂਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ। **ਕਮ੍ਮੰ ਕਰੋਤੀ**ਤਿ ਯੋਗਕਮ੍ਮੰ ਕਰੋਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ ਪਰੇਸੰ ਮੱਗਫਲਾਧਿਗਮਾਯ ਉਸ੍ਸਾਹਜਾਤਾ, ਤਤ੍ਥ ਨਿਰਨ੍ਤਰੰ ਯੁੱਤਪ੍ਪਯੁੱਤਾ ਏਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਪਟਿੱਚ ਤੇਸੰ ਅਨ੍ਤਰਾਯੋ ਨ ਹੋਤਿਯੇਵਾਤਿ ਆਹ “**ਨ ਪਨ ਬੁਦ੍ਧੇ ਪਟਿੱਚਾ**”ਤਿ। **ਕਿਰਿਯਪਰਿਹਾਨਿਯਾ** ਦੇਸਕਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵਾ ਪੁੱਗਲਸ੍ਸ ਤਜ੍ਜਪਯੋਗਾਭਾਵਤੋ। ‘‘ਦੇਸਕਸ੍ਸ ਵਾ’’ਤਿ ਇਦੰ ਸਾਵਕਾਨੰ ਵਸੇਨ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। **ਮਹਤਾ ਅਤ੍ਥੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਅਤ੍ਥ**-ਸਦ੍ਦੋ ਆਨਿਸੰਸਪਰਿਯਾਯੋਤਿ ਆਹ “**ਦ੍ਵੀਹਿ ਆਨਿਸੰਸੇਹੀ**”ਤਿ। **ਪਸਾਦੰ ਪਟਿਲਭਤਿ** ‘‘ਅਰਹਨ੍ਤੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਙ੍ਘਸੁਪ੍ਪਟਿਪੱਤਿਯਾ ਸੁਤੱਤਾ। **ਅਭਿਨਵੋ ਨਯੋ ਉਦਪਾਦਿ** ਸਨ੍ਤੁਤਸੀਲਤਾਦਿਵਸੇਨ ਅਨਤ੍ਤੁਨ੍ਨੁਪਤਾਦਿਵਸੇਨ, ਸੋਪਿ ਤੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਦਾਸਾਦੀਸੁ ਸਵਿਸੇਸੰ ਲਜ੍ਜੀ ਦਯਾਪਨ੍ਨੋ ਹਿਤਾਨੁਕਮ੍ਪੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸੇਕ੍ਖਪਟਿਪਦੰ ਸੀਲੰ ਸਾਧੇਨ੍ਤੋ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਭਾਵਨੰ ਪਰਿਬ੍ਰੂਹੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ “**ਮਹਤਾ ਅਤ੍ਥੇਨ ਸੰਯੁੱਤੋ**”ਤਿ।

੮. ਪਰੇਸਂ ਹਨਨਘਾਤਨਾਦਿਨਾ ਰੋਦਾਪਨਤੋ **ਲੁਦ੍ਦੋ**, ਤਥਾ ਵਿਘਾਤਕਭਾਵੇਨ ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਾਨਂ ਵਿਦਾਰਣਤੋ **ਦਾਰੁਣੋ**, ਵਿਰੁਦ੍ਧਵਾਦਤਾਯ **ਕਕ੍ਖਲ਼ੋ**, ਬਨ੍ਧਨਾਗਾਰੇ ਨਿਯੁਤ੍ਤੋ **ਬਨ੍ਧਨਾਗਾਰਿਕੋ**।

੯. **ਖਤ੍ਤਿਯਾਭਿਸੇਕੇਨਾ**ਤਿ ਖਤ੍ਤਿਯਾਨਂ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਅਭਿਸੇਕੇਨ। **ਸਨ੍ਥਾਗਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਸਨ੍ਥਾਰਵਸੇਨ ਕਤਂ ਅਗਾਰਂ ਯਞ੍ਞਾਵਾਟਂ। **ਸਪ੍ਪਿਤੇਲੇਨਾ**ਤਿ ਸਪ੍ਪਿਮਯੇਨ ਤੇਲੇਨ, ਯਮਕਸ੍ਨੇਹੇਨ ਹਿ ਤਦਾ ਕਾਯਂ ਅਬ੍ਭਞ੍ਜਤਿ। ਵਚ੍ਛਭਾਵਂ ਤਰਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ ਵਚ੍ਛਤਰੋ। **ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਕਰਣਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਵਨਮਾਲਾਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਦਬ੍ਭੇਹਿ ਵੇਦਿਯਾ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਨਤ੍ਥਾਯ। **ਯਞ੍ਞਭੂਮਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਵਸੇਸਯਞ੍ਞਟ੍ਠਾਨੇ। ਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਤੋ ਅਵਿਭਤ੍ਤਂ ਤਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਕਨ੍ਦਰਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੨. ਅਟ੍ਠਕਨਾਗਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੭. **ਅਵਿਦੂਰੇ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ''ਵੇਸਾਲਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਸਮੀਪੇ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਸਾਰਪ੍ਪਤ੍ਤਕੁਲਗਣਨਾਯਾ**ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੩.੧੧.੧੬) ਮਹਾਸਾਰਮਹਪ੍ਪਤ੍ਤਕੁਲਗਣਨਾਯ। **ਦਸਮੇ ਠਾਨੇ**ਤਿ ਅਞ੍ਞੇ ਅਞ੍ਞੇਤਿ ਦਸਗਣਨਟ੍ਠਾਨੇ। ਅਟ੍ਠਕਨਗਰੇ ਜਾਤੋ ਭਵੋ **ਅਟ੍ਠਕਨਾਗਰੋ। ਕੁਕ੍ਕੁਟਾਰਾਮੋ**ਤਿ ਪਾਟਲਿਪੁਤ੍ਤੇ ਕੁਕ੍ਕੁਟਾਰਾਮੇ, ਨ ਕੋਸਮ੍ਬਿਯਂ।

੧੮. ਪਕਤਤ੍ਥਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਤ-ਸਦ੍ਦੋਤਿ ਤਸ੍ਸ ''ਭਗਵਤਾ''ਤਿਆਦੀਹਿ ਪਦੇਹਿ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਭਾਵੇਨ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਯੇਨ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਭਾਵੇਨ ਭਗਵਾ ਪਕਤੋ ਅਧਿਗਤੋ ਸੁਪਾਕਟੋ ਚ, ਤਂ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਭਾਵਂ ਸਦ੍ਧਿਂ ਆਗਮਨੀਯਪਟਿਪਦਾਯ ਅਤ੍ਥਭਾਵੇਨ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਯੋ ਸੋ…ਪੇ॰… ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ"**ਤਿ ਆਹ। ਸਤਿਪਿ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨ-ਸਦ੍ਦਾਨਂ ਇਧ ਪਞ੍ਞਾਵੇਵਚਨਭਾਵੇ ਤੇਨ ਤੇਨ ਵਿਸੇਸੇਨ ਤੇਸਂ ਵਿਸਯਵਿਸੇਸੇ ਪਵਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਅਸਾਧਾਰਣਞਾਣਵਿਸੇਸਵਸੇਨ ਵਿਜ੍ਜਾਤ੍ਤਯਵਸੇਨ ਵਿਜ੍ਜਾਅਭਿਞ੍ਞਾਨਾਵਰਣਞਾਣਵਸੇਨ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞਾਣਮਂਸਚਕ੍ਖੁਵਸੇਨ ਪਟਿਵੇਧਦੇਸਨਾਞਾਣਵਸੇਨ ਚ ਤਦਤ੍ਥਂ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਤੇਸਂ ਤੇਸ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਆਸਯਾਨੁਸਯਂ ਜਾਨਤਾ** ਆਸਯਾਨੁਸਯਞਾਣੇਨ **ਸਬ੍ਬਂ ਞੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਂ ਪਸ੍ਸਤਾ** ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਾਨਾਵਰਣਞਾਣੇਹਿ। **ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਾਦੀਹੀ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਾਸਵਕ੍ਖਯਞਾਣੇਹਿ। **ਪਟਿਵੇਧਪਞ੍ਞਾਯਾ**ਤਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯ। **ਦੇਸਨਾਪਞ੍ਞਾਯ ਪਸ੍ਸਤਾ**ਤਿ ਦੇਸੇਤਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾਨਂ ਦੇਸੇਤਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰਂ ਬੋਧਨੇਯ੍ਯਪੁਗ੍ਗਲਾਨਞ੍ਚ ਆਸਯਾਨੁਸਯਚਰਿਤਾਧਿਮੁਤ੍ਤਿਆਦਿਭੇਦਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਪਞ੍ਞਾਯ ਯਾਥਾਵਤੋ ਪਸ੍ਸਤਾ। **ਅਰੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਲੇਸਾਰੀਨਂ, ਪਞ੍ਚਵਿਧਮਾਰਾਨਂ ਵਾ, ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਵਾ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨਂ ਤੇਸਂ ਪਨ ਹਨਨਂ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯੇਹਿ ਅਭਿਭਵਨਂ ਅਪ੍ਪਟਿਭਾਨਤਾਕਰਣਂ ਅਜ੍ਝੁਪੇਕ੍ਖਨਮੇਵ ਵਾ, **ਕੇਸਿਵਿਨਯਸੁਤ੍ਤ**ਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਨਿਦਸ੍ਸਨਂ।

ਤਥਾ ਠਾਨਾਟ੍ਠਾਨਾਦਿਵਿਭਾਗਂ **ਜਾਨਤਾ** ਯਥਾਕਮ੍ਮੂਪਗਸਤ੍ਤੇ **ਪਸ੍ਸਤਾ**, ਸਵਾਸਨਾਨਂ ਆਸਵਾਨਂ ਖੀਣਤ੍ਤਾ **ਅਰਹਤਾ**, ਅਭਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾਦਿਭੇਦੇ ਧਮ੍ਮੇ ਅਭਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾਦਿਤੋ ਅਵਿਪਰੀਤਾਵਬੋਧਤੋ **ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ**। ਅਥ ਵਾ ਤੀਸੁ ਕਾਲੇਸੁ ਅਪ੍ਪਟਿਹਤਞਾਣਤਾਯ **ਜਾਨਤਾ**, ਕਾਯਕਮ੍ਮਾਦਿਵਸੇਨ ਤਿਣ੍ਣਂ ਕਮ੍ਮਾਨਂ ਞਾਣਾਨੁਪਰਿਵਤ੍ਤਿਤੋ ਨਿਸਮ੍ਮਕਾਰਿਤਾਯ **ਪਸ੍ਸਤਾ**, ਦਵਾਦੀਨਂ ਅਭਾਵਸਾਧਿਕਾਯ ਪਹਾਨਸਮ੍ਪਦਾਯ **ਅਰਹਤਾ**, ਛਨ੍ਦਾਦੀਨਂ ਅਹਾਨਿਹੇਤੁਭੂਤਾਯ ਅਕ੍ਖਯਪਟਿਭਾਨਸਾਧਿਕਾਯ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਾਯ **ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨਾ**ਤਿ ਏਵਂ ਦਸਬਲਅਟ੍ਠਾਰਸਆਵੇਣਿਕਬੁਦ੍ਧਧਮ੍ਮਵਸੇਨਪਿ ਯੋਜਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ।

੧੯. **ਅਭਿਸਙ੍ਖਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਅਭਿਸਮ੍ਮੁਖਭਾਵੇਨ ਸਮੇਚ੍ਚ ਸਮ੍ਭੁਯ੍ਯ ਕਤਂ, ਸ੍ਵਸ੍ਸ ਕਤਭਾਵੋ ਉਪ੍ਪਾਦਨੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪਟਿਸਙ੍ਖਰਣੇਨਾਤਿ ਆਹ **"ਉਪ੍ਪਾਦਿਤ"**ਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਚਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਾ ਚੇਤਨਾਪਧਾਨਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ''ਅਭਿਸਙ੍ਖਤਂ ਅਭਿਸਞ੍ਚੇਤਯਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ''ਚੇਤਯਿਤਂ ਪਕਪ੍ਪਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਮਾਹ। **ਅਭਿਸਙ੍ਖਤਂ ਅਭਿਸਞ੍ਚੇਤਯਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਝਾਨਸ੍ਸ ਪਾਤੁਭਾਵਦਸ੍ਸਨਮੁਖੇਨ ਵਿਦ੍ਧਂਸਨਭਾਵਂ ਉਲ੍ਲਿਙ੍ਗੇਤਿ ਯਞ੍ਹਿ ਅਹੁਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਭਵਤਿ, ਤਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਟਿਵੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ ਪਾਲ਼ਿਯਂ

‘ਅਭਿਸਙ੍ਖਤ’ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਧਮ੍ਮੇ ਠਿਤੋ**ਤਿ ਸਮਥਧਮ੍ਮੇ ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਸਮਾਹਿਤੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਨਿਚ੍ਚਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਦੀਹਿ ਨਿਚ੍ਚਸਞ੍ਞਾਦਯੋ ਪਜਹਨ੍ਤੋ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਤਂ ਅਨੁਲੋਮਞਾਣਂ ਪਾਪੇਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਧਮ੍ਮੇ ਠਿਤੋ। ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਸਙ੍ਖਾਤੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਰਞ੍ਜਨਟ੍ਠੇਨ **ਰਾਗੋ,** ਨਨ੍ਦਨਟ੍ਠੇਨ **ਨਨ੍ਦੀ**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਸੁਖੁਮਾ ਅਪੇਕ੍ਖਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਯਾ ‘‘ਨਿਕਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਤਿ ਏਵਂ ਯਥਾਰੁਤਵਸੇਨ ਚ ਇਮਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਪਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੇ ਗਹੇਤਬ੍ਬੇ ਸਤਿ। **ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਸੁ ਛਨ੍ਦਰਾਗੋ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਅਨਾਗਾਮਿਫਲਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਤਦਤ੍ਥਾਯ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਿ ਅਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਕੇਵਲਂ ਤਤ੍ਥ ਛਨ੍ਦਰਾਗੋ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਤੇਸੁ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਸਙ੍ਖਾਤੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਛਨ੍ਦਰਾਗਮਤ੍ਤੇਨ ਅਨਾਗਾਮਿਨਾ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਸ੍ਸ ਅਲਦ੍ਧਾਨਾਗਾਮਿਫਲੇਨ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਤਥਾ ਸਤਿ ਤੇਨ ਅਨਾਗਾਮਿਫਲਮ੍ਪਿ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਮੇਵ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ – **“ਅਨਾਗਾਮਿਫਲਂ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ**”ਤਿ। ਸਭਾਵਤੋ ਰਸਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਅਵਿਪਰੀਤੋ ਅਤ੍ਥੋ ਏਵ **ਅਤ੍ਥਰਸੋ। ਅਞ੍ਞਾਪਿ ਕਾਚਿ ਸੁਗਤਿਯੋ**ਤਿ ਵਿਨਿਪਾਤਿਕੇ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। **ਅਞ੍ਞਾਪਿ ਕਾਚਿ ਦੁਗ੍ਗਤਿਯੋ**ਤਿ ਅਸੁਰਕਾਯਮਾਹ।

ਸਮਥਧੁਰਮੇਵ ਧੁਰਂ ਸਮਥਯਾਨਿਕਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਦੇਸਨਾਯ ਆਗਤਤ੍ਤਾ। ਮਹਾਮਾਲੁਕ੍ਯੋਵਾਦੇ ‘‘ਵਿਵਿਚ੍ਚ ਅਕੁਸਲੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਵਿਤਕ੍ਕਂ ਸਵਿਚਾਰ’’ਨ੍ਤਿ ਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ‘‘ਸੋ ਯਦੇਵ ਤਤ੍ਥ ਹੋਤਿ ਰੂਪਗਤਂ ਵੇਦਨਾਗਤ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਠਿਤੋ ਆਸਵਾਨਂ ਖਯਂ ਪਾਪੁਣਾਤੀ’’ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੩੩) ਆਗਤਤ੍ਤਾ **“ਮਹਾਮਾਲੁਕ੍ਯੋਵਾਦੇ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵ ਧੁਰਾ**”ਨ੍ਤਿ ਆਹ। **ਮਹਾਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਸੁਤ੍ਤੇ** (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੭੩ ਆਦਯੋ; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੦੬ ਆਦਯੋ) ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਕਮੇਵ ਤਿਕ੍ਖਤਰਾਯ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **“ਵਿਪਸ੍ਸਨੁਤ੍ਤਰਂ ਕਥਿਤ**”ਨ੍ਤਿ। **ਕਾਯਗਤਾਸਤਿਸੁਤ੍ਤੇ** (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੫੩-੧੫੪) ਆਨਾਪਾਨਜ੍ਝਾਨਾਦਿਵਸੇਨ ਸਵਿਸੇਸਂ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **“ਸਮਥੁਤ੍ਤਰਂ ਕਥਿਤ**”ਨ੍ਤਿ।

ਅਪ੍ਪਂ ਯਾਚਿਤੇਨ ਬਹੁਂ ਦੇਨ੍ਤੇਨ ਉਲ਼ਾਰਪੁਰਿਸੇਨ ਵਿਯ **ਏਕਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤੇਨ “ਅਯਮ੍ਪਿ ਏਕਧਮ੍ਮੋ”ਤਿ ਕਥਿਤਤ੍ਤਾ ਏਕਾਦਸਪਿ ਧਮ੍ਮਾ** ਪੁਚ੍ਛਾਵਸੇਨ **ਏਕਧਮ੍ਮੋ ਨਾਮ ਜਾਤੋ** ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਵਾਕ੍ਯਪਰਿਸਮਾਪਨਞਾਯੇਨ। **ਏਕਵੀਸਤਿ ਪਬ੍ਬਾਨਿ** ਤੇਹਿ ਬੋਧਿਯਮਾਨਾਯ ਪਟਿਪਦਾਯ ਏਕਰੂਪਤ੍ਤਾ **ਪਟਿਪਦਾਵਸੇਨ ਏਕਧਮ੍ਮੋ ਨਾਮ ਜਾਤੋ**ਤਿ। **ਇਧ** ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਟ੍ਠਕਨਾਗਰਸੁਤ੍ਤੇ। ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸਙ੍ਖਾਰਾਵਸੇਸਸੁਖੁਮਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਤਾਯ ਤਤ੍ਥ ਸਾਵਕਾਨਂ ਦੁਕ੍ਕਰਨ੍ਤਿ ਨ ਚਤੁਤ੍ਥਾਰੁਪ੍ਪਵਸੇਨੇਤ੍ਥ ਦੇਸਨਾ ਆਗਤਾਤਿ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰਾਨਂ, ਹੇਟ੍ਠਿਮਾਨਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਆਰੁਪ੍ਪਾਨਞ੍ਚ ਵਸੇਨ **ਏਕਾਦਸ। ਪੁਚ੍ਛਾਵਸੇਨਾ**ਤਿ ‘‘ਅਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ ਆਨਨ੍ਦ, ਤੇਨ...ਪੇ॰... ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਏਕਧਮ੍ਮੋ ਅਕ੍ਖਾਤੋ’’ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੮) ਏਵਂ ਪਵਤ੍ਤਪੁਚ੍ਛਾਵਸੇਨ। **ਅਮਤੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਤ੍ਥੇਨਾ**ਤਿ ਅਮਤਭਾਵਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਹੇਤੁਤਾਯ, ਸਬ੍ਬਾਨਿਪਿ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਏਕਰਸਮ੍ਪਿ ਅਮਤਾਧਿਗਮਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਗ੍ਗਫਲਭੂਮਿ ਅਨਾਗਾਮਿਫਲਭੂਮੀਤਿ ਦ੍ਵੇਵ ਭੂਮਿਯੋ ਸਰੂਪਤੋ ਆਗਤਾ, ਨਾਨਨ੍ਤਰਿਯਤਾਯ ਪਨ ਹੇਟ੍ਠਿਮਾਪਿ ਦ੍ਵੇ ਭੂਮਿਯੋ ਅਤ੍ਥਤੋ ਆਗਤਾ ਏਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ।

੨੧. ਪਞ੍ਚ ਸਤਾਨਿ ਅਗ੍ਘੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਪਞ੍ਚਸਤਂ**। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਅਟ੍ਠਕਨਾਗਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੩. ਸੇਖਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੨. ਸਨ੍ਥਾਗਾਰਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਾਨੁਸਾਸਨਾਗਾਰਂ। ਤੇਨਾਹ – **“ਉਯ੍ਯੋਗਕਾਲਾਦੀਸੂ**”ਤਿਆਦਿ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਮਙ੍ਗਲਮਹਾਦੀਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਸਨ੍ਥਮ੍ਭਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਵਿਸ੍ਸਮਨ੍ਤਿ, ਪਰਿਸ੍ਸਮਂ ਵਿਨੋਦੇਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਹਾ**ਤਿ ਸਨ੍ਨਿਵੇਸਵਸੇਨ ਏਕਜ੍ਝਂ। **ਸਹ ਅਤ੍ਥਾਨੁਸਾਸਨਂ ਅਗਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ ਤ੍ਥ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਨ੍ਥ-ਕਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਥਾਗਾਰਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਸਨ੍ਥਰਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤਨਵਸੇਨ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ।

ਤੇਪਿਟਕਂ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ ਆਗਤਮੇਵ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਸ੍ਸ ਆਗਮਨਸੀਸੇਨ ਅਰਿਯਫਲਧਮ੍ਮਾਨਮ੍ਪਿ ਆਗਮਨਂ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ, ਤਿਯਾਮਰਤ੍ਤਿਂ ਤਤ੍ਥ ਵਸਨ੍ਤਾਨਂ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਵਲਞ੍ਜਨਂ ਹੋਤੀਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇ ਕਲ੍ਯਾਣਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾਪੇਨ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਚੇ? ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਧਮ੍ਮਾਨਂ ਤਤ੍ਥ ਆਗਮਨਂ ਹੋਤਿਯੇਵ।

ਅਲ੍ਲਗੋਮਯੇਨਾਤਿ ਅਚ੍ਛੇਨ ਅਲ੍ਲਗੋਮਯਰਸੇਨ। **ਓਪੁਞ੍ਛਾਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵਿਲਿਮ੍ਪਿਤ੍ਵਾ। **ਚਤੁਜ੍ਜਾਤਿਯਗਨ੍ਧੇਹੀ**ਤਿ ਤਗਰਕੁਙ੍ਕੁਮਯਵਨਪੁਪ੍ਫਤਮਾਲਪਤ੍ਤਾਨਿ ਪਿਸਿਤ੍ਵਾ ਕਤਗਨ੍ਧੇਹਿ **ਨਾਨਾਵਣ੍ਣੇ**ਤਿ ਨੀਲਾਦਿਵਸੇਨ ਨਾਨਾਵਣ੍ਣੇ, ਨ ਭਿਤ੍ਤਿਵਿਸੇਸਵਸੇਨ। ਭਿਤ੍ਤਿਵਿਸੇਸਵਸੇਨ ਪਨ ਨਾਨਾਸਣ੍ਠਾਨਰੂਪਮੇਵ। **ਮਹਾਪਿਟ੍ਠਿਕਕੋਜਵਕੇ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਿਪਿਟ੍ਠੀਸੁ ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬਤਾਯ ਮਹਾਪਿਟ੍ਠਿਕਾਤਿ ਲਦ੍ਧਸਮਞ੍ਞੇ ਕੋਜਵੇਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਕੁਤ੍ਤਕੇ ਪਨ ਸਨ੍ਧਾਯੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਹਤ੍ਥਤ੍ਥਰਣਾ** ਹਤ੍ਥਿਰੂਪਵਿਚਿਤ੍ਤਾ। **ਅਸ੍ਸਤ੍ਥਰਕਸੀਹਤ੍ਥਰਕਾ**ਦਯੋਪਿ ਅਸ੍ਸਸੀਹਰੂਪਾਦਿਵਿਚਿਤ੍ਤਾ ਏਵ ਅਤ੍ਥਰਕਾ, **ਚਿਤ੍ਤਤ੍ਥਰਕਂ** ਨਾਨਾਰੂਪੇਹਿ ਚੇਵ ਨਾਨਾਵਿਧਮਾਲਾਕਮ੍ਮਾਦੀਹਿ ਚ ਵਿਚਿਤ੍ਤਂ ਅਤ੍ਥਰਕਂ।

ਉਪਧਾਨਨ੍ਤਿ ਅਪਸ੍ਸਯਨਂ **ਉਪਦਹਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਪਸ੍ਸਯਯੋਗ੍ਗਭਾਵੇਨ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਧੇਹਿ ਕਤਮਾਲਾ **ਗਨ੍ਧਦਾਮਂ,** ਤਮਾਲਪਤ੍ਤਾਦੀਹਿ ਕਤਂ **ਪਤ੍ਤਦਾਮਂ**। ਆਦਿ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਹਿਙ੍ਗੁਲਤਕ੍ਕੋਲਜਾਤਿਫਲਜਾਤਿਪੁਪ੍ਫਾਦੀਹਿ ਕਤਦਾਮਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਾਕਾਰੇਨ ਕਤਪੀਠਂ **ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਪੀਠਂ,** ਤੀਸੁ ਪਸ੍ਸੇਸੁ, ਏਕਪਸ੍ਸੇ ਏਵ ਵਾ ਸਉਪਸ੍ਸਯਂ **ਅਪਸ੍ਸਯਪੀਠਂ,** ਅਨਪਸ੍ਸਯਂ **ਮੁਣ੍ਡਪੀਠਂ ਯੋਜਨਾਵਟ੍ਟੇ**ਤਿ ਯੋਜਨਪਰਿਕ੍ਖੇਪੇ।

ਸਂਵਿਧਾਯਾਤਿ ਅਨ੍ਤਰਵਾਸਕਸ੍ਸ ਕੋਣਪਦੇਸਞ੍ਚ ਇਤਰਪਦੇਸਞ੍ਚ ਸਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਧਾਯ। ਤੇਨਾਹ – "**ਕਤ੍ਤਰਿਯਾ ਪਦੁਮਂ ਕਨ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯਾ**"ਤਿ **ਤਿਮਣ੍ਡਲਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚ ਯਸ੍ਮਾ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਰੂਪਸਮ੍ਪਦਾ ਵਿਯ ਆਕਪ੍ਪਸਮ੍ਪਦਾਪਿ ਪਰਮੁਕ੍ਕਂਸਗਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਦਾ ਭਗਵਾ ਏਵਂ ਸੋਭਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਸੁਵਣ੍ਣਪਾਮਙ੍ਗੇਨਾ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ, ਤਤ੍ਥ **ਅਸਮੇਨ ਬੁਦ੍ਧਵੇਸੇਨਾ**ਤਿਆਦਿਨਾ ਤਦਾ ਭਗਵਾ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵਸ੍ਸ ਨਿਗੂਹਣੇ ਕਾਰਣਾਭਾਵਤੋ ਤਤ੍ਥ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਨਾਗਯਕ੍ਖਗਨ੍ਧਬ੍ਬਾਦੀਨਂ ਪਸਾਦਜਨਨਤ੍ਥਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਭਾਵਪਕਤਿਕਿਰਿਯਾਯੇਵ ਕਪਿਲਵਤ੍ਥੁਂ ਪਾਵਿਸੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਕਾਯਪ੍ਪਭਾ ਨਾਮ ਪਕਤਿਯਾ ਅਸੀਤਿਹਤ੍ਥਮਤ੍ਤਮੇਵ ਪਦੇਸਂ ਫਰਤੀਤਿ ਆਹ – "**ਅਸੀਤਿਹਤ੍ਥਟ੍ਠਾਨਂ ਅਗ੍ਗਹੇਸੀ**"ਤਿ ਨੀਲਪੀਤਲੋਹਿਤੋਦਾਤਮਞ੍ਜਿਟ੍ਠਪਭਸ੍ਸਰਾਨਂ ਵਸੇਨ **ਛਬ੍ਬਣ੍ਣਾ ਬੁਦ੍ਧਰਸ੍ਮਿਯੋ**।

ਸਬ੍ਬਪਾਲਿਫੁਲ੍ਲੋਤਿ ਮੂਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਅਗ੍ਗਾ ਫੁਲ੍ਲੋ ਵਿਕਸਿਤੋ। **ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਠਪਿਤਾਨ**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਪਰਿਕਪ੍ਪੂਪਮਾ। **ਯਥਾ ਤਂ…ਪੇ॰… ਅਲਙ੍ਕਤਂ** ਅਞ੍ਞੋ ਵਿਰੋਚਤਿ, ਏਵਂ ਵਿਰੋਚਿਤ੍ਥ, ਸਮਤਿਂਸਾਯ ਪਾਰਮਿਤਾਹਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਤਤ੍ਤਾ ਏਵਂ ਵਿਰੋਚਿਤ੍ਥਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਪਞ੍ਚਵੀਸਤਿਯਾ ਨਦੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਗਙ੍ਗਾਦੀਨਂ ਚਨ੍ਦਭਾਗਾਪਰਿਯੋਸਾਨਾਨਂ ਪਞ੍ਚਵੀਸਤਿਯਾ ਮਹਾਨਦੀਨਂ। **ਸਮ੍ਭਿਜ੍ਜਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਭੇਦਂ ਮਿਸ੍ਸੀਭਾਵਂ ਪਤ੍ਵਾ **ਮੁਖਦ੍ਵਾਰੇ**ਤਿ ਸਮੁਦ੍ਦਂ ਪਵਿਟ੍ਠਟ੍ਠਾਨੇ।

ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਨਾਗਸੁਪਣ੍ਣਗਨ੍ਧਬ੍ਬਯਕ੍ਖਾਦੀਨਂ ਅਕ੍ਖੀਨੀਤਿ ਚੇਤਂ ਪਰਿਕਪ੍ਪਨਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਹਸ੍ਸੇਨਾ**ਤਿ ਪਦਸਹਸ੍ਸੇਨ, ਭਾਣਵਾਰਪ੍ਪਮਾਣੇਨ ਗਨ੍ਥੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਕਮ੍ਪਯਨ੍ਤੋ ਵਸੁਨ੍ਧਰਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗੁਣਵਿਸੇਸੇਹਿ ਪਥਵੀਕਮ੍ਪਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੋ, ਏਵਂਭੂਤੋਪਿ **ਅਹੇਠਯਨ੍ਤੋ ਪਾਣਾਨਿ**। ਸਬ੍ਬਦਕ੍ਖਿਣਤ੍ਤਾ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ **ਦਕ੍ਖਿਣਂ ਪਠਮਂ ਪਾਦਂ ਉਦ੍ਧਰਨ੍ਤੋ। ਸਮਂ ਸਮ੍ਫੁਸਤੇ ਭੂਮਿਂ** ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਪਾਦਤਾਯ। ਯਦਿਪਿ ਭੂਮਿਂ ਸਮਂ ਫੁਸਤਿ, **ਰਜਸਾਨੁਪਲਿਪ੍ਪਤਿ** ਸੁਖੁਮਤ੍ਤਾ ਛਵਿਯਾ। **ਨਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਂ ਉਨ੍ਨਮਤੀ**ਤਿਆਦਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਪਾਦਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਪਟਿਲਾਭਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦਫਲਂ। **ਨਾਤਿਦੂਰੇ ਉਦ੍ਧਰਤੀ**ਤਿ ਅਤਿਦੂਰੇ ਠਪੇਤੁਂ ਨ ਉਦ੍ਧਰਤਿ। **ਨਚ੍ਚਾਸਨ੍ਨੇ ਚ ਨਿਕ੍ਖਿਪ**ਨ੍ਤਿ ਅਚ੍ਚਾਸਨ੍ਨੇ ਚ ਠਾਨੇ ਅਨਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੋ ਨਿਯ੍ਯਾਤਿ। **ਹਾਸਯਨ੍ਤੋ ਸਦੇਵਕੇ** ਲੋਕੇ ਤੋਸਯਨ੍ਤੋ। ਚਤੂਹਿ ਪਾਦੇਹਿ ਚਰਤੀਤਿ **ਚਤੁਚਾਰੀ**।

ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵਸ੍ਸ ਪਕਾਸਨਵਸੇਨ ਗਤਤ੍ਤਾ **ਵਣ੍ਣਕਾਲੋ ਨਾਮ ਕਿਰੇਸ**। ਸਰੀਰਵਣ੍ਣੇ ਵਾ ਗੁਣਵਣ੍ਣੇ ਵਾ ਕਥਿਯਮਾਨੇ **ਦੁਕ੍ਕਥਿਤਨ੍ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤੁਬ੍ਬਂ**। ਕਸ੍ਮਾ? **ਅਪਰਿਮਾਣਵਣ੍ਣਾ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਾ** ਭਗਵਨ੍ਤੋ, ਬੁਦ੍ਧਗੁਣਸਂਵਣ੍ਣਨਾ ਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਯਥਾਧਮ੍ਮਸਂਵਣ੍ਣਨਂਯੇਵ ਅਨੁਪਵਿਸਤੀਤਿ।

ਦੁਕੂਲਚੁਮ੍ਬਟਕੇਨਾਤਿ ਗਨ੍ਥਿਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤਦੁਕੂਲਵਟ੍ਟੇਨ, **ਨਾਗਵਿਕ੍ਕਨ੍ਤਚਰਣੋ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਿਨਾਗਸਦਿਸਪਦਨਿਕ੍ਖੇਪੋ। **ਸਤਪੁਞ੍ਞਲਕ੍ਖਣੋ**ਤਿ ਅਨੇਕਸਤਪੁਞ੍ਞਨਿਮ੍ਮਿਤਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣੋ **ਮਣਿਵੇਰੋਚਨੋ ਯਥਾ**ਤਿ ਅਤਿਵਿਯ ਵਿਰੋਚਮਾਨੋ ਮਣਿ ਵਿਯ ਵੇਰੋਚਨੋ ਨਾਮ ਏਕੋ ਮਣਿਵਿਸੇਸੋਤਿ ਕੇਚਿ **ਮਹਾਸਾਲੋ**ਵਾਤਿ ਮਹਨ੍ਤੋ ਸਾਲਰੁਕ੍ਖੋ ਵਿਯ, ਕੋਵਿਲ਼ਾਰਾਦਿਮਹਾਰੁਕ੍ਖੋ ਵਿਯ ਵਾ **ਪਦੁਮੋ ਕੋਕਨਦੋ ਯਥਾ**ਤਿ ਕੋਕਨਦਸਙ੍ਖਾਤਂ ਮਹਾਪਦੁਮਂ ਵਿਯ, ਵਿਕਸਮਾਨਪਦੁਮਂ ਵਿਯ ਵਾ।

ਆਕਾਸਗਙ੍ਗਂ ਓਤਾਰੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯਾਤਿਆਦਿ ਤਸ੍ਸਾ ਪਕਿਣ੍ਣਕਕਥਾਯ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਦੁਕ੍ਕਰਭਾਵਦਸ੍ਸਨਞ੍ਚੇਵ ਸੁਣਨ੍ਤਾਨਂ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸੁਖਾਵਹਭਾਵਦਸ੍ਸਨਞ੍ਚ **ਪਥਵੀਜਂ ਆਕਡ੍ਢੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯਾ**ਤਿ ਨਾਲਿਯਨ੍ਤਂ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਮਹਾਪਥਵਿਯਾ ਹੇਟ੍ਠਿਮਤਲੇ ਪਪ੍ਪਟਕੋਜਂ ਉਦ੍ਧਂਮੁਖਂ ਕਤ੍ਵਾ ਆਕਡ੍ਢੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ **ਯੋਜਨਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਪ੍ਪਮਾਣਂ **ਮਧੁਭਣ੍ਡ**ਨ੍ਤਿ ਮਧੁਪਟਲਂ।

ਮਹਨ੍ਤਨ੍ਤਿ ਉਲ਼ਾਰਂ। **ਸਬ੍ਬਦਾਨਂ ਦਿਨ੍ਨਮੇਵ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਮੇਵ ਪਚ੍ਚਯਜਾਤਂ ਆਵਾਸਦਾਯਕੇਨ ਦਿਨ੍ਨਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਤਥਾਹਿ ਦ੍ਵੇ ਤਯੋ ਗਾਮੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਲਦ੍ਧਾ ਆਗਤਸ੍ਸਪਿ ਛਾਯੂਦਕਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਆਰਾਮਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਨ੍ਹਾਯਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਸ੍ਸਯੇ ਮੁਹੁਤ੍ਤਂ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਕਾਯੇ ਬਲਂ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਵਿਯ ਹੋਤਿ। ਬਹਿ ਵਿਚਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਕਾਯੇ ਵਣ੍ਣਧਾਤੁ ਵਾਤਾਤਪੇਹਿ ਕਿਲਮਤਿ, ਪਟਿਸ੍ਸਯਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਾਰਂ ਪਿਧਾਯ ਮੁਹੁਤ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵਿਸਭਾਗਸਨ੍ਤਤਿ ਵੂਪਸਮ੍ਮਤਿ, ਸਭਾਗਸਨ੍ਤਤਿ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤਿ, ਵਣ੍ਣਧਾਤੁ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ ਵਿਯ ਹੋਤਿ, ਬਹਿ ਵਿਚਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਪਾਦੇ ਕਣ੍ਟਕੋ ਵਿਜ੍ਝਤਿ, ਖਾਣੁ ਪਹਰਤਿ, ਸਰੀਸਪਾਦਿਪਰਿਸ੍ਸਯੋ ਚੇਵ ਚੋਰਭਯਞ੍ਚ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਪਟਿਸ੍ਸਯਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਾਰਂ ਪਿਧਾਯ ਨਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪਨ ਸਬ੍ਬੇ ਪਰਿਸ੍ਸਯਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਜ੍ਝਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਪੀਤਿਸੁਖਂ, ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਮਨਸਿਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਸਮਸੁਖਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਵਿਕ੍ਖੇਪਾਭਾਵਤੋ, ਬਹਿ ਵਿਚਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਕਾਯੇ ਸੇਦਾ ਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਅਕ੍ਖੀਨਿ ਫਨ੍ਦਨ੍ਤਿ, ਸੇਨਾਸਨਂ ਪਵਿਸਨਕ੍ਖਣੇ ਮਞ੍ਚਪੀਠਾਦੀਨਿ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਨ੍ਤਿ, ਮੁਹੁਤ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪਨ ਅਕ੍ਖਿਪਸਾਦੋ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਵਿਯ ਹੋਤਿ, ਦ੍ਵਾਰਵਾਤਪਾਨਮਞ੍ਚਪੀਠਾਦੀਨਿ ਪਞ੍ਞਾਯਨ੍ਤਿ, ਏਤਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਚ ਆਵਾਸੇ ਵਸਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਚਤੂਹਿ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – “**ਆਵਾਸਦਾਨਸ੍ਮਿਂ ਦਿਨ੍ਨੇ ਸਬ੍ਬਂ ਦਾਨਂ ਦਿਨ੍ਨਮੇਵ ਹੋਤੀ**”ਤਿ। **ਭੂਮਟ੍ਠਕ…ਪੇ॰… ਨ ਸਕ੍ਕਾ**ਤਿ ਅਯਮਟ੍ਠੋ **ਮਹਾਸੁਦਸ੍ਸਨਵਤ੍ਥੁਨਾ** (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੪੧ ਆਦਯੋ) ਦੀਪੇਤਬ੍ਬੋ।

ਸੀਤਨ੍ਤਿ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੩.੨੯੫; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੨.੪.੨੪੩) ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਧਾਤੁਕ੍ਖੋਭਵਸੇਨ ਵਾ ਬਹਿਦ੍ਧਉਤੁਵਿਪਰਿਣਾਮਵਸੇਨ ਵਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਸੀਤਂ। **ਉਣ੍ਹ**ਨ੍ਤਿ ਅਗ੍ਗਿਸਨ੍ਤਾਪਂ। ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਦਵਦਾਹਾਦੀਸੁ ਸਮ੍ਭਵੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਪਟਿਹਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਟਿਬਾਹਤਿ। ਯਥਾ ਤਦੁਭਯਵਸੇਨ ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਾਨਂ ਬਾਧਨਾਨਿ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਕਰੋਤਿ। ਸੀਤੁਣ੍ਹਬ੍ਭਾਹਤੇ ਹਿ ਸਰੀਰੇ ਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਯੋਨਿਸੋ ਪਦਹਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। **ਵਾਲ਼ਮਿਗਾਨੀ**ਤਿ ਸੀਹਬ੍ਯਗ੍ਘਾਦਿਵਾਲ਼ਮਿਗੇ। ਗੁਤ੍ਤਸੇਨਾਸਨਞ੍ਹਿ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਾਰਂ ਪਿਧਾਯ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਤੇ ਪਰਿਸ੍ਸਯਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ । **ਸਰੀਸਪੇ**ਤਿ ਯੇ ਕੇਚਿ ਸਰਨ੍ਤਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਦੀਘਜਾਤਿਕੇ। **ਮਕਸੇ**ਤਿ ਨਿਦਸ੍ਸਨਮੇਤਂ, ਡਂਸਾਦੀਨਂ ਏਤੇਨੇਵ ਸਙ੍ਗਹੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਸਿਸਿਰੇ**ਤਿ ਸੀਤਕਾਲਵਸੇਨ ਸਤ੍ਤਾਹਵਦ੍ਦਲਿਕਾਦਿਵਸੇਨ ਚ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਸਿਸਿਰਸਮ੍ਫਸ੍ਸੇ। **ਵੁਟ੍ਠਿਯੋ**ਤਿ ਯਦਾ ਤਦਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਵਸ੍ਸਵੁਟ੍ਠਿਯੋ ਪਟਿਹਨਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਵਾਤਾਤਪੋ ਘੋਰੋਤਿ ਰੁਕ੍ਖਗਚ੍ਛਾਦੀਨਂ ਉਮ੍ਮੂਲਭਞ੍ਜਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਘੋਰੋ ਸਰਜਅਰਜਾਦਿਭੇਦੋ ਵਾਤੋ ਚੇਵ ਗਿਮ੍ਹਪਰਿਲ਼ਾਹਸਮਯੇਸੁ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਘੋਰੋ ਸੂਰਿਯਾਤਪੋ ਚ। **ਪਟਿਹਞ੍ਞਤੀ**ਤਿ ਪਟਿਬਾਹੀਯਤਿ। **ਲੇਣਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਨਾਨਾਰਮ੍ਮਣਤੋ ਚਿਤ੍ਤਂ

ਨਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨਾਰਾਮਤ੍ਥਂ। **ਸੁਖਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਪਰਿਸ੍ਸਯਾਭਾਵੇਨ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਤ੍ਥਂ। **ਝਾਯਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਤਿਂਸਾਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪਨਿਜ੍ਝਾਯਿਤੁਂ। **ਵਿਪਸ੍ਸਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਤੋ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰੇ ਸਮ੍ਮਸਿਤੁਂ।

ਵਿਹਾਰੇਤਿ ਪਟਿਸ੍ਸਯੇ। **ਕਾਰਯੇ**ਤਿ ਕਾਰਾਪੇਯ੍ਯ। **ਰਮ੍ਮੇ**ਤਿ ਮਨੋਰਮੇ ਨਿਵਾਸਸੁਖੇ। **ਵਾਸਯੇਤ੍ਥ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੇ**ਤਿ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਪਨ ਏਤ੍ਥ ਵਿਹਾਰੇਸੁ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੇ ਸੀਲਵਨ੍ਤੇ ਕਲ੍ਯਾਣਧਮ੍ਮੇ ਨਿਵਾਸੇਯ੍ਯ। ਤੇ ਨਿਵਾਸੇਨ੍ਤੋ ਪਨ **ਤੇਸਂ** ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾਨਂ ਯਥਾ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਕਿਲਮਥੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ **ਅਨ੍ਨਞ੍ਚ ਪਾਨਞ੍ਚ ਵਤ੍ਥਸੇਨਾਸਨਾਨਿ ਚ ਦਦੇਯ੍ਯ ਉਜੁਭੂਤੇਸੁ** ਅਜ੍ਝਾਸਯਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ ਕਮ੍ਮਫਲਾਨਂ ਰਤਨਤ੍ਤਯਗੁਣਾਨਞ੍ਚ ਸਦ੍ਦਹਨੇਨ **ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨੇਨ ਚੇਤਸਾ**।

ਇਦਾਨਿ ਗਹਟ੍ਠਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੂਪਕਾਰਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਤੇ ਤਸ੍ਸਾ"**ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਤੇ**ਤਿ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾ **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਉਪਾਸਕਸ੍ਸ। **ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਕਲਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਪਨੁਦਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤਿ। **ਯਂ ਸੋ ਧਮ੍ਮਂ ਇਧਞ੍ਞਾਯਾ**ਤਿ ਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਯਂ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਾਸਨੇ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਜ੍ਜਨੇਨ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਾਧਿਗਮੇਨ ਅਨਾਸਵੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਤਿ।

ਪੂਜਾਸਕ੍ਕਾਰਵਸੇਨੇਵ ਪਠਮਯਾਮੋ ਖੇਪਿਤੋ, ਭਗਵਤੋ ਦੇਸਨਾਯ ਅਪ੍ਪਾਵਸੇਸੋ ਮਜ੍ਝਿਮਯਾਮੋ ਗਤੋਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ''ਬਹੁਦੇਵ ਰਤ੍ਤਿ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਅਤਿਰੇਕਤਰਂ ਦਿਯਡ੍ਢਯਾਮ"**ਨ੍ਤਿ। **ਸਨ੍ਦਸ੍ਸੇਸੀ**ਤਿ ਆਨਿਸਂਸਂ ਦਸ੍ਸੇਸਿ, ਆਵਾਸਦਾਨਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਂ ਧਮ੍ਮਿਂ ਕਥਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪਰਂ, ''ਮਹਾਰਾਜ, ਇਤਿਪਿ ਸੀਲਂ, ਇਤਿਪਿ ਸਮਾਧਿ, ਇਤਿਪਿ ਪਞ੍ਞਾ''ਤਿ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣੇ ਤੇਸਂ ਸਮ੍ਮਾ ਦਸ੍ਸੇਸਿ, ਹਤ੍ਥੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਯ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਪਕਾਸੇਸਿ। **ਸਮਾਦਪੇਸੀ**ਤਿ ''ਏਵਂ ਸੀਲਂ ਸਮਾਦਾਤਬ੍ਬਂ, ਸੀਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੇਨ ਏਵਂ ਸਮਾਧਿ, ਏਵਂ ਪਞ੍ਞਾ ਭਾਵੇਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਯਥਾ ਤੇ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣੇ ਆਦਿਯਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਗਣ੍ਹਾਪੇਸਿ। **ਸਮੁਤ੍ਤੇਜੇਸੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨਂ ਸੀਲਂ ਸੁਵਿਸੁਦ੍ਧਂ ਹੋਤਿ, ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਚ ਭਾਵਿਯਮਾਨਾ ਯਥਾ ਸੁਟ੍ਠੁ ਵਿਸੋਧਿਤਾ ਉਪਰਿਵਿਸੇਸਾਵਹਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਸਮੁਤ੍ਤੇਜੇਸਿ ਨਿਸਾਮਨਵਸੇਨ ਵੋਦਾਪੇਸਿ। **ਸਮ੍ਪਹਂਸੇਸੀ**ਤਿ ਯਥਾਨੁਸਿਟ੍ਠਂ ਠਿਤਸੀਲਾਦਿਗੁਣੇਹਿ ਸਮ੍ਪਤਿ ਲਦ੍ਧਗੁਣਾਨਿਸਂਸੇਹਿ ਚੇਵ ਉਪਰਿ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਫਲਵਿਸੇਸੇਹਿ ਚ ਉਪਰਿਚਿਤ੍ਤਂ ਸਮ੍ਮਾ ਪਹਂਸੇਸਿ, ਲਦ੍ਧਸ੍ਸਾਸਵਸੇਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਤੋਸੇਸਿ। ਏਵਮੇਤੇਸਂ ਪਦਾਨਂ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਸਮੁਦਾਯਵਚਨੇਪਿ ਅਸੀਤਿਮਹਾਥੇਰ-ਸਦ੍ਦੋ ਤਦੇਕਦੇਸੇਪਿ ਨਿਰੁਲ਼੍ਹੋਤਿ ਆਹ **"ਅਸੀਤਿਮਹਾਥੇਰੇਸੁ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇਸੂ"**ਤਿ। ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰੋਪਿ ਹਿ ਅਨ੍ਤੋਗਧੋ ਏਵਾਤਿ। **ਸਾਕਿਯਮਣ੍ਡਲੇ**ਤਿ ਸਾਕਿਯਰਾਜਸਮੂਹੇ।

ਪਟਿਪਦਾਯ ਨਿਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਪਾਟਿਪਦੋ**। ਤੇਨਾਹ – **"ਪਟਿਪਨ੍ਨਕੋ"**ਤਿ। ਸਿਕ੍ਖਨਸੀਲਤਾਦਿਨਾ **ਸੇਖੋ,** ਓਧਿਸੋ ਸਮਿਤਪਾਪਤਾਯ **ਸਮਣੋ**। ਸੇਖੋ ਪਾਟਿਪਦੋ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨਪੁਗ੍ਗਲਾਧਿਟ੍ਠਾਨੇਨ ਪਟਿਪਦਾਦੇਸਨਂ ਨਿਯਮੇਨ੍ਤੋ ਪਟਿਪਦਾਯ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਨਿਯਮੇਤਿ ਨਾਮਾਤਿ **"ਪਟਿਪਦਾਯ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੀ"**ਤਿ। ਸੇਖਪ੍ਪਟਿਪਦਾ ਸਾਸਨੇ **ਮਙ੍ਗਲਪਟਿਪਦਾ** ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਅਸੇਵਿਤਬ੍ਬਪਰਿਵਜ੍ਜਨੇਨ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਸਮਾਦਾਨੇਨ ਉਕ੍ਕਂਸਵਤ੍ਥੂਸੁ ਚ ਭਾਵਤੋ ਅਸੇਖਧਮ੍ਮਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾ ਆਵਹਤ੍ਤਾ ਚ **ਵਡ੍ਢਮਾਨਕਪਟਿਪਦਾ**। **ਅਕਿਲਮਨ੍ਤਾਵ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਇਦਂ ਤਦਾ ਤੇਸਂ ਅਸੇਖਭੂਮਿਅਧਿਗਮਾਯ ਅਯੋਗ੍ਯਤਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਕਿਲਮਨ੍ਤਾ**ਵਾਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਪ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਅਨਧਿਗਤਮਗ੍ਗਸ੍ਸਞ੍ਞਾਪਨਾ ਭਾਰਿਯਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਓਸਟਾ**ਤਿ ਅਨੁਪ੍ਪਵਿਟ੍ਠਾ। **ਸਕਲਂ ਵਿਨਯਪਿਟਕਂ ਕਥਿਤਮੇਵ ਹੋਤਿ** ਤਸ੍ਸ ਸੀਲਕਥਾਬਾਹੁਲ੍ਲਤੋ ਸੇਸਦ੍ਵਯੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਤੀਹਿ ਪਿਟਕੇਹੀਤਿ** ਕਰਣਤ੍ਥੇ ਕਰਣਵਚਨਂ। ਤੇਨ ਤਂਤਂਪਿਟਕਾਨਂ ਤਸ੍ਸਾ ਤਸ੍ਸਾ ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਸਾਧਕਤਮਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਪਿਟ੍ਠਿਵਾਤੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਕਸਰੀਰਸ੍ਸ ਤਥਾਰੂਪਤ੍ਤਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨਞ੍ਚ ਅਨਿਚ੍ਚਤਾਯ ਦੁਕ੍ਖਾਨੁਬਨ੍ਧਤ੍ਤਾ। **ਅਕਾਰਣਂ ਵਾ ਏਤ**ਨ੍ਤਿ ਯੇਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਮੇਵ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਵਿਵਰਿਤੁਂ **"ਪਹੋਤੀ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਚਤੂਹਿ ਇਰਿਯਾਪਥੇਹਿ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਕਾਮੋ ਅਹੋਸਿ** ਸਕ੍ਯਰਾਜੂਨਂ ਅਜ੍ਝਾਸਯਵਸੇਨ। ਤਥਾ ਹਿ ਵਕ੍ਖਤਿ ''ਸਤ੍ਥਾਪਿ ਤਦੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਤਤ੍ਥ ਸਙ੍ਘਾਟਿਂ ਪਞ੍ਞਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜੀਤੀ''ਤਿ। ਯਦਿ ਏਵਂ ''ਪਿਟ੍ਠਿ ਮੇ ਆਗਿਲਾਯਤੀ''ਤਿ ਇਦਂ ਕਥਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਕਸਰੀਰਞ੍ਚ ਨਾਮਾ"**ਤਿਆਦਿ।

੨੩. ''ਇਮਿਨਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸੰਵਰੇਨ...ਪੇ॰... ਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਵਿਭ॰ ੫੧੧) ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਥੋ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨ-ਸਦ੍ਦੋ, ਇਧ ਪਨ ਪਾਰਿਪੂਰਿਅਤ੍ਥੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਸੀਲੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਯੋ ਪਨ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸੀਲੋਯੇਵ, ਸੋ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਸੀਲੋ। ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਞ੍ਹਿ ਸੀਲੰ ''ਪਰਿਪੁਣ੍ਣ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਨ ਸਬਲੰ ਕਮ੍ਮਾਸੰ ਵਾ। **ਸੁਨ੍ਦਰਧਮ੍ਮੇਹੀ**ਤਿ ਸੋਭਨਧਮ੍ਮੇਹਿ। ਯਸ੍ਮਿੰ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਤਸ੍ਸ ਸੋਭਨਭਾਵਤੋ। ਤੇਹਿ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਭਾਵਸਾਧਨਤੋ **ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਾਨੰ** ਧਮ੍ਮੇਹਿ।

੨੪. **ਇਮਿਨਾ ਏਤ੍ਤਕੇਨ ਠਾਨੇਨਾ**ਤਿ ''ਇਧ, ਮਹਾਨਾਮ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ''ਤਿ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ ਯਾਵ ''ਅਕਸਿਰਲਾਭੀ''ਤਿ ਪਦੰ ਇਮਿਨਾ ਏਤ੍ਤਕੇਨ ਉਦ੍ਦੇਸਪਦੇਨ ਮਾਤਿਕੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ। **ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ**ਤਿ ਉਦ੍ਦੇਸਪਟਿਪਾਟਿਯਾ। **ਏਵਮਾਹਾ**ਤਿ ''ਏਵੰ ਕਥਞ੍ਚ, ਮਹਾਨਾਮਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਇਦਾਨਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੇਨ ਦਸ੍ਸਿਤਾਕਾਰੇਨ ਆਹ।

੨੫. **ਹਿਰੀਯਤੀ**ਤਿ ਲਜ੍ਜੀਯਤਿ ਪੀਲੀਯਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਹਿਰੀ ਪਾਪਜਿਗੁਚ੍ਛਨਲਕ੍ਖਣਾ, ਤਸ੍ਮਾ **"ਜਿਗੁਚ੍ਛਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਓਤ੍ਤਪ੍ਪਤੀ**ਤਿ ਉਤ੍ਤਪ੍ਪਤਿ। ਪਾਪੁਤ੍ਰਾਸਲਕ੍ਖਣਞ੍ਹਿ ਓਤ੍ਤਪ੍ਪੰ। **ਪਗ੍ਗਹਿਤਵੀਰਿਯੋ**ਤਿ ਸਙ੍ਕੋਚੰ ਅਨਾਪਨ੍ਨਵੀਰਿਯੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਅਨੋਸਕ੍ਕਿਤਮਾਨਸੋ"**ਤਿ। **ਪਹਾਨਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨਤ੍ਥਾਯ। ਕੁਸਲਾਨੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਨਾਮ ਅਧਿਗਮੋ ਏਵਾਤਿ ਆਹ **"ਪਟਿਲਾਭਤ੍ਥਾਯਾ"**ਤਿ। **ਸਤਿਨੇਪਕ੍ਕੇਨਾ**ਤਿ ਸਤਿਯਾ ਨੇਪਕ੍ਕੇਨ ਤਿਕ੍ਖਵਿਸਦਸੂਰਭਾਵੇਨ। **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ਪਨ ਨੇਪਕ੍ਕੰ ਨਾਮ ਪਞ੍ਞਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ **"ਸਤਿਯਾ ਚ ਨਿਪਕਭਾਵੇਨ ਚਾ"**ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਏਵੰ ਸਤਿ ਅਞ੍ਞੋ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। **ਸਤਿਮਾ**ਤਿ ਚ ਇਮਿਨਾਵ ਵਿਸੇਸਾ ਸਤਿ ਗਹਿਤਾ, ਪਰਤੋ ''ਚਿਰਕਤਮ੍ਪਿ ਚਿਰਭਾਸਿਤਮ੍ਪਿ ਸਰਿਤਾ ਅਨੁਸ੍ਸਰਿਤਾ''ਤਿ ਸਤਿਕਿਚ੍ਚਮੇਵ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੰ, ਨ ਪਞ੍ਞਾਕਿਚ੍ਚੰ, ਤਸ੍ਮਾ **ਸਤਿਨੇਪਕ੍ਕੇਨਾ**ਤਿ ਸਤਿਯਾ ਨੇਪਕ੍ਕਭਾਵੇਨਾਤਿ ਸਕ੍ਕਾ ਵਿਞ੍ਞਾਤੁੰ। ਤੇਨੇਵ ਹਿ ਪਚ੍ਚਯਵਿਸੇਸਵਸੇਨ ਅਞ੍ਞਧਮ੍ਮਨਿਰਪੇਕ੍ਖੋ ਸਤਿਯਾ ਬਲਵਭਾਵੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਞਾਣਵਿਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੇਨਪਿ ਅਜ੍ਝਯਨਸਮ੍ਮਸਨਾਨਿ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਿ।

ਚੇਤਿਯਙ੍ਗਣਵਤ੍ਤਾਦੀਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਬੋਧਿਯਙ੍ਗਣਵਤ੍ਤਾਦੀਨਿ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਅਸੀਤਿਮਹਾਵਤ੍ਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿਪੂਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਸੀਤਿਵਤ੍ਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿਪੂਰਣੰ ਮਹਾਵਤ੍ਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿਪੂਰਣਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿਪੂਰਣ-ਸਦ੍ਦੋ ਪਚ੍ਚੇਕੰ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ। ਤਤ੍ਥ **ਮਹਾਵਤ੍ਤਾਨਿ** (ਵਿਭ॰ ਮੂਲਟੀ॰ ੪੦੬) ਨਾਮ ਵਤ੍ਤਖਨ੍ਧਕੇ (ਚੂਲਵ॰ ੩੫੬ ਆਦਯੋ) ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ ਆਗਨ੍ਤੁਕਵਤ੍ਤੰ ਆਵਾਸਿਕੰ ਗਮਿਕੰ ਅਨੁਮੋਦਨੰ ਭਤ੍ਤਗ੍ਗੰ ਪਿਣ੍ਡਚਾਰਿਕੰ ਆਰਞ੍ਞਿਕੰ ਸੇਨਾਸਨੰ ਜਨ੍ਤਾਘਰੰ ਵਚ੍ਚਕੁਟਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯੰ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕੰ ਆਚਰਿਯੰ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਚੁਦ੍ਦਸ। ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਾਨਿ ਪਨ ਕਦਾਚਿ ਤਜ੍ਜਨੀਯਕਮ੍ਮਕਤਾਦਿਕਾਲੇ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਾਦਿਕਾਲੇ ਚ ਚਰਿਤਬ੍ਬਾਨਿ ਅਸੀਤਿ ਖੁਦ੍ਦਕਵਤ੍ਤਾਨਿ ਸਬ੍ਬਾਸੁ ਅਵਤ੍ਥਾਸੁ ਨ ਚਰਿਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਮਹਾਵਤ੍ਤੇਸੁ, ਅਗ੍ਗਹਿਤਾਨਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਾਨੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਵਤ੍ਤੰ ਪਞ੍ਞਪੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ ''ਨ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬੰ...ਪੇ॰... ਨ ਛਮਾਯੰ ਚਙ੍ਕਮਨ੍ਤੇ ਚਙ੍ਕਮੇ ਚਙ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲਵ॰ ੮੧) ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ ਪਕਭਤ੍ਤੇ ਚਰਿਤਬ੍ਬਵਤ੍ਤਾਵਸਾਨਾਨਿ ਛਸਟ੍ਠਿ, ਤਤੋ ਪਰੰ ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਵੁਡ੍ਢਤਰੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਦ੍ਧਿੰ ਮੂਲਾਯਪਟਿਕਸ੍ਸਨਾਰਹੇਨ ਮਾਨਤ੍ਤਾਰਹੇਨ ਮਾਨਤ੍ਤਚਾਰਿਕੇਨ ਅਬ੍ਭਾਨਾਰਹੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਦ੍ਧਿੰ ਏਕਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਆਵਾਸੇ ਵਤ੍ਥਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ (ਚੂਲਵ॰ ੮੨) ਪਕਤਤ੍ਤੇ ਚਰਿਤਬ੍ਬੇਹਿ ਅਨਞ੍ਞਤ੍ਤਾ ਵਿਸੁੰ ਵਿਸੁੰ ਅਗਣੇਤ੍ਵਾ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਵੁਡ੍ਢਤਰਾਦੀਸੁ ਪੁਗ੍ਗਲਨ੍ਤਰੇਸੁ ਚਰਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਤੇਸੰ ਵਸੇਨ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਏਕੇਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਗਣਿਤਬ੍ਬਾਨਿ ਪਞ੍ਚਾਤਿ ਏਕਸਤ੍ਤਤਿਵਤ੍ਤਾਨਿ, ਉਕ੍ਖੇਪਨਿਯਕਮ੍ਮਕਤਵਤ੍ਤੇਸੁ ਵਤ੍ਤਪਞ੍ਞਾਪਨਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ – ''ਨ ਪਕਤਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਭਿਵਾਦਨੰ ਪਚ੍ਚੁਟ੍ਠਾਨੰ...ਪੇ॰... ਨ੍ਹਾਨੇ ਪਿਟ੍ਠਿਪਰਿਕਮ੍ਮੰ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲਵ॰ ੫੧) ਇਦੰ ਅਭਿਵਾਦਨਾਦੀਨੰ ਅਸਾਦਿਯਨੰ ਏਕੰ, ''ਨ ਪਕਤਤ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੀਲਵਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨੁਦ੍ਧੰਸਿਤਬ੍ਬੋ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਚ ਦਸਾਤਿ ਏਵਮੇਤਾਨਿ ਦ੍ਵਾਸੀਤਿ। ਏਤੇਸ੍ਵੇਵ ਪਨ ਕਾਨਿਚਿ ਤਜ੍ਜਨੀਯਕਮ੍ਮਾਦਿਵਤ੍ਤਾਨਿ ਕਾਨਿਚਿ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਾਦਿਵਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਅਗ੍ਗਹਿਤਗ੍ਗਹਣੇਨ ਦ੍ਵਾਸੀਤਿ, ਏਵੰ ਅਪ੍ਪਕੰ ਪਨ ਊਨਮਧਿਕੰ ਵਾ ਗਣਨੁਪਗੰ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਇਧ ''ਅਸੀਤਿ''ਚ੍ਚੇਵ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਪਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾਪਦੇਸੇ ''ਦ੍ਵਾਸੀਤਿ ਖਨ੍ਧਕਵਤ੍ਤਾਨੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਸਕ੍ਕਚ੍ਚੰ ਉਦ੍ਦਿਸਨੰ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚੰ ਉਦ੍ਦਿਸਾਪਨਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚੇਕੰ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚੰ-ਸਦ੍ਦੋ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ। **ਉਦ੍ਦਿਸਨੰ** ਉਦ੍ਦੇਸਗ੍ਗਹਣੰ। **ਧਮ੍ਮੋਸਾਰਣੰ** ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਉਚ੍ਚਾਰਣੰ। **ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ** –

‘‘ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਸੀਲਂ ਦੇਸੇਯ੍ਯ, ਮਜ੍ਝੇ ਝਾਨਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ।
ਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਚ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ, ਏਸਾ ਕਥਿਕਸਣ੍ਠਿਤੀ’’ਤਿ॥ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੯੦; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੪.੨੪੬) –

ਏਵਂ ਕਥਿਤਲਕ੍ਖਣਾ ਧਮ੍ਮਕਥਾ। ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਗਹਟ੍ਠਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸ ਵਾ ਤਙ੍ਖਣਾਨੁਰੂਪਾ ਧਮ੍ਮੀ ਕਥਾ **ਉਪਨਿਸਿਨ੍ਨਕਥਾ**। ਭਤ੍ਤਾਨੁਮੋਦਨਕਥਾ **ਅਨੁਮੋਦਨਿਯਾ। ਸਰਿਤਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਨ ਕੇਵਲਂ ਚਿਰਕਤਚਿਰਭਾਸਿਤਾਨਂ ਸਰਣਮਨੁਸ੍ਸਰਣਮਤ੍ਤਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ, ਅਥ ਖੋ ਤਥਾਪਵਤ੍ਤਰੂਪਾਰੂਪਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਰਿਗ੍ਗਹਮੁਖੇਨ ਪਵਤ੍ਤਵਿਪਸ੍ਸਨਾਚਾਰੇ ਸਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸਮੁਟ੍ਠਾਪਨਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਾਯੇਨ ਚਿਰਕਤੇ”**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਕਿਮ੍ਪਿ ਸਰਣੇਨਾ**ਤਿ ਏਕਵਾਰਂ ਸਰਣੇਨ। **ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਸਰਣੇਨਾ**ਤਿ ਅਨੁ ਅਨੁ ਸਰਣੇਨ। ਸਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਮ੍ਪਿ ਵਿਵੇਕਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਵਿਰਾਗਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਨਿਰੋਧਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਵੋਸਗ੍ਗਪਰਿਣਾਮਿਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ ਸਰਨ੍ਤੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਜਵਨਵਾਰੇ ਸਰਣਜਵਨਵਾਰੇ ਪਰਿਤ੍ਤਜਵਨਵਸੇਨ **ਅਨੁਸ੍ਸਰਿਤਾ**ਤਿ **ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ**।

ਗਤਿਅਤ੍ਥਾ ਧਾਤੁਸਦ੍ਦਾ ਬੁਦ੍ਧਿਅਤ੍ਥਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ – **“ਉਦਯਞ੍ਚ ਵਯਞ੍ਚ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਾਯਾ”**ਤਿ। ਮਿਸ੍ਸਕਨਯੇਨਾਯਂ ਦੇਸਨਾ ਆਗਤਾਤਿ ਆਹ – **“ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਵਸੇਨ ਚ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਚਾ”**ਤਿ। ਤੇਨਾਹ **“ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਞ੍ਞਾਯ ਚੇਵਾ”**ਤਿਆਦਿ। ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਞ੍ਞਾਯ ਨਿਬ੍ਬੇਧਿਕਪਰਿਯਾਯਤੋ। ਸਾ ਚ ਖੋ ਪਦੇਸਿਕਾਤਿ ਨਿਪ੍ਪਦੇਸਿਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯ ਪਟਿਲਾਭਸਂਵਤ੍ਤਨਤੋ ਚਾ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਯਗਾਮਿਨਿਭਾਵੋਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਸਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਯਾਥਾਵਤੋ। ਅਕੁਪ੍ਪਧਮ੍ਮਤਾਯ ਹਿ ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾ ਖੇਪਿਤਖੇਪਨਾਯ ਨ ਪੁਨ ਕਿਚ੍ਚਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਉਪਾਯੇਨ ਞਾਯੇਨ ਯਾ ਪਵਤ੍ਤਿ ਸਾ ਏਵਾਤਿ ਆਹ – **“ਹੇਤੁਨਾ ਨਯੇਨਾ”**ਤਿ।

੨੬. ਅਧਿਕਂ ਚੇਤੋ ਅਭਿਚੇਤੋ, ਮਹਗ੍ਗਤਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਅਧਿਕਤਾ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਾਦਿਪਟਿਪਕ੍ਖਵਿਗਮੇਨ ਵਿਸਿਟ੍ਠਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਤਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਾਨਿ **ਆਭਿਚੇਤਸਿਕਾਨਿ**। ਤੇਨਾਹ **“ਅਭਿਚਿਤ੍ਤਂ ਸੇਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤਂ ਸਿਤਾਨਾ”**ਨ੍ਤਿ। **ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਭੂਤਾਨਂ। ਤੇਹਿ ਪਨ ਸਮਙ੍ਗਿਤਕ੍ਖਣੇ ਯਸ੍ਮਾ ਵਿਵੇਕਜਂ ਪੀਤਿਸੁਖਂ ਸਮਾਧਿਜਂ ਪੀਤਿਸੁਖਂ ਅਪੀਤਿਜਂ ਸਤਿਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਞਾਣਸੁਖਞ੍ਚ ਪਟਿਲਭਤਿ ਵਿਨ੍ਦਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਹ – **“ਅਪ੍ਪਿਤਪ੍ਪਿਤਕ੍ਖਣੇ ਸੁਖਪਟਿਲਾਭਹੇਤੂਨ”**ਨ੍ਤਿ। **ਇਚ੍ਛਿਤਿਚ੍ਛਿਤਕ੍ਖਣੇ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਤੇਸੁ ਝਾਨੇਸੁ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨਵਸੀਭਾਵਮਾਹ, ‘‘ਨਿਕਾਮਲਾਭੀ’’ਤਿ ਪਨ ਵਚਨਤੋ ਆਵਜ੍ਜਨਾਧਿਟ੍ਠਾਨਾ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਵਸਿਯੋ ਚ ਵੁਤ੍ਤਾ ਏਵਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਨਿਦੁਕ੍ਖਲਾਭੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਤੇਸਂ ਝਾਨਾਨਂ ਸੁਖਪਟਿਪਦਾਖਿਪ੍ਪਾਭਿਞ੍ਞਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, **ਵਿਪੁਲਲਾਭੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਗੁਣਤਂ ਤਪ੍ਪਮਾਣਦਸ੍ਸਿਤਭਾਵਦੀਪਨਤੋ। ਤੇਨਾਹ **“ਪਗੁਣਭਾਵੇਨਾ”**ਤਿਆਦਿ। **ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ** ਸਮਾਪਜ੍ਜਨਵਸੀਭਾਵਤਾਯ ਸਾਧਿਤਤ੍ਤਾ। **ਸਮਾਧਿਪਾਰਿਪਨ੍ਥਿਕਧਮ੍ਮੇ**ਤਿ ਵਸੀਭਾਵਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਨੀਕਧਮ੍ਮੇ। ਝਾਨਾਧਿਗਮਸ੍ਸ ਪਨ ਪਚ੍ਚਨੀਕਧਮ੍ਮਾ ਪਗੇਵ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤਾ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਝਾਨਾਧਿਗਮੋ ਏਵ ਨ ਸਿਯਾ। **ਅਕਿਲਮਨ੍ਤੋ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤੀ**ਤਿ ਕਿਚ੍ਛੇਨ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਤਿ ਵਿਸੋਧੇਤਿ, ਕਾਮਾਦੀਨਵਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਦੀਹਿ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਾਦੀਨਂ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਸਮਾਧਿਪਾਰਿਪਨ੍ਥਿਕਾਨਂ ਦੂਰਸਮੁਸ੍ਸਾਰਣਂ ਇਧ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਂ ਵਿਸੋਧਨਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

੨੭. ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਹਿਤਾਯ ਉਪਰੂਪਰਿਵਿਸੇਸਾਵਹਤ੍ਤਾ ਵਡ੍ਢਮਾਨਾਯ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਸੀਲਾਦਿ**ਪਟਿਪਦਾਯ**। ਸਾ ਏਵ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪਟਿਪਦਾ ਯਥਾਭਾਵਿਤਤਾਯ ਅਵਸ੍ਸਂ ਭਾਵਿਨਂ ਵਿਸੇਸਂ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਅਣ੍ਡਂ ਵਿਯਾਤਿ ਅਣ੍ਡਂ, ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਅਦੂਸਿਤਤਾਯ ਅਪੂਤਿ ਅਣ੍ਡਂ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਪੁਚ੍ਚਣ੍ਡੋ, ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾਪੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਪੁਗ੍ਗਲੋ, ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ **ਅਪੁਚ੍ਚਣ੍ਡਤਾ। ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਦਿਞਾਣਪ੍ਪਭੇਦਾਯਾ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਞਾਣਾਦਿਞਾਣਪਭੇਦਾਯ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਚੇਤੋਖਿਲਸੁਤ੍ਤੇ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੮੫) ‘‘ਸ ਖੋ ਸੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਵਂ ਉਸ੍ਸੋਲ੍ਹਿਪਨ੍ਨਰਸਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਬ੍ਬੋ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਿਦਾਯਾ’’ਤਿ ਆਗਤਤ੍ਤਾ **ਉਸ੍ਸੋਲ੍ਹਿਪਨ੍ਨਰਸੇਹਿ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਭਾਵੋਤਿ ਏਵਂ ਯਂ ਓਪਮ੍ਮਸਂਸਨ੍ਦਨਂ ਆਗਤਂ,** ਤਂ ਓਪਮ੍ਮਸਂਸਨ੍ਦਨਂ ਇਧ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸੇਖਸੁਤ੍ਤੇ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

੨੮. ਮਹਗ੍ਗਤਾਦਿਭਾਵੇਨ ਹੇਟ੍ਠਿਮਾਨਂ ਝਾਨਾਨਂ ਅਨੁਰੂਪਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਸੇਸੇਨ ਤੇ ਉਤ੍ਤਰਿਤ੍ਵਾ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾਨ ਠਿਤਨ੍ਤਿ **ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ**, ਤੇਨਾਹ – "**ਪਠਮਾਦਿਜ੍ਝਾਨੇਹਿ ਅਸਦਿਸਂ ਉਤ੍ਤਮ**"ਨ੍ਤਿ। **ਦੁਤਿਯਾਦੀਸੁਪਿ** ਅਭਿਨਿਬ੍ਭਿਦਾਸੁ। ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਞਾਣਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਂ ਯਥਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਸਯਪਟਿਚ੍ਛਾਦਕਂ ਕਿਲੇਸਨ੍ਧਕਾਰਂ ਵਿਧਮਨ੍ਤਮੇਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਏਵਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਸਯੇ ਕਞ੍ਚਿ ਵਿਸੇਸਂ ਕਰੋਨ੍ਤਮੇਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਆਹ – "**ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਞਾਣੇਨ ਪਠਮਂ ਜਾਯਤੀ**"ਤਿ, ਸੇਸਞਾਣਦ੍ਵਯੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

੨੯. **ਚਰਣਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ** ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੇ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਚਰਣਂ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ**"ਤਿ। **ਤੇਨਾਤਿ** ਕਰਣਤ੍ਥੇ ਕਰਣਵਚਨਂ ਅਗਤਪੁਬ੍ਬਦਿਸਾਗਮਨੇ ਤੇਸਂ ਸਾਧਕਤਮਭਾਵਤੋ।

ਅਟ੍ਠ ਞਾਣਾਨੀਤਿ ਇਧ ਆਗਤਾਨਿ ਚ ਅਨਾਗਤਾਨਿ ਚ **ਅਮ੍ਬਟ੍ਠਸੁਤ੍ਤਾ**ਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੫੪ ਆਦਯੋ) ਆਗਤਾਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਦਤਿ। **ਵਿਨਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਪਟਿਚ੍ਛਾਦਕਾਦਿਕਿਲੇਸਤਮਂ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਦਾਲੇਤ੍ਵਾ।

੩੦. **ਸਨਙ੍ਕੁਮਾਰੇਨਾ**ਤਿ ਸਨਨ੍ਤਨਕੁਮਾਰੇਨ। ਤਦੇਵ ਹਿ ਤਸ੍ਸ ਸਨਨ੍ਤਨਕੁਮਾਰਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਚਿਰਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸੋ ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ**ਤਿ ਯੇਨ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇਨ ਮਨੁਸ੍ਸਪਥੇ ਝਾਨਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਸਿ, ਸੋ ਕੁਮਾਰਤ੍ਤਭਾਵੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਭੂਤੋਪਿ ਤਾਦਿਸੇਨ ਕੁਮਾਰਤ੍ਤਭਾਵੇਨ ਚਰਤਿ।

ਜਨਿਤਸ੍ਮਿਂ-ਸਦ੍ਦੋ ਏਵ ਇ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਏ-ਕਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ "**ਜਨੇਤਸ੍ਮਿ**"ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ, **ਜਨਿਤਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ** ਚ ਜਨਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਜਨਿਤਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ** ਸਾਮਞ੍ਞਗ੍ਗਹਣੇਪਿ ਯਤ੍ਥ ਚਤੁਵਣ੍ਣਸਮਞ੍ਞਾ, ਤਤ੍ਥੇਵ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੇ। **ਖਤ੍ਤਿਯੋ ਸੇਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਲੋਕਸਮਞ੍ਞਾਪਿ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੇਯੇਵ, ਨ ਦੇਵਕਾਯੇ ਬ੍ਰਹ੍ਮਕਾਯੇ ਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਯੇ ਗੋਤ੍ਤਪਟਿਸਾਰਿਨੋ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪਟਿਸਰਨ੍ਤੀ**ਤਿ ''ਅਹਂ ਗੋਤਮੋ, ਅਹਂ ਕਸ੍ਸਪੋ''ਤਿ ਪਤਿ ਪਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗੋਤ੍ਤਂ ਅਨੁਸਰਨ੍ਤਿ ਪਟਿਜਾਨਨ੍ਤਿ ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਤ੍ਤਾਵਤਾਤਿ ''ਸਾਧੁ ਸਾਧੁ ਆਨਨ੍ਦਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਕੇਨ ਸਾਧੁਕਾਰਦਾਨੇਨ। **ਜਿਨਭਾਸਿਤਂ ਨਾਮ ਜਾਤ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਪਰਿਯੋਸਾਨਾ ਥੇਰਭਾਸਿਤਂ ਬੁਦ੍ਧਭਾਸਿਤਮੇਵ ਨਾਮ ਜਾਤਂ। ''ਕਿਮ੍ਪਨਿਦਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਸਤ੍ਥੁਦੇਸਨਾਨੁਵਿਧਾਨਤੋ ਜਿਨਭਾਸਿਤਂ, ਉਦਾਹੁ ਸਾਧੁਕਾਰਦਾਨਮਤ੍ਤੇਨਾ''ਤਿ ਏਵਰੂਪਾ ਚੋਦਨਾ ਇਧ ਅਨੋਕਾਸਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਦੇਸਨਾਯ ਭਗਵਤੋ ਦੇਸਨਾਨੁਵਿਧਾਨਹੇਤੁਕਤ੍ਤਾ ਸਾਧੁਕਾਰਦਾਨਸ੍ਸਾਤਿ। ਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਤੋ ਅਵਿਭਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਸੇਖਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੪. ਪੋਤਲਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੧. ਅਙ੍ਗਾ ਨਾਮ ਜਨਪਦਿਨੋ ਰਾਜਕੁਮਾਰਾ, ਤੇਸਂ ਨਿਵਾਸੋ ਏਕੋਪਿ ਜਨਪਦੋ ਰੁਲ੍ਹਿਵਸੇਨ ਅਙ੍ਗਾਤ੍ਵੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਆਹ "**ਅਙ੍ਗਾਯੇਵ ਸੋ ਜਨਪਦੋ**"ਤਿ। **ਮਹਿਯਾ ਪਨਸ੍ਸ ਉਤ੍ਤਰੇਨ ਯਾ ਆਪੋ**ਤਿ ਮਹਿਯਾ ਨਦਿਯਾ ਯਾ ਆਪੋ ਤਸ੍ਸ ਜਨਪਦਸ੍ਸ ਉਤ੍ਤਰੇਨ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਤਾਸਂ ਅਵਿਦੂਰਤ੍ਤਾ** ਸੋ ਜਨਪਦੋ **ਉਤ੍ਤਰਾਪੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ**। ਸਾ ਪਨ ਮਹੀ ਕਤ੍ਥਚਿ ਕਤ੍ਥਚਿ ਭਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਗਤਾਤਿ ਆਹ "**ਕਤਰਮਹਿਯਾ ਉਤ੍ਤਰੇਨ ਯਾ ਆਪੋ**"ਤਿ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਮਹਿਯਾ ਆਗਮਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ **ਅਯਂ ਆਵਿਭਾਵਕਥਾ**। ਯਸ੍ਮਾ (ਅ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੩.੮.੧੯) ਲੋਕਿਯਾ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪੋ ਹਿਮਵਾ ਤਤ੍ਥ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਸਮੁਦ੍ਦਦਹਪਬ੍ਬਤਨਦਿਯੋਤਿ ਏਤੇਸੁ ਯਂ ਯਂ ਨ ਮਨੁਸ੍ਸਗੋਚਰਂ, ਤਤ੍ਥ ਸਯਂ ਸਮ੍ਮੂਲ੍ਹਾ ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਸਮ੍ਮੋਹਯਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਸਮ੍ਮੋਹਵਿਧਮਨਤ੍ਥਂ "**ਅਯਂ ਕਿਰ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪੋ**"ਤਿਆਦਿਮਾਰਦ੍ਧਂ। **ਦਸਸਹਸ੍ਸਯੋਜਨਪਰਿਮਾਣੋ** ਆਯਾਮਤੋ ਚ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਚਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਤਤ੍ਥਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਉਦਕੇਨ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਟੋ** ਤਦੁਪਭੋਗਿਸਤ੍ਤਾਨਂ ਪੁਞ੍ਞਕ੍ਖਯੇਨ।

ਸੁਨ੍ਦਰਦਸ੍ਸਨਂ ਕੂਟਨ੍ਤਿ **ਸੁਦਸ੍ਸਨਕੂਟਂ**, ਯਂ ਲੋਕੇ ''ਹੇਮਕੂਟ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਮੂਲਗਨ੍ਧੋ** ਕਾਲਾਨੁਸਾਰਿਯਾਦਿ। **ਸਾਰਗਨ੍ਧੋ** ਚਨ੍ਦਨਾਦਿ। **ਫੇਗ੍ਗੁਗਨ੍ਧੋ** ਸਲਲਾਦਿ। **ਤਚਗਨ੍ਧੋ** ਲਵਙ੍ਗਾਦਿ। **ਪਪਟਿਕਗਨ੍ਧੋ** ਕਬਿਤ੍ਥਾਦਿ। **ਰਸਗਨ੍ਧੋ** ਸਜ੍ਜਾਦਿ, **ਪਤ੍ਤਗਨ੍ਧੋ**

ਤਮਾਲਹਿਰਿਵੇਰਾਦਿ। **ਪੁਪ੍ਫਗਨ੍ਧੋ** ਨਾਗਕੁਙ੍ਕੁਮਾਦਿ। **ਫਲਗਨ੍ਧੋ** ਜਾਤਿਫਲਾਦਿ। **ਗਨ੍ਧਗਨ੍ਧੋ** ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਗਨ੍ਧਾਨੰ ਗਨ੍ਧੋ। ਯਸ੍ਸ ਹਿ ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਮੂਲਾਦੀਨੰ ਗਨ੍ਧੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਸੋ ਇਧ ਗਨ੍ਧੋ ਨਾਮ। ਤਸ੍ਸ ਗਨ੍ਧਸ੍ਸ ਗਨ੍ਧੋ ਗਨ੍ਧਗਨ੍ਧੋ। ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਪੁਥੁਲਤੋ ਪਞ੍ਞਾਸਯੋਜਨਾਨਿ, ਆਯਾਮਤੋ ਪਨ ਉਬ੍ਬੇਧਤੋ ਵਿਯ ਦ੍ਵਿਯੋਜਨਸਤਾਨੇਵਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਮਨੋਹਰਸਿਲਾਤਲਾਨੀਤਿ ਓਤਰਣਟ੍ਠਾਯ ਮਨੁਞ੍ਞਸੋਪਾਨਸਿਲਾਤਲਾਨਿ। **ਸੁਪਟਿਯਤ੍ਤਾਨੀ**ਤਿ ਤਦੁਪਭੋਗਿਸਤ੍ਤਾਨੰ ਸਾਧਾਰਣਕਮ੍ਮਾਨੁਭਾਵੇਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਟਿਯਤ੍ਤਾਨਿ ਸੁਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਮਚ੍ਛਕਚ੍ਛਪਾਦਯੋ ਉਦਕੰ ਮਲਿਨੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤਦਭਾਵਤੋ **ਫਲਿਕਸਦਿਸਨਿਮ੍ਮਲੁਦਕਾਨਿ**। ਤਿਰਿਯਤੋ ਦੀਘੰ ਉਗ੍ਗਤਕੂਟਨ੍ਤਿ “**ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਪਬ੍ਬਤਾ**”ਨ੍ਤਿ ਆਹ।

ਆਪਣਾਨਿ ਏਵ ਵੋਹਾਰਸ੍ਸ ਮੁਖਭੂਤਾਨੀਤਿ ਆਹ “**ਆਪਣਮੁਖਸਹਸ੍ਸਾਨੀ**”ਤਿ। **ਵਿਭਤ੍ਤਾਨੀ**ਤਿ ਵਵਤ੍ਥਿਤਾਨਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਾਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਾਨਿ। **ਵਸਨਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਯਥਾਫਾਸੁਕੰ ਵਸਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨੰ। ਆਸਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਆਸਨੰ,** ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨਾਨਿ।

ਅਸਾਰੁਪ੍ਪੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਸ੍ਸ ਛਾਦਨਤੋ ਛਨ੍ਨੰ **ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕੰ,** ਤਦੇਵ ਅਜ੍ਝਾਸਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਪਤਿਰੂਪੇਤਿ ਪਕਾਸੇਤੀਤਿ **ਪਤਿਰੂਪੰ**। ਤੇਨਾਹ “**ਨਪ੍ਪਤਿਰੂਪ**”ਨ੍ਤਿ। **ਕਾਰਣਵੇਵਚਨਾਨੀ**ਤਿ ਞਾਪਕਕਾਰਣਵੇਵਚਨਾਨਿ। ਞਾਪਕਞ੍ਹਿ ਕਾਰਣੰ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੰ। ਅਤ੍ਥੰ ਆਕਰੋਤਿ ਪਕਾਸੇਤੀਤਿ **ਆਕਾਰੋ,** ਤਮੇਵ ਲੀਨੰ ਗੁਲ੍ਹੰ ਅਤ੍ਥੰ ਗਮੇਤੀਤਿ **ਲਿਙ੍ਗੰ,** ਸੋ ਤੇਨ ਨਿਮੀਯਤੀਤਿ **ਨਿਮਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਤਮੇਵਤ੍ਥੰ ਵਿਵਰਿਤੁੰ “**ਦੀਘਦਸਵਤ੍ਥ...ਪੇ॰... ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ**”ਤਿ ਆਹ। **ਤੇ**ਤਿ ਆਕਾਰਾਦਯੋ। **ਤਥਾ ਹਿ ਪਨ ਮੇ**ਤਿਆਦਿਨਾ ਪੋਤਲਿਯੋ ਗਹਪਤਿ ‘‘ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਨਿਯਾਮੇਨ ਅਹੰ ਜੀਵਾਮਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਗਹਪਤਿ ਨ ਹੋਮੀਤਿ ਵਦਤਿ। **ਓਵਦਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਅਨੁਸਾਸਨ੍ਤੋ। **ਉਪਵਦਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਪਰਿਭਾਸਨ੍ਤੋ।

੩੨. **ਗੇਧਭੂਤੋ ਲੋਭੋ**ਤਿ ਗਿਜ੍ਝਨਸਭਾਵੋ ਲੋਭੋ। ਅਗਿਜ੍ਝਨਲਕ੍ਖਣੋ ਨ ਲੋਭੋ, **ਅਨਿਨ੍ਦਾਭੂਤੰ ਅਘਟ੍ਟਨ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਨ੍ਦਾਯ ਪਟਿਪਕ੍ਖਭੂਤੰ ਪਰੇਸੰ ਅਘਟ੍ਟਨੰ। **ਨਿਨ੍ਦਾਘਟ੍ਟਨਾ**ਤਿ ਨਿਨ੍ਦਾਵਸੇਨ ਪਰੇਸੰ ਘਟ੍ਟਨਾ ਅਕ੍ਕੋਸਨਾ। **ਬਜਵਹਾਰਵੋਹਾਰੋਪੀ**ਤਿ ਕਯਵਿਕ੍ਕਯਲਕ੍ਖਣੋ ਸਬਜੋਹਾਰੋਪਿ ਦਾਨਗ੍ਗਹਣੰ ਵੋਹਾਰੋ। ‘‘ਦਤ੍ਤੋ ਤਿਸ੍ਸੋ’’ ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੋਹਰਣੰ ਪਞ੍ਞਾਪਨਨ੍ਤਿ **ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਵੋਹਾਰੋ**। ਯਥਾਧਿਪ੍ਪੇਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵੋਹਰਣੰ ਕਥਨੰ ਬੋਧਨਨ੍ਤਿ **ਵਚਨੰ ਵੋਹਾਰੋ**। ਯਾਥਾਵਤੋ ਅਯਾਥਾਵਤੋ ਚ ਵੋਹਰਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਵੋਹਾਰੋ, ਚੇਤਨਾ। ਅਯਮਿਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤੋ**ਤਿ ਅਯੰ ਚੇਤਨਾਲਕ੍ਖਣੋ ਵੋਹਾਰੋ ਇਧ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਅਤ੍ਥੇ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ, ਸੋ ਚ ਖੋ ਸਾਵਜ੍ਜੋਵ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਸ੍ਸ ਇਚ੍ਛਿਤਤ੍ਤਾ। ਇਦਾਨਿ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਸ੍ਸਪਿ ਵੋਹਾਰਸ੍ਸ ਇਧ ਸਮ੍ਭਵੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ “**ਯਸ੍ਮਾ ਵਾ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਗਿਹੀਤਿ ਚੇਤਨਾ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਅਹੰ ਗਿਹੀਤਿ ਚੇਤਨਾਪਵਤ੍ਤਿ ਨਤ੍ਥਿ। **ਗਿਹੀਤਿ ਵਚਨੰ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਗਿਹੀਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰੇਸਞ੍ਚ ਵਚਨਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ ਨਤ੍ਥਿ। **ਗਿਹੀਤਿ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਗਿਹੀਤਿ ਸਮਞ੍ਞਾ ਨਤ੍ਥਿ। **ਗਿਹੀਤਿ ਬਜਵਹਾਰੋ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਸਮੁਦਾਚਾਰੋ ਨਤ੍ਥਿ।

੩੩. **ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੋਵ ਸੰਯੋਜਨੰ**। ਕਸ੍ਮਾ? ਬਨ੍ਧਨਭਾਵੇਨ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ ਨਿਸ੍ਸਰਿਤੁੰ ਅਪ੍ਪਦਾਨਤੋ। ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿਤਾਯ ਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ‘‘ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੀ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਆਹ – “**ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਸ੍ਸ...ਪੇ॰... ਹੋਤੀ**”ਤਿ। ਯਞ੍ਹਿ ਯਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿ, ਤੇਨ ਸੋ ਅਪਦਿਸ੍ਸਤੀਤਿ। **ਬਹੁਤਾਯਾ**ਤਿ ਅਚਕ੍ਖੁਕਾਦਿਭੇਦੇਨ ਬਹੁਭਾਵਤੋ। ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਸ੍ਸ ਪਟਿਪਕ੍ਖੋ **ਅਪਾਣਾਤਿਪਾਤੋ**। ਸੋ ਪਨ ਅਤ੍ਥਤੋ ਕਾਯਦ੍ਵਾਰਿਕੋ ਸੀਲਸੰਵਰੋਤਿ ਆਹ “**ਕਾਯਿਕਸੀਲਸੰਵਰੇਨਾ**”ਤਿ। **ਅਤ੍ਤਾਪਿ ਮੰ ਉਪਵਦੇਯਜਾ**ਤਿਆਦਿ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੇ ਆਦੀਨਵਦਸ੍ਸਨੰ। ਆਦੀਨਵਦਸ੍ਸਿਨੋ ਹਿ ਤਤੋ ਓਰਮਣੰ। **ਦੇਸਨਾਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਸੁਤ੍ਤੇ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਚ ਦਸਸੁ ਸੰਯੋਜਨੇਸੁ ਪਞ੍ਚਸੁ ਨੀਵਰਣੇਸੁ ਦੇਸਨਾਵਸੇਨ ਅਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਮ੍ਪਿ **ਸੰਯੋਜਨਨ੍ਤਿਪਿ ਨੀਵਰਣਨ੍ਤਿਪਿ** ਇਧ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਕਸ੍ਮਾ? ਤਦਤ੍ਥਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਤੇਨਾਹ – “**ਵਟ੍ਟਬਨ੍ਧਨਟ੍ਠੇਨ ਹਿਤਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਟ੍ਠੇਨ ਚਾ**”ਤਿ, ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੋ ਹਿ ਅਪਾਣਾਤਿਪਾਤਪਚ੍ਚਯੰ ਹਿਤੰ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਨ੍ਤੋਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ। **ਏਕੋ ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਵੋ**ਤਿ ਇਦੰ ਸਹਜਾਤਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਵਸੇਨ ਪਨ ਇਤਰੇਸਮ੍ਪਿ ਆਸਵਾਨੰ ਯਥਾਰਹੰ ਸਮ੍ਭਵੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੀ ਹਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ‘‘ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਯੰ ਅਤ੍ਥੰ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਕਾਮੇ ਪਤ੍ਥੇਤਿ। ਦਿਟ੍ਠਿੰ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਭਵਵਿਸੇਸੰ ਪਚ੍ਚਾਸੀਸਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਵਿਹਨਤਿ ਬਾਧਤੀਤਿ **ਵਿਘਾਤੋ,** ਦੁਕ੍ਖੰ, ਪਰਿਲ਼ਾਹਨੰ ਅਨਤ੍ਥੁਪ੍ਪਾਦਵਸੇਨ ਉਪਤਾਪਨੰ **ਪਰਿਲ਼ਾਹੋ,**

ਅਯਮੇਤੇਸਂ ਵਿਸੇਸੋ। **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਵਾਰੇਸੁ। **ਇਮਿਨਾ ਉਪਾਯੇਨਾ**ਤਿ ਅਤਿਦੇਸੇਨ ਪਨ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤੋ ਅਤ੍ਥੋ ਪਰਤੋ ਆਗਮਿਸ੍ਸਤੀਤਿ।

੩੪-੪੦. **ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇ**ਤਿ ਏਤੇਨ ਸਤ੍ਤੁਸੁਪਿ ਵਾਰੇਸੁ ਤਥਾ ਆਗਤਂ ਪਦਂ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਗਹਿਤਂ। ਤੇਨਾਹ "**ਇਮਿਨਾ**"ਤਿਆਦਿ। ਰੋਸਨਂ ਕਾਯਿਕਂ ਵਾਚਸਿਕਞ੍ਚਾਤਿ ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖੋ ਅਰੋਸੋਪਿ ਤਥਾ ਦੁਵਿਧੋਤਿ ਆਹ "**ਕਾਯਿਕਵਾਚਸਿਕਸਂਵਰੇਨਾ**"ਤਿ। ਯਥਾ ਅਭਿਜ੍ਝਾ ਲੋਭੋ, ਅਨਭਿਜ੍ਝਾ ਅਲੋਭੋ, ਏਵਂ **ਅਕੋਧੂਪਾਯਾਸੋ** ਅਬਜਾਪਾਦੋ, ਸਂਵਰੇ ਸੁਖਨ੍ਤਿ **ਸਂਵਰੋ**ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ, ਅਨਤਿਲੋਭੋ ਪਨ ਸਤਿਸਂਵਰੇ, ਅਨਤਿਮਾਨੋ ਞਾਣਸਂਵਰੇ ਸਙ੍ਗਹਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਇਮੇਸੁ ਪਨ ਪਦੇਸੁ ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਵਾਰੇਸੁ ਯੋਜਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

ਏਵਂ ਆਸਵੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਏਕਜ੍ਝਂ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਤ੍ਤਾ "**ਪੁਨ ਅਯਂ ਸਙ੍ਖੇਪਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਸਮ੍ਮੋਹਤ੍ਥਂ** ਆਰਮ੍ਮਣਸ੍ਸ। **ਪੁਰਿਮੇਸੁ ਤਾਵ ਚਤੂਸੁ** ਵਾਰੇਸੁ **ਵਿਰਮਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਮੀਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ**। ''ਅਤ੍ਤਾਪਿ ਮਂ ਉਪਵਦੇਯਜਾ''ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਪਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾਯਂ "**ਨ ਸਕ੍ਕੋਮੀ**"ਤਿ, ''ਅਨੁਵਿਜ੍ਜਾਪਿ ਮਂ ਵਿਞ੍ਞੂ ਗਰਹੇਯਜੁ''ਨ੍ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਪਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾਯਂ "**ਨ ਸਕ੍ਕੋਤੀ**"**ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ,** ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਪਚ੍ਛਿਮੇਸੁਪਿ ਚਤੂਸੁ ਯਥਾਰਹਂ ਯੋਜਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਅਤਿਮਾਨੇ ਭਵਾਸਵਅਵਿਜ੍ਜਾਸਵਾ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਮਾਨੇਨ ਸਹ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਅਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨਤੋ, ਅਤਿਮਾਨੇ ਪਨ ਕਾਮਰਾਗੇਨਪਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੇਵਾਤਿ ''ਅਤਿਮਾਨੇ ਕਾਮਾਸਵਅਵਿਜ੍ਜਾਸਵਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ, ਸ੍ਵਾਯਂ ਨਯੋ ਵੁਤ੍ਤਨਯਤ੍ਤਾ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੋਤਿ ਨ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। **ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਸੀਲਂ ਕਥਿਤਂ** ਆਦਿਤੋ ਚਤੂਹਿ ਛਟ੍ਠੇਨ ਵਾਤਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਵਾਰੇਹਿ, ਸੇਸੇਹਿ ਤੀਹਿ **ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਸੀਲੇ ਠਿਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਪਹਾਨਂ,** ਸਬ੍ਬੇਹਿਪਿ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵੇ ਠਿਤਸ੍ਸ **ਗਿਹਿਵੋਹਾਰਸਮੁਚ੍ਛੇਦੋ ਕਥਿਤੋ**। ਤਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਇਦਞ੍ਚਿਦਞ੍ਚ ਮਯ੍ਹਂ ਕਾਤੁਂ ਨਪ੍ਪਤਿਰੂਪ''ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਨਵਸੇਨ ਅਕਰਣਂ ਪਜਹਨਞ੍ਚ ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਪਹਾਨਂ।

ਕਾਮਾਦੀਨਵਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੪੨. **ਉਪਸੁਮ੍ਭੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਉਪ**-ਸਦ੍ਦੋ ਸਮੀਪਤ੍ਥੋ, ਸੁਮ੍ਭਨਂ ਵਿਕ੍ਖੇਪਨਂ। ਤੇਨੇਵ **ਤਮੇਨ**ਨ੍ਤਿ ਭੁਮ੍ਮਤ੍ਥੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਨ੍ਤਿ ਆਹ – "**ਤਸ੍ਸ ਸਮੀਪੇ ਖਿਪੇਯ੍ਯਾ**"ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਕੁਕ੍ਕੁਰਸ੍ਸ ਸਮੀਪੇ ਅਟ੍ਠਿਕਙ੍ਕਲਂ ਖਿਪੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਿਮ੍ਮਂਸਤ੍ਤਾ ਕਙ੍ਕਲਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਿਗਤਮਂਸਾਯ ਅਟ੍ਠਿਕਙ੍ਕਲਿਕਾਯ ਉਰਟ੍ਠਿਮ੍ਹਿ ਵਾ ਪਿਟ੍ਠਿਕਣ੍ਟਕੇ ਵਾ ਸੀਸਟ੍ਠਿਮ੍ਹਿ ਵਾ ਕਙ੍ਕਲ-ਸਦ੍ਦੋ ਨਿਰੁਲ੍ਹੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਸੁਨਿਕ੍ਕਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਲ੍ਲਿਖਿਤਂ ਕਤ੍ਵਾਵ ਨਿਬ੍ਬਿਸੇਸਂ ਲਿਖਿਤਂ।

ਏਕਤ੍ਤੁਪਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਅਜ੍ਝੁਪੇਕ੍ਖਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ **ਏਕਤ੍ਤਾ**। ਤੇਨਾਹ "**ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨੁਪੇਕ੍ਖਾ**"ਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨਸ੍ਸ ਆਰਮ੍ਮਣਮ੍ਪਿ ਏਕਸਭਾਵਮੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਹ "**ਸਾ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ। **ਲੋਕਾਮਿਸਸਙ੍ਖਾਤਾ**ਤਿ ਅਪਰਿਞ੍ਞਾਤਵਤ੍ਥੁਨਾ ਲੋਕੇਨ ਆਮਸਿਤਬ੍ਬਤੋ, ਲੋਕੇ ਵਾ ਆਮਿਸੋਤਿ ਸਙ੍ਖਂ ਗਤਾਯ ਵਸੇਨ ਕਾਮਗੁਣਾਨਂ ਕਾਮਭਾਵੋ ਚ ਆਮਿਸਭਾਵੋ ਚ, ਸੋ ਏਵ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਤੋ ਆਮਿਸਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਂ ਅਰਹਤਿ। **ਕਾਮਗੁਣਾਮਿਸਾ**ਤਿ ਕਾਮਗੁਣੇ ਛਨ੍ਦਰਾਗਾ। **ਗਹਣਟ੍ਠੇਨ** ਭੁਸਂ ਆਦਾਨਟ੍ਠੇਨ।

੪੩. ਡਯਨਂ ਆਕਾਸੇਨ ਗਮਨਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਉਪ੍ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾ**"ਤਿ। ਗਿਜ੍ਝਾਦੀਨਂ ਵਾਸਿਫਰਸੁ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ – "**ਮੁਖਤੁਣ੍ਡਕੇਨ ਡਸਨ੍ਤਾ ਤਚ੍ਛੇਯ੍ਯੁ**"ਨ੍ਤਿ। **ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨ''ਨ੍ਤਿ ਆਕਡ੍ਢਨਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ ਅਨੇਕਤ੍ਥਤ੍ਤਾ ਧਾਤੂਨਂ, ਆਕਡ੍ਢਨਞ੍ਚ ਅਨੁਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਪਾਤਨਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਮਂਸਪੇਸਿਂ ਨਖੇਹਿ ਕਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਪਾਤੇਯ੍ਯੁ**"ਨ੍ਤਿ।

੪੭. ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਆਰੋਹਨਯੋਗ੍ਯਂ **ਪੋਰਿਸੇਯ੍ਯਂ**।

੪੮. ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਸੁਨ੍ਦਰਂ ਫਲਮਸ੍ਸਾਤਿ **ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਫਲਂ। ਫਲੂਪਪਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਫਲੇਹਿ ਉਪੇਤਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਬਹੁਫਲ**"ਨ੍ਤਿ।

੫੦. **ਸੁਵਿਦੂਰਵਿਦੂਰੇ**ਤਿ ਅਰਿਯਸ੍ਸ ਵਿਨਯੇ ਵੋਹਾਰਸਮੁਚ੍ਛੇਦਤੋ ਸੁਟ੍ਠੁ ਵਿਦੂਰਭੂਤੇ ਏਵ ਵਿਦੂਰੇ **ਅਹਂ** ਠਿਤੋ। ਕਸ੍ਸਚਿ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸਪਿ ਅਜਾਨਨਤੋ ਨ ਆਜਾਨਨ੍ਤੀਤਿ **ਅਨਾਜਾਨੀਯਾ**ਤਿ ਕਤ੍ਤੁਸਾਧਨਮਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਅਜਾਨਨਕੇ**ਤਿ ਅਜਾਨਨ੍ਤਭੋਜਨਸੀਸੇਨ ਤੇਸਂ ਦਾਤਬ੍ਬਪਚ੍ਚਯੇ ਵਦਤਿ। ਸੇਸਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯਮੇਵ।

ਪੋਤਲਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੫. ਜੀਵਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੫੧. ਕੁਮਾਰੇਨ ਭਤੋ ਪੋਸਾਪਿਤੋਤਿ ਕੁਮਾਰਭਤੋ, ਕੁਮਾਰਭਤੋ ਏਵ **ਕੋਮਾਰਭਚ੍ਚੋ** ਯਥਾ ''ਭਿਸਕ੍ਕਮੇਵ ਭੇਸਜ੍ਜ''ਨ੍ਤਿ।

ਆਰਭਨ੍ਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਰਭ**-ਸਦ੍ਦੋ ਕਾਮਂ ਕਾਮਾਯੂਹਨਯਞ੍ਞੁਟ੍ਠਾਪਨਆਪਤ੍ਤਿਆਪਜ੍ਜਨਵਿਞ੍ਞਾਪਨਾਦੀਸੁਪਿ ਆਗਤੋ, ਇਧ ਪਨ ਹਿਂਸਨੇ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਆਹ – **"ਆਰਭਨ੍ਤੀਤਿ ਘਾਤੇਨ੍ਤੀ"**ਤਿ। **ਉਦ੍ਦਿਸਿਤ੍ਵਾ ਕਤ**ਨ੍ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੩.੮.੧੨; ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩.੨੯੪) ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤ੍ਵਾ ਮਾਰਣਵਸੇਨ ਕਤਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤਂ। **ਪਟਿਚ੍ਚਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਕਮ੍ਮ**-ਸਦ੍ਦੋ ਕਮ੍ਮਸਾਧਨੋ ਅਤੀਤਕਾਲਿਕੋਤਿ ਆਹ – **"ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਕਤ"**ਨ੍ਤਿ। **ਨਿਮਿਤ੍ਤਕਮ੍ਮਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ** ''ਪਟਿਚ੍ਚ ਕਮ੍ਮਂ ਫੁਸਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਜਾ॰ ੧.੪.੭੫) ਵਿਯ। **ਨਿਮਿਤ੍ਤਕਮ੍ਮਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਭਾਵੇਨ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਕਮ੍ਮਸ੍ਸ, ਨ ਕਰਣਕਾਰਾਪਨਵਸੇਨ। **ਪਟਿਚ੍ਚਕਮ੍ਮਂ ਏਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਮਂਸਂ ਪਟਿਚ੍ਚਕਮ੍ਮਂ** ਯਥਾ ''ਬੁਦ੍ਧਂ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਬੁਦ੍ਧੋ''ਤਿ। **ਤੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਗਣ੍ਠਾਨਂ। ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਦਯੋ ਤਂਲਦ੍ਧਿਕਾ ਅਤ੍ਥੇਵ।

ਕਾਰਣਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯੁਤ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ, ਸਾ ਏਵ ਚ ਧਮ੍ਮਤੋ ਅਨਪੇਤਤ੍ਤਾ ''ਧਮ੍ਮੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਆਹ – **"ਕਾਰਣਂ ਨਾਮ ਤਿਕੋਟਿਪਰਿਸੁਦ੍ਧਮਚ੍ਛਮਂਸਪਰਿਭੋਗੋ"**ਤਿ। **ਅਨੁਕਾਰਣਂ ਨਾਮ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਤਥਾ ਬ੍ਯਾਕਰਣਂ** ਯੁਤ੍ਤਿਯਾ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਨੁਰੂਪਭਾਵਤੋ ਮਂਸਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ ਤਥੇਵ ਕਥਨਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਜਾਨਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸਕਤਂ ਮਂਸਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨਂ **ਨੇਵ ਕਾਰਣਂ ਹੋਤਿ** ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਅਭਾਵਤੋ ਸਤਿ ਚ ਅਯੁਤ੍ਤਿਯਂ ਅਧਮ੍ਮੋਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। **ਤਥਾ ਬ੍ਯਾਕਰਣ**ਨ੍ਤਿ ''ਜਾਨਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸਕਤਂ ਮਂਸਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਕਥਨਂ ਯੁਤ੍ਤਿਯਾ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਨਨੁਰੂਪਭਾਵਤੋ **ਨ ਅਨੁਕਾਰਣਂ ਹੋਤਿ। ਪਰੇਹਿ ਵੁਤ੍ਤਕਾਰਣੇਨ ਸਕਾਰਣੋ ਹੁਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਰੇ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ 'ਜਾਨ'ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਧਮ੍ਮਂ ਕਥੇਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੇਨ ਕਾਰਣਭੂਤੇਨ ਸਕਾਰਣੋ ਹੁਤ੍ਵਾ। ਤੇਹਿ ਤਥਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ਏਵ **ਹੁਤ੍ਵਾ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਵਾਦੋ ਵਾ ਅਨੁਵਾਦੋ ਵਾ** ''ਮਂਸਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਾ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਕਥਾ ਵਾ ਪਰਤੋ ਪਰੇਹਿ ਤਥਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤਾ ਤਸ੍ਸਾ ਅਨੁਕਥਾ ਵਾ। **ਵਿਞ੍ਞੂਹਿ ਗਰਹਿਤਬ੍ਬਕਾਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਤਾਵ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੁ, ਤਤੋ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਪਣ੍ਡਿਤੇਹਿ ਗਰਹਿਤਬ੍ਬਕਾਰਣਂ। **ਕੋਚਿ ਨ ਆਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਗਰਹਿਤਬ੍ਬਤਂ ਨ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਆਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯ ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਕਥੇਨ੍ਤਿ, ਅਭਿਭੂਤੇਨ ਅਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੫੨. **ਕਾਰਣੇਹੀ**ਤਿ ਪਰਿਭੋਗਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਵਿਸੁਦ੍ਧਤਾਹੇਤੂਹਿ। ਭਿਕ੍ਖੂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸਕਤਂ ਦਿਟ੍ਠਂ। ਤਾਦਿਸਮਂਸਞ੍ਹਿ ਪਰਿਭੋਗਾਨਾਰਹਤ੍ਤਾ ਚਿਤ੍ਤਅਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਕਾਰਣਂ ਚਿਤ੍ਤਸਂਕਿਲੇਸਾਵਹਤੋ। ਇਦਾਨਿ ਦਿਟ੍ਠਸੁਤਪਰਿਸਙ੍ਕਿਤਾਨਿ ਸਰੂਪਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਦਿਟ੍ਠਾਦੀਸੂ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਤਦੁਭਯਵਿਮੁਤ੍ਤਪਰਿਸਙ੍ਕਿਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਦਿਟ੍ਠਂ ਸੁਤ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਂ ਉਭਯਂ ਅਨਿਸ੍ਸਾਯ – ''ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਇਮਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਵਧਿਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਪਾਦਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਕੇਵਲਮੇਵ ਪਰਿਸਙ੍ਕਿਤਂ। **ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਗਾਹਕੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਪਰਿਸਙ੍ਕਿਤਾਨਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨਕੋ।

ਮਙ੍ਗਲਾਦੀਨਨ੍ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਆਹੁਨਪਾਹੁਨਾਦਿਕਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਨਿਬ੍ਬੇਮਤਿਕਾ ਹੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਪਰਿਸਙ੍ਕਿਤਾਭਾਵਮਾਹ। **ਇਤਰੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾਨਂ **ਵਟ੍ਟਤਿ,** ਜਾਨਤੋ ਏਵੇਤ੍ਥ ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ। **ਤੇਯੇਵਾ**ਤਿ ਯੇ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਕਤਂ, ਤੇਯੇਵ।

ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸਕਤਮਂਸਪਰਿਭੋਗਤੋ ਅਕਪ੍ਪਿਯਮਂਸਪਰਿਭੋਗਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਅਕਪ੍ਪਿਯਮਂਸਂ ਪਨਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪੁਰਿਮਸ੍ਮਿਂ ਸਚਿਤ੍ਤਕਾ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਇਤਰਸ੍ਮਿਂ ਅਚਿਤ੍ਤਕਾ। ਤੇਨਾਹ – **"ਅਕਪ੍ਪਿਯਮਂਸਂ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਭੁਤ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵਾ"**ਤਿ। **ਪਰਿਭੋਗ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੫੩. **ਤਾਦਿਸਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤਿਕੋਟਿਪਰਿਸੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਮਚ੍ਛਮਂਸਸ੍ਸ ਪਰਿਭੋਗੇ। **ਮੇਤ੍ਤਾਵਿਹਾਰਿਨੋਪੀ**ਤਿ **ਅਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਅਮੇਤ੍ਤਾਵਿਹਾਰਿਨੋਪਿ। ਮੇਤ੍ਤਾਵਿਹਾਰਿਨੋ ਪਰਿਭੋਗੇ ਸਿਖਾਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਅਨਵਜ੍ਜਤਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਇਧ, ਜੀਵਕ, ਭਿਕ੍ਖੂ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਭਗਵਤਾ – ''ਯਤੋ ਖੋ, ਵਚ੍ਛ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤਣ੍ਹਾ ਪਹੀਨਾ ਹੋਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਮਹਾਵਚ੍ਛਗੋਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤੇ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੯੪) ਅਤ੍ਤਾ ਅਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਵਚ੍ਛਗੋਤ੍ਤੋ – ''ਤਿਟ੍ਠਤੁ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ, ਅਤ੍ਥਿ ਪਨ ਭੋਤੋ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਏਕਭਿਕ੍ਖੁਪਿ ਸਾਵਕੋ ਆਸਵਾਨਂ ਖਯਾ...ਪੇ॰... ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤੀ''ਤਿ ਆਹ, ''ਇਧ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਗਾਮਂ ਵਾ ਨਿਗਮਂ ਵਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਚਙ੍ਕੀਸੁਤ੍ਤੇ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੪੩੦) ਅਤ੍ਤਾ ਅਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਪਰਤੋ – ''ਯਂ ਖੋ ਪਨ ਅਯਮਾਯਸ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ, ਗਮ੍ਭੀਰੋ ਸੋ ਧਮ੍ਮੋ ਦੁਦ੍ਦਸੋ ਦੁਰਨੁਬੋਧੋ ਸਨ੍ਤੋ ਪਣੀਤੋ ਅਤਕ੍ਕਾਵਚਰੋ ਨਿਪੁਣੋ ਪਣ੍ਡਿਤਵੇਦਨੀਯੋ, ਨ ਸੋ ਧਮ੍ਮੋ ਸੁਦੇਸਨੀਯੋ ਲੁਦ੍ਧੇਨਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਦੇਸਨਾ ਆਗਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਭਗਵਤਾ ਹਿ ਮਹਾਵਚ੍ਛਗੋਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤੇ, ਚਙ੍ਕੀਸੁਤ੍ਤੇ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸੁਤ੍ਤੇਤਿ ਤੀਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਅਤ੍ਤਾਨਂਯੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਦੇਸਨਾ ਕਤਾ"**ਤਿ। **ਮਂਸੂਪਸੇਚਨੇਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ** ਮਚ੍ਛਮਂਸਸਹਿਤਸ੍ਸ ਆਹਾਰਸ੍ਸ ਪਰਿਭੋਗਭਾਵਤੋ ਮਚ੍ਛਮਂਸਸ੍ਸ ਚ ਇਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ।

ਅਗਥਿਤੋ ਅਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧੋ। **ਤਣ੍ਹਾਮੁਚ੍ਛਨਾਯਾ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਯਨਵਸੇਨ ਮੁਚ੍ਛਾਪਤ੍ਤਿਯਾ। **ਅਨਜ੍ਝੋਪਨ੍ਨੋ** ਤਣ੍ਹਾਯ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਨ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਟੋ, ਗਿਲਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਨ ਸਣ੍ਠਿਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ – **"ਸਬ੍ਬਂ ਆਲੁਮ੍ਪਿਤ੍ਵਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਇਧ ਆਦੀਨਵੋ ਆਹਾਰਸ੍ਸ ਪਟਿਕੂਲਭਾਵੋਤਿ ਆਹ **"ਏਕਰਤ੍ਤਿਵਾਸੇਨਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਆਹਾਰਪਰਿਭੋਗੋਤਿ ਅਤ੍ਥਸਂਯੋਜਨਪਰਿਚ੍ਛੇਦਿਕਾ ''ਯਾਵਦੇਵ ਇਮਸ੍ਸ ਕਾਯਸ੍ਸ ਠਿਤਿਯਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੮੨; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੩; ੨.੨੪; ੩.੭੫; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੪.੧੨੦) ਪਵਤ੍ਤਾ ਆਹਾਰਪਟਿਬਦ੍ਧਛਨ੍ਦਰਾਗਨਿਸ੍ਸਰਣਭੂਤਾ ਪਞ੍ਞਾ ਅਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਨਿਸ੍ਸਰਣਪਞ੍ਞੋ। ਇਦਮਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਏਤਮਤ੍ਥਾਯ। **ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ**ਤਿ ''ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਤਿ ਚ ਮੇਤ੍ਤਾਵਿਹਾਰਿਨੋ ਸਮਞ੍ਞਾ''ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ਯੇ ਧਮ੍ਮਾ ਮੇਤ੍ਤਾਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਪਟਿਪਕ੍ਖਭੂਤਾ, ਤਤ੍ਥ ਸਾਵਸੇਸਂ ਪਹਾਸਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ, ਅਨਵਸੇਸਂ ਪਹਾਸਿ ਭਗਵਾਤਿ ਸਚੇ ਤੇ ਇਦਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਭਾਸਿਤਂ, ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਤਵ ਇਦਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਵਚਨਂ ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਨ ਮੇਤ੍ਤਾਵਿਹਾਰਿਤਾਸਾਮਞ੍ਞਮਤ੍ਤਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੫੫. **"ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕੋ ਅਨੁਸਨ੍ਧੀ"**ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਵਿਸੁਂ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਦ੍ਵਾਰਂ ਥਕੇਤੀ**ਤਿ ਮਚ੍ਛਮਂਸਪਰਿਭੋਗਾਨੁਞ੍ਞਾਯ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਵਚਨਦ੍ਵਾਰਂ ਪਿਦਹਤਿ, ਚੋਦਨਾਪਥਂ ਨਿਰੁਨ੍ਧਤਿ। ਕਥਂ **ਸਤ੍ਤਾਨੁਦ੍ਦਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ**? ਸਤ੍ਤਾਨੁਦ੍ਦਯਮੁਖੇਨ ਬਾਹਿਰਕਾਨਂ ਮਚ੍ਛਮਂਸਪਰਿਭੋਗਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ ਤਯਿਦਂ ਮਿਚ੍ਛਾ, ਤਿਕੋਟਿਪਰਿਸੁਦ੍ਧਸ੍ਸੇਵ ਮਚ੍ਛਮਂਸਸ੍ਸ ਪਰਿਭੋਗੋ ਭਗਵਤਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ – 'ਤੀਹਿ ਖੋ ਅਹਂ, ਜੀਵਕ, ਠਾਨੇਹਿ ਮਂਸਂ ਪਰਿਭੋਗਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮੀ'ਤਿਆਦਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੫੨)। **ਵਿਨਯੇ**ਪਿ (ਪਾਰਾ॰ ੪੦੯; ਚੂਲ਼ਵ॰ ੩੪੩) ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਤਿਕੋਟਿਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ, ਦੇਵਦਤ੍ਤ, ਮਚ੍ਛਮਂਸਂ ਮਯਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤ''ਨ੍ਤਿ। ਤਿਕੋਟਿਪਰਿਸੁਦ੍ਧਞ੍ਚ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਾਨਂ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਅਨੁਦ੍ਦਯਾ ਨਿਚ੍ਚਲਾ। **"ਸਤ੍ਤਾਨੁਦ੍ਦਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੀ"**ਤਿ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਵਰਨ੍ਤੋ **"ਸਚੇ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਪਠਮੇਨ ਕਾਰਣੇਨਾਤਿ ਦੇਸਨਾਵਸੇਨਪਿ ਪਯੋਗਵਸੇਨਪਿ ਪਠਮੇਨ ਪਰੂਪਘਾਤਹੇਤੁਨਾ। **ਕਡ੍ਢਿਤੋ** ਸੋ ਪਾਣੋ। **ਗਲੇਨ ਪਵੇਧੇਨ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਯੋਤ੍ਤੁਗਲੇਨ ਕਰਣੇਨ ਅਸਯ੍ਹਮਾਨੇਨ। **ਬਹੁਪੁਞ੍ਞਮੇਵ ਹੋਤਿ** ਆਸਾਦਨਾਪੇਕ੍ਖਾਯ ਅਭਾਵਤੋ, ਹਿਤਜ੍ਝਾਸਯਤ੍ਤਾ ਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਏਸਾਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ**ਤਿਆਦਿ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਸਰਣਗਮਨਵਸੇਨੇਵ ਗਹਿਤਸਰਣੋਤਿ ਚੋਦਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ **"ਅਯ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਓਗਾਹਨ੍ਤੋ**ਤਿਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਪਰਿਯੋਸਾਨਾ ਸੁਤ੍ਤਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਥਂ ਉਪਧਾਰੇਨ੍ਤੋ। ਸੇਸਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਜੀਵਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੬. ਉਪਾਲਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੫੬. ਪਾਵਾਰੰ ਪਾਰੁਪਤੀਤਿ ਪਾਵਾਰਿਕੋ, ਇਦੰ ਤਸ੍ਸ ਕੁਲਸਮੁਦਾਗਤੰ ਨਾਮੰ, ਸੋ ਪਨ ਮਹਦ੍ਧਨੋ ਮਹਾਭੋਗੋ ਨਗਰੇ ਸੇਟ੍ਠਿਟ੍ਠਾਨੇ ਠਿਤੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਦੁਸ੍ਸਪਾਵਾਰਿਕਸੇਟ੍ਠਿਨੋ**"ਤਿ। **ਦੀਘਤ੍ਤਾ** ਦੀਘਤਮਤ੍ਤਾ। ਸੋ ਕਿਰ ਪਮਾਣਤੋ ਉਪਵਚ੍ਛਯਤੋ ਦਿਯਡ੍ਢਰਤਨੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਠਿਤੋ। **ਏਵੰਲਦ੍ਧਨਾਮੋ**ਤਿ ''ਦੀਘਤਪਸ੍ਸੀ''ਤਿ ਲਦ੍ਧਸਮਞ੍ਞੋ। **ਬਾਹਿਰਾਯਤਨੇ**ਤਿ ਤਿਤ੍ਥਿਯਸਮਯੇ **ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋਤਿ ਵੋਹਾਰੋ ਨਤ੍ਥਿ,** ਤਸ੍ਮਾ ਸਾਸਨਵੋਹਾਰੇਨ "**ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪ੍ਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਦਸ੍ਸੇਤੀਤਿ ਦੇਸੇਤਿ। **ਠਪੇਤੀ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸਙ੍ਕਰਤੋ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤਿ। **ਕਿਰਿਯਾਯਾ**ਤਿ ਕਰਣੇਨ। **ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਨੇਨ। **ਦਣ੍ਡਾਨਿ ਪਞ੍ਞਪੇਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਸ੍ਮਾ ਭਗਵਤਾ ਆਦਿਤੋਵ ਤਥਾ ਨ ਪੁਚ੍ਛਿਤਨ੍ਤਿ? ਯਸ੍ਮਾ ਸਾ ਤਸ੍ਮਿੰ ਅਤ੍ਥੇ ਸਭਾਵਨਿਰੁਤ੍ਤਿ ਨ ਹੋਤਿ, ਸਾਸਨੇ ਲੋਕੇ ਸਮਯਨ੍ਤਰੇਸੁ ਚ ਤਾਦਿਸੋ ਸਮੁਦਾਚਾਰੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਕੇਵਲੰ ਪਨ ਤਸ੍ਸੇਵ ਨਿਗਣ੍ਠਸ੍ਸਾਯੰ ਕੋਟ੍ਟਾਲਕਸਦਿਸੋ ਸਮੁਦਾਚਾਰੋਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਪਞ੍ਞਪੇਤਿ**" ਇਚ੍ਚੇਵਾਹ। **ਅਚਿਤ੍ਤਕ**ਨ੍ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਰਹਿਤੰ, ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਅਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਥੰ ਪਨ ਤਦੁਭਯਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਵਿਨਾ ਸਮ੍ਭਵੋਤਿ ਚੋਦਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਤਤ੍ਥ ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਾਹ "**ਯਥਾ ਕਿਰਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਪਟਿਵਿਭਤ੍ਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਭਿਨ੍ਨਾਨੰ। **ਪਟਿਵਿਸਿਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਸੇਸਨਪਦਵਸੇਨ ਸਦ੍ਦਤੋਪਿ ਭਿਨ੍ਨਾਨੰ। **ਵਚਨੰ ਪਤਿਟ੍ਠਪੇਤੁਕਾਮੋ**ਤਿ ਦੀਘਤਪਸ੍ਸਿਨੋ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਵਚਨੰ ਪਤਿਟ੍ਠਪੇਤੁਕਾਮੋ। ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪਿਤੇ ਤੇਨਪ੍ਪਸਙ੍ਗੇਨ ਆਗਤੋ, ਉਪਾਲਿ ਗਹਪਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਪਦੇਸੇ ਧਮ੍ਮੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਾਸਨੇ ਅਭਿਪ੍ਪਸੀਦਿਸ੍ਸਤਿ।

ਕਥਾ ਏਵ ਉਪਰਿ ਵਾਦਾਰੋਪਨਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁਭਾਵਤੋ **ਕਥਾਵਤ੍ਥੁ**। **ਕਥਾਯੰ ਪਤਿਟ੍ਠਪੇਸੀ**ਤਿ ਕਥਾਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿੰ, ਤਦਤ੍ਥੇ ਵਾ ਪਤਿਟ੍ਠਪੇਸਿ। ਯਥਾ ਤੰ ਵਾਦਾਰੋਪਨਭਯੇਨ ਨ ਅਵਜਾਨਾਤਿ, ਏਵੰ ਤਸ੍ਸੰ ਕਥਾਯੰ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਵਾ ਅਤ੍ਥੇ ਦੀਘਤਪਸ੍ਸਿੰ ਯਾਵਤਤਿਯੰ ਵਾਦੇ ਪਤਿਟ੍ਠਪੇਸਿ। **ਵਾਦ**ਨ੍ਤਿ ਦੋਸੰ।

੫੭. ਇਦਾਨਿ ਚੇਤਨਾਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਮ੍ਪਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਾਯਕਮ੍ਮਾਦਿਵਸੇਨ ਸਙ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਅਪਿਚਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਤਿਵਿਧੰ ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤੰ ਕਾਯਕਮ੍ਮੰ ਨਾਮਾ**ਤਿਆਦਿ ''ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਾਯਾ''ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਅਕੁਸਲਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਧਿਗਤਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਨ **ਅਟ੍ਠਕਾਮਾਵਚਰਕੁਸਲਚੇਤਨਾ**ਤਿਆਦਿ ਸਾਵਜ੍ਜੰ ਅਨਵਜ੍ਜਞ੍ਚ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਏਕਜ੍ਝੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਿਤੰ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਚੇਤਨਾ ਨ ਗਹਿਤਾਤਿ ਆਹ "**ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਸੁਤ੍ਤੇ ਕਮ੍ਮੰ ਧੁਰ**"ਨ੍ਤਿ। ਕਾਯਕਮ੍ਮਾਦਿਭੇਦੰ ਕਮ੍ਮਮੇਵ **ਧੁਰੰ** ਜੇਟ੍ਠਕੰ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮੰ, ਨ ਚੇਤਨਾਮਤ੍ਤਮੇਵ। **ਏਵਮਾਗਤੇਪੀ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਾਨੀਤਿ ਏਵੰ ਨਾਮੇਨ ਆਗਤੇਪਿ ਚੇਤਨਾ ਧੁਰੰ, ਤਤ੍ਥ ਚੇਤਨੰ ਜੇਟ੍ਠਕੰ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਕਥੰ ਪਨ ਤਤ੍ਥ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਵਾ ਕਮ੍ਮਾਨੀਤਿ ਵਾ ਆਗਤੇ ਤੇਸੰ ਚੇਤਨਾਯ ਧੁਰਭਾਵੋਤਿ ਆਹ "**ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ... ਪੇ॰... ਲਭਤੀ**"ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚੀ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਿੰ ਕਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿ ਦ੍ਵਾਰੇ। **ਸਾ ਵੁਤ੍ਤਾਵਾ**ਤਿ ਸਾ ਚੇਤਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾਵ, ਯਾ ਕਾਯਸਙ੍ਖਾਰਾਦਿਪਰਿਯਾਯੇਨ (ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਾਯਦ੍ਵਾਰਾਦੀਸੁ ਪਵਤ੍ਤਾਪਨਚੇਤਨਾ) ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾਪਿ ਤਦਗ੍ਗੇਨ ਲੋਕਿਯਾਪਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾਪਿ ਕਮ੍ਮਮੇਵ, ਅਭਿਜ੍ਝਾਦਯੋ ਪਨ ਚੇਤਨਾਪਕ੍ਖਿਕਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ।

ਮਹਨ੍ਤਨ੍ਤਿ ਕਟੁਕਫਲੰ। **ਨ ਕਿਲਮਤਿ** ਸਪ੍ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਤ੍ਤਾ ਪਟਿਞ੍ਞਾਯ। ਇਦਾਨਿ ਤੇਸੰ ਸਪ੍ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਤਥਾ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਯਦਿ ਅਕੁਸਲੰ ਪਤ੍ਵਾ ਕਾਯਕਮ੍ਮੰ ਵਚੀਕਮ੍ਮੰ ਮਹਨ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ਨ ਕਿਲਮਤਿ, ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ਇਧ ਅਕੁਸਲੰ ਮਨੋਕਮ੍ਮੰ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜੰ ਕਥੇਸੀਤਿ ਆਹ "**ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਪਨ ਠਾਨੇ**"ਤਿਆਦਿ। ਯਾਵਤਤਿਯੰ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪਨਮਤ੍ਤੇਨ **ਗਤਮਗ੍ਗੰ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ**। ਤੇਨਾਹ "**ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਤ੍ਥਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿੰ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋਪੀ**"ਤਿ।

੫੯. ਨਿਵਾਸਟ੍ਠਾਨਭੂਤੋ ਬਾਲਕੋ ਏਤਿਸ੍ਸਾ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਬਾਲਕਿਨੀ**। ਸਤ੍ਥਪਟਿਵ੍ਵਾਤਤਾਯ ਨਿਗਣ੍ਠਾਨਂ ਮਹਾਤਿ ਸਮ੍ਭਾਵਿਤਤ੍ਤਾ **ਮਹਾਨਿਗਣ੍ਠੋ**।

੬੦. ਆਵਟ੍ਟੇਤਿ ਪੁਰਿਮਾਕਾਰਤੋ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸੇ ਵਤ੍ਤੇਤਿ ਏਤਾਯਾਤਿ **ਆਵਟ੍ਟਨੀ**, ਮਾਯਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਆਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਗਹਣਮਾਯ**"ਨ੍ਤਿ। ਸਤ੍ਥਪਟਿਵ੍ਵਾਨਂ ਬੁਦ੍ਧਦਸ੍ਸਨੇ ਚਿਤ੍ਤਮੇਵ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮਤਾ। ਸਚੇ ਪਨ ਸੋ ਤਂ ਪਟਿਵ੍ਵਂ ਅਪ੍ਪਹਾਯ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਸਮ੍ਮੁਖੀਭਾਵਂ ਉਪਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ, ਸਤ੍ਤਧਾ ਮੁਦ੍ਧਾ ਫਲੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ''ਮਾ ਅਯਂ ਬਾਲੋ ਵਿਨਸ੍ਸੀ''ਤਿਆਦਿਤੋਵ ਯਥਾ ਸਮ੍ਮੁਖੀਭਾਵਂ ਨ ਲਭਤਿ, ਤਥਾ ਕਰੋਤਿ। ਸ੍ਵਾਯਮਤ੍ਥੋ **ਪਾਥਿਕਪੁਤ੍ਤਸਮਾਗਮੇਨ** ਦੀਪੇਤਬ੍ਬੋ। ਦਸ੍ਸਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਨਿਯਾਮਮਾਹ **"ਤਥਾਗਤਂ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ। **ਆਗਮਾ ਨੁ ਖੋ ਇਧ** ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਸਨ੍ਤਿਕਂ।

੬੧. **ਵਚੀਸਚ੍ਚੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਯਥਾਪਟਿਵ੍ਵਾਤਾਯ ਪਟਿਵ੍ਵਾਯ ਠਤ੍ਵਾ।

੬੨. ਸੀਤੋਦਕੇ ਅਮਤਾ ਪਾਣਾ ਪਾਨਕਾਲੇ ਪਨ ਮਰਨ੍ਤਿ, ਤੇਪਿ ਤੇਨ ਸੀਤੋਦਕਪਰਿਭੋਗੇਨ ਮਾਰਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਪਸ੍ਸਿਨਾ ਨਾਮ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਸੀਤੋਦਕਂ ਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਤੇਸਂ ਲਦ੍ਧਿ। ਪਾਕਤਿਕਂ ਵਾ ਉਦਕਂ ਸਤ੍ਤੋਤਿ ਪੁਰਾਤਨਾਨਂ ਨਿਗਣ੍ਠਾਨਂ ਲਦ੍ਧਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਸਤ੍ਤਸਞ੍ਞਾਯ ਸੀਤੋਦਕਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੀ**"ਤਿ। ਤੇਸਂ ਤਂ ਅਧੁਨਾਤਨਨਿਗਣ੍ਠਾਨਂ ਵਾਦੇਨ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ। ਤੇ ਹਿ ਪਥਵੀਆਦਿਨਵਪਦਤ੍ਥਤੋ ਅਞ੍ਞਮੇਵ ਜੀਵਿਤਂ ਪਟਿਜਾਨਨ੍ਤਿ। ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸੀਤੋਦਕਂ ਪਾਤੁਕਾਮੋ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ ਰੋਗੇ ਠਤ੍ਵਾਪਿ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਤਥਾ ਨ ਵਿਤਤਤਾ। ਤੇਨਾਹ – **"ਤੇਨਸ੍ਸ ਮਨੋਦਣ੍ਡੋ ਤਤ੍ਥੇਵ ਭਿਜ੍ਜਤੀ**"ਤਿ। **ਤੇਨਾ**ਤਿ ਸੀਤੋਦਕਂ ਪਾਤੁਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਞ੍ਚ ਇਚ੍ਛਨੇਨ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨਿਗਣ੍ਠਸ੍ਸ। **ਤਤ੍ਥੇਵਾ**ਤਿ ਤਥਾਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਨੇ ਏਵ। **ਭਿਜ੍ਜਤਿ** ਸਂਵਰਸ੍ਸ ਵਿਕੋਪਿਤਤ੍ਤਾ। ਤਥਾਭੂਤੋ ਸੋ ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਸੀਤੋਦਕਂ ਚੇ ਲਭੇਯ੍ਯ, ਕਤਿਪਯਂ ਕਾਲਂ ਜੀਵੇਯ੍ਯ, ਅਲਾਭੇਨ ਪਨ ਪਰਿਸੁਸ੍ਸਮਾਨਕਣ੍ਠੋਟ੍ਠਤਾਲੁਜਿਵ੍ਹਾਦਿਕੋ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਰਿਦਾਹਾਭਿਭੂਤੋ ਮਰੇਯ੍ਯ। ਤੇਨਾਹ – **"ਸੀਤੋਦਕਂ ਅਲਭਮਾਨੋ ਕਾਲਂ ਕਰੇਯ੍ਯਾ**"ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਯਸ੍ਮਾ ਸੀਤੋਦਕਂ ਪਿਵਾਯ ਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮਰਣਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਮਨੋਦਣ੍ਡੋ ਪਨ ਭਿਨ੍ਨੋਪਿ ਚੁਤਿਮ੍ਪਿ ਆਕਡ੍ਢਤੀ**"ਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਤਥਾਭੂਤਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨਿਗਣ੍ਠਸ੍ਸ ਮਨੋਸਤ੍ਤੇਸੁ ਨਾਮ ਦੇਵੇਸੁ ਉਪਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨਂ ਲਦ੍ਧਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਮਨੋਦਣ੍ਡੋ ਪਨ ਭਿਨ੍ਨੋਪਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਮ੍ਪਿ ਆਕਡ੍ਢਤੀ**"ਤਿ। **ਇਤੀ**ਤਿ ਏਵਂ ''ਇਧਾਸ੍ਸ ਨਿਗਣ੍ਠੋ''ਤਿਆਦਿਆਕਾਰੇਨ। **ਨਨ੍ਤਿ** ਉਪਾਲਿਂ ਗਹਪਤਿਂ। **ਮਹਨ੍ਤੋਤਿ ਵਦਾਪੇਸਿ** ''ਮਨੋਪਟਿਬਦ੍ਧੋ ਕਾਲਙ੍ਕਰੋਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਉਪਾਸਕਸ੍ਸਾਤਿ ਉਪਾਲਿਸ੍ਸ ਗਹਪਤਿਸ੍ਸ। **ਮੁਚ੍ਛਾਵਸੇਨਾ**ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਨ੍ਵਯਤੋ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਤੋ ਚ ਮਨੋਦਣ੍ਡਸ੍ਸ ਮਹਨ੍ਤਤਂ ਵਿਭਾਵੇਤਿ। **ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਤਿਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤੇਨੇਵਾ**ਤਿ ਵਿਨਾ ਕਾਯਦਣ੍ਡੇਨ ਵਚੀਦਣ੍ਡੇਨ ਚ ਕੇਵਲਂ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਤਿਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤੇਨ। **ਭਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾਪੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਅਭਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾਪਿ। **ਅਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਾ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਾਟਿਹੀਰਾ, ਅਯੁਤ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਸਿ** ਉਪਾਸਕੋਤਿ ਵਿਭਤ੍ਤਿਂ ਵਿਪਰਿਣਾਮੇਤ੍ਵਾ ਯੋਜਨਾ। **ਪਞ੍ਹਪਟਿਭਾਨਾਨੀ**ਤਿ ਞਾਤੁਂ ਇਚ੍ਛਿਤੇ ਅਤ੍ਥੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਪਟਿਭਾਨਾਨਿ।

''ਮਨੋਪਟਿਬਦ੍ਧੋ ਕਾਲਂ ਕਰੋਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੇਨ ਅਤ੍ਥਤੋ ਮਨੋਦਣ੍ਡਸ੍ਸ ਤਦੁਤ੍ਤਰਭਾਵੋ ਪਟਿਞ੍ਞਾਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **"ਇਦਾਨਿ ਮਨੋਦਣ੍ਡੋ ਮਹਨ੍ਤੋਤਿ ਇਦਂ ਵਚਨ**"ਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਚੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਮਨੋਦਣ੍ਡੋਵ ਬਲਵਾ ਮਹਨ੍ਤੋਤਿ ਵਦਾਪੇਸੀ''ਤਿ।

੬੩. ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦਿਤੋ ਯਮਨਂ ਯਾਮੋ, ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੋ ਯਾਮੋ ਚਤੁਯਾਮੋ, ਚਤੁਯਾਮਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਸਂਵਰੇਨ ਸਂਵੁਤੋ **ਚਾਤੁਯਾਮਸਂਵਰਸਂਵੁਤੋ**। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਨ ਯਾਮ-ਸਦ੍ਦੋ ਕੋਟ੍ਠਾਸਪਰਿਯਾਯੋਤਿ **"ਇਮਿਨਾ ਚਤੁਕੋਟ੍ਠਾਸੇਨਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪਿਯਜਾਤਿਕਂ ਰੂਪਾਦਿਆਰਮ੍ਮਣਂ ਰਾਗਵਸੇਨ ਬਾਲੇਹਿ ਭਾਵਨੀਯਤ੍ਤਾ ''ਭਾਵਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਆਹ **"ਭਾਵਿਤਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚ ਕਾਮਗੁਣਾ**"ਤਿ।

ਯੋ ਸਬ੍ਬਂ ਪਾਪਂ ਆਸਵਞ੍ਞ ਵ◌ਾਰੇਤੀਤਿ ਸਬ੍ਬਵ◌ਾਰੀ, ਤਸ੍ਸ ਨਵਸੁ ਪਦਤ੍ਥੇਸੁ ਸਤ੍ਤਮੋ ਪਦਤ੍ਥੋ, ਤੇਨ ਸਬ੍ਬਵ◌ਾਰਿਨਾ ਪਾਪਂ ਵ◌ਾਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਠਿਤੋਤਿ **ਸਬ੍ਬਵ◌ਾਰਿਵ◌ਾਰਿਤੋ** । ਤੇਨਾਹ "**ਸਬ੍ਬੇਨ ਪਾਪਵ◌ਾਰਣੇਨ ਵ◌ਾਰਿਤਪਾਪੋ**"ਤਿ। ਤਤੋ ਏਵ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਵ◌ਾਰਿਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਆਸਵਸ੍ਸ ਧੁਨਨਤੋ **ਸਬ੍ਬਵ◌ਾਰਿਧੁਤੋ**। ਵ◌ਾਰਿਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਨਿਵ◌ਾਰਣਵਸੇਨ ਸਬ੍ਬਵ◌ਾਰਿਨੋ ਫੁਟੋ ਫੁਸਿਤੋਤਿ **ਸਬ੍ਬਵ◌ਾਰਿਫੁਟੋ। ਸਙ੍ਘਾਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਹਸਾ ਹਨਨਂ, ਅਸਞ੍ਚੇਤਨਿਕਵਧਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕਤਰਸ੍ਮਿਂ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ**ਤਿ ਤੀਸੁ ਦਣ੍ਡਕੋਟ੍ਠਾਸੇਸੁ ਕਤਰਕੋਟ੍ਠਾਸੇ।

੬੪. ਖਲਿਯਤਿ ਸਮਾਦਿਯਤੀਤਿ **ਖਲਂ**, ਰਾਸੀਤਿ ਆਹ – "**ਏਕਂ ਮਂਸਖਲਨ੍ਤਿ ਏਕਂ ਮਂਸਰਾਸਿ**"ਨ੍ਤਿ। ਵ◌ਿਜ੍ਜਾਧਰਇਦ੍ਧਿਯਾ **ਇਦ੍ਧਿਮਾ**। ਸਾ ਪਨ ਇਦ੍ਧਿ ਯਸ੍ਮਾ ਆਨੁਭਾਵਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸੇਵ ਇਜ੍ਝਤਿ, ਨ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਆਹ "**ਆਨੁਭਾਵਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ**"ਤਿ। ਵ◌ਿਜ੍ਜਾਨੁਭਾਵਵਸੇਨੇਵ **ਆਨੁਭਾਵਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ। ਚਿਤ੍ਤੇ ਵਸੀਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤੋ** ਆਨੁਭਾਵ◌ਾਯ ਏਵ ਵ◌ਿਜ੍ਜਾਯ ਪਗੁਣਭਾਵ◌ਾਪਾਦਨੇਨ। ਏਤੇਨ ਵਸੀਭਾਵ◌ਂ ਲੋਕਿਯਸਮਞ੍ਞਾਵਸੇਨ ਭਗਵ◌ਾ ਉਪਾਲਿਂ ਗਹਪਤਿਂ ਪਞ੍ਞਪੇਤੁਕਾਮੋ ਏਵਮਾਹ। ਲੋਕਿਕਾ ਹਿ ''ਭਾਵਨਾਮਯਇਦ੍ਧਿਯਾ ਇਦ੍ਧਿਮਾ ਚੇਤੋਵਸੀਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਪਰੂਪਘਾਤਂ ਕਰੋਤੀ''ਤਿ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਤੇ ਇਸਯੋ ਪਰੇਸਂ ਸਂਵਣ੍ਣੇਨ੍ਤਿ, ਇਸੀਨਂ ਆਨੁਭਾਵ◌ਂ ਕਿਤ੍ਤੇਨ੍ਤਿ। ਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਪਰਤੋ ਆਗਮਿਸ੍ਸਤੀਤਿ।

੬੫. **ਅਰਞ੍ਞਮੇਵ ਹੁਤ੍ਵ◌ਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਅਰਞ੍ਞਮੇਵ ਹੁਤ੍ਵ◌ਾ। ਅਰਞ੍ਞਭਾਵ◌ੇਨ **ਅਰਞ੍ਞਂ ਜਾਤਂ**, ਨ ਨਾਮਮਤ੍ਤੇਨ। **ਇਸੀਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਇਸੀਨਂ ਆਸਾਦਨਤ੍ਥਾਯ।

ਗੋਧਾਵਰੀਤੀਰਤੋ ਨਾਤਿਦੂਰੇ। **ਉਸੂਯਮਾਨੋ**ਤਿ ''ਨ ਮਂ ਏਸ ਜਨੋ ਪਰਿਵ◌ਾਰੇਤੀ''ਤਿ ਉਸੂਯਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ। **ਕਿਲਿਟ੍ਠੋ ਵਤਾ**ਤਿ ਪਙ੍ਕਦਨ੍ਤਰਜਸਿਰਤਾਦੀਹਿ ਕਿਲਿਟ੍ਠਸਰੀਰੋ। **ਅਨਞ੍ਜਿਤਮਣ੍ਡਿਤੋ**ਤਿ ਅਨਞ੍ਜਿਤਕ੍ਖਿਕੋ ਸਬ੍ਬੇਨ, ਸਬ੍ਬਂ ਅਮਣ੍ਡਿਤੋ ਚ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ''ਕਾਲਸ੍ਸੇਵ ਅਕ੍ਖੀਨਂ ਅਞ੍ਜਨਂ ਮਙ੍ਗਲ''ਨ੍ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਲਦ੍ਧਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਨਞ੍ਜਨਂ ਵ◌ਿਸੁਂ ਗਹਿਤਂ।

ਰਾਜਾ ਤਸ੍ਸ ਵਚਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾਤਿ ''ਵ◌ੇਦੇਸੁ ਈਦਿਸਂ ਆਗਤਂ ਭਵ◌ਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਏਵ◌ਂ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਰਾਜਾ ਤਸ੍ਸ ਪੁਰੋਹਿਤਸ੍ਸ ਵਚਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ। **ਉਸੁਮਜਾਤਹਦਯੋ**ਤਿ ਉਤ੍ਤੁਹਦਯੋ। ਨਾਸਿਕਾਨਂ ਅਪ੍ਪਹੋਨ੍ਤੇ **ਮੁਖੇਨ ਅਸ੍ਸਸਨ੍ਤੋ**।

ਵ◌ਿਜਿਤਜਯੇਹਿ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵ◌ਾ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤੁਯੁਤ੍ਤੁਂ ਆਗਮੇਨ੍ਤੇਹਿ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨਂ **ਜਯਖਨ੍ਧਾਵ◌ਾਰਟ੍ਠਾਨਂ**। ਉਦਕਵ◌ੁਟ੍ਠਿਪਾਤਨਾਦਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਾਪਕਮ੍ਮੇ ਅਸਮਙ੍ਗਿਭੂਤਾਨਮ੍ਪਿ ਸਮਨੁਞ੍ਞਤਾਯ ਅਨ੍ਤੋਕਰਣਤ੍ਥਂ ਕਤਂ। **ਕਤਭਣ੍ਡਵ◌ੁਟ੍ਠੀ**ਤਿ ਆਭਰਣਵਸ੍ਸਂ। ਮਹਾਜਨੋ ਸਮਨੁਞ੍ਞੋ ਜਾਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਮਾਤੁਪੋਸਕਰਾਮੋ**ਤਿ ਮਾਤਰਿ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਰਾਮੋ ਨਾਮ ਏਕੋ ਪੁਰਿਸੋ। **ਅਸਮਙ੍ਗਿਭੂਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਸਮਨੁਞ੍ਞਾਨਂ।

ਅਵਕਿਰਿਯਾਤਿ ਅਸੁਸ੍ਸੂਸਤਂ ਪਟਿਚ੍ਚ। **ਫੁਲਿਙ੍ਗਾਨੀ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਿਕਣਾਨਿ। **ਪਤਨ੍ਤਿ ਕਾਯੇ**ਤਿ ਕਾਯੇ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਨਿਪਤਨ੍ਤਿ। ਏਤੇ ਕਿਰ ਨਿਰਯਂ ਵ◌ਿਵਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤਿ।

ਯਥਾਫਾਸੁਕਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਮਯਂ ਕਞ੍ਚਿਪਿ ਦੇਸਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਨ ਗਚ੍ਛਾਮ, ਯਤ੍ਥ ਪਨ ਵਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸ ਫਾਸੁ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਯਥਾਫਾਸੁਕਟ੍ਠਾਨਂ ਗਚ੍ਛਾਮਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਸਙ੍ਘਾ**ਤਿ ਸਂਹਤਾ। **ਗਣਾ**ਤਿ ਤਂਤਂਸੇਣਿਭਾਵ◌ੇਨ ਗਣਿਤਬ੍ਬਤਾਯ ਗਣਾ। **ਗਣੀਭੂਤਾ**ਤਿ ਏਕਜ੍ਝਾਸਯਾ ਹੁਤ੍ਵ◌ਾ ਰਾਸਿਭੂਤਾ। **ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਨਿਰਯੇ ਪਚ੍ਚਿਤ੍ਵ◌ਾ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕਂ ਆਗਤਸ੍ਸ ਵ◌ਿਪਾਕਾਵਸੇਸੇਨਾਤਿ ਆਨੇਤ੍ਵ◌ਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ।

ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਸਮ੍ਭਾਵਨਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸ੍ਸਾਮਿ। **ਨੇਸਂ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਸੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਕਿਂ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ? ਆਘਾਤਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵ◌ਾ ਅਨਤ੍ਥਕਰਣੂਪਾਯਂ। ਤੇਨਾਹ "**ਸੋ ਧਮ੍ਮਕਥਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ**"ਤਿਆਦਿ। **ਨਾਗਬਲਪਿਚ੍ਛਿਲ੍ਲਾਦੀਨ**ਨ੍ਤਿ

ਨਾਗਬਲਸਾਸਪਅਙ੍ਕੋਲਤੇਲਕਣਿਕਾਰਨਿਯਜਾਸਾਦੀਨੰ ਚਿਕ੍ਖਲ੍ਲਾਨੰ। **ਵਿਹੇਠਯਿੰਸੁ** ਨਿਰਯਾਦਿਕਥਾਹਿ ਘਟ੍ਟੇਨ੍ਤਾ। **ਛਦ੍ਵਾਰਾਰਮ੍ਮਣੇ**ਤਿ ਚਕ੍ਖਾਦੀਨੰ ਛਨ੍ਨੰ ਦ੍ਵਾਰਾਨੰ ਆਰਮ੍ਮਣਭੂਤੇ ਰੂਪਾਦਿਵਿਸਯੇ।

ਨਵ ਵੁਟ੍ਠਿਯੋਤਿ ਉਦਕਵੁਟ੍ਠਿ ਸੁਮਨਪੁਪ੍ਫਵੁਟ੍ਠਿ ਮਾਸਕਵੁਟ੍ਠਿ ਕਹਾਪਣਵੁਟ੍ਠਿ ਆਭਰਣਵੁਟ੍ਠਿ ਆਵੁਧਵੁਟ੍ਠਿ ਅਙ੍ਗਾਰਵੁਟ੍ਠਿ ਪਾਸਾਣਵੁਟ੍ਠਿ ਵਾਲਿਕਾਵੁਟ੍ਠੀਤਿ ਇਮਾ ਨਵ ਵੁਟ੍ਠਿਯੋ। **ਅਵਞ੍ਞੁਯੀ**ਤਿ ਸਕ੍ਕਾਰੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਸਕ੍ਕਾਰੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਅਨਤ੍ਥਚਰਣੇਨ ਵਞ੍ਞੁਯਿ। **ਅਦੂਸਕੇ**ਤਿ ਅਨਪਰਾਧੇ।

''ਦਿਟ੍ਠਮਙ੍ਗਲਿਕਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕਞ੍ਞਾ''ਤਿ ਜਾਤਕਟ੍ਠਕਥਾਦੀਸੁ (ਜਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪.੧੫.ਮਾਤਙ੍ਗਜਾਤਕਵਣ੍ਣਨਾ) ਆਗਤੰ, ਇਧ ਪਨ ''ਸੇਟ੍ਠਿਧੀਤਾ''ਤਿ। **ਵਾਰੇਯਜਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਆਵਾਹਤ੍ਥਾਯ, **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪੇਸਿਤਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ। ਤਾਦਿਸੇਨ ਨੀਚਕੁਲਸੰਵਤ੍ਤਨਿਯੇਨ ਕਮ੍ਮੁਨਾ ਲਦ੍ਧੋਕਾਸੇਨ **ਚਣ੍ਡਾਲਯੋਨਿਯੰ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ**।

ਚਮ੍ਮਗੇਹੇਤਿ ਚਮ੍ਮੇਨ ਛਾਦਿਤੇ ਗੇਹੇ। **ਮਾਤਙ੍ਗੋਤ੍ਵੇਵਸ੍ਸ ਨਾਮੰ ਅਹੋਸਿ** ਜਾਤਿਸਮੁਦਾਗਤੰ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਘਣ੍ਟੰ। **ਵਾਦੇਨ੍ਤੋ** ਤਾਲਨੇਨ ਸਦ੍ਦੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ। **ਮਹਾਪਥੰ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿ** ਦਿਟ੍ਠਮਙ੍ਗਲਿਕਾਯ ਗੇਹਦ੍ਵਾਰਸਮੀਪੇਨ।

ਤਸ੍ਸਾ ਵੇਯਜਾਵਚ੍ਚਕਰਾ ਚੇਵ **ਉਪਟ੍ਠਾਕਮਨੁਸ੍ਸਾ** ਪਟਿਬਦ੍ਧਾ ਚ **ਸੁਰਾਸੋਣ੍ਡਾਦਯੋ** ਜਾਣੁਕਪ੍ਪਰਾਦੀਹਿ ਸੁਕੋਟ੍ਟਿਤੰ ਕੋਟ੍ਟਿਤਭਾਵੇਨ ਮੁਚ੍ਛੰ ਆਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ **ਮਤੋਤਿ ਸਞ੍ਞਾਯ ਛਡ੍ਡੇਸੁੰ**।

ਅਥ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਆਯੁਅਵਸੇਸਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿਤਾਯ ਮਨ੍ਦਮਨ੍ਦੇ ਵਾਤੇ ਵਾਯਨ੍ਤੇ ਚਿਰੇਨ ਸਞ੍ਞੰ ਪਟਿਲਭਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਮਹਾਪੁਰਿਸੋ**"ਤਿਆਦਿ। **ਗੇਹਙ੍ਗਣੇ**ਤਿ ਗੇਹਸ੍ਸ ਮਹਾਦ੍ਵਾਰਤੋ ਬਹਿ ਵਿਵਟਙ੍ਗਣੇ। **ਪਤਿਤੋ**ਤਿ ਪਾਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਇਚ੍ਛਿਤਤ੍ਥਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿੰ ਅਨੁਰੰ ਕਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪ੍ਪਵੇਸੇਨ ਨਿਪਨ੍ਨੋ। **ਦਿਟ੍ਠਮਙ੍ਗਲਿਕਾਯਾ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਮਙ੍ਗਲਿਕਾਕਾਰਣੇਨ।

ਯਸਨ੍ਤਿ ਵਿਭਵੰ ਕਿਤ੍ਤਿਸਦ੍ਦਞ੍ਚ। **ਚਨ੍ਦ**ਨ੍ਤਿ ਚਨ੍ਦਮਣ੍ਡਲੰ, ਚਨ੍ਦਵਿਮਾਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਉਚ੍ਛਿਟ੍ਠਗੇਹੇ**ਤਿ ਪਰੇਹਿ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤਗੇਹੇ। **ਮਣ੍ਡਪੇ**ਤਿ ਨਗਰਮਜ੍ਝੇ ਮਹਾਮਣ੍ਡਪੇ।

ਖੀਰਮਣਿਮੂਲਨ੍ਤਿ ਖੀਰਮੂਲੰ, ਪਾਦੇਸੁ ਬਦ੍ਧਮਣਿਮੂਲਞ੍ਚ। **ਯਾਵਤਾ ਵਾਚੁਗ੍ਗਤਾ ਪਰਿਯਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਯਤ੍ਤਕੋ ਮਨੁਸ੍ਸਵੀਚਿਦ੍ਵਾਰਤੋ ਉਗ੍ਗਤੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਪਵਤ੍ਤੋ, ਯੰਕਿਞ੍ਚਿ ਵਚੀਮਯਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਆਕਾਸਙ੍ਗਣੇ**ਤਿ ਵਿਵਟਙ੍ਗਣੇ।

ਦੁਮ੍ਮਵਾਸੀਤਿ ਧੂਮੋ ਧੂਸਰੋ, ਅਨਞ੍ਜਿਤਾਮਣ੍ਡਿਤੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਓਤਲ੍ਲਕੋ**ਤਿ ਨਿਹੀਨਜ੍ਝਾਸਯੋ, ਅਪ੍ਪਾਨੁਭਾਵੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਟਿਮੁਞ੍ਚ ਕਣ੍ਠੇ**ਤਿ ਯਾਵ ਗਲਵਾਟਕਾ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ। **ਕੋ ਰੇ ਤੁਵ**ਨ੍ਤਿ ਅਰੇ ਕੋ ਨਾਮ ਤ੍ਵੰ।

ਪਕਤਨ੍ਤਿ ਪਟਿਯਤ੍ਤੰ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਤੋ ਅਭਿਸਙ੍ਖਤੰ। **ਉਤ੍ਤਿਟ੍ਠਪਿਣ੍ਡ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਰਘਰੰ ਉਪਗਮ੍ਮ ਠਤ੍ਵਾ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਪਿਣ੍ਡੰ, ਭਿਕ੍ਖਾਹਾਰਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਲਭਤ**ਨ੍ਤਿ ਲਚ੍ਛਤੁ। **ਸਪਾਕੋ**ਤਿ ਮਹਾਸਤ੍ਤੋ ਜਾਤਿਵਸੇਨ ਯਥਾਭੂਤੰ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਆਵਿਕਰੋਤਿ।

ਅਤ੍ਥਤ੍ਥਿਤੰ ਸਦ੍ਦਹਤੋਤਿ ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵੰ ਸਦ੍ਦਹਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਅਪੇਹੀ**ਤਿ ਅਪਗਚ੍ਛ। **ਏਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਾ ਠਾਨਾ। **ਜਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਲਾਮਕ।

ਅਨੂਪਖੇਤ੍ਤੇਤਿ ਅਜਙ੍ਗਲੇ ਉਦਕਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਖੇਤ੍ਤੇ ਫਲਵਿਸੇਸੰ ਪਚ੍ਚਾਸੀਸਨ੍ਤਾ। **ਏਤਾਯ ਸਦ੍ਧਾਯ ਦਦਾਹਿ ਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਨ੍ਨੰ ਥਲਞ੍ਚ ਪੂਰੇਨ੍ਤੋ ਮੇਘੋ ਵਿਯ ਗੁਣਵਨ੍ਤੇ ਨਿਗ੍ਗੁਣੇ ਚ ਦਾਨੰ ਦੇਹਿ, ਏਵੰ ਦੇਨ੍ਤੋ ਚ **ਅਪ੍ਪੇਵ ਆਰਾਧਯੇ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯੇਤਿ। ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯੇ**ਤਿ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣਸਮਨ੍ਨਾਗਤੇ।

ਤਾਨੀਤਿ ਤੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ। **ਵੇਣੁਪਦਰੇਨਾ**ਤਿ ਵੇਲੁਵਿਲੀਵੇਨ।

ਗਿਰਿੰ ਨਖੇਨ ਖਣਸੀਤਿ ਪਬ੍ਬਤੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਖੇਨ ਖਣਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਅਹੋਸਿ। **ਅਯੋ**ਤਿ ਕਾਲਲੋਹੰ। **ਪਦਹਸੀ**ਤਿ ਅਭਿਭਵਸਿ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਰੀਰੇਨ ਅਭਿਭਵਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਅਹੋਸਿ।

ਆਵੇਧਿਤਨ੍ਤਿ ਚਲਿਤੰ ਵਿਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤੰ। **ਪਿਟ੍ਠਿਤੋ**ਤਿ ਪਿਟ੍ਠਿਪਸ੍ਸੇਨ। **ਬਾਹੁੰ ਪਸਾਰੇਤਿ ਅਕਮ੍ਮਨੇਯਜ**ਨ੍ਤਿ ਅਕਮ੍ਮਕ੍ਖਮੰ ਬਾਹੁਦ੍ਵਯੰ ਥਦ੍ਧੰ ਸੁਕ੍ਖਦਣ੍ਡਕੰ ਵਿਯ ਕੇਵਲੰ ਪਸਾਰੇਤਿ, ਨ ਸਮਿਞ੍ਜੇਤਿ, **ਸੇਤਾਨਿ ਅਕ੍ਖੀਨਿ** ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਨੇਨ ਕਣ੍ਹਮਣ੍ਡਲਸ੍ਸ ਅਦਿਸ੍ਸਨਤੋ।

ਜੀਵਿਤਨ੍ਤਿ ਜੀਵਨੰ।

ਵੇਹਾਯਸਨ੍ਤਿ ਆਕਾਸੇ। **ਪਥਦ੍ਧੁਨੋ**ਤਿ ਪਥਭੂਤਦ੍ਧੁਨੋ ਵਿਯ।

ਸਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਨ ਕਰੋਤੀਤਿ ''ਇਮੇ ਕੁਲਪ੍ਪਸੁਤਾ''ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਕਰੋਤਿ। **ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਕੁਚ੍ਛਿਟ੍ਠਕ**ਨ੍ਤਿ ਖਾਦਿਤਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਏਤਸ੍ਸੇਵ ਉਪਰਿ ਪਤਿਸ੍ਸਤਿ** ਅਪ੍ਪਦੁਟ੍ਠਪਦੋਸਭਾਵਤੋ, ਮਹਾਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਤਦਾ ਉਕ੍ਕੰਸਗਤਖੇਤ੍ਤਭਾਵਤੋ। **ਇਦ੍ਧਿਵਿਸਯੋ ਨਾਮ ਅਚਿਨ੍ਤੇਯਜੋ,** ਤਸ੍ਮਾ ਕਥੰ ਸੂਰਿਯਸ੍ਸ ਉਗ੍ਗਨ੍ਤੁੰ ਨਾਦਾਸੀਤਿ ਨ ਚਿਨ੍ਤੇਤਬ੍ਬੰ। **ਅਰੁਣੁਗ੍ਗੰ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਪਦੇਸੇ ਅਰੁਣਪਭਾ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਅਨ੍ਧਕਾਰੋ ਏਵ ਹੋਤਿ।

ਯਕ੍ਖਾਵਟ੍ਟੋ ਨੁ ਖੋ ਅਯੰ ਕਾਲਵਿਪਰਿਯਾਯੋ। **ਮਹਾਪਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ ਮਹਨ੍ਤਾਨੰ ਪਞ੍ਞਾਨੰ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਭੂਤੰ। **ਜਨਪਦਸ੍ਸ ਮੁਖੰ ਪਸ੍ਸਥਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਜਨਪਦਵਾਸਿਨੋ ਜਨਸ੍ਸ ਉਪਦ੍ਦਵੇਨ ਮਙ੍ਕੁਭੂਤੰ ਮੁਖੰ ਪਸ੍ਸਥ।

ਏਤਸ੍ਸ ਕਥਾ ਏਤਸ੍ਸੇਵ ਉਪਰਿ ਪਤਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਯਾਹਿ ਤੇਨ ਪਾਰਮਿਤਾਪਰਿਭਾਵਨਸਮਿਦ੍ਧਾਹਿ ਨਾਨਾਸਮਾਪਤ੍ਤਿਵਿਹਾਰਪਰਿਪੂਰਿਤਾਹਿ ਸੀਲਦਿਟ੍ਠਿਸਮ੍ਪਦਾਹਿ ਸੁਸਙ੍ਖਤਸਨ੍ਤਾਨੇ ਮਹਾਕਰੁਣਾਧਿਵਾਸੇ ਮਹਾਸਤ੍ਤੇ ਅਰਿਯੂਪਵਾਦਕਮ੍ਮਅਭਿਸਪਸਙ੍ਖਾਤਾ ਫਰੁਸਵਾਚਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤਾ, ਸਾ ਅਭਿਸਪਿ ਤਸ੍ਸ ਖੇਤ੍ਤਵਿਸੇਸਭਾਵਤੋ ਤਸ੍ਸ ਚ ਅਜ੍ਝਾਸਯਫਰੁਸਤਾਯ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਵੇਦਨਿਯਕਮ੍ਮੰ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਚੇ ਸੋ ਮਹਾਸਤ੍ਤੰ ਨ ਖਮਾਪੇਤਿ, ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ ਵਿਪਚ੍ਚਨਸਭਾਵੰ ਜਾਤੰ, ਖਮਾਪਿਤੇ ਪਨ ਮਹਾਸਤ੍ਤੇ ਪਯੋਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਪਟਿਬਾਹਿਤਤ੍ਤਾ ਅਵਿਪਾਕਧਮ੍ਮਤੰ ਆਪਜ੍ਜਤਿ ਅਹੋਸਿਕਮ੍ਮਭਾਵਤੋ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਅਰਿਯੂਪਵਾਦਪਾਪਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਵੇਦਨਿਯਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਤਾ, ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ 'ਏਤਸ੍ਸ ਕਥਾ ਏਤਸ੍ਸੇਵ ਉਪਰਿ ਪਤਿਸ੍ਸਤੀ'ਤਿਆਦਿ। ਮਹਾਸਤ੍ਤੋ ਪਨ ਤੰ ਤਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਪਤਿਤੁੰ ਨ ਅਦਾਸਿ, ਉਪਾਯੇਨ ਮੋਚੇਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ **ਚਰਿਯਾਪਿਟਕੇ** (ਚਰਿਯਾ॰ ੨.੬੪) –

''ਯੰ ਸੋ ਤਦਾ ਮੰ ਅਭਿਸਪਿ, ਕੁਪਿਤੋ ਦੁਟ੍ਠਮਾਨਸੋ।
ਤਸ੍ਸੇਵ ਮਤ੍ਥਕੇ ਨਿਪਤਿ, ਯੋਗੇਨ ਤੰ ਪਮੋਚਯਿ''ਨ੍ਤਿ॥

ਯਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੇਨ ਸੂਰਿਯੁਗ੍ਗਮਨਨਿਵਾਰਣੰ ਕਤੰ, ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਯੋਗੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਯੋਗੇਨ ਹਿ ਉਬ੍ਬਲ੍ਹਾ ਸਰਾਜਿਕਾ ਪਰਿਸਾ ਨਗਰਵਾਸਿਨੋ ਨੇਗਮਾ ਚੇਵ ਜਾਨਪਦਾ ਚ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਤਾਪਸੰ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਖਮਾਪੇਸੁੰ। ਸੋ ਚ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਗੁਣੇ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਮਿੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਸਾਦੇਸਿ। ਯੰ ਪਨਸ੍ਸ ਮਤ੍ਥਕੇ ਮਤ੍ਤਿਕਾਪਿਣ੍ਡਸ੍ਸ ਠਪਨੰ, ਤਸ੍ਸ ਚ ਸਤ੍ਤਧਾ ਫਾਲਨੰ ਕਤੰ, ਤੰ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਚਿਤ੍ਤਾਨੁਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥੰ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਹਿ – ''ਇਮੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਸਮਾਨਾ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਸੇ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਨ ਪਨ ਚਿਤ੍ਤੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸੇ ਵਤ੍ਤਾਪੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਮਹਾਸਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਤੇਨ ਸਦਿਸੰ ਕਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹੇਯਜੁੰ, ਤਦਸ੍ਸ ਤੇਸੰ ਦੀਘਰਤ੍ਤੰ ਅਹਿਤਾਯ ਦੁਕ੍ਖਾਯਾਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਅਥਸ੍ਸਾ"**ਤਿਆਦਿ।

ਲੋਹਕੂਟਵਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਅਯਗੁਲ਼ਵਸ੍ਸਂ। ਤਦਾ ਹਿ ਰਤਨਮਤ੍ਤਾਨਿ ਦਿਯਡ੍ਢਰਤਨਮਤ੍ਤਾਨਿਪਿ ਤਿਖਿਣੰਸਾਨਿ ਅਯਗੁਲ਼ਮਣ੍ਡਲਾਨਿ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਨਿਪਤਨ੍ਤਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਸਰੀਰਾਨਿ ਖਣ੍ਡਖਣ੍ਡਕਾਨਿ ਅਕਂਸੁ। **ਕਲਲਵਸ੍ਸਨ੍ਤਿ** ਤਨੁਕਕਦ੍ਦਮਪਟਲਕਦ੍ਦਮਂ। **ਉਪਹਚ੍ਚਾਤਿ** ਆਘਾਟੇਤ੍ਵਾ। **ਤਦੇਵ** ਮਜ੍ਝਾਰਵ੍ਵਂ।

੬੭. ਅਨੁਵਿਚ੍ਚਕਾਰਨ੍ਤਿ ਅਨੁਵਿਚ੍ਚਕਰਣਂ। ਕਾਰਣੇਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਅਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਸਾਸਨੇ ਠਿਤਾਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਾਵਕਤ੍ਤਂ ਉਪਗਤੇ ਪਗ੍ਗਹਨਿਗ੍ਗਹਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਕਸ੍ਮਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੬੯. ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਿਂ ਕਥਨ੍ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੨.੭੫-੭੬; ਅ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੩.੮.੧੨) ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਿਯਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਂ ਕਥੇਤਬ੍ਬਕਥਂ, ਕਾ ਪਨ ਸਾ? ਦਾਨਾਦਿਕਥਾ। **ਦਾਨਕਥਾ** ਤਾਵ ਪਚੁਰਜਨੇਸੁਪਿ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਸਬ੍ਬਸਾਧਾਰਣਤ੍ਤਾ ਸੁਕਰਤ੍ਤਾ ਸੀਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਉਪਾਯਭਾਵਤੋ ਚ ਆਦਿਤੋਵ ਕਥਿਤਾ । ਪਰਿਚ੍ਚਾਗਸੀਲੋ ਹਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਪਰਿਗ੍ਗਹਵਤ੍ਥੂਸੁ ਨਿਸ੍ਸਙ੍ਗਭਾਵਤੋ ਸੁਖੇਨੇਵ ਸੀਲਾਨਿ ਸਮਾਦਿਯਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਚ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ ਹੋਤਿ। ਸੀਲੇਨ ਦਾਯਕਪਟਿਗ੍ਗਹਣਵਿਸੁਦ੍ਧਿਤੋ ਪਰਾਨੁਗ੍ਗਹਂ ਵਤ੍ਵਾ ਪਰਪੀਲ਼ਾਨਿਵਤ੍ਤਿਵਚਨਤੋ, ਕਿਰਿਯਧਮ੍ਮਂ ਵਤ੍ਵਾ ਅਕਿਰਿਯਧਮ੍ਮਵਚਨਤੋ, ਭੋਗਯਸਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਹੇਤੁਂ ਵਤ੍ਵਾ ਭਵਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਹੇਤੁਵਚਨਤੋ ਚ ਦਾਨਕਥਾਨਨ੍ਤਰਂ **ਸੀਲਕਥਾ** ਕਥਿਤਾ। ਤਞ੍ਚ ਸੀਲਂ ਵਟ੍ਟਨਿਸ੍ਸਿਤਂ, ਅਯਂ ਭਵਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਫਲਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ, ਇਮੇਹਿ ਚ ਦਾਨਸੀਲਮਯੇਹਿ ਪਣੀਤਚਰਿਯਭੇਦਭਿਨ੍ਨੇਹਿ ਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਵਤ੍ਥੂਹਿ ਏਤਾ ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਾਦੀਸੁ ਪਣੀਤਤਰਾਦਿਭੇਦਭਿਨ੍ਨਾ ਅਪਰਿਮੇਯ੍ਯਾ ਭੋਗਭਵਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੋਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਤਦਨਨ੍ਤਰਂ **ਸਗ੍ਗਕਥਾ**। ਸ੍ਵਾਯਂ ਸਗ੍ਗੋ ਰਾਗਾਦੀਹਿ ਉਪਕ੍ਕਿਲਿਟ੍ਠੋ ਸਬ੍ਬਦਾ ਅਨੁਪਕ੍ਕਿਲਿਟ੍ਠੋ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਸਗ੍ਗਾਨਨ੍ਤਰਂ **ਮਗ੍ਗੋ,** ਮਗ੍ਗਞ੍ਚ ਕਥੇਨ੍ਤੇਨ ਤਦਧਿਗਮੂਪਾਯਸਨ੍ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਸਗ੍ਗਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾਪਿ ਪਗੇਵ ਇਤਰੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਕਾਮਾ ਨਾਮ ਬਹ੍ਵਾਦੀਨਵਾ ਅਨਿਚ੍ਚਾ ਅਦ੍ਧੁਵਾ ਵਿਪਰਿਣਾਮਧਮ੍ਮਾਤਿ ਕਾਮਾਨਂ **ਆਦੀਨਵੋ।** ਹੀਨਾ ਗਮ੍ਮਾ ਪੋਥੁਜ੍ਜਨਿਕਾ ਅਨਰਿਯਾ ਅਨਤ੍ਥਸਞ੍ਹਿਤਾਤਿ ਤੇਸਂ **ਓਕਾਰੋ** ਲਾਮਕਭਾਵੋ, ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਭਵਾ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਵਤ੍ਥੁਭੂਤਾਤਿ ਤਤ੍ਥ **ਸਂਕਿਲੇਸੋ**। ਸਬ੍ਬਸੋ ਕਿਲੇਸਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਨ੍ਤਿ **ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮੇ ਆਨਿਸਂਸੋ** ਚ ਕਥੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ **ਮਗ੍ਗਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਇਤਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਦਸ੍ਸਿਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਸੁਖਾਨਂ ਨਿਦਾਨਨ੍ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਾਨਂ ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਾਨਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸਞ੍ਹਿਤਾਨਞ੍ਚਾਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਸੁਖਾਨਂ ਕਾਰਣਂ। ਯਞ੍ਹਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਲੋਕੇ ਭੋਗਸੁਖਂ ਨਾਮ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਦਾਨਨਿਦਾਨਨ੍ਤਿ ਪਾਕਟੋ ਅਯਮਤ੍ਥੋ। ਯਂ ਪਨ ਝਾਨਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਗ੍ਗਫਲਨਿਬ੍ਬਾਨਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਂ ਸੁਖਂ, ਤਸ੍ਸਪਿ ਦਾਨਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿਯੇਵ। **ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਨਂ ਮੂਲਨ੍ਤਿ** ਯਾ ਇਮਾ ਲੋਕੇ ਪਦੇਸਰਜ੍ਜਸਿਰਿਸ੍ਸਰਿਯਸਤ੍ਤਰਤਨਸਮੁਜ੍ਜਲਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਸਮ੍ਪਦਾਤਿ ਏਵਂਪਭੇਦਾ ਮਾਨੁਸਿਕਾ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੋ, ਯਾ ਚ ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਾਦਿਗਤਾ ਦਿਬ੍ਬਾ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੋ, ਯਾ ਵਾ ਪਨਞ੍ਞਾਪਿ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੋ, ਤਾਸਂ ਸਬ੍ਬਾਸਂ ਇਦਂ ਮੂਲਕਾਰਣਂ। **ਭੋਗਾਨਨ੍ਤਿ** ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨ ''ਭੋਗੋ''ਨ੍ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮਾਨਂ ਮਨਾਪਿਯਰੂਪਾਦੀਨਂ, ਤਨ੍ਨਿਸ੍ਸਯਾਨਂ ਵਾ ਉਪਭੋਗਸੁਖਾਨਂ, **ਪਤਿਟ੍ਠਾ** ਨਿਚ੍ਚਲਾਧਿਟ੍ਠਾਨਤਾਯ। **ਵਿਸਮਗਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਬ੍ਯਸਨਪ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ। **ਤਾਣਨ੍ਤਿ** ਰਕ੍ਖਾ ਤਤੋ ਪਰਿਪਾਲਨਤੋ। **ਲੇਣਨ੍ਤਿ** ਬ੍ਯਸਨੇਹਿ ਪਰਿਪਾਤਿਯਮਾਨਸ੍ਸ ਓਲੀਯਨਪਦੇਸੋ। **ਗਤੀ**ਤਿ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨਂ। **ਪਰਾਯਣਨ੍ਤਿ** ਪਟਿਸਰਣਂ। **ਅਵਸ੍ਸਯੋ**ਤਿ ਵਿਨਿਪਤਿਤੁਂ ਅਦੇਨ੍ਤੋ ਨਿਸ੍ਸਯੋ। **ਆਰਮ੍ਮਣਨ੍ਤਿ** ਓਲੁਬ੍ਭਾਰਮ੍ਮਣਂ।

ਰਤਨਮਯਸੀਹਾਸਨਸਦਿਸਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਰਤਨਮਯਸਤ੍ਤਙ੍ਗਮਹਾਸੀਹਾਸਨਸਦਿਸਂ, ਮਹਗ੍ਘਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਸੋ ਵਿਨਿਪਤਿਤੁਂ ਅਪ੍ਪਦਾਨਤੋ। **ਮਹਾਪਥਵਿਸਦਿਸਂ** ਗਤਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਯਥਾ ਦੁਬ੍ਬਲਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਆਲਮ੍ਬਨਰਜ੍ਜੁ ਉਟ੍ਠਿਤੋ ਤਿਟ੍ਠਤੋ ਚ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭੋ, ਏਵਂ ਦਾਨਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਭਵੇ ਉਪਪਤ੍ਤਿਯਾ ਠਿਤਿਯਾ ਚ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ "**ਆਲਮ੍ਬਨਟ੍ਠੇਨ ਆਲਮ੍ਬਨਰਜ੍ਜੁਸਦਿਸ**"ਨ੍ਤਿ। **ਦੁਕ੍ਖਨਿਤ੍ਥਰਣਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਦੁਗ੍ਗਤਿਦੁਕ੍ਖਨਿਤ੍ਥਰਣਟ੍ਠੇਨ। **ਸਮਸ੍ਸਾਸਨਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਲੋਭਮਚ੍ਛਰਿਯਾਦਿਪਟਿਸਤ੍ਤੁਪਦ੍ਦਵਤੋ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਅਸ੍ਸਾਸਨਟ੍ਠੇਨ। **ਭਯਪਰਿਤ੍ਤਾਣਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਦਾਲਿਦ੍ਦਿਯਭਯਤੋ ਪਰਿਪਾਲਨਟ੍ਠੇਨ। **ਮਚ੍ਛੇਰਮਲਾਦੀਹੀ**ਤਿ ਮਚ੍ਛੇਰਲੋਭਦੋਸਇਸ੍ਸਾਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਦਿ ਚਿਤ੍ਤਮਲੇਹਿ। **ਅਨੁਪਲਿਤ੍ਤਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਅਨੁਪਕ੍ਕਿਲਿਟ੍ਠਤਾਯ। **ਤੇਸਨ੍ਤਿ** ਮਚ੍ਛੇਰਮਲਾਦੀਨਂ। ਏਤੇਸਂ ਏਵ **ਦੁਰਾਸਦਟ੍ਠੇਨ। ਅਸਨ੍ਤਾਸਨਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਅਸਨ੍ਤਾਸਹੇਤੁਭਾਵੇਨ। ਯੋ ਹਿ

ਦਾਯਕੋ ਦਾਨਪਤਿ, ਸੋ ਸਮ੍ਪਤਿਪਿ ਨ ਕੁਤੋਚਿ ਸਨ੍ਤਸਤਿ, ਪਗੇਵ ਆਯਤਿਂ। **ਬਲਵਨ੍ਤੁਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਮਹਾਬਲਵਤਾਯ। ਦਾਯਕੋ ਹਿ ਦਾਨਪਤਿ ਸਮ੍ਪਤਿ ਪਕ੍ਖਬਲੇਨ ਬਲਵਾ ਹੋਤਿ, ਆਯਤਿਂ ਪਨ ਕਾਯਬਲਾਦੀਹਿ। **ਅਭਿਮਙ੍ਗਲਸਮ੍ਮਤਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ''ਵੁਡ੍ਢਿਕਾਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਅਭਿਸਮ੍ਮਤਭਾਵੇਨ। ਵਿਪਤ੍ਤਿਤੋ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਨਯਨਂ **ਖੇਮਨ੍ਤਭੂਮਿਸਮ੍ਪਾਪਨਂ**।

ਇਦਾਨਿ ਮਹਾਬੋਧਿਚਰਿਯਭਾਵੇਨਪਿ ਦਾਨਗੁਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **ਦਾਨਂ ਨਾਮੇਤ**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਨਿਯ੍ਯਾਦੇਨ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਏਤੇਨ ਦਾਨਫਲਂ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾ ਮਹਾਪੁਰਿਸਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਜੀਵਿਤਮ੍ਪਿ ਪਰਿਚ੍ਚਜਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਕੋ ਨਾਮ ਵਿਞ੍ਞੁਜਾਤਿਕੋ ਬਾਹਿਰੇ ਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਸਙ੍ਗਂ ਕਰੇਯ੍ਯਾਤਿ ਓਵਾਦਂ ਦੇਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਯਾ ਲੋਕਿਯਾ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾ ਚ ਉਕ੍ਕਂਸਗਤਾ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੋ, ਤਾ ਸਬ੍ਬਾ ਦਾਨਤੋਯੇਵ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਦਾਨਞ੍ਹੀ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਸਕ੍ਕਮਾਰਬ੍ਰਹ੍ਮਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੋ ਅਤ੍ਤਹਿਤਾਯ ਏਵ, ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਪਨ ਅਤ੍ਤਹਿਤਾਯ ਚ ਪਰਹਿਤਾਯ ਚਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਸਾ ਤਾਸਂ ਪਰਤੋ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਏਤਾ ਲੋਕਿਯਾ, ਇਮਾ ਪਨ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਸਾਵਕਪਾਰਮੀਞਾਣ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਾਸੁਪਿ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠੁਕ੍ਕਟ੍ਠਤਰੁਕ੍ਕਟ੍ਠਤਮਮੇਵ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਕਮੇਨ ਞਾਣਤ੍ਤਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਸਂ ਪਨ ਦਾਨਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤੋਯੇਵ। ਏਤੇਨੇਵ ਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਹ੍ਮਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾਪਿ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵੋ ਦੀਪਿਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਦਾਨਞ੍ਚ ਨਾਮ ਹਿਤਜ੍ਝਾਸਯੇਨ, ਪੂਜਾਵਸੇਨ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਸ੍ਸ ਪਰੇਸਂ ਪਰਿਚ੍ਚਜਨਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਦਾਯਕੋ ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲੋ ਪਰੇਸਂ ਸਨ੍ਤਕਂ ਹਰਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਟ੍ਠਾਨਮੇਤਨ੍ਤਿ ਆਹ – **"ਦਾਨਂ ਦਦਨ੍ਤੋ ਸੀਲਂ ਸਮਾਦਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤੀ"**ਤਿ। **ਸੀਲਾਲਙ੍ਕਾਰਸਦਿਸੋ ਅਲਙ੍ਕਾਰੋ ਨਤ੍ਥਿ** ਸੋਭਾਵਿਸੇਸਾਵਹਤ੍ਤਾ ਸੀਲਸ੍ਸ। **ਸੀਲਪੁਪ੍ਫਸਦਿਸਂ ਪੁਪ੍ਫਂ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਸੀਲਗਨ੍ਧਸਦਿਸੋ ਗਨ੍ਧੋ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਚਨ੍ਦਨਂ ਤਗਰਂ ਵਾਪੀ''ਤਿਆਦਿਕਾ (ਧ॰ ਪ॰ ੫੫; ਮਿ॰ ਪ॰ ੪.੧.੧) ਗਾਥਾ – ''ਗਨ੍ਧੋ ਇਸੀਨਂ ਚਿਰਦਿਕ੍ਖਿਤਾਨਂ, ਕਾਯਾ ਚੁਤੋ ਗਚ੍ਛਤਿ ਮਾਲੁਤੇਨਾ''ਤਿਆਦਿਕਾ (ਜਾ॰ ੨.੧੭.੫੫) ਜਾਤਕਗਾਥਾਯੋ ਚ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ, ਸੀਲਞ੍ਹਿ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਆਭਰਣਞ੍ਚੇਵ ਅਲਙ੍ਕਾਰੋ ਚ ਗਨ੍ਧਵਿਲੇਪਨਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸਨੀਯਭਾਵਾਵਹਞ੍ਚ। ਤੇਨਾਹ **"ਸੀਲਾਲਙ੍ਕਾਰੇਨ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ।

ਅਯਂ ਸਗ੍ਗੋ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਇਦਂ ਮਜ੍ਝਿਮੇਹਿ ਛਨ੍ਦਾਦੀਹਿ ਸਮਾਦਾਨਸੀਲਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। ਤੇਨਾਹ ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਰਾਜਾ –

''ਹੀਨੇਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੇਨ, ਖਤ੍ਤਿਯੇ ਉਪਪਜ੍ਜਤਿ।
ਮਜ੍ਝਿਮੇਨ ਚ ਦੇਵਤ੍ਤਂ, ਉਤ੍ਤਮੇਨ ਵਿਸੁਜ੍ਝਤੀ''ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੧.੮.੭੫; ੨.੨੨.੪੨੯; ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੨.੭੫-੭੬)।

ਇਟ੍ਠੋਤਿ ਸੁਖੋ। **ਕਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਕਮਨੀਯੋ। **ਮਨਾਪੋ**ਤਿ ਮਨਵਡ੍ਢਨਕੋ। ਤਂ ਪਨ ਤਸ੍ਸ ਇਟ੍ਠਾਦਿਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਨਿਚ੍ਚਮੇਤ੍ਥ ਕੀਲ਼ਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਦੋਸੋਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚਤਾਦਿਨਾ ਅਪ੍ਪਸ੍ਸਾਦਾਦਿਨਾ ਚ ਦੂਸਿਤਭਾਵੋ, ਯਤੋ ਤੇ ਵਿਞ੍ਞੂਨਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨਾਰਾਧੇਨ੍ਤਿ । ਅਥ ਵਾ ਆਦੀਨਂ ਵਾਤਿ ਪਵਤ੍ਤੇਤੀਤਿ **ਆਦੀਨਵੋ,** ਪਰਮਕਪਣਤਾ। ਤਥਾ ਚ ਕਾਮਾ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤਾਨਂ ਪਚ੍ਚੁਪਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ। **ਲਾਮਕਭਾਵੋ**ਤਿ ਅਸੇਟ੍ਠੇਹਿ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬੋ, ਸੇਟ੍ਠੇਹਿ ਨ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬੋ ਨਿਹੀਨਭਾਵੋ। **ਸਂਕਿਲਿਸ੍ਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਬਾਧਕਤਾ ਉਪਤਾਪਤਾ ਚ।

ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮੇ ਆਨਿਸਂਸਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਤ੍ਤਕਾ ਕਾਮੇਸੁ ਆਦੀਨਵਾ, ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਤੋ ਤਤ੍ਤਕਾ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮੇ ਆਨਿਸਂਸਾ। ਅਪਿਚ – ''ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਂ ਨਾਮੇਤਂ ਅਸਮ੍ਬਾਧਂ ਅਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠਂ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਂ ਕਾਮੇਹਿ, ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਂ ਕਾਮਸਞ੍ਞਾਯ, ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਂ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕੇਹਿ, ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਂ ਕਾਮਪਰਿਲ਼ਾਹੇਹਿ, ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਂ ਬ੍ਯਾਪਾਦਸਞ੍ਞਾਯਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩.੨੬; ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੨.੭੫-੭੬) ਨਯੇਨ **ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮੇ ਆਨਿਸਂਸੇ ਪਕਾਸੇਸਿ,** ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ ਝਾਨਾਦੀਸੁ ਚ ਗੁਣੇ ਵਿਭਾਵੇਸਿ ਵਣ੍ਣੇਸਿ। **ਕਲ੍ਲਚਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤਦੇਸਨਾਯ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯਾਦੀਨਂ ਚਿਤ੍ਤਦੋਸਾਨਂ ਵਿਗਤਤ੍ਤਾ ਉਪਰਿਦੇਸਨਾਯ ਭਾਜਨਭਾਵੂਪਗਮਨੇਨ ਕਮ੍ਮਕ੍ਖਮਚਿਤ੍ਤਂ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯਾਦਯੋ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਰੋਗਭੂਤਾ , ਤਦਾ ਤੇ ਵਿਗਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਹ **"ਅਰੋਗਚਿਤ੍ਤ"**ਨ੍ਤਿ। ਦਿਟ੍ਠਿਮਾਨਾਦਿਕਿਲੇਸਵਿਗਮੇਨ **ਮੁਦੁਚਿਤ੍ਤਂ**। ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਾਦਿਵਿਗਮੇਨ **ਵਿਨੀਵਰਣਚਿਤ੍ਤਂ**। ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਂ ਉਲ਼ਾਰਪੀਤਿਪਾਮੋਜ੍ਜਯੋਗੇਨ **ਉਦਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤਂ**। ਤਤ੍ਥ

ਸਦ੍ਧਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ **ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਂ**। ਯਦਾ ਭਗਵਾ ਅਞ੍ਞਾਸੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਅਥ ਵਾ **ਕਲ੍ਲਚਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਵਿਗਮੇਨ ਅਰੋਗਚਿਤ੍ਤਂ। **ਮੁਦੁਚਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਬ੍ਯਾਪਾਦਵਿਗਮੇਨ ਮੇਤ੍ਤਾਵਸੇਨ ਅਕਥਿਨਚਿਤ੍ਤਂ। **ਵਿਨੀਵਰਣਚਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਵਿਗਮੇਨ ਵਿਕ੍ਖੇਪਸ੍ਸ ਵਿਗਤਤ੍ਤਾ ਤੇਨ ਅਪਿਹਿਤਚਿਤ੍ਤਂ। **ਉਦਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਵਿਗਮੇਨ ਸਮ੍ਪਗ੍ਗਹਿਤਵਸੇਨ ਅਲੀਨਚਿਤ੍ਤਂ। **ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਵਿਗਮੇਨ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਂ ਅਧਿਮੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਸੇਸਪਦਾਨਂ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਸੇਯ੍ਯਥਾਪੀਤਿਆਦਿਨਾ ਉਪਮਾਵਸੇਨ ਉਪਾਲਿਸ੍ਸ ਸਂਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਨਂ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੁਪ੍ਪਾਦਨਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਅਪਗਤਕਾਲ਼ਕ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਗਤਕਾਲ਼ਕਂ। **ਸਮ੍ਮਦੇਵਾ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਏਵ। **ਰਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਨੀਲਪੀਤਾਦਿਰਙ੍ਗਜਾਤਂ। ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯਾਤਿ ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯ ਪਭਸ੍ਸਰਂ ਭਵੇਯ੍ਯ। **ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਆਸਨੇ**ਤਿ ਤਿਸ੍ਸਂ ਏਵ ਨਿਸਜ੍ਜਾਯਂ। ਏਤੇਨਸ੍ਸ ਲਹੁਵਿਪਸ੍ਸਕਤਾ ਤਿਕ੍ਖਪਞ੍ਞਤਾ ਸੁਖਪਟਿਪਦਾਖਿਪ੍ਪਾਭਿਞ੍ਞਤਾ ਚ ਦਸ੍ਸਿਤਾ ਹੋਤਿ। **ਵਿਰਜ**ਨ੍ਤਿ ਅਪਾਯਗਮਨੀਯਰਾਗਰਜਾਦੀਨਂ ਵਿਗਮੇਨ ਵਿਰਜਂ। ਅਨਵਸੇਸਦਿਟ੍ਠਿਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਮਲਾਪਗਮੇਨ **ਵੀਤਮਲਂ। ਤਿਣ੍ਣਂ ਮਗ੍ਗਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਿਮਾਨਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਮਗ੍ਗਾਨਂ। **ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਆਕਾਰਦਸ੍ਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ? ਨਨੁ ਮਗ੍ਗਞਾਣਂ ਅਸਙ੍ਖਤਧਮ੍ਮਾਰਮ੍ਮਣਨ੍ਤਿ ਚੋਦਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ "**ਤਂ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਸਮ੍ਮੋਹਪਟਿਵੇਧਵਸੇਨ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤਂ। ਤੇਨਾਹ "**ਕਿਚ੍ਚਵਸੇਨਾ**"ਤਿ।

ਤਤ੍ਰਿਦਂ ਉਪਮਾਸਂਸਨ੍ਦਨਂ – ਵਤ੍ਥਂ ਵਿਯ ਚਿਤ੍ਤਂ, ਵਤ੍ਥਸ੍ਸ ਆਗਨ੍ਤੁਕਮਲੇਹਿ ਕਿਲਿਟ੍ਠਭਾਵੋ ਵਿਯ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਰਾਗਾਦਿਮਲੇਹਿ ਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠਭਾਵੋ, ਧੋਵਨਸਿਲਾ ਵਿਯ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੀਕਥਾ, ਉਦਕਂ ਵਿਯ ਸਦ੍ਧਾ, ਉਦਕੇ ਤੇਮੇਤ੍ਵਾ ਊਸਗੋਮਯਛਾਰਿਕਾਭਰੇਹਿ ਕਾਲ਼ਕਪਦੇਸੇ ਸਮ੍ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਥਸ੍ਸ ਧੋਵਨਪਯੋਗੋ ਵਿਯ ਸਦ੍ਧਾਸਿਨੇਹੇਨ ਤੇਮੇਤ੍ਵਾ ਸਤਿਸਮਾਧਿਪਞ੍ਞਾਹਿ ਦੋਸੇ ਸਿਥਿਲੇ ਕਤ੍ਵਾ ਸੁਤਾਦਿਵਿਧਿਨਾ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸੋਧਨੇ ਵੀਰਿਯਾਰਮ੍ਭੋ। ਤੇਨ ਪਯੋਗੇਨ ਵਤ੍ਥੇ ਕਾਲ਼ਕਾਪਗਮੋ ਵਿਯ ਵੀਰਿਯਾਰਮ੍ਭੇਨ ਕਿਲੇਸਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਂ, ਰਙ੍ਗਜਾਤਂ ਵਿਯ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ, ਤੇਨ ਸੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪਭਸ੍ਸਰਭਾਵੋ ਵਿਯ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤਕਿਲੇਸਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗੇਨ ਪਰਿਯੋਦਪਨਨ੍ਤਿ।

ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮੋਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਨਂ ਨਾਮ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਤੋ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਤਨ੍ਨਿਵਤ੍ਤਨਤ੍ਥਂ "**ਪਤ੍ਤਧਮ੍ਮੋ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪਤ੍ਤਿ ਚ ਞਾਣਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ ਅਞ੍ਞਾਪਿ ਵਿਜ੍ਜਤੀਤਿ ਤਤੋ ਵਿਸੇਸਨਤ੍ਥਂ "**ਵਿਦਿਤਧਮ੍ਮੋ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਾ ਪਨੇਸਾ ਵਿਦਿਤਧਮ੍ਮਤਾ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਏਕਦੇਸੇਨਾਪਿ ਹੋਤੀਤਿ ਨਿਪ੍ਪਦੇਸਤੋ ਵਿਦਿਤਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਪਰਿਯੋਗਾਲ਼੍ਹਧਮ੍ਮੋ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨਸ੍ਸ ਸਚ੍ਚਾਭਿਸਮ੍ਬੋਧਂਯੇਵ ਦੀਪੇਤਿ। ਮਗ੍ਗਞਾਣਞ੍ਹਿ ਏਕਾਭਿਸਮਯਵਸੇਨ ਪਰਿਞ੍ਞਾਦਿਕਿਚ੍ਚਂ ਸਾਧੇਨ੍ਤਂ ਨਿਪ੍ਪਦੇਸੇਨ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਂ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਓਗਾਹਨ੍ਤਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ – "**ਦਿਟ੍ਠੋ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮੋ ਏਤੇਨਾਤਿ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮੋ**"ਤਿ। **ਤਿਣ੍ਣਾ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ**ਤਿ ਸਪ੍ਪਟਿਭਯਕਨ੍ਤਾਰਸਦਿਸਾ ਸੋਲ਼ਸਵਤ੍ਥੁਕਾ ਅਟ੍ਠਵਤ੍ਥੁਕਾ ਚ ਤਿਣ੍ਣਾ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ **ਤਿਣ੍ਣਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ। ਵਿਗਤਕਥਂਕਥੋ**ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ''ਏਵਂ ਨੁ ਖੋ, ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਪਵਤ੍ਤਿਕਾ **ਵਿਗਤਾ** ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ **ਕਥਂਕਥਾ**। ਸਾਰਜ੍ਜਕਰਾਨਂ ਪਾਪਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖੇਸੁ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣੇਸੁ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਤ੍ਤਾ **ਵੇਸਾਰਜ੍ਜਂ** ਵਿਸਾਰਦਭਾਵਂ ਵੇਯ੍ਯਤ੍ਤਿਯਂ **ਪਤ੍ਤੋ**। ਅਤ੍ਤਨਾ ਏਵ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਦਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਨ ਤਸ੍ਸ ਪਰੋ ਪਚ੍ਚੇਤਬ੍ਬੋ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਅਪਰਪ੍ਪਚ੍ਚਯੋ**।

੭੧. **ਪਣ੍ਡਿਤੋ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਵਾ।

੭੨. **ਤੇਨ ਹਿ ਸਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਦੋਵਾਰਿਕੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਲ੍ਲਪਤਿਯੇਵ, "**ਏਤ੍ਥੇਵਾ**"ਤਿ ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾਪਿ ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਂ ਅਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਨ੍ਤੋ। ਕਸ੍ਮਾ? ਪਰਿਦੇਵਤਾਯ। ਤੇਨਾਹ "**ਬਲਵਸੋਕੇਨ ਅਭਿਭੂਤੋ**"ਤਿ।

੭੩. **ਤੇਨੇਵਾ**ਤਿ ਯੇਨ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗੇਨ ਆਸਨਂ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਤਿ, **ਤੇਨੇਵ ਉਦਰੇ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੋ** ''ਮਾਹਂ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਮਮ ਸਰੀਰੇਨ ਫੁਸਿ''ਨ੍ਤਿ ਅਨ੍ਤਰਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗੇਨ ਤਂ ਉਦਰੇ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੋ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ। ''ਦਤ੍ਤੁਪਞ੍ਞਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੭੧)

ਵਿਯ ਦਤ੍ਤ-ਸਦ੍ਦੋ ਏਤ੍ਥ ਬਾਲਪਰਿਯਾਯੋਤਿ ਆਹ "**ਜਲੋਸਿ ਜਾਤੋ**"ਤਿ। **ਉਪਟ੍ਠਾਕਸ੍ਸ ਅਵ੍ਵਥਾਭਾਵੇਨਾ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪਟ੍ਠਾਕਸ੍ਸ ਇਦਾਨਿ ਅਨੁਪਟ੍ਠਾਕਭਾਵੇਨ।

੧੫. **ਅਵਿਵ੍ਵਾਣਕਂ** ਦਾਰੁਸਾਖਾਦਿਮਯਂ। **ਬਹਲਬਹਲਂ ਪੀਤਾਵਲੇਪਨਂ ਰਙ੍ਗਜਾਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਤਿਵਿਯ ਬਹਲਂ ਪੀਤਵਣ੍ਣਮਵ੍ਜਿਟ੍ਠਆਦਿਅਵਲੇਪਨਰਜਨਂ। **ਘਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਾਦਿਤਚ੍ਛਵਿ**, ਯਾ **ਰਙ੍ਗਂ ਪਿਵਤਿ। ਨਿਲ੍ਲੋਮਤ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਅਨੁਲਿਮ੍ਪਨੇਨ। **ਖਣ੍ਡਖਣ੍ਡਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਖਣ੍ਡਖਣ੍ਡਿਤਭਾਵਂ। **ਰਙ੍ਗਕ੍ਖਮੋ** ਰਜਨਿਯੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਰਾਗਮਤ੍ਤਂ ਜਨੇਤੀ**"ਤਿ। **ਅਨੁਯੋਗ**ਨ੍ਤਿ ਚੋਦਨਂ। **ਵੀਮਂਸ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਚਾਰਣਂ। **ਥੁਸੇ ਕੋਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਤਣ੍ਡੁਲਪਰਿਯੇਸਨਂ ਵਿਯ ਕਦਲਿਯਂ ਸਾਰਪਰਿਯੇਸਨਂ ਵਿਯ ਚ** ਨਿਗਣ੍ਠਵਾਦੇ ਸਾਰਵੀਮਂਸਨਂ। ਤਤੋ ਏਵ ਚ ਤਂ ਵੀਮਂਸਨ੍ਤੋ **ਰਿਤ੍ਤਕੋ ਤੁਚ੍ਛਕੋ**ਵ **ਹੋਤੀ**ਤਿ। ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ ਚਤੁਸਚ੍ਚਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਵ੍ਚ ਵੀਮਂਸਿਯਮਾਨਂ ਵਿਵ੍ਵੂਨਂ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਮੇਵ ਜਨੇਤਿ, ਅਤਪ੍ਪਕਵ੍ਚ ਅਸੇਚਨਾਭਾਵੇਨਾਤਿ ਆਹ "**ਚਤੁਸਚ੍ਚਕਥਾ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ। **ਯਥਾ ਯਥਾ**ਤਿ ਯਦਿ ਖਨ੍ਧਮੁਖੇਨ ਯਦਿ ਧਾਤਾਯਤਨਾਦੀਸੁ ਅਵ੍ਵਤਰਮੁਖੇਨ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ ਓਗਾਹਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਥਾ ਤਥਾ ਗਮ੍ਭੀਰਵ੍ਵਾਣਾਨਂਯੇਵ ਗੋਚਰਭਾਵਤੋ ਗਮ੍ਭੀਰਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਯੋ ਚੇਤ੍ਥ ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਨਿਪੁਣੋ ਕਤਪਰਪ੍ਪਵਾਦੋ ਪਣਿਧਾਯ ਸਬ੍ਬਥਾਮੇਨ ਚੋਦਨਂ ਆਰਮ੍ਭਤਿ ਤਸ੍ਸ ਚੋਦਨਾ ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚਾਲੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਪੁਨ ਸੁਚਿਰਮ੍ਪਿ ਕਾਲਂ ਵਿਚਾਰੇਨ੍ਤੇਸੁਪਿ ਵਿਮਦ੍ਦਕ੍ਖਮਤੋ, ਏਵਂ ਤਥਾਗਤਵਾਦੋ ਸ੍ਵਾਖਜਾਤਭਾਵਤੋਤਿ ਆਹ "**ਅਨੁਯੋਗਕ੍ਖਮੋ ਵਿਮਜ੍ਜਨਕ੍ਖਮੋ ਚਾ**"ਤਿ।

੧੬. ਵਿਸਯਪਰਿਵ੍ਵਾਣੇਨ ਦਹਤਿ ਪਟਿਪਕ੍ਖੇ ਸੋਧੇਤੀਤਿ **ਧੀਰੋ**, ਸ੍ਵਾਯਮਸ੍ਸ ਧੀਰਭਾਵੋ ਸਬ੍ਬਸੋ ਸਮ੍ਮੋਹਵਿਦ੍ਧਂਸਨਤਾਯਾਤਿ ਆਹ – "**ਯਾ ਪਵ੍ਵਾ…ਪੇ॰… ਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਸ੍ਸਾ**"ਤਿ। **ਪਭਿਨ੍ਨਖੀਲਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਸਬ੍ਬਚੇਤੋਖੀਲਸ੍ਸ, ਕਿਲੇਸਮਚ੍ਚੁਮਾਰਵਿਜਯੇਨੇਵ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰਖਨ੍ਧਮਾਰਾ ਜਿਤਾਵ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਤੇਸਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਇਧ ਅਗ੍ਗਹਣਂ। ਈਘ-ਸਦ੍ਦੋ ਦੁਕ੍ਖਪਰਿਯਾਯੋਤਿ ਆਹ "**ਨਿਦ੍ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਾ**"ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਸਉਪਾਦਿਸੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਿਲੇਸੇਨ ਨਿਦ੍ਦੁਕ੍ਖਤਾ, ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਪਾਕਦੁਕ੍ਖੇਨ ਨਿਦ੍ਦੁਕ੍ਖਤਾ। ਰਜ੍ਜਨਦੁਸ੍ਸਨਮੁਯ੍ਹਨਾਦਿਵਸੇਨ ਵਿਵਿਧਂ ਈਸਨਤੋ ਵੀਸਂ, ਵੀਸਮੇਵ ਵੇਸਂ, ਰਾਗਾਦੀਤਿ ਆਹ – "**ਵੇਸਨ੍ਤਰਸ੍ਸਾਤਿ ਰਾਗਾਦਿਵੀਸਂ ਤਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਤਰਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਸ੍ਸਾ**"ਤਿ।

ਤੁਸਿਤਸ੍ਸਾਤਿ ਕਰੁਣਾਯਨਵਸੇਨ ਤੁਸਿਯਾ ਇਤਸ੍ਸ ਸਂਵਤ੍ਤੁਸ੍ਸ। ਏਵਂ ਸਤਿ "**ਮੁਦਿਤਸ੍ਸਾ**"ਤਿ ਇਦਂ ਪੁਨਰੁਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। **ਮਨੁਜਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਠਮਾਯ ਜਾਤਿਯਾ ਭਗਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਜਾਤਿਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਾਨਂ ਵਕ੍ਖਮਾਨਾਨਵ੍ਚ ਵਸੇਨ ਸਦੇਵਕਂ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ ਅਚ੍ਛਰਿਯੋ ਭਗਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਸਦੇਵਕਂ ਲੋਕਂ ਸਂਸਾਰਤੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸੁਖਂ ਨਰਤਿ ਨੇਤਿ ਪਾਪੇਤੀਤਿ ਨਰੋ, ਨਾਯਕੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਤਸ੍ਸ **ਨਰਸ੍ਸ**, ਤੇਨਾਹ "**ਪੁਨਰੁਤ੍ਤ**"ਨ੍ਤਿ। ''ਮਨੁਜਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ''ਨਰਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਪੁਨਰੁਤ੍ਤਂ ਪਦਂ। ਅਤ੍ਥਵਸੇਨ **ਅਵ੍ਵਥਾ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੇ ਏਕੇਕਗਾਥਾਯ ਦਸਗੁਣਾ ਨਪ੍ਪਹੋਨ੍ਤਿ**, ਨ ਪੂਰੇਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਵਿਨੇਤੀਤਿ ਵਿਨਯੋ, ਵਿਨਯੋ ਏਵ ਵੇਨੇਯਿਕੋਤਿ ਆਹ "**ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਵਿਨਾਯਕਸ੍ਸਾ**"ਤਿ। ਵਿਵ੍ਵੂਨਂ ਰੁਚਿਂ ਰਾਤਿ, ਈਰੇਤੀਤਿ ਵਾ **ਰੁਚਿਰੋ**, ਸ੍ਵਾਯਮਸ੍ਸ ਰੁਚਿਰਭਾਵੋ ਕੁਸਲਤਾਯਾਤਿ ਆਹ "**ਸੁਚਿਧਮ੍ਮਸ੍ਸਾ**"ਤਿ। ਪਭਾਸਕਸ੍ਸਾਤਿ ਵ੍ਵਾਣਾਲੋਕੇਨ ਪਭਸ੍ਸਰਭਾਵਕਰਸ੍ਸ। **ਨਿਸ੍ਸਙ੍ਗਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਸੁਪਿ ਪਰਿਸਾਸੁ, ਸਦੇਵੇ ਵਾ ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿਂ ਲੋਕੇ ਅਗ੍ਗਣ੍ਹਾਪਨਪਰਿਚ੍ਚਾਗੇਨ ਨਿਸ੍ਸਟਸ੍ਸ। **ਗਮ੍ਭੀਰਗੁਣਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਰੇਸਂ ਵ੍ਵਾਣੇਨ ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਭਾਵਾ ਗਮ੍ਭੀਰਗੁਣਸ੍ਸ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ – ''ਅਤ੍ਥਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਵ੍ਵੇਵ ਧਮ੍ਮਾ ਗਮ੍ਭੀਰਾ''ਤਿਆਦਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੮)। ਅਰਿਯਾਯ ਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੇਨ **ਮੋਨਪ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ। ਧਮ੍ਮੇ ਠਿਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਕਾਯੇ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸ। **ਸਂਵੁਤਤ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਰਕ੍ਖਿਯਕਾਯਸਮਾਚਾਰਾਦਿਤਾਯ ਸਂਵੁਤਸਭਾਵਸ੍ਸ।

ਆਗੁਂ ਨ ਕਰੋਤੀਤਿਆਦੀਹਿ **ਚਤੂਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ, ਪਨ੍ਤਸੇਨਾਸਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਵਿਵਿਤ੍ਤਸੇਨਾਸਨਸ੍ਸ। **ਪਟਿਮਨ੍ਤਨਪਵ੍ਵਾਯਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਪਰਪ੍ਪਵਾਦਾਨਂ ਵਿਪਰਾਵਤ੍ਤਮਨ੍ਤਨਪਵ੍ਵਾਯ। **ਮੋਨਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਵ੍ਵਾਣਂ** ਸਬ੍ਬਤੋ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਨਿਧੁਨਨਤੋ।

ਇਸਿਸਤ੍ਤਮਸ੍ਸਾਤਿ ਸਬ੍ਬਇਸੀਸੁ ਜੇਟ੍ਠਸ੍ਸ ਸਾਧੁਤਮਸ੍ਸ। **ਸੇਟ੍ਠਪ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸੇਟ੍ਠੰ ਉਤ੍ਤਮੰ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿੰ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ। **ਅਕ੍ਖਰਾਦੀਨੀ**ਤਿ ਅਕ੍ਖਰਪਦਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਕਾਰ-ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਨਿਦ੍ਦੇਸ-ਸੰਕਾਸਨਪਕਾਸਨ-ਵਿਵਰਣ-ਵਿਭਜਨੁਤ੍ਤਾਨੀਕਰਣਾਨੀਤਿ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਤ੍ਥਪਦਾਨਿ। **ਸਮੋਧਾਨੇਤ੍ਵਾ** ਵਿਨੇਯ੍ਯਜਨਜਿਞ੍ਞਾਸ੍ਯਾਨੁਰੂਪੰ ਪਕਾਸਨਤੋ ਕਥਨਤੋ ਪਦਕਸ੍ਸ। ਪੁਰਿ-ਸਦ੍ਦੋ ''ਪੁਬ੍ਬੇ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮਾਨਤ੍ਥੋਤਿ ਆਹ – "**ਪੁਰਿਨ੍ਦਦਸ੍ਸਾਤਿ ਸਬ੍ਬਪਠਮੰ ਧਮ੍ਮਦਾਨਦਾਯਕਸ੍ਸਾ**"ਤਿ। ਭਗਵਾ ਅਸਯ੍ਹੰ ਸਹਿਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥੋਤਿ ਆਹ "**ਸਮਤ੍ਥਸ੍ਸਾ**"ਤਿ। ਤੇਨਾਹ – ''ਤਥਾਗਤੰ ਬੁਦ੍ਧਮਸਯ੍ਹਸਾਹਿਨ''ਨ੍ਤਿ (ਇਤਿਵੁ॰ ੩੮)। **ਤੇ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤੇ ਗੁਣੇ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ। ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤ੍ਵਾ ਸੰਕਿਲੇਸਵੋਦਾਨਧਮ੍ਮੰ ਬ੍ਯਾਕਰੋਤੀਤਿ ਬ੍ਯਾਕਰਣੋ, ਬ੍ਯਾਕਰਣੋ ਏਵ **ਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣੋ। ਤਨ੍ਤਿਪਦ**ਨ੍ਤਿ ਤਨ੍ਤਿੰ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤੰ ਪਦੰ।

ਤਣ੍ਹਾਬਨ੍ਧਨੇਨ ਸਬ੍ਬੇਨ ਵਾ ਕਿਲੇਸਬਨ੍ਧਨੇਨ **ਅਬਦ੍ਧਸ੍ਸ। ਮਹਾਪਞ੍ਞਾਯਾ**ਤਿ ਮਹਾਨੁਭਾਵਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ, ਮਹਾਵਿਸਯਾਯ ਵਾ ਪਞ੍ਞਾਯ। ਸਬ੍ਬਾ ਹਿ ਭਗਵਤੋ ਪਞ੍ਞਾ ਮਹਾਨੁਭਾਵਾ, ਯਥਾਸਕੰ ਵਿਸਯੇ ਮਹਾਵਿਸਯਾ ਚ ਏਕਾਦਿਵਸੇਨ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਮਹਾਵਿਸਯਾ ਨਾਮ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਾਵ। **ਆਨੁਭਾਵਦਸ੍ਸਨਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਅਚ੍ਛਰਿਯਾਚਿਨ੍ਤੇਯ੍ਯਾਪਰਿਮੇਯ੍ਯਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਨੁਭਾਵਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਟ੍ਠੇਨ। **ਯਕ੍ਖਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਵਾ ਲੋਕੇਨ ਪੂਜਨੀਯਸ੍ਸ। ਅਯੰ ਉਪਾਸਕੋ ਖੁਜ੍ਜੁਤ੍ਤਰਾ ਵਿਯ ਉਪਾਸਿਕਾ ਸੇਖਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਪ੍ਪਤ੍ਤੋਤਿ ਆਹ "**ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗੇਨੇਵ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ ਆਗਤਾ**"ਤਿ। **ਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਨਵਣ੍ਣੰ ਕਥੇਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਨੰ ਵਿਸਯੰ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵਣ੍ਣੰ ਕਥੇਨ੍ਤੋ।

੧੭. **ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਿਤਾ**ਤਿ ਸਨ੍ਨਿਚਿਤਾ, ਗਨ੍ਥਿਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਇਮੇ ਸਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਯੰ ਯਦੇਵ ਪਰਿਬ੍ਭਮਨ੍ਤਾ ਸਤ੍ਤਾ। **ਅਤ੍ਤਨੋਵ ਚਿਨ੍ਤਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਵੀਤਤਣ੍ਹਤਾਯ ਸਕੰਯੇਵ ਪਯੋਜਨੰ ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਮਤੇ ਞਾਤਕੇ ਅਨੁਸੋਚਨ੍ਤਾਪਿ ਤੇਹਿ ਸਾਧੇਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਯੋਜਨਸ੍ਸੇਵ ਵਸੇਨ ਅਨੁਸੋਚਨ੍ਤਿ। **ਉਣ੍ਹੰ ਅਹੋਸੀ**ਤਿ ਬਲਵਤਾ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਾਪੇਨ ਸਨ੍ਤਤ੍ਤੰ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੰ ਹਦਯਟ੍ਠਾਨੰ ਖਦਿਰਙ੍ਗਾਰਸਨ੍ਤਾਪਿਤੰ ਵਿਯ ਉਣ੍ਹੰ ਅਹੋਸਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਲੋਹਿਤੰ ਵਿਲੀਯਿਤ੍ਥਾ**"ਤਿ। **ਪਤ੍ਤਮਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਪਤ੍ਤਪੂਰਮਤ੍ਤੰ। ਅਭਿਸਮਯਸਾਧਿਕਾਯ ਚਤੁਸਚ੍ਚਦੇਸਨਾਯ ਸਙ੍ਖੇਪੇਨੇਵ ਦੇਸਿਤਤ੍ਤਾ ਆਹ – '**ਉਗ੍ਘਟਿਤਞ੍ਞੁਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ ਪਰਿਨਿਟ੍ਠਿਤਾ**"ਤਿ।

ਉਪਾਲਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੭. ਕੁਕ੍ਕੁਰਵਤਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੭੮. **ਕੋਲਿਯੇਸੂ**ਤਿ ਬਹੁਵਚਨਵਸੇਨਾਯੰ ਪਾਲ਼ਿ ਆਗਤਾ। **ਏਵੰਨਾਮਕੇ ਜਨਪਦੇ**ਤਿ ਅਤ੍ਥਵਚਨੰ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਸੋ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ। ਨ ਨਿਯਮਿਤੋਤਿ ''ਅਸੁਕਮ੍ਹਿ ਨਾਮ ਵਿਹਾਰੇ''ਤਿ ਨ ਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਸੇਨਾਸਨੇਯੇਵਾ**ਤਿ ਆਵਾਸੇਯੇਵ, ਨ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਾਦਿਕੇ। ਵੇਸਕਿਰਿਯਾ ਘਾਸਗ੍ਗਹਣਾਦਿਨਾ ਸਮਾਦਾਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨ ਗੋਵਤੰ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਨਿਯੁਤ੍ਤੋ **ਗੋਵਤਿਕੋ**। ਤੇਨਾਹ "**ਸਮਾਦਿਨ੍ਨਗੋਵਤੋ**"ਤਿ। ਯੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹੁ ਵੇਦਵੇਦਿਨੋ – ''ਗਚ੍ਛੰ ਭਕ੍ਖੇਤਿ, ਤਿਟ੍ਠੰ ਮੁਤ੍ਤੇਤਿ, ਉਪਾਹਾ ਉਦਕੰ ਧੂਪੇਤਿ, ਤਿਣਾਨਿ ਛਿਨ੍ਦਤੀ''ਤਿਆਦਿ। **ਅਯੰ ਅਚੇਲੋ**ਤਿ ਅਚੇਲਕਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਵਸੇਨ **ਅਚੇਲੋ,** ਪੁਰਿਮੋ ਪਨ ਗੋਵਤਿਕੋ **ਕੁਕ੍ਕੁਰਵਤਿਕੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯਾਨੁਸਾਰੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। **ਪਲਿਕੁਣ੍ਠਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਉਭੋ ਹਤ੍ਥੇ ਉਭੋ ਪਾਦੇ ਚ ਸਮਿਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ। ''ਉਕ੍ਕੁਟਿਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ''ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਗਮਨੰ ਨਿਪ੍ਫਜ੍ਜਨੰ ਗਤੀਤਿ ਆਹ – "**ਕਾ ਗਤੀਤਿ ਕਾ ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤੀ**"ਤਿ। ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਪਰਿਯੋਸਾਨਾ ਹਿ ਵਿਪਾਕਧਮ੍ਮਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ। ਕਤੂਪਚਿਤਕਮ੍ਮਵਸੇਨ ਅਭਿਸਮ੍ਪਰੇਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਅਭਿਸਮ੍ਪਰਾਯੋ,** ਪਰਲੋਕੋ। ਤਤ੍ਥਸ੍ਸ ਚ ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿੰ ਪੁਚ੍ਛਤੀਤਿ ਆਹ – "**ਅਭਿਸਮ੍ਪਰਾਯਮ੍ਹਿ ਕਤ੍ਥ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੀ**"ਤਿ। **ਕੁਕ੍ਕੁਰਵਤਸਮਾਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਕੁਕ੍ਕੁਰਭਾਵਸਮਾਦਾਨੰ, ''ਅਜ੍ਜ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਹੰ ਕੁਕ੍ਕੁਰੋ''ਤਿ ਕੁਕ੍ਕੁਰਭਾਵਾਧਿਟ੍ਠਾਨੰ।

੭੯. **ਪਰਿਪੁਣ੍ਣ**ਨ੍ਤਿ ਯਤ੍ਤਕਾ ਕੁਕ੍ਕੁਰਵਿਕਾਰਾ, ਤੇਹਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ। ਤੇਨਾਹ "**ਅਨੂਨ**"ਨ੍ਤਿ। **ਅਬ੍ਬੋਕਿਣ੍ਣ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਹਿ ਅਵੋਮਿਸ੍ਸੰ। **ਕੁਕ੍ਕੁਰਾਚਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਕੁਕ੍ਕੁਰਾਨੰ ਗਮਨਾਕਾਰੋਤਿਆਦਿਆਚਾਰੇਨ ਕੁਕ੍ਕੁਰਭਾਵਾਧਿਟ੍ਠਾਨਚਿਤ੍ਤਮਾਹ। ਤਥਾ ਤਥਾ ਆਕਪ੍ਪੇਤਬ੍ਬਤੋ

ਆਕਪ੍ਪੋ, ਪਵਤ੍ਤਿਆਕਾਰੋ। ਸੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਗਮਨਾਦਿਕੋਤਿ ਆਹ "**ਕੁਕ੍ਕੁਰਾਨੰ ਗਮਨਾਕਾਰੋ**"ਤਿਆਦਿ। **ਆਚਾਰੇਨਾ**ਤਿ ਕੁਕ੍ਕੁਰਸੀਲਾਚਾਰੇਨ। **ਵਤਸਮਾਦਾਨੇਨਾ**ਤਿ ਕੁਕ੍ਕੁਰਵਤਾਧਿਟ੍ਠਾਨੇਨ। ਕੁਕ੍ਕੁਰਚਰਿਯਾਦਿਯੇਵ **ਦੁਕ੍ਕਰਤਪਚਰਣੰ**। ਤੇਨ ਗਤਿਵਿਪਰਿਯੇਸਾਕਾਰੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾ ਲਦ੍ਧਿ। **ਅਸ੍ਸ** ਕੁਕ੍ਕੁਰਵਤਿਕਸ੍ਸ **ਅਞ੍ਞਾ ਗਤਿ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਇਤਰਗਤਿੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਇਤਰਾਸੰ ਪਨ ਸਮ੍ਭਵੋ ਏਵ ਨਤ੍ਥੀਤਿ। **ਨਿਪਜ੍ਜਮਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਵਤਸੀਲਾਦੀਨੰ ਸੰਗੋਪਨਵਸੇਨ ਸਿਜ੍ਝਮਾਨੰ। ਯਥਾ ਸਕਮ੍ਮਕਧਾਤੁਸਦ੍ਦਾ ਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸਵਸੇਨ ਅਕਮ੍ਮਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ''ਵਿਬੁਦ੍ਧੋ ਪੁਰਿਸੋ ਵਿਬੁਦ੍ਧੋ ਕਮਲਸਣ੍ਡੋ''ਤਿ, ਏਵੰ ਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸਵਸੇਨ ਅਕਮ੍ਮਕਾਪਿ ਸਕਮ੍ਮਕਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਨ ਪਰਿਦੇਵਾਮਿ ਨ ਅਨੁਤ੍ਥੁਨਾਮੀ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਅਨੁਤ੍ਥੁਨ**ਸਦ੍ਦੋ ਚ ਸਕਮ੍ਮਕਵਸੇਨ ਪਯੁਜ੍ਜਤਿ ''ਪੁਰਾਣਾਨਿ ਅਨੁਤ੍ਥੁਨ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ। **ਅਯਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਪਯੋਗੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਗਾਥਾਯਞ੍ਚ ਅਨੁਤ੍ਥੁਨਨਰੋਦਨੰ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

੮੦. **ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ **ਗੋਵਤ**ਨ੍ਤਿ ਗੋਵਤਸਮਾਦਾਨੰ। **ਗੋਸੀਲ**ਨ੍ਤਿ ਗਵਾਚਾਰੰ। **ਗੋਚਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਅਜ੍ਜ ਪਟ੍ਠਾਯ ਗੋਹਿ ਕਾਤਬ੍ਬੰ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥੰ ਅਤਿਦਿਸਤਿ। ਗਵਾਕਪ੍ਪੇ ਪਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਅਵਸਿਟ੍ਠੰ "**ਕੁਕ੍ਕੁਰਾਕਪ੍ਪੇ ਵੁਤ੍ਤਸਦਿਸਮੇਵਾ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾਵ ਅਤਿਦਿਟ੍ਠੰ, ਵਿਸਿਟ੍ਠਞ੍ਚ **ਯਥਾ ਪਨ ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। ਯੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਤੰ ਕੁਕ੍ਕੁਰਵਤਾਦੀਸੁ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

੮੧. **ਏਕਚ੍ਚਕਮ੍ਮਕਿਰਿਯਾਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਏਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਅਕੁਸਲਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕੁਸਲਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਰਣਪ੍ਪਸਙ੍ਗੇਨ। **ਇਮੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਗੋਵਤਿਕਕੁਕ੍ਕੁਰਵਤਿਕਾਨੰ। **ਕਿਰਿਯਾ**ਤਿ ਗੋਵਤਭਾਵਨਾਦਿਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾ ਕਿਰਿਯਾ। **ਪਾਕਟਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ''ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਕਮ੍ਮਚਤੁਕ੍ਕੇ ਇਦੰ ਨਾਮ ਕਮ੍ਮੰ ਭਜਤੀ''ਤਿ ਪਾਕਟਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ।

ਕਾਲ਼ਕਨ੍ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੨.੪.੨੩੨) ਮਲੀਨੰ, ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਪਭਸ੍ਸਰਭਾਵਕਰਣਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ਕਮ੍ਮਪਥਸਮ੍ਪਤ੍ਤਮੇਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਦਸਅਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥ**"ਨ੍ਤਿ। **ਕਣ੍ਹ**ਨ੍ਤਿ ਕਣ੍ਹਾਭਿਜਾਤਿਹੇਤੁਤੋ ਵਾ ਕਣ੍ਹੰ। ਤੇਨਾਹ "**ਕਣ੍ਹਵਿਪਾਕ**"ਨ੍ਤਿ। ਅਪਾਯੂਪਪਤ੍ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਚ ਦੋਭਗ੍ਗਿਯੰ ਕਣ੍ਹਵਿਪਾਕੋ, ਯਥਾ ਤਮਭਾਵੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਏਕਤ੍ਤਨਿਦ੍ਦੇਸੇਨ ਪਨ "**ਅਪਾਯੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਤੋ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾਪਨਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੁਕ੍ਕ**ਨ੍ਤਿ ਓਦਾਤੰ, ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਭਸ੍ਸਰਭਾਵਕਰਣਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਸੁਕ੍ਕਾਭਿਜਾਤਿਹੇਤੁਤੋ ਵਾ ਸੁਕ੍ਕੰ। ਤੇਨਾਹ "**ਸੁਕ੍ਕਵਿਪਾਕ**"ਨ੍ਤਿ। ਸਗ੍ਗੂਪਪਤ੍ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੇ ਸੋਭਗ੍ਗਿਯਞ੍ਚ ਸੁਕ੍ਕਵਿਪਾਕੋ, ਯਥਾ ਚ ਜੋਤਿਭਾਵੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਏਕਤ੍ਤਨਿਦ੍ਦੇਸੇਨ ਪਨ "**ਸਗ੍ਗੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਤੋ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾਪਨਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, **ਵੋਮਿਸ੍ਸਕਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਲੇਨ ਕਣ੍ਹੰ, ਕਾਲੇਨ ਸੁਕ੍ਕਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਮਿਸ੍ਸਕਵਸੇਨ ਕਤਕਮ੍ਮੰ। "**ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਵਿਪਾਕ**"ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਾਨੰ ਪਵਤ੍ਤਿਆਕਾਰੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਮਿਸ੍ਸਕਕਮ੍ਮਞ੍ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਣ੍ਹਸੁਕ੍ਕਸਮਞ੍ਞਾ ਕਣ੍ਹਸੁਕ੍ਕਾਭਿਜਾਤਿਹੇਤੁਤਾਯਾਤਿ, ਅਪਚਯਗਾਮਿਤਾਯ ਤਦੁਭਯਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਕ੍ਖਯਕਰਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਇਧ ਸੁਕ੍ਕਪਰਿਯਾਯੋਪਿ ਨ ਇਚ੍ਛਿਤੋਤਿ ਆਹ – "**ਉਭਯ…ਪੇ॰… ਅਸੁਕ੍ਕਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤ**"ਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਉਭਯਵਿਪਾਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯਥਾਧਿਗਤਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕਸ੍ਸ। ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਭਵਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੋ ਹਿ ਵਿਪਾਕੋ ਇਧ ''ਸੁਕ੍ਕਵਿਪਾਕੋ''ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ, ਨ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ।

ਸਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬੇਨ ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਸਦੁਕ੍ਖੰ, ਦੁਕ੍ਖਸੰਵਤ੍ਤਨਿਕਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਸੁਤ੍ਤੇ ਚੇਤਨਾ ਧੁਰੰ, ਉਪਾਲਿਸੁਤ੍ਤੇ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੫੬) ਕਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥੰ ਇਧ ਸਾਧਯਤਿ ਵਿਜਾਨਨਤ੍ਥੰ। **ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਆਯੂਹਿਤ੍ਵਾ। ਤੰ ਪਨ ਪਚ੍ਚਯਸਮਵਾਯਸਿਦ੍ਧਿਤੋ ਸੰਕਡ੍ਢਨੰ ਪਿਣ੍ਡਨੰ ਵਿਯ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ – "**ਸਙ੍ਕਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ, ਪਿਣ੍ਡੰ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ**"ਤਿ, **ਸਦੁਕ੍ਖੰ ਲੋਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਪਾਯਲੋਕਮਾਹ। **ਵਿਪਾਕਫਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਫਸ੍ਸਸੀਸੇਨ ਤਤ੍ਥ ਵਿਪਾਕਪਵਤ੍ਤਮਾਹ। **ਭੂਤਕਮ੍ਮਤੋ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕਮ੍ਮਤੋ ਅਤ੍ਤਨਾ ਕਤੂਪਚਿਤਕਮ੍ਮਤੋ। **ਯਥਾਭੂਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਾਦਿਸੰ। **ਕਮ੍ਮਸਭਾਗਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਸਰਿਕ੍ਖਕਵਸੇਨ। **ਉਪਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਅਪਦਾਦਿਭੇਦਾ ਉਪਪਤ੍ਤਿ। **ਕਮ੍ਮੇਨ ਵਿਯ ਵੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਯੰ ਕਰੋਤਿ, ਤੇਨ ਉਪਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਏਕਕਮ੍ਮੇਨੇਵ ਜਾਯਮਾਨਾ ਵਿਯ ਵੁਤ੍ਤਾ ਅਪਦਾਦਿਭੇਦਾ। **ਉਪਪਤ੍ਤਿ ਚ ਨਾਮ ਵਿਪਾਕੇਨ ਹੋਤਿ** ਵਿਪਾਕੇ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤੇ ਏਕੰਸੇਨ ਤੇ ਉਪਪਤ੍ਤਿਵਿਸੇਸਾ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਿ। ਯਦਿ ਏਵੰ ਕਸ੍ਮਾ ''ਤੇਨ ਉਪਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਉਪਪਤ੍ਤਿਕਮ੍ਮਹੇਤੁਕਾ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਆਹ "**ਯਸ੍ਮਾ ਪਨਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਯੇਨ ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਯੇਨ ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕੇਨ ਵਿਪਚ੍ਚਮਾਨੇਨ ਅਯੰ ਸਤ੍ਤੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਤੰਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕਫਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ

ਵਿਪਾਕਭੂਤਾ ਫਸ੍ਸਾ। ਕਮ੍ਮੇਨ ਦਾਤਬ੍ਬਂ ਦਾਯਂ ਤਬ੍ਬਿਪਾਕਂ ਆਦਿਯਨ੍ਤੀਤਿ **ਕਮ੍ਮਦਾਯਾਦਾ**, ਫਸ੍ਸਾ। ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਦਾਯਜ੍ਜਤਾ ਕਮ੍ਮਫਲਸ੍ਸ ਦਾਯਜ੍ਜਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ “**ਕਮ੍ਮਦਾਯਜ੍ਜਾ**”ਤਿ। ਤੇਨਾਹ “**ਕਮ੍ਮਮੇਵ ਨੇਸਂ ਦਾਯਜ੍ਜਂ ਸਨ੍ਤਕ**”ਨ੍ਤਿ।

ਤਿਸ੍ਸੋ ਚ ਹੇਟ੍ਠਿਮਜ੍ਝਾਨਚੇਤਨਾਤਿ ਇਦਂ ਅਬਜਾਬਜ੍ਝਵੇਦਨਂ ਵੇਦਿਯਨਏਕਨ੍ਤਸੁਖੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਹੇਤੁਭਾਵਸਾਧਨਂ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਾ **ਝਾਨਚੇਤਨਾ ਤਾਵ ਹੋਤੁ** ਏਕਨ੍ਤਸੁਖੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਹੇਤੁਭਾਵਤੋ। **ਕਾਮਾਵਚਰਾ ਕਿਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਕਾਮਾਵਚਰਾ ਪਨ ਕੁਸਲਚੇਤਨਾ ਤਂਸਭਾਵਾਭਾਵਤੋ ਕਿਨ੍ਤਿ ਕੇਨ ਪਕਾਰੇਨ **ਅਬਜਾਬਜ੍ਝਮਨੋਸਙ੍ਖਾਰੋ ਨਾਮ ਜਾਤੋ**ਤਿ ਚੋਦੇਤਿ, ਇਤਰੋ ਪਨ ਨ ਸਬ੍ਬਾ ਕਾਮਾਵਚਰਕੁਸਲਚੇਤਨਾ ਤਥਾ ਗਹਿਤਾ, ਅਥ ਖੋ ਏਕਚ੍ਚਾ ਝਾਨਚੇਤਨਾਨੁਕੂਲਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਕਸਿਣਸਜ੍ਜਨਕਾਲੇ ਕਸਿਣਾਸੇਵਨਕਾਲੇ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤੀ**”ਤਿ ਆਹ। ਤਤ੍ਥ ਕਸਿਣਾਸੇਵਨਚੇਤਨਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ, ਸਾ ਉਪਚਾਰਜ੍ਝਾਨਸ੍ਸ ਸਾਧਿਕਾ। ਤੇਨ **ਕਾਮਾਵਚਰਚੇਤਨਾ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਚੇਤਨਾਯ ਘਟਿਤਾ**ਤਿ ਕਸਿਣਸਜ੍ਜਨਚੇਤਨਾਪਿ ਕਦਾਚਿ ਤਾਦਿਸਾ ਹੋਤੀਤਿ ਗਹਿਤਾ। ਪਰਿਕਮ੍ਮਾਦਿਵਸੇਨ ਹਿ ਪਵਤ੍ਤਾ ਭਾਵਨਾਮਯਾ ਕਾਮਾਵਚਰਕੁਸਲਚੇਤਨਾ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਸ੍ਸ ਆਸਨ੍ਨਤਾਯ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਚੇਤਨਾ ਤਤਿਯਜ੍ਝਾਨਚੇਤਨਾਯ ਘਟਿਤਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਏਕਤ੍ਤੁਕਾਯਏਕਤ੍ਤੁਸਞ੍ਞੀਸਤ੍ਤਾਵਾਸਵਤਾਯ ਤਂਸਰਿਕ੍ਖਕਾ ਉਪੇਕ੍ਖਾਪਿ ਈਦਿਸੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਸੁਖਸਰਿਕ੍ਖਤਾ, ਏਵਂ ਸਨ੍ਤਸਭਾਵਤਾ ਞਾਣਸਹਿਤਤਾ ਚ। ਕੇਚਿ ਪਨ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਚੇਤਨਾਨੁਗੁਣਾਤਿ ਨਿਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤਾ ਕਸਿਣਸਜ੍ਜਨਕਾਲੇ ਕਸਿਣਜ੍ਝਾਨਕਾਲੇ ਕਸਿਣਾਸੇਵਨਕਾਲੇ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਤਤਿਯਜ੍ਝਾਨਚੇਤਨਾਯ ਆਸਨ੍ਨਘਟਿਤਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਤੇਸਂ ਮਤਿਮਤ੍ਤਂ, ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਤਾਸਂ ਘਟਿਤਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਉਭਯਮਿਸ੍ਸਕਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਉਭਯੇਸਂ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਾਨਞ੍ਚ ਮਿਸ੍ਸਕਭਾਵਵਸੇਨ। **ਵੇਮਾਨਿਕਪੇਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਬਾਹੁਲ੍ਲਤੋ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਇਤਰੇਸਮ੍ਪਿ ਵਿਨਿਪਾਤਿਕਾਨਂ ਕਾਲੇਨ ਦੁਕ੍ਖਂ ਹੋਤਿਯੇਵ।

ਤਸ੍ਸ ਪਹਾਨਾਯਾਤਿ ਤਸ੍ਸ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਤਾਪਾਦਨਾਯ। **ਯਾ ਚੇਤਨਾ**ਤਿ ਯਾ ਅਪਚਯਗਾਮਿਨਿਚੇਤਨਾ। **ਕਮ੍ਮਂ ਪਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸੁਖਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੇ **ਮਗ੍ਗਚੇਤਨਾਯ ਅਞ੍ਞੋ ਪਣ੍ਡਰਤਰੋ ਧਮ੍ਮੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ** ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਭਾਵਤੋ। **ਅਕਣ੍ਹਾ ਅਸੁਕ੍ਕਾਤਿ ਆਗਤਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸੁਕ੍ਕਭਾਵਪਟਿਕ੍ਖੇਪਕਾਰਣਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। ਤੇਨਾਹ “**ਇਦਂ ਪਨ ਕਮ੍ਮਚਤੁਕ੍ਕਂ ਪਤ੍ਵਾ**”ਤਿਆਦਿ।

੮੨. **ਅਨਿਯਜਾਨਿਕਪਕ੍ਖੇ**ਤਿ ਅਚੇਲਕਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ ਕੁਕ੍ਕੁਰਵਤੇ ਚ। **ਯੋਗੇ**ਤਿ ਞਾਯਧਮ੍ਮਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਯੋਨੇਨਾ**ਤਿ ਯੋ ਤਿਤ੍ਥਿਯਪਰਿਵਾਸੋ ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ **ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੋ**। ਯਂ ਤਿਤ੍ਥਿਯਪਰਿਵਾਸਂ ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਯੋਜਨਾ। **ਘਂਸਿਤ੍ਵਾ** ਸੁਵਣ੍ਣਂ ਵਿਯ ਨਿਘਂਸੋਪ੍ਪਲੇ। **ਕੋਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ** ਹਤ੍ਥੇਨ ਵਿਯ ਕੁਲਾਲਭਾਜਨਂ।

ਵੂਪਕਟ੍ਠੋਤਿ ਵਿਵਿਤ੍ਤੋ ਏਕੀਭੂਤੋ। **ਪੇਸਿਤਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਤਿ ਪੇਸਿਤਤ੍ਤੋ। ਕਾਮਂ **ਤਦਨੁਤ੍ਤਰਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਪਰਿਯੋਸਾਨਂ…ਪੇ॰… ਵਿਹਾਸੀਤਿ** ਇਮਿਨਾਵ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨ ਦੇਸਨਾ ਨਿਟ੍ਠਾਪਿਤਾ ਹੋਤਿ, ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਪਨ ਸੇਨਿਯਸ੍ਸ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਕਿਤ੍ਤਨਪਰਮੇਤਂ ਉਜੁਕਂ ਆਪਨ੍ਨਅਰਹਤ੍ਤਭਾਵਦੀਪਨਂ, ਯਦਿਦਂ ‘‘ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਖੋ ਪਨਾ’’ਤਿਆਦਿਵਚਨਨ੍ਤਿ ਆਹ “**ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨੇਵਾ**”ਤਿ। ਅਰਹਤ੍ਤਾਧਿਗਮੋਯੇਵ ਤਸ੍ਸ ਤੇਸਂ **ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਤਾ**। ਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯਜਮੇਵ।

ਕੁਕ੍ਕੁਰਵਤਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੮. ਅਭਯਰਾਜਕੁਮਾਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੮੩. ਜਾਤਿਯਾ ਅਸਮਾਨੇ ਨਿਹੀਨਾਚਰਿਯੋ ਪਰਦਤ੍ਤੁਪਜੀਵਿਕਾਯ ਮਾਤੁਯਾ ਕੁਚ੍ਛਿਯਂ ਜਾਤੋ ਪਾਦਸਿਕਪੁਤ੍ਤੋ। ਨਿਨ੍ਨਾਵਸੇਨ ਵਦਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਵਾਦੋ ਅਗੁਣੋਤਿ ਆਹ – “**ਵਾਦਂ ਆਰੋਪੇਹੀਤਿ ਦੋਸਂ ਆਰੋਪੇਹੀ**”ਤਿ। ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਨਿਰਯਂ ਅਰਹਤਿ, ਨਿਰਯਸਂਵਤ੍ਤਨਿਯੇਨ ਵਾ ਕਮ੍ਮੇਨ ਨਿਰਯੇ ਨਿਯੁਤ੍ਤੋ **ਨੇਰਯਿਕੋ। ਆਪਾਯਿਕੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਅਵੀਚਿਮ੍ਹਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਆਯੁਕਪ੍ਪਸਞ੍ਞਿਤਂ ਅਨ੍ਤਰਕਪ੍ਪਂ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ **ਕਪ੍ਪਟ੍ਠੋ**। ਨਿਰਯੂਪਪਤ੍ਤਿਪਰਿਹਰਣਵਸੇਨ ਤਿਕਿਚ੍ਛਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯੋਤਿ ਤੇਕਿਚ੍ਛੋ,

ਨ ਤੇਕਿਚ੍ਛੋ **ਅਤੇਕਿਚ੍ਛੋ। ਦ੍ਵੇ ਅਨ੍ਤੇ ਮੋਚੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਫਰੁਸਂ ਵਾ ਅਪ੍ਪਿਯਂ ਵਾ ਕਪ੍ਪੇਯਜਾਤਿ ਦ੍ਵੇ ਕੋਟ੍ਟਾਸੇ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਤੇ ਅਨਾਮਸਿਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਿਤਂ ਅਤ੍ਥਂ ਤਤੋ ਬਹਿ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਉਗ੍ਗਿਲਤਿ ਨਾਮ। ਤਂ ਪਨ ਏਵਂ ਕਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤੀਤਿ ਆਹ – "**ਉਗ੍ਗਿਲਿਤੁਂ ਬਹਿ ਨੀਹਰਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਖਿਤੀ**"ਤਿ। ਏਵਮੇਵਾਯਂ ਪੁਚ੍ਛਾ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ, ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਦੋਸੋਤਿ ਤਂ ਅਪੁਚ੍ਛਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਅਪਨਯਨ੍ਤੋ ਓਗਿਲਤਿ ਨਾਮ, ਤਥਾ ਪਨ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤੋ ਨ ਓਗਿਲਤਿ ਨਾਮ, ਭਗਵਾ ਪਨ ਤਮਤ੍ਥਂ ਓਕਾਸਮ੍ਪਿ ਅਕਰੋਨ੍ਤੋ ਉਭਯਥਾਪਿ ਅਸਕ੍ਖੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਕਥਂ? ਭਗਵਾ ਹਿ "**ਨ ਖ੍ਵੇਤ੍ਥ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਏਕਂਸੇਨਾ**"ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ਨਿਗਣ੍ਠਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਵਿਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤਿ, ਉਭੋ ਅਨ੍ਤੇ ਮੋਚੇਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਹਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸਿ, ਏਵਂ ਤਾਵ ਉਗ੍ਗਿਲਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਖਿ। ''ਨ ਤਤ੍ਥ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਏਕਂਸੇਨਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ਏਵ ਚ ''ਨਾਯਂ ਪੁਚ੍ਛਾ ਏਵਂ ਅਵਿਭਾਗੇਨ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ, ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਪਨ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਾਯ ਦੋਸਂ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋ ਤਂ ਹਾਰੇਨ੍ਤੋ ਓਗਿਲਿਤੁਮ੍ਪਿ ਸਕ੍ਖਤੀਤਿ।

ਉਟ੍ਠਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਤਿ ਚਿਤ੍ਤੁਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਥਾ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ। ਅਭਯੋ ਦ੍ਵੇ ਮਗ੍ਗੇ ਕਤਪਰਿਚਯੋ ਛੇਕੋ ਨਿਪੁਣੋ ਵਾਦਸੀਲੋ ਚ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਤਿ। ਤੇਨਾਹ – "**ਸੋ ਵਾਦਜ੍ਝਾਸਯਤਾਯ ਤਸ੍ਸ ਵਚਨਂ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਤੋ 'ਏਵਂ, ਭਨ੍ਤੇ'ਤਿ ਆਹਾ**"ਤਿ।

੮੫. **ਏਵਰੂਪਨ੍**ਤਿ ਯਾ ਪਰੇਸਂ ਅਪ੍ਪਿਯਾ ਅਮਨਾਪਾ ਦੁਰੁਤ੍ਤਵਾਚਾ, ਏਵਰੂਪਾ ਵਾਚਾ, ਨ ਪਨ ਫਰੁਸਵਾਚਾ। ਫਰੁਸਵਾਚਾਯ ਹਿ ਸੇਤੁਘਾਤੋ ਤਥਾਗਤਾਨਂ। ਚੇਤਨਾਫਰੁਸਤਾਯ ਹਿ ਫਰੁਸਵਾਚਾ ਇਚ੍ਛਿਤਾ, ਨ ਪਰੇਸਂ ਅਪ੍ਪਿਯਤਾਮਤ੍ਤੇਨ। **ਨਟ੍ਠਾ ਨਿਗਣ੍ਠਾ** ਓਗਿਲਿਕਾਦਿਸਮ੍ਮਤਸ੍ਸ ਪਞ੍ਹਸ੍ਸ ਏਕਵਚਨੇਨ ਵਿਦ੍ਧਂਸਿਤਤ੍ਤਾ।

੮੬. ਦਾਰਕਸ੍ਸ ਅਙ੍ਕੇ ਨਿਸੀਦਨਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਲੇਸਵਾਦਿਨੋ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਲੇਸਵਾਦਿਨੋ**ਤਿ ਛਲਵਾਦਿਨੋ, ਵਾਦਮਗ੍ਗੇ ਵਾ ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣਤਾਯ ਲੇਸਮਤ੍ਤੇਨੇਵ ਵਾਦਸੀਲਾ। **ਓਸਟਸਙ੍ਗਾਮੋ**ਤਿ ਅਨੇਕਵਾਰਂ ਪਰਵਾਦਮਦ੍ਦਨਵਸੇਨ ਓਤਿਣ੍ਣਵਾਦਸਙ੍ਗਾਮੋ। **ਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਨਖੇਨ ਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ। **ਇਮਮੇਵਾ**ਤਿ ਯ੍ਵਾਯਂ ਦਾਰਕੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾਦਭਙ੍ਗਪਰਿਹਰਣਤ੍ਥਂ ਇਮਿਨਾ ਅਙ੍ਕੇ ਨਿਸੀਦਾਪਿਤੋ, ਇਮਮੇਵ **ਅਸ੍ਸ ਦਾਰਕਂ** ਉਪਮਂ ਨਿਸ੍ਸਯਂ ਕਤ੍ਵਾ **ਵਾਦਂ ਭਿਨ੍ਦਿਸ੍ਸਾਮਿ**। ''ਅਸ੍ਸ ਵਾਦਂ ਅਪ੍ਪਟਿਤਤਾਯ ਉਪਮਾਯ ਭਞ੍ਜਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ **ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ**।

ਅਪਨੇਯਜਂ ਅਸ੍ਸ ਅਹਨ੍ਤਿ ਅਸ੍ਸ ਦਾਰਕਸ੍ਸ ਮੁਖਤੋ ਅਹਂ ਤਂ ਅਪਨੇਯਜਂ। ਅਭੂਤਤ੍ਥੇਵ ਅਭੂਤਂ ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੇਨਾਤਿ ਆਹ "**ਅਭੂਤਨ੍ਤਿ ਅਭੂਤਤ੍ਥ**"ਨ੍ਤਿ। ਅਤਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਅਤਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਨ ਤਚ੍ਛ**"ਨ੍ਤਿ। **ਅਭੂਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਅਸਨ੍ਤਂ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਂ। **ਅਤਚ੍ਛ**ਨ੍ਤਿ ਅਤਥਾਕਾਰਂ। **ਅਨਤ੍ਥਸਂਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕੇਨ, ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕੇਨ ਵਾ ਅਨਤ੍ਥੇਨ ਸਂਹਿਤਂ, ਅਨਤ੍ਥੇ ਵਾ ਸਂਹਿਤਂ, ਨ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਵਾ ਅਨਤ੍ਥੋ, ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪਟਿਪਕ੍ਖੋ ਸਭਾਵੋ, ਤੇਨ ਸਂਹਿਤਨ੍ਤਿ **ਅਨਤ੍ਥਸਂਹਿਤਂ,** ਪਿਸੁਣਵਾਚਂ ਸਮ੍ਫਪ੍ਪਲਾਪਞ੍ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਸ੍ਸਪਿ ਵਚੀਦੁਚ੍ਚਰਿਤਸ੍ਸ ਗਹਿਤਤਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ।

ਦੁਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤੋਤਿ ਦੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ। **ਨ ਤਂ ਤਥਾਗਤੋ ਭਾਸਤਿ** ਅਭੂਤਤਾਦਿਦੋਸਦੁਟ੍ਠਤ੍ਤਾ। **ਤਮ੍ਪਿ ਤਥਾਗਤੋ ਨ ਭਾਸਤਿ** ਭੂਤਤ੍ਥੇਪਿ ਅਨਤ੍ਥਸਂਹਿਤਤਾਦਿਦੋਸਦੁਟ੍ਠਤ੍ਤਾ।

ਠਾਨਂ ਕਾਰਣਂ ਏਤਿਸ੍ਸਾ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਠਾਨਿਯਾ ਕ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਯ-ਕਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਨ ਠਾਨਿਯਾਤਿ ਅਟ੍ਠਾਨਿਯਾ, ਨਿਕ੍ਕਾਰਣਾ ਅਯੁਤ੍ਤਿਯੁਤ੍ਤਾ, ਸਾ ਏਵ ਕਥਾਤਿ **ਅਟ੍ਠਾਨਿਯਕਥਾ। ਅਤ੍ਤੁਪਚ੍ਚੁਕ੍ਖਕਥਂ ਕਥੇਮਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਏਵ ਪਚ੍ਚੁਕ੍ਖਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਿਯਮਾਨਂ ਛਲਕਥਂ ਕਥੇਮ।

ਗਾਮਿਕਮਹਲ੍ਲਕੋ ''ਇਮੇ ਮਂ ਵਞ੍ਚੇਤੁਕਾਮਾ, ਅਹਮੇਵ ਦਾਨਿ ਇਮੇ ਵਞ੍ਚੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ "**ਏਵਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। "**ਨ ਮਯਂ ਦਾਸਾ**"ਤਿਪਿ **ਵਤ੍ਤੁਂ ਨਾਸਕ੍ਖਿਂਸੁ** ਪੁਬ੍ਬੇ ਤਥਾਕਤਿਕਾਯ ਕਤਤ੍ਤਾ।

ਤਤਿਯੰ ਤਤਿਯਮੇਵਾਤਿ ਦ੍ਵੀਸੁਪਿ ਪਕ੍ਖੇਸੁ ਤਤਿਯੰ ਤਤਿਯਮੇਵ ਵਾਚੰ। **ਭਾਸਿਤਬ੍ਬਕਾਲੰ ਅਨਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਯਦਾ ਯਥਾ ਭਾਸਿਤਬ੍ਬੰ, ਤਸ੍ਸ ਤਦਾ ਤਥੇਵ ਚ ਭਾਸਨਤੋ ਭਾਸਿਤਬ੍ਬੰ ਕਾਰਣੰ ਭਾਸਿਤਬ੍ਬਕਾਲਞ੍ਚ ਅਨਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾਵ ਭਾਸਤਿ।

੮੭. **ਠਾਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕਞਾਣੇਨਾ**ਤਿ ਠਾਨੇ ਏਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਞਾਣੇਨ। ਤਸ੍ਮਿੰ ਤਸ੍ਮਿੰ ਕਾਰਣੇ ਤਸ੍ਸ ਤੰ ਤੰ ਅਵਤ੍ਵਾਯ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਞਾਣੇਨ, ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਯਥਾਸਭਾਵਤੋ ਅਵਬੁਜ੍ਝਨਸਭਾਵੋਤਿ **ਧਮ੍ਮਸਭਾਵੋ**। ਧਮ੍ਮੇ ਸਭਾਵਧਮ੍ਮੇ ਅਨਵਸੇਸੇ ਵਾ ਯਾਥਾਵਤੋ ਉਪਧਾਰੇਤੀਤਿ **ਧਮ੍ਮਧਾਤੁ,** ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸੇਤੰ ਅਧਿਵਚਨ"**ਨ੍ਤਿ। **ਸੁਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਾ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬੰ ਞੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮੰ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨਵਸੇਨ, ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਾਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਹਤ੍ਥਗਤੰ ਭਗਵਤੋ"**ਤਿ। **ਨੇਯ੍ਯਪੁਗ੍ਗਲਵਸੇਨ ਪਰਿਨਿਟ੍ਠਿਤਾ**ਤਿ ਕਥਾਪਰਿਵਿਭਾਗੇਨ ਅਯਮੇਵ ਦੇਸਨਾ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਚ੍ਚੁਕ੍ਖਾਸੀਤਿ।

ਅਭਯਰਾਜਕੁਮਾਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੯. ਬਹੁਵੇਦਨਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੮੮. **ਪਞ੍ਚਕਙ੍ਗੋ**ਤਿ ਵਡ੍ਢਕੀਕਿਚ੍ਚਸਾਧਨੇ ਵਾਸਿਆਦਿਪਞ੍ਚਕੰ ਅਙ੍ਗੰ ਸੰਧਨੰ ਏਤਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚਕਙ੍ਗੋ। ਥਮ੍ਭਾਦਿਵਤ੍ਥੂਨੰ ਥਪਨਟ੍ਠੇਨ **ਥਪਤਿ। ਪਣ੍ਡਿਤਉਦਾਯਿਤ੍ਥੇਰੋ,** ਨ ਕਾਲੁਦਾਯੀ ਥੇਰੋ।

੮੯. ਪਰਿਯਾਯਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਫਲੰ ਵਤ੍ਤੇਤੀਤਿ **ਪਰਿਯਾਯੋ,** ਕਾਰਣੰ। ਵੇਦਨਾਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤੋ ਚ ਕਾਯਿਕਚੇਤਸਿਕਭਾਵੋ **ਕਾਰਣੰ**। ਤੇਨਾਹ – **"ਕਾਯਿਕਚੇਤਸਿਕਵਸੇਨ ਦ੍ਵੇ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ"**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਪਸਾਦਕਾਯਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਾ ਕਾਯਿਕਾ, ਚੇਤੋਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਾ ਚੇਤਸਿਕਾ। **ਸੁਖਾਦਿਵਸੇਨ ਤਿਸ੍ਸੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖੁਪੇਕ੍ਖਨਾਨਿ ਸੁਖਾਦਿਵੇਦਨਾਯ ਕਾਰਣੰ। ਤਾਨਿ ਹਿ ਪਵਤ੍ਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਸੁਖਾਦਿਸਦ੍ਦਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ, ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸੇਸੇਸੁਪਿ ਯਥਾਰਹੰ ਕਾਰਣੰ ਨਿਦ੍ਧਾਰੇਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ। **ਉਪਵਿਚਾਰਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਉਪੇਚ੍ਚ ਸਵਿਸੇਸਪਵਤ੍ਤਿਵਸੇਨ। ਯਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਸੋਮਨਸ੍ਸਵੇਦਨਾ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਆਰਮ੍ਮਣਤਾਯ ਤੰ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਇਤਰਵੇਦਨਾਹਿ ਵਿਸਿਟ੍ਠਤਾਯ ਸਵਿਸੇਸੰ ਤਤ੍ਥ ਪਵਤ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਸੋਮਨਸ੍ਸਟ੍ਠਾਨਿਯੰ ਰੂਪੰ ਉਪਵਿਚਰਤੀ"**ਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਸੇਸਵੇਦਨਾਸੁ **ਗੇਹਸ੍ਸਿਤਾਨੀ**ਤਿ ਗੇਹਨਿਸ੍ਸਿਤਾਨਿ।

੯੦. **ਪਰਿਯਾਯੇਨਾ**ਤਿ ''ਇਦਮੇਤ੍ਥ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। **ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਕਾਮਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਸੁਤ੍ਤੇ – ''ਦ੍ਵੇਪਾਨਨ੍ਦ, ਵੇਦਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਆਦਿੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵੇਦਨਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ, ਏਕਾਪਿ ਪਨ ਦਸ੍ਸਿਤਾ ਏਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ। **ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਾਪਿ ਵੇਦਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਮਯਾ ਪਰਿਯਾਯੇਨ, ਏਵੰ ਸਤਿ ਦ੍ਵੇਪਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਤਿ ਏਵੰ ਤਸ੍ਸ ਵਾਦੰ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭੇਤੁੰ। ਕਥੰ ਪਨ ਏਕਾ ਵੇਦਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ? ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵੇਦਯਿਤੰ ਸੁਖੰ ਵਾ ਦੁਕ੍ਖੰ ਵਾ ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖੰ ਵਾ, ਇਦਮੇਤ੍ਥ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮੀਤਿ। ਯੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਤੰ **ਇਤਿਵੁਤ੍ਤਕਵਣ੍ਣਨਾਯੰ** (ਇਤਿਵੁ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੫੨ ਆਦਯੋ) ਪਰਮਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

ਕਥੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ਰੂਪਾਵਚਰਚਤੁਤ੍ਥੇ ਅਰੂਪੇਸੁ ਸਞ੍ਞਾਵੇਦਯਿਤਨਿਰੋਧੇ ਸੁਖੰ ਉਦ੍ਧਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਏਤ੍ਥ ਚਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਸਨ੍ਤਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਪਟਿਪਕ੍ਖਧਮ੍ਮਾਨੰ ਵੂਪਸਨ੍ਤਭਾਵੇਨ। **ਪਣੀਤਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਭਾਵਨਾਵਿਸੇਸਵਿਸਿਟ੍ਠੇਨ ਅਤਪ੍ਪਕਭਾਵੇਨੇਵ ਸੇਟ੍ਠਭਾਵੇਨ ਚ, ਪਚ੍ਚਯਵਿਸੇਸੇਨ ਪਧਾਨਭਾਵੰ ਨੀਤਨ੍ਤਿਪਿ ਪਣੀਤੰ। **ਵੇਦਯਿਤਸੁਖੰ** ਨਾਮ ਵੇਦਨਾਭੂਤੰ ਸੁਖਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। **ਅਵੇਦਯਿਤਸੁਖੰ ਨਾਮ ਯਾਵਤਾ ਨਿਦ੍ਦੁਕ੍ਖਤਾ, ਤਾਵਤਾ ਸੁਖਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ।**ਅਥ ਵਾ **ਨਿਰੋਧੋ** ਸੁਟ੍ਠੁ ਖਾਦਤਿ ਖਨਤਿ ਕਾਯਿਕਚੇਤਸਿਕਾਬਾਧਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤੰ ਅਰਹਤਿ ਸਤ੍ਤਾਹਮ੍ਪਿ ਤਤ੍ਥ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨਤੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਨਿਦ੍ਦੁਕ੍ਖਭਾਵਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਸੁਖਟ੍ਠੇਨਾ"**ਤਿ।

੯੧. **ਯਸ੍ਮਿੰ ਯਸ੍ਮਿੰ** ਭਵੇ, ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੇ, ਅਵਤ੍ਥਾਯ ਵਾ ਨਿਦ੍ਦੁਕ੍ਖਭਾਵੋ, ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਟਿਪਕ੍ਖਤਾ ਅਨੁਪਲਬ੍ਭਨੇਨ ਦੁਕ੍ਖਵਿਵਿਤ੍ਤੰ, ਤੰ ਸੁਖਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਪਞ੍ਞਪੇਤਿ। ਸੇਸੰ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

੧੦. ਅਪਣ੍ਣਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੯੩. **ਨਾਨਾਵਿਧਾ**ਤਿ ਨਾਨਾਵਿਧਦਿਟ੍ਠਿਕਾ **ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਮਤ੍ਤੇਨ ਸਮਣਾ, ਜਾਤਿਮਤ੍ਤੇਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਚ। **ਦਸ੍ਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿ। **ਗਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਭਿਨਿਵਿਸ੍ਸ ਗਹਿਤਂ। ਇਤਿ ਤੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦਸ੍ਸਨਂ ਗਹੇਤੁਕਾਮਾ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। **ਵਿਨਾ ਦਸ੍ਸਨੇਨ ਲੋਕੋ ਨ ਨਿਯ੍ਯਾਤੀ**ਤਿ ਵਿਮੋਕ੍ਖਭਾਵਨਾਯ ਏਕੇਨ ਦਸ੍ਸਨੇਨ ਵਿਨਾ ਲੋਕੋ ਸਂਸਾਰਦੁਕ੍ਖਤੋ ਨ ਨਿਗਚ੍ਛਤਿ। **ਏਕਦਿਟ੍ਠਿਯਮ੍ਪਿ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤੁਂ ਨਾਸਕ੍ਖਿਂਸੁ** ਸਦ੍ਧਾਕਾਰਾਭਾਵਤੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਤੇ ਇਮਾਯ ਦੇਸਨਾਯ ਸਰਣੇਸੁ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿਂਸੁ। ਯਸ੍ਮਾ ਅਵਿਪਰੀਤੇ ਸਦ੍ਧੇਯ੍ਯਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸਦ੍ਧਾ ''ਆਕਾਰਵਤੀ''ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਯੋ ਲੋਕੇ ਅਵਿਪਰੀਤਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ, ਅਯਮੇਵੇਸਾਤਿ ਪਵਤ੍ਤਾ ਮਗ੍ਗਸਾਧਨਗਤਾਯ ਸਦ੍ਧਾਯ ਕਾਰਣਭਾਵਤੋ ਤਨ੍ਨਿਸ੍ਸਯਾ ਸਦ੍ਧਾ, ਸਾ **ਆਕਾਰਵਤੀ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਅਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਸਦ੍ਧਾ ਅਯੁਤ੍ਤਕਾਰਣਤਾਯ ਨ ਆਕਾਰਵਤੀ। **ਆਕਾਰਵਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਵਤੀ**-ਸਦ੍ਦੋ ਨ ਕੇਵਲਂ ਅਤ੍ਥਿਤਾਮਤ੍ਤਦੀਪਕੋ, ਅਥ ਖੋ ਅਤਿਸਯਤ੍ਥਦੀਪਕੋ ਪਾਸਂਸਤ੍ਥਦੀਪਕੋ ਵਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਤੇਨ **ਆਕਾਰਵਤੀ**ਤਿ ਸਦ੍ਧੇਯ੍ਯਵਤ੍ਥੁਵਸੇਨ ਅਤਿਸਯਕਾਰਣਵਤੀਤਿ ਵਾ ਪਾਸਂਸਕਾਰਣਵਤੀਤਿ ਵਾ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਪਣ੍ਣਕੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਥਾ ਕਞ੍ਚਿ ਅਤ੍ਥਂ ਸਾਧੇਤੁਂ ਆਰਦ੍ਧਸ੍ਸ ਪਯੋਗੋ ਵਿਰਦ੍ਧੋ, ਤਤ੍ਥ ਅਕਾਰਕੋ ਵਿਯ ਹੋਤਿ ਪੁਨਪਿ ਆਰਭਿਤਬ੍ਬਤਾਯ। **ਅਵਿਰਦ੍ਧੋ** ਪਨ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਾਧਨਤੋ ਅਪਣ੍ਣਕੋ, ਏਵਂ ਅਯਮ੍ਪਿ ਧਮ੍ਮੋ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ ਏਕਂਸਤੋ ''ਅਪਣ੍ਣਕੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਅਵਿਰਦ੍ਧੋ ਅਦ੍ਵੇਜ੍ਝਗਾਮੀ ਏਕਂਸਗਾਹਿਕੋ"**ਤਿ।

੯੪. **ਤਬ੍ਬਿਪਚ੍ਚਨੀਕਭੂਤਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਪਚ੍ਚਨੀਕਭੂਤਾ।

੯੫. **ਨੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ। **ਅਕੁਸਲਤੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਭਾਵੇ**ਤਿ ਅਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠਭਾਵੇ। **ਆਨਿਸਂਸੋ**ਤਿ ਸੁਦ੍ਧਵਿਪਾਕਤਾ। **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਪਕ੍ਖੋ**ਤਿ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਭਾਵੋ ਪਰਿਯੋਦਾਤਤਾ। ਅਭੂਤਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਿਭਾਵਸ੍ਸ ਸਞ੍ਞਾਪਨਾ ਆਚਿਕ੍ਖਨਾ **ਅਭੂਤਧਮ੍ਮਸਞ੍ਞਾਪਨਾ**। ਸਾਵਜ੍ਜੇਸੁ ਪਰਮਵਜ੍ਜੇ ਮਿਚ੍ਛਾਦਸ੍ਸਨੇ ਪਗ੍ਗਹਣਨ੍ਤਿ ਕੁਤੋ ਸੁਸੀਲਜਸ੍ਸ ਪਗ੍ਗਹੋਤਿ ਆਹ – **"ਮਿਚ੍ਛਾਦਸ੍ਸਨਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਸੁਸੀਲਜਂ ਪਹੀਨਂ ਹੋਤੀ"**ਤਿ। **ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਆਦਯੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਮਿਚ੍ਛਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ ਪਰਲੋਕਾਭਾਵਚਿਨ੍ਤਾ, ਮਿਚ੍ਛਾਵਾਚਾ ਪਰਲੋਕਾਭਾਵਵਾਦਭੂਤੋ ਮੁਸਾਵਾਦੋ, ਅਰਿਯਾਨਂ ਪਚ੍ਚਨੀਕਤਾਦਯੋ। **ਅਪਰਾਪਰਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਚਿਤ੍ਤੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਵਸੇਨ। **ਪਾਪਕਾ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਸਞ੍ਞਾਪਨਾਦਿਕਾਲੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਾ ਤਥਾਪਵਤ੍ਤਾ ਅਕੁਸਲਖਨ੍ਧਾ।

ਕਲਿਗ੍ਗਹੋਤਿ ਅਨਤ੍ਥਪਰਿਗ੍ਗਹੋ। ਸੋ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਅਭਿਸਮ੍ਪਰਾਯਞ੍ਚ ਪਰਾਜਯੋ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **"ਪਰਾਜਯਗ੍ਗਾਹੋ"**ਤਿ। **ਦੁਸ੍ਸਮਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਦੁ**-ਸਦ੍ਦੋ ''ਸਮਾਦਿਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਆਹ **"ਦੁਪ੍ਪਰਾਮਟ੍ਠੋ"**ਤਿ। ਯਥਾ ਦੁਪ੍ਪਰਾਮਟ੍ਠੋ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨੋ ਦੁਸ੍ਸਮਤ੍ਤੋ ਦੁਸਮਾਦਿਨ੍ਨੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਸਕਵਾਦਮੇਵ ਫਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਤ੍ਥਿਕਵਾਦਮੇਵ ''ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ''ਨ੍ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੮੭; ੩.੨੭-੨੮) ਅਵਧਾਰੇਨ੍ਤੋ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਓਕਾਸਅਦਾਨਵਸੇਨ ਫਰਿਤ੍ਵਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਿਤ੍ਵਾ"**ਤਿ। ''ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ''ਤਿਆਦਿ ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਨਾਕਾਰਦਸ੍ਸਨਂ। **ਰਿਞ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਵਿਵੇਚੇਤਿ ਅਪਨੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਵਜ੍ਜੇਤੀ"**ਤਿ।

੯੬. **ਕਟਗ੍ਗਹੋ**ਤਿ ਕਤਂ ਸਬ੍ਬਸੋ ਸਿਦ੍ਧਿਮੇਵ ਕਤ੍ਵਾ ਗਹਣਂ। ਸੋ ਪਨ ਜਯਲਾਭੋ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਜਯਗ੍ਗਾਹੋ"**ਤਿ। **ਸੁਗ੍ਗਹਿਤੋ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁਕਰਣਵਸੇਨ ਗਹਿਤੋ। **ਸੁਪਰਾਮਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਰਾਪਰਂ ਆਸੇਵਨਵਸੇਨ ਆਮਟ੍ਠੋ । ਉਭਯੇਨਪਿ ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਤੂਪਚਿਤਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, **ਸੋਤ੍ਥਿਭਾਵਾਵਹਤ੍ਤਞ੍ਚ** ਸਗ੍ਗਪਪਤ੍ਤਿਸਂਵਤ੍ਤਨਤੋ ਪਾਪਸਭਾਵਪਹਾਨਤੋ ਚ।

੯੭. ਸਹਤ੍ਥਾ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੧੬੬; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੨.੩.੨੧੧) ਸਹਤ੍ਥੇਨੇਵ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ। ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਥਾਵਰਾਦਯੋਪਿ ਇਧ ਸਹਤ੍ਥਕਰਣੇਨੇਵ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ। **ਪਚਨਂ** ਦਹਨਂ ਵਿਬਾਧਨਨ੍ਤਿ ਆਹ “**ਦਣ੍ਡੇਨ ਪੀਲ਼ੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**”ਤਿ। **ਸੋਕਂ ਸਯਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਰਸ੍ਸ ਸੋਕਕਾਰਣਂ ਸਯਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਸੋਕਂ ਵਾ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਪਰੇਹਿ** ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਚਨਕਰੇਹਿ। **ਸਯਮ੍ਪਿ ਫਨ੍ਦਤੋ**ਤਿ ਪਰਸ੍ਸ ਵਿਬਾਧਨਪਯੋਗੇਨ ਸਯਮ੍ਪਿ ਫਨ੍ਦਤੋ। **ਅਤਿਪਾਤਯਤੋ**ਤਿ ਪਦਂ ਸੁਦ੍ਧਕਤ੍ਤੁਅਤ੍ਥੇ ਹੇਤੁਕਤ੍ਤੁਅਤ੍ਥੇ ਚ ਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਆਹ “**ਹਨਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਹਨਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪੀ**”ਤਿ।

ਘਰਸ੍ਸ ਭਿਤ੍ਤਿਂ ਅਨ੍ਤੋ ਬਹਿ ਚ ਸਨ੍ਧਿਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾ **ਘਰਸਨ੍ਧਿ**। ਕਿਞ੍ਚਿਪਿ ਅਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਨਿਰਵਸੇਸਮੇਵ ਲੋਪੋਤਿ **ਨਿਲ੍ਲੋਪੋ**। ਏਕਾਗਾਰੇ ਨਿਯੁਤ੍ਤੋ ਵਿਲੋਪੋ **ਏਕਾਗਾਰਿਕੋ**। ਪਰਿਤੋ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਨ੍ਥੇ ਹਨਨਂ **ਪਰਿਪਨ੍ਥੋ**। **ਪਾਪਂ ਨ ਕਰੀਯਤਿ** ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਸਤੋ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ **ਨਤ੍ਥਿ ਪਾਪਂ**। ਯਦਿ ਏਵਂ ਕਥਂ ਸਤ੍ਤਾ ਪਾਪਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ – “**ਸਤ੍ਤਾ ਪਨ ਕਰੋਮਾਤਿ ਏਵਂਸਞ੍ਞਿਨੋ ਹੋਨ੍ਤੀ**”ਤਿ। ਏਵਂ ਕਿਰਸ੍ਸ ਹੋਤਿ ‘‘ਇਮੇਸਞ੍ਹਿ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਹਿਂਸਾਦਿਕਿਰਿਯਾ ਨ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਫੁਸਤਿ ਤਸ੍ਸ ਨਿਚ੍ਚਤਾਯ ਨਿਬ੍ਬਿਕਾਰਤ੍ਤਾ, ਸਰੀਰਂ ਪਨ ਅਚੇਤਨਂ ਕਟ੍ਠਕਲਿਙ੍ਗਰੂਪਮਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਿਕੋਪਿਤੇਪਿ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਾਪ’’ਨ੍ਤਿ। **ਖੁਰਨੇਮਿਨਾ**ਤਿ ਨਿਸਿਤਖੁਰਮਯਨੇਮਿਨਾ। ਗਙ੍ਗਾਯ ਦਕ੍ਖਿਣਦਿਸਾ ਅਪ੍ਪਤਿਰੂਪਦੇਸੋ, ਉਤ੍ਤਰਦਿਸਾ ਪਤਿਰੂਪਦੇਸੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ‘‘ਦਕ੍ਖਿਣਞ੍ਚੇ’’ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ “**ਦਕ੍ਖਿਣਤੀਰੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਕਕ੍ਖਲ਼ਾ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਮਹਾਯਾਗਨ੍ਤਿ ਮਹਾਵਿਜਿਤਯਞ੍ਞਸਦਿਸਂ ਮਹਾਯਾਗਂ। **ਸੀਲਸਂਯਮੇਨਾ**ਤਿ ਕਾਯਿਕਵਾਚਸਿਕਸਂਵਰੇਨ। **ਸਚ੍ਚਵਚਨੇਨਾ**ਤਿ ਸਚ੍ਚਵਾਚਾਯ। ਤਸ੍ਸ ਵਿਸੁਂ ਵਚਨਂ ਲੋਕੇ ਗਰੁਤਰਪੁਞ੍ਞਸਮ੍ਮਤਭਾਵਤੋ। ਯਥਾ ਹਿ ਪਾਪਧਮ੍ਮੇਸੁ ਮੁਸਾਵਾਦੋ ਗਰੁ, ਏਵਂ ਪੁਞ੍ਞਧਮ੍ਮੇਸੁ ਸਚ੍ਚਵਾਚਾ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ – ‘‘ਏਕਂ ਧਮ੍ਮਮਤੀਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿਆਦਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੧੭੬)। **ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵਾ**ਤਿ ਕਣ੍ਹਪਕ੍ਖੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ – ‘‘ਨਤ੍ਥਿ ਪਾਪਂ, ਨਤ੍ਥਿ ਪਾਪਸ੍ਸ ਆਗਮੋ’’ਤਿ ਆਗਤਂ, ਇਧ ‘‘ਅਤ੍ਥਿ ਪੁਞ੍ਞਂ, ਅਤ੍ਥਿ ਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਆਗਮੋ’’ਤਿ ਆਗਤਂ, ਅਯਮੇਵ ਵਿਸੇਸੋ। **ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਸਦਿਸਮੇਵਾ**ਤਿ ‘‘ਤੇਸਮੇਤਂ ਪਾਟਿਕਙ੍ਖ’’ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ, ਤਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਪੁਰਿਮਵਾਰਸਦਿਸਂ।

੧੦੦. ਉਭਯੇਨਾਤਿ ਹੇਤੁਪਚ੍ਚਯਪਟਿਸੇਧਵਚਨੇਨ। **ਸਂਕਿਲੇਸਪਚ੍ਚਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਂਸਾਰੇ ਪਰਿਬ੍ਭਮਨੇਨ ਕਿਲਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਮਲਿਨਭਾਵਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ। ਵੁਤ੍ਤਵਿਪਰਿਯਾਯੇਨ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਪਚ੍ਚਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਦ੍ਦਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਬਲ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਸਂਕਿਲੇਸਾਵਹਂ ਵੋਦਾਨਾਵਹਞ੍ਚ ਉਸ੍ਸਾਹਸਙ੍ਖਾਤਂ **ਬਲਂ ਵਾ**, ਸੂਰਵੀਰਭਾਵਸਙ੍ਖਾਤਂ **ਵੀਰਿਯਂ ਵਾ**, ਪੁਰਿਸੇਨ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੋ **ਪੁਰਿਸਥਾਮੋ ਵਾ**, ਸੋ ਏਵ ਪਰਂ ਪਰਂ ਠਾਨਂ ਅਕ੍ਕਮਨਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ **ਪੁਰਿਸਪਰਕ੍ਕਮੋ ਵਾ ਨਤ੍ਥਿ ਨ** ਉਪਲਬ੍ਭਤਿ।

ਸਤ੍ਤਯੋਗਤੋ, ਰੂਪਾਦੀਸੁ ਸਤ੍ਤਵਿਸਤ੍ਤਤਾਯ ਚ **ਸਤ੍ਤਾ**। ਪਾਣਨਤੋ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ **ਪਾਣਾ**। ਤੇ ਪਨ ਸੋ ਏਕਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਦਿਵਸੇਨ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਵਦਤੀਤਿ ਆਹ “**ਏਕਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੋ**”ਤਿਆਦਿ। ਅਣ੍ਡਕੋਸਾਦੀਸੁ ਭਵਨਤੋ **ਭੂਤਾ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ “**ਅਣ੍ਡਕੋਸ...ਪੇ॰... ਵਦਨ੍ਤੀ**”ਤਿ। ਜੀਵਨਤੋ ਪਾਣਂ ਧਾਰੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਵਡ੍ਢਨਤੋ **ਜੀਵਾ**ਤਿ ਏਵਂ ਸਤ੍ਤਪਾਣਭੂਤਜੀਵੇਸੁ ਸਦ੍ਦਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਨਤ੍ਥਿ ਏਤੇਸਂ ਸਂਕਿਲੇਸਵਿਸੁਦ੍ਧੀਸੁ ਵਸੋਤਿ **ਅਵਸਾ**। ਨਤ੍ਥਿ ਨੇਸਂ ਬਲਂ ਵੀਰਿਯਞ੍ਚਾਤਿ **ਅਬਲਾ ਅਵੀਰਿਯਾ। ਨਿਯਤਤਾ**ਤਿ ਅਚ੍ਛੇਜ੍ਜਸੁਤ੍ਤਾਵੁਤਾਭੇਜ੍ਜਮਣਿ ਵਿਯ ਨਿਯਤਪਵਤ੍ਤਨਤਾਯ ਗਤਿਜਾਤਿਬਨ੍ਧਪਜਹਵਸੇਨ ਨਿਯਾਮੋ। **ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਗਮਨ**ਨ੍ਤਿ ਛਨ੍ਨਂ ਅਭਿਜਾਤੀਨਂ ਤਾਸੁ ਤਾਸੁ ਗਤੀਸੁ ਉਪਗਮਨਂ ਸਮਵਾਯੇਨ ਸਮਾਗਮੋ। **ਸਭਾਵੋਯੇਵਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਕਣ੍ਟਕਸ੍ਸ ਤਿਕ੍ਖਤਾ, ਕਬਿਟ੍ਠਫਲਾਨਂ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਤਾ, ਮਿਗਪਕ੍ਖੀਨਂ ਵਿਚਿਤ੍ਤਾਕਾਰਤਾ, ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਪਿ ਲੋਕਸ੍ਸ ਹੇਤੁਪਚ੍ਚਯੇਨ ਵਿਨਾ ਤਥਾ ਤਥਾ ਪਰਿਣਾਮੋ, ਅਯਂ ਸਭਾਵੋਯੇਵ ਅਕਿਤ੍ਤਿਮੋਯੇਵ। ਤੇਨਾਹ “**ਯੇਨ ਹੀ**”ਤਿਆਦਿ।

ਸਕੁਣੇ ਹਨਤੀਤਿ **ਸਾਕੁਣਿਕੋ**, ਤਥਾ **ਸੂਕਰਿਕੋ। ਲੁਦ੍ਦੋ**ਤਿ ਅਞ੍ਞੋਪਿ ਯੋ ਕੋਚਿ ਮਾਗਵਿਕੋ ਨੇਸਾਦੋ। ਪਾਪਕਮ੍ਮਪਸੁਤਤਾਯ **ਕਣ੍ਹਾਭਿਜਾਤਿ ਨਾਮ। ਭਿਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਸਾਕਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂ, ਮਚ੍ਛਮਂਸਖਾਦਨਤੋ **ਨੀਲਾਭਿਜਾਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ**। ਞਾਯਲਦ੍ਧੇਪਿ ਪਚ੍ਚਯੇ ਭੁਞ੍ਜਮਾਨਾ

ਆਜੀਵਕਸਮਯਸ੍ਸ ਵਿਲੋਮਗਾਹਿਤਾਯ “**ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਕਣ੍ਟਕੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਖਾਦਨ੍ਤੀ**”ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਏਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ** , ਯੇ ਸਵਿਸੇਸਂ ਅਤ੍ਤਕਿਲਮਥਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤਾ। ਤਥਾ ਹਿ ਤੇ ਕਣ੍ਟਕੇ ਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤਾ ਵਿਯ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ **ਕਣ੍ਟਕਵੁਤ੍ਤਿਕਾ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਠਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਨਦਾਨਪਟਿਕ੍ਖੇਪਾਦਿਵਤਸਮਾਯੋਗੇਨ **ਪਣ੍ਡਰਤਰਾ। ਅਚੇਲਕਸਾਵਕਾ**ਤਿ ਆਜੀਵਕਸਾਵਕੇ ਵਦਤਿ। **ਤੇ ਕਿਰ** ਆਜੀਵਕਲਦ੍ਧਿਯਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਤਾਯ ਨਿਗਣ੍ਠੇਹਿਪਿ **ਪਣ੍ਡਰਤਰਾ**। ਨਨ੍ਦਾਦਯੋ ਹਿ ਤਥਾਰੂਪਾਯ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਨ੍ਦਾਦਯੋ ਨਿਗਣ੍ਠੇਹਿ ਆਜੀਵਕਸਾਵਕੇਹਿ ਚ ਪਣ੍ਡਰਤਰਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ “**ਸੁਕ੍ਕਾਭਿਜਾਤੀ**”ਤਿ।

ਅਯਮੇਤੇਸਂ ਲਦ੍ਧੀਤਿ ਸਾਕੁਣਿਕਾਦਿਭਾਵੂਪਗਮਨੇਨ ਕਣ੍ਹਾਭਿਜਾਤਿਆਦੀਸੁ ਦੁਕ੍ਖਂ ਸੁਖਞ੍ਚ ਪਟਿਸਂਵੇਦੇਨ੍ਤਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਮਹਾਕਪ੍ਪਾਨਂ ਚੁਲ੍ਲਾਸੀਤਿਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਖੇਪੇਤ੍ਵਾ ਆਜੀਵਕਭਾਵੂਪਗਮਨੇਨ ਪਰਮਸੁਕ੍ਕਾਭਿਜਾਤਿਯਂ ਠਤ੍ਵਾ ਸਂਸਾਰਤੋ ਸੁਜ੍ਝਨ੍ਤੀਤਿ ਅਯਂ ਤੇਸਂ ਨਿਯਤਿ ਆਜੀਵਕਾਨਂ ਲਦ੍ਧਿ।

‘‘ਨਤ੍ਥਿ ਦਿਨ੍ਨ’’ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ਨਤ੍ਥਿਕੋ ਦਾਨਸ੍ਸ ਫਲਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤੀਤਿ ਆਹ – “**ਨਤ੍ਥਿਕਦਿਟ੍ਠਿ ਵਿਪਾਕਂ ਪਟਿਬਾਹਤੀ**”ਤਿ। ਤਥਾ ਚੇਵ ਹੇਟ੍ਠਾ ਸਂਵਣ੍ਣਿਤਂ ‘‘ਨਤ੍ਥਿਕਦਿਟ੍ਠਿ ਹਿ ਨਤ੍ਥਿਤਮਾਹਾ’’ਤਿ। **ਅਹੇਤੁਕਦਿਟ੍ਠਿ ਉਭਯ**ਨ੍ਤਿ ਕਮ੍ਮਂ ਵਿਪਾਕਞ੍ਚ ਉਭਯਂ। ਸੋ ਹਿ ‘‘ਅਹੇਤੂ ਅਪਚ੍ਚਯਾ ਸਤ੍ਤਾ ਸਂਕਿਲਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਵਿਸੁਜ੍ਝਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਿਯ ਵਿਪਾਕਸ੍ਸਪਿ ਸਂਕਿਲੇਸਵਿਸੁਦ੍ਧੀਨਂ ਪਚ੍ਚਯਤ੍ਤਾਭਾਵਵਚਨਤੋ ਤਦੁਭਯਂ ਪਟਿਬਾਹਤਿ ਨਾਮ। **ਵਿਪਾਕੋ ਪਟਿਬਾਹਿਤੋ ਹੋਤਿ** ਅਸਤਿ ਕਮ੍ਮੇ ਵਿਪਾਕਾਭਾਵਤੋ। **ਕਮ੍ਮਂ ਪਟਿਬਾਹਿਤਂ ਹੋਤਿ** ਅਸਤਿ ਵਿਪਾਕੇ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਨਿਰਤ੍ਥਕਭਾਵਾਪਤ੍ਤਿਤੋ। **ਅਤ੍ਥਤੋ**ਤਿ ਸਰੂਪੇਨ। **ਉਭਯਪਟਿਬਾਹਕਾ**ਤਿ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਤਂਤਂਦਿਟ੍ਠਿਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾਪਿ ਸਬ੍ਬੇ ਤੇ ਨਤ੍ਥਿਕਾਦਯੋ ਨਤ੍ਥਿਕਦਿਟ੍ਠਿਆਦਿਵਸੇਨ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਤਿਵਿਧਦਿਟ੍ਠਿਕਾ ਏਵ ਉਭਯਪਟਿਬਾਹਕਤ੍ਤਾ। ‘‘ਉਭਯਪਟਿਬਾਹਕਾ’’ਤਿ ਹਿ ਹੇਤੁਵਚਨਂ। **ਅਹੇਤੁਕਵਾਦਾ ਚਾ**ਤਿਆਦਿ ਪਟਿਞ੍ਞਾਵਚਨਂ। ਯੋ ਹਿ ਵਿਪਾਕਪਟਿਬਾਹਨੇਨ ਨਤ੍ਥਿਕਦਿਟ੍ਠਿਕੋ, ਸੋ ਅਤ੍ਥਤੋ ਕਮ੍ਮਪਟਿਬਾਹਨੇਨ ਅਕਿਰਿਯਦਿਟ੍ਠਿਕੋ, ਉਭਯਪਟਿਬਾਹਨੇਨ ਅਹੇਤੁਕਦਿਟ੍ਠਿਕੋ ਚ ਹੋਤਿ। ਸੇਸਦ੍ਵਯੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਸਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤੀਤਿ ਤਂ ਦਿਟ੍ਠਿਦੀਪਕਂ ਗਨ੍ਥਂ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਠਨ੍ਤਿ। **ਵੀਮਂਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਂ ਵਿਚਾਰੇਨ੍ਤਿ। **ਤੇਸ**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੀਮਂਸਨਾਕਾਰਦਸ੍ਸਨਂ। **ਤਸ੍ਮਿਂ ਆਰਮ੍ਮਣੇ**ਤਿ ਯਥਾਪਰਿਕਪ੍ਪਿਤਕਮ੍ਮਫਲਾਭਾਵਦੀਪਕੇ ‘‘ਨਤ੍ਥਿ ਦਿਨ੍ਨ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾਯ ਲਦ੍ਧਿਯਾ ਆਰਮ੍ਮਣੇ। **ਮਿਚ੍ਛਾਸਤਿ ਸਨ੍ਤਿਟ੍ਠਤੀ**ਤਿ ‘‘ਨਤ੍ਥਿ ਦਿਨ੍ਨ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਵਸੇਨ ਅਨੁਸ੍ਸਵੂਪਲਦ੍ਧੇ ਅਤ੍ਥੇ ਤਦਾਕਾਰਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਨੇਹਿ ਸਵਿਗ੍ਗਹੇ ਵਿਯ ਸਰੂਪਤੋ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤੇ ਚਿਰਕਾਲਪਰਿਚਯੇਨ ‘‘ਏਵਮੇਤ’’ਨ੍ਤਿ ਨਿਜ੍ਝਾਨਕ੍ਖਮਭਾਵੂਪਗਮਨੇਨ ਨਿਜ੍ਝਾਨਕ੍ਖਨ੍ਤਿਯਾ ਤਥਾ ਗਹਿਤੇ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਤਥੇਵ ਆਸੇਵਨ੍ਤਸ੍ਸ ਬਹੁਲੀਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਮਿਚ੍ਛਾਵਿਤਕ੍ਕੇਨ ਸਮਾਦਿਯਮਾਨਾ ਮਿਚ੍ਛਾਵਾਯਾਮੁਪਤ੍ਥਮ੍ਭਿਤਾ ਅਤਂਸਭਾਵਂ ‘‘ਤਂਸਭਾਵ’’ਨ੍ਤਿ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੀ ਮਿਚ੍ਛਾਸਤੀਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮਾ ਤਂਲਦ੍ਧਿਸਹਗਤਾ ਤਣ੍ਹਾ ਸਨ੍ਤਿਟ੍ਠਤਿ । **ਚਿਤ੍ਤਂ ਏਕਗ੍ਗਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਵਿਤਕ੍ਕਾਦਿਪਚ੍ਚਯਲਾਭੇਨ ਤਸ੍ਮਿਂ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਅਵਟ੍ਠਿਤਤਾਯ ਅਨੇਕਗ੍ਗਂ ਪਹਾਯ ਏਕਗ੍ਗਂ ਅਪ੍ਪਿਤਂ ਵਿਯ ਹੋਤਿ। ਮਿਚ੍ਛਾਸਮਾਧਿਪਿ ਹਿ ਪਚ੍ਚਯਵਿਸੇਸੇਹਿ ਲਦ੍ਧਭਾਵਨਾਬਲੇਹਿ ਕਦਾਚਿ ਸਮਾਧਾਨਪਤਿਰੂਪਕਿਚ੍ਚਕਰੋ ਹੋਤਿਯੇਵ ਵਾਲਵਿਜ੍ਝਨਾਦੀਸੁ ਵਿਯਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਜਵਨਾਨਿ ਜਵਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਨੇਕਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਤੇਨਾਕਾਰੇਨ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਿਯੇਸੁ ਜਵਨਵਾਰੇਸੁ ਪਵਤ੍ਤੇਸੁ ਸਬ੍ਬਪਚ੍ਛਿਮੇ ਜਵਨਵਾਰੇ ਸਤ੍ਤ ਜਵਨਾਨਿ ਜਵਨ੍ਤਿ। **ਪਠਮਜਵਨੇ ਪਨ ਸਤੇਕਿਚ੍ਛਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਦੁਤਿਯਾਦੀਸੂ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਸਭਾਵਦਸ੍ਸਨਮੇਤਂ, ਨ ਪਨ ਤਸ੍ਮਿਂ ਖਣੇ ਤੇਸਂ ਸਤੇਕਿਚ੍ਛਭਾਵਾਪਾਦਨਂ ਕੇਨਚਿ ਸਕ੍ਕਾ ਕਾਤੁਂ।

ਤਤ੍ਥਾਤਿ ਤੇਸੁ ਤੀਸੁ ਮਿਚ੍ਛਾਦਸ੍ਸਨੇਸੁ। **ਕੋਚਿ ਏਕਂ ਦਸ੍ਸਨਂ ਓਕ੍ਕਮਤੀ**ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਏਕਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਅਭਿਨਿਵੇਸੋ ਆਸੇਵਨਾ ਚ ਪਵਤ੍ਤਾ, ਸੋ ਏਕਂਯੇਵ ਦਸ੍ਸਨਂ ਓਕ੍ਕਮਤਿ। ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਦ੍ਵੀਸੁ, ਤੀਸੁਪਿ ਵਾ ਅਭਿਨਿਵੇਸਨਾ ਪਵਤ੍ਤਾ, ਸੋ **ਦ੍ਵੇ ਤੀਣਿ ਓਕ੍ਕਮਤਿ**। ਏਤੇਨ ਯਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਉਭਯਪਟਿਬਾਹਨਤਾਮੁਖੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਥਸਿਦ੍ਧਾ ਸਬ੍ਬਦਿਟ੍ਠਿਕਤਾ, ਸਾ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਿਯਾ। ਯਾ ਪਨ ਮਿਚ੍ਛਤ੍ਤਨਿਯਾਮੋਕ੍ਕਨ੍ਤਿ ਭੂਤਾ, ਸਾ ਯਥਾਸਕਂ ਪਚ੍ਚਯਸਮੁਦਾਗਮਸਿਦ੍ਧਿਤੋ ਭਿਨ੍ਨਾਰਮ੍ਮਣਾਨਂ ਵਿਯ ਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮਾਨਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਏਕਜ੍ਝਂ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਸਂਕਿਣ੍ਣਾ ਏਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਓਕ੍ਕਨ੍ਤੇਪੀ**ਤਿਆਦਿਨਾ ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਦਿਟ੍ਠੀਨਂ ਸਮਾਨਬਲਤਂ

ਸਮਾਨਫਲਤਞ੍ਞ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਿਸ੍ਸੋਪਿ ਚੇਤਾ ਏਕਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਅਬ੍ਬੋਕਿਣ੍ਣਾ ਏਵ, ਏਕਾਯ ਵਿਪਾਕੇ ਦਿਨ੍ਨੇ ਇਤਰਾ ਅਨੁਬਲਪ੍ਪਦਾਯਿਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਵਟ੍ਟਖਾਣੁ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਵਚਨਂ ਨੇਯਜਤ੍ਥਂ, ਨ ਨੀਤਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਤਂ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **ਕਿਂ ਪਨੇਸਾ**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਅਕੁਸਲਂ ਨਾਮੇਤਂ ਅਬਲਂ ਦੁਬ੍ਬਲਂ, ਨ ਕੁਸਲਂ ਵਿਯ ਮਹਾਬਲਨ੍ਤਿ ਆਹ – **"ਏਕਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਨਿਯਤੋ"**ਤਿ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਸਮ੍ਮਤ੍ਤਨਿਯਾਮੋ ਵਿਯ ਮਿਚ੍ਛਤ੍ਤਨਿਯਾਮੋਪਿ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਿਕੋ ਸਿਯਾ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਵਟ੍ਟਖਾਣੁਕਜੋਤਨਾ ਕਥਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਆਸੇਵਨਵਸੇਨ ਪਨਾ"**ਤਿਆਦਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾ ''ਸਕਿਂ ਨਿਮੁਗ੍ਗੋ ਨਿਮੁਗ੍ਗੋਵ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੭.੧੫) ਵੁਤ੍ਤਂ, ਏਵਂ ਵਟ੍ਟਖਾਣੁਕਜੋਤਨਾ। ਯਾਦਿਸੇ ਹਿ ਪਚ੍ਚਯੇ ਪਟਿਚ੍ਚ ਅਯਂ ਤਂਤਂਦਸ੍ਸਨਂ ਓਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਪੁਨ ਕਦਾਚਿ ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖੇ ਪਚ੍ਚਯੇ ਪਟਿਚ੍ਚ ਤਤੋ ਸੀਸੁਕ੍ਖਿਪਨਮਸ੍ਸ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਾ"**ਤਿ।

ਤਸ੍ਮਾਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਏਵਂ ਸਂਸਾਰਖਾਣੁਭਾਵਸ੍ਸਪਿ ਪਚ੍ਚਯੋ ਅਕਲ੍ਯਾਣਜਨੋ, ਤਸ੍ਮਾ। **ਭੂਤਿਕਾਮੋ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਪਰਮਤ੍ਥਾਨਂ ਵਸੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗੁਣੇਹਿ ਵਡ੍ਢਿਕਾਮੋ। ਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਕੇਚਿ ਵਦਨ੍ਤਿ ''ਯਥਾ ਚਿਰਕਾਲਭਾਵਨਾਯ ਪਰਿਪਾਕੂਪਗਮਲਦ੍ਧਬਲਤ੍ਤਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਕੁਸਲਾ ਅਕੁਸਲੇ ਸਬ੍ਬਸੋ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਅਕੁਸਲਧਮ੍ਮਾ ਤਤੋਪਿ ਚਿਰਕਾਲਭਾਵਨਾਸਮ੍ਭਵਤੋ ਲਦ੍ਧਬਲਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਕਦਾਚਿ ਕੁਸਲਧਮ੍ਮੇਪਿ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ। ਏਵਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ ਦਲ੍ਹਮਿਚ੍ਛਾਭਿਨਿਵੇਸਸ੍ਸ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਕਸ੍ਸ ਵਟ੍ਟਖਾਣੁਕਭਾਵਜੋਤਨਾਪਿ ਸਮਤ੍ਥਿਤਾ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਯਥਾ ਤਂ ''ਵਸ੍ਸਭਞ੍ਞਾਨਂ ਦਿਟ੍ਠੀ''ਤਿ, ਤਂ ਨ, ਮਿਚ੍ਛਤ੍ਤਨਿਯਤਧਮ੍ਮਾਨਂ ਚਿਰਕਾਲਭਾਵਨਾਮਤ੍ਤੇਨ ਨ ਪਟਿਪਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਜਹਨਸਮਤ੍ਥਤਾ, ਅਥ ਖੋ ਧਮ੍ਮਤਾਸਿਦ੍ਧੇਨ ਪਚ੍ਚਯਵਿਸੇਸਾਹਿਤਸਾਮਤ੍ਥਿਯੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਹਾਯਕਸਭਾਵੇਨ ਪਹਾਯਕਭਾਵੋ ਭਾਵਨਾਕੁਸਲਾਨਂਯੇਵ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਅਕੁਸਲਾਨਂਯੇਵ ਚ ਪਹਾਤਬ੍ਬਭਾਵੋ ''ਦਸ੍ਸਨੇਨ ਪਹਾਤਬ੍ਬਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ, ਅਕੁਸਲਾਨਂਯੇਵ ਦੁਬ੍ਬਲਭਾਵੋ ''ਅਬਲਾਨਂ ਬਲੀਯਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੭੭੬; ਮਹਾਨਿ॰ ੫) (ਯੁਤ੍ਤਿਨਾਪਿ ਨਾਮਤੋ ਵਾ ਅਧਿਗਮਨਿਯੋ ਆਲੋਕੋ ਆਲੋਕਭਾਵਤੋ ਬਾਹਿਰਾਰਣੇਕਾ ਵਿਯ ਨ ਚੇਤ੍ਥ ਪਟਿਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਭਾਵੇਸਤਾ ਸੋਤ੍ਤਨੋ ਆਸਂਕਿਤਬ੍ਬਾ ਵਿਸੇਸਵਸ੍ਸ ਸਾਧੇਤਬ੍ਬਤੋ ਸਾਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਚ ਸੋਤ੍ਤਭਾਵੇਨ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ ਵੇਦ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਲੋਪੋ ਦੀਪੇ ਸਭਾਵੇ ਸਾਧਨੇ ਯਥਾ ਤਂ ਸਦ੍ਦਯਭਾਵਸ੍ਸ ਨਾਪਿ ਵਿਸੁਦ੍ਧਕਅਨੁਮਾਨਾਦਿਵਿਰੋਧਸਮ੍ਭਾਵਤੋ। ਨ ਹਿ ਸਕ੍ਕਾ ਅਨ੍ਤਰਾਲੋਕਸ੍ਸ ਬਾਹਿਰਾਲੋਕਸ੍ਸ ਵਿਯ ਰੂਪਕਾਯਂ ਉਪਾਦਾਯ ਰੂਪਤਾ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾਦਿਕੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨਨੁਪਿ ਅਨ੍ਤਰਾਲੋਕੋ ਅਵਿਗ੍ਗਹਤ੍ਤਾ ਵੇਦਨਾ ਵਿਯਾਤਿ ਸਦ੍ਧੇਵ ਞਾਣਾਲੋਕਸ੍ਸ ਅਵਿਜ੍ਜਨ੍ਧਕਾਰਾ ਵਿਯ ਵਿਧਮਨਿਯਭਾਵੇ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਕੁਸਲਧਮ੍ਮਾਨਂ ਕੇਨਚਿਪਿ ਅਕੁਸਲਧਮ੍ਮੇਨ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨਿਯਤਾ ਸਿਦ੍ਧਾਵ ਹੋਤਿ)। ਵਟ੍ਟਖਾਣੁਕਚੋਦਨਾਯ ਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਾਤਿ ਤਿਟ੍ਠਤੇਸਾ ਬਾਲਜਨਵਿਕਤ੍ਥਨਾ।

੧੦੩. **ਝਾਨਚਿਤ੍ਤਮਯਾ**ਤਿ ਰੂਪਾਵਚਰਜ੍ਝਾਨਚਿਤ੍ਤੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। ਤਥਾ ਹਿ ਤੇਸਂ ਵਿਸੇਸੇਨ ਝਾਨਮਨਸਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ''ਮਨੋਮਯਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਪਨ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰਮਨਸਾ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਸਤ੍ਤਾ ਮਨੋਮਯਾ ਏਵ। **ਸਞ੍ਞਾਮਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਅਰੂਪਜ੍ਝਾਨਸਞ੍ਞਾਯਾ"**ਤਿ। **ਅਯ**ਨ੍ਤਿ ਰੂਪਿਤਾਭਾਵਪਟਿਪਜ੍ਜਨਕਪੁਗ੍ਗਲੋ। **ਅਪ੍ਪਟਿਲਦ੍ਧਜ੍ਝਾਨੇ**ਤਿ ਅਨਧਿਗਤਰੂਪਜ੍ਝਾਨੋ। **ਤਸ੍ਸਪੀ**ਤਿ ਤਕ੍ਕਿਨੋਪਿ। **ਰੂਪਜ੍ਝਾਨੇ ਕਙ੍ਖਾ ਨਤ੍ਥਿ** ਅਨੁਸ੍ਸਵਵਸੇਨ ਲਦ੍ਧਵਿਨਿਚ੍ਛਯਤ੍ਤਾ।

੧੦੪. **ਸਾਰਾਗਾਯਾ**ਤਿ ਸਰਾਗਭਾਵਾਯ। **ਸਨ੍ਤਿਕੇ**ਤਿ ਸਮੀਪੇ, ਨ ਥਾਮਗਤਾ ਦਿਟ੍ਠਿਨਾਤਿਦੂਰਤ੍ਤਾ ਸਰਾਗਾ, ਨ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਸਾ ਹਿ ਨ ਥਾਮਗਤਾ ਵਟ੍ਟਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਰਜ੍ਜਤੀਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਆਹ – **"ਰਾਗਵਸੇਨ ਵਟ੍ਟੇ ਰਜ੍ਜਨਸ੍ਸਾ"**ਤਿ। ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਸਂਯੋਜਨਾ ਤਣ੍ਹਾਵਸੇਨੇਵ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ – **"ਤਣ੍ਹਾਵਸੇਨ ਸਂਯੋਜਨਤ੍ਥਾਯਾ"**ਤਿ। **ਆਰੁਪ੍ਪੇ ਪਨਸ੍ਸ ਕਙ੍ਖਾ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਅਨੁਸ੍ਸਵਵਸੇਨ ਲਦ੍ਧਨਿਚ੍ਛਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਾਮਂ ਦੁਗ੍ਗਤਿਦੁਕ੍ਖਾਨਂ ਏਕਨ੍ਤਸਂਵਤ੍ਤਨੇਨ ਨਤ੍ਥਿਕਦਿਟ੍ਠਿਆਦੀਨਂ ਅਪਣ੍ਣਕਤਾ ਪਾਕਟਾ ਏਵ, ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਪਨ ਅਨਵਜ੍ਜਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਏਕਨ੍ਤਸਾਧਕਂ ਅਪਣ੍ਣਕਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਚੋਦਨਾ, ਸਾਵਜ੍ਜਸ੍ਸਪਿ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਾਧਨੇ ਏਕਂਸਿਕਭਾਵਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਹਾਰੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਗਹਣਵਸੇਨਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਤੇਨ ਰੁਲ੍ਹੀਵਸੇਨ ''ਨਤ੍ਥਿ ਦਿਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਅਪਣ੍ਣਕਙ੍ਗਾਨਿ ਜਾਤਾਨੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

੧੦੫. **ਹੇਟ੍ਠਾ ਤਯੋ ਪੁਗ੍ਗਲਾਵ ਹੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨ੍ਤਪੋ ਪਰਨ੍ਤਪੋਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਚਤੁਕ੍ਕੇ ਹੇਟ੍ਠਾ ਤਯੋ ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਾ ਪਞ੍ਚਪਿ ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਦੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਾਵ, ਤਤੋ **ਅਤ੍ਥਿਕਵਾਦਾਦਯੋ ਪਞ੍ਚ**ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਨ੍ਨਤਾਯ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਚਤੁਕ੍ਕੇ **ਏਕੋ ਚਤੁਤ੍ਥਪੁਗ੍ਗਲੋਵ ਹੋਤਿ। ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਇਧ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਪੁਗ੍ਗਲਪਞ੍ਚਕਦ੍ਵਯਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਚਤੁਕ੍ਕੇ ਏਵ ਸਙ੍ਗਹਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਵਿਭਾਗੇਨ ਦੁਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸੁਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **ਭਗਵਾ ਇਮਂ ਦੇਸਨਂ ਆਰਭੀ**ਤਿ। ਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਤੋ ਅਵਿਭਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯਮੇਵ।

ਅਪਣ੍ਣਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ ਚ ਗਹਪਤਿਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ।

੨. ਭਿਕ੍ਖੁਵਗ੍ਗੋ

੧. ਅਮ੍ਬਲਟ੍ਠਿਕਰਾਹੁਲੋਵਾਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੭. ਅਮ੍ਬਲਟ੍ਠਿਕਾਯਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਮ੍ਬਲਟ੍ਠਿਕਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਸੁਜਾਤੋ ਤਰੁਣਮ੍ਬਰੁਕ੍ਖੋ, ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਅਵਿਦੂਰੇ ਕਤੋ ਪਾਸਾਦੋ ਇਧ ''ਅਮ੍ਬਲਟ੍ਠਿਕਾ''ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਵੇਲੁਵਨਵਿਹਾਰਸ੍ਸਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਪਧਾਨਘਰਸਙ੍ਖੇਪੇ**ਤਿ ਭਾਵਨਾਗੇਹਪ੍ਪਕਾਰੇ ਯੋਗੀਨੰ ਗੇਹੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਿਖਿਣੋਵ ਹੋਤਿ,** ਨ ਤਸ੍ਸ ਤਿਖਿਣਭਾਵੋ ਕੇਨਚਿ ਕਾਤਬ੍ਬੋ ਸਭਾਵਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ। **ਏਵਮੇਵ** ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਪਰਿਪਾਚਨਕਮ੍ਮੁਨਾ ਤਿਕ੍ਖਵਿਸਦਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ **ਅਯਮ੍ਪਿ ਆਯਸ੍ਮਾ…ਪੇ॰… ਤਤ੍ਥ ਵਿਹਾਸਿ। ਪਕਤਿਪਵ੍ਵਤ੍ਤਮੇ**ਵਾਤਿ ਪਕਤਿਯਾ ਪਵ੍ਵਤ੍ਤੰ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਉਪਗਮਨਤੋ ਪੁਰੇਤਰਮੇਵ ਚਾਰਿਤ੍ਤਵਸੇਨ ਪਵ੍ਵਤ੍ਤੰ।

੧੦੮. ਉਦਕੰ ਅਨੇਨ ਧੀਯਤਿ, ਠਪੀਯਤਿ ਵਾ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਉਦਕਾਧਾਨੰ। ਉਦਕਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਖੁਦ੍ਦਕਭਾਜਨੰ। "**ਓਵਾਦਦਾਨਤ੍ਥੰ ਆਮਨ੍ਤੇਸੀ**"ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤੰ ਪਨਸ੍ਸ ਓਵਾਦਦਾਨੰ ਨ ਇਧੇਵ, ਅਥ ਖੋ ਬਹੂਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਬਹੁਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਪਵਤ੍ਤਿਤਨ੍ਤਿ ਤਾਨਿ ਤਾਨਿ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਧ ਸੰਵਣ੍ਣਨਤ੍ਥੰ "**ਭਗਵਤਾ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਤਤ੍ਥ **ਸਬ੍ਬਬੁਦ੍ਧੇਹਿ ਅਵਿਜਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਸਾਸਨੇ ਕੁਮਾਰਪਞ੍ਹਾ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਏਕੇਕਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਦਸਕਾ ਪਵਤ੍ਤਾ ਦਸ ਪੁਚ੍ਛਾ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਦਸਪੁਚ੍ਛੰ,** ਏਕੇਕਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਦਸਕਾ ਏਕੁਤ੍ਤਰਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤੰ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਤ੍ਥਾਯ **ਪਞ੍ਹਪਣ੍ਣਸਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੰ** ਸਾਮਣੇਰਪਞ੍ਹਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਯੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਤੰ ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯੰ **ਖੁਦ੍ਦਕਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** (ਖੁ॰ ਪਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪.ਕੁਮਾਰਪਞ੍ਹਵਣ੍ਣਨਾ) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਅਨਾਦੀਨਵਦਸ੍ਸਿਤਾਯ ਅਭਿਣ੍ਹੰ ਮੁਸਾ ਸਮੁਦਾਚਰਣਤੋ "**ਪਿਯਮੁਸਾਵਾਦਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਉਦਕਾਵਸੇਸਛਡ੍ਡਨਉਦਕਾਧਾਨਨਿਕੁਜ੍ਜਨਉਕ੍ਕੁਜ੍ਜਨਦਸ੍ਸਨਸਙ੍ਖਿਤਾ **ਚਤਸ੍ਸੋ ਉਦਕਾਧਾਨੂਪਮਾਯੋ** ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਯੁਦ੍ਧਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਕਰਣਕਰਣਵਸੇਨ ਦਸ੍ਸਿਤਾ **ਦ੍ਵੇ ਹਤ੍ਥਿਉਪਮਾਯੋ**।

ਤਤ੍ਥ **ਰਾਹੁਲਸੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤੇ ਆਗਤੰ ਰਾਹੁਲਸੁਤ੍ਤੰ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੩੩੭ ਆਦਯੋ)। **ਅਭਿਣ੍ਹੋਵਾਦਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਨੁਰਨ੍ਤੁਰਾ ਤੰ ਸੁਤ੍ਤੰ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਾ ਥੇਰੰ ਓਵਦਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਇਦਞ੍ਚ ਪਨਾ**ਤਿ ਇਦੰ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੰ ਭਗਵਤੋ ਤੰਤੰਕਾਲਾਨੁਰੂਪੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਓਵਾਦਦਾਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯ। **ਬੀਜ**ਨ੍ਤਿ ਅਣ੍ਡੰ। **ਪਸ੍ਸਸਿ ਨੂਤਿ ਨੁ**-ਸਦ੍ਦੋ ਅਨੁਜਾਨਨੇ, ਨਨੁ ਪਸ੍ਸਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮੰ ਲਙ੍ਘਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਸ੍ਸ ਕਿਞ੍ਚਿਪਿ ਅਕਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਨਾਮ ਪਾਪੰ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਆਹ – "**ਸਮ੍ਪਜਾਨਮੁਸਾਵਾਦੇ ਸੰਵਰਰਹਿਤਸ੍ਸ ਓਪਮ੍ਮਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਵੁਤ੍ਤਾ**"ਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ –

> ''ਏਕੰ ਧਮ੍ਮਮਤੀਤਸ੍ਸ, ਮੁਸਾਵਾਦਿਸ੍ਸ ਜਨ੍ਤੁਨੋ।
> ਵਿਤਿਣ੍ਣਪਰਲੋਕਸ੍ਸ, ਨਤ੍ਥਿ ਪਾਪਮਕਾਰਿਯ''ਨ੍ਤਿ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੧੭੬)।

ਉਰੂਲ੍ਹਵਾਤਿ ਉਰੂਲ੍ਹੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਸ੍ਸਿਤੋ। ਸੋ ਪਨ ਦਮਵਸੇਨ ਅਭਿਰੁਯ੍ਹ ਵਡ੍ਢਿਤੋ ਆਰੋਹਨਯੋਗਜੋ ਚ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ "**ਅਭਿਵਡ੍ਢਿਤੋ ਆਰੋਹਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ**"ਤਿ। **ਆਗਤਾਗਤੇ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਯੋਗਜਪਦੇਸੰ ਆਗਤਾਗਤੇ। **ਪਟਿਸੇਨਾਯ ਫਲਕਕੋਟ੍ਠਕਮੁਣ੍ਡਪਾਕਾਰਾਦਯੋ**ਤਿ ਪਟਿਸੇਨਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਰਕ੍ਖਤ੍ਥਾਯ ਠਪਿਤੇ ਫਲਕਕੋਟ੍ਠਕੇ ਚੇਵ ਉਦ੍ਧਚ੍ਛਦਪਾਕਾਰਾਦਿਕੇ ਚ। **ਏਤੰ ਪਦੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਏਤੰ ਪਰਸੇਨਾਪਦੇਸੰ। **ਏਤ੍ਤਕੇਨਾ**ਤਿ ਓਲੋਕਨਮਤ੍ਤੇਨ। ਤਸ੍ਸ ਓਲੋਕਨਾਕਾਰਦਸ੍ਸਨੇਨੇਵ। **ਸਤਮ੍ਪਿ ਸਹਸ੍ਸਮ੍ਪਿ ਸੇਨਾਨੀਕੰ ਦ੍ਵੇਧਾ ਭਿਜ੍ਜਤਿ,** ਤੀਰਪਾਤਿਕੰ ਮਦ੍ਦਿਤੰ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਦਾਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੇਧਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਲਾਯਨ੍ਤਿ। **ਕਣ੍ਣੇਹਿ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਗੇਵ ਸਰਾਨੰ ਆਗਮਨਸਦ੍ਦੰ ਉਪਧਾਰੇਤ੍ਵਾ ਯਥਾ ਵੇਗੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਏਵੰ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤੇਹਿ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ **ਪਾਤਨੰ। ਪਟਿਹਤ੍ਥਿਪਟਿਅਸ੍ਸਾ**ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਚ੍ਚੇਕੰ ਪਤਿ-ਸਦ੍ਦੋ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋਤਿ। **ਦੀਘਾਸਿਲਟ੍ਠਿਯਾ**ਤਿ ਦੀਘਲਤਾਯ ਅਸਿਲਟ੍ਠਿਯਾ।

ਕਰਣੇਤਿ ਕਮ੍ਮਕਰਣੇ। **ਮਞ੍ਞਤਿ** ਹਤ੍ਥਾਰੋਹੋ। **ਅਯਮੁਗ੍ਗਰ**ਨ੍ਤਿ ਤਾਦਿਸੇ ਕਾਲੇ ਗਹਿਤਮੁਗ੍ਗਰਂ। **ਓਲੋਕੇਤ੍**ਵ◌ਾਤਿ ਞਾਣਚਕ੍ਖੁਨਾ ਦਿਸ੍ਵ◌ਾ, ਅਭਿਣ੍ਹਂ ਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਂ ਉਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵ◌ਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੧੦੯. **ਸਸਕ੍ਕ**ਨ੍ਤਿ ਪਸ੍ਸਿਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਉਸ੍ਸਾਹਂ ਜਨੇਤ੍ਵ◌ਾ **ਨ ਕਰਣੀਯਂ**, ਤਾਦਿਸਂ ਨਿਯਮਤੋ ਅਕਤ੍ਤੁਬ੍ਬਂ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ "**ਏਕਂਸੇਨੇਵ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬ**"ਨ੍ਤਿ। **ਪਟਿਸਂਹਰੇਯ੍ਯਾਸੀ**ਤਿ ਕਰਣਤੋ ਸਙ੍ਕੋਚਂ ਆਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾਸਿ। ਯਥਾਭੂਤੋ ਅਸਨ੍ਤੋ ਨਿਵਤ੍ਤੋ ਅਕਰੋਨ੍ਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ "**ਨਿਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯਾਸਿ ਮਾ ਕਰੇਯ੍ਯਾਸੀ**"ਤਿ। **ਅਨੁਪਦੇਯ੍ਯਾਸੀ**ਤਿ ਅਨੁਬਲਪ੍ਪਦਾਯੀ ਭਵ◌ੇਯ੍ਯਾਸਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭੇਯ੍ਯਾਸੀ**"ਤਿ। ਤਂ ਪਨ ਅਨੁਬਲਪ੍ਪਦਾਨਂ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨਂ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਕਰਣਮੇਵ◌ਾਤਿ ਆਹ "**ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਕਰੇਯ੍ਯਾਸੀ**"ਤਿ । **ਸਿਕ੍ਖਮਾਨੇ**ਤਿ ਤਂਯੇਵ ਅਧਿਸੀਲਸਿਕ੍ਖਂ ਤਨ੍ਨਿਸ੍ਸਯਞ੍ਚ ਸਿਕ੍ਖਾਦ੍ਵਯਂ ਸਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੋ।

੧੧੧. **ਕਿਤ੍ਤਕੇ ਪਨ ਠਾਨੇ**ਤਿ ਕਿਤ੍ਤਕੇ ਠਾਨੇ ਪਵਤ੍ਤਾਨਿ। ਅਵ◌ਿਦੂਰੇ ਏਵ ਪਵਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤੇਯੇਵ ਸੋਧੇਤਬ੍ਬਾਨੀ**"ਤਿ ਆਹ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਤਾਨਿ ਸੁਸੋਧਿਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ ਸੁਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾਨਿ। **ਪਰੇਸਂ ਅਪ੍ਪਿਯਂ** ਗਰੁਂ ਗਾਰਯ੍ਹਂ, ਯਥਾਵ◌ੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਪਨ ਅਞ੍ਞਂ ਵ◌ਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਮਨਸਿਕਾਰੇਨੇਵ ਕਾਯਕਮ੍ਮਾਦੀਨਿ ਪਰਿਸੋਧਿਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਨ ਗਹਿਤਂ। **ਪਟਿਘਂ** ਵ◌ਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵ◌ਾ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਅਸਮਪੇਕ੍ਖਣੇ ਮੋਹਸ੍ਸ ਸਙ੍ਗਹੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

੧੧੨. ਵ◌ੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਕਾਯਕਮ੍ਮਾਦਿਪਰਿਸੋਧਨਂ ਨਾਮ ਇਧੇਵ, ਨ ਇਤੋ ਬਹਿਦ੍ਧਾਤਿ ਆਹ "**ਬੁਦ੍ਧਾ…ਪੇ॰… ਸਾਵਕਾ** ਵ◌ਾ"ਤਿ। ਤੇ ਹਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਵ◌ਾਤਿ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਬੁਦ੍ਧਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕੇਹਿ ਆਚਿਣ੍ਣਮਗ੍ਗੋ, ਰਾਹੁਲ, ਮਯਾ ਤੁਯ੍ਹਂ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ। ਤੇਨ ਅਨੁਸਿਕ੍ਖਨ੍ਤੇਨ ਤਯਾ ਏਵ◌ਂ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਓਵ◌ਾਦਂ ਅਦਾਸਿ। ਸੇਸਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨਯਤ੍ਤਾ ਸੁਵ◌ਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਅਮ੍ਬਲਟ੍ਠਿਕਰਾਹੁਲੋਵ◌ਾਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ

ਸਮਤ੍ਤਾ।

੨. ਮਹਾਰਾਹੁਲੋਵ◌ਾਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੩. **ਇਰਿਯਾਪਥਾਨੁਬਨ੍ਧਨੇਨਾ**ਤਿ ਇਰਿਯਾਪਥਗਮਨਾਨੁਬਨ੍ਧਨੇਨ, ਨ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਗਮਨਾਨੁਬਨ੍ਧਨੇਨ। ਅਞ੍ਞਮੇਵ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਗਮਨਂ ਅਞ੍ਞਂ ਸਾਵਕਾਨਂ। **ਵ◌ਿਲਾਸਿਤਗਮਨੇਨਾ**ਤਿ – ''ਦੂਰੇ ਪਾਦਂ ਨ ਉਦ੍ਧਰਤਿ, ਨ ਅਚ੍ਚਾਸਨ੍ਨੇ ਪਾਦਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਨਾਤਿਸੀਘਂ ਗਚ੍ਛਤਿ ਨਾਤਿਸਣਿਕ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੪.੨੪੩; ਉਦਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੭੬; ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩.੨੮੫) ਵ◌ੁਤ੍ਤੇਨ ਸਭਾਵਸੀਲੇਨ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਚਾਤੁਰਿਯਗਮਨੇਨ। ਤਦੇਵ ਹਿ ਸਨ੍ਧਾਯ "**ਪਦੇ ਪਦਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੋ**"ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। **ਪਦਾਨੁਪਦਿਕੋ**ਤਿ ਰਾਹੁਲਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸਪਿ ਲਕ੍ਖਣਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾ ਤਾਦਿਸਮੇਵ ਗਮਨਨ੍ਤਿ ਯਤ੍ਤਕਂ ਪਦੇਸਂ ਅਨ੍ਤਰਂ ਅਦਤ੍ਵ◌ਾ ਭਗਵਤੋ ਪਿਟ੍ਠਿਤੋ ਗਨ੍ਤੁਂ ਆਰਦ੍ਧੋ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਤਮੇਵ ਗਮਨਪਦਾਨੁਪਦਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਪਦਾਨੁਪਦਿਕੋ।

ਵਣ੍ਣਨਾਭੂਮਿ ਚਾਯਂ ਤਤ੍ਥ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਥੇਰਞ੍ਚ ਅਨੇਕਰੂਪਾਹਿ ਉਪਮਾਹਿ ਵਣ੍ਣੇਨ੍ਤੋ "**ਤਤ੍ਥ ਭਗਵ◌ਾ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੁਗਜਪੋਤਕੋ** ਵ◌ਿਯ ਵ◌ਿਰੋਚਿਤ੍ਥਾਤਿ ਪਦਂ ਆਨੇਤ੍ਵ◌ਾ ਯੋਜਨਾ। ਏਵ◌ਂ ਤਂ **ਕੇਸਰਸੀਹੋ** ਵ◌ਿਯਾਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਆਨੇਤ੍ਵ◌ਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਤਾਰਕਰਾਜਾ** ਨਾਮ ਚਨ੍ਦੋ। **ਦ੍ਵ◌ਿਨ੍ਨਂ ਚਨ੍ਦਮਣ੍ਡਲਾਨ**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਪਰਿਕਪ੍ਪਵਚਨਂ, ਬੁਦ੍ਧਾਵ◌ੇਣਿਕਸਨ੍ਤੁਕਂ ਵ◌ਿਯ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਆਕਪ੍ਪਸੋਭਾ ਅਹੋਸਿ, ਅਹੋ ਸਿਰੀਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਆਦਿਯਮਾਨਾਤਿ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ। ''ਪਚ੍ਛਾ ਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ **ਨ ਅਜ੍ਝੁਪੇਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬੋ। ਇਦਂ ਨ ਕਤ੍ਤੁਬ੍ਬਨ੍ਤਿ** ਵ◌ੁਤ੍ਤੇਤਿ ਇਦਂ ਪਾਣਅਤਿਪਾਤਨਂ ਨ ਕਤ੍ਤੁਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੇ ਇਦਂ ਦਣ੍ਡੇਨ ਵ◌ਾ ਲੇਡ੍ਡੁਨਾ ਵ◌ਾ ਵ◌ਿਹੇਠਨਂ ਨ ਕਤ੍ਤੁਬ੍ਬਂ, ਇਦਂ ਪਾਣਿਨਾ ਦਣ੍ਡਕਦਾਨਞ੍ਚ ਅਨੁਮਸੋ ਕੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵ◌ਾ ਓਲੋਕਨਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਕਤ੍ਤੁਬ੍ਬਮੇਵ◌ਾਤਿ ਨਯਸਤੇਨਪਿ ਨਯਸਹਸ੍ਸੇਨਪਿ ਪਟਿਵ◌ਿਜ੍ਝਤਿ, ਤਥਾ ਇਧ ਤਾਵ

ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨਂ ਕਤ੍ਤੁਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤੇਪਿ ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਭਣ੍ਡਕਰਣਂ ਵਿਹਾਰਙ੍ਗਣਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨਂ ਕਚਵਰਛਡ੍ਡਨਂ ਵਾਲਿਕਾਸਮਕਿਰਣਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਨਾ ਨਯਸਤੇਨ ਨਯਸਹਸ੍ਸੇਨ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਤਿ। ਤੇਨਾਹ – "**ਇਦਂ ਕਤ੍ਤੁਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ**"ਤਿ। **ਪਰਿਭਾਸ**ਨ੍ਤਿ ਤਜ੍ਜਨਂ। **ਲਭਾਮੀ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਾਸੀਸਤਿ।

ਸਬ੍ਬਮੇਤਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਂ ਏਤਂ ਮਯਿ ਲਬ੍ਭਮਾਨਂ ਸਿਕ੍ਖਾਕਾਮਤਂ। **ਅਭਿਵ੍ਵਾਯਾ**ਤਿ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ। **ਸਹਾਯੋ**ਤਿ ਰਟ੍ਠਪਾਲਤ੍ਥੇਰਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। ਸੋ ਹਿ ਭਗਵਤਾ ਸਦ੍ਧਾਪਬ੍ਬਜਿਤਭਾਵੇ ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪਿਤੋ। **ਧਮ੍ਮਾਰਕ੍ਖੋ**ਤਿ ਸਤ੍ਥੁ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਰਤਨਾਨੁਪਾਲਕੋ ਧਮ੍ਮਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕੋ। **ਪੇਤ੍ਤਿਯੋ**ਤਿ ਚੂਲ਼ਪਿਤਾ। **ਸਬ੍ਬਂ ਮੇ ਜਿਨਸਾਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨਂ ਮਯ੍ਹਮੇਵ।

ਛਨ੍ਦੂਰਾਗਂ ਵਤ੍ਵਾਤਿ ਛਨ੍ਦੂਰਾਗਂ ਮਮ ਚਿਤ੍ਤੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਵਤ੍ਵਾ। **ਅਵ੍ਵਤਰਸ੍ਮਿਂ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ**ਤਿ ਵਿਹਾਰਪਰਿਯਨ੍ਤੇ ਅਵ੍ਵਤਰਸ੍ਮਿਂ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਟ੍ਠਾਨੇ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕੇ।

ਤਦਾਤਿ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕੇਹਿ ਪਸਾਦਾਪਨਕਾਲੇ। ਅਵ੍ਵਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਚਙ੍ਕਮਨਇਰਿਯਾਪਥੇਪਿ ਪਿਟ੍ਠਿਪਸਾਰਣਕਾਲੇਪਿ ਸਮਿਜ੍ਝਨ੍ਤਿ, ਨ ਏਵਮਿਦਨ੍ਤਿ ਆਹ – "**ਇਦਮਸ੍ਸ ਏਤਿਸ੍ਸਾ ਨਿਸਜ੍ਜਾਯ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕ**"ਨ੍ਤਿ। **ਆਨਾਪਾਨਸ੍ਸਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਆਨਾਪਾਨਸ੍ਸਤਿਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ।

ਸਮਸੀਸੀ ਹੋਤੀਤਿ ਸਚੇ ਸਮਸੀਸੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਤਿ। **ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਂ ਸਚ੍ਛਿਕਰੋਤਿ** ਨੋ ਚੇ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਂ ਸਚ੍ਛਿਕਰੋਤਿ। **ਖਿਪ੍ਪਾਭਿਵ੍ਵੋ**ਤਿ ਖਿਪ੍ਪਂ ਲਹੁਂਯੇਵ ਪਤ੍ਤੁਬ੍ਬਛਲ਼ਭਿਵ੍ਵੋ।

ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾਤਿ ਸੋਲ਼ਸਸੁ ਆਕਾਰੇਸੁ ਕਸ੍ਸਚਿਪਿ ਅਤਾਪਨੇਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪੁਣ੍ਣਾ। **ਸੁਭਾਵਿਤਾ**ਤਿ ਸਮਥਭਾਵਨਾਯ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਭਾਵਨਾਯ ਚ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਸਮ੍ਪਾਦਨੇਨ ਸੁਭਾਵਿਤਾ। ਗਣਨਾਵਿਧਾਨਾਨੁਪੁਬ੍ਬਿਯਾ ਆਸੇਵਿਤਤ੍ਤਾ **ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਂ ਪਰਿਚਿਤਾ**।

ਓਮਾਨਂ ਵਾਤਿ ਅਵਜਾਨਨਂ ਉਵ੍ਵਾਤਨ੍ਤਿ ਏਵਂਵਿਧਂ ਮਾਨਂ ਵਾ। **ਅਤਿਮਾਨਂ** ਵਾਤਿ ''ਕਿਂ ਇਮੇਹਿ, ਮਮੇਵ ਆਨੁਭਾਵੇਨ ਜੀਵਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਅਤਿਮਾਨਂ ਵਾ ਕੁਤੋ ਜਨੇਸ੍ਸਤੀਤਿ।

੧੧੪. ਵਿ**ਸਙ੍ਖਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵਿਸਂਯੁਤ੍ਤੇ ਕਤ੍ਵਾ, ਯਥਾ ਸਙ੍ਘਾਕਾਰੇਨ ਗਹਣਂ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਏਵਂ ਵਿਨਿਭੁਵ੍ਜਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਮਹਾਭੂਤਾਨਿ ਤਾਵ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤੁ, ਸਮ੍ਮਸਨੂਪਗਤ੍ਤਾ, ਅਸਮ੍ਮਸਨੂਪਗਂ ਆਕਾਸਧਾਤੁਂ ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਸੀਤਿ ਆਹ "**ਉਪਾਦਾਰੂਪਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥ**"ਨ੍ਤਿ। ਆਪੋਧਾਤੁ ਸੁਖੁਮਰੂਪਂ। ਇਤਰਾਸੁ ਓਲ਼ਾਰਿਕਸੁਖੁਮਤਾਪਿ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਆਹ "**ਉਪਾਦਾਰੂਪਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥ**"ਨ੍ਤਿ। **ਹੇਟ੍ਠਾ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਮਹਾਭੂਤਾਨੇਵ ਕਥਿਤਾਨਿ, ਨ ਉਪਾਦਾਰੂਪ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਪਨੇਤ੍ਥ ਲਕ੍ਖਣਹਾਰਨਯੇਨ ਆਕਾਸਦਸ੍ਸਨੇਨ ਦਸ੍ਸਿਤਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਤੇਨਾਹ "**ਇਮਿਨਾ ਮੁਖੇਨ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁ**"ਨ੍ਤਿ। ਨ ਕੇਵਲਂ ਉਪਾਦਾਰੂਪਗ੍ਗਹਣਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਮੇਵ ਆਕਾਸਧਾਤੁ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਾ, ਅਥ ਖੋ ਪਰਿਗ੍ਗਹਸੁਖਤਾਯਪੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਅਪਿਚਾ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਿਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਰੂਪਸ੍ਸ ਨਿਰਵਸੇਸਪਰਿਯਾਦਾਨਤ੍ਥਂ "**ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕੇਨਾ**"ਤਿ ਵਿਸੇਸਨਮਾਹ। **ਆਕਾਸੇਨਾ**ਤਿ ਆਕਾਸਧਾਤੁਯਾ ਗਹਿਤਾਯ। **ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਰੂਪ**ਨ੍ਤਿ ਤਾਯ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਿਤਕਲਾਪਗਤਮ੍ਪਿ ਪਾਕਟਂ ਹੋਤਿ ਵਿਭੂਤਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਾਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਸੁਖਗ੍ਗਹਣਤ੍ਥਂ ਗਾਥਾਯ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਉਪਾਦਾਯਰੂਪਸ੍ਸ। **ਏਵਂ ਆਵਿਭਾਵਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤਾਯ ਆਕਾਸਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਵਿਭੂਤਭਾਵਤ੍ਥਂ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਆਕਾਸਧਾਤੁਂ।

੧੧੮. **ਆਕਾਸਭਾਵਂ ਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੂਹਿ ਮਹਾਭੂਤੇਹਿ ਅਸਮ੍ਫੁਟ੍ਠਾਨਂ ਤੇਸਂ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਕਭਾਵੇਨ ਆਕਾਸਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਤਂ ਗਤਂ, ਆਕਾਸਮੇਵ ਵਾ ਆਕਾਸਗਤਂ ਯਥਾ ''ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਂ (ਧ॰ ਸ॰ ੩੮੧; ਮਹਾਨਿ॰ ੧੨), ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਤ''ਨ੍ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧.੧੩੦) ਚ। **ਆਦਿਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਨ੍ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠੀਹਿ ਆਦਿਨ੍ਨਂ। ਤੇਨਾਹ "**ਗਹਿਤਂ ਪਰਾਮਟ੍ਠ**"ਨ੍ਤਿ। ਅਵ੍ਵਤ੍ਥ ਕਮ੍ਮਜਂ ''ਉਪਾਦਿਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਨ ਤਥਾ

ਇਧਾਤਿ ਆਹ “**ਸਰੀਰਟ੍ਠਕਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ**”ਤਿ। **ਪਥਵੀਧਾਤੁਆਦੀਸੁ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇ**ਵਾਤਿ ਮਹਾਹਤ੍ਥਿਪਦੋਪਮੇ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੦੦ ਆਦਯੋ) ਵੁਤ੍ਤਨਯਦਸ੍ਸਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ।

੧੧੯. **ਤਾਦਿਭਾਵੋ** ਨਾਮ ਨਿਟ੍ਠਿਤਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਹੋਤਿ, ਅਯਞ੍ਚ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਤਿ, ਅਥ ਕਿਮਤ੍ਥਂ ਤਾਦਿਭਾਵਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ? ਪਥਵੀਸਮਤਾਦਿਲਕ੍ਖਣਾਚਿਕ੍ਖਣਾਹਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਸੁਖਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਅਤ੍ਥਂ। ਤੇਨਾਹ “**ਇਟ੍ਠਾਨਿਟ੍ਠੇਸੂ**”ਤਿਆਦਿ। **ਗਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਕੁਸਲਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਓਕਾਸਦਾਨਵਸੇਨ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ। **ਨ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ**ਤਿ ਨ ਨਿਸ੍ਸਿਤੋ ਨ ਲਗ੍ਗੋ।

੧੨੦. ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰਭਾਵਨਾ ਅਸੁਭਭਾਵਨਾ ਆਨਾਪਾਨਸ੍ਸਤਿਭਾਵਨਾ ਚ ਉਪਚਾਰਂ ਵਾ ਅਪ੍ਪਨਂ ਵਾ ਪਾਪੇਨ੍ਤੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਪਾਦਕਭਾਵਾਯ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਸਞ੍ਞਾਯ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਭਾਵੇਨ ਉਸ੍ਸਕ੍ਕਿਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਅਰਹਤ੍ਤਾਧਿਗਮਾਯ ਹੋਤੀਤਿ “**ਮੇਤ੍ਤਾਦਿਭਾਵਨਾਯ ਪਨ ਹੋਤੀ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਸਙ੍ਖਾਰੇਸੁ ਚ ਪਟਿਹਞ੍ਞਨਕਿਲੇਸੋ**ਤਿ ਆਘਾਤਭਾਵਮੇਵ ਵਦਤਿ ਞਾਯਭਾਵਤੋ ਅਞ੍ਞੇਸਮ੍ਪਿ। **ਅਸ੍ਮਿਮਾਨੋ**ਤਿ ਰੂਪਾਦਿਕੇ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਏਕਜ੍ਝਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਯਮਹਮਸ੍ਮੀ’’ਤਿ ਏਵਂ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨੋ।

੧੨੧. **ਇਦਂ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਗਣਨਾਦਿਵਸੇਨ ਆਸੇਵਿਯਮਾਨਾ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਾ ਯੋਗਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਤਾਯ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ। ਤਤ੍ਥ ਪਨ ਤਥਾਪਵਤ੍ਤੋ ਮਨਸਿਕਾਰੋ ਭਾਵਨਾ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਤਸ੍ਸੇਵ ਥੇਰਸ੍ਸ ਭਗਵਤਾ ਬਹੂਨਂ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਨਂ ਦੇਸਿਤਤ੍ਤਾ ਚਰਿਤਂ ਅਨਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਸਪ੍ਪਾਯਾਨੀਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਸਿਦ੍ਧੋ, ਅਤਿਸਪ੍ਪਾਯਵਸੇਨ ਪਨ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਵਿਭਾਗਕਥਾ ਕਥਿਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਮਹਾਰਾਹੁਲੋਵਾਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੩. ਚੂਲ਼ਮਾਲੁਕ੍ਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨੨. **ਏਵਂ ਠਪਿਤਾਨੀ**ਤਿ ‘‘ਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ’’ਤਿਆਦਿਨਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾਨਿ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਾਨਿ ਅਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਤਾਯ ਨ ਬ੍ਯਾਕਾਤਬ੍ਬਾਨਿ ਨ ਕਥੇਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਏਵਂ ਠਪਨੀਯਪਕ੍ਖੇ **ਠਪਿਤਾਨਿ ਚੇ**ਵ ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਸਾਸਨੇ ਛਡ੍ਡਨੀਯਤਾਯ **ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਨਿ ਚ,** ਅਪਿਚੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ ਏਵ ਬ੍ਯਾਕਾਤਬ੍ਬਤੋ। ਯਥਾ ਏਕੋ ਕਮ੍ਮਕਿਲੇਸਵਸੇਨ ਇਤ੍ਥਤ੍ਤਂ ਆਗਤੋ, ਤਥਾ ਅਪਰੋਪਿ ਅਪਰੋਪੀਤਿ ਸਤ੍ਤੋ ਤਥਾਗਤੋ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਆਹ – “**ਤਥਾਗਤੋਤਿ ਸਤ੍ਤੋ**”ਤਿ। **ਤਂ ਅਬ੍ਯਾਕਰਣਂ ਮਯ੍ਹਂ ਨ ਰੁਚ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਯਦਿ ਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ, ਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋਤਿ, ਅਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ, ਅਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋਤਿ ਜਾਨਾਮਾਤਿ ਬ੍ਯਾਕਾਤਬ੍ਬਮੇਵ, ਯਂ ਪਨ ਉਭਯਥਾ ਅਬ੍ਯਾਕਰਣਂ, ਤਂ ਮੇ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨ ਆਰਾਧੇਤਿ ਅਜਾਨਨਹੇਤੁਕਤ੍ਤਾ ਅਬ੍ਯਾਕਰਣਸ੍ਸ। ਤੇਨਾਹ – ‘‘ਅਜਾਨਤੋ ਖੋ ਪਨ ਅਪਸ੍ਸਤੋ ਏਤਦੇਵ ਉਜੁਕਂ, ਯਦਿਦਂ ਨ ਜਾਨਾਮਿ ਨ ਪਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ। **ਸਸ੍ਸਤੋ**ਤਿਆਦੀਸੁ **ਸਸ੍ਸਤੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਕਾਲਿਕੋ, ਨਿਚ੍ਚੋ ਧੁਵੋ ਅਵਿਪਰਿਣਾਮਧਮ੍ਮੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੋ ਹਿ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕੇਹਿ ਲੋਕੀਯਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪੁਞ੍ਞਪਾਪਤਬ੍ਬਿਪਾਕਾ, ਸਯਂ ਵਾ ਤਬ੍ਬਿਪਾਕਾਕਰਾਦਿਭਾਵੇਨ ਅਵਿਯੁਤ੍ਤੇਹਿ ਲੋਕੀਯਤੀਤਿ **ਲੋਕੋ**ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਏਤੇਨ ਚਤ੍ਤਾਰੋਪਿ ਸਸ੍ਸਤਵਾਦਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਅਸਸ੍ਸਤੋ**ਤਿ ਨ ਸਸ੍ਸਤੋ, ਅਨਿਚ੍ਚੋ ਅਦ੍ਧੁਵੋ ਭੇਦਨਧਮ੍ਮੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਅਸਸ੍ਸਤੋਤਿ ਚ ਸਸ੍ਸਤਭਾਵਪਟਿਕ੍ਖੇਪੇਨ ਉਚ੍ਛੇਦੋ ਦੀਪਿਤੋਤਿ ਸਤ੍ਤੁਪਿ ਉਚ੍ਛੇਦਵਾਦਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਅਨ੍ਤ**ਵਾਤਿ ਪਰਿਵਟੁਮੋ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਪਰਿਮਾਣੋ, ਅਸਬ੍ਬਗਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨ ‘‘ਸਰੀਰਪਰਿਮਾਣੋ, ਅਙ੍ਗੁਟ੍ਠਪਰਿਮਾਣੋ, ਯਵਪਰਿਮਾਣੋ ਪਰਮਾਣੁਪਰਿਮਾਣੋ ਅਤ੍ਤਾ’’ਤਿ (ਉਦਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੫੪; ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੭੬-੭੭) ਏਵਮਾਦਿਵਾਦਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ।

ਤਥਾਗਤੋ ਪਰਂ ਮਰਣਾਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਜੀਵੋ ਅਤ੍ਤਾ ਮਰਣਤੋ ਇਮਸ੍ਸ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਤੋ ਪਰਂ ਉਦ੍ਧਂ ਹੋਤਿ ਅਤ੍ਥਿ ਸਂਵਿਜ੍ਜਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤੇਨ ਸਸ੍ਸਤਭਾਵਮੁਖੇਨ ਸੋਲ਼ਸ ਸਞ੍ਞੀਵਾਦਾ, ਅਟ੍ਠ ਅਸਞ੍ਞੀਵਾਦਾ, ਅਟ੍ਠ ਚ ਨੇਵਸਞ੍ਞੀਨਾਸਞ੍ਞੀਵਾਦਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਨ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਨਤ੍ਥਿ ਨ ਉਪਲਬ੍ਭਤਿ। ਏਤੇਨ ਉਚ੍ਛੇਦਵਾਦੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ ਹੋਤਿ। ਅਪਿਚ **ਹੋਤਿ ਚ ਨ ਚ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਥਿ ਨਤ੍ਥਿ ਚਾਤਿ। ਏਤੇਨ ਏਕਚ੍ਚਸਸ੍ਸਤਵਾਦੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। **ਨੇਵ ਹੋਤਿ ਨ ਨ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਪਨ ਇਮਿਨਾ ਅਮਰਾਵਿਕ੍ਖੇਪਵਾਦੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਭਗਵਤਾ

ਪਨ ਅਨਿਯਜਾਨਿਕਤ੍ਤਾ ਅਨਤ੍ਥਸਂਹਿਤਾਨਿ ਇਮਾਨਿ ਦਸ੍ਸਨਾਨੀਤਿ ਤਾਨਿ ਨ ਬਜਾਕਤਾਨਿ, ਤਂ ਅਬਜਾਕਰਣਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ ਅਯਂ ਥੇਰੋ ‘‘ਤਂ ਮੇ ਨ ਰੁਚ੍ਚਤੀ’’ਤਿ। **ਸਿਕ੍ਖਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ** ਯਥਾਸਮਾਦਿਨ੍ਨਸਿਕ੍ਖਂ ਪਹਾਯ।

੧੨੫. **ਤ੍ਵਂ ਨੇਵ ਯਾਚਕੋ**ਤਿ ਅਹਂ ਭਨ੍ਤੇ ਭਗਵਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿਆਦਿਨਾ। **ਨ ਯਾਚਿਤਕੋ**ਤਿ ਤ੍ਵਂ ਮਾਲੁਕਜਪੁਤ੍ਤ ਮਯਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਾਤਿਆਦਿਨਾ।

੧੨੬. **ਪਰਸੇਨਾਯ ਠਿਤੇਨ** ਪੁਰਿਸੇਨ। **ਬਹਲਲੇਪਨੇਨਾ**ਤਿ ਬਹਲਵਿਲੇਪਨੇਨ। ਮਹਾਸੁਪਿਯਾਦਿ ਸਬ੍ਬੋ ਮੁਦੁਹਿਦਕੋ ਵੇਣੁਵਿਸੇਸੋ **ਸਣ੍ਹੋ। ਮਰੁਵਾ**ਤਿ ਮਕਚਿ। **ਖੀਰਪਣ੍ਣਿਨੋ**ਤਿ ਖੀਰਪਣ੍ਣਿਯਾ, ਯਸ੍ਸਾ ਛਿਨ੍ਨਮਤ੍ਤੇ ਪਣ੍ਣੇ ਖੀਰਂ ਪਗ੍ਘਰਤਿ। **ਗਚ੍ਛ**ਨ੍ਤਿ ਗਚ੍ਛਤੋ ਜਾਤਂ ਸਯਂਜਾਤਗੁਮ੍ਬਤੋ ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਸਿਥਿਲਹਨੁ** ਨਾਮ ਦਤ੍ਤਾ ਕਣ੍ਣੋ ਪਤਙ੍ਗੋ। **ਏਤਾਯ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਤਿ ਨ ਹੋਤੀ**ਤਿ ‘‘ਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ’’ਤਿ ਏਤਾਯ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਤਿ ਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਪਹਾਯ ਏਵ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਤੋ।

੧੨੭. **ਅਤ੍ਥੇਵ ਜਾਤੀ**ਤਿਆਦਿਨਾ ਏਤਾ ਦਿਟ੍ਠਿਯੋ ਪਚ੍ਚੇਕਮ੍ਪਿ ਸਂਸਾਰਪਰਿਬ੍ਰੂਹਨਾ ਕਟਸਿਵਡ੍ਢਨਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਵਿਬਨ੍ਧਨਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

੧੨੮. **ਤਸ੍ਮਾਤਿਹਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਅਟ੍ਠਾਨੇ ਉਦ੍ਧਟਂ, ਠਾਨੇਯੇਵ ਪਨ ‘‘ਵੁਤ੍ਤਪਟਿਪਕ੍ਖਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਪਰਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ਸਂਵਣ੍ਣੇਤਬ੍ਬਂ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਫਲੇਨ ਅਰਣੀਯਤੋ ਅਨੁਗਨ੍ਤਬ੍ਬਤੋ ਕਾਰਣਮ੍ਪਿ “**ਅਤ੍ਥੋ**”ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਆਹ “**ਕਾਰਣਨਿਸ੍ਸਿਤ**”ਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ “**ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਸ੍ਸ ਆਦਿਮਤ੍ਤਮ੍ਪੀ**”ਤਿ। **ਪੁਬ੍ਬਪਦਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਠਮਾਰਮ੍ਭੋ। ਸੇਸਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯਮੇਵ।

ਚੂਲ਼ਮਾਲੁਕਜਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੪. ਮਹਾਮਾਲੁਕਜਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨੯. ਓਰਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਕਾਮਧਾਤੁ, ਤਤ੍ਥ ਪਵਤ੍ତਿਯਾ ਸਂਵਤ੍ਤਨਤੋ ਓਰਂ ਭਜਨ੍ਤੀਤਿ **ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨਿ,** ਹੇਟ੍ਠਿਮਮਗ੍ਗਵਜ੍ਝਤਾਯ ਓਰਮ੍ਭਾਗੇ ਹੇਟ੍ਠਾਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਭਜਨ੍ਤੀਤਿ **ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨਿ** ਕ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਯ-ਕਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ। ਤੇਨਾਹ “**ਹੇਟ੍ਠਾਕੋਟ੍ਠਾਸਿਕਾਨੀ**”ਤਿਆਦਿ। ਕਮ੍ਮੁਨਾ ਹਿ ਵਟ੍ਟੇਨ ਚ ਦੁਕ੍ਖਂ ਸਂਯੋਜੇਨ੍ਤੀਤਿ **ਸਂਯੋਜਨਾਨਿ,** ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਸਞ੍ਞਿਤਾਨਿ ਸਂਯੋਜਨਾਨਿ ਯਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਹੀਨਾਨਿ, ਤਸ੍ਸੇਵ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਂ। ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਤਾਨਿ ਪਹੀਨਾਨਿ, ਤਸ੍ਸ ਤਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ। **ਅਪ੍ਪਹੀਨਤਾਯ ਅਨੁਸੇਤੀ**ਤਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਅਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤਾਯ ਕਾਰਣਲਾਭੇ ਸਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਅਪ੍ਪਹੀਨਭਾਵੇਨ ਅਨੁਸੇਤਿ। **ਅਨੁਸਯਮਾਨੇ ਸਂਯੋਜਨਂ ਨਾਮ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਅਨੁਸਯਤ੍ਤਂ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨੇ ਪਾਪਧਮ੍ਮੋ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਨਤ੍ਥੇਨ ਸਂਯੋਜਨਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਏਤੇਨ ਯਦਿ ਪਨ ਅਨੁਸਯਤੋ ਸਂਯੋਜਨਂ ਪਵਤ੍ਤਂ, ਤਥਾਪਿ ਯੇ ਤੇ ਕਾਮਰਾਗਾਦਯੋ ‘‘ਅਨੁਸਯਾ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਤੇਯੇਵ ਬਨ੍ਧਨਟ੍ਠੇਨ ਸਂਯੋਜਨਾਨੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪੀਤਿ ਯਦੇਵ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਸਂਯੋਜਨਂ ਭਗਵਤਾ ਪੁਚ੍ਛਿਤਂ, ਤਦੇਵ ਥੇਰੇਨਪਿ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਂ, ਤਥਾਪਿ ਅਯਂ ਲਦ੍ਧਿ ਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਯਾ। ਤਤ੍ਥ ਦੋਸਾਰੋਪਨਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਤਸ੍ਸ ਵਾਦੇ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਮੁਦਾਚਾਰਕ੍ਖਣੇਯੇਵਾ**ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਿਕ੍ਖਣੇ ਏਵ। ਨ ਹਿ ਸਬ੍ਬੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾ ਕਿਲੇਸਾ ਸਂਯੋਜਨਤ੍ਥਂ ਫਰਨ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਤੇਨਾ**ਤਿ ਤੇਨ ਕਾਰਣੇਨ, ਤਥਾਲਦ੍ਧਿਕਤ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ ‘‘ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਮ੍ਮਤਾਯੇਵਾ**ਤਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਾਸਯੇਨੇਵ। **ਵਿਸਂਵਾਦਿਤਾ**ਤਿ ਸਤ੍ਥੁ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਰਾਧਨੇਨ ਵਿਵੇਚਿਤਾ। **ਏਵਮਕਾਸਿ** ਏਵਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸਾਪੇਸਿ।

੧੩੦. **ਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠਿਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤੇਨਾ**ਤਿ ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਾਨਸਮਤ੍ਥਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠਿਕੇਨ। ਤਥਾਭੂਤਞ੍ਚ ਚਿਤ੍ਤਂ ਤਾਯ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਵਿਗਯ੍ਹਿਤਂ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਟਞ੍ਚ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ “**ਗਹਿਤੇਨ ਅਭਿਭੂਤੇਨਾ**”ਤਿ। **ਦਿਟ੍ਠਿਨਿਸ੍ਸਰਣਂ ਨਾਮ** ਦਸ੍ਸਨਮਗ੍ਗੋ ਤੇਨ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਤੋ, ਸੋ ਪਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਆਗਮ੍ਮ ਤਂ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ “**ਦਿਟ੍ਠਿਨਿਸ੍ਸਰਣਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨ**”ਨ੍ਤਿ। **ਅਵਿਨੋਦਿਤਾ ਅਨੀਹਟਾ**ਤਿ

ਪਦਦ੍ਵਯੇਨਪਿ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਅਪ੍ਪਹੀਨਤ੍ਤੁਯੇਵ ਵਦਤਿ। **ਅਞ੍ਞੰ ਸੰਯੋਜਨੰ ਅਞ੍ਞੋ ਅਨੁਸਯੋਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ,** ਸਹਭਾਵੋ ਨਾਮ ਅਞ੍ਞੇਨ ਹੋਤਿ। ਨ ਹਿ ਤਦੇਵ ਤੇਨ ਸਹਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਤੇਸੰ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਅਞ੍ਞੇਨਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਤੋ ਅਞ੍ਞੇਨ। ਅਵਤ੍ਥਾਮਤ੍ਤਤੋ ਯਦਿਪਿ ਅਵਯਵਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤੋ ਸਮੁਦਾਯੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਵਯਵੋ ਪਨ ਸਮੁਦਾਯੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਸੋ ਸਮੁਦਾਯਤੋ ਅਞ੍ਞੋ ਏਵਾਤਿ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤੁਨ੍ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਹਾਰਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਾਟਿਹੀਰਕਤੰ ਆਸਙ੍ਕਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਖਨ੍ਤਰੰ ਆਸਲ੍ਲਿਤੰ "**ਅਥਾਪਿ ਸਿਯਾ**"ਤਿਆਦਿਨਾ। ਪਕ੍ਖਨ੍ਤਰੇਹਿ ਪਰਿਹਾਰਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਞ੍ਞਾਯੇਨਪਿ ਅਞ੍ਞੋ ਪੁਰਿਸੋ ਅਥਾਪਿ ਸਿਯਾ, ਅਯੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਞ੍ਞੋ ਦੋਸੋਤਿ ਆਹ "**ਯਦਿ ਤਦੇਵਾ**"ਤਿਆਦਿ। ਅਥਾਪਿ ਸਿਯਾ ਤੁਯ੍ਹੰ ਯਦਿ ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕੋ ਈਦਿਸੋ ਯਦਿ ਤਦੇਵ ਸੰਯੋਜਨਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਇਮਮਤ੍ਥੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾ**ਤਿ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਸੋ ਏਵ ਕਿਲੇਸੋ ਸੰਯੋਜਨਮਨੁਸਯੋ ਚ, ਬਨ੍ਧਨਤ੍ਥਅਪ੍ਪਹੀਨਤ੍ਥਾਨੰ ਪਨ ਅਤ੍ਥੇਵ ਭੇਦੋਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥੰ ਸਨ੍ਧਾਯ।

੧੩੨. **ਤਚਚ੍ਛੇਦੋ ਵਿਯ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿ** ਕਿਲੇਸਾਨੰ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਸ੍ਸ ਸਾਰਚ੍ਛੇਦਸ੍ਸ ਅਨੁਸਯਸ੍ਸ ਦੂਰਭਾਵਤੋ। **ਫੇਗ੍ਗੁਚ੍ਛੇਦੋ ਵਿਯ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ** ਤਸ੍ਸ ਆਸਨ੍ਨਭਾਵਤੋ। **ਏਵਰੂਪਾ ਪੁਗ੍ਗਲਾ**ਤਿ ਅਭਾਵਿਤਸਦ੍ਧਾਦਿਬਲਤਾਯ ਦੁਬ੍ਬਲਨਾਮਕਾਯਾ ਪੁਗ੍ਗਲਾ, ਯੇਸੰ ਸਕ੍ਕਾਯਨਿਰੋਧਾਯ...ਪੇ॰... ਨਾਧਿਮੁਚ੍ਚਤਿ। **ਏਵੰ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਸੋ ਦੁਬ੍ਬਲਕੋ ਪੁਰਿਸੋ, ਏਵੰ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ ਗਙ੍ਗਾਪਾਰੰ ਵਿਯ ਸਕ੍ਕਾਯਪਾਰੰ ਗਨ੍ਤੁੰ ਅਸਮਤ੍ਥਤ੍ਤਾ। ਵੁਤ੍ਤਵਿਪਰਿਯਾਯੇਨ ਸੁਕ੍ਕਪਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

੧੩੩. **ਉਪਧਿਵਿਵੇਕੇਨਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ **ਉਪਧਿਵਿਵੇਕਾ**ਤਿ ਕਰਣੇ ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, **ਉਪਧਿਵਿਵੇਕਾ**ਤਿ ਵਾ ਹੇਤੁਮ੍ਹਿ ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਵਚਨਸ੍ਸ **ਉਪਧਿਵਿਵੇਕੇਨਾ**ਤਿ ਹੇਤੁਮ੍ਹਿ ਕਰਣਵਚਨੇਨ ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣਵਿਵੇਕੋ ਕਥਿਤੋ। ਕਾਮਗੁਣਾਪਿ ਹਿ ਉਪਧੀਯਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਉਪਧੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀਤਿ। ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਪਚ੍ਚਯਾ ਕਾਯਵਿਜਮ੍ਭਿਤਾਦਿਭੇਦੰ **ਕਾਯਾਲਸਿਯੰ। ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਅਨ੍ਤੋਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੰ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਜਾਤੰ। ਤੰ ਪਨ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਅਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਮ੍ਪੀਤਿ ਤਦੁਭਯੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਅਨ੍ਤੋਸਮਾਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਣੇਯੇਵਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਰੂਪਾਦਯੋ ਧਮ੍ਮੇ**ਤਿ ਰੂਪਵੇਦਨਾਦਿਕੇ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਧਮ੍ਮੇ। **ਨ ਨਿਚ੍ਚਤੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨਿਚ੍ਚਪਟਿਕ੍ਖੇਪਤੋ ਤੇਸੰ ਅਨਿਚ੍ਚਤਮਾਹ। ਤਤੋ ਏਵ ਉਦਯਵਯਨ੍ਤਤੋ ਵਿਪਰਿਣਾਮਤੋ ਤਾਵਕਾਲਿਕਤੋ ਚ ਤੇ ਅਨਿਚ੍ਚਾਤਿ ਜੋਤਿਤੰ ਹੋਤਿ। ਯਞ੍ਹਿ ਨਿਚ੍ਚੰ ਨ ਹੋਤਿ, ਤੰ ਉਦਯਬ੍ਬਯਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੰ ਜਰਾਯ ਮਰਣੇਨ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵੇਧਾ ਵਿਪਰਿਣਤੰ ਇਤ੍ਤਰਖਣਮੇਵ ਚ ਹੋਤਿ। **ਨ ਸੁਖਤੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸੁਖਪਟਿਕ੍ਖੇਪਤੋ ਤੇਸੰ ਦੁਕ੍ਖਤਮਾਹ, ਅਤੋ ਏਵ ਅਭਿਣ੍ਹੰ ਪਟਿਪੀਲ਼ਨਤੋ ਦੁਕ੍ਖਵਤ੍ਥੁਤੋ ਚ ਤੇ ਦੁਕ੍ਖਾਤਿ ਜੋਤਿਤੰ ਹੋਤਿ। ਉਦਯਬ੍ਬਯਵਨ੍ਤਤਾਯ ਹਿ ਤੇ ਅਭਿਣ੍ਹੰ ਪਟਿਪੀਲ਼ਨਤੋ ਨਿਰਨ੍ਤਰਦੁਕ੍ਖਤਾਯ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸੇਵ ਚ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਭੂਤਾਤਿ। ਪਚ੍ਚਯਯਾਪਨੀਯਤਾਯ ਰੋਗਮੂਲਤਾਯ ਚ **ਰੋਗਤੋ**। ਦੁਕ੍ਖਤਾਸੂਲਯੋਗਿਤਾਯ ਕਿਲੇਸਾਸੁਚਿਪਗ੍ਘਰਣਤੋ ਉਪ੍ਪਾਦਜਰਾਭਙ੍ਗੇਹਿ ਉਦ੍ਧੁਮਾਤਪਕ੍ਕਭਿਜ੍ਜਨਤੋ ਚ **ਗਣ੍ਡਤੋ**। ਪੀਲ਼ਾਜਨਨਤੋ ਅਨ੍ਤੋਤੁਦਨਤੋ ਦੁਨ੍ਨੀਹਰਣਤੋ ਚ ਅਵਦ੍ਧਿਆਵਹਤੋ ਅਘਵਤ੍ਥੁਤੋ ਚ ਅਸੇਰੀਭਾਵਤੋ ਆਬਾਧਪਦਟ੍ਠਾਨਤਾਯ ਚ **ਆਬਾਧਤੋ**। ਅਵਸਵਤ੍ਤਨਤੋ ਅਵਿਧੇਯਤਾਯ **ਪਰਤੋ** । ਬ੍ਯਾਧਿਜਰਾਮਰਣੇਹਿ ਪਲੁਜ੍ਜਨੀਯਤਾਯ **ਪਲੋਕਤੋ**। ਸਾਮੀਨਿਵਾਸੀਕਾਰਕਵੇਦਕਅਧਿਟ੍ਠਾਯਕਵਿਰਹਤੋ **ਸੁਞ੍ਞਤੋ**। ਅਤ੍ਤਪਟਿਕ੍ਖੇਪਟ੍ਠੇਨ **ਅਨਤ੍ਤਤੋ,** ਰੂਪਾਦਿਧਮ੍ਮਾਪਿ ਨ ਏਤ੍ਥ ਅਤ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਨਤ੍ਤਾ, ਏਵੰ ਅਯਮ੍ਪਿ ਨ ਅਤ੍ਤਾ ਹੋਤੀਤਿ ਅਨਤ੍ਤਾ। ਤੇਨ ਅਬ੍ਯਾਪਾਰਤੋ ਨਿਰੀਹਤੋ ਤੁਚ੍ਛਤੋ ਅਨਤ੍ਤਾਤਿ ਦੀਪਿਤੰ ਹੋਤਿ। ਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਯਮੇਵ ਅਵਬੋਧਤ੍ਥੰ ਏਕਾਦਸਹਿ ਪਦੇਹਿ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਤਤ੍ਥਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਅਨ੍ਤੋਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਨ੍ਤਿ ਸਮਾਪਤ੍ਤੀਨੰ ਸਹਜਾਤਤਾਯ ਸਮਾਪਤ੍ਤੀਨੰ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ। **ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਟਿਸੰਹਰਤੀ**ਤਿ ਤਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧਛਨ੍ਦਰਾਗਾਦਿਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਚਿਤ੍ਤੰ ਪਟਿਸੰਹਰਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਮੋਚੇਤੀ**"ਤਿ। **ਸਵਨਵਸੇਨਾ**ਤਿ ''ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਸਮਥੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਵਨਵਸੇਨ। **ਥੁਤਿਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਤਥੇਵ ਥੋਮਨਾਵਸੇਨ ਗੁਣਤੋ ਸੰਕਿਤ੍ਤਨਵਸੇਨ। **ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਰਿਯਾਪੁਣਨਵਸੇਨ। **ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਤਦਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਾਪਨਵਸੇਨ। **ਆਰਮ੍ਮਣਕਰਣਵਸੇਨੇ**ਵ ਉਪਸੰਹਰਤਿ ਮਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤੰ। **ਏਤੰ ਸਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਪਨ ਅਵਧਾਰਣਨਿਵਤ੍ਤਿਤਤ੍ਥਦਸ੍ਸਨੰ। ਯਥਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ''ਏਤੰ ਸਨ੍ਤੰ ਏਤੰ ਪਣੀਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਸਙ੍ਖਤਾਯ ਧਾਤੁਯਾ ਚਿਤ੍ਤੰ ਉਪਸੰਹਰਤਿ, ਏਵੰ ਮਗ੍ਗੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਭਿਸਮਯਵਸੇਨ ਅਭਿਸਮੇਨ੍ਤੋ ਤਤ੍ਥ ਲਬ੍ਭਮਾਨੇ ਸਬ੍ਬੇ ਵਿਸੇਸੇ ਅਸਮ੍ਮੋਹਤੋ **ਪਟਿਵਿਜਾਨਨ੍ਤੋ ਤਤ੍ਥ ਚਿਤ੍ਤੰ ਉਪਸੰਹਰਤਿ**। ਤੇਨਾਹ "**ਇਮਿਨਾ ਪਨ ਆਕਾਰੇਨਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਠਿਤੋ**ਤਿ ਸੋ ਅਦਨ੍ਧਵਿਪਸ੍ਸਨੋ ਯੋਗੀ ਤਤ੍ਥ ਤਾਯ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਯਾਰਮ੍ਮਣਾਯ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਠਿਤੋ। **ਸਬ੍ਬਸੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ

ਅਧਿਗਮਾਯ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਸੁ। **ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਅਨਾਗਾਮੀ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਿਮਮਗ੍ਗਵਹਾਸੁ ਏਵ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਸੁ ਛਨ੍ਦਰਾਗਂ ਪਹਾਯ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਵਹਾਸੁ ਤਾਸੁ ਨਿਕਨ੍ਤਿਂ ਪਰਿਯਾਦਾਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਅਨਾਗਾਮਿਤਾਯਮੇਵ ਸਣ੍ਠਾਤਿ।

ਸਮਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤ੍ਤਾਤਿ ਸਮਥਵਸੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨ ਚਾਤਿ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਰੂਪਸ੍ਸ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਤੇਨਾਹ "**ਅਯਞ੍ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ। **ਅਨੇਨਾ**ਤਿ ਯੋਗਿਨਾ। **ਤਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਯੋ ਵਾ ਪਠਮਂ ਪਞ੍ਚਵੋਕਾਰਭਵਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੇ ਧਮ੍ਮੇ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਸਮ੍ਮਸਿਤ੍ਵਾ ਤੇ ਵਿਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਅਰੂਪਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਅਰੂਪਧਮ੍ਮੇ ਸਮ੍ਮਸਤਿ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨਾਹ "**ਇਦਾਨਿ ਅਰੂਪਂ ਸਮ੍ਮਸਤੀ**"ਤਿ।

ਸਮਥਵਸੇਨ ਗਚ੍ਛਤੋਤਿ ਸਮਥਪ੍ਪਧਾਨਂ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪਟਿਪਦਂ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਚਿਤ੍ਤੇਕਗ੍ਗਤਾ ਧੁਰਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਭਾਵਨਾਯ ਤਥਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵੁਟ੍ਠਾਨਗਾਮਿਨਿਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਸਮਾਧਿਪ੍ਪਧਾਨਾ ਹੋਤਿ, ਮਗ੍ਗੋਪਿ ਚਿਤ੍ਤੇਕਗ੍ਗਤਾ ਧੁਰਂ ਹੋਤਿ, ਸਮਾਧਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਂ ਬਲਵਂ ਹੋਤਿ। **ਸੋ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਸੋ ਅਰਿਯੋ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। **ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨ ਗਚ੍ਛਤੋ**ਤਿ ''ਸਮਥਵਸੇਨ ਗਚ੍ਛਤੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯਾਨੁਸਾਰੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਯਞ੍ਚ ਪੁਗ੍ਗਲਵਿਭਾਗੋ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਨਯੇਨ ਇਧਾਭਿਹਿਤੋ ਪਰਿਯਾਯੋ ਨਾਮ, ਅਭਿਧਮ੍ਮਨਯੇਨ ਪਰਤੋ ਕੀਟਾਗਿਰਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯਂ ਦਸ੍ਸਯਿਸ੍ਸਾਮ। **ਅਯਂ ਸਭਾਵਧਮ੍ਮੋਯੇਵਾ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪਟਿਪਦਾ ਸਮਥਪ੍ਪਧਾਨਾ ਚੇ ਸਮਾਧਿ ਧੁਰਂ, ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਧਾਨਾ ਚੇ ਪਞ੍ਞਾ ਧੁਰਨ੍ਤਿ ਅਯਂ ਧਮ੍ਮਸਭਾਵੋਯੇਵ, ਏਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨ ਆਸਙ੍ਕਿਤਬ੍ਬਂ।

ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਪਰੋਪਰਿਯਤ੍ਤਂ **ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਵੇਮਤ੍ਤਤਾ**। ਤੇਨਾਹ "**ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਨਾਨਤ੍ਤਂ ਵਦਾਮੀ**"ਤਿ। **ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਨਾਨਤ੍ਤਤਾ ਕਾਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ – ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਵਸੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਭਿਨਿਵੇਸੋ ਵਿਯ ਸਮਥਵਸੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨ ਚ ਯਂ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਗਮਨਂ, ਤਂ ਅਪ੍ਪਮਾਣਂ ਤਂ ਵੁਟ੍ਠਾਨਗਾਮਿਨਿਵਿਪਸ੍ਸਨਂ, ਯਸ੍ਸ ਸਮਾਧਿ ਧੁਰਂ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਂ ਬਲਵਂ ਹੋਤਿ, **ਸੋ** ਅਰਿਯੋ **ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਹੋਤਿ**। ਯਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਾ ਧੁਰਂ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਂ ਬਲਵਂ ਹੋਤਿ **ਸੋ** ਅਰਿਯੋ **ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ**। ਇਦਾਨਿ ਤਮਤ੍ਥਂ ਬੁਦ੍ਧਿਵਿਸਿਟ੍ਠੇਨ ਨਿਦਸ੍ਸਨੇਨ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਦ੍ਵੇ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਾ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ, ਤਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਮਹਾਮਾਲੁਙ੍ਕ੍ਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੫. ਭਦ੍ਦਾਲਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੩੪. ਅਸਿਯਤੀਤਿ ਅਸਨਂ, ਭੁਞ੍ਜਨਂ ਭੋਜਨਂ, ਅਸਨਸ੍ਸ ਭੋਜਨਂ ਅਸਨਭੋਜਨਂ, ਆਹਾਰਪਰਿਭੋਗੋ, ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਅਸਨਭੋਜਨਂ **ਏਕਾਸਨਭੋਜਨਂ**। ਸੋ ਪਨ ਕਾਲੋ ਸਬ੍ਬਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਸਬ੍ਬਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਆਚਿਣ੍ਣਸਮਾਚਿਣ੍ਣਵਸੇਨ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹੋ ਏਵ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤੋਤਿ ਆਹ "**ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤੇ ਅਸਨਭੋਜਨ**"ਨ੍ਤਿ। **ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ''ਅਯੁਤ੍ਤਂ ਵਤ ਮਯਾ ਕਤਂ, ਯੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਰੀਰਪਕਤਿਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਏਕਾਸਨਭੋਜਨਂ ਭੁਞ੍ਜਿ, ਯੇਨ ਮੇ ਇਦਂ ਸਰੀਰਂ ਕਿਸਂ ਜਾਤਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਾਨੁਗ੍ਗਹੋ ਨਾਹੋਸੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਂ ਭਵੇਯ੍ਯ। **ਏਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਸਤ੍ਥਾ ਆਹ,** ਨ ਭਦ੍ਦਾਲਿਮੇਵ ਤਾਦਿਸਂ ਕਿਰਿਯਂ ਅਨੁਜਾਨਨ੍ਤੋ। **ਇਤਰਥਾ**ਤਿ ਯਦਿ ਏਕਂਯੇਵ ਭਤ੍ਤਂ ਦ੍ਵਿਧਾ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਏਕਸ੍ਸ ਭਾਗਸ੍ਸ ਭੁਞ੍ਜਨਂ ਏਕਦੇਸਭੁਞ੍ਜਨਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। **ਕੋ ਸਕ੍ਕੋਤੀ**ਤਿ ਕੋ ਏਵਂ ਯਾਪੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਅਤੀਤਜਾਤਿਪਰਿਚਯੋਪਿ ਨਾਮ ਇਮੇਸਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂਯੇਵ ਅਨੁਬਨ੍ਧਤੀਤਿ ਆਹ "**ਅਤੀਤੇ**"ਤਿਆਦਿ। **ਵਿਰਵਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵਾ**ਤਿ ਅਨਾਦਰੇ ਸਾਮਿਵਚਨਂ। **ਤਂ ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਅਯਂ ਸਿਕ੍ਖਾ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਸਾਸਨੇ ਆਚਿਣ੍ਣਂ, ਅਯਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁ ਇਮਂ ਸਿਕ੍ਖਤੇਵਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਂ ਭਦ੍ਦਾਲਿਂ ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਅਨੁਸ੍ਸਾਹਪਵੇਦਨਂ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ। ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਗਮਨਤ੍ਥਂ **ਨ ਵਿਤਕ੍ਕਮਾਲ਼ਕਂ** ਅਗਮਾਸਿ, ਵਿਹਾਰਚਾਰਿਕਂ ਚਰਨ੍ਤੋ **ਤਸ੍ਸ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ਭਗਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ**।

੧੩੫. ਦੂਸਯਨ੍ਤਿ ਗਰਹਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਦੋਸੋ, ਅਪਰਾਧੋ, ਸੋ ਏਵ ਕੁਚ੍ਛਿਤਭਾਵੇਨ **ਦੋਸਕੋ**। ਗਰਹਾਯ ਪਵਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਤੋ **ਓਕਾਸੋ**। ਤੇਨਾਹ – "**ਏਤੰ ਓਕਾਸੰ ਏਤੰ ਅਪਰਾਧ**"ਨ੍ਤਿ। **ਦੁਕ੍ਕਰਤਰ**ਨ੍ਤਿ ਪਤਿਕਾਰਵਸੇਨ ਅਤਿਸਯੇਨ ਦੁਕ੍ਕਰੰ। ਅਪਰਾਧੋ ਹਿ ਨ ਖਮਾਪੇਨ੍ਤੁੰ ਯਥਾਪਚ੍ਚਯੰ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦੁਪ੍ਪਤਿਕਾਰੋ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਵਸ੍ਸਞ੍ਞੀ**"ਤਿਆਦਿ।

ਅਲਗ੍ਗਿਤ੍ਵਾਤਿ ਇਮਮ੍ਪਿ ਨਾਮ ਅਪਨੀਤੰ ਅਕਾਸੀਤਿ ਏਵੰ ਅਵਿਨੇਤ੍ਵਾ, ਤੰ ਤੰ ਤਸ੍ਸ ਹਿਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿੰ ਨਿਵਾਰਣੰ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਞਾਯਪਟਿਪਤ੍ਤਿੰ ਅਤਿਚ੍ਚ ਏਤਿ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ **ਅਚ੍ਚਯੋ,** ਅਪਰਾਧੋ, ਪੁਰਿਸੇਨ ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤੋ ਅਪਰਾਧੋ ਅਤ੍ਥਤੋ ਪੁਰਿਸੰ ਅਤਿਚ੍ਚ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਅਚ੍ਚਯੋ ਮੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਚ੍ਚਗਮਾ**"ਤਿ। ਅਵਸੇਸਪਚ੍ਚਯਾਨੰ ਸਮਾਗਮੇ ਏਤਿ ਫਲੰ ਏਤਸ੍ਮਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਪਵਤ੍ਤਤਿ ਚਾਤਿ **ਸਮਯੋ,** ਹੇਤੁ ਯਥਾ ''ਸਮੁਦਾਯੋ''ਤਿ ਆਹ "**ਏਕੰ ਕਾਰਣ**"ਨ੍ਤਿ। ਯੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ਭਦ੍ਦਾਲਿਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਅਪਰਿਪੂਰਕਾਰਿਤਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਆਦੀਨੰ ਜਾਨਨੰ, ਤਮ੍ਪਿ ਕਾਰਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ''ਅਹੰ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਨ ਉਸ੍ਸਹਾਮੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

੧੩੬. **ਏਕਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣਿਕਾ**ਤਿ ਪਠਮਮਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣੇਨ ਏਕਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣਿਕਾ। **ਏਵੰ ਆਣਾਪੇਤੁੰ ਨ ਯੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਕਮਤ੍ਥਾਯ ਆਣਾਪੇਤੁੰ ਨ ਯੁਤ੍ਤੰ ਪਯੋਜਨਾਭਾਵਤੋ। ਅਨਾਚਿਣ੍ਣਞ੍ਚੇਤੰ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ, ਯਦਿਦੰ ਪਦਸਾ ਅਕ੍ਕਮਨੰ। ਤਥਾ ਹਿ –

''ਅਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾਨ ਮੰ ਬੁਦ੍ਧੋ, ਸਹ ਸਿਸ੍ਸੇਹਿ ਗਚ੍ਛਤੁ।
ਮਾ ਨੰ ਕਲਲੰ ਅਕ੍ਕਮਿਤ੍ਥ, ਹਿਤਾਯ ਮੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ॥ (ਬੁ॰ ਵੰ॰ ੨.੫੩)।

ਸੁਮੇਧਪਣ੍ਡਿਤੇਨ ਪਚ੍ਚਾਸੀਸਿਤੰ ਨ ਕਤੰ। ਯਥਾਹ –

''ਦੀਪਙ੍ਕਰੋ ਲੋਕਵਿਦੂ, ਆਹੁਤੀਨੰ ਪਟਿਗ੍ਗਹੋ।
ਉਸ੍ਸੀਸਕੇ ਮੰ ਠਤ੍ਵਾਨ, ਇਦੰ ਵਚਨਮਬ੍ਰਵੀ''ਤਿ॥ (ਬੁ॰ ਵੰ॰ ੨.੬੦)।

ਭਗਵਤਾ ਆਣਤ੍ਤੇ ਸਤਿ ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਏਵੰ ਕਾਤੁੰ ਨ ਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਏਤੇਸੰ ਪਟਿਬਾਹਿਤੁੰ ਯੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਅਟ੍ਠਾਨਪਰਿਕਪ੍ਪਨਵਸੇਨੇਵ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਨ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਕਾਤੁੰ ਆਰਦ੍ਧੰ ਨਾਮ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕੇਹਿਚਿ ਪਟਿਬਾਹਿਤੁੰ ਯੁਤ੍ਤੰ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ ਪਟਿਬਾਹਿਤੁੰਯੇਵ ਅਕਰਣਤੋ। ਸਮ੍ਮਤ੍ਤਨਿਯਾਮਸ੍ਸ ਅਨੋਕ੍ਕਨ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤੰ "**ਬਾਹਿਰਕੋ**"ਤਿ।

੧੩੭. **ਨ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਅਲ੍ਲੀਯਤੀ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਨ ਓਤਰਤਿ।

੧੪੦. **ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਕਾਰੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮਪਣਾਮਨਾਦਿਕਾਰਣੰ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਕਾਰੇਨ੍ਤਿ। **ਸਮ੍ਮਾਵਤ੍ਤਮ੍ਹਿ ਨ ਵਤ੍ਤਤੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਤਸ੍ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵੁਟ੍ਠਾਨਤ੍ਥੰ ਭਗਵਤਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਸਮ੍ਮਾਵਤ੍ਤਮ੍ਹਿ ਨ ਵਤ੍ਤਤਿ। **ਅਨੁਲੋਮਵਤ੍ਤੇ ਨ ਵਤ੍ਤਤੀ**ਤਿ ਯੇਨ ਯੇਨ ਵਤ੍ਤੇਨ ਸਙ੍ਘੋ ਅਨੁਲੋਮਿਕੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਤਸ੍ਮਿੰ ਅਨੁਲੋਮਵਤ੍ਤੇ ਨ ਵਤ੍ਤਤਿ ਵਿਲੋਮਮੇਵ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਪਟਿਲੋਮੇਨ ਹੋਤਿ। **ਨਿਤ੍ਥਾਰਣਕਵਤ੍ਤਮ੍ਹੀ**ਤਿ ਯੇਨ ਵਤ੍ਤੇਨ ਸਙ੍ਘੇ ਅਨੁਲੋਮਿਕੋ ਹੋਤਿ, ਸਾਪਤ੍ਤਿਕਭਾਵਤੋ ਨਿਤ੍ਥਿਣ੍ਣੋ ਹੋਤਿ, ਤਮ੍ਹਿ ਨਿਤ੍ਥਾਰਣਵਤ੍ਤਸ੍ਮਿੰ ਨ ਵਤ੍ਤਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਆਪਤ੍ਤੀ**"ਤਿਆਦਿ। **ਦੁਬ੍ਬਚਕਰਣੇ**ਤਿ ਦੁਬ੍ਬਚਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਕਰਣੇ।

੧੪੪. **ਯਾਪੇਤੀ**ਤਿ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਸਾਸਨੇ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਭਿਞ੍ਞਾਪਤ੍ਤਾ**ਤਿ ''ਅਸੁਕੋ ਅਸੁਕੋ ਚ ਥੇਰੋ ਸੀਲਵਾ ਕਲ੍ਯਾਣਧਮ੍ਮੋ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤਭਾਵੰ ਪਤ੍ਤਾ ਅਧਿਗਤਅਭਿਞ੍ਞਾਤਾ।

੧੪੫. **ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਹਾਯਮਾਨੇਸੂ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਬਹੁਲਤਾਯ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨਕਸਤ੍ਤੇਸੁ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤੇਸੁ ਪਟਿਪਥੇਸੁ ਜਾਯਮਾਨੇਸੁ। **ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਤਿ ਨਾਮ** ਤਦਾਧਾਰਤਾਯ। **ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਾ** ਪਰੂਪਵਾਦਾਦਯੋ। **ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਾ** ਅਪਾਯਦੁਕ੍ਖਵਿਸੇਸਾ। ਆਸਵਨ੍ਤਿ ਤੇਨ ਤੇਨ ਪਚ੍ਚਯੇਨ

ਪਵਤ੍ਤੁਨ੍ਤੀਤਿ **ਆਸਵਾ। ਨੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਪਰੂਪਵਾਦਾਦਿਆਸਵਾਨਂ। **ਤੇ**ਤਿ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਧਮ੍ਮਾ।

ਅਕਾਲਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਅਕਾਲਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ। **ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਆਸਵਟ੍ਠਾਨਿਯਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਮੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਂ। ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ **ਕਾਲਂ, ਤਾਵ ਸੇਨਾਸਨਾਨਿ ਪਹੋਨ੍ਤਿ,** ਤੇਨ ਆਵਾਸਮਚ੍ਛਰਿਯਾਦਿਹੇਤੁਨਾ ਸਾਸਨੇ ਏਕਚ੍ਚੇ ਆਸਵਟ੍ਠਾਨਿਯਾ ਧਮ੍ਮਾ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। **ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਨ ਹੇਤੁਨਾ ਪਦਸੋਧਮ੍ਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਯਸਨ੍ਤਿ ਕਿਤ੍ਤਿਸਦ੍ਦਂ ਪਰਿਵਾਰਞ੍ਚ। ਸਾਗਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਨਾਗਦਮਨਕਿਤ੍ਤਿਯਸਾਦਿਵਸੇਨ ਸੁਰਾਪਾਨਸਙ੍ਖਾਤੋ ਆਸਵਟ੍ਠਾਨਿਯੋ ਧਮ੍ਮੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ।

ਰਸੇਨ ਰਸਂ ਸਂਸਨ੍ਦੇਤ੍ਵਾਤਿ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਕਫਸ੍ਸਰਸੇਨ ਅਨੁਪਾਦਿਨ੍ਨਕਫਸ੍ਸਰਸਂ ਸਂਸਨ੍ਦੇਤ੍ਵਾ।

੧੪੬. ਨ ਖੋ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਏਸੇਵ ਹੇਤੁ, ਅਥ ਖੋ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਭਗਵਾ **"ਅਪਿਚਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤੇਨ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਸਵਨੇ ਥੇਰਂ ਨਿਯੋਜੇਤਿ।

੧੪੭. **ਵਿਸੇਵਨਾਚਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਅਦਨ੍ਤਕਿਰਿਯਂ। **ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਤੀ**ਤਿ ਵੂਪਸਮ੍ਮਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਅਦਨ੍ਤਕਿਰਿਯਂ ਪਹਾਯ ਦਨ੍ਤੋ ਹੋਤਿ। **ਯੁਗਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਰਥਧੁਰਸ੍ਸ।

ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਤਿ ਅਨੁਰੂਪਪਰਿਗਮੇ। ਤਦਵਤ੍ਥਾਨੁਰੂਪਂ ਪਾਦਾਨਂ **ਉਕ੍ਖਿਪਨੇ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨੇ** ਚ। ਤੇਨਾਹ **"ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਾਦੇ"**ਤਿਆਦਿ। **ਰਜ੍ਜੁਬਨ੍ਧਨਵਿਧਾਨੇਨਾ**ਤਿ ਪਾਦਤੋ ਭੂਮਿਯਾ ਮੋਚਨਵਿਧਾਨੇਨ। **ਏਵਂ ਕਰਣਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਅਸ੍ਸੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸੇਵ ਭੂਮਿਂ ਗਹੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾ, ਏਵਂ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਾਦੇ ਤਥਾ ਕਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਿਚ੍ਚਲਭਾਵਕਰਣਤ੍ਥਂ। **ਮਣ੍ਡਲੇ**ਤਿ ਮਣ੍ਡਲਧਾਵਿਕਾਯਂ। **ਪਥਵੀਕਮਨੇ**ਤਿ ਪਥਵਿਂ ਫੁਟ੍ਠਮਤ੍ਤੇਨ ਗਮਨੇ। ਤੇਨਾਹ **"ਅਗ੍ਗਗ੍ਗਖੁਰੇਹੀ"**ਤਿ। **ਓਕ੍ਕਨ੍ਤਕਰਣਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਓਕ੍ਕਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪਰਸੇਨਾਸਮ੍ਮਦ੍ਦਨ ਓਕ੍ਕਨ੍ਤਕਰਣੇ। **ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ**ਤਿ ਚਤੂਸੁ ਪਾਦੇਸੁ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਗਮਨਂ ਚੋਦੇਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਸੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸੀਘਤਰੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। **ਦਵਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਮਰਿਯਾਦਾਕੋਪਨੇਹਿ ਨਾਨਪ੍ਪਯੋਜਨੇ, ਪਰਸੇਨਾਯ ਪਵਤ੍ਤਮਹਾਨਾਦਪਹਰਣੇਹਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਯੁਦ੍ਧਕਾਲਸ੍ਮਿ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ।

ਰਞ੍ਞਾ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਗੁਣੇਤਿ ਯਥਾ ਰਾਜਾ ਅਸ੍ਸਸ੍ਸ ਗੁਣੇ ਜਾਨਾਤਿ, ਏਵਂ ਤੇਨ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਗੁਣਕਾਰਣਂ ਕਾਰੇਤਿ। **ਅਸ੍ਸਰਾਜਵਂਸੇ**ਤਿ ਦੁਸ੍ਸਹਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਪਤ੍ਵਾਪਿ ਯਥਾ ਅਯਂ ਰਾਜਵਂਸਾਨੁਰੂਪਕਿਰਿਯਂ ਨ ਜਹਿਸ੍ਸਤਿ, ਏਵਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਨੇ। ਸਿਕ੍ਖਾਪਨਮੇਵ ਹਿ ਸਨ੍ਧਾਯ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ **"ਕਾਰਣਂ ਕਾਰੇਤੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਤਸ੍ਸ ਕਰਣਕਾਰਾਪਨਪਰਿਯਾਯਤ੍ਤਾ।

ਯਥਾ ਉਤ੍ਤਮਜਵੋ ਹੋਤੀਤਿ ਜਵਦਸ੍ਸਨਟ੍ਠਾਨੇ ਯਥਾ ਹਯੋ ਉਤ੍ਤਮਜਵਂ ਨ ਹਾਪੇਸਿ, ਏਵਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪੇਤਿ। **ਉਤ੍ਤਮਹਯਭਾਵੇ, ਯਥਾ ਉਤ੍ਤਮਹਯੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਕਰਣਕਾਲੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਤ੍ਤਮਸਭਾਵਂ ਅਨਿਗੁਹਿਤ੍ਵਾ ਅਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਯਥਾ ਅਤ੍ਥਸਿਦ੍ਧਿ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਪਰਮਜਵੇਨ ਸਿਕ੍ਖਾਪੇਤਿ। ਯਥਾ ਕਿਰਿਯਾ ਵਿਨਾ ਦਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਵਿਨਾ ਕਿਰਿਯਂ ਨ ਭਵਤਿ, ਏਵਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਤਤ੍ਥ ਪਕਤਿਯਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਤਤ੍ਰਾਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਕਤਿਯਾ ਉਤ੍ਤਮਹਯਸ੍ਸੇਵ ਉਤ੍ਤਮਹਯਕਾਰਣਾਰਹਤ੍ਤਾ ਉਤ੍ਤਮਜਵਪਟਿਪਜ੍ਜਨੇ। **ਮਾਸਖਾਦਕਘੋਟਕਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਮਾਸਂ ਖਾਦਿਤ੍ਵਾ ਯਥਾ ਤਥਾ ਵਿਗੁਣਖਲੁਙ੍ਕਾਨਂ। **ਵਲਞ੍ਜਕਦਣ੍ਡ**ਨ੍ਤਿ ਰਞ੍ਞਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਸੁਵਣ੍ਣਦਣ੍ਡਂ। **ਧਾਤੁਪਤ੍ਥਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾਵ ਸਮੁਪ੍ਪਾਦਿਤਧਾਤੁਯਾ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਿਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ।

ਉਤ੍ਤਮੇ ਸਾਖਲਜੇਤਿ ਪਰਮਸਖਿਲਭਾਵੇ ਸਖਿਲਵਾਚਾਯ ਏਵ ਦਮੇਤਬ੍ਬਤਾਯ। ਤੇਨਾਹ **"ਮੁਦੁਵਾਚਾਯ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ।

ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾਤਿ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਕਾਲੇ ਪਵਤ੍ਤਸਮ੍ਮਾਞਾਣਂ। **ਸਮ੍ਮਾਞਾਣਂ ਪੁਬ੍ਬੇ** ਵ੍ਤ੍ਤਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਯੇਵਾਤਿ ਪਨ ਇਦਂ ਫਲਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਭਾਵਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਵ੍ਤ੍ਤਂ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞਾਣ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ ''ਅਸੇਕ੍ਖੇਨਾ''ਤਿ ਵਿਸੇਸਿਤਤ੍ਤਾ। ਤਮ੍ਪਿ ਅਸੇਕ੍ਖਞਾਣਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਏਵਮ੍ਪਿ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯ ਸੇਕ੍ਖਗ੍ਗਹਣੇ ਪਰਿਯਾਯਸੇਕ੍ਖਗ੍ਗਹਣਂ ਨ ਯੁਤ੍ਤਮੇਵ, ਕਿਚ੍ਚਭੇਦੇਨ ਵਾ ਵ੍ਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਏਕਾ ਏਵ ਹਿ ਸਾ ਪਞ੍ਞਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਕਿਰਿਯਾਯ ਸਮ੍ਮਾਦਸ੍ਸਨਕਿਚ੍ਚਂ ਉਪਾਦਾਯ ''ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠੀ''ਤਿ ਵ੍ਤ੍ਤਾ, ਸਮ੍ਮਾਜਾਨਨਕਿਚ੍ਚਂ ਉਪਾਦਾਯ ''ਸਮ੍ਮਾਞਾਣ''ਨ੍ਤਿ। ਅਞ੍ਞਾਤਾਵਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਵਸੇਨ ਵਾ **ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ,** ਪਞ੍ਞਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਵਸੇਨ **ਸਮ੍ਮਾਞਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਮਗ੍ਗਫਲਾਵਹਾਯ ਦੇਸਨਾਯ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋਵ ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਵ੍ਤ੍ਤਂ "**ਉਗ੍ਘਟਿਤਞ੍ਞੁਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ** ਵ**ਸੇਨਾ**"ਤਿ।

ਭਦ੍ਦਾਲਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੬. ਲਟੁਕਿਕੋਪਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੪੮. **ਮਹਾਉਦਾਯਿਤ੍ਥੇਰੋ**ਤਿ ਕਾਲੁਦਾਯਿਲਾਲੁਦਾਯਿਤ੍ਥੇਰੇਹਿ ਅਞ੍ਞੋ ਮਹਾਦੇਹਤਾਯ ਮਹਾਉਦਾਯੀਤਿ ਸਾਸਨੇ ਪਞ੍ਞਾਤੋ ਥੇਰੋ। ਅਪਹਰਿ ਅਪਹਰਤਿ ਅਪਹਰਿਸ੍ਸਤੀਤਿ **ਅਪਹਤ੍ਤਾ**। ਤੇਕਾਲਿਕੋ ਹਿ ਅਯਂ ਸਦ੍ਦੋ। **ਉਪਹਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਅਪਹਾਰਕੋ**ਤਿ ਅਪਨੇਤਾ। **ਉਪਹਾਰਕੋ**ਤਿ ਉਪਨੇਤਾ।

੧੪੯. **ਯ**ਨ੍ਤਿ ਭੁਮ੍ਮਤ੍ਥੇ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਂ, ਤੇਨ ਚ ਅਨਨ੍ਤਰਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਸਮਯੋ ਪਚ੍ਚਾਮਟ੍ਠੋਤਿ ਆਹ "**ਯਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ**"ਤਿ। **ਨ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਟਿਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਨ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਤ੍ਵਾ।

ਕਮ੍ਮਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਆਯਾਚਿਯਮਾਨਕਮ੍ਮਸਿਦ੍ਧਿਅਤ੍ਥਂ। ਭਵਤੀਤਿ ਭੂ, ਨ ਭੂਤਿ **ਅਭੂ,** ਭਯਵਸੇਨ ਪਨ ਸਾ ਇਤ੍ਥੀ ''ਅਭੁ''ਨ੍ਤਿ ਆਹ। **ਆਤੁ ਮਾਤੂ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਥਾ –

> ''ਅਙ੍ਗਾ ਅਙ੍ਗਾ ਸਮ੍ਭਵਸਿ, ਹਦਯਾ ਅਧਿਜਾਯਸੇ।
> ਅਤ੍ਤਾ ਏਵ ਪੁਤ੍ਤ ਨਾਮਾਸਿ, ਸ ਜੀਵ ਸਰਦੋਸਤ''ਨ੍ਤਿ॥ –

ਆਦੀਸੁ ਪੁਤ੍ਤੋ ''ਅਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵ੍ਚ੍ਚਤਿ ਕੁਲਵਸੇਨ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ। ਏਵਂ ਪਿਤਾਪਿ ''ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵ੍ਚ੍ਚਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ''ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਾ ਮਾਤਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਕਾਮਾ ਭਯਵਸੇਨ "**ਆਤੁ ਮਾਤੂ**"ਤਿ ਆਹ। ਤੇਨਾਹ "**ਆਤੂਤਿ ਪਿਤਾ**"ਤਿਆਦਿ।

੧੫੦. **ਏਵਮੇ**ਵਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਗਰਹਤ੍ਥਜੋਤਨਨਿਪਾਤਪਦਨ੍ਤਿ ਵ੍ਤ੍ਤਂ "**ਗਰਹਨ੍ਤੋ ਆਹਾ**"ਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਨਂ ਵਾਚਕਸਦ੍ਦੇਨੇਵ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਇਧੇਕਚ੍ਚੇ ਮੋਘਪੁਰਿਸਾ**"ਤਿ ਆਹ। **ਆਹਂਸੂ**ਤਿ ਤੇਸਂ ਤਥਾ ਵਚਨਸ੍ਸ ਅਵਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਦੀਪਨਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਵਦਨ੍ਤੀ**"ਤਿ। **ਕਿਂ ਪਨਿਮਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਹਾਤਬ੍ਬਵਤ੍ਥੁਂ ਅਵਮਞ੍ਞਮਾਨੇਹਿ ਵ੍ਤ੍ਤਂ। ਤੇਨਾਹ "**ਕਿਂ ਪਨਾ**"ਤਿ। ਹੇਤੁਮ੍ਹਿ ਜੋਤੇਤਬ੍ਬੇ ਚੇਤਂ ਸਾਮਿਵਚਨਂ ਯਥਾ ''ਅਨੁਸ੍ਸਵਸ੍ਸ ਹੇਤੁ, ਅਜ੍ਝੇਨਸ੍ਸ ਹੇਤੂ''ਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਹੇਤੂ**"ਤਿ। ਨਨੁ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤੇਨ ਵਿਯ ਅਸੁਣਨ੍ਤੇਨ ਵਿਯ ਭਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ? ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਨਾਮ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕੇਸੁ ਦੋਸੇਸੁ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤੇਨ ਵਿਯ ਚ ਅਸੁਣਨ੍ਤੇਨ ਵਿਯ ਚ ਭਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਤੇਸਂ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਵਿਵਰਣਂ। **ਤੇਸੁ ਚਾ**ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਕਾਮੇਸੁ ਚ। ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਯਂ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤੀਤਿ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਤੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਯੇ ''ਮੋਘਪੁਰਿਸਾ''ਤਿ ਵ੍ਤ੍ਤਾ ਪੁਗ੍ਗਲਾ, ਤੇਸਂ। **ਗਲੇ ਬਦ੍ਧਂ ਮਹਾਕਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਗਲੇ ਓਲਮ੍ਬੇਤ੍ਵਾ ਬਦ੍ਧਂ ਰੁਕ੍ਖਦਣ੍ਡਮਾਹ। **ਪੂਤਿਲਤਾਯਾ**ਤਿ ਗਲੋਚਿਯਾ। **ਪਾਰਾਜਿਕਵਤ੍ਥੁ ਵਿਯ ਦੁਪ੍ਪਜਹਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਛਨ੍ਦਰਾਗਪ੍ਪਹਾਨਵਸੇਨ ਤਂ ਪਜਹਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ।

੧੫੧. **ਅਨੁਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਪਹਾਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਪਹਾਨੇ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਰਹਿਤਾ। **ਅਪਚ੍ਚਾਸੀਸਨਪਕ੍ਖੇ**ਤਿ ਤਾਯ ਪਰਦਤ੍ਤਵ੍ਤ੍ਤਿਤਾਯ ਕਸ੍ਸਚਿ ਪਚ੍ਚਯਸ੍ਸ ਕੁਤੋਚਿ ਅਪਚ੍ਚਾਸੀਸਕਪਕ੍ਖੇ ਠਿਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸੁਪ੍ਪਜਹਂ ਹੋਤਿ, ਨ ਤਸ੍ਸ ਪਹਾਨੇ ਭਾਰਿਯਂ ਅਤ੍ਥਿ।

੧੫੨. **ਦਲਿਦ੍ਦੋ** ਦੁਗ੍ਗਤੋ। **ਅਸ੍ਸਕੋ**ਤਿ ਅਸਾਪਤੇਯ੍ਯੋ। **ਗੇਹਯਟ੍ਠਿਯੋ**ਤਿ ਗੇਹਛਦਨਸ੍ਸ ਆਧਾਰਾ, ਤਾ ਉਜੁਕੰ ਤਿਰਿਯੰ ਠਪੇਤਬ੍ਬਦਣ੍ਡਾ। ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਭਿਤ੍ତਿਪਾਦੇਸੁ ਠਪੇਤਬ੍ਬਦਣ੍ਡਾ **ਮਣ੍ਡਲਾ। ਕਾਕਾਤਿਦਾਯਿ**ਨ੍ਤਿ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਕਾਕੇਹਿ ਅਤਿਪਾਤਵ◌ਸੇਨ ਉਡ੍ਡੇਤਬ੍ਬੰ। ਤੇਨਾਹ "**ਯਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਿਦੇ**ਵ◌ਾ"ਤਿਆਦਿ। **ਸੂਰਕਾਕਾ**ਤਿ ਕਾਕਾਨੰ ਉਡ੍ਡੇਪਨਾਕਾਰਮਾਹ। **ਨਪਰਮਰੂਪ**ਨ੍ਤਿ ਹੀਨਰੂਪੰ। ਵ◌ਿ**ਲੀਵਮਞ੍ਚਕੋ**ਤਿ ਤਾਲਵ◌ੇਤ੍ਤੁਕਾਦੀਹਿ ਵ◌ੀਤਮਞ੍ਚਕੋ। ਸਾ ਪਨਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਾਨਾਨੰ ਛਿਨ੍ਨਭਿਨ੍ਨਤਾਯ ਓਲੁਗ੍ਗਵ◌ਿਲੁਗ੍ਗਤਾ, ਤਥਾ ਸਤਿ ਸਾ ਵ◌ਿਸਮਰੂਪਾ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ "**ਓਣਤਾ**"ਤਿਆਦਿ। ਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਲੂਖਭੋਜੀ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ "**ਧਞ੍ਞੰ ਨਾਮ ਕੁਦ੍ਰੂਸਕੋ**"ਤਿ। ਸਮਕਾਲੰ ਵਪਿਤਬ੍ਬਤਾਯ **ਸਮਵ◌ਾਪਕੰ**, ਯਥਾਉਤੁ ਵਪਿਤਬ੍ਬਬੀਜੰ। **ਜਾਯਿਕਾ**ਤਿ ਕੁਚ੍ਛਿਤਾ ਭਰਿਯਾ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਗਰਹਾਯੰ ਕ-ਸਦ੍ਦੋ। **ਸੋ ਵਤਾਹੰ ਪਬ੍ਬਜੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਸੋਹੰ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁੰ ਓਹਾਰੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਬ੍ਬਜੇਯ੍ਯੰ, ਯੋਹੰ ਪੁਰਿਸੋ ਨਾਮ ਅਸ੍ਸੰ ਵਤਾਤਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਵ◌ਸੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਰਿਸੰ ਬੋਧੇਯ੍ਯ। ਤੰਸਭਾਵ◌ੇ ਠਿਤਸ੍ਸ ਬੋਧਾ ਨ ਤੁ ਦੁਕ੍ਕਰਾ, ਸਾ **ਖਟੋਪਿਕਾ। ਸਾ** ਕੁਮ੍ਭੀ। ਮੇਣ੍ਡਕਸੇਟ੍ਠਿਨੋ **ਅਡ੍ਢਤੇਲ਼ਸਾਨਿ ਕੋਟ੍ਠਾਗਾਰਸਤਾਨਿ** ਵ◌ਿਯ।

੧੫੩. **ਸੁਵਣ੍ਣਨਿਕ੍ਖਸਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੇਕੇਸੰ ਸੁਵਣ੍ਣਨਿਕ੍ਖਸਤਾਨੰ। **ਚਯੋ**ਤਿ ਸਨ੍ਤਾਨੇਹਿ ਨਿਚਯੋ ਅਵ◌ੀਚਿ ਨਿਚ੍ਚੁਪ੍ਪਬਨ੍ਧਨਿਚਯੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਸਨ੍ਤਾਨਤੋ ਕਤਸਨ੍ਨਿਚਯੋ**"ਤਿ।

੧੫੪. ਹੇਟ੍ਠਾ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਅਪ੍ਪਜਹਨਕਾ ਪਠਮੰ ਦਸ੍ਸਿਤਾ, ਪਜਹਨਕਾ ਪਧਾਨਾ, ਤੇਸਞ੍ਚ ਵ◌ਸੇਨੇਤ੍ਥ ਪੁਗ੍ਗਲਚਤੁਕ੍ਕੰ ਦਸ੍ਸਿਤੰ। **ਤੇ ਤਞ੍ਚੇਵ ਪਜਹਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਜਹਨਕਾ ਪਠਮੰ ਗਹਿਤਾ। **ਰਾਸਿਵ◌ਸੇਨਾ**ਤਿ ''ਇਧੁਦਾਯਿ ਏਕਚ੍ਚੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਚਤੁਕ੍ਕੇ ਆਗਤਵ◌ਿਭਾਗੰ ਅਨਾਮਸਿਤ੍ਵ◌ਾ ''ਤੇ ਤੇ''ਤਿ ਪਚੁਰਵ◌ਸੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ। ਤੇਨਾਹ "**ਨ ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕੰ ਵ◌ਿਭਤ੍ਤਾ**"ਤਿ। ਅਵ◌ਿਭਾਗੇਨ ਗਹਿਤਵ◌ਤ੍ਥੂਸੁ ਵ◌ਿਭਾਗਤੋ ਗਹਣੰ ਲੋਕਸਿਦ੍ਧਮੇਤਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਯਥਾ ਨਾਮਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ। **ਪਜਹਨਕਪੁਗ੍ਗਲਾ**ਤਿ ''ਤੇ ਤਞ੍ਚੇਵ ਪਜਹਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਏਵ◌ੰ ਪਜਹਨਕਪੁਗ੍ਗਲਾ ਏਵ।

ਉਪਧਿਅਨੁਧਾਵ◌ਨਕਾਤਿ ਉਪਧੀਸੁ ਅਨੁਅਨੁਧਾਵ◌ਨਕਾ ਉਪਧਿਯੋ ਆਰਬ੍ਭ ਪਵ◌ਤ੍ਤਨਕਾ। **ਵ◌ਿਤਕ੍ਕਾਯੇ**ਵ◌ਾਤਿ ਕਾਮਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾਦਿਵ◌ਿਤਕ੍ਕਾਯੇਵ। **ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਨਾਨਤ੍ਤਤਾ**ਤਿ ਵ◌ਿਮੁਤ੍ਤਿਪਰਿਪਾਚਕਾਨੰ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨੰ ਪਰੋਪਰਿਯਤ੍ਤੰ। ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਵ◌ਸੇਨੇਵ ਤੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਜਾਤਾ। ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਤ੍ਥਾਯ ਵ◌ਿਪਸ੍ਸਨੰ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਯਾਵ ਨ ਤੰ ਮਗ੍ਗੇਨ ਸਮੁਗ੍ਘਾਤੇਨ੍ਤਿ, ਤਾਵ ਨਪ੍ਪਜਹਨ੍ਤਿ ਨਾਮ। ਇਤਿ ਹੇਟ੍ਠਿਮਾ ਤਯੋਪਿ ਅਰਿਯਾ ਅਪ੍ਪਹੀਨਸ੍ਸ ਕਿਲੇਸਸ੍ਸ ਵ◌ਸੇਨ ''ਨਪ੍ਪਜਹਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾ, ਪਗੇਵ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ। ਵ◌ੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਪਨ ਵ◌ਿਪਸ੍ਸਨੰ ਮਗ੍ਗੇਨ ਘਟੇਨ੍ਤਾ ਤੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਜਨਾ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਪਜਹਨ੍ਤਿ ਨਾਮ। ਤੇ ਏਵ ਤਤ੍ਥ ਸੀਘਕਾਰਿਨੋ ਖਿਪ੍ਪੰ ਪਜਹਨ੍ਤਿ ਨਾਮ, ਤੇਨਾਹ "**ਤਤ੍ਥਾ**"ਤਿਆਦਿ।

ਸੰਵ◌ੇਗੰ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਅਗ੍ਗਿੰ ਅਕ੍ਕਨ੍ਤਪੁਰਿਸੋ ਵ◌ਿਯ। **ਮਗ੍ਗੇਨਾ**ਤਿ ਅਨੁਕ੍ਕਮਾਗਤੇਨ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗੇਨ। **ਮਹਾਹਤ੍ਥਿਪਦੋਪਮੇ**ਤਿ ਮਹਾਹਤ੍ਥਿਪਦੋਪਮਸੁਤ੍ਤੇ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੦੦ ਆਦਯੋ)। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ''ਤਸ੍ਸ ਧਾਤਾਰਮ੍ਮਣਮੇਵ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਤਿ ਪਸੀਦਤਿ ਸਨ੍ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੦੨) ਏਤ੍ਥ ਅਤਿਤਿਕ੍ਖਨਾਤਿਤਿਕ੍ਖ-ਨਾਤਿਮਨ੍ਦਅਤਿਮਨ੍ਦ-ਪੁਗ੍ਗਲਵ◌ਸੇਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ (ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੩੦੨) ਤਯੋ ਵ◌ਾਰਾ ਉਦ੍ਧਟਾ, ਤਤ੍ਥ ਮਜ੍ਝਿਮਵ◌ਸੇਨੇਵ ਪਞ੍ਹੋ ਕਥਿਤੋ। **ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਭਾਵ◌ਨੇ**ਤਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਭਾਵ◌ਨਾਸੁਤ੍ਤੇ, ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਮਜ੍ਝਿਮਨਯੇਨੇਵ ਪਞ੍ਹੋ ਕਥਿਤੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਇਮੇਸੂ**"ਤਿਆਦਿ।

ਤਨ੍ਤਿ ''ਉਪਧੀ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕੰ। **ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਮੂਲ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਪਿ ਵ◌ਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਕਾਰਣੰ। **ਨਿਗ੍ਗਹਣੋ**ਤਿ ਨਿਰੁਪਾਦਾਨੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਨਿਤ੍ਤਣ੍ਹੋ**"ਤਿ।

੧੫੫. **ਯੇ ਪਜਹਨ੍ਤੀ**ਤਿ ''ਤੇ ਤਞ੍ਚੇਵ ਪਜਹਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਏਵ◌ੰ ਵ◌ੁਤ੍ਤਪੁਗ੍ਗਲਾ। **ਤੇ ਇਮੇ ਨਾਮ ਏਤ੍ਤਕੇ ਕਿਲੇਸੇ ਪਜਹਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਯੇ ਤੇ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ ਲਾਭਿਨੋ ਚ ਪਞ੍ਚ ਕਾਮਗੁਣੇ ਏਤ੍ਤਕੇ ਤੰਤੰਝਾਨਾਦਿਵ◌ਤ੍ਥੁਕੇ ਚ ਤੰਤੰਮਗ੍ਗਵ◌ਜ੍ਝਤਾਯ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਏਤ੍ਤਕੇ ਕਿਲੇਸੇ ਪਜਹਨ੍ਤਿ। **ਯੇ ਨਪ੍ਪਜਹਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨਯਾਨੁਸਾਰੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਅਸੁਚਿਸੁਖੰ** ਕਾਯਾਸੁਚਿਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਾ। **ਅਨਰਿਯੇਹੀ**ਤਿ

ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇਹਿ। **ਪਟਿਲਾਭਤੋ ਭਾਯਿਤਬ੍ਬਂ** ਕਿਲੇਸਦੁਕ੍ਖਗਤਿਕਤ੍ਤਾ। **ਵਿਪਾਕਤੋ ਭਾਯਿਤਬ੍ਬਂ** ਅਪਾਯਦੁਕ੍ਖਗਤਿਕਤ੍ਤਾ। **ਗਣਤੋਪਿ ਕਿਲੇਸਤੋਪਿ ਵਿਵਿਤ੍ਤਸੁਖਨ੍ਤਿ** ਗਣਸਙ੍ਗਣਿਕਤੋ ਚ ਕਿਲੇਸਸਙ੍ਗਣਿਕਤੋ ਚ ਵਿਵਿਤ੍ਤਸੁਖਂ। **ਰਾਗਾਦਿਵੂਪਸਮਤ੍ਤਾਯਾ**ਤਿ ਰਾਗਾਦਿਵੂਪਸਮਾਵਹਂ ਸੁਖਂ। **ਨ ਭਾਯਿਤਬ੍ਬਂ** ਸਮ੍ਪਤਿ ਆਯਤਿਞ੍ਚ ਏਕਨ੍ਤਹਿਤਭਾਵਤੋ।

੧੫੬. **ਇਞ੍ਜਿਤਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੇ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਇਞ੍ਜਨ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਇਞ੍ਜਤਿ ਤੇਨਾਤਿ **ਇਞ੍ਜਿਤਂ**, ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਝਾਨਸ੍ਸ ਖੋਭਕਰਂ ਓਲਾਰਿਕਂ ਝਾਨਙ੍ਗਂ। **ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਂ ਅਨਿਞ੍ਜਨਂ** ਸਨ੍ਨਿਸਿਨ੍ਨਭਾਵਤੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਠਿਤੇ ਆਨੇਞ੍ਜਪ੍ਪਤ੍ਤੇ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੪੪-੨੪੫; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੮੪-੩੮੬; ਪਾਰਾ॰ ੧੨-੧੩)।

ਅਲਂ-ਸਦ੍ਦੋ ਯੁਤ੍ਤਤ੍ਥੋਪਿ ਹੋਤਿ – ''ਅਲਮੇਵ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਿਤੁਂ, ਅਲਂ ਵਿਮੁਚ੍ਚਿਤੁ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੭੨; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੨੪, ੧੨੮, ੧੩੪, ੧੪੩), ਤਸ੍ਮਾ **ਅਨਲਂ** ਅਨੁਸਙ੍ਗਂ ਕਾਤੁਂ ਅਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਅਕਤ੍ਤਬ੍ਬਆਲਯਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮੀ"**ਤਿ। **ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਂ ਅਲਂ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾਤਿ ਉਸ੍ਸਾਹਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਨਵਸੇਨ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਂ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਉਦ੍ਧਮ੍ਭਾਗਿਯਸਞ੍ਞਿਤਂ **ਅਣੁਂ ਵਾ** ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਸਞ੍ਞਿਤਂ **ਥੂਲਂ ਵਾ**, ਰੂਪਰਾਗੋਤਿ ਏਵਰੂਪਂ **ਅਣੁਂ ਵਾ** ਕਾਮਾਸਵੋ ਪਟਿਘਨ੍ਤਿ ਏਵਰੂਪਂ **ਥੂਲਂ ਵਾ**, ਮੁਦੁਨਾ ਪਵਤ੍ਤਿਆਕਾਰਵਿਸੇਸੇਨ **ਅਪ੍ਪਸਾਵਜ੍ਜਂ**, ਕਮ੍ਮਬਨ੍ਧਨਟ੍ਠੇਨ ਵਾ **ਅਪ੍ਪਸਾਵਜ੍ਜਂ**, ਤਬ੍ਬਿਪਰਿਯਾਯਤੋ **ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਂ** ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਨਾਤਿਤਿਕ੍ਖਪਞ੍ਞਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਦੇਸਨਾਯ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **"ਨੇਯਜਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਵਸੇਨਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਬ੍ਬਸੋ ਹਿ ਪਰਿਯਾਦਿਨ੍ਨਨਿਕਨ੍ਤਿਕਸ੍ਸ ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਸਞ੍ਞਾਵੇਦਯਿਤਨਿਰੋਧਸ੍ਸ ਆਗਤਤ੍ਤਾ **"ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨੇਵ ਨਿਟ੍ਠਾਪਿਤਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਤੋ ਨ ਵਿਭਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯਮੇਵ।

ਲਟੁਕਿਕੋਪਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੭. ਚਾਤੁਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫੭. **ਯਥਾਉਪਨਿਸ੍ਸਯੇਨਾ**ਤਿ ਯੋ ਯੋ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯੋ ਯਥਾਉਪਨਿਸ੍ਸਯੋ, ਤੇਨ ਯਥਾਉਪਨਿਸ੍ਸਯੇਨ ਸਮ੍ਮਾਪਯੋਗੇਨ। **ਪਤਿਟ੍ਠਹਿਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਸਨੇ ਪਤਿਟ੍ਠਂ ਪਟਿਲਭਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। **ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਾਨੀ**ਤਿ ਵਸ੍ਸਗ੍ਗਾਦਿਵਸੇਨ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਾਨਿ। **ਸਣ੍ਠਾਪਯਮਾਨਾ**ਤਿ ਸੁਵਿਭਤ੍ਤਭਾਵੇਨ ਠਪੇਨ੍ਤਾ।

ਅਵਿਨਿਬ੍ਭੋਗਸਦ੍ਦਨ੍ਤਿ ਵਿਨਿਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਸਦ੍ਦਂ। ਵਚੀਘੋਸੋਪਿ ਹਿ ਬਹੂਹਿ ਏਕਜ੍ਝਂ ਪਵਤ੍ਤਿਤੋ ਠਾਨਤੋ ਚ ਦੂਰਤਰੇ ਕੇਵਲਂ ਮਹਾਨਿਗ੍ਘੋਸੋ ਏਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸੋਤਪਥਮਾਗਚ੍ਛਤਿ। **ਮਚ੍ਛਵਿਲੋਪੇ**ਤਿ ਮਚ੍ਛੇ ਵਿਲੁਮ੍ਪਿਤ੍ਵਾ ਵਿਯ ਗਹਣੇ, ਮਚ੍ਛਾਨਂ ਵਾ ਨਯਨੇ।

੧੫੮. **ਵਸ੍ਸਗ੍ਗਤ੍ਥੇ**ਤਿ ਨਿਚ੍ਛਯਤ੍ਥੇ, ਇਦਂ ਤਾਵ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਵਚਨਂ ਏਕਨ੍ਤਸੋਤਬ੍ਬਂ, ਪਚ੍ਛਾ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਕਾਤਬ੍ਬਂ ਕਰੋਥਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਵਚਨਪਰਿਹਾਰੋ**ਤਿ ਤੇਹਿ ਸਕ੍ਯਰਾਜੂਹਿ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨਸ੍ਸ ਪਰਿਹਾਰੋ। **ਲੇਸਕਪ੍ਪ**ਨ੍ਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯਲੇਸਂ। **ਧੁਰਵਹਾ**ਤਿ ਧੁਰਵਾਹਿਨੋ, ਧੋਰਯ੍ਹਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਾਦਮੂਲ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਚਾਰਂ ਵਦਤਿ। **ਵਿਗਚ੍ਛਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਹਾਯਿਸ੍ਸਤਿ। **ਪਟਿਪ੍ਫਰਿਤੋ**ਤਿ ਨ ਭਗਵਤੋ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵ, ਸਕ੍ਯਰਾਜੂਨਂ ਪੁਰਤੋਪਿ ਵਿਪ੍ਫਰਿਤੋਵ ਹੋਤਿ।

੧੫੯. **ਅਭਿਨਨ੍ਦਤੂ**ਤਿ ਅਭਿਮੁਖੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਮੋਦਤੁ। **ਅਭਿਵਦਤੂ**ਤਿ ਅਭਿਰੂਪਵਸੇਨ ਵਦਤੁ। **ਪਸਾਦਞ੍ਞਥਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਪ੍ਪਸਾਦਸ੍ਸ ਵਿਪਰਿਣਾਮੋ ਹੀਨਾਯਾਵਤ੍ਤਨਸਙ੍ਖਾਤਂ ਪਰਿਵਤ੍ਤਨਂ, ਤੇਨਾਹ **"ਵਿਬ੍ਭਮਨ੍ਤਾਨਂ। ਵਿਪਰਿਣਾਮਞ੍ਞਥਤ੍ਤ"**ਨ੍ਤਿ। ਕਾਰਣੂਪਚਾਰੇਨ ਸਸ੍ਸੇਸੁ ਬੀਜਪਰਿਯਾਯੋਤਿ ਆਹ **"ਬੀਜਾਨਂ ਤਰੁਣਾਨਨ੍ਤਿ ਤਰੁਣਸਸ੍ਸਾਨ"**ਨ੍ਤਿ। ਤਰੁਣਭਾਵੇਨੇਵ ਤਸ੍ਸ ਭਾਵਿਨੋ ਫਲਸ੍ਸ ਅਭਾਵੇਨ **ਵਿਪਰਿਣਾਮੋ**।

੧੬੦. ਕਤੁਬ੍ਬਸ੍ਸ ਸਰਸੇਨੇਵ ਕਰਣੰ ਚਿਤ੍ਤਰੁਚਿਯੰ, ਨ ਤਥਾ ਪਰਸ੍ਸ ਉਸ੍ਸਾਦਨੇਨਾਤਿ ਆਹ – “**ਪਕ੍ਕੋਸਿਯਮਾਨਾਨੰ ਗਮਨੰ ਨਾਮ ਨ ਫਾਸੁਕ**”ਨ੍ਤਿ। ਮਯਮ੍ਪਿ ਭਗਵਾ ਵਿਯ **ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰੇਨੇਵ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਦੀਪੇਤਿ** ਪਕਤਿਯਾ ਵਿਵੇਕਜ੍ਝਾਸਯਭਾਵਤੋ ਵਿਰਦ੍ਧੋ ਆਗਤਸ੍ਸ ਭਾਰਸ੍ਸ ਅਵਹਨਤੋਯੇਵ। ਤੇਨਾਹ “**ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਾਰਭਾਵਂ ਨ ਅਵ੍ਵਾਸੀ**”ਤਿ।

੧੬੧. **ਕਸ੍ਮਾ ਆਰਭੀ**ਤਿ? ਸਪ੍ਪਾਯਤੋ। ਪਞ੍ਚਸਤਾ ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਭਿਨਵਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਸੰ ਓਵਾਦਦਾਨਤ੍ਥੰ ਭਗਵਾ ਇਮੰ ਦੇਸਨੰ ਆਰਭੀਤਿ।

੧੬੨. **ਕੋਧੁਪਾਯਾਸਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕੁਜ੍ਝਨਟ੍ਠੇਨ ਕੋਧੋ, ਸ੍ਵੇਵ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਕਾਯਸ੍ਸ ਚ ਅਤਿਪ੍ਪਮਦ੍ਦਨਮਥਨੁਪ੍ਪਾਦਨੇਹਿ ਦਲ੍ਹੰ ਆਯਾਸਟ੍ਠੇਨ ਉਪਾਯਾਸੋ। ਅਨੇਕਵਾਰੰ ਪਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਮਵੇਤੰ ਸਤ੍ਤੰ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਸੀਸੰ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤੁੰ ਅਦਤ੍ਵਾ ਅਨਯਬ੍ਯਸਨਪਾਪਨੇਨ ਕੋਧੁਪਾਯਾਸਸ੍ਸ ਊਮਿਸਦਿਸਤਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। ਤੇਨਾਹ “**ਕੋਧੁਪਾਯਾਸੇ**”ਤਿਆਦਿ।

੧੬੩. **ਓਦਰਿਕਤ੍ਤੇਨ ਖਾਦਿਤੋ**ਤਿ ਓਦਰਿਕਭਾਵੇਨ ਆਮਿਸਗੇਧੇਨ ਮਿਚ੍ਛਾਜੀਵੇਨ ਜੀਵਿਕਾਕਪ੍ਪਨੇਨ ਨਾਸਿਤਸੀਲਾਦਿਗੁਣਤਾਯ ਖਾਦਿਤਧਮ੍ਮਸਰੀਰੋ।

੧੬੪. **ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣਾਵਟ੍ਟੇ ਨਿਮੁਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਾਮਰਾਗਾਭਿਭੂਤੇ ਸਤ੍ਤੇ ਇਤੋ ਚ ਏਤ੍ਤੋ, ਏਤ੍ਤੋ ਚ ਇਤੋਤਿ ਏਵਂ ਮਨਾਪਿਯਰੂਪਾਦਿਵਿਸਯਸਙ੍ਖਾਤੇ ਆਵਟ੍ਟੇ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਸੰਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਯਥਾ ਤਤੋ ਬਹਿਭੂਤੇ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮੇ ਚਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ, ਏਵਂ ਆਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਬ੍ਯਸਨਾਪਾਦਨੇਨ ਕਾਮਗੁਣਾਨੰ ਆਵਟ੍ਟਸਦਿਸਤਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। ਤੇਨਾਹ “**ਯਥਾ ਹੀ**”ਤਿਆਦਿ।

੧੬੫. **ਰਾਗਾਨੁਦ੍ਧਂਸਿਤੇਨਾ**ਤਿ ਰਾਗੇਨ ਅਨੁਦ੍ਧਂਸਿਤੇਨ। ਚਣ੍ਡਮਚ੍ਛੰ ਆਗਮ੍ਮਾਤਿ ਸੁਸੁਕਾਦਿਚਣ੍ਡਮਚ੍ਛੰ ਆਗਮ੍ਮ। **ਮਾਤੁਗਾਮੰ ਆਗਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਮਾਤੁਗਾਮੋ ਹਿ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਰਹਿਤੰ ਅਧੀਰਪੁਰਿਸੰ ਇਤ੍ਥਿਕੁਤ੍ਤਭੂਤੇਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਹਾਵਭਾਵਵਿਲਾਸੇਹਿ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਧੀਰਜਾਤਿਯਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਰੂਪਾਦੀਹਿ ਪਲੋਭਨਵਸੇਨ ਅਨਵਸੇਸੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪਕਾਰਧਮ੍ਮੇ ਸੀਲਾਦਿਕੇ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤੁੰ ਅਸਮਤ੍ਥੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਅਨਯਬ੍ਯਸਨੰ ਪਾਪੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ – “**ਮਾਤੁਗਾਮੰ ਆਗਮ੍ਮ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਕਾਮਰਾਗੋ ਵਿਬ੍ਭਮਤੀ**”ਤਿ।

ਭਯੰ ਨਾਮ ਯਤ੍ਥ ਭਾਯਿਤਬ੍ਬਵਤ੍ਥੁ, ਤਤ੍ਥ ਓਤਰਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਹੋਤਿ, ਨ ਅਨੋਤਰਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਤੰ ਓਤਰਿਤ੍ਵਾ ਭਯੰ ਵਿਨੋਦੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਕਿਚ੍ਚੰ ਸਾਧੇਤਬ੍ਬੰ, ਇਤਰਥਾ ਚਤ੍ਥਸਿਦ੍ਧਿ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥੰ ਉਪਮੋਪਮਿਤਬ੍ਬਸਰੂਪਵਸੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ “**ਯਥਾ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਉਦਕੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਆਨਿਸੰਸੋ** ਪਿਪਾਸਵਿਨਯਨੰ ਸਰੀਰਸੁਦ੍ਧਿ ਪਰਿਲ਼ਾਹੂਪਸਮੋ ਕਾਯਉਤੁਗ੍ਗਾਹਾਪਨਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦਿ। **ਸਾਸਨੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਆਨਿਸੰਸੋ** ਪਨ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖੂਪਸਮੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਨ ਸੀਲਾਨਿਸੰਸਾਦਿਵਸੇਨ ਅਨੇਕਵਿਧੋ, ਸੋ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੯) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੋ ਆਨਿਸੰਸੋ ਹੋਤਿ** ਤਾਨਿ ਭਯਾਨਿ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯ ਪਵਤ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਇਮਾਨਿ ਅਭਾਯਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਕੋਧੂਪਾਯਾਸਾਦਿਭਯਾਨਿ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯ ਪਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਅਭਾਯਿਤ੍ਵਾ। ਕੋਧੂਪਾਯਾਸਾਦਯੋ ਹਿ ਭਾਯਤਿ ਏਤਸ੍ਮਾਤਿ ਭਯਾਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਥੇਰੋ**ਤਿ ਮਹਾਧਮ੍ਮਰਕ੍ਖਿਤਤ੍ਥੇਰੋ। ਕਾਮੰ ਪਹਾਨਾਭਿਸਮਯਕਾਲੋ ਏਵ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਭਿਸਮਯੋ, ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਪਨ ਸੰਕਿਲੇਸਵੋਦਾਨਧਮ੍ਮੇਸੁ ਕਿਚ੍ਚੰ ਅਸੰਕਿਣ੍ਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ਸਮਾਨਕਾਲਿਕਮ੍ਪਿ ਅਸਮਾਨਕਾਲਿਕੰ ਵਿਯ ਵੁਤ੍ਤੰ “**ਤਣ੍ਹਾਸੋਤੰ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਾਰੰ ਦਟ੍ਠੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤੀ**”ਤਿ। ਸੇਸੰ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਚਾਤੁਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੮. ਨਲ਼ਕਪਾਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੬. ਯਤ੍ਥ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਪਮੁਖੋ ਵਾਨਰੋ ਨਲ਼ਕੇਨ ਪਾਨੀਯੰ ਪਿਵਿ, ਸਾ ਪੋਕ੍ਖਰਣੀ, ਤਸ੍ਸਾਮਨ੍ਤੋ ਭੂਮਿਪ੍ਪਦੇਸੋ, ਤਤ੍ਥ ਨਿਵਿਟ੍ਠਗਾਮੋ ਚ ‘‘ਨਲ਼ਕਪਾਨ’’ਨ੍ਤੇਵ ਪਞ੍ਞਾਯਿਤ੍ਥ, ਇਧ ਪਨ ਗਾਮੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋਤਿ ਆਹ “**ਨਲ਼ਕਪਾਨੇਤਿ ਏਵਂਨਾਮਕੇ ਗਾਮੇ**”ਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਤਮਤ੍ਥੰ

ਆਗਮਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਿਰਾ**"ਤਿ ਆਰਦ੍ਧੰ। **ਪਵ੍ਵ**ਵ◌ਾਤਿ ਇਤਿਕਤ੍ਤਬ੍ਬਤਾਯ ਪਵ੍ਵਾਯ ਪਵ੍ਵਵ◌ਾ।

ਥੂਲਦੀਘਬਹੁਲਭਾਵ◌ੇਨ ਮਹਤੀਹਿ ਦਾਠਿਕਾਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ **ਮਹਾਦਾਠਿਕੋ**। ''ਉਦਕਰਕ੍ਖਸੋ ਅਹ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਾਨਰਾਨੰ ਕਞ੍ਚਿ ਅਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵ◌ਾ ''ਸਬ੍ਬੇ ਤੁਮ੍ਹੇ ਮਮ ਹਤ੍ਥਗਤਾ''ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਤੁਮ੍ਹੇ ਪਨ ਸਬ੍ਬੇ ਖਾਦਿਸ੍ਸਾਮੀ**"ਤਿ ਆਹ। **ਧਮਿ...ਪੇ॰... ਪਿਵ◌ਿਸੂ**ਤਿ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੇਨ ਗਹਿਤਨਲ਼ੋ ਅਨਵਸੇਸੋ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਸਬ੍ਬਸਨ੍ਧੀਨੰ ਨਿਬ੍ਬਾਧੇਨ ਏਕਚ੍ਛਿਦ੍ਦੋ ਅਹੋਸਿ। **ਨੇਵ ਮੰ ਤ੍ਵ◌ੰ ਵਧਿਸ੍ਸਸੀ**ਤਿ ਉਦਕਰਕ੍ਖਸ ਤ੍ਵ◌ੰ ਵਧਿਤੁਕਾਮੋਪਿ ਮਮ ਪੁਰਿਸਥਾਮੇਨ ਨ ਵਧਿਸ੍ਸਸਿ।

ਏਵ◌ੰ ਪਨ ਵਤ੍ਵ◌ਾ ਮਹਾਸਤ੍ਤੋ ''ਅਯੰ ਪਾਪੋ ਏਤ੍ਥ ਪਾਨੀਯੰ ਪਿਵਨ੍ਤੇ ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਸਤ੍ਤੇ ਮਾ ਬਾਧਯਿਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਕਰੁਣਾਯਮਾਨੋ ''ਏਤ੍ਥ ਜਾਯਨ੍ਤਾ ਨਲ਼ਾ ਸਬ੍ਬੇ ਅਪਬ੍ਬਬਨ੍ਧਾ ਏਕਚ੍ਛਿਦ੍ਦਾਵ ਹੋਨ੍ਤੂ''ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਯ ਗਤੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾ**"ਤਿਆਦਿ।

੧੬੭. ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਪ੍ਪਮੁਖਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤਾ ''ਕਚ੍ਚਿ ਤੁਮ੍ਹੇ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਾ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤਾਤਿ ਥੇਰੋ "**ਤਗ੍ਘ ਮਯੰ, ਭਨ੍ਤੇ**"ਤਿ ਆਹ।

ਸਚੇ ਪਬ੍ਬਜਤਿ, ਜੀਵ◌ਿਤੰ ਲਭਿਸ੍ਸਤਿ, ਨੋ ਅਞ੍ਞਥਾਤਿ ਰਞ੍ਞਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ ਅਭਿਨੀਤਾਤਿ **ਰਾਜਾਭਿਨੀਤਾ। ਚੋਰਾਭਿਨੀਤਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਚੋਰਾਨੰ ਮੂਲੰ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ** ''ਕਣ੍ਟਕਸੋਧਨੰ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। **ਆਜੀਵ◌ਿਕਾਯਾ**ਤਿ ਆਜੀਵ◌ੇਨ ਜੀਵ◌ਿਤਵ◌ੁਤ੍ਤਿਯਾ। **ਇਮੇਸੁ ਪਨ** ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਤ੍ਥੇਰਾਦੀਸੁ।

ਵ◌ਿਵ◌ੇਕ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਕਾਲਿਕਕਿਰਿਯਪ੍ਪਧਾਨੰ ''ਅਬਜਾਪਜ੍ਜੰ ਉਪੇਤ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਵ◌ਿਯਾਤਿ ਆਹ – "**ਵ◌ਿਵ◌ਿਚ੍ਚਾ**"ਤਿ, ਵ◌ਿਵ◌ਿਚ੍ਚਿਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਿਵ◌ਿਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਿਨਾ ਹੁਤ੍ਵ◌ਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਬ੍ਬਜਿਤਕਿਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸ ਸਾਰੁਪ੍ਪਕਿਚ੍ਚੰ। **ਸਮਣਕਿਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਣਭਾਵਕਰਣਕਿਚ੍ਚੰ। ਯਦਗ੍ਗੇਨ ਹਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤਕਿਚ੍ਚੰ ਕਾਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਤਦਗ੍ਗੇਨ ਸਮਣਭਾਵਕਰਮ੍ਪਿ ਕਿਚ੍ਚੰ ਕਾਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਸੋ ਯੇ**ਵ◌ਾ"ਤਿਆਦਿ।

੧੬੮. **ਅਪ੍ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕੇ** ਤਾਵ ਬਜਾਕਰੋਨ੍ਤੋ ਪਵਤ੍ਤੀਸੁ ਠਾਨੰ ਅਤੀਤੋਤਿ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਉਪਪਤ੍ਤੀਸੁ ਬਜਾਕਰੋਤਿ ਨਾਮ ਤਤ੍ਥ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯਾ ਅਭਾਵਕਿਤ੍ਤਨਤੋ। **ਮਹਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿਨੋ**ਤਿ ਵ◌ਿਪੁਲਪਮੋਦਾ।

੧੬੯. **ਇਮਸ੍ਸਾ**ਤਿ ''ਅਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਵਚਨੰ। ਇਮਸ੍ਸ ਠਿਤਸ੍ਸ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਾਮੰ ਦਿਟ੍ਠੋ ਵ◌ਾ ਹੋਤਿ ਅਨੁਸ੍ਸਵਸੁਤੋ ਵ◌ਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਸਮਾਧਿਪਕ੍ਖਿਕਾ ਧਮ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ,** ਸਮਾਧਿ ਪਨ **ਏਵ◌ੰਵ◌ਿਹਾਰੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵ◌ਿਹਾਰਸਦ੍ਦੇਨ ਗਹਿਤੋ। **ਏਵ◌ੰਵ◌ਿਮੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਵ◌ਿਮੁਤ੍ਤਿਸਦ੍ਦੇਨ ਫਲਵ◌ਿਮੁਤ੍ਤਿ ਗਹਿਤਾ। **ਚਰਤੋਪੀ**ਤਿ ਸਮਥਵ◌ਿਪਸ੍ਸਨਾਚਾਰੇਨ ਚਰਤੋਪਿ ਵ◌ਿਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ। ਉਪਾਸਕਉਪਾਸਿਕਾਠਾਨੇਸੁ ਲਬ੍ਭਮਾਨਮ੍ਪਿ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਅਪ੍ਪਕਭਾਵਤੋ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਅਨੁਦ੍ਧਟਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਸੇਸੰ ਸੁਵ◌ਿਞ੍ਞੇਯਜਮੇਵ।

ਨਲ਼ਕਪਾਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੮. ਗੋਲਿਯਾਨਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੭੩. **ਪਦਸਮਾਚਾਰੋ**ਤਿ ਤੰਤੰਪਚ੍ਚਯਭੇਦਦਸ੍ਸਨਾਯ ਵ◌ਿਗਤਤ੍ਤਾ ਪਕਾਰੇਹਿ ਦਲਿਦ੍ਦਸਮਾਚਾਰੋ ਸਿਥਿਲਸਮਾਚਾਰੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਤਾਦਿਸੋ ਸਮਾਚਾਰੋ ਥਿਰੋ ਦਲ਼੍ਹੋ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ "**ਦੁਬ੍ਬਲਸਮਾਚਾਰੋ**"ਤਿ। ''ਸਾਖਸਮਾਚਾਰੋ''ਤਿ ਵ◌ਾ ਪਾਠੋ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਲਗ੍ਗਨਟ੍ਠੇਨ ਸਾਖਾਸਦਿਸਸੀਲੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਓਲ਼ਾਰਿਕਾਚਾਰੋ**"ਤਿ। **ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਸਾਪੇਕ੍ਖੋ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਸਾਪੇਕ੍ਖਤਾਯ ਏਵ ਹਿਸ੍ਸ ਓਲ਼ਾਰਿਕਾਚਾਰਤਾ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਗਰੁਨਾ ਕਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੇ ਗਾਰਵਵਸੇਨ ਪਤਿਸ੍ਸਵਨੰ ਪਤਿਸ੍ਸੋ, ਪਤਿਸ੍ਸਵਚਨਭੂਤੰ ਤੰਸਭਾਗਞ੍ਚ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਗਾਰਵਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਹ ਪਤਿਸ੍ਸੇਨਾਤਿ **ਸਪ੍ਪਤਿਸ੍ਸੇਨ,** ਸਪ੍ਪਤਿਸ੍ਸਵ◌ੇਨ ਓਵ◌ਾਦਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨੇਨ। ਪਤਿਸ੍ਸੀਯਤੀਤਿ ਵ◌ਾ

ਪਤਿਸ੍ਸੋ, ਗਰੁਕਾਤਬ੍ਬੋ, ਤੇਨ ਸਹ ਪਤਿਸ੍ਸੇਨਾਤਿ ਸਬ੍ਬਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਿਯ। ਤੇਨਾਹ “**ਸਜੇਟ੍ਠਕੇਨਾ**”ਤਿ। **ਸੇਰਿਵਿਹਾਰੋ** ਨਾਮ ਅਤ੍ਤਪ੍ਪਧਾਨਵਾਸੋ। ਤੇਨਾਹ “**ਨਿਰਙ੍ਕੁਸਵਿਹਾਰੇਨਾ**”ਤਿ।

ਅਨੁਪਖਜ੍ਜਾਤਿ ਅਨੁਪਕਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ। ਗਰੁਟ੍ਠਾਨਿਯਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰਂ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ ਅਨੁਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਤਤ੍ਥ ਯੋ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਆਭਿਸਮਾਚਾਰਿਕਨ੍ਤਿ ਅਭਿਸਮਾਚਾਰੇ ਭਵਂ। ਕਿਂ ਪਨ ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ “**ਵਤ੍ਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤਮ੍ਪੀ**”ਤਿ। ਨਾਤਿਕਾਲਸ੍ਸੇਵ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪੁਰਤੋ ਪਵਿਸਿਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਪਚ੍ਛਾ ਪਟਿਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਅਤਿਕਾਲੇ ਚ ਗਾਮਪ੍ਪਵੇਸੋ ਅਤਿਦਿਵਾ ਪਟਿਕ੍ਕਮਨਞ੍ਚ ਨਿਵਾਰਿਤਂ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਨ ਅਤਿਪਾਤੋ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਪਕਤਿਕੋ**ਤਿ ਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ। **ਅਚਾਪਲਜੇਨਾ**ਤਿ ਦਲ੍ਹਵਾਤਾਪਹਤਪਲ੍ਲਵਸਦਿਸੇਨ ਲੋਲਭਾਵੇਨ।

ਪਞ੍ਞਵਤਾਤਿ ਇਮਿਨਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਾਰੁਪ੍ਪੇਸੁ ਇਤਿਕਤ੍ਤਬ੍ਬੇਸੁ ਉਪਾਯਪਞ੍ਞਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ, ਨ ਸੁਤਮਯਪਞ੍ਞਾ। **ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਅਭਿਵਿਨਯੇ ਯੋਗੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਭਾਵਨਾਪਞ੍ਞਾਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮੇ ਯੋਗੋ ਪਕਾਸਿਤੋ। **ਯੋਗੋ**ਤਿ ਚ ਪਰਿਚਯੋ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਵਸੇਨ।

ਆਰੁਪ੍ਪਾਤਿ ਇਮਿਨਾ ਚਤਸ੍ਸੋਪਿ ਅਰੂਪਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਗਹਿਤਾ, ਤਾ ਪਨ ਚਤੂਹਿ ਰੂਪਸਮਾਪਤ੍ਤੀਹਿ ਵਿਨਾ ਨ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ – “**ਆਰੁਪ੍ਪਾਤਿ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਅਟ੍ਠਪਿ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਵੁਤ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤੀ**”ਤਿ। **ਕਸਿਣੇ**ਤਿ ਦਸਵਿਧੇ ਕਸਿਣੇ। **ਏਕਂ ਪਰਿਕਮ੍ਮਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਏਕਭਾਵਨਾ ਪਰਿਕਮ੍ਮਦੀਪਨਂ ਖਨ੍ਧਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ। ਤੇਨਾਹ “**ਪਗੁਣਂ ਕਤ੍ਵਾ**”ਤਿ। ਕਸਿਣਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਪਨ ਤਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ ਗਹਿਤਂ ਹੋਤਿ, ਲੋਕਿਯਾ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਗਹਿਤਾਤਿ ਆਹ “**ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮੇਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮੇ ਦਸ੍ਸੇਤੀ**”ਤਿ। **ਨੇਯ੍ਯਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞਾਰੇਤ੍ਵਾ ਞਾਤਬ੍ਬਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਵਸੇਨਾਤਿ।

ਗੋਲਿਯਾਨਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੧੦. ਕੀਟਾਗਿਰਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੭੪. ਪਞ੍ਚ ਆਨਿਸਂਸੇਤਿ ਅਪ੍ਪਾਬਾਧਤਾਦਿਕੇ ਪਞ੍ਚ ਗੁਣੇ। ਤਤ੍ਥ ਅਕ੍ਖਿਰੋਗਕੁਚ੍ਛਿਰੋਗਾਦੀਨਂ ਅਭਾਵੋ **ਅਪ੍ਪਾਬਾਧਤਾ**। ਸਰੀਰੇ ਤੇਸਂ ਕੁਪ੍ਪਨਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਭਾਵੋ **ਅਪ੍ਪਾਤਙ੍ਕਂ**। ਸਰੀਰਸ੍ਸ ਉਟ੍ਠਾਨਸੁਖਤਾ **ਲਹੁਟ੍ਠਾਨਂ। ਬਲਂ** ਨਾਮ ਕਾਯਬਲਂ। **ਫਾਸੁਵਿਹਾਰੋ** ਇਰਿਯਾਪਥਸੁਖਤਾ। **ਅਨੁਪਕ੍ਖਨ੍ਤਾਨੀ**ਤਿ ਦੁਚ੍ਚਜਨਵਸੇਨ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਅਨੁਪਵਿਟ੍ਠਾਨਿ। **ਸਞ੍ਜਾਨਿਸ੍ਸਥਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਇਤਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਆਦਿਅਤ੍ਥੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਤਿ ਏਵਂ ਆਨਿਸਂਸਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੧੭੫. ਆਵਾਸੇ ਨਿਯੁਤ੍ਤਾਤਿ **ਆਵਾਸਿਕਾ** ਤਸ੍ਸ ਅਨਤਿਵਤ੍ਤਨਤੋ। ਤੇਨਾਹ “**ਨਿਬਦ੍ਧਵਾਸਿਨੋ**”ਤਿ, ਨਿਯਤਵਾਸਿਨੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਨ੍ਨਿਬਨ੍ਧਾ**ਤਿ ਨਿਬਨ੍ਧਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਬਜਾਪਾਰੋ, ਤਤ੍ਥ ਬਨ੍ਧਾ ਪਸੁਤਾ ਉਸ੍ਸੁਕਾਤਿ ਤਨ੍ਨਿਬਨ੍ਧਾ। ਕਥਂ ਤੇ ਤਤ੍ਥ ਨਿਬਨ੍ਧਾਤਿ ਆਹ “**ਅਕਤਂ ਸੇਨਾਸਨ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕੇਨ ਕਾਲੇਨ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਂ **ਕਾਲਿਕਂ** ਸੋ ਪਨ ਕਾਲੋ ਅਨਾਗਤੋ ਏਵ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ “**ਅਨਾਗਤੇ ਕਾਲੇ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬ**”ਨ੍ਤਿ।

੧੭੮. ਏਤ੍ਤਕਾ ਵੇਦਨਾ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਅਟ੍ਠਾਰਸਪਿ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਨਿਸ੍ਸਿਤਾ ਵੇਦਨਾ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਾ, ਗੇਹਸ੍ਸਿਤਾ **ਨ ਸੇਵਿਤ੍ਤਬ੍ਬਾ**।

੧੮੧. ਤਂ ਕਤਂ ਸੋਲ਼ਸਵਿਧਸ੍ਸਪਿ ਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਨਿਟ੍ਠਿਤਤ੍ਤਾ। **ਅਨੁਲੋਮਿਕਾਨੀ**ਤਿ ਉਤੁਸੁਖਭਾਵੇਨ ਅਨੁਰੂਪਾਨਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਸਪ੍ਪਾਯਾਨੀ**"ਤਿ। **ਸਮਾਨਂ ਕੁਰੁਮਾਨਾ**ਤਿ ਓਮਤ੍ਤਂ ਅਧਿਮਤ੍ਤਞ੍ਚ ਪਹਾਯ ਸਮਕਿਚ੍ਚਂ ਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਾ।

੧੮੨. ਤੇ ਦ੍ਵੇ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਤੇ ਆਦਿਤੋ ਵੁਤ੍ਤਾ ਦ੍ਵੇ।

ਉਭਤੋ (ਅ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੩.੭.੧੪) ਉਭਯਥਾ ਉਭੋਹਿ ਭਾਗੇਹਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋਤਿ **ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤੋ** ਏਕਦੇਸਸਰੂਪੇਕਸੇਸਨਯੇਨ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਭਿਧਮ੍ਮਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਪੁ॰ ਪ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੪) ''ਦ੍ਵੀਹਿ ਭਾਗੇਹਿ ਦ੍ਵੇ ਵਾਰੇ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋਤਿ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਕੇਚਿ ਤਾਵ ਥੇਰਾ – ''ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਵਿਮੋਕ੍ਖੇਨ, ਮਗ੍ਗੇਨ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਿਮੋਕ੍ਖੇਨ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋਤਿ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਅਞ੍ਞੇ ਥੇਰਾ – ''ਅਯਂ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਰੂਪਤੋ ਮੁਚ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਨਾਮਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਠਿਤੋ ਪੁਨ ਤਤੋ ਮੁਚ੍ਚਨਤੋ ਨਾਮਨਿਸ੍ਸਿਤਕੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਚ ਸਾਧਕਂ –

''ਅਚ੍ਚਿ ਯਥਾ ਵਾਤਵੇਗੇਨ ਖਿਤ੍ਤਾ, (ਉਪਸਿਵਾਤਿ ਭਗਵਾ,)
ਅਤ੍ਥਂ ਪਲੇਤਿ ਨ ਉਪੇਤਿ ਸਙ੍ਖਂ।
ਏਵਂ ਮੁਨਿ ਨਾਮਕਾਯਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ,
ਅਤ੍ਥਂ ਪਲੇਤਿ ਨ ਉਪੇਤਿ ਸਙ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ॥ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੧੦੮੦; ਚੂਲ਼ਨਿ॰ ਉਪਸੀਵਮਾਣਵਪੁਚ੍ਛਾ ੧੧; ਉਪਸੀਵਮਾਣਵਪੁਚ੍ਛਾਨਿਦ੍ਦੇਸ ੪੩) –

ਇਮਂ ਸੁਤ੍ਤਪਦਂ ਵਤ੍ਵਾ ''ਨਾਮਕਾਯਤੋ ਚ ਰੂਪਕਾਯਤੋ ਚ ਸੁਵਿਮੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਸੁਤ੍ਤੇ ਹਿ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨਲਾਭਿਨੋ ਉਪਸਿਵਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਭਗਵਤਾ ਨਾਮਕਾਯਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋਤਿ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤੋਤਿ ਅਕ੍ਖਾਤੋਤਿ। ਅਪਰੇ ਪਨ ''ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਵਿਮੋਕ੍ਖੇਨ ਏਕਵਾਰਂ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ, ਮਗ੍ਗੇਨ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਿਮੋਕ੍ਖੇਨ ਏਕਵਾਰਂ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋਤਿ ਏਵਂ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਪਠਮਵਾਦੇ ਦ੍ਵੀਹਿ ਭਾਗੇਹਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋਤਿ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤੋ। ਦੁਤਿਯਵਾਦੇ ਉਭਤੋਭਾਗਤੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋਤਿ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤੋ। ਤਤਿਯਵਾਦੇ ਪਨ ਦ੍ਵੀਹਿ ਭਾਗੇਹਿ ਦ੍ਵੇ ਵਾਰੇ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋਤਿ ਅਯਮੇਤੇਸਂ ਵਿਸੇਸੋ। ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਕਿਲੇਸਾ ਵਾ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਸਮੁਚ੍ਛੇਦੇਹਿ ਕਾਯਦ੍ਵਯਤੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤਾ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਦ੍ਵੀਹਿ ਭਾਗੇਹੀ**"ਤਿਆਦਿ।

ਸੋਤਿ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤੋ। ਕਾਮਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਰੂਪਾਵਚਰਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਮ੍ਪਿ ਅਰੂਪਾਵਚਰਜ੍ਝਾਨਂ ਵਿਯ ਦੁਵਙ੍ਗਿਕਂ ਆਨੇਞ੍ਜਪ੍ਪਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਂ ਪਨ ਪਦਟ੍ਠਾਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤੋ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ ਰੂਪਕਾਯਤੋ ਅਵਿਮੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਤਞ੍ਹਿ ਕਿਲੇਸਕਾਯਤੋਵ ਵਿਮੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਰੂਪਕਾਯਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤੋ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ – "**ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਅਰੂਪ...ਪੇ॰... ਪਞ੍ਚਵਿਧੋ ਹੋਤੀ**"ਤਿ। ''ਰੂਪੀ ਰੂਪਾਨਿ ਪਸ੍ਸਤੀ''ਤਿਆਦਿਕੇ ਨਿਰੋਧਸਮਾਪਤ੍ਤਿਅਨ੍ਤੇ ਅਟ੍ਠ ਵਿਮੋਕ੍ਖੇ ਵਤ੍ਵਾ – ''ਯਤੋ ਚ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਇਮੇ ਅਟ੍ਠ ਵਿਮੋਕ੍ਖੇ ਕਾਯੇਨ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤਿ, ਪਞ੍ਞਾਯ ਚਸ੍ਸ ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਸਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਆਨਨ੍ਦ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਯਦਿਪਿ **ਮਹਾਨਿਦਾਨੇ** (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੨੯-੧੩੦) ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਪਨ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤਸੇਟ੍ਠਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਇਧ ਸਬ੍ਬਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤਸਙ੍ਗਹਣਤ੍ਥਂ "**ਪਞ੍ਚਵਿਧੋ ਹੋਤੀ**"ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ "**ਪਾਲ਼ਿ ਪਨੇਤ੍ਥ...ਪੇ॰... ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਅਟ੍ਠਵਿਮੋਕ੍ਖਲਾਭਿਨੋ ਵਸੇਨ ਆਗਤਾ**"ਤਿ ਆਹ। ਇਧਾਪਿ ਹਿ ਕੀਟਾਗਿਰਿਸੁਤ੍ਤੇ ''ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ...ਪੇ॰... ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਅਰੂਪਸਮਾਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤਾ, ਸੇਟ੍ਠੋ ਚ ਵੁਤ੍ਤੋ ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣੂਪਪਤ੍ਤਿਤੋ। ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਹਿ ਪਞ੍ਚਸੁ ਪੁਰਿਮਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਨਿਰੋਧਂ ਨ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤਾ ਨਾਮ। ਅਟ੍ਠਸਮਾਪਤ੍ਤਿਲਾਭੀ ਅਨਾਗਾਮੀ ਤਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤੋਤਿ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤਸੇਟ੍ਠੋ ਨਾਮ।

ਕਤਮੋ ਚ ਪੁਗ੍ਗਲੋਤਿਆਦੀਸੁ **ਕਤਮੋ**ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਾਵਚਨਂ, **ਪੁਗ੍ਗਲੋ**ਤਿ ਅਸਾਧਾਰਣਤੋ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਵਚਨਂ। **ਇਧਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਾਸਨੇ। **ਏਕਚ੍ਚੋ**ਤਿ ਏਕੋ। **ਅਟ੍ਠ ਵਿਮੋਕ੍ਖੇ ਕਾਯੇਨ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤੀ**ਤਿ ਅਟ੍ਠ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਸਹਜਾਤਨਾਮਕਾਯੇਨ ਪਟਿਲਭਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤਿ। **ਪਞ੍ਞਾਯ ਚਸ੍ਸ ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਸਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ ਹੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਞ੍ਞਾਯ ਸਙ੍ਖਾਰਗਤਂ, ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋਪਿ ਆਸਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤੋਤਿ ਵਿਸੇਸਤੋ ਪਞ੍ਞਾਯ ਏਵ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ, ਨ ਤਸ੍ਸਾ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਭੂਤੇਨ ਅਟ੍ਠਵਿਮੋਕ੍ਖਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਸਾਤਿਸਯੇਨ ਸਮਾਧਿਨਾਤਿ ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤੋ। ਯੋ ਅਰਿਯੋ ਅਨਧਿਗਤਅਟ੍ਠਵਿਮੋਕ੍ਖੇਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਆਸਵੇਹਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਅਧਿਗਤੇਪਿ ਹਿ ਰੂਪਜ੍ਝਾਨਵਿਮੋਕ੍ਖੇ ਨ ਸੋ ਸਾਤਿਸਯਸਮਾਧਿਨਿਸ੍ਸਿਤੋਤਿ ਨ ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋਵਾਯਮਤ੍ਥੋ। ਅਰੂਪਜ੍ਝਾਨੇਸੁ ਪਨ ਏਕਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਸਤਿ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤੋਯੇਵ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਤੇਨ ਹਿ ਅਟ੍ਠਵਿਮੋਕ੍ਖੇਕਦੇਸੇਨ ਤਂਨਾਮਦਾਨਸਮਤ੍ਥੇਨ ਅਟ੍ਠਵਿਮੋਕ੍ਖਲਾਭੀਤ੍ਵੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਸਮੁਦਾਯੇ ਹਿ ਪਵਤ੍ਤੋ ਵੋਹਾਰੋ ਅਵਯਵੇਪਿ ਦਿਸ੍ਸਤਿ ਯਥਾ ''ਸਤ੍ਤਿਸਯੋ''ਤਿ। **ਪਾਲ਼ੀ**ਤਿ ਅਭਿਧਮ੍ਮਪਾਲ਼ਿ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਏਤਿਸ੍ਸਂ ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿਕਥਾਯਂ। **ਅਟ੍ਠਵਿਮੋਕ੍ਖਪਟਿਕ੍ਖੇਪਵਸੇਨੇਵਾ**ਤਿ ਅਵਧਾਰਣੇਨ ਇਧਾਪਿ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਵਸੇਨੇਵ ਆਗਤਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਕਾਯੇਨ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤੀ"**ਤਿ।

ਫੁਟ੍ਠਨ੍ਤਂ ਸਚ੍ਛਿਕਰੋਤੀਤਿ ਫੁਟ੍ਠਾਨਂ ਅਨ੍ਤੋ ਫੁਟ੍ਠਨ੍ਤੋ, ਫੁਟ੍ਠਾਨਂ ਅਰੂਪਜ੍ਝਾਨਾਨਂ ਅਨਨ੍ਤਰੋ ਕਾਲੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਂਯੋਗੇ ਚੇਤਂ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ, ਫੁਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਰਕਾਲਮੇਵ ਸਚ੍ਛਿਕਰੋਤਿ ਸਚ੍ਛਿਕਾਤਬ੍ਬੋਪਾਯੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਭਾਵਨਪੁਂਸਕਂ ਵਾ ਏਤਂ ''ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਪਾਰਾ॰ ੨) ਵਿਯ। ਯੋ ਹਿ ਅਰੂਪਜ੍ਝਾਨੇਨ ਰੂਪਕਾਯਤੋ ਨਾਮਕਾਯੇਕਦੇਸਤੋ ਚ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਵਿਮੋਕ੍ਖੇਨ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ, ਤੇਨ ਨਿਰੋਧਸਙ੍ਖਾਤੋ ਵਿਮੋਕ੍ਖੋ ਆਲੋਚਿਤੋ ਪਕਾਸਿਤੋ ਵਿਯ ਹੋਤਿ, ਨ ਪਨ ਕਾਯੇਨ ਸਚ੍ਛਿਕਤੋ, ਨਿਰੋਧਂ ਪਨ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਏਕਚ੍ਚੇਸੁ ਆਸਵੇਸੁ ਖੇਪਿਤੇਸੁ ਤੇਨ ਸੋ ਸਚ੍ਛਿਕਤੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੋ ਸਚ੍ਛਿਕਾਤਬ੍ਬਂ ਨਿਰੋਧਂ ਯਥਾਆਲੋਚਿਤਂ ਨਾਮਕਾਯੇਨ ਸਚ੍ਛਿਕਰੋਤੀਤਿ **"ਕਾਯਸਕ੍ਖੀ"**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਨ ਤੁ ''ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਏਕਚ੍ਚਾਨਂ ਆਸਵਾਨਂ ਅਪਰਿਕ੍ਖੀਣਤ੍ਤਾ। ਤੇਨਾਹ – **"ਝਾਨਫਸ੍ਸਂ ਪਠਮਂ ਫੁਸਤਿ, ਪਚ੍ਛਾ ਨਿਰੋਧਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਸਚ੍ਛਿਕਰੋਤੀ"**ਤਿ। ਅਯਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਅਰੂਪਸਮਾਪਤ੍ਤੀਨਂ ਏਕੇਕਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਸਮ੍ਮਸਿਤ੍ਵਾ ਕਾਯਸਕ੍ਖਿਭਾਵਂ ਪਤ੍ਤਾਨਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ, ਨਿਰੋਧਾ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਪ੍ਪਤ੍ਤਅਨਾਗਾਮਿਨੋ ਚ ਵਸੇਨ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਵਿਯ ਪਞ੍ਚਵਿਧੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਭਿਧਮ੍ਮਟੀਕਾਯਂ** ''ਕਾਯਸਕ੍ਖਿਮ੍ਹਿਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ''ਤਿ।

ਦਿਟ੍ਠਨ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤੋਤਿ ਦਸ੍ਸਨਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਞਾਣਸ੍ਸ ਅਨਨ੍ਤਰਂ ਪਤ੍ਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ''ਦਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਪਤ੍ਤੋ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। ਏਤੇਨ ਚਤੁਸਚ੍ਚਦਸ੍ਸਨਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਨਿਰੋਧਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਤਂ ਦੀਪੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਦੁਕ੍ਖਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾ, ਸੁਖੋ ਨਿਰੋਧੋਤਿ ਞਾਤਂ ਹੋਤੀ"**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਪਞ੍ਞਾਯਾ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯ। ਪਠਮਫਲਟ੍ਠਤੋ ਯਾਵ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਟ੍ਠਾ, ਤਾਵ **ਦਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਤ੍ਤੋ**। ਤੇਨਾਹ **"ਸੋਪਿ ਕਾਯਸਕ੍ਖਿ ਵਿਯ ਛਬ੍ਬਿਧੋ ਹੋਤੀ"**ਤਿ। ਯਥਾ ਪਨ ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਪਞ੍ਚਵਿਧੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਏਵਂ ਅਯਮ੍ਪਿ ਸੁਕ੍ਖਵਿਪਸ੍ਸਕੋ, ਚਤੂਹਿ ਰੂਪਜ੍ਝਾਨੇਹਿ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਦਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਤ੍ਤਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਚਾਤਿ ਪਞ੍ਚਵਿਧੋ ਹੋਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸਦ੍ਧਾਵਿਮੁਤ੍ਤੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਇਦਂ ਦੁਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਂ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਨ ਇਤੋ ਉਦ੍ਧਂ ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ। **ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤਣ੍ਹਂ ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕਂ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਯਾਥਾਵਤੋ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਤਣ੍ਹਾ ਦੁਕ੍ਖਂ ਜਨੇਤਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤਿ, ਤਤੋ ਤਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਸਮੁਦੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਂ **"ਅਯਂ ਦੁਕ੍ਖਸਮੁਦਯੋ"ਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਾਤਿ** ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਇਦਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਸਮੁਦਯੋ ਚ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਤ੍ਵਾ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤਿ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **"ਅਯਂ ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧੋ"ਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਾਤਿ**। ਅਰਿਯੋ ਪਨ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ ਮਗ੍ਗੋ ਤਂ ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤੇਨ **"ਅਯਂ ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧਗਾਮਿਨਿਪਟਿਪਦਾ"ਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਾਤਿ**। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਨਾਨਕ੍ਖਣੇ ਸਚ੍ਚਵਵਤ੍ਥਾਨਂ ਦਸ੍ਸਿਤਂ। ਇਦਾਨਿ ਤਂ ਏਕਕ੍ਖਣੇ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਤਥਾਗਤਪ੍ਪਵੇਦਿਤਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ ਆਗਮਿਸ੍ਸਤਿ।

ਸਦ੍ਧਾਯ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋਤਿ ਏਤੇਨ ਸਬ੍ਬਥਾ ਅਵਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਸਦ੍ਧਾਮਤ੍ਤੇਨ ਵਿਮੁਤ੍ਤਭਾਵੋ ਦੀਪਿਤੋ ਹੋਤਿ। **ਸਦ੍ਧਾਵਿਮੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਵਾ ਸਦ੍ਧਾਯ ਅਧਿਮੁਤ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵਾ**ਤਿ ''ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ। **ਸਦ੍ਦਹਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ''ਏਕਂਸਤੋ ਅਯਂ

ਪਟਿਪਦਾ ਕਿਲੇਸਕ੍ਖਯੰ ਆਵਹਤਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਭਾਸਿਤਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਏਵੰ ਸਦ੍ਦੂਹਨੁਸ੍ਸ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨਸ੍ਸ ਅਨਿਚ੍ਚਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਦੀਹਿ ਨਿਚ੍ਚਸਞ੍ਞਾਪਹਾਨਵਸੇਨ ਭਾਵਨਾਯ ਪੁਬ੍ਬੇਨਾਪਰੰ ਵਿਸੇਸੰ ਪਸ੍ਸਤੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤਾਪਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤੰ **"ਸਦ੍ਦੂਹਨੁਸ੍ਸ ਵਿਯਾ"**ਤਿ। ਸੇਸਪਦਦ੍ਵਯੰ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨੰ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾ**ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਆਗਮਨੀਯਪਟਿਪਦਾਨਾਨਤ੍ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਾਵਿਮੁਤ੍ਤਦਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਤ੍ਤਾਨੰ ਪਞ੍ਞਾਨਾਨਤ੍ਤੰ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤੰ। **ਅਭਿਧਮ੍ਮਟ੍ਠਕਥਾਯਮ੍ਪਿ** (ਪੁ॰ ਪ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੮) ''ਨੇਸੰ ਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਨੇ ਨਾਨਤ੍ਤੰ ਨਤ੍ਥਿ, ਪਞ੍ਞਾਯ ਨਾਨਤ੍ਤੰ ਅਤ੍ਥਿਯੇਵਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ – ''ਆਗਮਨੀਯਨਾਨਤ੍ਤੇਨੇਵ ਸਦ੍ਧਾਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਦਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਤ੍ਤੰ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤੀਤਿ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨੰ ਕਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਪਞ੍ਞਾਸਙ੍ਖਾਤੰ ਧਮ੍ਮੰ ਅਧਿਮਤ੍ਤਤਾਯ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮੰ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤੀਤਿ **ਧਮ੍ਮਾਨੁਸਾਰੀ**। ਤੇਨਾਹ **"ਧਮ੍ਮੋ"**ਤਿਆਦਿ। ਸਦ੍ਧੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿ ਸਦ੍ਧਾਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮੰ ਮਗ੍ਗੰ ਭਾਵੇਤੀਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥੰ **"ਏਸੇਵ ਨਯੋ"**ਤਿ ਅਤਿਦਿਸਤਿ। ਪਞ੍ਞੰ ਵਾਹੇਤੀਤਿ **ਪਞ੍ਞਾਵਾਹੀ,** ਪਞ੍ਞੰ ਸਾਤਿਸਯੰ ਪਵਤ੍ਤੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਪਞ੍ਞਾਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮੰ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੰ ਭਾਵੇਤੀ"**ਤਿ। **ਸਦ੍ਧਾਵਾਹਿ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤਾਦਿਕਥਾ**ਤਿ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤਾਦੀਸੁ ਆਗਮਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਕਥਾ। **ਏਤੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਾਨੰ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤਾਦੀਨੰ। **ਇਧਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਕੀਟਾਗਿਰਿਸੁਤ੍ਤੇ। ਨਨੁ ਚ ਅਟ੍ਠਸਮਾਪਤ੍ਤਿਲਾਭਿਵਸੇਨ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਕਾਯਸਕ੍ਖੀਆਦਯੋ ਚ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਆਗਤਾ, ਕਥਮਿਧ ਅਰੂਪਜ੍ਝਾਨਲਾਭੀਵਸੇਨੇਵ ਉਦ੍ਧਟਾਤਿ ਚੋਦਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ **"ਯਸ੍ਮਾ"**ਤਿਆਦਿ।

ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਵਾ। **ਪਞ੍ਞਾਯ ਚਸ੍ਸ ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਸਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ ਹੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਨ ਆਸਵਾ ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਸ੍ਸੀਯਨ੍ਤਿ, ਦਸ੍ਸਨਕਾਰਣਾ ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ ''ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਦਸ੍ਸਨਾਯਤ੍ਤਪਰਿਕ੍ਖਯਤ੍ਤਾ ਏਵ ਹਿ ਦਸ੍ਸਨੰ ਆਸਵਾਨੰ ਖਯਸ੍ਸ ਪੁਰਿਮਕਿਰਿਯਾ ਹੋਤੀਤਿ। **ਤਥਾਗਤੇਨ ਪਵੇਦਿਤਾ**ਤਿ ਬੋਧਿਮਣ੍ਡੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਤਥਾਗਤੇਨ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਾ ਵਿਦਿਤਾ ਪਚ੍ਛਾ ਪਰੇਸੰ ਪਾਕਟੀਕਤਾ। **"ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਾ"**ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਦਨ੍ਤੋਗਧਤ੍ਤਾ ਸੀਲਾਦੀਨੰ **"ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਸੀਲੰ ਕਥਿਤ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਅਤ੍ਥੇਨਾ**ਤਿ ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਾਦਿਪਯੋਜਨੇਨ ਤਸ੍ਮਿੰ ਤਸ੍ਮਿੰ ਪੀਤਿਆਦਿਕੇਨ ਅਤ੍ਥੇਨ। **ਕਾਰਣੇਨਾ**ਤਿ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸੂਪਨਿਸ੍ਸਯਾਦਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨ ਤਸ੍ਮਿੰ ਤਸ੍ਮਿੰ ਸਮਾਧਿਆਦਿਪਦਟ੍ਠਾਨਤਾਯ ਸੀਲਾਦਿ **ਕਾਰਣੇ। ਚਿਣ੍ਣਚਰਿਤਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਸਦ੍ਧਾਚਿਣ੍ਣਭਾਵੇਨ ਸਮ੍ਬੋਧਾਵਹਭਾਵੇ। ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ **ਵਿਚਰਿਤਾ** ਵਿਸੇਸੇਨ ਚਰਿਤਾ, ਤੇਸੁ ਤੇਨ ਪਞ੍ਞਾ ਸੁਟ੍ਠੁ ਚਰਾਪਿਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ ਹੋਤਿ** ਮਗ੍ਗੇਨ ਆਗਤਤ੍ਤਾ। **ਮਤ੍ਤਾਯ** ਪਰਿਤ੍ਤਪ੍ਪਮਾਣੇਨ। **ਓਲੋਕਨੰ ਖਮਨ੍ਤਿ,** ਪਞ੍ਞਾਯ ਗਹੇਤਬ੍ਬਤੰ ਉਪੇਨ੍ਤਿ।

ਤਯੋਤਿ ਕਾਯਸਕ੍ਖਿਦਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਤ੍ਤਸਦ੍ਧਾਵਿਮੁਤ੍ਤਾ। **ਯਥਾਠਿਤੋਵ ਪਾਲ਼ਿਅਤ੍ਥੋ,** ਨ ਤਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨਿਦ੍ਧਾਰੇਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਪਰਿਯਾਯੇਨ ਅਵੁਤ੍ਤੰ ਵਦਤਿ। **ਤਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਯੰ ਕਾਤਬ੍ਬੰ, ਤਸ੍ਸ ਅਧਿਗਤਤ੍ਤਾ। **ਉਪਰਿ ਪਨ ਤਿਣ੍ਣੰ ਮਗ੍ਗਾਨੰ ਅਤ੍ਥਾਯ ਸੇਵਮਾਨਾ** ਅਨੁਲੋਮਸੇਨਾਸਨੰ, **ਭਜਮਾਨਾ** ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੇ, **ਸਮਨ੍ਨਾਨਯਮਾਨਾ** ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ **ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ** ਭਾਵਨਾਮਗ੍ਗਪ੍ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ **ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਾਪੁਣਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ** ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਅਨੇਕਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣਿਕਤਾਯਾਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸੁਤ੍ਤਪਦੇਸੇ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਅਤ੍ਥੋ।

ਇਮਮੇਵ ਪਾਲ਼ਿੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾਤਿ ''ਕਤਮੋ ਚ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਸਦ੍ਧਾਨੁਸਾਰੀ''ਤਿ ਮਗ੍ਗਟ੍ਠੇ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਵਤ੍ਵਾ ''ਇਮਸ੍ਸ ਖੋ ਅਹੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਤੇਸੰ ਵਸੇਨ ਅਨੁਲੋਮਸੇਨਾਸਨਸੇਵਨਾਦੀਨੰ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਇਮਮੇਵ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੰ ਪਾਲ਼ਿਪਦੇਸੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ **"ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮੋ ਬਹੁਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣਿਕੋ"**ਤਿ ਵਦਤਿ। **ਸੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਸੋ ਵਿਤਣ੍ਡਵਾਦੀ ਏਵੰ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। ਯਦਿ ਮਗ੍ਗਟ੍ਠਪੁਗ੍ਗਲੇ ਵਤ੍ਵਾ ਅਨੁਲੋਮਿਕਸੇਨਾਸਨਸੇਵਨਾਦਿ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗਸਮਙ੍ਗਿਨੋ ਏਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤੇ ਤਥਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ ਸੇਨਾਸਨਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤਰੂਪਾਦਿਵਿਪਸ੍ਸਨਗ੍ਗਹਣਸ੍ਮਿੰ ਤਵ ਮਤੇਨ ਮਗ੍ਗਸਮਙ੍ਗਿਨੋ ਏਵ ਆਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁੰ, ਨ ਚੇਤੰ ਏਵੰ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੁਤ੍ਤੰ ਮੇ ਲਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਮਾ ਕਥੇਹੀਤਿ ਵਾਰੇਤਬ੍ਬੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਯਦਿ ਅਞ੍ਞੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਨਾਨਾਚਿਤ੍ਤੇਨੇਵ ਸੇਨਾਸਨਪਟਿਸੇਵਨਾਦਿਕੇ ਸਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਯਦਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਸਮਙ੍ਗਿਨੋ ਏਵ ਪਞ੍ਚਵਿਞ੍ਞਾਣਸਮਙ੍ਗਿਕਾਲੇਪਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸਮਙ੍ਗਿਤੰ **ਸਚੇ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਸਿ, ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਸਦ੍ਧਿੰ ਪਟਿਵਿਰੁਜ੍ਝਸਿ** ਸੁਤ੍ਤਵਿਰੋਧਦੀਪਨਤੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ। ਧਮ੍ਮਵਿਚਾਰਣਾ ਨਾਮ ਤੁਯ੍ਹੰ ਅਵਿਸਯੋ, ਤਸ੍ਮਾ **ਯਾਗੁੰ ਪਿਵਾਹੀਤਿ ਉਯ੍ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ।**

੧੮੩. **ਆਦਿਕੇਨੇ**ਵ◌ਾਤਿ ਪਠਮੇਨੇਵ। **ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਸਿਕ੍ਖਾ**ਤਿ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨੇਵ ਪਵਤ੍ਤੁਸਿਕ੍ਖਾਯ। ਤੇਨਾਹ "**ਕਰਣਤ੍ਥੇ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੁ**ਵ**ਚਨ**"ਨ੍ਤਿ। ਸਦ੍ਧਾ ਜਾਤਾ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਸਦ੍ਧਾਜਾਤੋ**, ਅਗਜਾਹਿਤਾਤਿਪਕ੍ਖੇਪੇਨ ਜਾਤ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਾਵਚਨਂ । ਏਵਮੇਤਨ੍ਤਿ ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਨਂ **ਓਕਪ੍ਪਨਿਯਸਦ੍ਧਾ। ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਨਿਸੀਦਤਿ** ਉਪਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨ। **ਸਾਧੁਕਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਧਾਰੇਤੀ**ਤਿ ਯਥਾਸੁਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਵ◌ਾਚੁਗ੍ਗਤਕਰਣਵਸੇਨ ਤਂ ਪਗੁਣਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਸਾਰਵਸੇਨ ਧਾਰੇਤਿ। **ਛਨ੍ਦੋ ਜਾਯਤੀ**ਤਿ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਨਿਜ੍ਝਾਨਕ੍ਖਮੇਸੁ ਇਮੇ ਧਮ੍ਮੇ ਭਾਵਨਾਪਵ੍ਵਾਯ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਉਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਕਤ੍ਤੁਕਮਜਤਾਕੁਸਲਚ੍ਛਨ੍ਦੋ ਜਾਯਤਿ। **ਉਸ੍ਸਹਤੀ**ਤਿ ਛਨ੍ਦੋ ਉਪ੍ਪਾਦਮਤ੍ਤੇ ਅਟ੍ਠਤ੍ਵ◌ਾ ਤਤੋ ਭਾਵਨਾਰਮ੍ਭਵਸੇਨ ਉਸ੍ਸਹਤਿ। **ਤੁਲਯਤਿ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਸਨਵਸੇਨ ਸਙ੍ਖਾਰੇ। **ਤੀਰਣਵ◌ਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਤੁਲਯਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਤੀਰਣਪਰਿਵ੍ਵਾਯ ਜਾਨਿਤ੍ਵ◌ਾ ਉਪਰਿ ਪਹਾਨਪਰਿਵ੍ਵਾਯ ਵਸੇਨ ਪਰਿਤੁਲਯਨ੍ਤੋ ਪਟਿਜਾਨਨ੍ਤੋ। **ਮਗ੍ਗਪਧਾਨਂ ਪਦਹਤੀ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਲਕ੍ਖਣਂ ਪਧਾਨਿਕਂ ਮਗ੍ਗਂ ਪਦਹਤਿ। **ਪੇਸਿਤਚਿਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਤਿ ਪੇਸਿਤਚਿਤ੍ਤੋ। **ਨਾਮਕਾਯੇਨਾ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਪ੍ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਤਂਤਂਮਗ੍ਗਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਨਾਮਕਾਯੇਨ। **ਨ ਪਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਆਹਾ**ਤਿ ਦੂਰਤਾਯ ਸਮਾਨਂ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਚਨਂ ਭਗਵ◌ਾ ਆਹ ਤੇ ਦਲ੍ਹਤਰਂ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤੁਂ।

੧੮੪. ਪਣੇਨ ਵ◌ੋਹਾਰੇਨ ਬਜਾਕਰਣਂ **ਪਣਵ◌ਿਯਾ**, ਪਣਵ◌ਿਯਾ ਅਭਾਵ◌ੇਨ **ਓਪਣਵ◌ਿਯਾ, ਨ ਉਪੇਤੀ**ਤਿ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਇਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ **ਪਣੋ ਪਣਵ◌ਿਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ**। ਤਯਿਦਂ ਸਬ੍ਬਂ ਭਗਵ◌ਾ ''ਮਯਂ ਖੋ, ਆਵ◌ੁਸੋ, ਸਾਯਞ੍ਚੇਵ ਭੁਞ੍ਜਾਮਾ''ਤਿ ਅਸ੍ਸਜਿਪੁਨਬ੍ਬਸੁਕੇਹਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਅਵਤ੍ਤਨਭਾਵਦੀਪਨਵਚਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ।

ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵ◌ਾਤਿ ਸੀਸੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਿਯ ਸਮਾਦਾਯ। **ਅਨੁਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਅਨੁਰੂਪੋ ਸਭਾਵ◌ੋ, ਸਾਵਕਭਾਵਸ੍ਸ ਅਨੁਚ੍ਛਵ◌ਿਕਾ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ। **ਰੋਹਨੀਯ**ਨ੍ਤਿ ਵ◌ਿਰੁਲ੍ਹਿਭਾਵ◌। ਸਿਨਿਯ੍ਹਤਿ ਏਤ੍ਥ, ਏਤੇਨ ਵ◌ਾਤਿ ਸਿਨੇਹੋ, ਕਾਰਣਂ। ਤਂ ਏਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਸਿਨੇਹਵਨ੍ਤਂ,** ਪਾਦਕਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਚੋ ਏਕਂ ਅਙ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਤਚੋ ਵ◌ੀਰਪਕ੍ਖਭਾਵ◌ੇ ਏਕਮਙ੍ਗਂ। ਪਧਾਨਂ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਤਚੇ ਪਲੁਜ੍ਜਮਾਨੇਪਿ ਤਂਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਅਵ◌ੋਸਾਨਂ ਅਨਾਪਜ੍ਜਨਕਸ੍ਸੇਵ ਵ◌ੀਰਿਯਸ੍ਸ ਏਕਂ ਅਙ੍ਗਂ ਏਕਂ ਕਾਰਣਂ। ਏਵ◌ਂ ਸੇਸੇਸੁ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਤੇਨਾਹ – "**ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਅਪ੍ਪਤ੍ਵ◌ਾ ਨ ਵ◌ੁਟ੍ਠਹਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਏਵ◌ਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਤੀ**"ਤਿ। ਸੇਸਂ ਸੁਵ◌ਿਞ੍ਞੇਯਮੇਵ।

ਕੀਟਾਗਿਰਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ।

੩. ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਵਗ੍ਗੋ

੧. ਤੇਵਿਜ੍ਜਵਚ੍ਛਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੫. **ਤਤ੍ਰਾ**ਤਿ ਏਕਪੁਣ੍ਡਰੀਕਸਞ੍ਞਿਤੇ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾਰਾਮੇ। ਅਨਾਗਤਪੁਬ੍ਬੋ ਲੋਕਿਯਸਮੁਦਾਹਾਰਵਸੇਨ **"ਚਿਰਸ੍ਸਂ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ"**ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਆਗਤਪੁਬ੍ਬਤਂ ਉਪਾਦਾਯ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਭਗਵਾ ਹਿ ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਜਨਨਤ੍ਥਂ, ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਪਰਿਪਾਕਤ੍ਥਂ, ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮਤ੍ਥਂ ਕਦਾਚਿ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਰਾਮਂ ਉਪਗਚ੍ਛਤਿ। **ਅਨਨੁਞ੍ਞਾਯ ਠਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਨਨੁਜਾਨਿਤਬ੍ਬੇ ਠਤ੍ਵਾ। **ਅਨੁਜਾਨਿਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ** ਅਨਞ੍ਞਾਤਸ੍ਸ ਞੇਯ੍ਯਜਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ। ਯਾਵਤਕਞ੍ਹਿ ਞੇਯ੍ਯਂ, ਤਾਵਤਕਂ ਭਗਵਤੋ ਞਾਣਂ, ਯਾਵਤਕਞ੍ਚ ਭਗਵਤੋ ਞਾਣਂ ਤਾਵਤਕਂ ਞੇਯ੍ਯਂ। ਤੇਨੇਵਾਹ – ''ਨ ਤਸ੍ਸ ਅਦਿਟ੍ਠਮਿਧਤ੍ਥਿ ਕਿਞ੍ਚਿ, ਅਥੋ ਅਵਿਞ੍ਞਾਤਮਜਾਨਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ (ਮਹਾਨਿ॰ ੧੫੬; ਚੂਲ਼ਨਿ॰ ਧੋਤਕਮਾਣਵਪੁਚ੍ਛਾਨਿਦ੍ਦੇਸ ੩੨; ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੧੨੧)। **ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣੇਨ ਹਿ** ਭਗਵਾ **ਆਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਪਜਾਨਾਤਿ**। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ''ਆਵਜ੍ਜਨਪਟਿਬਦ੍ਧਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਞਾਣ''ਨ੍ਤਿ (ਮਿ॰ ਪ॰ ੪.੧.੨)। ਯਦਿ ਏਵਂ ''ਚਰਂ ਸਮਾਹਿਤੋ ਨਾਗੋ, ਤਿਟ੍ਠਂ ਨਾਗੋ ਸਮਾਹਿਤੋ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੬.੪੩) ਇਦਂ ਸੁਤ੍ਤਪਦਂ ਕਥਨ੍ਤਿ? ਵਿਕ੍ਖੇਪਾਭਾਵਦੀਪਨਪਦਮੇਤਂ, ਨ ਅਨਾਵਜ੍ਜਨੇਨਪਿ ਞਾਣਾਨਂ ਪਵਤ੍ਤਿਪਰਿਦੀਪਨਂ। ਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ।

੧੮੬. **ਯਾਵਦੇਵਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਯਥਾਰੁਚਿ ਪਵਤ੍ਤਿ ਵਿਯ ਅਪਰਾਪਰੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਪਿ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਤਦਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ – **"ਸਕਿਂ ਖੀਣਾਨਂ ਆਸਵਾਨਂ ਪੁਨ ਖੇਪੇਤਬ੍ਬਾਭਾਵਾ"**ਤਿ। **ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਜਾਨਨਗੁਣ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਞਾਣਸ੍ਸ ਪਰਿਭਣ੍ਡਞਾਣਂ ਅਨਾਗਤਂਸਞਾਣਂ ਅਨਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਵਸੇਨ ਅਨਾਗਤਂਸਞਾਣਗੁਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤੀਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ।

ਗਿਹਿਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇਸੂਤਿ ਵਤ੍ਥਾਭਰਣਾਦਿਧਨਧਞ੍ਞਾਦਿਗਿਹਿਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇਸੁ। ਗਿਹਿਲਿਙ੍ਗਂ ਪਨ ਅਪ੍ਪਮਾਣਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਗਿਹਿਬਨ੍ਧਨਂ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਕਰਾ ਹੋਨ੍ਤਿਯੇਵ। ਸਤਿ ਪਨ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਕਿਰਿਯਾਯ ਗਿਹਿਲਿਙ੍ਗੇ ਤੇ ਨ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿਯੇਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਯੇਪੀ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਸੁਕ੍ਖਾਪੇਤ੍ਵਾ** ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ। ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤਦਿਵਸੇਯੇਵ ਪਬ੍ਬਜਨਂ ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਵਾਤਿ ਅਯਂ ਨਯੋ ਨ ਸਬ੍ਬਸਾਧਾਰਣੋਤਿ ਆਹ **"ਭੁਮ੍ਮਦੇਵਤਾ ਪਨ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੀ"**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਣਵਚਨਂ **"ਨਿਲੀਯਨੋਕਾਸਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿਤਾਯਾ"**ਤਿ। ਅਰਞ੍ਞਪਬ੍ਬਤਾਦਿਪਵਿਵੇਕਟ੍ਠਾਨਂ **ਨਿਲੀਯਨੋਕਾਸੋ। ਸੇਸਕਾਮਭਵੇ**ਤਿ ਕਾਮਲੋਕੇ। **ਲਲ਼ਿਤਜਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਆਭਰਣਾਲਙ੍ਕਾਰਨਚ੍ਚਗੀਤਾਦਿਵਸੇਨ ਵਿਲਾਸਯੁਤ੍ਤਜਨਸ੍ਸ।

ਸੋਪੀਤਿ ''ਸੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਏਕੇਨਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ ਸੋਪਿ। ਕਰਤੋ ਨ ਕਰੀਯਤਿ ਪਾਪਨ੍ਤਿ ਏਵਂ **ਨ ਕਿਰਿਯਂ ਪਟਿਬਾਹਤਿ**। ਯਦਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂਯੇਵ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਥੇਤਿ, ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ਮਹਾਸਤ੍ਤੋ ਤਦਾ ਆਜੀਵਕਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਉਪਗਚ੍ਛੀਤਿ ਆਹ **"ਤਦਾ ਕਿਰਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਤਸ੍ਸਪੀ**ਤਿ ਨ ਕੇਵਲ਼ਂ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਏਵ ਪਾਸਣ੍ਡਾਨਂ, ਤਸ੍ਸਪਿ। **ਵੀਰਿਯਂ ਨ ਹਾਪੇਸੀ**ਤਿ ਤਪੋਜਿਗੁਚ੍ਛਵਾਦਂ ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ ਵਿਰਾਗਤ੍ਥਾਯ ਤਂ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨਵਤ੍ਤਂ ਨ ਪਰਿਚ੍ਚਜਿ, ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨਂ ਨ ਛਡ੍ਡੇਸਿ। ਤੇਨਾਹ – **"ਕਿਰਿਯਵਾਦੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਗ੍ਗੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤੀ"**ਤਿ।

ਤੇਵਿਜ੍ਜਵਚ੍ਛਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੨. ਅਗ੍ਗਿਵਚ੍ਛਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੭. ਲੋਕਸ੍ਸ ਸਸ੍ਸਤਤਾਪਵਤ੍ਤਿਪਟਿਕ੍ਖੇਪਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤੋ ਵਾਦੋ ਉਚ੍ਛੇਦਵਾਦੋ ਏਵ ਹੋਤੀਤਿ ਸਸ੍ਸਤਗ੍ਗਾਹਾਭਾਵੇ ਉਚ੍ਛੇਦਗ੍ਗਾਹਭਾਵਤੋ ਪੁਨ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੇਨ ''ਅਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੇਨ ਉਚ੍ਛੇਦਗ੍ਗਾਹੋ ਪੁਚ੍ਛਿਤੋ, ਭਗਵਤਾਪਿ ਸੋ ਏਵ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋਤਿ ਆਹ **"ਦੁਤਿਯੇ ਨਾਹਂ ਉਚ੍ਛੇਦਦਿਟ੍ਠਿਕੋ"**ਤਿ। **ਅਨ੍ਤਾਨਨ੍ਤਿਕਾਦਿਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਅਨ੍ਤਾਨਨ੍ਤਿਕ**ਗ੍ਗਹਣੇਨ ਅਨ੍ਤਵਾ ਲੋਕੋ ਅਨਨ੍ਤਵਾ ਲੋਕੋਤਿ

ਇਮੰ ਵਾਦਦ੍ਵਯਮਾਹ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ''ਤੰ ਜੀਵੰ ਤੰ ਸਰੀਰ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਵਾਦਚਤੁਕ੍ਕੰ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਇਤਰੰ ਪਨ ਦ੍ਵਯੰ ਸਰੂਪੇਨੇਵ ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ। **ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ''ਤਤਿਯੇ ਨਾਹੰ ਅਨੁਵਾਦਿਟ੍ਠਿਕੋ, ਚਤੁਤ੍ਥੇ ਨਾਹੰ ਅਨਨੁਵਾਦਿਟ੍ਠਿਕੋ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਨਾ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ''ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰੰ ਮਰਣਾ''ਤਿ ਅਯਮ੍ਪਿ ਸਸ੍ਸਤਵਾਦੋ, ਸੋ ਚ ਖੋ ਅਪਰਨ੍ਤਕਪ੍ਪਿਕਵਸੇਨ, ''ਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ''ਤਿ ਪਨ ਪੁਬ੍ਬਨ੍ਤਕਪ੍ਪਿਕਵਸੇਨਾਤਿ ਅਯਮੇਤੇਸੰ ਵਿਸੇਸੋ। ''ਨ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰੰ ਮਰਣਾ''ਤਿ ਅਯਮ੍ਪਿ ਉਚ੍ਛੇਦਵਾਦੋ, ਸੋ ਚ ਖੋ ਸਤ੍ਤਵਸੇਨ, ''ਅਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ''ਤਿ ਪਨ ਸਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰਵਸੇਨਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

੧੮੯. ਸਪ੍ਪਤਿਭਯੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਤੋ ਸਹ ਦੁਕ੍ਖੇਨਾਤਿ **ਸਦੁਕ੍ਖੰ**। ਤੇਨਾਹ "**ਕਿਲੇਸਦੁਕ੍ਖੇਨਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਤੇਸੰਯੇਵਾ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਦੁਕ੍ਖਵਿਪਾਕਦੁਕ੍ਖਾਨੰਯੇਵ। **ਸਉਪਘਾਤਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਬਾਧੰ। **ਸਉਪਾਯਾਸ**ਨ੍ਤਿ ਸਪਰਿਸ੍ਸਮੰ ਸਉਪਤਾਪੰ ਸਪੀਲ਼ੰ। **ਸਪਰਿਲ਼ਾਹ**ਨ੍ਤਿ ਸਦਰਥੰ।

ਕਿਞ੍ਚਿ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਨ੍ਤਿ ਇਮਾ ਤਾਵ ਅਟ੍ਠ ਦਿਟ੍ਠਿਯੋ ਮਾ ਹੋਨ੍ਤੁ, ਅਞ੍ਞ ਪਨ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤੰ ਗਹਿਤੰ। ਨ ਹਿ ਤਾਯ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਵਿਨਾ ਕਞ੍ਚਿ ਸਮਯੰ ਪਵਤ੍ਤੇਤੁੰ ਯੁਜ੍ਜਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। **ਅਪਵਿਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਪ੍ਪਹਾਨਵਸੇਨ ਛਡ੍ਡਿਤੰ। **ਪਞ੍ਞਾਯ ਦਿਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਞ੍ਞਾਸਹਿਤਾਯ ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯ ਭਗਵਤਾ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧੰ। ਯਤ੍ਥ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਸਤ੍ਤੁੰ ਮਥੇਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਮਦ੍ਦਨ੍ਤੀਤਿ **ਮਥਿਤਾ**ਤਿ ਆਹ "**ਮਥਿਤਾਨਨ੍ਤਿ ਤੇਸੰਯੇਵ ਵੇਵਚਨ**"ਨ੍ਤਿ। **ਕਞ੍ਚਿ ਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਰੂਪਧਮ੍ਮੰ ਅਰੂਪਧਮ੍ਮੰ ਵਾ। **ਅਨੁਪਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ।

੧੯੦. ਨ ਉਪੇਤੀਤਿ ਸਙ੍ਖੰ ਨ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਆਹ "**ਨ ਯੁਜ੍ਜਤੀ**"ਤਿ। **ਅਨੁਜਾਨਿਤਬ੍ਬੰ ਸਿਯਾ** ਅਨੁਪਾਦਾਵਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਕਞ੍ਚਿਪਿ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਭਾਵਤੋ। ''ਏਵੰ ਵਿਮੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਨ ਉਪਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਕਾਮਞ੍ਚੇਤੰ ਸਭਾਵਪਵੇਦਨੰ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨੰ, ਏਕੇ ਪਨ ਉਚ੍ਛੇਦਵਾਦਿਨੋ ''ਮਯਮ੍ਪਿ 'ਸਤ੍ਤੋ ਆਯਤਿੰ ਨ ਉਪਪਜ੍ਜਤੀ'ਤਿ ਵਦਾਮ, ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋਪਿ ਤਥਾ ਵਦਤੀ''ਤਿ ਉਚ੍ਛੇਦਭਾਵੇਯੇਵ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ''ਨ ਉਪਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਖੋ ਵਚ੍ਛ ਨ ਉਪੇਤੀ''ਤਿ ਆਹ। ''ਉਪਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਸ੍ਸਤਮੇਵ ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਸੇਸਦ੍ਵਯੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਉਚ੍ਛੇਦਵਾਦਾਦਿਵਸੇਨ ਪਤਿਟ੍ਠਾਰਹਿਤੋ। **ਅਨਾਲਮ੍ਬੋ**ਤਿ ਤੇਸੰਯੇਵ ਵਾਦਾਨੰ ਓਲਮ੍ਬਾਰਮ੍ਮਣਸ੍ਸ ਅਭਾਵੇਨ ਅਨਾਲਮ੍ਬੋ। **ਸੁਖਪਵੇਸਨਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਸਞ੍ਞੇਵ ਵਾਦਾਨੰ ਸੁਖਪਵੇਸਨੋਕਾਸੰ **ਮਾ ਲਭਤੂਤਿ। ਅਨਨੁਞ੍ਞਾਯ ਠਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਨ ਉਪਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਨੁਜਾਨਿਤਬ੍ਬਾਯ ਪਟਿਞ੍ਞਾਯ ਠਾਨਹੇਤੁ। **ਅਨੁਞ੍ਞਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਅਨੁਜਾਨਿਤਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਦੁਤਿਯਪਞ੍ਹੰ **ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿ**। ਪਰਿਯਤ੍ਤੋ ਪਨ ਧਮ੍ਮੋ ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰੋ ਏਵਾਤਿ ਆਹ "**ਧਮ੍ਮੋਤਿ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਧਮ੍ਮੋ**"ਤਿ। **ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਪਯੋਗੇਨਾ**ਤਿ ਇਮਮ੍ਹਾ ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਸਾਸਨਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿੰ ਮਿਚ੍ਛਾਸਮਯੇ ਪਵਤ੍ਤਪ੍ਪਯੋਗੇਨ, ਅਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕੰ ਵਿਵਿਧੰ ਮਿਚ੍ਛਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿੰ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਅਞ੍ਞਵਾਦਿਯਕੇਨਾ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਤੋ ਅਞ੍ਞਾਕਾਰਦੀਪਕਆਚਰਿਯਵਾਦੰ ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੧੯੧. **ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਯੋ**ਤਿ ਅਨੁਪਾਦਾਨੋ, ਨਿਰਿਨ੍ਧਨੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੧੯੨. **ਯੇਨ ਰੂਪੇਨਾ**ਤਿ ਯੇਨ ਭੂਤੁਪਾਦਾਦਿਭੇਦੇਨ ਰੂਪਧਮ੍ਮੇਨ। **ਤੰ ਰੂਪੰ** ਤਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧਸੰਯੋਜਨਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ਖੀਣਾਸਵ-**ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਪਹੀਨੰ** ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਤੰ ਆਪਨ੍ਨੰ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ''ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਧਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਅਞ੍ਞੇਸੰ ਜਾਨਨਾਯ ਅਭਾਵਗੁਣਤਾਯ **ਗੁਣਗਮ੍ਭੀਰੋ**। ''ਏਤ੍ਤਕਾ ਗੁਣਾ''ਤਿ **ਪਮਾਣੰ ਗਣ੍ਹਿਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯੋ**। ''ਈਦਿਸਾ ਏਤਸ੍ਸ ਗੁਣਾ''ਤਿ ਪਰਿਯੋਗਾਹਿਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤਾਯ **ਦੁਪ੍ਪਰਿਯੋਗਾਲ਼੍ਹੋ**ਤਿ। **ਦੁਜ੍ਜਾਨੋ**ਤਿ ਅਗਾਧਤਾਯ ਗਮ੍ਭੀਰੋ ''ਏਤ੍ਤਕਾਨਿ ਉਦਕਲ਼੍ਹਕਸਤਾਨੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਮੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕਾਤਿ ਅਪ੍ਪਮੇਯ੍ਯੋ, ਤਤੋ ਏਵ ਦੁਜ੍ਜਾਨੋ। **ਏਵਮੇਵਾ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋ ਗਮ੍ਭੀਰੋ ਅਪ੍ਪਮੇਯ੍ਯੋ ਦੁਜ੍ਜਾਨੋ, ਏਵਮੇਵ ਖੀਣਾਸਵੋਪਿ ਗੁਣਵਸੇਨ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਯੰ ਰੂਪਾਦਿੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਰੂਪੀਤਿਆਦਿਵੋਹਾਰੋ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਸ੍ਸ ਪਨ ਤਦਭਾਵਾ ਤਥਾ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤੁੰ

ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਤਤੋ ਤਂ ਆਰਬ੍ਭ ਉਪਪਜ੍ਜਤੀਤਿਆਦਿ ਨ ਯੁਜ੍ਜੇਯ੍ਯ। ਯਥਾ ਪਨ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇ ਏਵ ਜਾਤਵੇਦੋ ਬਜਤ੍ਤੇਨ ਪੁਰਿਸੇਨ ਨੀਯਮਾਨੋ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾਦਿਦਿਸਂ ਗਤੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚੇਯ੍ਯ, ਨ ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ, ਏਵਂ ਖੀਣਾਸਵੋਪੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਏਵਮੇਵਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਅਨਿਚ੍ਚਤਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਨਿਚ੍ਚਤਾਗਹਣਂ ਅਸਾਰਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। ਤੇਨ ਯਥਾ ਸੋ ਸਾਲਰੁਕ੍ਖੋ ਸਾਖਾਪਲਾਸਾਦਿਅਸਾਰਾਪਗਮੇਨ ਸੁਦ੍ਧੋ ਸਾਰੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ, ਏਵਮਯਂ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੋ ਸਾਸਵਸਙ੍ਖਾਤਅਸਾਰਵਿਗਮੇਨ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਸਾਰੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਸੇਸਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਅਗ੍ਗਿਵਚ੍ਛਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੩. ਮਹਾਵਚ੍ਛਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੯੩. ਸਹ ਕਥਾ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਸਹਕਥੀ,** ''ਮਯਂ ਪੁਚ੍ਛਾਵਸੇਨ ਤੁਮ੍ਹੇ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਵਸੇਨਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਸਹਪਵਤ੍ਤਕਥੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏਤਸ੍ਸੇਵ ਕਥਿਤਾਨਿ,** ਤਤ੍ਥ ਪਠਮੇ ਵਿਜ੍ਜਾਤ੍ਤਯਂ ਦੇਸਿਤਂ, ਦੁਤਿਯੇ ਅਗ੍ਗਿਨਾ ਦਸ੍ਸਿਤਨ੍ਤਿ ਤੇਵਿਜ੍ਜਵਚ੍ਛਸੁਤ੍ਤਂ ਅਗ੍ਗਿਵਚ੍ਛਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਨਾਮਂ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸੀਘਂ ਲਦ੍ਧਿਂ ਨ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤਿ,** ਯਸ੍ਮਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ ਨਿਯਤੋਯਂ ਵਿਨਾਸੋ ਅਨਞ੍ਞਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋ, ਹੇਤੁਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਪਿ ਨ ਚਿਰੇਨ ਨਿਜ੍ਝਾਨਂ ਖਮਨ੍ਤਿ, ਨ ਲਹੁਂ। ਤੇਨਾਹ **"ਵਸਾਤੇਲ ...ਪੇ॰... ਸੁਜ੍ਝਨ੍ਤੀ"**ਤਿ। **ਪਚ੍ਛਿਮਗਮਨਂ** ਞਾਣਸ੍ਸ ਪਰਿਪਾਕਂ ਗਤਤ੍ਤਾ। ਯਟ੍ਠਿਂ ਆਲਮ੍ਬਿਤ੍ਵਾ ਉਦਕਂ ਤਰਿਤੁਂ ਓਤਰਨ੍ਤੋ ਪੁਰਿਸੋ **"ਯਟ੍ਠਿਂ ਓਤਰਿਤ੍ਵਾ ਉਦਕੇ ਪਤਮਾਨੋ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਕਮ੍ਮਪਥਵਸੇਨ ਵਿਤ੍ਥਾਰਦੇਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਂਖਿਤ੍ਤਦੇਸਨਂ ਉਪਾਦਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨਾਹ **"ਮੂਲਵਸੇਨ ਚੇਤ੍ਥਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਵਿਤ੍ਥਾਰਸਦਿਸਾ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਪਥਵਸੇਨ ਇਧ ਦੇਸਿਤਦੇਸਨਾਵ ਮੂਲਵਸੇਨ ਦੇਸਿਤਦੇਸਨਂ ਉਪਾਦਾਯ ਵਿਤ੍ਥਾਰਸਦਿਸਾ। **ਵਿਤ੍ਥਾਰਦੇਸਨਾ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਨ ਕੇਵਲਂ ਅਯਮੇਵ, ਅਥ ਖੋ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਉਜੁਕੇਨ ਨਿਰਵਸੇਸਤੋ ਵਿਤ੍ਥਾਰਦੇਸਨਾ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ ਦੇਸਨਾਞਾਣਸ੍ਸ ਮਹਾਵਿਸਯਤਾਯ ਕਰਣਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਤਜ੍ਜਾਯ ਮਹਾਨੁਭਾਵਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ। ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਸਮਙ੍ਗਿਤਾਯ ਹਿ ਅਵਸੇਸਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਨੁਭਾਵਿਤਾਯ ਅਪਰਿਮਿਤਕਾਲਸਮ੍ਭਤਞਾਣਸਮ੍ਭਾਰਸਮੁਦਾਗਤਾਯ ਕਦਾਚਿਪਿ ਪਰਿਕ੍ਖਯਾਨਰਹਾਯ ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣਾਯ ਪਟਿਭਾਨਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਯ ਪਹੂਤਜਿਵ੍ਹਾਦਿਤਦਨੁਰੂਪਰੂਪਕਾਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਸਮ੍ਪਦਾਯ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਯਮਾਨਾ ਭਗਵਤੋ ਦੇਸਨਾ ਕਥਂ ਪਰਿਮਿਤਾ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਮਹਾਕਾਰੁਣਿਕਤਾਯ ਪਨ ਭਗਵਾ ਵੇਨੇਯ੍ਯਜ੍ਝਾਸਯਾਨੁਰੂਪਂ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਮਿਤਂ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਟ੍ਠਪੇਤਿ। ਅਯਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥੋ **ਮਹਾਸੀਹਨਾਦਸੁਤ੍ਤੇਨ** (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੪੬ ਆਦਯੋ) ਦੀਪੇਤਬ੍ਬੋ। **ਸਬ੍ਬਂ ਸਂਖਿਤ੍ਤਮੇਵ** ਅਤ੍ਤਜ੍ਝਾਸਯਵਸੇਨ ਅਕਥੇਤ੍ਵਾ ਬੋਧਨੇਯ੍ਯਪੁਗ੍ਗਲਜ੍ਝਾਸਯਵਸੇਨ ਦੇਸਨਾਯ ਨਿਟ੍ਠਾਪਿਤਤ੍ਤਾ। ਨ ਚੇਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮਸਾਸਨਵਿਰੋਧੋ ਪਰਿਯਾਯਂ ਅਨਿਸ੍ਸਾਯ ਯਥਾਧਮ੍ਮਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਬੋਧਿਤਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਲਹੁਤ੍ਤਾ ਚਾਤਿ।

੧੯੪. **ਸਤ੍ਤ ਧਮ੍ਮਾ ਕਾਮਾਵਚਰਾ** ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਸਮਾਦਾਨਵਿਰਤੀਨਂ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ।

ਅਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾਤਿ ''ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ, ਸਾਵਕੋ''ਤਿ ਵਾ ਨਿਯਮਂ ਵਿਸੇਸੇਨ ਅਕਤ੍ਵਾ। **ਅਤ੍ਤਾਨਮੇਵ...ਪੇ॰... ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ,** ਤਥਾ ਹਿ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ''ਤਿਟ੍ਠਤੁ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ''ਤਿ ਆਹ।

੧੯੫. **ਸਤ੍ਥਾਵ ਅਰਹਾ ਹੋਤਿ** ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਾਰਿਪੂਰਿਭਾਵਤੋ। **ਤਸ੍ਮਿਂ ਬਜਾਕਤੇ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ''ਏਕਭਿਕ੍ਖੁਪਿ ਸਾਵਕੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਞ੍ਹੇ ਕਥਿਤੇ।

੧੯੬. **ਸਮ੍ਪਾਦਕੋ**ਤਿ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸਮ੍ਪਾਦਕੋ।

੧੯੭. **ਸੇਖਾਯ ਵਿਜ੍ਜਾਯਾ**ਤਿ ਸੇਖਲਕ੍ਖਣਪ੍ਪਤ੍ਤਾਯ ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯ ਸਾਤਿਸਯਂ ਕਤ੍ਵਾ ਕਰਣਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਫਲਪਞ੍ਞਾ ਪਨ ਤਾਯ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਕਮ੍ਮਭਾਵੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਹੇਟ੍ਠਿਮਫਲਤ੍ਤਯਂ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬ"**ਨ੍ਤਿ। ਇਮਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਵਿਪਰੀਤਮਤ੍ਥਂ ਪਾਲ਼ਿਤੋ ਏਵ

ਵਿਞ੍ਞਾਯਮਾਨਂ ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨਤੋ ਵਿਤਣ੍ਡਵਾਦੀ ''ਯਾਵਤਕਂ ਸੇਖੇਨ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਤਂ ਮਯਾ''ਤਿ ਵਚਨਲੇਸਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੋਪਿ ਅਨੇਨ ਪਤ੍ਤੋਯੇਵਾ''ਤਿ ਵਦਤਿ। **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਾਨਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਾਯ ਗਾਥਾਯ।

ਕਿਲੇਸਾਨਿ ਪਹਾਯ ਪਞ੍ਚਾਤਿ ਪਞ੍ਚੋਰਮ੍ਭਾਗਿਯਸਂਯੋਜਨਸਙ੍ਖਾਤੇ ਸਂਕਿਲੇਸੇ ਪਹਾਯ ਪਜਹਿਤ੍ਵਾ, ਪਹਾਨਹੇਤੁ ਵਾ। **ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਸੇਖੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਵਡ੍ਢਿਤਸੇਖਧਮ੍ਮੋ। **ਅਪਰਿਹਾਨਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਅਪਰਿਹਾਨਸਭਾਵੋ। ਨ ਹਿ ਯਸ੍ਸ ਫਾਤਿਗਤੇਹਿ ਸੀਲਾਦਿਧਮ੍ਮੇਹਿ ਪਰਿਹਾਨਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਸਮਾਧਿਮ੍ਹਿ ਪਰਿਪੂਰਕਾਰਿਤਾਯ **ਚੇਤੋਵਸਿਪ੍ਪਤ੍ਤੋ**। ਤੇਨਾਹ **"ਸਮਾਹਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੋ"**ਤਿ। ਅਪਰਿਹਾਨਧਮ੍ਮਤ੍ਤਾਵ **ਠਿਤਤ੍ਤੋ**।

ਅਨਾਗਾਮਿਨਾ ਹਿ ਅਸੇਖਭਾਵਾਵਹਾ ਧਮ੍ਮਾ ਪਰਿਪੂਰੇਤਬ੍ਬਾ, ਨ ਸੇਖਭਾਵਾਵਹਾਤਿ ਸੋ ਏਕਨ੍ਤਪਰਿਪੁਣ੍ਣੋ ਸੇਖੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਏਤਂ ਨ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨ**ਨ੍ਤਿ ''ਮਗ੍ਗੋ ਬਹੁਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣਿਕੋ''ਤਿ ਏਤਂ ਵਚਨਂ ਨ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ ਅਨਨ੍ਤਰੇਕਨ੍ਤਵਿਪਾਕਦਾਨਤੋ, ਬਹੁਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਪਵਤ੍ਤਨੇ ਪਯੋਜਨਾਭਾਵਤੋ ਚ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਕੁਸਲਸ੍ਸ, ''ਸਮਾਧਿਮਾਨਨ੍ਤਰਿਕਞ੍ਞਮਾਹੁ (ਖੁ॰ ਪਾ॰ ੬.੫; ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੨੨੮), ਨ ਪਾਰਂ ਦਿਗੁਣਂ ਯਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੭੧੯) ਏਵਮਾਦੀਨਿ ਸੁਤ੍ਤਪਦਾਨਿ ਏਤਸ੍ਸਤ੍ਥਸਾਧਕਾਨਿ। ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਸਂਯੋਜਨਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ਸੇਕ੍ਖਧਮ੍ਮਪਰਿਪੂਰਿਭਾਵਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਤਾਯ **ਅਤ੍ਥੋ** ਤਵ ਵਚਨੇਨ **ਵਿਰੁਜ੍ਝਤੀ**ਤਿ। **ਅਸ੍ਸ** ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਵਚ੍ਛਸ੍ਸ।

੧੯੮. ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਵਾ ਕਾਰਣਨ੍ਤਿ ਯਞ੍ਹਿ ਤਂ ਤਤ੍ਰ ਤਤ੍ਰ ਸਕ੍ਖਿਭਬ੍ਬਤਾਸਙ੍ਖਾਤਂ ਇਦ੍ਧਿਵਿਧਪਚ੍ਚਨੁਭਵਨਾਦਿ, ਤਸ੍ਸ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਕਾਰਣਂ। ਅਥ ਇਦ੍ਧਿਵਿਧਪਚ੍ਚਨੁਭਵਨਾਦਿ ਅਭਿਞ੍ਞਾ, ਏਵਂ ਸਤਿ **ਅਭਿਞ੍ਞਾਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨਂ ਕਾਰਣਂ। ਅਵਸਾਨੇ** ਛਟ੍ਠਾਭਿਞ੍ਞਾਯ **ਪਨ ਅਰਹਤ੍ਤਂ**। ਏਤ੍ਥ ਚ ਯਸ੍ਮਾ ਪਠਮਸੁਤ੍ਤੇ ਆਸਵਕ੍ਖਯੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ, ਆਸਵਾ ਖੀਣਾ ਏਵ, ਨ ਪੁਨ ਖੇਪੇਤਬ੍ਬਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ''ਯਾਵਦੇਵਾ''ਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਧ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ, ਸਾ ਚ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜੀਯਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਯਾਵਦੇਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤੋ ਏਵ ਹਿ **"ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਵਾ ਕਾਰਣ"**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਞ੍ਹਿ ''ਕੁਦਾਸ੍ਸੁ ਨਾਮਾਹਂ ਤਦਾਯਤਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਯਦਰਿਯਾ ਏਤਰਹਿ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੬੫; ੩.੩੦੭) ਅਨੁਤ੍ਤਰੇਸੁ ਵਿਮੋਕ੍ਖੇਸੁ ਪਿਹਂ ਉਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ, ਤਯਿਦਂ ਸਬ੍ਬਸਾਧਾਰਣਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਸਾਧਾਰਣਵਸੇਨ ਨਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਅਰਹਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਵਾ"**ਤਿ ਆਹ।

੨੦੦. ਪਰਿਚਰਨ੍ਤਿ ਨਾਮ ਵਿਪ੍ਪਕਤਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸਤ੍ਤਾ। **ਪਰਿਚਿਣ੍ਣੋ ਹੋਤਿ** ਸਾਵਕੇਨ ਨਾਮ ਸਤ੍ਥੁ ਧਮ੍ਮੇ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਾ ਪਰਿਚਰਿਯਾ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਨਿਟ੍ਠਾਪਿਤਤ੍ਤਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਇਤਿ...ਪੇ॰... ਥੇਰੋ ਏਵਮਾਹਾ"**ਤਿ। **ਤੇਸਂ ਗੁਣਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਸਂ ਅਸੇਕ੍ਖਗੁਣਾਨਂ। ਸੇਸਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਮਹਾਵਚ੍ਛਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੪. ਦੀਘਨਖਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦੧. ਖਨਨਂ ਖਤਂ, ਸੂਕਰਸ੍ਸ ਖਤਂ ਏਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਸੂਕਰਖਤਾ, ਸੂਕਰਸ੍ਸ ਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਪਠਮਂ ਖਤਂ ਉਪਾਦਾਯ **ਸੂਕਰਖਤਾ,** ਤਾਯ। **ਏਵਂਨਾਮਕੇ**ਤਿ ਏਵਂ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ ਲਦ੍ਧਨਾਮਕੇ। **ਪਂਸੁਧੋਤੇ**ਤਿ ਧੋਤਪਂਸੁਕੇ। **ਓਤਰਿਤ੍ਵਾ ਅਭਿਰੁਹਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਪਕਤਿਭੂਮਿਤੋ ਅਨੇਕੇਹਿ ਸੋਪਾਨਫਲਕੇਹਿ ਓਤਰਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਲੇਣਦ੍ਵਾਰਂ ਕਤਿਪਯੇਹਿ ਅਭਿਰੁਹਿਤਬ੍ਬਂ।

ਠਿਤਕੋਵਾਤਿ ਮਾਤੁਲਸ੍ਸ ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਤਤ੍ਥ ਸਗਾਰਵਸਪ੍ਪਤਿਸ੍ਸਵਸੇਨ ਠਿਤਕੋਵ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਸਬ੍ਬ-ਸਦ੍ਦੋ ਅਵਿਸੇਸਤੋ ਅਨਵਸੇਸਪਰਿਯਾਦਾਯਕੋ, ਵਤ੍ਤੁਅਧਿਪ੍ਪਾਯਾਨੁਰੋਧੀ ਪਨ ਸਦ੍ਦਪ੍ਪਯੋਗੋਤਿ ਤਮਤ੍ਥਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ **"ਸਬ੍ਬਂ ਮੇ ਨਕ੍ਖਮਤੀ"**ਤਿ ਆਹ। ਯਾ ਲੋਕੇ ਮਨੁਸ੍ਸਉਪਪਤ੍ਤਿਯੋਤਿਆਦਿਕਾ ਉਪਪਤ੍ਤਿਯੋ, ਤਾ ਅਨਤ੍ਥਸਮੁਦਾਗਤਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥੇਵ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਉਚ੍ਛਿਜ੍ਜਨਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ

ਸਮਯਵਾਦੀਹਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਾ ਸਬ੍ਬਾ ਆਯਤਿਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਉਪਪਤ੍ਤਿ ਨ ਹੋਤਿ। ਜਲਬੁਬ੍ਬੁਲਕਾ ਵਿਯ ਹਿ ਇਮੇ ਸਤ੍ਤਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਸਮਯੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਭਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਤਤ੍ਥ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯੋ"**ਤਿਆਦਿ। **ਅਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਯੇਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ''ਸਬ੍ਬਂ ਮੇ ਨਕ੍ਖਮਤੀ''ਤਿ ਆਹ, ਤਂ ਤਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਜਾਨਨ੍ਤੋਪਿ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ **ਅਕ੍ਖਰੇ ਤਾਵ ਦੋਸਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਪਦੇਸਸਬ੍ਬਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਸਬ੍ਬਸਬ੍ਬਵਿਸਯਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਦੋਸਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ। ਯਥਾ ਲੋਕੇ ਕੇਨਚਿ ''ਸਬ੍ਬਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਮੁਸਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਤਸ੍ਸ ਵਚਨਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਨ੍ਤੋਗਧਤ੍ਤਾ ਮੁਸਾਭਾਵੋ ਆਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਏਵਂ ਇਮਸ੍ਸਪਿ ''ਸਬ੍ਬਂ ਮੇ ਨਕ੍ਖਮਤੀ''ਤਿ ਵਦਤੋ ਤਥਾ ਪਵਤ੍ਤਾ ਦਿਟ੍ਠਿਪਿ ਨਕ੍ਖਮਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਆਪਨ੍ਨਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ – ''ਏਸਾਪਿ ਤੇ ਦਿਟ੍ਠਿ ਨਕ੍ਖਮਤੀ''ਤਿ। ਯਥਾ ਪਨ ਕੇਨਚਿ ''ਸਬ੍ਬਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਮੁਸਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਾਨੁਰੋਧਿਨੀ ਸਦ੍ਦਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਵਚਨਂ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਤਦਞ੍ਞੇਸਮੇਵ ਮੁਸਾਭਾਵੋ ਞਾਯਾਗਤੋ, ਏਵਮਿਧਾਪਿ ''ਸਬ੍ਬਂ ਮੇ ਨਕ੍ਖਮਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਯਸ੍ਸਾ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਵਸੇਨ ''ਸਬ੍ਬਂ ਮੇ ਨਕ੍ਖਮਤੀ''ਤਿ ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਤਦਞ੍ਞਮੇਵ ਯਥਾਧਿਪ੍ਪੇਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਨਕ੍ਖਮਤੀਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਞਾਯਾਗਤੋ, ਭਗਵਾ ਪਨ ਵਾਦੀਵਰੋ ਸੁਖੁਮਾਯ ਆਣਿਯਾ ਥੂਲਂ ਆਣਿਂ ਨੀਹਰਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਉਪਾਯੇਨ ਤਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਂ ਨੀਹਰਿਤੁਂ ਤਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਅਵਤ੍ਵਾ ਸਦ੍ਦਵਸੇਨ ਤਾਵ ਲਬ੍ਭਮਾਨਂ ਦੋਸਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਯਾਪਿ ਖੋ ਤੇ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਅਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਅਕ੍ਖਰੇ ਤਾਵ ਦੋਸਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ''ਤਿ।

ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਪਨ ਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਸਬ੍ਬਂ ਮੇ ਨਕ੍ਖਮਤੀ''ਤਿ ਮਯਾ ਵੁਤ੍ਤਂ, ''ਅਯਂ ਸੋ''ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਦੋਸਪਰਿਹਰਣਤ੍ਥਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੇ ਏਸ ਦੋਸੋ ਸਬ੍ਬੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਏਵਮ੍ਪਿ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਮਮ ਵਾਦੇ ਦੋਸਮੇਵ ਆਰੋਪੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਜ੍ਝਾਸਯਂ ਨਿਗੂਹਿਤ੍ਵਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਦੋਸਂ ਪਰਿਹਰਿਤੁਕਾਮੋ **"ਏਸਾ ਮੇ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਤਮ੍ਪਸ੍ਸ ਤਾਦਿਸਮੇ**ਵਾਤਿ ਯਂ ''ਸਬ੍ਬਂ ਮੇ ਨਕ੍ਖਮਤੀ''ਤਿ ਗਹਿਤਂ ਵਤ੍ਥੁ, ਤਮ੍ਪਿ ਤਾਦਿਸਮੇਵ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਸਬ੍ਬਨ੍ਤੋਗਧਦਿਟ੍ਠਿ ਮਯ੍ਹਮ੍ਪਿ ਦਿਟ੍ਠਿਵਤ੍ਥੁ, ਤਂ ਮੇ ਖਮੇਯ੍ਯਵਾਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ''ਏਸਾਪਿ ਦਿਟ੍ਠਿ ਤੁਯ੍ਹਂ ਨਕ੍ਖਮਤੀ''ਤਿ ਯਾਪਿ ਦਿਟ੍ਠਿ ਵੁਤ੍ਤਾ ਭਵਤਾ ਗੋਤਮੇਨ, ਸਾਪਿ ਮਯ੍ਹਂ ਨਕ੍ਖਮਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਂ ਮੇ ਨਕ੍ਖਮਤੇਵਾਤਿ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤੇਨਾਹ – **"ਤਂ ਪਰਿਹਰਾਮੀਤਿ ਸਞ੍ਞਾਯ ਵਦਤੀ"**ਤਿ। ਤਥਾ ਚ ਵਕ੍ਖਤਿ **"ਤਸ੍ਮਾਪਿ ਉਚ੍ਛੇਦਦਿਟ੍ਠਿ ਮਯ੍ਹਂ ਨਕ੍ਖਮਤੀ"**ਤਿ। ''ਏਸਾ ਮੇ ਦਿਟ੍ਠੀ''ਤਿ ਯਾ ਠਿਤਿਭੂਤਾ ਦਿਟ੍ਠਿ, ਤਾਯ ''ਸਬ੍ਬਂ ਮੇ ਨਕ੍ਖਮਤੀ''ਤਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਗ੍ਗਹਣੇਨ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਆਹ – **"ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਨਸ੍ਸ ਏਸਾ ਦਿਟ੍ਠਿ ਨ ਮੇ ਖਮਤੀਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤੀ"**ਤਿ। ਅਯਂ ਦੋਸੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **"ਯਸ੍ਸ ਪਨਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਏਸਾ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿ। **ਰੁਚਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਦਸ੍ਸਨੇਨ ਅਭਿਨਿਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤਂ। **ਤੇਨ ਹਿ ਦਿਟ੍ਠਿਅਕ੍ਖਮੇਨ ਅਰੁਚਿਤੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ** ਸਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਅਕ੍ਖਮਭਾਵੇ ਤਤੋ ਤਾਯ ਗਹਿਤਾਯ ਖਮੇਯ੍ਯ ਰੁਚ੍ਚੇਯ੍ਯ ਯਥਾ, ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਅਕ੍ਖਮਭਾਵੇਤਿ ਅਪਰਭਾਗੇ **ਸਬ੍ਬਂ ਖਮਤਿ ਰੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਨ ਪਨੇਸ ਤਂ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਏਸ ''ਸਬ੍ਬਂ ਮੇ ਨਕ੍ਖਮਤੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਵਦਨ੍ਤੋ ਉਚ੍ਛੇਦਵਾਦੀ ਤਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਖਮਨਂ ਰੁਚ੍ਚਨਂ ਨ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਤਿ। ਞਾਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥਂ ਕਥਂ ਨ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਤੀਤਿ ਆਹ **"ਕੇਵਲਂ ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਉਚ੍ਛੇਦਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਉਚ੍ਛੇਦਮੇਵ ਗਣ੍ਹਾਤੀ"**ਤਿ। ਸਬ੍ਬੇਸਞ੍ਹਿ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਆਯਤਿਂ ਉਪ੍ਪਾਦਂ ਅਰੁਚ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਅਯਂ ''ਸਬ੍ਬਂ ਮੇ ਨਕ੍ਖਮਤੀ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ਉਚ੍ਛੇਦਦਿਟ੍ਠਿਕੇਸੁ ਚ ਉਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇਸੁ ਕੁਤੋ ਉਚ੍ਛੇਦਦਿਟ੍ਠਿਸਭਾਵੋਤਿ।

ਤੇਨਾਤਿ ਤੇਨ ਕਾਰਣੇਨ, ਯਸ੍ਮਾ ਇਧੇਕਚ੍ਚੇ ਸਤ੍ਤਾ ਈਦਿਸਂ ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਪਜਹਨਕੇਨ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਏਕਜ੍ਝਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਜਹਨਕੇਹਿ ਅਪ੍ਪਜਹਨਕੇ ਨਿਦ੍ਧਾਰੇਤੁਂ ਭਗਵਾ ''ਅਤੋ...ਪੇ॰... ਬਹੁਤਰਾ''ਤਿ ਅਵੋਚਾਤਿ ਆਹ – **"ਪਜਹਨਕੇਸੁ ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕ"**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ''ਪਞ੍ਞਸੀਲੇਹਿ ਪਭਾਵਨਾ ਪਞ੍ਞਵਨ੍ਤਤਰਾ''ਤਿ। **"ਬਹੂ"**ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਨ ਕੇਵਲਂ ਬਹੂ, ਅਥ ਖੋ ਅਤਿਵਿਯ ਬਹੂਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਬਹੁਤਰਾ"**ਤਿ ਆਹ। **"ਬਹੂ ਹੀ"**ਤਿ ਨਯਿਦਂ ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਵਚਨਂ, ਅਥ ਖੋ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਂ। ਕਥਂ ਹਿ-ਸਦ੍ਦੋਤਿ ਆਹ **"ਹਿ-ਕਾਰੋ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤ"**ਨ੍ਤਿ। ਅਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਵਚਨਂ ਤਾਵ ਤਸ੍ਸ ਪਜਹਨਕਾਨਂ ਬਹੁਭਾਵਤੋ ਤੇਪਿ ਪਰਤੋ ''ਬਹੁਤਰਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚੀਯਨ੍ਤਿ। **ਮੂਲਦਸ੍ਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਯੇ ਤਾਦਿਸਂ ਦਸ੍ਸਨਂ ਪਠਮਂ ਉਪਾਦਿਯਨ੍ਤਿ, ਤਜ੍ਜਾਤਿਕਮੇਵ ਪਚ੍ਛਾ ਗਹਿਤਦਸ੍ਸਨਂ। ਵਿਜਾਤਿਯਞ੍ਹਿ ਪਠਮਂ ਗਹਿਤਦਸ੍ਸਨਂ ਅਪ੍ਪਹਾਯ ਵਿਜਾਤਿਯਸ੍ਸ ਗਹਣਂ ਨ ਸਮ੍ਭਵਤਿ ਵਿਰੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਅਭਿਨਿਵੇਸਸ੍ਸ ਸਹ ਅਨਵਟ੍ਠਾਨਤੋ ।

ਅਵਿਰੁਦ੍ਧਂ ਪਨ ਮੂਲਦਸ੍ਸਨਂ ਅਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਸਯਾਦਿਭੇਦਭਿਨ੍ਨਂ ਅਪਰਦਸ੍ਸਨਂ ਗਹੇਤੁਂ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਏਤ੍ਥ ਚਾ**"ਤਿਆਦਿ।

ਤਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਏਕਚ੍ਚਸਸ੍ਸਤਵਾਦੋ ਸਸ੍ਸਤੁਚ੍ਛੇਦਾਭਿਨਿਵੇਸਾਨਂ ਵਸੇਨ ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ ਸਸ੍ਸਤੁਚ੍ਛੇਦਗ੍ਗਾਹਨਜਾਤਿਕੋ, ਉਚ੍ਛੇਦਗ੍ਗਾਹੇਨ ਪਨ ਸਸ੍ਸਤਾਭਿਨਿਵੇਸਸ੍ਸ ਤਂਗਾਹੇਨ ਚ ਅਸਸ੍ਸਤਾਭਿਨਿਵੇਸਸ੍ਸ ਵਿਰੁਜ੍ਝਨਤੋ ਉਭਯਤ੍ਥਾਪਿ "**ਏਕਚ੍ਚਸਸ੍ਸਤਂ ਵਾ ਗਹੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਥਾ "**ਸਸ੍ਸਤਂ ਵਾ ਉਚ੍ਛੇਦਂ ਵਾ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਗਹੇਤੁ**"ਨ੍ਤਿ ਚ। ਮੂਲਸਸ੍ਸਤਞ੍ਹਿ ਪਠਮਂ ਗਹਿਤਂ। **ਆਯਤਨੇਸੁਪਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਪਠਮਂ ਚਕ੍ਖਾਯਤਨਂ ਸਸ੍ਸਤਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਪਰਭਾਗੇ ਨ ਕੇਵਲਂ ਚਕ੍ਖਾਯਤਨਮੇਵ ਸਸ੍ਸਤਂ, ਸੋਤਾਯਤਨਮ੍ਪਿ ਸਸ੍ਸਤਂ, ਘਾਨਾਯਤਨਾਦਿਪਿ ਸਸ੍ਸਤਨ੍ਤਿ ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿਆਦਿਨਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਆਯਤਨੇਸੁਪੀ**ਤਿ ਪਿ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਧਾਤੂਨਂ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਮ੍ਪਿ ਗਾਹੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਇਦਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾ**ਤਿ ''ਮੂਲੇ ਸਸ੍ਸਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਪਠਮਗ੍ਗਾਹਸ੍ਸ ਸਮਾਨਜਾਤਿਯਂ ਅਪਰਗ੍ਗਾਹਂ ਸਨ੍ਧਾਯ।

ਦੁਤਿਯਵਾਰੇ ਪਠਮਵਾਰੇ ਵੁਤ੍ਤਸਦਿਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਤਤ੍ਥ ਆਦੀਨਵਂ ਦਿਸ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਯਦਿ ਰੂਪਂ ਸਸ੍ਸਤਂ ਸਿਯਾ, ਨਯਿਦਂ ਆਬਾਧਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਖੋ ਇਦਂ ਰੂਪਂ ਅਸਸ੍ਸਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਭਿਣ੍ਹਪਟਿਪੀਲ਼ਨਟ੍ਠੇਨ ਉਦਯਵਯਵਨ੍ਤਤਾਯ ਰੂਪਂ ਅਨਿਚ੍ਚਂ ਸਙ੍ਖਤਂ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ, ਸਸ੍ਸਤਾਭਿਨਿਵੇਸੋ ਮਿਚ੍ਛਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਤਤ੍ਥ ਸਸ੍ਸਤਵਾਦੇ ਆਦੀਨਵਂ ਦੋਸਂ ਦਿਸ੍ਵਾ। **ਓਲ਼ਾਰਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਮਾ ਪਟਿਪੀਲ਼ਨਟ੍ਠੇਨ ਅਯਾਥਾਵਗ੍ਗਾਹਤਾਯ ਰੂਪਂ ਨ ਸਣ੍ਹਂ ਓਲ਼ਾਰਿਕਮੇਵ। ਵੇਦਨਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਭਾਵਦਸ੍ਸਨਂ ਰੂਪਵੇਦਨਾਆਦੀਨਂ ਸਮਾਨਯੋਗਕ੍ਖਮਤ੍ਤਾ। **ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤੀ**ਤਿ ਪਜਹਤਿ।

ਤਿਸ੍ਸੋ ਲਦ੍ਧਿਯੋਤਿ ਸਸ੍ਸਤੁਚ੍ਛੇਦਏਕਚ੍ਚਸਸ੍ਸਤਦਿਟ੍ਠਿਯੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਸਸ੍ਸਤਦਿਟ੍ਠਿਕਾ ਵਟ੍ਟੇ ਰਜ੍ਜਨਸ੍ਸ ਆਸਨ੍ਨਾ। ਤਥਾ ਹਿ ਤੇ ਓਲੀਯਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਭਵਾਭਵਦਿਟ੍ਠੀਨਂ ਵਸੇਨ ਇਮੇਸਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਸਂਸਾਰਤੋ ਸੀਸੁਕ੍ਖਿਪਨਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਏਤਾਵ ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਸੇਸਤੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ।

ਇਧਲੋਕਂ ਪਰਲੋਕਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਜਾਨਾਤੀਤਿ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਸਸ੍ਸਤਦਸ੍ਸਨਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਸਾਵਜ੍ਜਤਾਕਾਰਣਮਾਹ, **ਵਟ੍ਟਂ ਅਸ੍ਸਾਦੇਤਿ, ਅਭਿਨਨ੍ਦਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਦਨ੍ਧਵਿਰਾਗਤਾਯ। ਤੇਨਾਹ "**ਤਸ੍ਮਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਇਧਲੋਕਂ ਪਰਲੋਕਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਤਾਸੁ ਤਾਸੁ ਗਤੀਸੁ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਸਂਸਰਣਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, **ਸੁਕਤਦੁਕ੍ਕਟਾਨਂ ਕਮ੍ਮਾਨਂ ਫਲਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕਮ੍ਮਫਲਂ। **ਕੁਸਲਂ ਨ ਕਰੋਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕਮ੍ਮਂ, **ਅਕੁਸਲਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਨ ਭਾਯਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪੁਞ੍ਞਾਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਸਭਾਵਤੋ ਜਾਯਨ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਵਟ੍ਟਂ ਅਸ੍ਸਾਦੇਤਿ ਅਭਿਨਨ੍ਦਤਿ** ਤਨ੍ਨਿਨ੍ਨਭਾਵਤੋ । **ਸੀਘਂ ਲਦ੍ਧਿਂ ਜਹਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ** ਵਟ੍ਟੂਪਚ੍ਛੇਦਸ੍ਸ ਅਰੁਚ੍ਚਨਤੋ। ਉਚ੍ਛੇਦਵਾਦੀ ਹਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਭਵੇ ਉਚ੍ਛੇਦਂ ਮਞ੍ਞਤਿ। ਤਤੋ ਪਰਂ **ਇਧਲੋਕਂ ਪਰਲੋਕਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਜਾਨਾਤਿ** ਸੁਕਤਦੁਕ੍ਕਟਾਨਂ ਫਲਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਜਾਨਾਤਿ ਕਮ੍ਮਫਲਵਾਦੀਭਾਵਤੋ। ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਹਿ ਉਚ੍ਛੇਦਵਾਦੀ ਸਭਾਵਨਿਯਤਿਯਦਿਚ੍ਛਾਭਿਨਿਵੇਸੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਾਭਿਨਿਵੇਸੋ ਹੋਤਿ। **ਸੀਘਂ ਦਸ੍ਸਨਂ ਪਜਹਤਿ** ਵਟ੍ਟਾਭਿਰਤਿਯਾ ਅਭਾਵਤੋ। **ਪਾਰਮਿਯੋ ਪੂਰੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੋ ਹੁਤ੍ਵਾ,** ਲੋਕਵੋਹਾਰਮਤ੍ਤੇਨੇਵ ਸੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਬੁਦ੍ਧੋ ਹੋਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ। **ਅਭਿਨੀਹਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ** ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਾਦਿਭਾਵਸ੍ਸ ਅਭਿਨੀਹਾਰਂ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ। **ਸਾਵਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕੋ ਮਹਾਸਾਵਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਤੇਵਿਜ੍ਜੋ ਛਲ਼ਭਿਞ੍ਞੋ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਵਾ ਸੁਕ੍ਖਵਿਪਸ੍ਸਕੋ ਏਵ ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਤਿ। ਸਬ੍ਬਮਿਦਂ ਉਚ੍ਛੇਦਵਾਦਿਨੋ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਨਿਸ੍ਸਯੇਨ ਸਮ੍ਮਤ੍ਤਨਿਯਾਮੋਕ੍ਕਮਨੇ ਖਿਪ੍ਪਵਿਰਾਗਤਾਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਆਗਤਂ। ਤੇਨਾਹ "**ਤਸ੍ਮਾ**"ਤਿਆਦਿ।

੨੦੨. **ਕਞ੍ਜਿਯੇਨੇਵਾ**ਤਿ ਆਰਨਾਲ਼ੇਨ। ਕਞ੍ਜਿਯਸਦਿਸੇਨ ਉਚ੍ਛੇਦਦਸ੍ਸਨੇਨ। **ਪੂਰਿਤੋ**ਤਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਜ੍ਝਾਸਯੋ। **ਸੋ**ਤਿ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ। **ਅਪ੍ਪਹਾਯਾ**ਤਿ ਅਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ। **ਵਿਗ੍ਗਹੋਤਿ ਕਲਹੋ** ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ, ਮੋਘਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਵਿਰੁਦ੍ਧਗ੍ਗਾਹੋਤਿ

ਕਤ੍ਵਾ। **ਵਿਵਾਦ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਰੁਦ੍ਧਵਾਦਂ। **ਵਿਘਾਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਰੋਧਹੇਤੁਕਂ ਚਿਤ੍ਤਵਿਘਾਤਂ। **ਵਿਹੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹਵਿਵਾਦਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਕਾਯਿਕਂ ਚੇਤਸਿਕਞ੍ਚ ਕਿਲਮਥਂ। **ਆਦੀਨਵਂ ਦਿਸ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤਾਸਂ ਦਿਟ੍ਠੀਨਂ ਏਵਰੂਪੋ ਆਦੀਨਵੋ, ਅਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਭਾਵਤਾਯ ਪਨ ਸਮ੍ਪਤਿ ਆਯਤਿਞ੍ਚ ਮਹਾਦੀਨਵੋਤਿ ਏਵਂ ਆਦੀਨਵਂ ਦਿਸ੍ਵਾ।

੨੦੫. ''ਏਸੋਹਮਸ੍ਮਿ, ਏਸੋ ਮੇ ਅਤ੍ਤਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੪੧; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੩.੮) ਕਾਯਂ ਅਨ੍ਵੇਤੀਤਿ ਕਾਯਨ੍ਵਯੋ, ਸੋਯੇਵ, ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਸਮੂਹੋ **ਕਾਯਨ੍ਵਯਤਾ**, ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧੋ ਕਿਲੇਸੋ। ਤੇਨਾਹ **''ਕਾਯਂ...ਪੇ॰... ਅਤ੍ਥੋ''**ਤਿ।

ਅਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸਭਾਵਨ੍ਤਿ ਅਸਙ੍ਕਰਤੋ ਵਵਤ੍ਥਿਤਭਾਵਂ। ਤੇਨ ਤਾਸਂ ਯਥਾਸਕਂ ਪਚ੍ਚਯਾਨਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਗਮਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਤਾਸਂ ਕਦਾਚਿਪਿ ਸਙ੍ਕਰੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਤੇਨਾਹ **''ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਸਙ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ''**ਤਿਆਦਿ। ਸਰੂਪਂ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਅਞ੍ਞਾ ਵੇਦਨਾ''ਤਿ ਅਨਿਯਮੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤਮੇਵ ਵਿਗਮਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **''ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤਾ ਵਾ''**ਤਿ ਆਹ। ਸਰੂਪਤੋ ਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੇ ਕਾਚਿ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਕਾਚਿ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤਾ ਵਾਤਿ। **ਚੁਣ੍ਣਵਿਚੁਣ੍ਣਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਖਣੇ ਖਣੇ ਭਿਜ੍ਜਮਾਨਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ।

ਨ ਕੇਨਚਿ ਸਂਵਦਤੀਤਿ ਕੇਨਚਿ ਪੁਗ੍ਗਲੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਦਿਟ੍ਠਿਰਾਗਵਸੇਨ ਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤੋ ਨ ਵਦਤਿ। ਤੇਨਾਹ **''ਸਸ੍ਸਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ''**ਤਿਆਦਿ। **ਨ ਵਿਵਦਤੀ**ਤਿ ਵਿਰੁਦ੍ਧਭਾਵੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨ ਵਿਵਦਤਿ। **ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਉਚ੍ਛੇਦਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਏਕਚ੍ਚਸਸ੍ਸਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਤਯੋਪਿ ਵਾਦਾ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ । **ਤੇਨ ਵੋਹਰਤੀ**ਤਿ ਤੇਨ ਲੋਕਵੋਹਾਰੇਨ ਲੋਕਸਮਞ੍ਞਂ ਅਨਤਿਧਾਵਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਤੋ ਪੁਰਿਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋਤਿਆਦਿਨਾ ਵੋਹਰਤਿ, ਨ ਪਨ ਇਤੋ ਬਾਹਿਰਕਾ ਵਿਯ ਅਭਿਨਿਵਿਸਤਿ। ਤੇਨਾਹ **''ਅਪਰਾਮਸਨ੍ਤੋ''**ਤਿ। **ਕਞ੍ਚਿ ਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਰੂਪਾਦੀਸੁ ਏਕਂ ਧਮ੍ਮਮ੍ਪਿ। **ਪਰਾਮਾਸਗ੍ਗਾਹੇਨ ਅਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ**ਤਿ ''ਨਿਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ, ''ਏਤਂ ਮਮਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਚ ਧਮ੍ਮਸਭਾਵਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਰਤੋ ਆਮਸਿਤ੍ਵਾ ਗਹਣੇਨ ਅਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ।

ਕਤਾਵੀਤਿ ਕਤਕਿਚ੍ਚੋ। **ਸੋ ਵਦੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਖੀਣਾਸਵੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਹਙ੍ਕਾਰਮਮਙ੍ਕਾਰੇਸੁ ਸਬ੍ਬਸੋ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇਸੁਪਿ ਅਹਂ ਵਦਾਮੀਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯ। ਤਤ੍ਥ **ਅਹ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਯਕਜ੍ਝਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨੇ। **ਮਮ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕਭੂਤੇ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਲੋਕਨਿਰੁਲ੍ਹੇ। **ਸਮਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਸੁਕੁਸਲਤਾਯ ਲੋਕੇ ਸਮਞ੍ਞਾ ਕੁਸਲੋ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ। **ਵੋਹਾਰਮਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਕੇਵਲਂ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਮਹਾਬੋਧਿਪਾਰਮਿਯੋ ਪੂਰੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਸਾਵਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦੇਸਵੋਹਾਰਮਤ੍ਤੇਨ ਨ ਅਪ੍ਪਹੀਨਤਣ੍ਹੋ ਵਿਯ ਅਨ੍ਧਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਅਭਿਨਿਵੇਸਨਵਸੇਨ।

੨੦੬. **ਸਸ੍ਸਤਾਦੀਸੂ**ਤਿ ਸਸ੍ਸਤਾਭਿਨਿਵੇਸਾਦੀਸੁ। **ਤੇਸਂ ਤੇਸਂ ਧਮ੍ਮਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਦ੍ਧਾਰਣੇ ਸਾਮਿਵਚਨਂ। **ਸਸ੍ਸਤਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯਾ**ਤਿ ਸਸ੍ਸਤਦਿਟ੍ਠਿਂ ਸਮੁਦਯਤੋ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮਤੋ ਅਸ੍ਸਾਦਤੋ ਨਿਸ੍ਸਰਣਤੋ ਅਭਿਵਿਸਿਟ੍ਠਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ। **ਪਹਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਪ੍ਪਹਾਨਂ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਂ। **ਰੂਪਸ੍ਸ ਪਹਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਰੂਪਸ੍ਸ ਤਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧਸਞ੍ਞੋਜਨਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ਪਹਾਨਂ। **ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਨਿਰੋਧੇਨ ਨਿਰੁਦ੍ਧੇਹਿ ਆਸਵੇਹਿ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾਵ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਮੁਚ੍ਚਿ**। ''ਆਸਵੇਹਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਮੁਚ੍ਚੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਿਪਿ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਸੇਸੇਤ੍ਵਾ। **ਸੋਲ਼ਸ ਪਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਮਹਾਪਞ੍ਞਾਦਿਕਾ ਸੋਲ਼ਸ ਪਞ੍ਞਾ। **ਚਤੁਰਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ**ਤਿ ਪੁਣ੍ਣਉਪੋਸਥਦਿਵਸਤਾ, ਕੇਨਚਿ ਅਨਾਮਨ੍ਤਿਤਮੇਵ ਅਨੇਕਸਤਾਨਂਯੇਵ ਅਨੇਕਸਹਸ੍ਸਾਨਂ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਤਾ, ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤਾ, ਛਲ਼ਭਿਞ੍ਞਤਾ ਚਾਤਿ। ਤੇਨਾਹ **''ਤਤ੍ਰਿਮਾਨਿ ਅਙ੍ਗਾਨੀ''**ਤਿਆਦਿ। ਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਤੋ ਅਵਿਭਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਦੀਘਨਖਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੫. ਮਾਗਣ੍ਡਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦੭. **ਦ੍ਵੇ ਮਾਗਣ੍ਡਿਯਾ**ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਮਾਗਣ੍ਡਿਯਨਾਮਕਾ। **ਦੇਵਗਬ੍ਭਸਦਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਦੇਵਾਨਂ ਵਸਨਓਵਰਕਸਦਿਸਂ। **ਏਤਂ ਵੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਭਾਰਦ੍ਵਾਜਗੋਤ੍ਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਅਗ੍ਯਾਗਾਰੇ ਤਿਣਸਨ੍ਥਾਰਕੇ''ਤਿ ਏਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਨ ਕੇਵਲਂ ਤਂ ਦਿਵਸਮੇਵਾ**ਤਿ ਯਂ ਦਿਵਸਂ

ਮਾਗਣ੍ਡਿਯੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਤਿਣਸਨ੍ਥਾਰਕਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੁਂ, ਨ ਕੇਵਲਂ ਤਂ ਦਿਵਸਮੇਵ ਭਗਵਾ ਯੇਨਞ੍ਞਤਰੋ ਵਨਸਣ੍ਡੋ, ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਗਾਮੂਪਚਾਰੇ**ਤਿ ਗਾਮਸਮੀਪੇ। **ਸਞ੍ਞਾਣਂ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਯ। ਨ ਹਿ ਭਗਵਤੋ ਤਸ੍ਸ ਸਞ੍ਞਾਣਕਰਣੇ ਪਯੋਜਨਂ ਅਤ੍ਥਿ।

ਸਮਣਸੇਯ੍ਯਾਨੁਰੂਪਨ੍ਤਿ ਸਮਣਸ੍ਸ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕਾ ਸੇਯ੍ਯਾ। ਪਾਸਂਸਤ੍ਥੋ ਹਿ ਅਯਂ ਰੂਪ-ਸਦ੍ਦੋ। ਤੇਨਾਹ “**ਇਮਂ ਤਿਣਸਨ੍ਥਾਰਕ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਅਨਾਕਿਣ੍ਣੋ**ਤਿ ਵਿਲੁਲਿਤੋ ਅਘਟ੍ਟਿਤੋ। ਹਤ੍ਥਪਾਦਸੀਸੇਹਿ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਪਹਟੇਨ ਨ ਚਲਿਤੋ **ਅਭਿਨ੍ਨੋ,** ਅਚਲਿਤਤ੍ਤਾ ਏਵ ਅਭਿਨ੍ਨਂ ਅਤ੍ਥਰਣਂ। **ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੋ ਵਿਯਾ**ਤਿ ਅਯਂ ਛੇਕੇਨ ਚਿਤ੍ਤਕਾਰੇਨ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਤੁਲਿਕਾਯ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਲੇਖਾਯ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਲਿਖਿਤਾ ਚਿਤ੍ਤਕਤਸੇਯ੍ਯਾ ਵਿਯ। ਭੂਨਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਵਡ੍ਢਿਤਂ, ਤਂ ਹਨ੍ਤੀਤਿ **ਭੂਨਹੁਨੋ**। ਤੇਨਾਹ “**ਹਤਵਡ੍ਢਿਨੋ**”ਤਿ। ਤਂ ਪਨਾਯਂ ਚਕ੍ਖਾਦੀਸੁ ਸਂਵਰਵਿਧਾਨਂ ਵਡ੍ਢਿਹਨਨਂ ਮਞ੍ਞਤਿ। ਤੇਨਾਹ “**ਮਰਿਯਾਦਕਾਰਕਸ੍ਸਾ**”ਤਿ। **ਬ੍ਰੂਹੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਉਲ਼ਾਰਵਿਸਯੂਪਹਾਰੇਨ ਵਡ੍ਢੇਤਬ੍ਬਂ ਪੀਣੇਤਬ੍ਬਂ। ਤਂ ਪਨ ਅਨਨੁਭੂਤਾਨੁਭਵਨੇਨ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ “**ਅਦਿਟ੍ਠਂ ਦਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬ**”ਨ੍ਤਿ। ਅਨੁਭੂਤਂ ਪਨ ਅਪਣੀਤਂ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ “**ਦਿਟ੍ਠਂ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬ**”ਨ੍ਤਿ। ਸੇਸਵਾਰੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਪਰਮਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਨਿਬ੍ਬਾਨਵਾਦੀ ਕਿਰੇਸ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ, ਤਸ੍ਮਾ **ਏਵਂ ਛਸੁ ਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਵਡ੍ਢਿਂ ਪਞ੍ਞਪੇਤਿ**। ਯਸ੍ਮਾ ਯਂ ਛਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਚਕ੍ਖਾਦੀਨਂ ਯਥਾਸਕਂ ਵਿਸਯਗ੍ਗਹਣਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੋ ਲੋਕਸ੍ਸ ਅਵਡ੍ਢਿਤਂ ਵਿਨਾਸਮੇਵ ਪਞ੍ਞਪੇਤਿ, **ਤਸ੍ਮਾ ਸੋ** ਸਯਮ੍ਪਿ **ਵਡ੍ਢਿਹਤੋ** ਹਤਵਡ੍ਢਿਤੋ।

ਸਂਕਿਲੇਸਤੋ ਆਰਕਤ੍ਤਾ **ਅਰਿਯੋ** ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਧਮ੍ਮਭਾਵਤੋ **ਞਾਯੋ ਧਮ੍ਮੋ**। ਵਜ੍ਜਲੇਸਸ੍ਸਪਿ ਅਭਾਵਤੋ **ਕੁਸਲੋ**। ਤੇਨਾਹ “**ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇ ਕਾਰਣਧਮ੍ਮੇ ਅਨਵਜ੍ਜੇ**”ਤਿ। **ਉਗ੍ਗਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਉਚ੍ਚਕੁਲੀਨਤਾਦਿਨਾ ਉਲ਼ਾਰਸ੍ਸ। **ਮੁਖੇ ਆਰਕ੍ਖਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਮੁਖੇਨ ਸਂਯਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ। **ਅਮ੍ਬਜਮ੍ਬੂਆਦੀਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਯ ਅਪੂਰਯਮਾਨੇ**ਤਿ ਅਮ੍ਬਜਮ੍ਬੂਆਦੀਨਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਵਿਸਦਿਸਾਨਿ ਵਿਯ ਪੂਰਣਕਥਾਨਯੇਨ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਕਥੇਤ੍ਵਾ। ਤੇਨਾਹ “**ਮਯਾ ਕਥਿਤਨਿਯਾਮੇਨਾ**”ਤਿ।

੨੦੮. ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵੁਟ੍ਠਿਤੋਤਿ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰਤੋ ਵੁਟ੍ਠਿਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਦਿਵਾਵਿਹਾਰੋਪਿ ਹਿ ‘‘ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ‘‘ਰਹੋਗਤਸ੍ਸ ਪਟਿਸਲ੍ਲੀਨਸ੍ਸ ਏਵਂ ਚੇਤਸੋ ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕੋ ਉਦਪਾਦੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਪਾਰਾ॰ ੧੮)। ਭਗਵਾ ਹਿ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਨੁਤ੍ਤਰਕਾਲਂ ਤੇਸਂ ਕਥਾਸਲ੍ਲਾਪਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਤਤ੍ਥ ਗਤੋ। ਸਂਵੇਗੋ ਨਾਮ ਸਹੋਤ੍ਤਪ੍ਪਞ੍ਞਾਣਂ, ਤਂ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਨਵਸੇਨਪਿ ਹੋਤਿ, ਸਂਵੇਗਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ “**ਪੀਤਿਸਂਵੇਗੇਨ ਸਂਵਿਗ੍ਗੋ**”ਤਿ। ਸੋ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਪੁਰਿਮਾਵਤ੍ਥਾਯ ਚਲਨਂ ਹੋਤਿ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਹ “**ਚਲਿਤੋ ਕਮ੍ਪਿਤੋ**”ਤਿ। **ਤਿਖਿਣਸੋਤੇਨ ਪੁਰਿਸੇਨਾ**ਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ।

੨੦੯. ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਆਰਭਿ ਯਥਾ ਵਿਨੇਯ੍ਯਦਮਨਕੁਸਲੋ **ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਆਰਮਿਤਬ੍ਬਭਾਵਸ੍ਸ ਭਾਵਲਕ੍ਖਣਵਚਨਂ। ਆਰਮਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਆਰਾਮੋ, ਰੂਪਂ ਆਰਾਮੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਰੂਪਾਰਾਮਂ,** ਤਤੋ ਏਵ ਤਨ੍ਨਿਨ੍ਨਭਾਵੇਨ **ਰੂਪੇ ਰਤਨ੍ਤਿ ਰੂਪਰਤਂ,** ਤੇਨ ਸਮ੍ਮੋਦੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਰੂਪੇਨ ਸਮ੍ਮੁਦਿਤਨ੍ਤਿ **ਰੂਪਸਮ੍ਮੁਦਿਤਂ,** ਤਦੇਤਂ ਤਦਭਿਹਤਜਵਨਕਿਚ੍ਚਂ ਤਤ੍ਥ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਦਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਦਨ੍ਤਂ** ਦਮਿਤਂ। **ਨਿਬ੍ਬਿਸੇਵਨ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਗਤਵਿਸੁਕਾਯਿਕਂ। **ਗੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਤਿਯਾ ਗੁਤ੍ਤਂ। **ਰਕ੍ਖਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨਂ। **ਸਂਵੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਪਨੀਤਂ ਪਵੇਸਨਿਵਾਰਣੇਨ। ਤੇਨਾਹ “**ਪਿਹਿਤ**”ਨ੍ਤਿ।

੨੧੦. ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਪਰਿਲ਼ਾਹਨ੍ਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਿਲੇਸਪਰਿਲ਼ਾਹਂ। **ਕਿਂ ਵਚਨਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣਂ ਅਨੁਭਵਿਤ੍ਵਾ ਸਮੁਦਯਾਦਿਪਹਾਨਂ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਵਿਰਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਯੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ, ਤਤ੍ਥ ਕਿਂ ਵੁਦ੍ਧਿਹਤਪਰਿਯਾਯੋ ਅਵਸ੍ਸਂ ਲਭਤਿ ਨ ਲਭਤੀਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਤਾਦਿਸੇ ਸਾਰਬਦ੍ਧਵਿਮੁਤ੍ਤਿਕੇ ਵੁਦ੍ਧਿਹਤੋਤਿ ਨ ਵਦੇਯ੍ਯਾਤਿ ਆਹ “**ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ, ਭੋ, ਗੋਤਮਾ**”ਤਿ।

੨੧੧. **ਤੇ**ਤਿ ਤਯਾ, ਅਯਮੇਵ ਵਾ ਪਾਠੋ। ਵ**ਸੑਸਂ ਵਾਸੋ ਵਸੑਸਂ** ਉਤੑਤੁਰਪਦਲੋਪੇਨ, ਵਸੑਸਿਤੁਂ ਅਰਹਤੀਤਿ ਵ**ਸੑਸਿਕੋ**, ਵਸੑਸਕਾਲੇ ਨਿਵਾਸਾਨੁਚੑਛਵਿਕੋਤਿ ਅਤੑਥੋ।

ਨਾਤਿਉਚੑਚੋ ਹੋਤਿ ਨਾਤਿਨੀਚੋਤਿ ਗਿਮ੍ਹਿਕੋ ਵਿਯ ਉਚੑਚੋ, ਹੇਮਨ੍ਤਿਕੋ ਵਿਯ ਨੀਚੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਤਦੁਭਯਵੇਮਜ਼੍ਝਲਕ੍ਖਣਤਾਯ ਨਾਤਿਉਚੑਚੋ ਹੋਤਿ ਨਾਤਿਨੀਚੋ। **ਨਾਤਿਤਨੂਨੀ**ਤਿ ਹੇਮਨ੍ਤਿਕਸੑਸ ਵਿਯ ਨ ਖੁਦੑਦਕਾਨਿ। **ਨਾਤਿਬਹੂਨੀ**ਤਿ ਗਿਮ੍ਹਿਕਸੑਸ ਵਿਯ ਨ ਅਤਿਬਹੂਨਿ। **ਮਿਸੑਸਕਾਨੇ**ਵਾਤਿ ਹੇਮਨ੍ਤਿਕਗਿਮ੍ਹਿਕੇਸੁ ਵੁਤੑਤਲਕ੍ਖਣਵੋਮਿਸੑਸਕਾਨਿ। **ਉਣ੍ਹਪਵੇਸਨਤੑਥਾਯਾ**ਤਿ ਨਿਯੂਹੇਸੁ ਪੁਰੇਭਤੑਤਂ ਪਚੑਛਾਭਤੑਤਞੑਚ ਪਤਿਤਸੂਰਿਯੋਭਾਸਵਸੇਨ ਉਣ੍ਹਸੑਸ ਅਬੑਭਨ੍ਤਰਪਵੇਸਨਤੑਥਾਯ। **ਭਿਤੑਤਿਨਿਯੂਹਾਨਿ ਨੀਹਰੀਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਦਕ੍ਖਿਣਪਸੑਸੇ ਭਿਤੑਤੀਸੁ ਨਿਯੂਹਾਨਿ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਕਰੀਯਨ੍ਤਿ। ਵ**ਿਪੁਲਜਾਲਾਨੀ**ਤਿ ਪੁਥੁਲਛਿਦੑਦਾਨਿ। **ਉਦਕਯਨ੍ਤਾਨੀ**ਤਿ ਉਦਕਵਾਹਕਯਨ੍ਤਾਨਿ।

ਨੀਲੁਪ੍ਪਲਗਚੑਛਕੇ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਵਿਕਸਿਤੇਹਿ ਨੀਲੁਪ੍ਪਲੇਹਿ ਗਚੑਛਕੇ ਨਲ਼ਿਨਿਕੇ ਕਤ੍ਵਾ। **ਗਨ੍ਧਕਲਲ**ਨ੍ਤਿ ਗਨ੍ਧਮਿਸੑਸਕਕਦੑਦਮਂ। **ਯਮਕਭਿਤੑਤੀ**ਤਿ ਯੁਗਲ਼ਭਿਤੑਤਿ, ਤਸੑਸਾ ਅਨ੍ਤਰੇ ਨਾਲ਼ਿ, ਯਤੋ ਉਦਕਂ ਅਭਿਰੁਹਤਿ। **ਲੋਹਨਾਲ਼ਿ**ਨ੍ਤਿ ਲੋਹਮਯਯਨ੍ਤਨਾਲ਼ਿਂ। **ਜਾਲ**ਨ੍ਤਿ ਤਮ੍ਬਲੋਹਮਯਂ ਜਾਲਂ। **ਹੇਟ੍ਠਾ ਯਨ੍ਤਂ ਪਰਿਵਤੑਤੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾਭਾਗੇ ਉਦਕਯਨ੍ਤਂ ਗਮੇਨ੍ਤਿ। **ਉਦਕਫੁਸਿਤੇ ਤੇਮੇਨ੍ਤੇ ਵਿਵਣ੍ਣਤਾ ਮਾਹੋਸੀ**ਤਿ **ਨੀਲਪਟਂ ਨਿਵਾਸੇਤਿ। ਦਿਵਾਕਾਲੇ**ਤਿ ਦਿਵਸਵੇਲਾਯ। **ਅਜ਼੍ਝਤੑਤਂ ਵੂਪਸਨ੍ਤਚਿਤੑਤੋ ਵਿਹਰਾਮੀ**ਤਿ ਏਤੇਨ ਅਤੑਤਨੋ ਫਲਸਮਾਪਤੑਤਿਵਿਹਾਰੋ ਭਗਵਤਾ ਦਸੑਸਿਤੋਤਿ ਆਹ – **"ਤਾਯ ਰਤਿਯਾ ਰਮਮਾਨੇਤਿ ਇਦਂ ਚਤੁਤੑਥਜ਼੍ਝਾਨਿਕਫਲਸਮਾਪਤੑਤਿਰਤਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯ** ਵੁਤੑਤ"ਨ੍ਤਿ।

੨੧੨. ਮਹਾ ਚ ਨੇਸਂ ਪਪਞੑਚੋਤਿ ਨੇਸਂ ਰਾਜੂਨਂ ਮਹਾਪਪਞੑਚੋ ਰਾਜਿਦੑਧਿਵਸੇਨ ਸਬੑਬਦਾ ਸਮੑਪਤੑਤਿਵਿਸਯੋ ਚ, ਅਨੁਭਵਿਤੁਂ ਨ ਲਭਨ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਮਨ੍ਤੇ ਗਵੇਸਨ੍ਤਾ ਵਿਚਰਨ੍ਤਿ,** ਨ ਭੋਗਸੁਖਂ। **ਗਣਨਾ** ਨਾਮ ਅਚੑਛਿਨ੍ਨਗਣਨਾ, ਨ ਵਿਗਣਗਣਨਾ ਨ ਪਣਗਣਨਾ। **ਆਵਟ੍ਟੋ**ਤਿ ਯਥਾਧਿਗਤੇ ਦਿਬੑਬੇ ਕਾਮੇ ਪਹਾਯ ਕਾਮਹੇਤੁ ਆਵਟ੍ਟੋ ਨਿਵਤੑਤੋ ਪਰਿਵਤੑਤਿਤੋ **ਭਵੇਯਜ। ਏਵਂ ਮਾਨੁਸਕਾ ਕਾਮਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਕੋਚਿ ਕੁਸਗ੍ਗੇਨ ਉਦਕਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਮਹਾਸਮੁਦੑਦੇ ਉਦਕਂ ਮਿਨੇਯਜ। ਤਤੑਥ ਮਹਾਸਮੁਦੑਦੇ ਉਦਕਮੇਵ ਮਹਨ੍ਤਂ ਵਿਪੁਲਂ ਪਣੀਤਞੑਚ, ਏਵਂ ਦਿਬੑਬਾਨਂ ਕਾਮਾਨਂ ਸਮੀਪੇ ਉਪਨਿਧਾਯ ਮਾਨੁਸਕਾ ਕਾਮਾ ਅਪ੍ਪਮਤੑਤਕਾ ਓਰਮਤੑਤਕਾ ਨਿਹੀਨਾ, ਦਿਬੑਬਾਵ ਕਾਮਾ ਮਹਨ੍ਤਾ ਵਿਪੁਲਾ ਉਲ਼ਾਰਾ ਪਣੀਤਾ। **ਸਮਧਿਗਯ੍ਹਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾ ਅਧਿਗਮਨਵਸੇਨ ਨਿਗ੍ਗਯ੍ਹ ਦਿਬੑਬਮ੍ਪਿ ਸੁਖਂ ਹੀਨਂ ਕਤ੍ਵਾ **ਤਿਟ੍ਠਤਿ**।

੨੧੩. ਆਰੋਗ੍ਯਹੇਤੁਕਂ ਸੁਖਂ ਅਸੑਸ ਅਤੑਥੀਤਿ **ਸੁਖੀ,** ਤਂ ਪਨਸੑਸ ਰੋਗਵਿਗਮਤੋਵਾਤਿ ਆਹ **"ਪਠਮਂ ਦੁਕ੍ਖਿਤੋ ਪਚੑਛਾ ਸੁਖਿਤੋ"**ਤਿ। ਸੇਰੀ ਨਾਮ ਅਤੑਤਾਧੀਨਵੁਤੑਤੀਤਿ ਆਹ **"ਸੇਰੀ ਏਕਕੋ ਭਵੇਯਜਾ"**ਤਿ। ਅਤੑਤਨੋ ਵਸੋ ਸਯਂਵਸੋ, ਸੋ ਏਤਸੑਸ ਅਤੑਥੀਤਿ **ਸਯਂਵਸੀ। ਅਙ੍ਗਾਰਕਪਲ੍ਲਂ ਵਿਯ** ਕਾਮਵਤੑਥੁਪਰਿਲ਼ਾਹਹੇਤੁਤੋ। **ਤਚੑਛੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਘਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ, ਕਣ੍ਡੂਯਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤੑਥੋ।

੨੧੪. ਯੇਨ ਕਾਯੋ ਮਧੁਰਕਜਾਤੋ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਕਿਰ ਕੁਟ੍ਠਂ ਛਵਿਂ ਵਿਨਾਸੇਤਿ, ਚਮ੍ਮਂ ਛਿਦੑਦਜਾਤਂ ਵਿਯ ਹੋਤਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ **"ਉਪਹਤਕਾਯਪ੍ਪਸਾਦੋ"**ਤਿ। **ਪਚੁਲਤੑਥਾ**ਤਿ ਪਟਿਲਭਿ। ਅਵਿਜ੍ਜਾਭਿਭੂਤਤਾਯ ਵਿਰੋਧਿਪਚੑਚਯਸਮਾਯੋਗੇਨ **ਪਞੑਚਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸੑਸ ਉਪਹਤਤੑਤਾ**। ਆਯਤਿਂ ਦੁਕ੍ਖਫਲਤਾਯ ਏਤਰਹਿ ਚ ਕਿਲੇਸਦੁਕ੍ਖਬਹੁਲਤਾਯ ਕਾਮਾਨਂ **ਦੁਕ੍ਖਸਮ੍ਫਸੑਸਤਾ,** ਤਦੁਭਯਸਂਯੁਤੑਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਚ ਤਂ ਅਸਲ੍ਲਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਏਕਨ੍ਤਸੁਖਾਭਿਨਿਵੇਸੋ ਵਿਪਰੀਤਸਞੑਞਾਯ, ਨ ਕੇਵਲਾਯ ਸੁਖਵੇਦਨਾਯ ਸੁਖਾਤਿ ਪਵਤੑਤਸਞੑਞੀ।

੨੧੫. ਤਾਨੀਤਿ ਕੁਟ੍ਠਸਰੀਰੇ ਵਣਮੁਖਾਨਿ। **ਅਸੁਚੀਨੀ**ਤਿ ਅਸੁਭਾਨਿ। **ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧਾਨੀ**ਤਿ ਵਿਸੑਸਗਨ੍ਧਾਨਿ। **ਪੂਤੀਨੀ**ਤਿ ਕੁਣਪਭੂਤਾਨਿ। **ਇਦਾਨੀ**ਤਿ ਏਤਰਹਿ। ਨਖੇਹਿ ਵਿਪ੍ਪਤਚੑਛਨਅਗ੍ਗਿਪਰਿਤਾਪਨੇਹਿ ਅਤਿਨਿਪ੍ਪੀਲ਼ਨਕਾਲੇ **ਪਾਣਕਾ...ਪੇ॰... ਪਗ੍ਘਰਨ੍ਤਿ,** ਤੇਨ ਵੇਦਨਾ ਤਨੁਕਾ ਹੋਤਿ। **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤੑਤਨਯੇਨ ਵੇਦਨਾਯ ਤਨੁਕਭਾਵਤੋ।

ਆਰੋਗ੍ਯਭਾਵੇ ਧਨਲਾਭਾਦਿਲਾਭੁਪ੍ਪਤੑਤਿਤੋ, ਅਸਤਿ ਚ ਆਰੋਗ੍ਯੇ ਲਾਭਸੑਸ ਨਿਰਤੑਥਕਭਾਵਤੋ, ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਾਦਿਸਬੑਬਸਮੑਪਤੑਤੀਨਂ ਲਾਭਸੑਸ ਨਿਮਿਤੑਤਭਾਵਤੋ ਚ **ਆਰੋਗ੍ਯਪਰਮਾ ਲਾਭਾ**। ਨਿਬੑਬਾਨੇ ਸੁਖੁਪ੍ਪਤੑਤਿਤੋ, ਅਸਤਿ ਚ ਨਿਬੑਬਾਨਾਧਿਗਮੇ ਤਾਦਿਸਸੑਸ ਸੁਖਸੑਸ

ਅਨੁਪਲਬ੍ਭਨਤੋ, ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਤਵਿਵਿਤ੍ਤੁਤ੍ਤਾ ਚ ਸਬ੍ਬਸੋ ਚ ਸਂਸਾਰਦੁਕ੍ਖਾਭਾਵਤੋ, ਅਧਿਗਤੇ ਚ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਕਲਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਾਭਾਵਤੋ ਚ **ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਰਮਂ ਸੁਖਂ। ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਮਗ੍ਗਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਦਿਭੇਦਭਿਨ੍ਨਾਨਂ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਿਯਾਨਂ ਮਗ੍ਗਾਨਂ। ਤੇਸਞ੍ਚ ਅਮਤਗਾਮਿਤਾ ਨਾਮ ਤਨ੍ਨਿਨ੍ਨਤਾਵਸੇਨੇਵ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਵਸੇਨਾਤਿ ਆਹ "**ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਗਮਨੇਨੇਵ ਅਮਤਗਾਮਿਨ**"ਨ੍ਤਿ। **ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ** ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ **ਖੇਮੋ** ਸਬ੍ਬਪਰਿਸ੍ਸਯਸਮੁਗ੍ਘਾਤਨੇਨ ਅਨੁਪਦ੍ਦੁਤਤ੍ਤਾ, ਤਂਸਮਙ੍ਗੀਨਂ ਸਬ੍ਬਸੋ ਅਨੁਪਦ੍ਦੁਤਤ੍ਤਾ ਤਂਸਮਙ੍ਗੀਨਂ ਸਬ੍ਬਸੋ ਅਨੁਪਦ੍ਦਵਹੇਤੁਤੋ ਚ। **ਲਦ੍ਧਿਵਸੇਨ ਗਹਿਤਾ**ਤਿ ਸਸ੍ਸਤਵਾਦਾਦੀਹਿ ਕੇਵਲਂ ਤੇਸਂ ਲਦ੍ਧਿਵਸੇਨ ਤਥਾ ਗਹਿਤਾ। **ਖੇਮਅਮਤਗਾਮਿਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਹਿ ''ਖੇਮਂਅਮਤਗਾਮਿਨ''ਨ੍ਤਿ ਵਿਭਤ੍ਤਿਅਲੋਪੇਨ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ, ਅਤ੍ਥੋ ਪਨ ਵਿਭਤ੍ਤਿਲੋਪੇਨ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

੨੧੬. ਅਨੋਮਜ੍ਜਤੀਤਿ ਅਨੁ ਅਨੁ ਓਮਜ੍ਜਤਿ। ਅਪਰਾਪਰਂ ਹਤ੍ਥਂ **ਹੇਟ੍ਠਾ ਓਤਾਰੇਨ੍ਤੋ ਮਜ੍ਜਤਿ**।

੨੧੭. ਛੇਕਨ੍ਤਿ ਘਨਭਾਵੇਨ ਵੀਤਂ। ਘਨਮਟ੍ਠਭਾਵੇਨ ਸੁਨ੍ਦਰਂ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ "**ਸਮ੍ਪਨ੍ਨ**"ਨ੍ਤਿ। ਸਾਧੂਹਿ ਪਰਮਪ੍ਪਿਚ੍ਛਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੇਹਿ ਲਾਤੋ ਗਹਿਤੋਤਿ **ਸਾਹੁਲ਼ਿ। ਸਙ੍ਕਾਰਚੋਲ਼ਕਂ** ਨਿਚ੍ਚਕਾਲ਼ਕਂ।

੨੧੮. ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਰੁਜਨਟ੍ਠੇਨ ਵਿਬਾਧਨਟ੍ਠੇਨ **ਰੋਗੋਵ ਭੂਤੋ**। ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣੇਨਪਿ ਸਿਖਾਪ੍ਪਤ੍ਤੇਨ ਆਰੋਗ੍ਯਂ ਏਕਦੇਸੇਨ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਚ ਵਟ੍ਟਪਟਿਪਕ੍ਖਤੋਤਿ ਆਹ "**ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣਞ੍ਚੇਵ**"ਾਤਿ।

੨੧੯. ਅਨ੍ਤਰਾਤਿ ਪਠਮੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਜਰਾਮਰਣਾਨਂ ਵੇਮਜ੍ਝੇ। **ਉਪਹਤੋ**ਤਿ ਪਿਤ੍ਤਸੇਮ੍ਹਾਦਿਦੋਸੇਹਿ ਦੂਸਿਤਭਾਵੇਨ ਕਥਿਤੋ। ਪਿਤ੍ਤਾਦਿਦੋਸੇ ਪਨ ਭੇਸਜ੍ਜਸੇਵਨਾਯ ਨਿਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਉਪਹਤਂ ਪਟਿਪਾਕਤਿਕਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ **ਚਕ੍ਖੂਨਿ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ ਨਾਮ। ਵਿਨਟ੍ਠਾਨੀ**ਤਿ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਤਂ ਆਪਨ੍ਨਾਨਿ।

੨੨੦. ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਾਹੁਲ਼ਿਯਚੀਰੇ। **ਵਟ੍ਟੇ ਅਨੁਗਤਚਿਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਅਨਮਤਗ੍ਗੇ ਸਂਸਾਰਵਟ੍ਟੇ ਅਨਾਦੀਨਵਦਸ੍ਸਿਤਾਯ ਅਨੁਗਾਮਿਚਿਤ੍ਤੇਨ।

੨੨੧. ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਾਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ। **ਅਨੁਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਰੂਪਂ ਨਿਯ੍ਯਾਨਧਮ੍ਮਂ। ਤੇਨਾਹ "**ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕਂ ਪਟਿਪਦ**"ਨ੍ਤਿ। **ਪਞ੍ਚੁਕ੍ਖਨ੍ਧੇ**ਤਿ ਪਞ੍ਚੁਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ''ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਵਤ, ਭੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਵਿਵਟ੍ਟਂ ਦਸ੍ਸਿਤਂ। ਤੇਨਾਹ "**ਉਪਾਦਾਨਨਿਰੋਧਾਤਿ ਵਿਵਟ੍ਟਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ**"ਤਿ। ਸੇਸਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਮਾਗਣ੍ਡਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੬. ਸਨ੍ਦਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੨੩. ਦੇਵੇਨ ਵਸ੍ਸੇਨ ਕਤੋ ਸੋਬ੍ਭੋ ਦੇਵਕਤਸੋਬ੍ਭੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਵਸ੍ਸੋ...ਪੇ॰... ਰਹਦੋ**"ਤਿ। **ਗੁਹਾ**ਤਿ ਪਂਸੁਗੁਹਾ ਪਾਸਾਣਗੁਹਾ ਮਿਸ੍ਸਕਗੁਹਾਤਿ ਤਿਸ੍ਸੋ ਗੁਹਾ। ਤਤ੍ਥ **ਪਂਸੁਗੁਹਾ** ਉਦਕਮੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਅਹੋਸਿ ਨਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਂ ਪਨ ਉਦਕੇਨ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਤਂ। **ਉਮਙ੍ਗਂ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਸੁਦੁਗ੍ਗਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਅਨਮਤਗ੍ਗਿਯਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਨ ਖੋ ਸੋ ਸਤ੍ਤਾਵਾਸੋ ਸੁਲਭਰੂਪੋ, ਯੋ ਇਮਿਨਾ ਦੀਘੇਨ ਅਦ੍ਧੁਨਾ ਅਨਾਵੁਟ੍ਠਪੁਬ੍ਬੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੬੦) ਇਦਞ੍ਚ ਤਲ਼ਾਕਂ ਮਯਾ ਵੁਤ੍ਥਪੁਬ੍ਬਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਠਾਨਂ ਸੋ ਚ ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ ਅਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਕਭਾਵਂ ਗਤੋਤਿ ਏਵਂ ਅਨਮਤਗ੍ਗਿਯਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਤਾਦਿਸਂ ਠਾਨਂ ਗਨ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸਮੁਦ੍ਦਪਬ੍ਬਤਦਸ੍ਸਨਾਦੀਸੁਪਿ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਵਿਧਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਉਚ੍ਚਂ ਨਦਮਾਨਾਯਾਤਿ ਉਚ੍ਚਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਦ੍ਦਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿਯਾ **ਕਾਮਸ੍ਸਾਦਭਵਸ੍ਸਾਦਾਦਿਵਤ੍ਥੁ**ਨ੍ਤਿ ''ਅਯਞ੍ਚ ਅਯਞ੍ਚ ਕਾਮੋ ਇਟ੍ਠੋ ਕਨ੍ਤੋ ਮਨਾਪੋ, ਅਸੁਕੋ ਭਵੋ ਇਟ੍ਠੋ ਕਨ੍ਤੋ ਮਨਾਪੋ, ਏਵਮਯਂ ਲੋਕੋ ਪਿਯੇਹਿ ਪਿਯਤਰੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਕਾਮਸ੍ਸਾਦਭਵਸ੍ਸਾਦਲੋਕਸ੍ਸਾਦਾਦਿਸਙ੍ਖਾਤਂ

ਵੁਤ੍ਤਂ। ਦੁਗ੍ਗਤਿਤੋ ਸਂਸਾਰਤੋ ਚ ਨਿਯ੍ਯਾਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਨਿਯ੍ਯਾਨਂ, ਸਗ੍ਗਮਗ੍ਗੋ ਮੋਕ੍ਖਮਗ੍ਗੋ ਚ, ਤਂ ਨਿਯ੍ਯਾਨਂ ਅਰਹਤਿ, ਨਿਯ੍ਯਾਨੇ ਵ◌ਾ ਨਿਯੁਤ੍ਤਾਤਿ ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਾ, ਨਿਯ੍ਯਾਨਂ ਵ◌ਾ ਫਲਂ ਏਤਿਸ੍ਸਾ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਾ, ਵਚੀਦੁਚ੍ਚਰਿਤਾਦਿਸਂਕਿਲੇਸਤੋ ਨਿਯ੍ਯਾਤੀਤਿ ਵ◌ਾ ਨਿਯ੍ਯਾਨੀਯਾ, ਈ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਰਸ੍ਸਤ੍ਤਂ ਯ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਚ ਕ-ਕਾਰਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਾ, ਚੇਤਨਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮ੍ਫਪ੍ਪਲਾਪਾ ਵ◌ੇਰਮਣਿ। ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਤੋ ਅਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਾ, ਤਸ੍ਸਾ ਭਾਵ◌ੋ ਅਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ **ਅਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਤ੍ਤਾ। ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਭੂਤਾ**ਤਿ ਤਿਰੋਕਰਣਭੂਤਾ। **ਗੇਹਸ੍ਸਿਤਕਥਾ**ਤਿ ਕਾਮਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਕਥਾ। **ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਭਾਵ**◌ੇਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚਤਾਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਚਤੁਸਚ੍ਚਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਭਾਵ◌ੇ। ਸਹ ਅਤ੍ਥੇਨਾਤਿ **ਸਾਤ੍ਥਕਂ,** ਹਿਤਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵ**◌ਿ**ਸਿਖਾ**ਤਿ ਘਰਸਨ੍ਨਿਵ◌ੇਸੋ, ਵ◌ਿਸਿਖਾਗਹਣੇਨ ਚ ਤਨ੍ਨਿਵ◌ਾਸਿਨੋ ਗਹਿਤਾ ''ਗਾਮੋ ਆਗਤੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੧.ਆਚਰਿਯਪਰਮ੍ਪਰਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ) ਵ◌ਿਯ। ਤੇਨੇਵ◌ਾਹ **"ਸੂਰਾ ਸਮਤ੍ਥਾ"**ਤਿ **"ਸਦ੍ਧਾ ਪਸਨ੍ਨਾ"**ਤਿ ਚ। ਕੁਮ੍ਭਟ੍ਠਾਨਪ੍ਪਦੇਸੇਨ ਕੁਮ੍ਭਦਾਸਿਯੋ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾਤਿ ਆਹ **"ਕੁਮ੍ਭਦਾਸਿਕਥਾ** ਵ◌ਾ"ਤਿ।

੨੨੮. ਵ◌ੋਹਾਰੋ ਵ◌ਿਯ ਤੇਸਂ ਤਥਾ ਵ◌ੋਹਾਰਮਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ **"ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵ◌ਾਸੇ"**ਤਿ। **ਅਕਤਾ**ਤਿ ਸਮੇਨ, ਵ◌ਿਸਮੇਨ ਵ◌ਾ ਕੇਨਚਿ ਹੇਤੁਨਾ ਨ ਕਤਾ ਨ ਵ◌ਿਹਿਤਾ। ਕਤਵ◌ਿਧੋ ਕਰਣਵ◌ਿਧਿ ਨਤ੍ਥਿ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਅਕਟਵ◌ਿਧਾ**। ਪਦਦ੍ਵਯੇਨਪਿ ਲੋਕੇ ਕੇਨਚਿ ਹੇਤੁਪਚ੍ਚਯੇਨ ਨੇਸਂ ਅਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਇਦ੍ਧਿਯਾਪਿ ਨ ਨਿਮ੍ਮਿਤਾ**ਤਿ ਕਸ੍ਸਚਿ ਇਦ੍ਧਿਮਤੋ ਚੇਤੋਵਸਿਪ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਦੇਵਸ੍ਸ, ਇਸ੍ਸਰਾਦਿਨੋ ਵ◌ਾ ਇਦ੍ਧਿਯਾਪਿ ਨ ਨਿਮ੍ਮਿਤਾ। **ਅਨਿਮ੍ਮਾਤਾ**ਤਿ ਕਸ੍ਸਚਿ ਅਨਿਮ੍ਮਾਪਿਤਾ। **ਰੂਪਾਦਿਜਨਕਭਾ**ਵਨ੍ਤਿ ਰੂਪਸਦ੍ਦਾਦੀਨਂ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵ◌ਂ, ਰੂਪਾਦਯੋਪਿ ਪਥਵ◌ਿਯਾਦੀਹਿ ਅਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧਵ◌ੁਤ੍ਤਿਕਾਤਿ ਤਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਯਥਾ ਪਬ੍ਬਤਕੂਟਂ ਕੇਨਚਿ ਅਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤਂ ਕਸ੍ਸਚਿ ਚ ਅਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਕਂ, ਏਵਮੇਤੇਪੀਤਿ ਆਹ **"ਪਬ੍ਬਤਕੂਟਾ ਵ◌ਿਯ ਠਿਤਾਤਿ ਕੂਟਟ੍ਠਾ"**ਤਿ। ਯਮਿਦਂ ਬੀਜਤੋ ਅਙ੍ਕੁਰਾਦਿ ਜਾਯਤੀਤਿ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਂ ਵ◌ਿਜ੍ਜਮਾਨਮੇਵ ਤਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਤਿ ਨਾਵ◌ਿਜ੍ਜਮਾਨਂ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਅਞ੍ਞਤੋਪਿ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਉਪਲਦ੍ਧਿ ਸਿਯਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਏਵ**◌ਂ **ਠਿਤਾ**ਤਿ ਏਵ◌ਂ ਨਿਬ੍ਬਿਕਾਰਾ ਠਿਤਾ। **ਉਭਯੇਨਪੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਥਦ੍ਵਯੇਨਪੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ''ਕੂਟਟ੍ਠਾ ਏਸਿਕਟ੍ਠਾਯਿਟ੍ਠਿਤਾ''ਤਿ ਪਦਦ੍ਵਯੇਨਪਿ। **ਤੇਸਂ** ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਕਾਯਾਨਂ। **ਠਿਤਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਿਕਾਰਾਭਾਵ◌ੇਨ ਠਿਤਤ੍ਤਾ। **ਨ ਚਲਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਵ◌ਿਕਾਰਂ ਨਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਵ◌ਿਕਾਰਾਭਾਵਤੋ ਹਿ ਤੇਸਂ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਕਾਯਾਨਂ ਏਸਿਕਟ੍ਠਾਯਿਟ੍ਠਿਤਤਾ। ਅਨਿਞ੍ਜਨਞ੍ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਕਤਿਯਾ ਅਵਟ੍ਠਾਨਮੇਵ◌ਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਨ ਵ**◌ਿ**ਪਰਿਣਾਮੇਨ੍ਤੀ"**ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਤਥਾ ਅਵ◌ਿਪਰਿਣਾਮਧਮ੍ਮਤ੍ਤਾ ਏਵ ਤੇ **ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਨ ਬ੍ਯਾਬਾਧੇਨ੍ਤਿ**। ਸਤਿ ਹਿ ਵ◌ਿਕਾਰਂ ਆਪਾਦੇਤਬ੍ਬਤਾਯ ਬ੍ਯਾਬਾਧਕਤਾਪਿ ਸਿਯਾ, ਤਥਾ ਅਨੁਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਤਾਯ ਅਨੁਗ੍ਗਾਹਕਤਾਤਿ ਤਦਭਾਵ◌ਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ''ਨਾਲ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ।

ਪਥਵ◌ੀ ਏਵ ਕਾਯੇਕਦੇਸਤ੍ਤਾ **ਪਥਵ**◌ੀ**ਕਾਯੋ। ਹਨ੍ਤਾ ਵ**◌ਾ **ਘਾਤੇਤਾ ਵ**◌ਾ **ਸਮਤ੍ਥੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ** ਜੀਵਸਤ੍ਤਮਾਨਂ ਕਾਯਾਨਂ ਨਿਚ੍ਚਤਾਯ ਨਿਬ੍ਬਿਕਾਰਭਾਵਤੋ, ਏਤੇਨੇਵ ਨੇਸਮਹਨ੍ਤਬ੍ਬਤਾ ਅਘਾਤੇਤਬ੍ਬਤਾ ਅਤ੍ਥਤੋ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾਯੇਵ◌ਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। ਤਥਾ ਹਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ **"ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂਤ੍ਵ**◌ੇਵ **ਕਾਯਾਨ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਸੋਤਾ ਵ**◌ਾ **ਸਾਵ**◌ੇ**ਤਾ ਵ**◌ਾ **ਸਮਤ੍ਥੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਨੇਸਂ ਸਵਨੇਸੁ ਅਸਮਤ੍ਥਤ੍ਤਾ ਤਦੇਕਦੇਸਾਦੀਸੁਪਿ ਅਸਮਤ੍ਥਤਂ ਦੀਪੇਤਿ। ਯਦਿ ਕੋਚਿ ਹਨ੍ਤਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਕਥਂ ਸਤ੍ਥਪ੍ਪਹਾਰੋਤਿ ਆਹ **"ਯਥਾ ਮੁਗ੍ਗਰਾਸਿਆਦੀਸੂ"**ਤਿਆਦਿ। **ਕੇਵਲਂ ਸਞ੍ਞਾਮਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤਿ,** ਹਨਨਘਾਤਨਾਦਿ ਪਨ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਨਤ੍ਥੇਵ ਕਾਯਾਨਂ ਅਵ◌ਿਕੋਪਨੀਯਭਾਵਤੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਕੇਵਲਂ ਤਕ੍ਕਮਤ੍ਤੇਨ ਨਿਰਤ੍ਥਕਂ ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਦੀਪੇਤੀ**ਤਿ ਏਤੇਨ ਯਸ੍ਮਾ ਤਕ੍ਕਿਕਾ ਨਿਰਙ੍ਕੁਸਤਾਯ ਪਰਿਕਪ੍ਪਨਸ੍ਸ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਰਿਕਪ੍ਪਿਤਂ ਸਾਰਤੋ ਮਞ੍ਞਮਾਨਾ ਤਥੇਵ ਅਭਿਨਿਵ◌ਿਸ੍ਸ ਤਕ੍ਕਦਿਟ੍ਠਿਗ੍ਗਾਹਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਤੇਸਂ ਦਿਟ੍ਠਿਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਵ◌ਿਞ੍ਞੂਹਿ ਵ◌ਿਚਾਰਣਾ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਕੇਚੀ**ਤਿ ਸਾਰਸਮਾਸਾਚਰਿਯਾ। **ਪਞ੍ਚਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਰੂਪਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਵਸੇਨ। **ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਲਦ੍ਧਿ** ਕਮ੍ਮਭਾਵ◌ੇਨ ਸੁਪਾਕਟਤ੍ਤਾ। ਅਵਙ੍ਕਕਥਾਤਾਰਣਾਦਿਕਾ **ਦ੍ਵ**◌ਾ**ਸਟ੍ਠਿ ਪਟਿਪਦਾ। ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਕਪ੍ਪੇ**ਤਿ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਮਹਾਕਪ੍ਪੇ।

ਪੁਰਿਸਭੂਮਿਯੋਤਿ ਪਧਾਨਪੁਗ੍ਗਲੇਨ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ, ਇਤ੍ਥੀਨਮ੍ਪੇਤਾ ਭੂਮਿਯੋ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੇਵ। **ਭਿਕ੍ਖੁ ਚ ਪਨ੍ਨਕੋ**ਤਿਆਦਿ ਤੇਸਂ ਪਾਲ਼ਿਯੇਵ। ਤਤ੍ਥ **ਪਨ੍ਨਕੋ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖਾਯ ਵ◌ਿਚਰਣਕੋਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਵ◌ਾ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨਕੋ। **ਜਿਨੋ**ਤਿ ਜਿਣ੍ਣੋ, ਜਰਾਵਸੇਨ ਨਿਹੀਨਧਾਤੁਕੋਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਵ◌ਾ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਟਿਪਕ੍ਖਂ ਜਿਨਿਤ੍ਵ◌ਾ ਠਿਤੋ। ਸੋ ਕਿਰ ਤਥਾਭੂਤੋ ਕਸ੍ਸਚਿਪਿ ਧਮ੍ਮਂ ਨ ਕਥੇਤਿ, ਤੇਨਾਹ **"ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ**

ਆਹਾ''ਤਿ। **ਅਲਾਭਿ**ਨ੍ਤਿ ''ਸੋ ਨ ਕੁਮ੍ਭਿਮੁਖਾ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੯੪) ਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਅਲਾਭਹੇਤੁਸਮਾਯੋਗੇਨ ਅਲਾਭਿਂ। ਤਤੋ ਏਵ ਜਿਘਚ੍ਛਾਦੁਬ੍ਬਲਪਰੇਤਤਾਯ ਸਯਨਪਰਾਯਣਂ **ਸਮਣਂ ਪਨ੍ਨਭੂਮੀਤਿ ਵਦਤਿ**।

ਆਜੀਵਵੁਤ੍ਤਿਸਤਾਨੀਤਿ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਆਜੀਵਭੂਤਾਨਿ ਜੀਵਿਕਾਵੁਤ੍ਤਿਸਤਾਨਿ। ਪਸੁਗ੍ਗਹਣੇਨ ਏਲ਼ਕਜਾਤਿ ਗਹਿਤਾ, ਮਿਗਗ੍ਗਹਣੇਨ ਰੁਰੁਗਵਯਾਦਿਸਬ੍ਬਮਿਗਜਾਤਿ। **ਬਹੂ ਦੇਵਾ**ਤਿ ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਾਦਿਬ੍ਰਹ੍ਮਕਾਯਿਕਾਦਿਵਸੇਨ ਨੇਸਂ ਅਨ੍ਤਰਭੇਦਵਸੇਨ ਬਹੂ ਦੇਵਾ। ਤਤ੍ਥ ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਾਨਂ ਏਕਚ੍ਚੋ ਅਨ੍ਤਰਭੇਦੋ "**ਮਹਾਸਮਯਸੁਤ੍ਤੇਨ**" (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੩੧ ਆਦਯੋ) ਦੀਪੇਤਬ੍ਬੋ। **ਮਾਨੁਸਾਪਿ ਅਨਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਦੀਪਦੇਸਕੁਲਵਂਸਾਜੀਵਾਦਿਵਿਭਾਗਵਸੇਨ ਮਾਨੁਸਾਪਿ ਅਨਨ੍ਤਭੇਦਾ। ਪਿਸਾਚਾ ਏਵ ਪੇਸਾਚਾ, ਤੇ ਅਪਰਪੇਤਾਦਯੋ **ਮਹਨ੍ਤਾ** ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਛਦ੍ਦਨ੍ਤਦਹਮਨ੍ਦਾਕਿਨਿਯੋ **ਕੁਲ਼ੀਰਮੁਚਲਿਨ੍ਦ**ਨਾਮੇਨ ਵਦਤਿ। **ਗਣ੍ਠਿਕਾ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਗਣ੍ਠਿਕਾ। **ਪਣ੍ਡਿਤੋਪਿ…ਪੇ॰… ਉਦ੍ਧਂ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ,** ਕਸ੍ਮਾ? ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਸਂਸਰਣਕਾਲਸ੍ਸ ਨਿਯਤਭਾਵਤੋ।

ਅਪਰਿਪਕ੍ਕਂ ਸਂਸਰਣਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਸੀਲਾਦਿਨਾ **ਪਰਿਪਾਚੇਤਿ ਨਾਮ** ਸੀਘਂਯੇਵ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ। **ਪਰਿਪਕ੍ਕਂ ਫੁਸ੍ਸ ਫੁਸ੍ਸ** ਪਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਵਾ ਪਰਿਪਕ੍ਕਭਾਵਾਪਾਦਨੇਨ **ਬ੍ਯਨ੍ਤਿਂ ਕਰੋਤਿ ਨਾਮ। ਸੁਤ੍ਤਗੁਲ਼ੇ**ਤਿ ਸੁਤ੍ਤਵਟ੍ਟਿਯਂ। **ਨਿਬ੍ਬੇਠਿਯਮਾਨਮੇਵ ਪਲੇਤੀ**ਤਿ ਉਪਮਾਯ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਸਂਸਾਰੋ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਖੀਯਤੇਵ, ਨ ਤਸ੍ਸ ਵਦ੍ਧੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਰੂਪਤ੍ਤਾ।

੨੨੯. **ਨਿਯਤਿਵਾਦੇ ਪਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਂ ਪਟਿਜਾਨਿਤ੍ਵਾਪਿ ਪਦੇਸਞ੍ਞੁਤਾਯ ਅਸਮ੍ਪਾਯਮਾਨੇ ਤਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੇ ਅਞ੍ਞਾਣਕਿਰਿਯਂ ਪਰਿਹਰਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਚ ''ਏਵਮੇਸਾ ਨਿਯਤੀ''ਤਿ ਨਿਯਤਿਵਾਦੇ ਪਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੋ।

੨੩੦. ਧਮ੍ਮਕਥਾਯ ਅਪਸ੍ਸਯਭੂਤੋ ਅਨੁਸ੍ਸਵੋ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਅਨੁਸ੍ਸਵੀ,** ਤੇਨੇਵਸ੍ਸ ਅਪਸ੍ਸਯਵਾਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਅਨੁਸ੍ਸਵਨਿਸ੍ਸਿਤੋ**"ਤਿ ਆਹ। **ਸਵਨਂ ਸਚ੍ਚਤੋ**ਤਿ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਨੁਸ੍ਸਵਂ, ਤਂ ਸਵਨਂ ਸਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ। **ਪਿਟਕਸਮ੍ਪਦਾਯਾ**ਤਿ ਗਨ੍ਥਸਮ੍ਪਾਦਨੇਨ, ਤਾਦਿਸਂ ਗਨ੍ਥਂ ਪਗੁਣਂ ਵਾਚੁਗ੍ਗਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਧਮ੍ਮਂ ਕਥੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਵਗ੍ਗੁਪਣ੍ਣਾਸਕਾਯਾ**"ਤਿਆਦਿ।

੨੩੨. **ਮਨ੍ਦਪਞ੍ਞੋ**ਤਿ ਪਰਿਤ੍ਤਪਞ੍ਞੋ। **ਮੋਮੂਹੋ**ਤਿ ਸਮ੍ਮੁਯ੍ਹਕੋ। ''ਏਵਨ੍ਤਿਪਿ ਮੇ ਨੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਿਵਿਧੋ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰੋ ਖੇਪੋ ਵਾਚਾਯ ਪਰਵਾਦਾਨਂ ਖੀਪਨਂ ਵਾਚਾਵਿਕ੍ਖੇਪੋ, ਤਂ **ਵਾਚਾਵਿਕ੍ਖੇਪਂ,** ਨ ਮਰਤਿ ਨ ਪਚ੍ਛਿਜ੍ਜਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੋ ਵਾਦਵਿਕ੍ਖੇਪੋ ਏਤਾਯਾਤਿ ਅਮਰਾ, ਤਤ੍ਥ ਪਵਤ੍ਤਾ ਦਿਟ੍ਠਿ ਅਮਰਾਵਿਕ੍ਖੇਪੋ, ਤਂ **ਅਮਰਾਵਿਕ੍ਖੇਪਂ। ਅਪਰਿਯਨ੍ਤਵਿਕ੍ਖੇਪ**ਨ੍ਤਿ ''ਏਵਮ੍ਪਿ ਮੇ ਨੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪੁਚ੍ਛਿਤਸ੍ਸ ਅਪਰਿਯੋਸਾਪਨਵਸੇਨ ਵਿਕ੍ਖੇਪਂ। **ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਸਨ੍ਧਾਵਤਿ** ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਸਭਾਵੇ ਅਨਵਟ੍ਠਾਨਤੋ। **ਗਾਹਂ ਨ ਉਪਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਮਿਚ੍ਛਾਗਾਹਤਾਯ ਉਤ੍ਤਰਵਿਧਾਨਾਯ ਪੁਰਿਮਪਕ੍ਖਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਗਾਹਂ ਨ ਉਪਗਚ੍ਛਤਿ। ਅਮਰਾਸਦਿਸਾਯ ਅਮਰਾਯ ਵਿਕ੍ਖੇਪੋਤਿ **ਅਮਰਾਵਿਕ੍ਖੇਪੋ**।

ਇਦਂ ਕੁਸਲਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਇਤਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਪਕਾਰਤ੍ਥੋ, ਇਮਿਨਾ ਪਕਾਰੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਮਰਾਵਿਕ੍ਖੇਪਿਕੋ ਯਥਾ ਕੁਸਲੇ, ਏਵਂ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕੇਨਚਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤਂ ਅਤ੍ਥਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਰੁਚ੍ਚਨਤਾਯ ''ਏਵਨ੍ਤਿਪਿ ਮੇ ਨੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵਿਕ੍ਖੇਪਞ੍ਞੇਵ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਏਵਨ੍ਤਿਪਿ ਮੇ ਨੋ''ਤਿਆਦਿ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਪੁਚ੍ਛਿਤਾਕਾਰਪਟਿਸੇਧਨਵਸੇਨ ਵਿਕ੍ਖਿਪਨਾਕਾਰਦਸ੍ਸਨਂ। ਨਨੁ ਚੇਤ੍ਥ ਵਿਕ੍ਖੇਪਵਾਦਿਨੋ ਵਿਕ੍ਖੇਪਪਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਨਨੁਜਾਨਨਂ ਵਿਕ੍ਖੇਪਪਕ੍ਖੇ ਅਵਟ੍ਠਾਨਂ ਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ? ਨ, ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮੂਲ਼੍ਹਸ੍ਸ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਵਸੇਨੇਵ ਵਿਕ੍ਖੇਪਵਾਦਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਨੋ**"ਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਸਞ੍ਚਯੋ ਬੇਲਟ੍ਠਪੁਤ੍ਤੋ ਰਞ੍ਞਾ ਅਜਾਤਸਤ੍ਤੁਨਾ ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿਕਂ ਸਾਮਞ੍ਞਫਲਂ ਪੁਟ੍ਠੋ ਪਰਲੋਕਤ੍ਥਿਕਾਦੀਨਂ ਪਟਿਸੇਧਨਮੁਖੇਨ ਵਿਕ੍ਖੇਪਂ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ।

ਏਤ੍ਥਾਹ – ‘‘ਨਨੁ ਚਾਯਂ ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਅਮਰਾਵਿਕ੍ਖੇਪਿਕੋ ਕੁਸਲਾਦਯੋ ਧਮ੍ਮੇ ਪਰਲੋਕਤ੍ତਿਕਾਦੀਨਿ ਚ ਯਥਾਭੂਤਂ ਅਨਵਬੁਜ੍ਝਮਾਨੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਟ੍ਠੋ ਸਮਾਨੋ ਪੁਚ੍ਛਾਯ ਵਿਕ੍ਖੇਪਮਤ੍ਤਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਕਥਂ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਭਾਵੋ। ਨ ਹਿ ਅਵਤ੍ਤੁਕਾਮਸ੍ਸ ਵਿਯ ਪੁਚ੍ਛਿਤਮਤ੍ਥਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਕ੍ਖੇਪਕਰਣਮਤ੍ਤੇਨ ਤਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕਤਾ ਯੁਤ੍ਤਾ’’ਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਨ ਹੇਵ ਖੋ ਪੁਚ੍ਛਾਯ ਵਿਕ੍ਖੇਪਕਰਣਮਤ੍ਤੇਨ ਤਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕਤਾ, ਅਥ ਖੋ ਮਿਚ੍ਛਾਭਿਨਿਵੇਸਵਸੇਨ। ਸਸ੍ਸਤਾਭਿਨਿਵੇਸੇਨ ਮਿਚ੍ਛਾਭਿਨਿਵਿਟ੍ਠੋਯੇਵ ਹਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਮਨ੍ਦਬੁਦ੍ਧਿਤਾਯ ਕੁਸਲਾਦਿਧਮ੍ਮੇ ਪਰਲੋਕਤ੍ତਿਕਾਦੀਨਿ ਚ ਯਾਥਾਵਤੋ ਅਪ੍ਪਟਿਪਜ੍ਜਮਾਨੋ ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਵਿਞ੍ਞਾਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪਰਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤਾਯ ਮੁਸਾਵਾਦਭਯੇਨ ਚ ਵਿਕ੍ਖੇਪਂ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਪੁਞ੍ਞਪਾਪਾਨਂ ਤਬ੍ਬਿਪਾਕਾਨਞ੍ਚ ਅਨਵਬੋਧੇਨ ਅਸਦ੍ਦਹਨੇਨ ਚ ਤਬ੍ਬਿਸਯਾਯ ਪੁਚ੍ਛਾਯ ਵਿਕ੍ਖੇਪਕਰਣਂਯੇਵ ਸੁਨ੍ਦਰਨ੍ਤਿ ਖਨ੍ਤਿਂ ਰੁਚਿਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਭਿਨਿਵਿਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਵਿਸੁਂਯੇਵ ਸਾ ਏਕਾ ਦਿਟ੍ਠਿ ਸਤ੍ਤਭਙ੍ਗਦਿਟ੍ਠਿ ਵਿਯਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ, ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਬਦ੍ਧਤੋ ਚ ਤਤਿਯਟ੍ਠਾਨਭਾਵੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ।

੨੩੪. **ਸਨ੍ਨਿਧਿਕਾਰਕਂ ਕਾਮੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਨਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਬਦ੍ਧਾਨਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾਨੀਤਿ ਤਿਲਤਣ੍ਡੁਲਾਦਿਗ੍ਗਹਣਂ, ਤਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਸਾਦਪਰਿਹਾਰਤ੍ਥਂ ਕਦਾਚਿ ਤਣ੍ਡੁਲਨਾਲ਼ਿਆਦਿਸਙ੍ਗਹਣਕਰਣਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ **“ਤਿਲਤਣ੍ਡੁਲਾਦਯੋ ਪਞ੍ਞਾਯਨ੍ਤੀ**”ਤਿ।

੨੩੬. **ਆਜੀਵਕਾ ਮਤਾ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਇਮੇ ਆਜੀਵਕਾ ਸਬ੍ਬਸੋ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਰਹਿਤਾ ਮਿਚ੍ਛਾ ਏਵ ਚ ਪਟਿਪਜ੍ਜਮਾਨਾ ਅਧਿਸੀਲਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਸੀਲਜੀਵਿਤਸ੍ਸ ਅਭਾਵੇਨ ਮਤਾ ਨਾਮ। **ਪੁਤ੍ਤਮਤਾ**ਤਿ ਮਤਪੁਤ੍ਤਾ। **ਸਮਣੇ ਗੋਤਮੇ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸੋ ਅਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਸਮਣਂ ਏਵ ਗੋਤਮਂ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ ਸੁਪਰਿਪੁਣ੍ਣੋ ਤਕ੍ਕਰਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਾ ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਯਾਵਹੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸੋ ਅਤ੍ਥਿ। ਏਤੇਨੇਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮਸੁਧਮ੍ਮਤਾਦਿਦੀਪਨੇਨ ਬੁਦ੍ਧਸੁਬੁਦ੍ਧਤਞ੍ਚ ਦੀਪੇਤਿ, **ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਬਾਹਿਰਕੇਸੁ ਤਸ੍ਸ ਅਭਾਵਂ। ਸੇਸਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਸਨ੍ਦਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੭. ਮਹਾਸਕੁਲੁਦਾਯਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੩੭. **ਅਭਿਞ੍ਞਾਤਾ**ਤਿ ਏਦਿਸੋ ਏਦਿਸੋ ਚਾਤਿ ਅਭਿਲਕ੍ਖਣਵਸੇਨ ਞਾਤਾ। ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਵਿਨੀਤੋ, ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦਤਾਯ ਮਨ੍ਦਭਾਣਿਤਾਯ ਵਿਨੀਤੋਤਿ ਚ **ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦਵਿਨੀਤੋ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੇ ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਿਨੀਤਭਾਵੋ ਦੀਪਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਭਗਵਾ ਪਨ ਸਯਮ੍ਭੁਞਾਣੇਨ ਸਯਮੇਵ ਵਿਨੀਤੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ‘‘ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦਵਿਨੀਤੋ’’ਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨਾਹ **“ਨ ਹਿ ਭਗਵਾ ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਿਨੀਤੋ**”ਤਿ।

੨੩੮. **ਹਿਯ੍ਯੋਦਿਵਸਂ ਉਪਾਦਾਯ** ਤਤੋ ਆਸਨ੍ਨਾਨਿ ਕਤਿਪਯਾਨਿ ਦਿਵਸਾਨਿ **ਪੁਰਿਮਾਨਿ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਪੁਰਿਮਾਨੀ**ਤਿ ਚ ਪੁਬ੍ਬਕਾਨਿ, ਅਤੀਤਾਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਤੋ ਪਰ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਵੁਤ੍ਤਅਤੀਤਦਿਵਸਤੋ ਅਨਨ੍ਤਰਂ ਪਰਂ ਪੁਰਿਮਤਰਂ ਅਤਿਸਯੇਨ ਪੁਰਿਮਤ੍ਤਾ। ਇਤਿ ਇਮੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਪਵਤ੍ਤਿਤੋ ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ ਪੁਰਿਮਪੁਰਿਮਤਰਭਾਵੋ, ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਯਦੇਤ੍ਥ ‘‘ਪੁਰਿਮਤਰ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਤੋ ਪਭੁਤਿ ਯਂ ਯਂ ਓਰਂ, ਤਂ ਤਂ ਪਰਂ, ਯਂ ਯਂ ਪਰਂ, ਤਂ ਤਂ ‘‘ਪੁਰਿਮਤਰ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਕੁਤੂਹਲਯੁਤ੍ਤਾ ਸਾਲਾ **ਕੁਤੂਹਲਸਾਲਾ** ਯਥਾ ‘‘ਆਜਞ੍ਞਰਥੋ’’ਤਿ। **ਇਮੇ** ਦਸ੍ਸਨਾਦਯੋ।

ਅਯਥਾਭੂਤਗੁਣੇਹੀਤਿ ਅਯਥਾਭੂਤਂ ਮਿਚ੍ਛਾਦੀਪਿਤਅਤ੍ਥਮਤ੍ਤੇਨੇਵ ਉਗ੍ਘੋਸਿਤਗੁਣੇਹਿ **ਸਮੁਗ੍ਗਤੋ** ਘੋਸਿਤੋ। ਤਰਨ੍ਤਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਤਿਤ੍ਥਂ, ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗੋ। ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕਮਗ੍ਗੋ ਪਨ ਅਯਥਾਭੂਤੋਪਿ ਤੇਸਂ ਤਥਾ ਵਿਤਰਣਂ ਉਪਾਦਾਯ ਤਿਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਵੋਹਰੀਯਤੀਤਿ ਤਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾ **ਤਿਤ੍ਥਕਰਾ। ਓਸਰਤੀ**ਤਿ ਪਵਿਸਤਿ।

੨੩੯. **ਸਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਾਵਿਰੁਦ੍ਧਂ। **ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਜਾਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਞ੍ਞਾਦੋਸਹੇਤੁਦੋਸਉਦਾਹਰਣਦੋਸਦੁਟ੍ਠਦੋਸਤਾਯ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਜਾਤਂ। ਤੇਨਾਹ "**ਆਰੋਪਿਤੋ ਤੇ ਵਾਦੋ**"ਤਿ। ਵਦਨ੍ਤਿ ਤੇਨ ਪਰਿਭਾਸਨ੍ਤੀਤਿ **ਵਾਦੋ** ਦੋਸੋ। **ਸਭਾਵਕ੍ਕੋਸੇਨਾ**ਤਿ ਸਭਾਵਤੋ ਪਵਤ੍ਤਕੋਟ੍ਠਾਸੇਨ।

੨੪੦. **ਪੀਲ਼ੇਯਜਾ**ਤਿ ਮਧੁਭਣ੍ਡੇਨ ਸਹ ਭਾਜਨੇ ਪੀਲ਼ੇਤ੍ਵਾ ਦਦੇਯਜ। **ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਹਿ ਸਮ੍ਪਯੋਜੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੇਹਿ ਵਿਹੇਠਨਪਯੋਗਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਤੇਨਾਹ "**ਵਿਵਾਦਂ ਕਤ੍ਵਾ**"ਤਿ।

੨੪੧. **ਇਤਰੀਤਰੇਨਾ**ਤਿ ਪਣੀਤਤੋ ਇਤਰੇਨ। ਤੇਨਾਹ "**ਲਾਮਕਲਾਮਕੇਨਾ**"ਤਿ।

੨੪੨. **ਭਤ੍ਤਕੋਸਕੇਨਾ**ਤਿ ਕੋਸਕਭਤ੍ਤੇਨ, ਖੁਦ੍ਦਕਸਰਾਵਭਤ੍ਤਕੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਬੇਲੁਵਮਤ੍ਤਭਤ੍ਤਾਹਾਰਾ**ਤਿ ਬਿਲ੍ਲਪਮਾਣਭਤ੍ਤਭੋਜਨਾ। **ਓਟ੍ਠਵਟ੍ਟਿਯਾ**ਤਿ ਮੁਖਵਟ੍ਟਿਯਾ। **ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨੇਵਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰੇਨੇਵ। **ਅਨਪ੍ਪਾਹਾਰੋਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ** ਕਦਾਚਿ ਅਪ੍ਪਾਹਾਰੋਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। ਤਤ੍ਥ ਅਤਿਵਿਯ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਅਵਿਸਯ੍ਹਂ ਅਪ੍ਪਾਹਾਰਤਂ ਭਗਵਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਪਧਾਨਭੂਮਿਯ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਮਯਾ**ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਵਚਨਂ। **ਵਿਸੇਸਤਰਾ**ਤਿ ਤੇਨ ਧਮ੍ਮੇਨ ਵਿਸੇਸਵਨ੍ਤਤਰਾ।

ਵਤਸਮਾਦਾਨਵਸੇਨੇਵ ਪਂਸੁਕੂਲਂ ਧਾਰੇਨ੍ਤੀਤਿ **ਪਂਸੁਕੂਲਿਕਾ**ਤਿ ਆਹ – "**ਸਮਾਦਿਨ੍ਨਪਂਸੁਕੂਲਿਕਙ੍ਗਾ**"ਤਿ, ਸਦ੍ਦਤ੍ਥੋ ਪਨ "**ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ**" (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੨੪) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕਾ ਸਪਦਾਨਚਾਰਿਨੋ**ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਸਤ੍ਥੇਨ ਛਿਨ੍ਦਿਤਤ੍ਤਾ **ਸਤ੍ਥਲੂਖਾਨਿ**। ਯਂ ਯਂ ਸਪ੍ਪਾਯਂ, ਤਸ੍ਸੇਵ ਗਹਣਂ **ਉਚ੍ਚਿਨ**ਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਉਚ੍ਚਿਨਿਤ੍ਵਾ...ਪੇ॰... ਥਿਰਟ੍ਠਾਨਮੇਵ ਗਹੇਤ੍ਵਾ**"ਤਿ। **ਅਲਾਬੁਲੋਮਸਾਨੀ**ਤਿ ਅਲਾਬੁਲੋਮਾਨਿ ਵਿਯ ਸੁਖੁਮਤਰਾਨਿ ਚੀਵਰਸੁਤ੍ਤਂਸੂਨਿ ਏਤੇਸਂ ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਲਾਬੁਲੋਮਸਾਨਿ। **ਪਾਤਿਤਸਾਣਪਂਸੁਕੂਲ**ਨ੍ਤਿ ਕਲੇਵਰੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਛਡ੍ਡਿਤਸਾਣਮਯਂ ਪਂਸੁਕੂਲਂ, ਯਂ ਤੁਮ੍ਬਮਤ੍ਤੇ ਪੁਲ਼ਵੇ ਓਧੁਨਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾ ਗਣ੍ਹਿ।

''ਯਥਾਪਿ ਭਮਰੋ ਪੁਪ੍ਫ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਧ॰ ਪ॰ ੪੯) ਵੁਤ੍ਤਂ ਮਧੁਕਰਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਵਤਂ ''ਪਿਣ੍ਡਿਯਾਲੋਪਭੋਜਨਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੭੩, ੧੨੮) ਵਚਨਤੋ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਕਤਿਭੂਤਂ ਵਤਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਉਞ੍ਛਾਸਕੇ ਵਤੇ ਰਤਾ**"ਤਿ। ਵਤ-ਸਦ੍ਦੋ ਚੇਤ੍ਥ ਪਕਤਿਵਤਸਙ੍ਖਾਤਂ ਸਕਵਤਂ ਵਦਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਉਞ੍ਛਾਚਰਿਯਸਙ੍ਖਾਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਕਤਿਵਤੇ**"ਤਿ। **ਉਚ੍ਚਨੀਚਘਰਦ੍ਵਾਰਟ੍ਠਾਯਿਨੋ**ਤਿ ਮਹਨ੍ਤਖੁਦ੍ਦਕਗੇਹਾਨਂ ਬਹਿਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕਟ੍ਠਾਯਿਨੋ। **ਕਬਰਮਿਸ੍ਸਕਂ ਭਤ੍ਤਂ ਸਂਹਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਕਣਾਜਕਮਿਸ੍ਸਕਂ ਭਤ੍ਤਂ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਿਤ੍ਵਾ। **ਉਮ੍ਮਾਰਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾ**ਤਿ ਘਰੁਮ੍ਮਾਰਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ।

ਚੀਵਰਾਨੁਗ੍ਗਹਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਚੀਵਰਾਨੁਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਂ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਯਸ੍ਮਾ ਬੁਦ੍ਧਾ ਨਾਮ ਸਦੇਵਕੇ ਲੋਕੇ ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ ਪੁਞ੍ਞਕ੍ਖੇਤ੍ਤਂ, ਸਾ ਚਸ੍ਸ ਪੁਞ੍ਞਕ੍ਖੇਤ੍ਤਤਾ ਪਰਮੁਕ੍ਕਂਸਗਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਤਾਦਿਸਂ ਉਪਕਾਰਂ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਤੇ ਚ ਅਨੁਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਾ ਗਹਪਤਿਚੀਵਰਂ ਸਾਦਿਯਨ੍ਤਿ, ਚਤੁਪਚ੍ਚਯਸਨ੍ਤੋਸੇ ਪਨ ਨੇ ਪਰਮੁਕ੍ਕਂਸਗਤਾ ਏਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

੨੪੪. **ਸਪ੍ਪਚ੍ਚਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਹੇਤੁਕਂ ਸਕਾਰਣਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤੀਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ। ਚੋਦਕੋ ਪਨ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ "**ਕਿਂ ਪਨਾ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਇਤਰੋ "**ਨੇ ਨ ਦੇਸੇਤੀ**"ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਵਿਵਰਤਿ। **ਨਿਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਞਾਪਕਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕਾਰਣਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ, ਤਞ੍ਚ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪਟਿਪਕ੍ਖਹਰਣਤੋ "**ਸਪ੍ਪਾਟਿਹਾਰਿਯ**"ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਆਹ "**ਪੁਰਿਮਸ੍ਸੇਵੇਤਂ ਵੇਵਚਨ**"ਨ੍ਤਿ। ਰਾਗਾਦੀਨਂ ਵਾ ਪਟਿਹਰਣਂ ਪਟਿਹਾਰਿਯਂ, ਤਦੇਵ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ, ਸਹ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯੇਨਾਤਿ **ਸਪ੍ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ**। ਰਾਗਾਦਿਪਟਿਸੇਧਵਸੇਨੇਵ ਹਿ ਸਤ੍ਥਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ।

੨੪੫. **ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਪਞ੍ਹਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯਂ ਯਂ ਪਞ੍ਹਂ ਪਰੋ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਪਞ੍ਹਸ੍ਸ। **ਉਪਰਿ ਆਗਮਨਵਾਦਪਥ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇ ਕਤੇ ਤਤੋ ਉਪਰਿ ਆਗਚ੍ਛਨਕਂ ਵਾਦਮਗ੍ਗਂ। **ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਵਦਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਤਿ, ''ਭੋ ਗੋਤਮ, ਵਤ੍ਤੁਮਰਹਤੀ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾਦਭੇਦਨਤ੍ਥਂ ਆਹਤਂ ਕਾਰਣਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਾਰਣਤ੍ਥਂ ਆਵੁਧਂ ਨਿਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ

ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਵਦਨ੍ਤੋ ਪਹਾਰਕੇਨ ਵਚਨੇਨ। **ਅਨੁਰਨ੍ਤੁਰੇ**ਤਿ ਮਯਾ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਕਥਾਪਬਨ੍ਧਸ੍ਸ ਅਨੁਰਨ੍ਤੁਰੇ। **ਦਦੇਯਜ** ਵਦੇਯ੍ਯ। **ਏਵਰੂਪੇਸੁ ਠਾਨੇਸੂ**ਤਿ ਪਰਵਾਦੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵਾਦਪਟਿਵਾਦਟ੍ਠਾਨੇਸੁ। ਤੇ ਨਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਂ ਮਯਾ ਦੇਸਿਤਂ ਸੁਤ੍ਤਪਦਂ ਆਨੇਤ੍ਵਾ **ਮਮਯੇਵ ਅਨੁਸਾਸਨਿਂ ਓਵਾਦਂ ਪਚ੍ਚਾਸੀਸਨ੍ਤਿ**।

੨੪੬. ਸਮ੍ਪਾਦੇਮੀਤਿ ਮਨੋਰਥਂ ਸਮ੍ਪਾਦੇਮਿ। **ਪਰਿਪੂਰੇਮੀ**ਤਿ ਅਜ੍ਝਾਸਯਂ ਪਰਿਪੂਰੇਮਿ। **ਅਧਿਸੀਲੇ**ਤਿ ਅਧਿਕੇ ਉਤ੍ਤਮਸੀਲੇ। ਸਾਵਕਸੀਲਤੋ ਚ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਸੀਲਤੋ ਚ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਸੀਲਂ **ਅਧਿਕਂ** ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਂ ਪਰਮੁਕ੍ਕਂਸਤੋ ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣਭਾਵਤੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਬੁਦ੍ਧਸੀਲਂ ਨਾਮ ਕਥਿਤ"**ਨ੍ਤਿ। **ਠਾਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕਪਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਠਾਨਸੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਪਞ੍ਞਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਤਤ੍ਥਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਅਵਸੇਸਾ ਪਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਇਧ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਆਗਤਾ ਅਨਾਗਤਾ ਚ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਵਞ੍ਞਦ੍ਵਯਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤਾ ਪਞ੍ਞਾ।

੨੪੭. ਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮਾਨਨ੍ਤਿ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾਦੀਨਂ ਅਧਿਗਨ੍ਤਬ੍ਬਵਿਸੇਸਾਨਂ। ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਨਾਮ ਛ ਅਭਿਞ੍ਞਾ, ਤਾਸੁ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਨਿਦ੍ਦੇਸੇਨ ਛਲ਼ਭਿਞ੍ਞਾਰਹਤੋਵ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾ ਇਧ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ, ਤਸ੍ਸ ਵੋਸਾਨਂ ਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਪਾਰਮੀ ਪਰਮੁਕ੍ਕਂਸਾਤਿ ਅਵਕਂਸਾਤਿ ਚ ਅਗ੍ਗਫਲਂ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਆਹ **"ਅਭਿਞ੍ਞਾ…ਪੇ॰… ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤਾ"**ਤਿ।

ਉਪਾਯਪਧਾਨੇਤਿ ਅਰਿਯਫਲਾਧਿਗਮਨਸ੍ਸ ਉਪਾਯਭੂਤੇ ਪਧਾਨੇ। ''ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਪਾਪਕਾਨੁਪ੍ਪਾਦਾਦਿਅਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਗਹਿਤਾ ਤਥੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਅਤ੍ਥਂ ਸਾਧੇਨ੍ਤਿਯੇਵਾਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਦੀਪਕੋ ਸਮ੍ਮਾ-ਸਦ੍ਦੋਤਿ ਯਥਾਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਥਸ੍ਸ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਪਾਪਕਾਨੁਪ੍ਪਾਦਾਦਿਨੋ ਉਪਾਯਭੂਤੇ, ਪਧਾਨਉਪਾਯਭੂਤੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਮ੍ਮਾ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਵਾ ਯੋਨਿਸੋ ਅਤ੍ਥਦੀਪਕਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਯੋਨਿਸੋ ਪਧਾਨੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਛਨ੍ਦਂ ਜਨੇਤੀ**ਤਿ ਕਤ੍ਤੁਕਮ੍ਯਤਾਕੁਸਲਚ੍ਛਨ੍ਦਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ ਪਵਤ੍ਤੇਤਿ ਵਾ। **ਵਾਯਮਤੀ**ਤਿ ਪਯੋਗਪਰਕ੍ਕਮਂ ਕਰੋਤਿ। **ਵੀਰਿਯਂ ਆਰਭਤੀ**ਤਿ ਕਾਯਿਕਚੇਤਸਿਕਵੀਰਿਯਂ ਕਰੋਤਿ। **ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਕ੍ਖਿਪਤੀ**ਤਿ ਤੇਨੇਵ ਸਹਜਾਤਵੀਰਿਯੇਨ ਕੋਸਜ੍ਜਪਕ੍ਖਤੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਕ੍ਖਿਪਤਿ। **ਪਦਹਤੀ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਭੂਤਂ ਵੀਰਿਯਂ ਪਵਤ੍ਤੇਤਿ। ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਪਨੇਤਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਪਦਾਨਿ ਆਸੇਵਨਾਭਾਵਨਾਬਹੁਲੀਕਮ੍ਮਸਾਤਚ੍ਚਕਿਰਿਯਾਹਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ''ਪਦਹਤੀ''ਤਿ ਵਾ ਇਮਿਨਾ ਆਸੇਵਨਾਦੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਿਖਾਪਤ੍ਤਂ ਉਸ੍ਸੋਲ਼੍ਹਿਵੀਰਿਯਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਵਡ੍ਢਿਯਾ ਪਰਿਪੂਰਣਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਯਾਵਤਾ ਭਾਵਨਾਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾ ਪਰਿਪੂਰਣਤ੍ਥਂ। **ਯਾ ਠਿਤੀ**ਤਿ ਯਾ ਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਟਿਪਕ੍ਖਵਿਗਮੇਨ ਅਵਟ੍ਠਿਤਿ। **ਸੋ ਅਸਮ੍ਮੋਸੋ**ਤਿ ਸੋ ਅਵਿਨਾਸੋ। **ਯਂ ਵੇਪੁਲ੍ਲ**ਨ੍ਤਿ ਯੋ ਸਬ੍ਬਸੋ ਵਿਪੁਲਭਾਵੋ ਮਹਨ੍ਤਤਾ। **ਭਾਵਨਾਪਾਰਿਪੂਰੀ**ਤਿ ਭਾਵਨਾਯ ਪਰਿਪੂਰਿਤਾ। **ਅਤ੍ਥੋਤਿਪਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ ਪੁਰਿਮਪਚ੍ਛਿਮਪਦਾਨਂ ਸਮਾਨਤ੍ਥਭਾਵਤੋ।**

ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪਟਿਪਦਾ ਕਥਿਤਾਤਂਤਂਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮਸ੍ਸ ਪਟਿਪਦਾਵਿਭਾਵਨਾਯ ਆਰਦ੍ਧਤ੍ਤਾ। ਅਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨੇਨ ਅਨਤ੍ਥਾਵਹਤਾ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ – **"ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾ"**ਤਿ ਵਚਨਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਰਾਸਨ੍ਤਰਭਾਵੇਨ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ। ਤਥਾ ਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ – **ਅਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾ**ਤਿ ਵਚਨਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਰਾਸਨ੍ਤਰਭਾਵੇਨ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ। **ਨਿਰੁਜ੍ਝਮਾਨਾ**ਤਿ ਪਟਿਪਕ੍ਖਸਮਾਯੋਗੇਨ ਵਿਨਸ੍ਸਮਾਨਾ, ਨ ਖਣਨਿਰੋਧਵਸੇਨ ਨਿਰੁਜ੍ਝਮਾਨਾ।

ਲੋਭਾਦਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਯੇ ਆਰਦ੍ਧਵਿਪਸ੍ਸਕਾਨਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਾਰਹਾ। **ਸਕਿਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਭਾਵਕਥਨਮਤ੍ਤਮੇਤਂ। ਏਕਵਾਰਮੇਵ ਹਿ ਮਗ੍ਗੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। **ਨਿਰੁਜ੍ਝਮਾਨੇ**ਤਿ ਸਰਸੇਨੇਵ ਨਿਰੁਜ੍ਝਮਾਨੇ। ਨ ਹਿ ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਪਕ੍ਖਸਮਾਯੋਗੋ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ। **ਫਲਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਨਨ੍ਤਰਕਾਲੇਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਫਲਸ੍ਸ। **ਪਚ੍ਚਯਂ ਦਤ੍ਵਾਵ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਮਗ੍ਗੋ ਸਮ੍ਪਤਿ ਆਯਤਿਞ੍ਚ ਏਕਨ੍ਤੇਨੇਵ ਅਤ੍ਥਾਵਹੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਪੁਰਿਮਸ੍ਮਿਮ੍ਪੀ**ਤਿ ''ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਮੇ ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਅਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾ ਅਨਤ੍ਥਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯੁ''ਨ੍ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਤਤਿਯਵਾਰੇਪਿ। **"ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ** ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ, **ਤਂ ਪਨ** ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਤਾਯ ਸਬ੍ਭਾਵਤੋ, ਅਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੇ ਚ ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਟ੍ਟਾਨਤ੍ਥਸਬ੍ਭਾਵਤੋਤਿ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸਪਿ ਸਾਧਾਰਣਭਾਵਤੋ **ਨ ਯੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ। ਯਦਿ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਨਮ੍ਪਿ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਅਨਤ੍ਥਾਵਹਾ, ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ।

ਮਹਨ੍ਤੰ , **ਗਾਰਵੰ ਹੋਤਿ,** ਤਸ੍ਮਾ ''ਸਙ੍ਘਗਾਰਵੇਨ ਯਥਾਰੁਚਿ ਵਿਹਰਿਤੁੰ ਨ ਲਭਾਮੀ''ਤਿ ਸਙ੍ਘੇਨ ਸਹ ਨ ਨਿਕ੍ਖਮਿ। **ਏਤ੍ਤਕੰ ਧਾਤੂਨੰ ਨਿਧਾਨੰ ਨਾਮ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਨਤ੍ਥਿ,** ਮਹਾਧਾਤੁਨਿਧਾਨਤੋ ਹਿ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਕਤਿਪਯਾ ਧਾਤੁਯੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਚੇਤਿਯੇ ਉਪਨੀਤਾ, ਇਧ ਪਨ ਰਾਮਗਾਮਥੂਪੇ ਵਿਨਟ੍ਠੇ ਨਾਗਭਵਨੰ ਪਵਿਟ੍ਠਾ ਦੋਣਮਤ੍ਤਾ ਧਾਤੁਯੋ ਉਪਨੀਤਾ। **ਅਤਿਮਨ੍ਤਾਨਿ ਨੋ**ਤਿ ਨਨੁ ਅਤਿਵਿਯ ਮਨ੍ਤਾਨਿ।

ਸੰਵਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾਤਿ ''ਕਥਞ੍ਹਿ ਨਾਮ ਮਾਦਿਸੋ ਈਦਿਸੰ ਅਨਤ੍ਥੰ ਪਾਪੁਣਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਸੰਵੇਗੰ ਜਨੇਤ੍ਵਾ। ਈਦਿਸੰ ਨਾਮ ਮਾਦਿਸੰ ਆਰਬ੍ਭ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ **ਕਿੰ ਵਦਤੀਤਿ** ਤੰ ਵਚਨੰ ਅਨਾਦਿਯਨ੍ਤੋ।

ਸਨ੍ਤਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਅਞ੍ਞੰ ਸਨ੍ਥਮ੍ਭਨਕਾਰਣੰ ਬਲਵੰ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਤਤੋ ਪਰਿਹੀਨੋ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯੰ ਪਤਿਟ੍ਠਾ ਕਥੰ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਆਹ **"ਸਨ੍ਤਾਯ...ਪੇ॰... ਨ ਸਕ੍ਕੋਤੀ"**ਤਿ। ਨ ਹਿ ਮਹਾਰਜ੍ਜੁਯਾ ਛਿਨ੍ਨਾਯ ਸੁਤ੍ਤਤਨ੍ਤੂ ਸਨ੍ਥਮ੍ਭੇਤੁੰ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੀਤਿ। ਸਮਥੇ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਸਮਾਨਗਤਿਕਾ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਵਿਸਯੇ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪੀਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨਾਹ **"ਏਵੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾ...ਪੇ॰... ਸੰਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀ"**ਤਿ।

ਕਾਸਾਵਨ੍ਤਿ ਕਾਸਾਵਵਤ੍ਥੰ। **ਕਚ੍ਛੰ ਪੀਲ਼ੇਤ੍ਵਾ ਨਿਵਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਛਿਮੰ ਓਵਟ੍ਟਿਕੰ ਪੀਲ਼ੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਦਲ਼੍ਹੰ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਵਤ੍ਥੰ ਅਦ੍ਦਸੰਸੂਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨਾਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੧.੩੯੪) ''ਕਾਮਾ ਨਾਮੇਤੇ ਅਨਿਚ੍ਚਾ ਦੁਕ੍ਖਾ ਵਿਪਰਿਣਾਮਧਮ੍ਮਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮਕਿਲੇਸਕਾਮੇਸੁ ਆਦੀਨਵਦਸ੍ਸਨਪੁਬ੍ਬਕਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਛਨ੍ਦਰਾਗੰ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਯਤੋ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ''ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਚ ਕਾਮਾਸਵੋ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਸਬ੍ਬਾਸਵਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੫ ਆਦਯੋ; ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੫ ਆਦਯੋ) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ। **ਆਰਮ੍ਮਣਰਸੰ ਅਨੁਭਵਿਤ੍ਵਾ ਨਿਰੁਦ੍ਧਵਿਪਾਕੋ**ਤਿ ਤਦਾਰਮ੍ਮਣਮਾਹ। ਅਨੁਭਵਿਤ੍ਵਾ ਭਵਿਤ੍ਵਾ ਚ ਵਿਗਤੰ **ਭੂਤਵਿਗਤੰ**। ਅਨੁਭੂਤਭੂਤਾ ਹਿ ਭੂਤਤਾਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਭੂਤ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਸਾਮਞ੍ਞਮੇਵ ਹਿ ਉਪਸਗ੍ਗੇਨ ਵਿਸੇਸੀਯਤੀਤਿ। ਅਨੁਭੂਤਸਦ੍ਦੋ ਚ ਕਮ੍ਮਵਚਨਿਚ੍ਛਾਯ ਅਭਾਵਤੋ ਅਨੁਭਵਕਵਾਚਕੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਵਿਪਾਕੋ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਨਿਰੁਦ੍ਧੋ ਭੁਤ੍ਵਾਵਿਗਤੋਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤੰ ਅਰਹਤਿ, ਵਿਕਪ੍ਪਗਾਹਵਸੇਨ ਰਾਗਾਦੀਹਿ ਤਬ੍ਬਿਪਕ੍ਖੇਹਿ ਚ ਅਕੁਸਲੰ ਕੁਸਲਞ੍ਚ ਕਮ੍ਮੰ ਆਰਮ੍ਮਣਰਸੰ ਅਨੁਭਵਿਤ੍ਵਾ ਵਿਗਤਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤੰ ਅਰਹਤਿ। ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੋ ਪਨ ਵਿਪਾਕੋ ਕੇਵਲੰ ਆਰਮ੍ਮਣਰਸਾਨੁਭਵਨਵਸੇਨੇਵ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਅਨੁਭਵਿਤ੍ਵਾ ਵਿਗਤਤ੍ਤਾ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯੇਨੇਵ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਚ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਕਮ੍ਮੰ ਭਵਿਤ੍ਵਾ ਵਿਗਤਪਰਿਯਾਯੇਨ, ਯੰ ''ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨੰ ਅਕੁਸਲਾਨੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਪਹਾਨਾਯ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨੰ ਕੁਸਲਾਨੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਠਿਤਿਯਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਉਪ੍ਪਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤੰਸਦਿਸਾਨੰ ਪਹਾਨੰ, ਵੁਦ੍ਧਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਵਿਪਚ੍ਚਿਤੁੰ ਓਕਾਸਕਰਣਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਤਿਤੰ ਅਤੀਤਕਮ੍ਮਞ੍ਚ ਤਤੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤੁੰ ਆਰਦ੍ਧੋ ਅਨਾਗਤੋ ਵਿਪਾਕੋ ਚ ''ਓਕਾਸਕਤੁਪ੍ਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਯੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸਦ੍ਦੇਨ ਵਿਨਾਪਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਮਾਨੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਨਾਹੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਞ੍ਚੇਤਨਿਕਾਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧੦.੨੧੭, ੨੧੯) ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਤੇਸੂਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਭੂਮਿਭੂਤੇਸੁ ਖਨ੍ਧੇਸੁ। **ਅਨੁਸਯਿਤਕਿਲੇਸਾ**ਤਿ ਅਨੁਸਯਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾ ਅਪ੍ਪਹੀਨਾ ਮਗ੍ਗੇਨ ਪਹਾਤਬ੍ਬਾ ਕਿਲੇਸਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਅਤੀਤਾ...ਪੇ॰... ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ"**ਤਿ। ਤੇਸਞ੍ਹਿ ਅਮ੍ਬਰੁਕ੍ਖੋਪਮਾਯ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਦਿਤਾ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ ਮਗ੍ਗੇਨ ਪਹਾਤਬ੍ਬਾਨੰ ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਵਿਭਾਗਸ੍ਸ ਅਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨਤੋ। **ਅਪ੍ਪਹੀਨਾਵ ਹੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਪ੍ਪਹੀਨਟ੍ਠੇਨ ਅਨੁਸਯਟ੍ਠੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਇਦੰ ਭੂਮਿਲਦ੍ਧੁਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਇਦੰ ਤੇਸੁ ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਰਹਕਿਲੇਸਜਾਤੰ ਤਾਯ ਏਵ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਰਹਤਾਯ ਭੂਮਿਲਦ੍ਧੁਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਨਾਮ, ਤੇਭੂਮਕਭੂਮਿਲਦ੍ਧਾ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਾਸੁ ਤਾਸੁ ਭੂਮੀਸੂ**ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਦੇਵਾਦਿਅਤ੍ਤਭਾਵਸਙ੍ਖਾਤੇਸੁ ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧੇਸੁ। ਤਸ੍ਮਿੰ ਤਸ੍ਮਿੰ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਅਨਾਪਾਦਿਤਤਾਯ **ਅਸਮੁਗ੍ਘਾਤਿਤਾ**। ਏਤ੍ਥ ਚ ਲਦ੍ਧਭੂਮਿਕੰ **ਭੂਮਿਲਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਅਗ੍ਗਿਆਹਿਤੋ ਵਿਯ।

ਓਕਾਸਕਤੁਪ੍ਪਨ੍ਨ-ਸਦ੍ਦੇਪਿ ਚ ਓਕਾਸੋ ਕਤੋ ਏਤੇਨਾਤਿ ਓਕਾਸੋ ਕਤੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਚ ਅਤ੍ਥਦ੍ਵਯੇਪਿ ਕਤ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪਰਨਿਪਾਤੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਆਹਤਖੀਰਰੁਕ੍ਖੋ ਵਿਯ ਨਿਮਿਤ੍ਤਗ੍ਗਾਹਵਸੇਨ ਅਧਿਗ੍ਗਹਿਤੰ ਆਰਮ੍ਮਣੰ, ਅਨਾਹਤਖੀਰਰੁਕ੍ਖੋ ਵਿਯ ਅਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤਤਾਯ

ਅਨ੍ਤੋਗਧਕਿਲੇਸਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ। ਨਿਮਿਤ੍ਤਗ੍ਗਾਹਕਾਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤਕਿਲੇਸਾ ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਆਹਤਾਨਾਹਤਖੀਰਰੁਕ੍ਖਸਦਿਸਾ। **ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇ**ਵਾਤਿ ਅਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਵਿਯ ''ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਨਾਮ ਠਾਨੇ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ। ਕਸ੍ਮਾ? ਅਸਮੁਗ੍ਘਾਤਿਤਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬਂ।

ਵੁਤ੍ਤਂ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਮਗ੍ਗੇ। ਤਤ੍ਥ ਚ ਮਗ੍ਗੇਨ ਪਹੀਨਕਿਲੇਸਾਨਮੇਵ ਤਿਧਾ ਨਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਂ ਅਪਾਕਟਂ ਸੁਪਾਕਟਂ ਕਾਤੁਂ **ਅਜਾਤਫਲਰੁਕ੍ਖੋ** ਉਪਮਾਭਾਵੇਨ **ਆਗਤੋ** । ਅਤੀਤਾਦੀਨਂ ਅਪ੍ਪਹੀਨਤਾ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਮ੍ਪਿ "**ਜਾਤਫਲਰੁਕ੍ਖੇਨ ਦੀਪੇਤਬ੍ਬਾ**"ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਯਥਾ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇ ਰੁਕ੍ਖੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾਰਹਾਨਿ ਫਲਾਨਿ ਛਿਨ੍ਨੇ ਅਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾਨਿ ਨ ਕਦਾਚਿ ਸਸਭਾਵਾਨਿ ਅਹੇਸੁਂ ਹੋਨ੍ਤਿ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਚਾਤਿ ਤਾਨਿ ਅਤੀਤਾਦਿਭਾਵੇਨ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਏਵਂ ਮਗ੍ਗੇਨ ਪਹੀਨਕਿਲੇਸਾ ਚ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। ਯਥਾ ਛੇਦੇ ਅਸਤਿ ਫਲਾਨਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਸਤਿ ਚ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਛੇਦਸ੍ਸ ਸਾਤ੍ਥਕਤਾ, ਏਵਂ ਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾਯ ਚ ਸਾਤ੍ਥਕਤਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ।

ਤੇਪਿ ਪਜਹਤਿਯੇਵ ਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਨੇਨੇਵ ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਤਾਪਾਦਨਤੋ। **ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ। **ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਅਨੁਪਾਦਿਨ੍ਨਤੋ**ਤਿ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਖਨ੍ਧਤੋ ਚੇਵ ਕਿਲੇਸਤੋ ਚ। ਉਪਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਵੁਟ੍ਠਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ – "**ਭਵਵਸੇਨ ਪਨਾ**"ਤਿਆਦਿ। ਯੇ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤ ਭਵਾ ਅਪ੍ਪਹੀਨਾ, ਤਤੋ ਪਞ੍ਚ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਇਤਰੇ ਦ੍ਵੇ "**ਸੁਗਤਿਭਵੇਕਦੇਸਾ**"ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। **ਸੁਗਤਿਕਾਮਭਵਤੋ**ਤਿ ਸੁਗਤਿਭਵੇਕਦੇਸਭੂਤਕਾਮਭਵਤੋ। **ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੋ ਰੂਪਾਰੂਪਭਵਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਤਿ** ਉਦ੍ਧਮ੍ਭਾਗਿਯਸਂਯੋਜਨਸਮੁਗ੍ਘਾਤਭਾਵਤੋ। ਯਦਿ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੋ ਏਵ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ ਸਿਯਾ, ਸੋ ਏਵ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸੇ ਪਜਹੇਯ੍ਯ, ਸਬ੍ਬਭਵੇਹਿਪਿ ਵੁਟ੍ਠਹੇਯ੍ਯ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਓਧਿਸੋਵ ਕਿਲੇਸਾ ਪਹੀਯਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਹੇਟ੍ਠਿਮਹੇਟ੍ਠਿਮਮਗ੍ਗੇਹਿ ਪਹੀਨਾਵਸੇਸੇ ਕਿਲੇਸੇ ਸੋ ਪਜਹਤਿ, ਇਤਿ ਇਮਂ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯ "**ਸਬ੍ਬਭਵੇਹਿ ਵੁਟ੍ਠਾਤਿਯੇਵਾਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤੀ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਥਾ ਹਿ ਸੋ ਏਵ ''ਵਜਿਰੂਪਮੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ।

ਹੋਤੁ ਤਾਵ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਅਕੁਸਲਾਨਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਾਯ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸਦਿਸਾਨਂ ਪਹਾਨਾਯ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਤਾਪਾਦਨਾਯ ਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾ, **ਅਥ ਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਕਥਂ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ** ਕੁਸਲਾਨਂ **ਉਪ੍ਪਾਦਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਞ੍ਚ ਠਿਤਿਯਾ ਭਾਵਨਾ ਹੋਤਿ** ਏਕਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣਿਕਤ੍ਤਾ ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਚੋਦੇਤਿ, ਇਤਰੋ ''ਮਗ੍ਗਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾਯੇਵਾ''ਤਿ ਪਰਿਹਾਰਮਾਹ। ਮਗ੍ਗੋ ਹਿ ਕਾਮਞ੍ਚੇਕਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣਿਕੋ, ਤਥਾਰੂਪੋ ਪਨਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿਵਿਸੇਸੋ, ਯਂ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਸਾਤਿਸਯਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਚ ਸਵਿਸੇਸਂ ਪਾਰਿਪੂਰਿਂ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਮਗ੍ਗੋ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ ਵਤ੍ਤਮਾਨਕ੍ਖਣੇ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ, ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਪੁਬ੍ਬਤਂ ਉਪਾਦਾਯ ਉਪਚਾਰਵਸੇਨ ਤਥਾ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਅਨਾਗਤਪੁਬ੍ਬਂ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਯਮੇ**ਵਾਤਿ ਅਯਂ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਯਥਾਪਚ੍ਚਯਪਵਤ੍ਤਿ ਏਵ **ਠਿਤਿ ਨਾਮਾ**ਤਿ, ਮਗ੍ਗਸਮਙ੍ਗੀ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਮਗ੍ਗਮ੍ਪਿ ਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ਏਵ ਤਸ੍ਸ **ਠਿਤਿਯਾ ਭਾਵੇਤੀਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ**।

ਉਪਸਮਮਾਨਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਵਸੇਨ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਕਿਲੇਸੇ ਉਪਸਮੇਨ੍ਤਂ ਵਤ੍ਤਤਿ। ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਏਵ ਵਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾਨਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ "**ਕਿਲੇਸੂਪਸਮਤ੍ਥਂ ਵਾ ਗਚ੍ਛਤੀ**"ਤਿ।

੨੪੮. ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਨਟ੍ਠੇਨਾਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੨.੧੨੯; ਅ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੩.੮.੬੬) ਅਧਿਕਂ ਸਵਿਸੇਸਂ ਮੁਚ੍ਚਨਟ੍ਠੇਨ, ਤੇਨਾਹ "**ਸੁਟ੍ਠੁ ਮੁਚ੍ਚਨਟ੍ਠੋ**"ਤਿ। ਏਤੇਨ ਸਤਿਪਿ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਪਿ ਰੂਪਾਵਚਰਜ੍ਝਾਨਸ੍ਸ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਵਸੇਨ ਪਟਿਪਕ੍ਖਤੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤਭਾਵੇ ਯੇਨ ਭਾਵਨਾਵਿਸੇਸੇਨ ਤਂ ਝਾਨਂ ਸਾਤਿਸਯਂ ਪਟਿਪਕ੍ਖਤੋ ਵਿਮੁਚ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਸੋ ਭਾਵਨਾਵਿਸੇਸੋ ਦੀਪਿਤੋ। ਭਵਤਿ ਹਿ ਸਮਾਨਜਾਤਿਯੁਤ੍ਤੋਪਿ ਭਾਵਨਾਵਿਸੇਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਆਕਾਰਵਿਸੇਸੋ। ਯਥਾ ਤਂ ਸਦ੍ਧਾਵਿਮੁਤ੍ਤਤੋ ਦਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ, ਤਥਾ ਪਚ੍ਚਨੀਕਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਵਿਮੁਤ੍ਤਤਾਯ ਏਵ ਅਨਿਗ੍ਗਹਿਤਭਾਵੇਨ ਨਿਰਾਸਙ੍ਕਤਾਯ ਅਭਿਰਤਿਵਸੇਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਨਟ੍ਠੇਨਪਿ ਵਿਮੋਕ੍ਖੋ। ਤੇਨਾਹ

“**ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਚਾ**”ਤਿਆਦਿ। **ਅਯਂ ਪਨਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਅਯਂ ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਨਤ੍ਥੋ **ਪਚ੍ਛਿਮਵਿਮੋਕ੍ਖੇ** ਨਿਰੋਧੇ **ਨਤ੍ਥਿ**। ਕੇਵਲੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤਤ੍ਥੋ ਏਵ ਤਤ੍ਥ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਤਂ ਸਯਮੇਵ ਪਰਤੋ ਵਕ੍ਖਤਿ।

ਰੂਪੀਤਿ ਯੇਨਾਯਂ ਸਸਨ੍ਤਤਿਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੇਨ ਰੂਪੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ, ਤਂ ਯਸ੍ਸ ਝਾਨਸ੍ਸ ਹੇਤੁਭਾਵੇਨ ਵਿਸਿਟ੍ਠਂ ਰੂਪਂ ਹੋਤਿ। ਯੇਨ ਵਿਸਿਟ੍ਠੇਨ ਰੂਪੇਨ ‘‘ਰੂਪੀ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚੇਯ੍ਯ ਰੂਪੀ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਤਿਸਯਤ੍ਥਦੀਪਨਤੋ, ਤਦੇਵ ਸਸਨ੍ਤਤਿਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਰੂਪਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਝਾਨਮਿਵ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਰੂਪੀਭਾਵਸਾਧਕਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਤੇਨਾਹ “**ਅਜ੍ਝਤ੍ਤ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਰੂਪਜ੍ਝਾਨਂ ਰੂਪਂ** ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੇਨ। **ਰੂਪਾਨੀ**ਤਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪੁਰਿਮਪਦਲੋਪੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ “**ਨੀਲਕਸਿਣਾਦੀਨਿ ਰੂਪਾਨੀ**”ਤਿ।

ਅਨ੍ਤੋਅਪ੍ਪਨਾਯਂ ਸੁਭਨ੍ਤਿ ਆਭੋਗੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪੁਬ੍ਬਾਭੋਗਵਸੇਨ ਅਧਿਮੁਤ੍ਤਿ ਸਿਯਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਏਵਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਤਥਾਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਾਪਤ੍ਤਿਚੋਦਨਾ ਅਨਵਕਾਸਾ ਹੋਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਸੁਵਿਸੁਦ੍ਧੇਸੁ ਨੀਲਾਦੀਸੁ ਵਣ੍ਣਕਸਿਣੇਸੁ ਤਤ੍ਥ ਕਤਾਧਿਕਾਰਾਨਂ ਅਭਿਰਤਿਵਸੇਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਅਧਿਮੁਤ੍ਤਿ ਸਿਯਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਤਥਾ ਤਤਿਯੋ ਵਿਮੋਕ੍ਖੋ ਸਂਵਣ੍ਣਿਤੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਮੇਤ੍ਤਾਦਿਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਾ ਭਾਵਨਾ ਸਤ੍ਤੇ ਅਪ੍ਪਟਿਕੂਲਤੋ ਦਹਤਿ, ਤੇ ਸੁਭਤੋ ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਿਤ੍ਵਾਵ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਮਗ੍ਗੇ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੨੧੨) ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰਭਾਵਨਾ ‘‘ਸੁਭਵਿਮੋਕ੍ਖੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤਯਿਦਂ ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਤੇਨ ਤੇਨ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਨ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਸਬ੍ਬਸੋਤਿ ਅਨਵਸੇਸਤੋ। ਨ ਹਿ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਅਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਏਕਦੇਸੋਪਿ ਤਤ੍ਥ ਅਵਸਿਟ੍ਠੋਤਿ। **ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਯਥਾਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇ ਕਾਲੇ ਨਿਰੋਧਿਤਤ੍ਤਾ। **ਉਤ੍ਤਮੋ ਵਿਮੋਕ੍ਖੋ ਨਾਮ** ਅਰਿਯੇਹੇਵ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤੋ, ਅਰਿਯਫਲਪਰਿਯੋਸਾਨਤ੍ਤਾ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪ੍ਪਤ੍ਤਿਭਾਵਤੋ ਚ।

੨੪੯. ਅਭਿਭਵਤੀਤਿ ਅਭਿਭੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੨.੧੭੩; ਅ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੩.੬.੬੧-੬੫) ਪਰਿਕਮ੍ਮਂ, ਞਾਣਂ ਵਾ। ਅਭਿਭੁ ਆਯਤਨਂ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਅਭਿਭਾਯਤਨਂ,** ਝਾਨਂ। ਅਭਿਭਵਿਤਬ੍ਬਂ ਵਾ ਆਰਮ੍ਮਣਸਙ੍ਖਾਤਂ ਆਯਤਨਂ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਅਭਿਭਾਯਤਨਂ,** ਝਾਨਂ। ਆਰਮ੍ਮਣਾਭਿਭਵਨਤੋ ਅਭਿਭੁ ਚ ਤਂ ਆਯਤਨਞ੍ਚ ਯੋਗਿਨੋ ਸੁਖਵਿਸੇਸਾਨਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਭਾਵਤੋ ਮਨਾਯਤਨਧਮ੍ਮਾਯਤਨਭਾਵਤੋ ਚਾਤਿਪਿ ਸਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਂ ਝਾਨਂ **ਅਭਿਭਾਯਤਨਂ**। ਤੇਨਾਹ “**ਅਭਿਭਵਨਕਾਰਣਾਨੀ**”ਤਿਆਦਿ। **ਤਾਨੀ**ਤਿ ਅਭਿਭਾਯਤਨਸਞ੍ਞਿਤਾਨਿ ਝਾਨਾਨਿ। ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸ ਆਭੋਗੋ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਭਾਵਨਾਵਸੇਨ ਝਾਨਕ੍ਖਣੇ ਪਵਤ੍ਤਂ ਅਭਿਭਵਨਾਕਾਰਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਪਰਿਕਮ੍ਮਵਸੇਨ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਰੂਪਸਞ੍ਞੀ,** ਨ ਅਪ੍ਪਨਾਵਸੇਨ। ਨ ਹਿ ਪਟਿਭਾਗਨਿਮਿਤ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣਾ ਅਪ੍ਪਨਾ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਵਿਸਯਾ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। **ਤਂ ਪਨ** ਅਜ੍ਝਤ੍ਤ ਪਰਿਕਮ੍ਮਵਸੇਨ ਲਦ੍ਧਂ ਕਸਿਣਨਿਮਿਤ੍ਤਂ **ਅਸੁਵਿਸੁਦ੍ਧਮੇਵ ਹੋਤਿ,** ਨ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਪਰਿਕਮ੍ਮਵਸੇਨ ਲਦ੍ਧਂ ਵਿਯ ਵਿਸੁਦ੍ਧਂ।

ਪਰਿਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਯਥਾਲਦ੍ਧਾਨਿ ਸੁਪ੍ਪਸਰਾਵਮਤ੍ਤਾਨਿ। ਤੇਨਾਹ “**ਅਵਡ੍ਢਿਤਾਨੀ**”ਤਿ। **ਪਰਿਤ੍ਤਵਸੇਨੇ**ਵਾਤਿ ਵਣ੍ਣਵਸੇਨ ਆਭੋਗੇ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇਪਿ ਪਰਿਤ੍ਤਵਸੇਨੇਵ **ਇਦਮਭਿਭਾਯਤਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ**। ਪਰਿਤ੍ਤਤਾ ਹੇਤ੍ਥ ਅਭਿਭਵਨਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ। ਵਣ੍ਣਾਭੋਗੇ ਸਤਿਪਿ ਅਸਤਿਪਿ ਅਭਿਭਾਯਤਨਭਾਵਨਾ ਨਾਮ ਤਿਕ੍ਖਪਞ੍ਞਸ੍ਸੇਵ ਸਮ੍ਭਵਤਿ, ਨ ਇਤਰਸ੍ਸਾਤਿ “**ਞਾਣੁਤ੍ਤਰਿਕੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ**”ਤਿ। **ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਸਮਾਪਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਭਿਭਵਨਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨਞ੍ਚ ਉਪਚਾਰਜ੍ਝਾਨਾਧਿਗਮਸਮਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ਅਪ੍ਪਨਾਝਾਨੁਪ੍ਪਾਦਨਨ੍ਤਿ ਆਹ “**ਸਹ ਨਿਮਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੇਨੇਵੇਤ੍ਥ ਅਪ੍ਪਨਂ ਪਾਪੇਤੀ**”ਤਿ। **ਸਹ ਨਿਮਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੇਨਾ**ਤਿ ਚ ਅਪ੍ਪਨਾਪਰਿਵਾਸਾਭਾਵਸ੍ਸ ਲਕ੍ਖਣਵਚਨਮੇਤਂ। ਯੋ ‘‘ਖਿਪ੍ਪਾਭਿਞ੍ਞੋ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ , ਤਤੋਪਿ ਞਾਣੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸੇਵ ਅਭਿਭਾਯਤਨਭਾਵਨਾ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇ। **ਅਪ੍ਪਨਂ ਪਾਪੇਤੀ**ਤਿ ਭਾਵਨਾ ਅਪ੍ਪਨਂ ਨੇਤਿ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਕੇਚਿ ‘‘ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਉਪਚਾਰਜ੍ਝਾਨੇ ਤਂ ਆਰਬ੍ਭ ਯੇ ਹੇਟ੍ਠਿਮਨ੍ਤੇਨ ਦ੍ਵੇ ਤਯੋ ਜਵਨਵਾਰਾ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਉਪਚਾਰਜ੍ਝਾਨ ਪਕ੍ਖਿਕਾ ਏਵ, ਤਦਨਨ੍ਤਰਞ੍ਚ ਭਵਙ੍ਗਪਰਿਵਾਸੇਨ ਉਪਚਾਰਾਸੇਵਨਾਯ ਚ ਵਿਨਾ ਅਪ੍ਪਨਾ ਹੋਤਿ, ਸਹ ਨਿਮਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੇਨੇਵ ਅਪ੍ਪਨਂ

ਪਾਪੇਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਤੇਸਂ ਮਤਿਮਤ੍ਤਂ। ਨ ਹਿ ਪਾਰਿਵ◌ਾਸਿਕਪਰਿਕਮ੍ਮੇਨ ਅਪ੍ਪਨਾਵ◌ਾਰੋ ਇਚ੍ਛਿਤੋ, ਨਾਪਿ ਮਹਗ੍ਗਤਪ੍ਪਮਾਣਜ੍ਝਾਨੇਸੁ ਵ◌ਿਯ ਉਪਚਾਰਜ੍ਝਾਨੇ ਏਕਨ੍ਤਤੋ ਪਚ੍ਚਵ◌ੇਕ੍ਖਣਾ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਪਚਾਰਜ੍ਝਾਨਾਧਿਗਮਤੋ ਪਰਂ ਕਤਿਪਯਭਵਙ੍ਗਚਿਤ੍ਤਾਵਸਾਨੇ ਅਪ੍ਪਨਂ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤੋ ''ਸਹ ਨਿਮਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੇਨੇਵ◌ੇਤ੍ਥ ਅਪ੍ਪਨਂ ਪਾਪੇਤੀ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੋ। ''ਸਹ ਨਿਮਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੇਨਾ''ਤਿ ਚ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਿਕਮਿਦਂ ਵਚਨਂ, ਨ ਨੀਤਤ੍ਥਂ, ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਨ ਅਨ੍ਤੋਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਂ ਤਦਾ ਤਥਾਰੂਪਸ੍ਸ ਆਭੋਗਸ੍ਸ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ, ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵ◌ੁਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸ ਆਭੋਗੋ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਭਾਵਨਾਵਸੇਨ ਝਾਨਕ੍ਖਣੇ ਪਵਤ੍ਤਂ ਅਭਿਭਵਨਾਕਾਰਂ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਵਤ੍ਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਅਭਿਧਮ੍ਮਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਧ॰ ਸ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੦੪) ਪਨ ''ਇਮਿਨਾ ਪਨਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੋ ਕਥਿਤੋ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਅਨ੍ਤੋਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਂ ਤਥਾ ਆਭੋਗਾਭਾਵ◌ੇ ਕਸ੍ਮਾ ''ਝਾਨਸਞ੍ਞਾਯਪੀ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **''ਅਭਿਭਵ...ਪੇ॰... ਅਤ੍ਥੀ''**ਤਿ।

ਵ**ਡ੍ਢਿਤਪ੍ਪਮਾਣਾਨੀ**ਤਿ ਵ◌ਿਪੁਲਪ੍ਪਮਾਣਾਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਨ ਏਕਙ੍ਗੁਲਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਾਦਿਵਸੇਨ ਵਡ੍ਢਿਤਪ੍ਪਮਾਣਾਨੀਤਿ ਤਥਾ ਵਡ੍ਢਨਸ੍ਸੇਵ◌ੇਤ੍ਥ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਤੇਨਾਹ **''ਮਹਨ੍ਤਾਨੀ''**ਤਿ।

ਰੂਪੇ ਸਞ੍ਞਾ ਰੂਪਸਞ੍ਞਾ, ਸਾ ਅਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਰੂਪਸਞ੍ਞੀ, ਨ ਰੂਪਸਞ੍ਞੀ **ਅਰੂਪਸਞ੍ਞੀ**। ਸਞ੍ਞਾਸੀਸੇਨ ਝਾਨਂ ਵਦਤਿ। ਰੂਪਸਞ੍ਞਾਯ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਨਮੇਵ◌ੇਤ੍ਥ **ਅਲਾਭਿਤਾ। ਬਹਿਦ੍ਧਾ**ਵ **ਉਪ੍ਪਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਬਹਿਦ੍ਧਾਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ। **ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ** ਪਨ ''ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਅਰੂਪਸਞ੍ਞੀ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਰੂਪਾਨਿ ਪਸ੍ਸਤਿ ਪਰਿਤ੍ਤਾਨਿ ਸੁਵਣ੍ਣਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣਾਨਿ, ਅਪ੍ਪਮਾਣਾਨਿ ਸੁਵਣ੍ਣਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣਾਨੀ''ਤਿ ਏਵ◌ਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਅਭਿਭਾਯਤਨਾਨਂ ਆਗਤਤ੍ਤਾ **ਅਭਿਧਮ੍ਮਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਧ॰ ਸ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੦੪) ''ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਯਥਾ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇ – 'ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਰੂਪਸਞ੍ਞੀ ਏਕੋ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਰੂਪਾਨਿ ਪਸ੍ਸਤਿ ਪਰਿਤ੍ਤਾਨੀ'ਤਿਆਦਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ, ਏਵ◌ਂ ਅਵਤ੍ਵ◌ਾ ਇਧ ਚਤੂਸੁਪਿ ਅਭਿਭਾਯਤਨੇਸੁ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਅਰੂਪਸਞ੍ਞਿਤਾਵ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਚੋਦਨਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ''ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਰੂਪਾਨਂ ਅਨਭਿਭਵਨੀਯਤੋ''ਤਿ ਕਾਰਣਂ ਵਤ੍ਵ◌ਾ ''ਤਤ੍ਥ ਵ◌ਾ ਹਿ ਇਧ ਵ◌ਾ ਬਹਿਦ੍ਧਾਰੂਪਾਨੇਵ ਅਭਿਭਵ◌ਿਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਾਨਿ ਨਿਯਮਤੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਇਧਾਪਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾਨਿ। 'ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਅਰੂਪਸਞ੍ਞੀ'ਤਿ ਇਦਂ ਪਨ ਸਤ੍ਥੁ ਦੇਸਨਾਵ◌ਿਲਾਸਮਤ੍ਤਮੇਵ◌ਾ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਵਣ੍ਣਾਭੋਗਰਹਿਤਾਨਿ ਸਹਿਤਾਨਿ ਚ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ''ਪਰਿਤ੍ਤਾਨਿ ਸੁਵਣ੍ਣਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣਾਨੀ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਤਥਾ ''ਅਪ੍ਪਮਾਣਾਨੀ''ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾਨਿ। ਅਤ੍ਥਿ ਹਿ ਏਸੋ ਪਰਿਯਾਯੋ ''ਪਰਿਤ੍ਤਾਨਿ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯ ਤਾਨਿ ਚੇ ਕਦਾਚਿ ਵਣ੍ਣਵਸੇਨ ਆਭੁਜਿਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣਾਨਿ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯਾ''ਤਿ। ਪਰਿਯਾਯਕਥਾ ਹਿ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਦੇਸਨਾਤਿ। ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਪਨ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਦੇਸਨਤ੍ਤਾ ਵਣ੍ਣਾਭੋਗਰਹਿਤਾਨਿ ਵ◌ਿਸੁਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਤਥਾ ਸਹਿਤਾਨਿ। ਅਤ੍ਥਿ ਹਿ ਉਭਯਤ੍ਥ ਅਭਿਭਵਨਪਰਿਯਾਯੋਤਿ ''ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਰੂਪਸਞ੍ਞੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਠਮਦੁਤਿਯਅਭਿਭਾਯਤਨੇਸੁ ਪਠਮਵ◌ਿਮੋਕ੍ਖੋ, ਤਤਿਯਚਤੁਤ੍ਥਾਭਿਭਾਯਤਨੇਸੁ ਦੁਤਿਯਵ◌ਿਮੋਕ੍ਖੋ, ਵਣ੍ਣਾਭਿਭਾਯਤਨੇਸੁ ਤਤਿਯਵ◌ਿਮੋਕ੍ਖੋ ਚ ਅਭਿਭਵਨਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਤੋ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋ, ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਪਨ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਦੇਸਨਤ੍ਤਾ ਵ◌ਿਮੋਕ੍ਖਾਭਿਭਾਯਤਨਾਨਿ ਅਸਙ੍ਕਰਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਵ◌ਿਮੋਕ੍ਖੇ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵ◌ਾ ਅਭਿਭਾਯਤਨਾਨਿ ਕਥਿਤਾਨਿ, ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਚ ਵ◌ਿਮੋਕ੍ਖਕਿਚ੍ਚਾਨਿ ਝਾਨਾਨਿ ਵ◌ਿਮੋਕ੍ਖਦੇਸਨਾਯਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਤਦੇਤਂ ''ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਰੂਪਸਞ੍ਞੀ''ਤਿ ਆਗਤਸ੍ਸ ਅਭਿਭਾਯਤਨਦ੍ਵਯਸ੍ਸ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਅਭਿਭਾਯਤਨੇਸੁ ਅਵਚਨਤੋ ''ਰੂਪੀ ਰੂਪਾਨਿ ਪਸ੍ਸਤੀ''ਤਿਆਦੀਨਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬਵ◌ਿਮੋਕ੍ਖਕਿਚ੍ਚਸਾਧਾਰਣਵਚਨਭਾਵਤੋ ਵਵਤ੍ਥਾਨਂ ਕਤਨ੍ਤਿ ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਯਤਿ।

''ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਰੂਪਾਨਂ ਅਨਭਿਭਵਨੀਯਤੋ''ਤਿ ਇਦਂ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਕਤ੍ਥਚਿਪਿ ''ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਰੂਪਾਨਿ ਪਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਅਵਤ੍ਵ◌ਾ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਯਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ''ਬਹਿਦ੍ਧਾਰੂਪਾਨਿ ਪਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਕਾਰਣਵਚਨਂ। ਤੇਨ ਯਂ ਅਞ੍ਞਹੇਤੁਕਂ, ਤਂ ਤੇਨ ਹੇਤੁਨਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ, ਯਂ ਪਨ ਦੇਸਨਾਵ◌ਿਲਾਸਹੇਤੁਕਂ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਅਰੂਪਸਞ੍ਞਿਤਾਯ ਏਵ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਵਚਨਂ, ਨ ਤਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਂ ਕਾਰਣਂ ਮਗ੍ਗਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਰੂਪਾਨਂ ਅਨਭਿਭਵਨੀਯਤਾ ਚ ਤੇਸਂ ਬਹਿਦ੍ਧਾਰੂਪਾਨਂ ਵ◌ਿਯ ਅਵ◌ਿਭੂਤਤ੍ਤਾ, ਦੇਸਨਾਵ◌ਿਲਾਸੋ ਚ ਯਥਾਵ◌ੁਤ੍ਤਵਵਤ੍ਥਾਨਵਸੇਨ

ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਵੇਨੇਯ੍ਯਜ੍ਝਾਸਯਵਸੇਨ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਪਰਿਯਾਯਕਥਨਭਾਵਤੋ। ''ਸੁਵਣ੍ਣਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣਾਨੀ''ਤਿ ਏਤੇਨੇਵ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਨੀਲਾਦਿਅਭਿਭਾਯਤਨਾਨਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਚੇ? ਨ, ਨੀਲਾਦੀਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰਾਨੰ ਨੀਲਾਦਿਭਾਵਸ੍ਸੇਵ ਅਭਿਭਵਨਕਾਰਣਤ੍ਤਾ। ਨ ਹਿ ਤੇਸੰ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾਪਰਿਸੁਦ੍ਧਵਣ੍ਣਾਨੰ ਪਰਿਤ੍ਤਤਾ ਤਦਪ੍ਪਮਾਣਤਾ ਵਾ ਅਭਿਭਵਨਕਾਰਣੰ, ਅਥ ਖੋ ਨੀਲਾਦਿਭਾਵੋ ਏਵਾਤਿ। ਏਤੇਸੁ ਚ ਪਰਿਤ੍ਤਾਦਿਕਸਿਣਰੂਪੇਸੁ ਯੰ ਚਰਿਤਸ੍ਸ ਇਮਾਨਿ ਅਭਿਭਾਯਤਨਾਨਿ ਇਜ੍ਝਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਇਮੇਸੁ ਪਨਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਗਾਹਿਕਵਸੇਨਾਤਿ ਸਕਲਨੀਲਵਣ੍ਣਨੀਲਨਿਦਸ੍ਸਨਨੀਲਨਿਭਾਸਾਨੰ ਸਾਧਾਰਣਵਸੇਨ। **ਵਣ੍ਣਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਸਭਾਵਵਣ੍ਣਵਸੇਨ। **ਨਿਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਤਾਵਸੇਨ। **ਓਭਾਸਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਸਪ੍ਪਭਾਸਤਾਯ ਅਵਭਾਸਨਵਸੇਨ। **ਉਮਾਪੁਪ੍ਫ**ਨ੍ਤਿ ਅਤਸਿਪੁਪ੍ਫੰ। **ਨੀਲਮੇਵ ਹੋਤਿ** ਵਣ੍ਣਸਙ੍ਕਰਾਭਾਵਤੋ। **ਬਾਰਾਣਸਿਯੰ ਭ**ਵਨ੍ਤਿ ਬਾਰਾਣਸਿਯੰ ਸਮੁਟ੍ਠਿਤੰ।

ਤੇ ਧਮ੍ਮੇਤਿ ਤੇ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾਦਿਧਮ੍ਮੇ ਚੇਵ ਅਟ੍ਠਵਿਮੋਕ੍ਖਧਮ੍ਮੇ ਚ। **ਚਿਣ੍ਣਵਸੀਭਾਵਾਯੇ**ਵ ਤਤ੍ਥ ਅਭਿਵਿਸਿਟ੍ਠਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਰਿਯੋਸਾਨੁਤ੍ਤਰੰ ਸਤੰ ਗਤਾ **ਅਭਿਞ੍ਞਾਵੋਸਾਨਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤਾ**।

੨੫੦. ਸਕਲਟ੍ਠੇਨਾਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੩.੩੪੬; ਅ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੩.੧੦.੨੫) ਸਕਲਭਾਵੇਨ, ਅਸੁਭਨਿਮਿਤ੍ਤਾਦੀਸੁ ਵਿਯ ਏਕਦੇਸੇ ਅਟ੍ਠਤ੍ਵਾ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਥਾ ਖੇਤ੍ਤੰ ਸਸ੍ਸਾਨੰ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨੰ ਵਡ੍ਢਿਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ, ਏਵਮੇਵ ਤੰਤੰਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾਨਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਖੇਤ੍ਤਟ੍ਠੇਨਾ"**ਤਿ। **ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਇਦੰ ਉਦ੍ਧੰ ਅਧੋ ਤਿਰਿਯਨ੍ਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ। ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਏਵ ਹਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਕਸਿਣੰ ਵਡ੍ਢੇਤਬ੍ਬੰ। **ਤੇਨ ਤੇਨ ਕਾਰਣੇਨਾ**ਤਿ ਉਪਰਿਆਦੀਸੁ ਤੇਨ ਤੇਨ ਕਸਿਣੇਨ। ਯਥਾ ਕਿਨ੍ਤਿ ਆਹ – **"ਆਲੋਕਮਿਵ ਰੂਪਦਸ੍ਸਨਕਾਮੋ"**ਤਿ, ਯਥਾ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਨਾ ਉਦ੍ਧੰ ਚੇ ਰੂਪੰ ਦਟ੍ਠੁਕਾਮੋ, ਉਦ੍ਧੰ ਆਲੋਕੰ ਪਸਾਰੇਤਿ, ਅਧੋ ਚੇ, ਅਧੋ, ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਚੇ ਰੂਪੰ ਦਟ੍ਠੁਕਾਮੋ, ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਆਲੋਕੰ ਪਸਾਰੇਤਿ, ਏਵੰ ਸਬ੍ਬਕਸਿਣਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਥਵੀਕਸਿਣਾਦੀਸੁ ਏਕੇਕਸ੍ਸ। **ਅਞ੍ਞਭਾਵਾਨੁਪਗਮਨਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞਕਸਿਣਭਾਵਾਨੁਪਗਮਨਦੀਪਨਤ੍ਥੰ, ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਵਾ ਕਸਿਣਭਾਵਾਨੁਪਗਮਨਦੀਪਨਤ੍ਥੰ। ਨ ਹਿ ਅਞ੍ਞੇਨ ਪਸਾਰਿਤਕਸਿਣੰ ਤਤੋ ਅਞ੍ਞੇਨ ਪਸਾਰਿਤਕਸਿਣਭਾਵੰ ਉਪਗਚ੍ਛਤਿ, ਏਵਮ੍ਪਿ ਨੇਸੰ ਅਞ੍ਞਕਸਿਣਸਮ੍ਭੇਦਾਭਾਵੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਨ ਅਞ੍ਞੰ** ਪਥਵੀਆਦਿ। ਨ ਹਿ ਉਦਕੇਨ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਸਸਮ੍ਭਾਰਪਥਵੀ ਅਤ੍ਥਿ। **ਅਞ੍ਞਕਸਿਣਸਮ੍ਭੇਦੋ**ਤਿ ਆਪੋਕਸਿਣਾਦਿਨਾ ਸਙ੍ਕਰੋ । **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਸੇਸਕਸਿਣੇਸੁ। ਏਕਦੇਸੇ ਅਟ੍ਠਤ੍ਵਾ ਅਨਵਸੇਸਫਰਣੰ ਪਮਾਣਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਹਣਤੋ **ਅਪ੍ਪਮਾਣੰ**। ਤੇਨੇਵ ਹਿ ਨੇਸੰ ਕਸਿਣਸਮਞ੍ਞਾ। ਤਥਾ ਹਿ **"ਤਞ੍ਹੀ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਚੇਤਸਾ ਫਰਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਭਾਵਨਾਚਿਤ੍ਤੇਨ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ। ਭਾਵਨਾਚਿਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਕਸਿਣੰ ਪਰਿਤ੍ਤੰ ਵਾ ਵਿਪੁਲੰ ਵਾ ਸਕਲਮੇਵ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤਿ।

ਕਸਿਣੁਗ੍ਘਾਟਿਮਾਕਾਸੇ ਪਵਤ੍ਤੰ ਵਿਞ੍ਞਾਣੰ ਫਰਣਅਪ੍ਪਮਾਣਵਸੇਨ ''ਵਿਞ੍ਞਾਣਕਸਿਣ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਥਾ ਹਿ ਤੰ ''ਵਿਞ੍ਞਾਣ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਕਸਿਣਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਉਗ੍ਘਾਟਿਤਕਸਿਣਵਸੇਨ ਕਸਿਣੁਗ੍ਘਾਟਿਮਾਕਾਸੇ ਉਦ੍ਧੰਅਧੋਤਿਰਿਯਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਯਤ੍ਤਕਞ੍ਹਿ ਠਾਨੰ ਕਸਿਣੰ ਪਸਾਰਿਤੰ, ਤਤ੍ਤਕੰ ਆਕਾਸਭਾਵਨਾਵਸੇਨ ਆਕਾਸੰ ਹੋਤੀਤਿ। ਏਵੰ ਯਤ੍ਤਕੰ ਠਾਨੰ ਆਕਾਸੰ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਿਤੰ, ਤਤ੍ਤਕੰ ਆਕਾਸਮੇਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ ਆਗਮਨਵਸੇਨ ਵਿਞ੍ਞਾਣਕਸਿਣੇਪਿ ਉਦ੍ਧੰਅਧੋਤਿਰਿਯਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ **"ਕਸਿਣੁਗ੍ਘਾਟਿਮਾਕਾਸਵਸੇਨ ਤਤ੍ਥ ਪਵਤ੍ਤਵਿਞ੍ਞਾਣੇ ਉਦ੍ਧੰਅਧੋਤਿਰਿਯਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ"**ਤਿ ਆਹ।

੨੫੨. ਵੁ**ਤ੍ਤੋਯੇ**ਵ ਵਮ੍ਮਿਕਸੁਤ੍ਤੇ। **ਨਿਸ੍ਸਿਤਞ੍ਚ** ਛਵਤ੍ਥਨਿਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣਸ੍ਸ। **ਪਟਿਬਦ੍ਧਞ੍ਚ** ਤੇਨ ਵਿਨਾ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ ਕਾਯਸਞ੍ਞਿਤਾਨੰ ਰੂਪਧਮ੍ਮਾਨੰ ਆਰਮ੍ਮਣਕਰਣਤੋ ਚ। ਸੁਟ੍ਠੁ ਭਾਤਿ ਓਭਾਸਤੀਤਿ ਵਾ **ਸੁਭੋ**। ਕੁਰੁਵਿਨ੍ਦਜਾਤਿਆਦਿਜਾਤਿਵਿਸੇਸੋਪਿ ਮਣਿ ਆਕਰਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਮੂਲਕੋ ਏਵਾਤਿ ਆਹ **"ਸੁਪਰਿਸੁਦ੍ਧਆਕਰਸਮੁਟ੍ਠਿਤੋ"**ਤਿ। ਦੋਸਨੀਹਰਣਵਸੇਨ ਪਰਿਕਮ੍ਮਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤੀਤਿ ਆਹ **"ਸੁਟ੍ਠੁ ਕਤਪਰਿਕਮ੍ਮੋ ਅਪਨੀਤਪਾਸਾਣਸਕ੍ਖਰੋ"**ਤਿ। **ਧੋਵਨਵੇਧਨਾਦੀਹੀ**ਤਿ ਚਤੂਸੁ ਪਾਸਾਣੇਸੁ ਧੋਵਨੇਨ ਚੇਵ ਕਾਲ਼ਕਾਦਿਅਪਹਰਣਤ੍ਥਾਯ ਸੁਤ੍ਤੇਨ ਆਵੁਨਨਤ੍ਥਾਯ ਚ ਵਿਜ੍ਝਨੇਨ। ਤਾਪਸਣ੍ਹਕਰਣਾਦੀਨੰ ਸਙ੍ਗਹੋ ਆਦਿ-ਸਦ੍ਦੇਨ। **ਵਣ੍ਣਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿੰ।

ਮਣਿ ਵਿਯ ਕਰਜਕਾਯੋ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਤੋ। **ਆਵੁਤਸੁਤ੍ਤੁੰ ਵਿਯ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣਂ** ਅਨੁਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਤ੍ਤਾ। **ਚਕ੍ਖੁਮਾ ਪੁਰਿਸੋ ਵਿਯ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਲਾਭੀ ਭਿਕ੍ਖੁ** ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਤਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਤੋ। **ਤਦਾਰਮ੍ਮਣਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਰੂਪਧਮ੍ਮਾਰਮ੍ਮਣਾਨਂ। **ਫਸ੍ਸਪਞ੍ਚਮਕਚਿਤ੍ਤਚੇਤਸਿਕ**ਗ੍ਗਹਣੇਨ ਗਹਿਤਧਮ੍ਮਾਪਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾ ਏਵਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਤੇਸਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣਗਤਿਕਤ੍ਤਾ ‘‘ਆਵੁਤਸੁਤ੍ਤੁੰ ਵਿਯ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣ’’ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਂ ਅਵਿਰੋਧਿਤਂ ਹੋਤਿ।

ਞਾਣਸ੍ਸਾਤਿ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞਾਣਸ੍ਸ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਞਾਣਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸਾਤਿ ਆਹ “**ਤਸ੍ਸ ਪਨਾ**”ਤਿਆਦਿ। **ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਅਨਨ੍ਤਰਂ,** ਤਸ੍ਮਾ ਲੋਕਿਯਾਭਿਞ੍ਞਾਨਂ ਪਰਤੋ ਛਟ੍ਠਾਭਿਞ੍ਞਾਯ ਪੁਰਤੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣਂ। **ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪੀ**ਤਿ ਯਦਿਪਾਯਂ ਞਾਣਾਨੁਪੁਬ੍ਬਟ੍ਠਿਤਿ, ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ **ਏਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰਾ ਵਾਰੋ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਸੁ ਲੋਕਿਯਾਭਿਞ੍ਞਾਸੁ ਕਥਿਤਾਸੁ **ਆਕਙ੍ਖੇਯ੍ਯਸੁਤ੍ਤਾ**ਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੬੪ ਆਦਯੋ) ਵਿਯ ਛਟ੍ਠਾਭਿਞ੍ਞਾ ਕਥੇਤਬ੍ਬਾਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਅਨਭਿਞ੍ਞਾਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣਸ੍ਸ ਤਾਸਂ ਅਨ੍ਤਰਾ ਵਾਰੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਅਵਸਰਾਭਾਵਤੋ ਇਧੇਵ ਰੂਪਾਵਚਰਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਾਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ਦਸ੍ਸਿਤਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣਂ। **ਯਸ੍ਮਾ ਚਾ**ਤਿ **ਚ**-ਸਦ੍ਦੋ ਸਮੁਚ੍ਚਯਤ੍ਥੋ। ਤੇਨ ਨ ਕੇਵਲਂ ਤਦੇਵ, ਅਥ ਖੋ ਇਦਮ੍ਪਿ ਕਾਰਣਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣਸ੍ਸ ਇਧੇਵ ਦਸ੍ਸਨੇਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਦੀਪੇਤਿ। **ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਭੇਰਵਰੂਪਂ ਪਸ੍ਸਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਇਦ੍ਧਿਵਿਧਞਾਣੇਨ ਭੇਰਵਂ ਰੂਪਂ ਨਿਮ੍ਮਿਨਿਤ੍ਵਾ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਪਸ੍ਸਤੋਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਏਵਮ੍ਪਿ ਅਭਿਞ੍ਞਾਲਾਭਿਨੋ ਅਪਰਿਞ੍ਞਾਣਵਤ੍ਥੁਕਸ੍ਸ ਭਯਸਨ੍ਤਾਸੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਉਚ੍ਚਾਲਿਕਵਾਸੀਮਹਾਨਾਗਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਵਿਯ। **ਇਧਾਪੀ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣੇਪਿ, ਨ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾਦੀਸੁ ਏਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੨੫੩. ਮਨੋਮਯਿਦ੍ਧਿਯਂ ਚਿਣ੍ਣਵਸਿਤਾਯ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਵੋਸਾਨਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਮਨੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਭਿਞ੍ਞਾਮਨੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤਂ। **ਤਂ ਸਦਿਸਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਮੇ**ਵਾਤਿ ਸਣ੍ਠਾਨਤੋਪਿ ਵਣ੍ਣਤੋਪਿ ਅਵਯਵਵਿਸੇਸਤੋਪਿ ਸਦਿਸਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਮੇਵ। **ਸਜਾਤਿਯਂ ਠਿਤੋ,** ਨ ਨਾਗਿਦ੍ਧਿਯਾ ਅਞ੍ਞਜਾਤਿਰੂਪੋ। **ਸੁਪਰਿਕਮ੍ਮਕਤਮਤ੍ਤਿਕਾਦਯੋ ਵਿਯ ਇਦ੍ਧਿਵਿਧਞਾਣਂ** ਵਿਕੁਬ੍ਬਨਕਿਰਿਯਾਯ ਨਿਸ੍ਸਯਭਾਵਤੋ।

੨੫੫. ਅਪ੍ਪਕਸਿਰੇਨੇਵਾਤਿ ਅਕਿਚ੍ਛੇਨੇਵ।

੨੫੬. ਮਨ੍ਦੋ ਉਤ੍ਤਾਨਸੇਯ੍ਯਕਦਾਰਕੋਪਿ “**ਦਹਰੋ**”ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਤਤੋ ਵਿਸੇਸਨਤ੍ਥਂ “**ਯੁਵਾ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯੁਵਾਪਿ ਕੋਚਿ ਅਨਿਚ੍ਛਨਤੋ ਅਮਣ੍ਡਨਸੀਲੋ ਹੋਤੀਤਿ ਤਤੋ ਵਿਸੇਸਨਤ੍ਥਂ “**ਮਣ੍ਡਨਕਜਾਤਿਕੋ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ “**ਯੁਵਾਪੀ**”ਤਿਆਦਿ। ਕਾਲ਼ਤਿਲਪ੍ਪਮਾਣਾ ਬਿਨ੍ਦਵੋ **ਕਾਲ਼ਤਿਲਕਾਨਿ**। ਨਾਤਿਕਮ੍ਮਾਸਤਿਲਪ੍ਪਮਾਣਾ ਬਿਨ੍ਦਵੋ **ਤਿਲਕਾਨਿ। ਵਙ੍ਕਂ** ਨਾਮ ਪਿਯਙ੍ਗੁ। ਯੋਬ੍ਬਨਪੀਲ਼ਕਾਦਯੋ **ਮੁਖਦੂਸਿਪੀਲ਼ਕਾ**। ਮੁਖਗਤੋ ਦੋਸੋ **ਮੁਖਦੋਸੋ,** ਲਕ੍ਖਣਵਚਨਞ੍ਚੇਤਂ ਮੁਖੇ ਅਦੋਸਸ੍ਸਪਿ ਪਾਕਟਭਾਵਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ । ਯਥਾ ਵਾ ਮੁਖੇ ਦੋਸੋ, ਏਵਂ ਮੁਖੇ ਅਦੋਸੋਪਿ ਮੁਖਦੋਸੋ ਸਰਲੋਪੇਨ, ਮੁਖਦੋਸੋ ਚ ਮੁਖਦੋਸੋ ਚ ਮੁਖਦੋਸੋਤਿ ਏਕਸੇਸਨਯੇਨਪੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਏਵਞ੍ਹਿ **ਪਰੇਸਂ ਸੋਲ਼ਸਵਿਧਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਾਕਟਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਵਚਨਂ ਸਮਤ੍ਥਿਤਂ ਹੋਤਿ।

੨੫੯. ਪਟਿਪਦਾਵਸੇਨਾਤਿ ਯਥਾਰਹਂ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਗ੍ਗਪਟਿਪਦਾਵਸੇਨ। **ਅਟ੍ਠਸੁ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇਸੂ**ਤਿ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾਦੀਸੁ ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਧਮ੍ਮਕੋਟ੍ਠਾਸੇਸੁ, ਵਿਮੋਕ੍ਖਕੋਟ੍ਠਾਸੇਸੁ ਵਾਤਿ ਇਮੇਸੁ ਅਟ੍ਠਸੁ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇਸੁ। **ਸੇਸੇਸੂ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਵਸੇਸੇਸੁ ਅਭਿਭਾਯਤਨਕੋਟ੍ਠਾਸਾਦੀਸੁ। ਸੇਸਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਮਹਾਸਕੁਲੁਦਾਯਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੮. ਸਮਣਮੁਣ੍ਡਿਕਾਪੁਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੬੦. **ਉਗ੍ਗਹਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਿਤੁੰ। **ਉਗ੍ਗਾਹੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪੇਤੁੰ, ਪਾਠਤੋ ਅਤ੍ਤਨਾ ਯਥਾਉਗ੍ਗਹਿਤਮਤ੍ਥੰ ਤਬ੍ਬਿਭਾਵਨਤ੍ਥਾਯ ਉਚ੍ਚਾਰਣਵਸੇਨ ਪਰੇਸੰ ਗਾਹੇਤੁਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਮਯ**ਨ੍ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿੰ। ਸਾ ਹਿ ਸੰਯੋਜਨਭਾਵਤੋ ਸਮੇਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਾ ਏਤਿ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਦਲ੍ਹਗ੍ਗਹਣਭਾਵਤੋ ਵਾ ਸੰਯੁਤ੍ਤਾ ਅਯਨ੍ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤਾ ਯਥਾਭਿਨਿਵੇਸੰ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਸਮਯੋ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਦਿਟ੍ਠਿਸੰਯੋਜਨੇਨ ਹਿ ਸਤ੍ਤਾ ਅਤਿਵਿਯ ਬਜ੍ਝਨ੍ਤੀਤਿ। ਸੂਰਿਯਸ੍ਸ ਉਗ੍ਗਮਨਤੋ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮਾ ਅਯੰ ਏਤ੍ਤਕੋ ਕਾਲੋ ਰਤ੍ਤਨ੍ਧਕਾਰਵਿਧਮਨਤੋ ਦਿਵਾ ਨਾਮ, ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਮਜ੍ਝਿਮਪਹਾਰਸਞ੍ਞਿਤੋ ਕਾਲੋ ਸਮੁਜ੍ਜਲਿਤਪਭਾਤੇਜਦਹਨਭਾਵੇਨ ਦਿਵਾ ਨਾਮ। ਤੇਨਾਹ "**ਦਿਵਸਸ੍ਸਪਿ ਦਿਵਾਭੂਤੇ**"ਤਿ। **ਪਟਿਸੰਹਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ। ਏਵੰ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਸੰਹਰਣੰ ਨਾਮ ਗੋਚਰਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇ ਠਪਨਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਝਾਨਰਤਿਸੇਵਨਵਸੇਨ ਏਕੀਭਾਵੰ ਗਤੋ**"ਤਿ। ਏਤੇਨ ਕਾਯਵਿਵੇਕਪੁਬ੍ਬਕੰ ਚਿਤ੍ਤਵਿਵੇਕਮਾਹ। ਸੀਲਾਦਿਗੁਣਵਿਸੇਸਯੋਗਤੋ ਮਨਸਾ ਸਮ੍ਭਾਵਨੀਯਾ, ਤੇ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣੇਹਿ ਵਿਞ੍ਞੂਨੰ ਮਨਾਪਾ ਹੋਨ੍ਤਿ (ਕਿਲੇਸਅਨਿਗ੍ਗਹਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਪਸਾਦਾਯਤ੍ਤਤ੍ਤਾ,) ਤਸ੍ਮਾ ਆਹ "**ਮਨਵਡ੍ਢਨਕਾਨ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਉਨ੍ਨਮਤੀ**ਤਿ ਉਦਗ੍ਗੰ ਹੋਤਿ। **ਵਡ੍ਢਤੀ**ਤਿ ਸਦ੍ਧਾਵਸੇਨ ਵਡ੍ਢਤਿ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ – ''ਅਨੁਸ੍ਸਰਣਮ੍ਪਹੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤੇਸੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਬਹੂਪਕਾਰੰ ਵਦਾਮੀ''ਤਿ (ਇਤਿਵੁ॰ ੧੦੪; ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੮੪)।

੨੬੧. **ਪਞ੍ਞਪੇਮੀ**ਤਿ ਪਜਾਨਨਭਾਵੇਨ ਞਾਪੇਮਿ ਤਥਾ ਵਵਤ੍ਥਪੇਮਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਦਸ੍ਸੇਮਿ ਠਪੇਮੀ**"ਤਿ। **ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਕੁਸਲ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪੁਣ੍ਣਕੁਸਲਧਮ੍ਮੰ, **ਉਤ੍ਤਮਕੁਸਲ**ਨ੍ਤਿ ਉਤ੍ਤਮਭਾਵੰ ਸੇਟ੍ਠਭਾਵੰ ਪਤ੍ਤਕੁਸਲਧਮ੍ਮੰ। **ਅਯੋਜ੍ਝ**ਨ੍ਤਿ ਵਾਦਯੁਦ੍ਧੇਨ ਅਯੋਧਨੀਯੰ, ਵਾਦਯੁਦ੍ਧੰ ਹੋਤੁ, ਤੇਨ ਪਰਾਜਯੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਤੇਨਾਹ "**ਵਾਦਯੁਦ੍ਧੇਨਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਸੰਵਰਪ੍ਪਹਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚਸੁ ਸੰਵਰੇਸੁ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਸੰਵਰੇਨ ਸੰਵਰਲਕ੍ਖਣੰ ਪਹਾਨੰ। **ਪਟਿਸੇਵਨਪ੍ਪਹਾਨੰ** ਵਾਤਿ ਵਾ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਰਿਵਜ੍ਜਨਪ੍ਪਹਾਨਾਦਿੰ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਸੇਸਪਦੇਸੂਤਿ ''ਨ ਭਾਸਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਦੇਸੁ। **ਏਸੇਵ ਨਯੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਅਭਾਸਨਮਤ੍ਤਮੇਵ ਵਦਤੀ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਿੰ ਅਤਿਦਿਸਤਿ।

ਨਾਭਿਨਨ੍ਦੀਤਿ ਨ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿ। ਸਾਸਨੇ ਤਿਣ੍ਣੰ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਾਨੰ ਮਿਚ੍ਛਾਜੀਵਸ੍ਸ ਵਿਵਜ੍ਜਨੰ ਵਣ੍ਣੀਯਤਿ, ਅਯਞ੍ਚ ਏਵੰ ਕਥੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਅਨੁਲੋਮੰ ਵਿਯ ਵਦਤਿ,** ਵਦਨ੍ਤੋ ਚ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇ ਧਮ੍ਮੇ ਚਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਸਾਦੰ ਨ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਪਸਨ੍ਨਕਾਰਮ੍ਪਿ ਵਦਤੀਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨੋ** ਤਸ੍ਸ ਵਾਦੰ **ਨ ਪਟਿਸੇਧੇਤਿ**।

੨੬੨. **ਯਥਾ ਤਸ੍ਸ ਵਚਨੰ, ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਯਥਾ ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਸ੍ਸ ਵਚਨੰ, ਏਵੰ ਸਮਣਭਾਵੇ ਸਨ੍ਤੇ ਲਬ੍ਭਮਾਨੇ। **ਮਯੰ ਪਨ ਏਵੰ ਨ ਵਦਾਮਾ**ਤਿ ਏਤੇਨ ਸਮਣਭਾਵੋ ਨਾਮ ਏਵੰ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਯੋ ਹਿ ਧਮ੍ਮੋ ਯਾਦਿਸੋ, ਤਥੇਵ ਤੰ ਬੁਦ੍ਧਾ ਦੀਪੇਨ੍ਤਿ। **ਵਿਸੇਸਞ੍ਞਾਣੰ ਨ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਕਾਯਵਿਸੇਸਵਿਸਯਞ੍ਞਾਣੰ ਤਸ੍ਸ ਤਦਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਯਤੋ ਪਰਕਾਯੇ ਉਪਕ੍ਕਮੰ ਕਰੇਯ੍ਯਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਤਤ੍ਥ ਵਿਸੇਸਞ੍ਞਾਣਮ੍ਪਿ ਨਤ੍ਥੇਵਾਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧੰ ਕਾਯਕਮ੍ਮੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੰ ਨਿਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਆਹ "**ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਫਨ੍ਦਿਤਮਤ੍ਤਾ**"ਤਿ। **ਕਿਲੇਸਸਹਗਤਚਿਤ੍ਤੇਨੇਵਾ**ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਸਮ੍ਫਸ੍ਸਸ੍ਸ ਅਸਹਨਨਿਮਿਤ੍ਤੇਨ ਦੋਮਨਸ੍ਸਸਹਗਤਚਿਤ੍ਤੇਨੇਵ। ਦੁਤਿਯਵਾਰੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਜਿਘਚ੍ਛਾਪਿਪਾਸਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਸਹਨਨਿਮਿਤ੍ਤੇਨ ਦੋਮਨਸ੍ਸੇਨੇਵ। **ਵਿਕੂਜਿਤਮਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਰੂਪੰ ਕੂਜਿਤੰ ਵਿਕੂਜਿਤੰ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਯੰ ਉਪਯੰ, ਤੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ਰੋਦਨਹਸਨਸਮੁਟ੍ਠਾਪਕਚਿਤ੍ਤਸਹਗਤਨ੍ਤਿ ਦੋਸਸਹਗਤੰ ਲੋਭਸਹਗਤਞ੍ਚਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। **ਚਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੰ। ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੰ ਪਨ ਅਤੀਤਾਰਮ੍ਮਣੰ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥਿ। **ਸਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਯਾਵ ਨ ਸਤਿਸਣ੍ਠਾਪਨਾ ਧਮ੍ਮਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤਾਵ ਸੁਪਿਨਨ੍ਤੇ ਅਨੁਭੂਤੰ ਵਿਯ ਦੁਕ੍ਖੰ ਸਰਿਤ੍ਵਾ ਰੋਦਨ੍ਤਿ। **ਹਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਅਯਞ੍ਚ ਨਯੋ ਯੇ ਲਦ੍ਧਸੁਖਾਰਮ੍ਮਣਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਾ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਤੋਪਿ ਸੁਖੇਨੇਵ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੰ ਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਪਾਯਨ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਜਨਪਦਦੇਸਰੂਪੇਨ ਪਾਯਨ੍ਤਿਯਾ। **ਅਯਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਆਜੀਵੋਪਿ ਮਾਤੁ ਅਞ੍ਞਵਿਹਿਤਕਾਲੇ ਚ ਲੋਕਸ੍ਸਾਦਵਸੇਨ **ਕਿਲੇਸਸਹਗਤਚਿਤ੍ਤੇਨੇਵ ਹੋਤਿ**।

੨੬੩. **ਸਮਧਿਗਯ੍ਹਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾ ਅਧਿਗਤਭਾਵੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਵਿਸਿਟ੍ਠੋ ਹੁਤ੍ਵਾ। **ਖੀਣਾਸਵੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾ**ਤਿ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਵਸੇਨ ਖੀਣਾਸਵੰ ਸਨ੍ਧਾਯ। ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ – ਖੀਣਾਸਵਮ੍ਪਿ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਕੁਸਲੰ ਪਞ੍ਞਪੇਤਿ ਸੇਕ੍ਖਭੂਮਿਯੰ ਠਿਤਤ੍ਤਾ। ਸੇਸਪਦੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਤੀਣਿ ਪਦਾਨਿ ਨਿਸ੍ਸਾਯਾਤਿ ਨ ਕਾਯੇਨ ਪਾਪਕੰ ਕਮ੍ਮੰ ਕਰੋਤਿ, ਨ ਪਾਪਕੰ ᩅਾਚੰ ਭਾਸਤਿ, ਨ ਪਾਪਕੰ ਆਜੀᩅਂ ਆਜੀᩅਤੀਤਿ ਇਮਾਨਿ ਤੀਣਿ ਪਦਾਨਿ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਕੁਸਲਸੀਲਮੂਲਕਾ ਚ ਅਕੁਸਲਸੀਲਮੂਲਕਾ ਚਾਤਿ **ਦ੍ᩅੇ ਪਠਮਚਤੁਕ੍ਕਾ ਠਪਿਤਾ। ਏਕੰ ਪਦੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯਾ**ਤਿ ਨ ਪਾਪਕੰ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪੰ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪੇਤੀਤਿ ਇਮੰ ਏਕਪਦੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਕੁਸਲਸਙ੍ਕਪ੍ਪਮੂਲਕਾ ਅਕੁਸਲਸਙ੍ਕਪ੍ਪਮੂਲਕਾ ਚਾਤਿ ਇਮੇ **ਦ੍ᩅੇ ਪਚ੍ਛਿਮਚਤੁਕ੍ਕਾ ਠਪਿਤਾ**।

੨੬੪. ᩅਿ**ਚਿਕਿਚ੍ਛੁਦ੍ਧਚ੍ਚਸਹਗਤਚਿਤ੍ਤਦ੍ᩅਯਮ੍ਪਿ ᩅਟ੍ਟਤਿ** ਬਲᩅਤਾ ਮੋਹੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ। ਤਥਾ ਹਿ ਤਾਨਿ ''ਮੋਮੂਹਚਿਤ੍ਤਾਨੀ''ਤਿ ᩅੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ।

ਕੁਹਿਨ੍ਤਿ ਕਿੰਨਿਮਿਤ੍ਤੰ। **ਕਤਰੰਠਾਨੰ ਪਾਪੁਣਿਤ੍ᩅਾ**ਤਿ ਕਿੰ ਕਾਰਣੰ ਆਗਮ੍ਮ। **ਏਤ੍ਥੇਤੇ**ਤਿ **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਕਾਯᩅਚੀਮਨੋਸੁਚਰਿਤਭਾᩅਨਾਸਾਜੀᩅਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਯੰ । ਸਾ ਪਨ ਹੇਟ੍ਠਿਮਕੋਟਿਯਾ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇਨ ਦੀਪੇਤਬ੍ਬਾਤਿ ਆਹ "**ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਭੁਮ੍ਮ**"ਨ੍ਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਆਜੀᩅਟ੍ਠਮਕੰ ਅᩅਸਿਟ੍ਠਞ੍ਚ ਸੀਲੰ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸੰᩅਰਸੀਲਸ੍ਸ ਚ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਾਧਿਗਮੇਨ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਿਦ੍ਧੋ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ – "**ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖ…ਪੇ॰… ਨਿਰੁਜ੍ਝਤੀ**"ਤਿ। ''ਸੁਖਸੀਲੋ ਦੁਕ੍ਖਸੀਲੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ ᩅਿਯ ਪਕਤਿਅਤ੍ਥਸੀਲਸਦ੍ਦੰ ਗਹੇਤ੍ᩅਾ ᩅੁਤ੍ਤੰ "**ਅਕੁਸਲਸੀਲ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ।

੨੬੫. **ਕਾਮਾᩅਚਰਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਮੇ**ᩅ **ᩅੁਤ੍ਤੰ** ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਸਮਾਦਾਨᩅਿਰਤਿਪੁਬ੍ਬਕਸ੍ਸ ਸੀਲਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ। ਤੇਨਾਹ – "**ਏਤੇਨ ਹਿ ਕੁਸਲਸੀਲੰ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤੀ**"ਤਿ।

ਸੀਲᩅਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ᩅਾ-ਸਦ੍ਦੋ ਪਾਸੰਸਤ੍ਥੋᩅ ᩅੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਆਹ "**ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤੀ**"ਤਿ। ਯੋ ਸੀਲਮਤ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ, ਨ ਸਮਾਧਿਪਞ੍ਞਾਸੁ, ਸੋ ਸੀਲਮਯਧਮ੍ਮਪੂਰਿਤਤਾਯ **ਸੀਲਮਯੋ**। ਤੇਨਾਹ "**ਅਲਮੇਤ੍ਤਾᩅਤਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਯਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਸੰ ਚੇਤੋᩅਿਮੁਤ੍ਤਿਯੰ ਪਞ੍ਞਾᩅਿਮੁਤ੍ਤਿਯਞ੍ਚ। ਤਦੁਭਯਞ੍ਚ ਯਸ੍ਮਾ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲੇ ਸਙ੍ਗਹਿਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ᩅੁਤ੍ਤੰ "**ਅਰਹਤ੍ਤਫਲੇ ਭੁਮ੍ਮ**"ਨ੍ਤਿ। **ਅਸੇਸੰ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤਿ** ਸੁਖᩅਿਪਾਕਭਾᩅਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਨਤੋ।

੨੬੬. ਕਾਮਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤਾ ਸਞ੍ਞਾ **ਕਾਮਸਞ੍ਞਾ।** ਸੇਸੇਸੁਪਿ ਏਸੇᩅ ਨਯੋ। **ਇਤਰਾ ਦ੍ᩅੇ**ਤਿ ਬ੍ਯਾਪਾਦᩅਿਹਿੰਸਾਸਞ੍ਞਾ।

ਅਨਾਗਾਮਿਫਲਪਠਮਜ੍ਝਾਨਨ੍ਤਿ ਅਨਾਗਾਮਿਫਲਸਹਗਤੰ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨੰ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਯਥਾᩅੁਤ੍ਤੇ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨੇ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਉਜੁᩅਿਪਚ੍ਚਨੀਕੇਨ ਪਟਿਪਕ੍ਖਪ੍ਪਹਾਨੰ ਸਾਤਿਸਯਨ੍ਤਿ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਗ੍ਗਹਣੰ। ਤੇਨਾਹ "**ਅਪਰਿਸੇਸਾ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤੀ**"ਤਿ। ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਸਞ੍ਞਾਨੰ ਕਾਮਾᩅਚਰਚਿਤ੍ਤਸਹਗਤਤਾ ਤਸ੍ਸ ਸੀਲਸ੍ਸ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਤਾ ਚ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ᩅੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

੨੬੭. ਕੁਸਲਸਙ੍ਕਪ੍ਪਨਿਰੋਧਦੁਤਿਯਜ੍ਝਾਨਿਕਅਰਹਤ੍ਤਫਲਅਕੁਸਲਸਙ੍ਕਪ੍ਪਨਿਰੋਧ- ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਿਕਅਨਾਗਾਮਿਫਲਗ੍ਗਹਣੇਨ ਸਮਣੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ਸੇਸੰ ਸੁᩅਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇᩅ।

ਸਮਣਮੁਣ੍ਡਿਕਾਪੁਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤᩅਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੯. ਚੂਲ਼ਸਕੁਲੁਦਾਯਿਸੁਤ੍ਤᩅਣ੍ਣਨਾ

੨੭੧. **ਪਞ੍ਹੋ**ਤਿ ਞਾਤੁੰ ਇਚ੍ਛਿਤੋ ਅਤ੍ਥੋ, ਤਦੇᩅ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ ਨਿਮਿਤ੍ਤਭਾᩅਤੋ **ਕਾਰਣੰ। ਉਪਟ੍ਠਾਤੂ**ਤਿ ਞਾਣਸ੍ਸ ਗੋਚਰਭਾᩅਂ ਉਪਗਚ੍ਛਤੁ। **ਯੇਨ ਕਾਰਣੇਨਾ**ਤਿ ਯੇਨ ਤੁਯ੍ਹੰ ਉਪਟ੍ਠਿਤੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ ਉਪਟ੍ਠਹੇਯ੍ਯ, ਤੰ ਪਨ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਸ੍ਸ ਅਜ੍ਝਾਸਯᩅਸੇਨ ਤਥਾ ᩅੁਤ੍ਤੰ। ਤੇਨਾਹ "**ਏਤੇਨ ਹਿ…ਪੇ॰… ਦੀਪੇਤੀ**"ਤਿ। **ਏਕਙ੍ਗਣਾਨੀ**ਤਿ ਪਿਧਾਨਾਭਾᩅੇਨ ਏਕਙ੍ਗਣਸਦਿਸਾਨਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਪਾਕਟਾਨੀ**"ਤਿ।

ਜਾਨਨ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਤਥਾਭਾਵੰ ਸਯੰ ਜਾਨਨ੍ਤੋ। **ਸਕ੍ਕਚ੍ਚੰ ਸੁਸ੍ਸੂਸਤੀ**ਤਿ ''ਤਥਾਭੂਤੰਯੇਵ ਮੰ ਤਥਾ ਅਵੋਚਾ''ਤਿ ਸਾਦਰੰ ਸੁਸ੍ਸੂਸਤਿ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਲਾਭਿਨੋ ਅਨਾਗਤੰਸਞਾਣਲਾਭਤੋ। **ਏਵਮਾਹਾ**ਤਿ ''ਯੋ ਖੋ, ਉਦਾਯਿ, ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਚਕ੍ਖੁਨਾ''ਤਿ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ ''ਸੋ ਵਾ ਮੰ ਅਪਰਨ੍ਤੰ ਆਰਬ੍ਭ ਪਞ੍ਹੰ ਪੁਚ੍ਛੇਯ੍ਯ''ਤਿ ਏਵੰ ਅਵੋਚ।

ਇਤਰਨ੍ਤਿ ਅਵਸਿਟ੍ਠੰ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ। ਵੁ**ਤ੍ਤਨਯਮੇ**ਵਾਤਿ ''ਯੋ ਹਿ ਲਾਭੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। **ਅਤੀਤੇ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਾਨੁਸ੍ਸਤਿਞਾਣਸ੍ਸ ਵਿਸਯਭੂਤੇ ਅਤ੍ਥੇ। **ਅਨਾਗਤੇ**ਤਿ ਅਨਾਗਤੰਸਞਾਣਸ੍ਸ ਵਿਸਯਭੂਤੇ ਅਨਾਗਤੇ ਅਤ੍ਥੇ।

ਪੰਸੁਪਦੇਸੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਤੋ ਪੰਸੁਸਮੋਕਿਣ੍ਣਸਰੀਰਤਾਯ **ਪੰਸੁਪਿਸਾਚਕੰ। ਏਕੰ ਮੂਲੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਦੀਘਸੋ ਹੇਟ੍ਠਿਮਨ੍ਤੇਨ ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲੰ, ਉਪਰਿਮਨ੍ਤੇਨ ਵਿਦਤ੍ਥਿਕੰ ਰੁਕ੍ਖਗਚ੍ਛਲਤਾਦੀਸੁ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਏਕੰ ਮੂਲੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਜਾਤਿਕਾਨੰ **ਅਦਿਸ੍ਸਮਾਨਕਾਯੋ ਹੋਤਿ**। ਅਯੰ ਕਿਰ ਨੇਸੰ ਜਾਤਿਸਿਦ੍ਧਾ ਧਮ੍ਮਤਾ। **ਤਤ੍ਰਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਮੂਲਵਸੇਨ ਅਦਿਸ੍ਸਮਾਨਕਤਾਯ। **ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ** ਞਾਣੇਨ ਨ ਪਸ੍ਸਤਿ।

੨੧੨. **ਨ ਚ ਅਤ੍ਥੰ ਦੀਪੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਮਤ੍ਥੰ ਸਾ ਵਾਚਾ ਸਰੂਪਤੋ ਨ ਚ ਦੀਪੇਯ੍ਯ, ਕੇਵਲੰ ਵਾਚਾਮਤ੍ਤਮੇਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਪਟਿਹਰਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨ ਪਰਸਨ੍ਤਾਨੇ ਨੇਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨ ਪਟਿਹਾਰਿਯ-ਸਦ੍ਦਵਾਰੇਨ ਵਿਞ੍ਞਾਤਬ੍ਬੋ ਭਾਵਤ੍ਥੋ, ਸੋਵ ਪਾਟਿਹੀਰਕੋ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਨਯੇਨ, ਨਤ੍ਥਿ ਏਤਸ੍ਸ ਪਾਟਿਹੀਰਕਨ੍ਤਿ **ਅਪ੍ਪਾਟਿਹੀਰਕਤੰ,** ਤ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਦੰ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਅਨਿਯ੍ਯਾਨੰ। ਤੇਨਾਹ **"ਨਿਰਤ੍ਥਕੰ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤੀ"**ਤਿ। **ਸੁਭਕਿਣ੍ਹਦੇਵਲੋਕੇ ਖਨ੍ਧਾ ਵਿਯ ਜੋਤੇਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ – ''ਦਿਬ੍ਬੋ ਰੂਪੀ ਮਨੋਮਯੋ ਸਬ੍ਬਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗੀ ਅਹੀਨਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੋ ਅਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

੨੧੩. ਸਉਪਸਗ੍ਗਪਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ ਉਪਸਗ੍ਗੇਨ ਵਿਨਾਪਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਆਹ **"ਵਿਦ੍ਧੇਤਿ ਉਬ੍ਬਿਦ੍ਧੇ"**ਤਿ। ਸਾ ਚਸ੍ਸ ਉਬ੍ਬਿਦ੍ਧਤਾ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਵਿਗਮੇਨ ਸੁਚਿਭਾਵੇਨ ਉਪਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਮੇਘਵਿਗਮੇਨ ਦੂਰੀਭੂਤੇ"**ਤਿ। ਇਨ੍ਦਨੀਲਮਣਿ ਵਿਯ ਦਿਬ੍ਬਤਿ ਜੋਤੇਤੀਤਿ **ਦੇਵੋ, ਆਕਾਸੋ। "ਅਡ੍ਢਰਤ੍ਤਸਮਯੇ"**ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਭੁਮ੍ਮਤ੍ਥੇ ਵਿਹਿਤਵਚਨਾਨੰ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸੰਯੋਗਾਭਾਵਾ ਉਪਯੋਗਵਚਨੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਪੁਣ੍ਣਮਾਸਿਯਞ੍ਹਿ ਗਗਨਮਜ੍ਝਸ੍ਸ ਪੁਰਤੋ ਵਾ ਪਚ੍ਛਤੋ ਵਾ ਅਨ੍ਤੇ ਠਿਤੇ ਅਡ੍ਢਰਤ੍ਤੇ ਸਮਯੋ ਭਿਨ੍ਨੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਮਜ੍ਝੇ ਏਵ ਪਨ ਠਿਤੋ ਅਭਿਨ੍ਨੋ ਨਾਮ। ਤੇਨਾਹ **"ਅਭਿਨ੍ਨੇ ਅਡ੍ਢਰਤ੍ਤਸਮਯੇ"**ਤਿ।

ਯੇ ਅਨੁਭੋਨ੍ਤੀਤਿ ਯੇ ਦੇਵਾ ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯਾਨੰ ਆਭਾ ਅਨੁਭੋਨ੍ਤਿ ਵਿਨਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿ ਵਲਞ੍ਜਨ੍ਤਿ ਚ **ਤੇਹਿ** ਦੇਵੇਹਿ **ਬਹੂ ਚੇਵ ਬਹੁਤਰਾ ਚ** ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯਾਨੰ ਆਭਾ ਅਨਨੁਭੋਨ੍ਤੋ। ਤੇਨਾਹ – **"ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਰੀਰੋਭਾਸੇਨੇਵ ਆਲੋਕੰ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤੀ"**ਤਿ।

੨੧੪. **ਪੁਚ੍ਛਾਮੂਲ੍ਹੋ ਪਨ ਜਾਤੋ** ''ਅਯੰ ਪਰਮੋ ਵਣ੍ਣੋ''ਤਿ ਗਹਿਤਪਦਸ੍ਸ ਵਿਧਮਨੇਨ। **ਅਚੇਲਕਪਾਲ਼ਿ**ਨ੍ਤਿ ''ਅਚੇਲਕੋ ਹੋਤਿ ਮੁਤ੍ਤਾਚਾਰੋ''ਤਿਆਦਿਨਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤੰ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੯੪) ਅਚੇਲਕਪਟਿਪਤ੍ਤਿਦੀਪਕਗਨ੍ਥੰ, ਗਨ੍ਥਸੀਸੇਨੇਵ ਤੇਨ ਪਕਾਸਿਤਵਾਦਾਨਿ ਵਦਤਿ। ਸੁਰਾਮੇਰਯਪਾਨਮਨੁਯੁਤ੍ਤਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਸੁਰਾਪਾਨਤੋ ਵਿਰਤਿ ਤਸ੍ਸ ਕਾਯੰ ਚਿਤ੍ਤਞ੍ਚ ਤਾਪੇਨ੍ਤੀ ਸੰਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਸੁਰਾਪਾਨਵਿਰਤਿ (ਤਪੋ, ਸੋਯੇਵ ਗੁਣੋ। ਤੇਨਾਹ ''ਸੁਰਾਪਾਨਵਿਰਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ)।

੨੧੫. ਏਕਨ੍ਤੰ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਮੇਵ ਸੁਖੰ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਏਕਨ੍ਤਸੁਖੰ। ਪਞ੍ਚਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੂ**ਤਿ ''ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ ਪਟਿਵਿਰਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਞ੍ਚਸੁ ਸੀਲਾਚਾਰਧਮ੍ਮੇਸੁ। **ਨ ਜਾਨਿੰਸੂ**ਤਿ ਸਮ੍ਮੋਸੇਨ ਅਨੁਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ ਤਦਤ੍ਥੰ ਨ ਬੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ। ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇਨ ਕਿਰ ਵਿਹਤਤੇਜਾਨਿ ਮਹਾਨੁਭਾਵਾਨਿ ਮਨ੍ਤਪਦਾਨਿ ਵਿਯ ਬਾਹਿਰਕਾਨੰ ਯੋਗਾਵਚਰਗਨ੍ਥੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਯੋਗਾਵਚਰਪਟਿਪਦਾ ਨਸ੍ਸਤਿ। **ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਿੰਸੂ**ਤਿ ''ਪਞ੍ਚ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਧਮ੍ਮੇ''ਤਿਆਦਿਵਚਨਮਤ੍ਤੰ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਿੰਸੁ। **ਤਤਿਯਜ੍ਝਾਨਤੋ**ਤਿ ਕਾਰਣੋਪਚਾਰੇਨ ਫਲੰ ਵਦਤਿ, ਫਲਭੂਤਤੋ **ਤਤਿਯਜ੍ਝਾਨਤੋ**।

੨੧੬. ਏਕਨ੍ਤਸੁਖਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਪਟਿਲਾਭੇਨ ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਤਤ੍ਥ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ **ਪਟਿਲਾਭਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾ**। ਏਕਨ੍ਤਸੁਖੇ ਲੋਕੇ ਅਨਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਏਵ ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਲੋਕਸ੍ਸ ਭਾਜਨਲੋਕਸ੍ਸ ਚ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਦਸ੍ਸਨੰ

ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾ। ਤੇਨਾਹ "**ਤਤ੍ਥਾ**"ਤਿਆਦਿ।

੨੭੭. ਉਦਞ੍ਞਨਿਕੋਤਿ ਉਦਞ੍ਞਨੋ। ਵਿਞ੍ਝਪਬ੍ਬਤਪਸ੍ਸੇ ਗਾਮਾਨਂ ਅਨਿਵਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਤਿਂਸਯੋਜਨਮਤ੍ਤਂ ਠਾਨਂ ਅਟਵੀ ਨਾਮ, ਤਤ੍ਥ ਸੇਨਾਸਨਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ **ਅਟਵਿਸੇਨਾਸਨੇ** ਪਧਾਨਕਮ੍ਮਿਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਬਹੂਨਂ ਤਤ੍ਥ ਨਿਵਾਸੇਨ **ਏਕਂ ਪਧਾਨਘਰਂ ਅਹੋਸਿ**।

ਚੂਲ਼ਸਕੁਲੁਦਾਯਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੧੦. ਵੇਖਨਸਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੮੦. ਸਹ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮੇਨ ਕਿਲੇਸਕਾਮੋ ਗਰੁ ਗਰੁਕਾਤਬ੍ਬੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਕਾਮਗਰੁ**। ਤੇਸ੍ਵੇਵ ਕਾਮੇਸੁ ਨਿਨ੍ਨਪੋਣਪਬ੍ਭਾਰਜ੍ਝਾਸਯੋਤਿ **ਕਾਮਾਧਿਮੁਤ੍ਤੋ**। ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਪਠਮਜ੍ਝਾਨਾਦਿਕਂ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਂ ਗਰੁ ਗਰੁਕਾਤਬ੍ਬਂ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਗਰੁ**। ਤਤ੍ਥ ਨਿਨ੍ਨਪੋਣਪਬ੍ਭਾਰਜ੍ਝਾਸਯੋ **ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਾਧਿਮੁਤ੍ਤੋ** ਸ੍ਵਾਯਮਤ੍ਥੋ ਯਥਾ ਏਕਚ੍ਚੋ ਗਹਟ੍ਠੋ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਏਵਂ ਏਕਚ੍ਚੋ ਅਨਗਾਰੋਪੀਤਿ ਆਹ "**ਪਬ੍ਬਜਿਤੋਪੀ**"ਤਿਆਦਿ। **ਅਯਂ ਪਨ** ਵੇਖਨਸੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ। ਸੋ ਹਿ ਵੇਖਨਸਤਾਪਸਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵੇਖਨਸੇਨ ਇਮਿਨਾ ਦਿਟ੍ਠਿਮਾਦਾਯ ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਤ੍ਤਾ ''ਵੇਖਨਸੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਥਾ ਲੋਕੋ ਸਯਂ ਏਕਾਦਸਹਿ ਅਗ੍ਗੀਹਿ ਆਦਿਤ੍ਤੋਪਿ ਸਮਾਨੋ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਅਨੁਭਵਿਯਮਾਨਂ ਸਾਲਾਕਿਕਂ ਅਗ੍ਗਿਸਨ੍ਤਾਪਂ ਵਿਯ ਅਨਾਦਿਕਾਲਾਨੁਗਤਸਮ੍ਮਾਕਵਚਰਸਨ੍ਤਾਪਂ ਆਦਿਤ੍ਤਤਾਯ ਨ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤਿ, ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਪਨ ਮਹਾਕਰੁਣਾਸਮੁਸ੍ਸਾਹਿਤਮਾਨਸੇਨ ''ਸਬ੍ਬਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਦਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ **ਆਦਿਤ੍ਤਪਰਿਯਾਯੇ** (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੪.੨੮; ਮਹਾਵ॰ ੫੪) ਦੇਸਿਯਮਾਨੇ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤਿ, ਏਵਂ ਅਯਮ੍ਪਿ ਅਨਾਦਿਕਾਲਪਰਿਭਾਵਿਤਂ ਅਤ੍ਤਅਜ੍ਝਾਸਯੇ ਅਵਟ੍ਠਿਤਂ ਕਾਮਾਧਿਮੁਤ੍ਤਂ ਸਰਸੇਨ ਅਨੁਪਧਾਰੇਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥਾਰਾ – ''ਪਞ੍ਚ ਖੋ ਇਮੇ, ਕਚ੍ਚਾਨ, ਕਾਮਗੁਣਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਕਾਮਗੁਣੇਸੁ ਕਾਮਸੁਖੇ ਭਾਸਿਯਮਾਨੇ ''ਕਾਮਾਧਿਮੁਤ੍ਤਂ ਵਤ ਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਉਪਧਾਰੇਸ੍ਸਤੀਤਿ ਆਹ – "**ਇਮਾਯ ਕਥਾਯ ਕਥਿਯਮਾਨਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਾਮਾਧਿਮੁਤ੍ਤਤਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਸ੍ਸਤੀ**"ਤਿ। **ਕਾਮਗ੍ਗਸੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਮੇਤਬ੍ਬਵਤ੍ਥੂਹਿ ਅਗ੍ਗਭੂਤਂ ਸੁਖਂ। ਸਬ੍ਬੇ ਹਿ ਤੇਭੂਮਕਧਮ੍ਮਾ ਕਾਮਨੀਯਟ੍ਠੇਨ ਕਾਮਾ, ਤੇ ਪਟਿਚ੍ਚ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਸੁਖਤੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸੁਖਮੇਵ ਅਗ੍ਗਭੂਤਂ ਸੁਖਂ। ਯਥਾਹ – ''ਯਾਵਤਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਧਮ੍ਮਾ ਸਙ੍ਖਤਾ ਵਾ ਅਸਙ੍ਖਤਾ ਵਾ, ਵਿਰਾਗੋ ਤੇਸਂ ਅਗ੍ਗਮਕ੍ਖਾਯਤੀ''ਤਿ (ਇਤਿਵੁ॰ ੯੦; ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੩੪) – ''ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਰਮਂ ਸੁਖ''ਨ੍ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੧੫, ੨੧੭; ਧ॰ ਪ॰ ੨੦੩) ਚ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤ**"ਨ੍ਤਿ।

੨੮੧. ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਞਾਣਲਾਭਿਨੋ ਪੁਬ੍ਬਨ੍ਤਂ ਆਰਬ੍ਭ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਕਥਾ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕਾ ਤਦਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਭਾਵਤੋ, ਤਦਭਾਵਤੋ ਵੇਖਨਸਸ੍ਸ ਅਨਨੁਚ੍ਛਵਿਕਾਤਿ ਆਹ "**ਯਸ੍ਮਾ...ਪੇ॰... ਨਤ੍ਥੀ**"ਤਿ। **ਅਨਾਗਤਕਥਾਯ...ਪੇ॰... ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਆਰਕ੍ਖਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਦੇਵਤਾਹਿ ਮਨੁਪਦੇਹਿ ਸਹ ਠਿਤਾ ਤਤ੍ਥ ਆਰਕ੍ਖਤ੍ਥਾਯ। **ਅਵਿਜ੍ਜਾਯਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਲਕ੍ਖਣਵਚਨਂ, ਤਂਮੂਲਕਤ੍ਤਾ ਵਾ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਵਿਜ੍ਜਾਵ ਗਹਿਤਾ। **ਜਾਨਨਂ** ਪਹੀਨਕਿਲੇਸਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞਾਣੇਨ। ਸੇਸਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯਮੇਵ।

ਵੇਖਨਸਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ ਚ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ।

੪. ਰਾਜਵਗ੍ਗੋ

੧. ਘਟਿਕਾਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੮੨. **ਚਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਬੋਧਿਚਰਿਯਂ, ਬੋਧਿਸਮ੍ਭਾਰਸਮ੍ਭਰਣਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਤਂ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੁਕਾਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਬੋਧਿਪਰਿਪਾਚਨਸ੍ਸ ਏਕਨ੍ਤਿਕਂ ਸੁਨ੍ਦਰਂ ਕਾਰਣਂ, ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਪਯਿਰੁਪਾਸਨਾਦਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। ਤਞ੍ਹਿ ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਮਯਾ ਇਧ ਕਤਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਂ ਲਭਤਿ। **ਮਨ੍ਦਹਸਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਈਸਕਂ ਹਸਿਤਂ। **ਕੁਹਂ ਕੁਹ**ਨ੍ਤਿ ਹਾਸ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਨੁਕਰਣਮੇਤਂ। **ਹਟ੍ਠਪਹਟ੍ਠਾਕਾਰਮਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਹਟ੍ਠਪਹਟ੍ਠਮਤ੍ਤਂ। ਯਥਾ ਗਹਿਤਸਙ੍ਕੇਤਾ ''ਪਹਟ੍ਠੋ ਭਗਵਾ''ਤਿ ਸਞ੍ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਆਕਾਰਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਂ।

ਇਦਾਨਿ ਇਮਿਨਾ ਪਸਙ੍ਗੇਨ ਤਾਸਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ ਵਿਭਾਗਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਹਸਿਤਞ੍ਚ ਨਾਮੇਤ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਆਰਦ੍ਧਂ। ਤਤ੍ਥ ਅਜ੍ਝੁਪੇਕ੍ਖਨਵਸੇਨਪਿ ਹਾਸੋ ਨ ਸਮ੍ਭਵਤਿ, ਪਗੇਵ ਦੋਮਨਸ੍ਸਵਸੇਨਾਤਿ ਆਹ **"ਤੇਰਸਹਿ ਸੋਮਨਸ੍ਸਸਹਗਤਚਿਤ੍ਤੇਹੀ"**ਤਿ। ਨਨੁ ਚ ਕੇਚਿ ਕੋਧਵਸੇਨਪਿ ਹਸਨ੍ਤੀਤਿ? ਨ, ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਯਂ ਤਂ ਕੋਧਵਤ੍ਥੁ, ਤਸ੍ਸ ਮਯਂ ਦਾਨਿ ਯਥਾਕਾਮਕਾਰਿਤਂ ਆਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਦੁਵਿਞ੍ਞੇਯਜਨ੍ਤਰੇਨ ਸੋਮਨਸ੍ਸਚਿਤ੍ਤੇਨੇਵ ਹਾਸਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਤੋ। **ਤੇਸੂ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਸੁ ਸੋਮਨਸ੍ਸਸਹਗਤਚਿਤ੍ਤੇਸੁ। **ਬਲਵਾਰਮ੍ਮਣੇ**ਤਿ ਉਲ਼ਾਰਆਰਮ੍ਮਣੇ ਯਮਕਮਹਾਪਾਟਿਹਾਰਿਯਸਦਿਸੇ। **ਦੁਬ੍ਬਲਾਰਮ੍ਮਣੇ**ਤਿ ਅਨੁਲ਼ਾਰੇ ਆਰਮ੍ਮਣੇ। **ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਠਾਨੇ…ਪੇ॰… ਉਪ੍ਪਾਦੇਸੀ**ਤਿ ਇਦਂ ਪੋਰਾਣਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਤਥਾ ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਨ ਅਹੇਤੁਕਸੋਮਨਸ੍ਸਸਹਗਤਚਿਤ੍ਤੇਨ ਭਗਵਤੋ ਸਿਤਂ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ।

ਅਭਿਧਮ੍ਮਟੀਕਾਯਂ (ਧ॰ ਸ॰ ਮੂਲਟੀ॰ ੫੬੮) ਪਨ ''ਅਤੀਤਂਸਾਦੀਸੁ ਅਪ੍ਪਟਿਹਤਂ ਞਾਣਂ ਵਤ੍ਵਾ 'ਇਮੇਹਿ ਤੀਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਬ੍ਬਂ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਞਾਣਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਂ ਞਾਣਾਨੁਪਰਿਵਤ੍ਤ'ਨ੍ਤਿਆਦਿਵਚਨਤੋ (ਮਹਾਨਿ॰ ੬੯, ੧੫੬; ਚੂਲ਼ਨਿ॰ ਮਾਘਰਾਜਮਾਣਵਪੁਚ੍ਛਾਨਿਦ੍ਦੇਸ ੮੫; ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੩.੫; ਨੇਤ੍ਤਿ॰ ੧੫; ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੩੦੫; ਵਿਭ॰ ਮੂਲਟੀ॰ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਭਾਜਨੀਯਵਣ੍ਣਨਾ; ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੩.੧੪੧, ੩੦੫) 'ਭਗਵਤੋ ਇਦਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨਂ ਵਿਚਾਰੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਇਮਿਨਾ ਹਸਿਤੁਪ੍ਪਾਦਚਿਤ੍ਤੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਯਮਾਨਮ੍ਪਿ ਭਗਵਤੋ ਸਿਤਕਰਣਂ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸ-ਅਨਾਗਤਂਸ-ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਾਨਂ ਅਨੁਵਤ੍ਤਕਤ੍ਤਾ ਞਾਣਾਨੁਪਰਿਵਤ੍ਤਿਯੇਵਾਤਿ, ਏਵਂ ਪਨ ਞਾਣਾਨੁਪਰਿਵਤ੍ਤਿਭਾਵੇ ਸਤਿ ਨ ਕੋਚਿ ਪਾਲ਼ਿਅਟ੍ਠਕਥਾਨਂ ਵਿਰੋਧੋ। ਤਥਾ ਹਿ **ਅਭਿਧਮ੍ਮਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਧ॰ ਸ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੫੬੮) ''ਤੇਸਂ ਞਾਣਾਨਂ ਚਿਣ੍ਣਪਰਿਯਨ੍ਤੇ ਇਦਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਵਸ੍ਸਞ੍ਚ ਏਤਂ ਏਵਂ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਆਵਜ੍ਜਨਸ੍ਸਪਿ ਭਗਵਤੋ ਪਵਤ੍ਤਿ ਤਥਾਰੂਪੇ ਕਾਲੇ ਨ ਸਂਯੁਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਸਪਿ ਹਿ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਪਕਭਾਵਸ੍ਸ ਇਚ੍ਛਿਤਤ੍ਤਾ, ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਏਵਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰਾਵਜ੍ਜਨਸ੍ਸਪਿ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਪਕਤ੍ਤਂ ਉਪਪਨ੍ਨਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ, ਨ ਚ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਪਕਤ੍ਤੇ ਤਂਸਮੁਟ੍ਠਿਤਾਯ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਕਾਯਕਮ੍ਮਾਦਿਭਾਵਂ ਆਪਜ੍ਜਨਭਾਵੋ ਵਿਬਨ੍ਧਤੀਤਿ ਤਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਏਵਂ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਮ੍ਪੀ"**ਤਿ। ਸਤੇਰਿਤਾ ਵਿਜ੍ਜੁਲਤਾ ਨਾਮ **ਸਤੇਰਤਾਵਿਜ੍ਜੁਲਤਾ**। ਸਾ ਹਿ ਇਤਰਵਿਜ੍ਜੁਲਤਾ ਵਿਯ ਖਣਟ੍ਠਿਤਿਕਾ ਸੀਘਨਿਰੋਧਾ ਚ ਨ ਹੋਤਿ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਦਨ੍ਧਨਿਰੋਧਾ, ਤਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਚਤੁਦੀਪਿਕਮਹਾਮੇਘਤੋਵ ਨਿਚ੍ਛਰਤਿ ਤੇਨਾਹ **"ਚਾਤੁਦ੍ਦੀਪਿਕਮਹਾਮੇਘਮੁਖਤੋ"**ਤਿ। ਅਯਂ ਕਿਰ ਤਾਸਂ ਰਸ੍ਮਿਵਟ੍ਟੀਨਂ ਧਮ੍ਮਤਾ, ਯਦਿਦਂ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਸਿਰਵਰਂ ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਾਠਗ੍ਗੇਸੁਯੇਵ ਅਨ੍ਤਰਧਾਨਂ।

੨੮੩. ਯਦਿਪਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਾਨਿ ਕਪ੍ਪਾਨਂ ਸਤਸਹਸ੍ਸਞ੍ਚ ਪਞ੍ਞਾਪਾਰਮਿਤਾ ਪਰਿਭਾਵਿਤਾ, ਤਥਾਪਿ ਇਦਾਨਿ ਤਂ ਬੁਦ੍ਧਨ੍ਤਰਂ ਤਸ੍ਸਾ ਪਟਿਪਾਦੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਅਪਰਿਪਕ੍ਕਞਾਣਤ੍ਤਾ"**ਤਿ। ਕਾਮਞ੍ਚਸ੍ਸ ਞਾਣਾਯ ਇਦਾਨਿਪਿ ਪਟਿਪਾਦੇਤਬ੍ਬਤਾ ਅਤ੍ਥਿ, ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਨਨੁ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਪਸਾਦੇਨ ਸਮ੍ਭਾਵਨਾਯ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ ਤਥਾ ਚਿਰਕਾਲਂ ਪਰਿਭਾਵਿਤਤ੍ਤਾ, ਕਥਂ ਤਤ੍ਥ ਹੀਲ਼ਨਾਤਿ ਆਹ **"ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲੇ"**ਤਿਆਦਿ। ਚਿਰਕਾਲਪਰਿਚਿਤਾਪਿ ਹਿ ਗੁਣਭਾਵਨਾ ਅਪ੍ਪਕੇਨਪਿ ਅਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਸਂਸਗ੍ਗੇਨ ਵਿਪਰਿਵਤ੍ਤਤਿ

ਅਢ੍ਵਥਤੁਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਤੇਨ ਮਹਾਸਤ੍ਤੋਪਿ ਜਾਤਿਸਿਦ੍ਧਾਯਂ ਲਦ੍ਧਿਯਂ ਠਤ੍ਵਾ ਜਾਤਿਸਿਦ੍ਧੇਨ ਮਾਨੇਨ ਏਵਮਾਹ – "**ਕਿਂ ਪਨ ਤੇਨ ਮੁਣ੍ਡਕੇਨ ਸਮਣਕੇਨ ਦਿਟ੍ਠੇਨਾ**"ਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** –

> ''ਤਸ੍ਮਾ ਅਕਲਜਾਣਜਨਂ, ਆਸੀਵਿਸਮਿਵੋਰਗਂ,
> ਆਰਕਾ ਪਰਿਵਜ੍ਜੇਯਜ, ਭੂਤਿਕਾਮੋ ਵਿਚਕ੍ਖਣੋ''ਤਿ॥ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੭੦-੧੭੨)।

ਨ੍ਹਾਨਚੁਣ੍ਣੇਨ ਸੁਤ੍ਤੇਨ ਕਤਾ **ਸੋਤ੍ਤਿ,** ਕੁਰੁਵਿਨ੍ਦਗੁਲ਼ਿਕਾ, ਸਾ ਏਵ ਸਿਨਾਯਨ੍ਤਿ ਕਾਯਂ ਵਿਸੋਧੇਨ੍ਤਿ ਏਤਾਯਾਤਿ **ਸਿਨਾਨਂ**। ਤੇਨਾਹ – "**ਸੋਤ੍ਤਿ ਸਿਨਾਨਨ੍ਤਿ ਸਿਨਾਨਤ੍ਥਾਯ ਕਤਸੋਤ੍ਤਿ**"ਨ੍ਤਿ।

੨੮੪. **ਅਰਿਯਪਰਿਹਾਰੇਨਾ**ਤਿ ਅਰਿਯਾਨਂ ਪਰਿਹਾਰੇਨ, ਅਨਾਗਾਮੀਨਂ ਨ੍ਹਾਨਕਾਲੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਾਯਸ੍ਸ ਪਰਿਹਾਰਨਿਯਾਮੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਞਾਣਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਭਵਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ **ਪਸਨ੍ਨਕਾਰਂ ਕਾਤੁਂ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਤਿ। ਏਤਦਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ''ਅਹਿਤਨਿਵਾਰਣਂ, ਹਿਤੇ ਨਿਯੋਜਨਂ ਬਜਸਨੇ ਪਰਿਵਜ੍ਜਨ''ਨ੍ਤਿ ਯਦਿਦਂ, ਏਤਦਤ੍ਥਂ ਮਿਤ੍ਤਾ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਕੇਚਿ ''ਯਾਵੇਤ੍ਥ ਅਹੁਪੀ''ਤਿ ਪਠਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਯਾਵ ਏਤ੍ਥ ਕੇਸਗ੍ਗਗਹਣਂ ਤਾਵ ਅਯਂ ਨਿਬਨ੍ਧੋ ਅਹੁਪੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੨੮੫. **ਸਤਿਪਟਿਲਾਭਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਬੋਧਿਯਾ ਮਹਾਭਿਨੀਹਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਬੋਧਿਸਮ੍ਭਾਰਪਟਿਪਦਾਯ ਪੂਰਣਭਾਵੇ ਸਤਿਯਾ ਪਟਿਲਾਭਤ੍ਥਾਯ। ਇਦਾਨਿ ਤਸ੍ਸ ਸਤੁਪ੍ਪਾਦਨੀਯਕਥਾਯ ਪਵਤ੍ਤਿਤਾਕਾਰਂ ਸਙ੍ਖੇਪੇਨੇਵ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਤਸ੍ਸ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਨ ਲਾਮਕਟ੍ਠਾਨਂ ਓਤਿਣ੍ਣਸਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਮਹਾਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਣੀਤਾਧਿਮੁਤ੍ਤਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਏਵਂ ਪਣੀਤਾਧਿਮੁਤ੍ਤਿਕਸ੍ਸ ਪਮਾਦਕਿਰਿਯਾ ਨ ਯੁਤ੍ਤਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਨਾਮ ਪਮਾਦਵਿਹਾਰੋ ਨ ਯੁਤ੍ਤੋ**"ਤਿ ਆਹ। ਤਦਾ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਜ੍ਝਾਸਯੋ ਤੇਲਪ੍ਪਦੀਪੋ ਵਿਯ ਵਿਸੇਸਤੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ, ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਭਗਵਾ ਤਦਨੁਰੂਪਂ ਧਮ੍ਮਕਥਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ "**ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ...ਪੇ॰... ਕਥੇਸੀ**"ਤਿ। **ਪਰਸਮੁਦ੍ਦਵਾਸੀ ਥੇਰਾ** ਅਢ੍ਵਥਾ **ਵਦਨ੍ਤਿ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਪਨ ਨਾਯਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਭਾਰੋ, ਯਦਿਦਂ ਪੂਰਿਤਪਾਰਮੀਨਂ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨਂ ਤਥਾ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ ਤੇਸਂ ਮਹਾਭਿਨੀਹਾਰਸਮਨਨ੍ਤਰਮ੍ਪਿ ਬੋਧਿਸਮ੍ਭਾਰਸ੍ਸ ਸਯਮ੍ਭੁਞਾਣੇਨੇਵ ਪਟਿਵਿਦਿਤਤ੍ਤਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਭਾਵਪਵੇਦਨਮੇਵ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਅਕਾਸੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਸਤਿਪਟਿਲਾਭਤ੍ਥਾਯਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਤਿਪਟਿਲਾਭਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਉਜ੍ਜਲਨੇ ਪਾਕਟਕਰਸਤਿਪਟਿਲਾਭਾਯ।

੨੮੬. ਞਾਣਞ੍ਹਿ ਕਿਲੇਸਧਮ੍ਮਵਿਦਾਲਨਪਦਾਲਨੇਹਿ ਸਿਙ੍ਗਂ ਵਿਯਾਤਿ **ਸਿਙ੍ਗਂ**। ਤਞ੍ਹਿ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਿਤਂ ਉਸ੍ਸਿਤਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਤਦਭਾਵੇ **ਪਤਿਤਂ** ਨਾਮ। ਕੇਚਿ ਪਨ ਵੀਰਿਯਂ ਸਿਙ੍ਗਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤੇ ਬਾਹਿਰਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਉਪਗਤਾਪਿ ਮਹਾਸਤ੍ਤਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧਾਸਯਾ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾਦਿਗੁਣਸਮਙ੍ਗਿਨੋ ਯਥਾਰਹਂ ਗਣ੍ਹਧੁਰਂ ਵਾਸਧੁਰਞ੍ਚ ਪਰਿਬ੍ਰੂਹਯਨ੍ਤਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ, ਪਗੇਵ ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨੇ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾਦੀਹੀਤਿ ਆਹ "**ਚਤੁਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲੇ ਪਨਾ**"ਤਿਆਦਿ। ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਬ੍ਰੂਹੇਨ੍ਤਾ ਸਿਖਾਪ੍ਪਤ੍ਤਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ – "**ਯਾਵ ਅਨੁਲੋਮਞਾਣਂ ਆਹਚ੍ਚ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੀ**"ਤਿ, ਅਨੁਲੋਮਞਾਣਤੋ ਓਰਮੇਵ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਠਪੇਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮਗ੍ਗਫਲਤ੍ਥਂ ਵਾਯਾਮਂ ਨ ਕਰੋਨ੍ਤਿ** ਪਞ੍ਞਾਪਾਰਮਿਤਾਯ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਗਬ੍ਭਸ੍ਸ ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣਤ੍ਤਾ ਅਪਰਿਪਕ੍ਕਤ੍ਤਾ ਚ।

੨੮੭. **ਥੇਰੇਹੀ**ਤਿ ਵੁਦ੍ਧਤਰੇਹਿ। **ਨਿਵਾਸੇ ਸਤੀ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ, ਤਤ੍ਥੇਵ ਨਿਵਾਸੇ। **ਵਪ੍ਪਕਾਲਤੋ**ਤਿ ਸਸ੍ਸਾਨਂ ਵਪ੍ਪਕਾਲਤੋ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਿਯ ਤਤੋ ਪਰਂ ਤਿਖਿਣੇਨ ਸੂਰਿਯਸਨ੍ਤਾਪੇਨ ਪਯੋਜਨਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ – "**ਵਪ੍ਪਕਾਲੇ ਵਿਤਾਨਂ ਵਿਯ ਉਪਰਿ ਵਤ੍ਥਕਿਲਞ੍ਜਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ**"ਤਿ। **ਪੁਟਕੇ**ਤਿ ਕਲਾਪੇ।

੨੮੮. ਪਚ੍ਚਯਸਾਮਗ੍ਗਿਹੇਤੁਕਤ੍ਤਾ ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਦੇਸਤੋ ਪਰਿਞ੍ਞਾਵਤ੍ਥੁਕਾਪਿ ਅਰਿਯਾ ਉਪਟ੍ਠਿਤੇ ਚਿਤ੍ਤਵਿਘਾਤਪਚ੍ਚਯੇ ਯਦੇਤਂ ਨਾਤਿਸਾਵਜ੍ਜਂ, ਤਦੇਵਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੀਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮਤਾਤਿ ਆਹ – "**ਅਲਾਭਂ ਆਰਬ੍ਭ ਚਿਤ੍ਤਞ੍ਞਥਤ੍ਤ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਸੋ**ਤਿ ਕਿਕੀ

ਕਾਸਿਰਾਜਾ। **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਭਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਸੁ ਭਤ੍ਤੋ। **ਦੇਵੋ**ਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। **ਭੂਮਿਦੇਵਾ**ਤਿ ਤੇਸਂ ਸਮਞ੍ਞਾ, ਤਦਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਰੁਕੋ ਲੋਕੋ। ਤਦਾ ਹਿ ਕਸ੍ਸਪੋਪਿ ਭਗਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। **ਧੀਤੁ ਅਵਣ੍ਣਂ ਵਤ੍ਵਾ**ਤਿ, ''ਮਹਾਰਾਜ, ਤਵ ਧੀਤਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸਮਯਂ ਪਹਾਯ ਮੁਣ੍ਡਪਾਸਣ੍ਡਿਕਸਮਯਂ ਗਣ੍ਹੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਰਾਜਪੁਤ੍ਤਿਯਾ ਅਗੁਣਂ ਵਤ੍ਵਾ। **ਵਰਂ ਗਣ੍ਹਿਂਸੁ** ਞਾਤਕਾ। **ਰਜ੍ਜਂ ਨਿਯ੍ਯਾਤੇਸਿ** ''ਮਾ ਮੇ ਵਚਨਂ ਮੁਸਾ ਅਹੋਸਿ, ਅਟ੍ਠਮੇ ਦਿਵਸੇ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ।

ਪਾਵਨਅਸ੍ਮਨਯਨਵਸੇਨ ਸਮ੍ਮਾ ਪਾਵੀਕਤਤ੍ਤਾ **ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਤਣ੍ਡੁਲਾਨਿ**। ਪਾਲ਼ਿਯਂ **ਤਣ੍ਡੁਲਪਟਿਭਸ੍ਤਾਨੀ**ਤਿ ਤਣ੍ਡੁਲਖਣ੍ਡਾਨਿ। **ਮੁਗ੍ਗਪਟਿਭਸੁਕਲ਼ਾਯਪਟਿਭਸ੍ਤੇਸੁਪਿ** ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

੨੮੯. ਕੋ ਨੁ ਖੋਤਿ ਭੁਮ੍ਮਤ੍ਥੇ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਨ੍ਤਿ ਆਹ – "**ਕੁਹਿਂ ਨੁ ਖੋ**"ਤਿ ਪਾਰਿਪੂਰਿਂ ਯੋਜੀਯਨ੍ਤਿ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਭੋਜਨਾਨਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਪਰਿਯੋਗੋ, ਤਤੋ **ਪਰਿਯੋਗਾ**। ਤੇਨਾਹ "**ਸੂਪਭਾਜਨਤੋ**"ਤਿ। **ਸਵ੍ਵਂ ਦਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਉਪਟ੍ਠਾਕੋਤਿ ਭਗਵਤੋ ਆਰੋਚੇਥਾਤਿ ਸਵ੍ਵਂ ਦਤ੍ਵਾ। **ਅਤਿਵਿਸ੍ਸਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਅਤਿਵਿਯ ਵਿਸ੍ਸਤ੍ਥੋ। **ਪਞ੍ਞਵਣ੍ਣਾ**ਤਿ ਖੁਦ੍ਦਿਕਾਦਿਵਸੇਨ ਪਞ੍ਞਪ੍ਪਕਾਰਾ।

੨੯੦. ਕਿਨ੍ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕੇ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਂ, ਕਸ੍ਮਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ? **ਧਮ੍ਮਿਕੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਆਗਮਨਸੁਦ੍ਧਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ । **ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਤ੍ਤੇ ਭਤ੍ਤੁਸਦਿਸੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਉਪਾਸਕੇਨ ਸਤ੍ਥ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਭਾਵਂ ਤਤ੍ਥ ਸਤ੍ਥਨੇ ਚ ਅਪਰਿਸਙ੍ਕਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵੇਲਾ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਾਮਿਭਾਵਤੋ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਮਰਿਯਾਦਾ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜੇ, ਪਕਤਿਵਜ੍ਜੇ ਪਨ ਸੇਤੁਘਾਤੋ ਏਵ।

੨੯੧. ਛਦਨਟ੍ਠਾਨੇ ਯਦਾਕਾਸਂ, ਤਦੇਵ ਤਸ੍ਸ ਗੇਹਸ੍ਸ ਛਦਨਨ੍ਤਿ **ਆਕਾਸਚ੍ਛਦਨਂ। ਪਕਤਿਯਾ ਉਤੁਫਰਣਮੇਵਾ**ਤਿ ਛਾਦਿਤੇ ਯਾਦਿਸਂ ਉਤੁ, ਛਦਨੇ ਉਤ੍ਤਿਣਭਾਵੇਪਿ ਤਮ੍ਹਿ ਗੇਹੇ ਤਾਦਿਸਮੇਵ ਉਤੁਫਰਣਂ ਅਹੋਸਿ। **ਤੇਸਂਯੇਵਾ**ਤਿ ਤੇਸਂ ਘਟਿਕਾਰਸ੍ਸ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ ਏਵ।

੨੯੨. ''ਚਤਸ੍ਸੋ ਮੁਟ੍ਠਿਯੋ ਏਕੋ ਕੁਡ੍ਡਵੋ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਕੁਡ੍ਡਵਾ ਏਕੋ ਪਤ੍ਥੋ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਤ੍ਥਾ ਏਕੋ ਆਲ਼੍ਹਕੋ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਆਲ਼੍ਹਕਾ ਏਕਂ ਦੋਣਂ, ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਦੋਣਾਨਿ ਏਕਾ ਮਾਨਿਕਾ, ਚਤਸ੍ਸੋ ਮਾਨਿਕਾ ਏਕਾ ਖਾਰੀ, ਵੀਸਤਿ ਖਾਰਿਕਾ ਏਕੋ ਵਾਹੋਤਿ ਤਦੇਵ ਏਕਸਕਟ''ਨ੍ਤਿ **ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤਟ੍ਠਕਥਾਦੀਸੁ** (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੬੬੨) ਵੁਤ੍ਤਂ, ਇਧ ਪਨ "**ਦ੍ਵੇ ਸਕਟਾਨਿ ਏਕੋ ਵਾਹੋ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਤੇਲਫਾਣਿਤਾਦਿ**ਨ੍ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਪ੍ਪਿਆਦਿਂ ਮਰਿਚਾਦਿਕਟੁਕਭਣ੍ਡਞ੍ਚ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਨਾਹਂ ਰਞ੍ਞਾ ਦਿਟ੍ਠਪੁਬ੍ਬੋ,** ਕੁਤੋ ਪਰਿਪ੍ਫਸ੍ਸੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਨਚ੍ਚਿਤ੍ਵਾਤਿ** ਨਚ੍ਚਂ ਦਤ੍ਵਾ।

ਘਟਿਕਾਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੨. ਰਟ੍ਠਪਾਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੯੩. ਥੂਲਮੇਵ ਥੁਲ੍ਲਂ, ਥੁਲ੍ਲਾ ਵਿਪੁਲਾ ਮਹਨ੍ਤਾ ਕੋਟ੍ਠਾ ਜਾਤਾ ਇਮਸ੍ਸਾਤਿ **ਥੁਲ੍ਲਕੋਟ੍ਠਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਓਦਨਪੂਪਪਹੂਤਵਸੇਨ ਲਦ੍ਧਨਾਮੋ ਨਿਗਮੋ। **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਪਨ **ਥੁਲ੍ਲਕੋਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਤੇਨ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਇਕ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਦਵਡ੍ਢਨਂ ਕਤਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

੨੯੪. ਰਟ੍ਠਪਾਲੋਤਿ ਇਦਂ ਤਸ੍ਸ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। ਪਵੇਣਿਵਸੇਨ ਆਗਤਕੁਲਵਂਸਾਨੁਗਤਨ੍ਤਿ ਸਮੁਦਾਗਮਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਕਸ੍ਮਾ ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਨ੍ਧਾਰੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਨਾਸਨਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਯਾਦਿਸਂ, ਤਥੇਵ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਧਾਰੇਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥੋ। **ਸਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਫਲਸਦ੍ਧਾਯ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ। **ਸਾਮਣੇਰਂ ਦਿਸ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਕਾਮਤਾਯ ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪਿਯਮਾਨਂ ਦਿਸ੍ਵਾ।

ਸਹ ਰਞ੍ਞਾਤਿ **ਸਰਾਜਿਕਂ,** ਰਞ੍ਞਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਰਾਜਪਰਿਸਂ। **ਚਾਤੁਵਣ੍ਣ**ਨ੍ਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਦਿਚਤੁਵਣ੍ਣਸਮੁਦਾਯਂ। **ਪੋਸੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਵਦ੍ਧੇਤੁਂ ਦਾਨਾਦੀਹਿ ਸਙ੍ਗਹਵਤ੍ਥੂਹਿ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਿਤੁਂ। **ਯਂ** ਕੁਲਂ। **ਪਹੋਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਤਿ।

ਤੇਨ ਤੇਨ ਮੇ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਤੋਤਿ ‘‘ਕਾਮਾ ਨਾਮੇਤੇ ਅਨਿਚ੍ਚਾ ਦੁਕ੍ਖਾ ਵਿਪਰਿਣਾਮਧਮ੍ਮਾ, ਅਟ੍ਠਿਕਙ੍ਕਲੂਪਮਾ’’ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੩੪; ਪਾਚਿ॰ ੪੧੭; ਮਹਾਨਿ॰ ੩, ੬) ਚ ਆਦਿਨਾ ਯੇਨ ਯੇਨ ਆਕਾਰੇਨ ਕਾਮੇਸੁ ਆਦੀਨਵੰ ਓਕਾਰੰ ਸੰਕਿਲੇਸੰ, ਤਬ੍ਬਿਪਰਿਯਾਯਤੋ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮੇ ਆਨਿਸੰਸੰ ਗੁਣੰ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੰ ਭਗਵਤਾ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸਿਤੰ ਆਜਾਨਾਮਿ, ਤੇਨ ਤੇਨ ਪਕਾਰੇਨ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਤੋ ਵੀਮੰਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹੰ **ਏਵੰ ਹੋਤਿ** ਏਵੰ ਉਪਟ੍ਠਾਤਿ। **ਸਿਕ੍ਖਤ੍ਤਯਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਸੀਲਾਦਿਸਿਕ੍ਖਤ੍ਤਯਸਙ੍ਗਹੰ ਸੇਟ੍ਠਚਰਿਯੰ। ਅਖਣ੍ਡਾਦਿਭਾਵਾਪਾਦਨੇਨ **ਅਖਣ੍ਡੰ** ਲਕ੍ਖਣਵਚਨਞ੍ਹੇਤੰ। ਕਞ੍ਚਿਪਿ ਸਿਕ੍ਖੇਕਦੇਸੰ ਅਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਏਕਨ੍ਤੇਨੇਵ ਪਰਿਪੂਰੇਤਬ੍ਬਤਾਯ **ਏਕਨ੍ਤਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ**। ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਸੰਕਿਲੇਸਮਲੰ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਮੇਵ ਵਿਸੁਦ੍ਧੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਰਿਹਰਿਤਬ੍ਬਤਾਯ **ਏਕਨ੍ਤਪਰਿਸੁਦ੍ਧੰ**। ਤਤੋ ਏਵ ਸਙ੍ਖੰ ਵਿਯ ਲਿਖਿਤਨ੍ਤਿ **ਸਙ੍ਖਲਿਖਿਤੰ**। ਤੇਨਾਹ “**ਲਿਖਿਤਸਙ੍ਖਸਦਿਸ**”ਨ੍ਤਿ। ਦਾਠਿਕਾਪਿ ਮਸ੍ਸੁਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ ਗਹੇਤ੍ਵਾ “**ਮਸ੍ਸੁ**”ਤ੍ਵੇਵ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਉਤ੍ਤਰਾਧਰਮਸ੍ਸੁਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਸਾਯੇਨ ਰਤ੍ਤਾਨਿ **ਕਾਸਾਯਾਨਿ। ਅਨਨੁਞ੍ਞਾਤੰ ਪੁਤ੍ਤੰ ਨ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਿ** ‘‘ਮਾਤਾਪਿਤੂਨੰ ਲੋਕਿਯਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਞ੍ਞਥਤ੍ਤੰ ਮਾ ਹੋਤੂ’’ਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਸੁਦ੍ਧੋਦਨਮਹਾਰਾਜਸ੍ਸ ਤਥਾ ਵਰੋ ਦਿਨ੍ਨੋ।

੨੯੫. ਪਿਯਾਯਿਤਬ੍ਬਤੋ **ਪਿਯੋ**ਤਿ ਆਹ “**ਪੀਤਿਜਨਕੋ**”ਤਿ। ਮਨਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਾਯਨਤੋ **ਮਨਾਪੋ**ਤਿ ਆਹ “**ਮਨਵਡ੍ਢਨਕੋ**”ਤਿ। **ਸੁਖੇਧਿਤੋ** ਤਰੁਣਦਾਰਕਕਾਲੇ। ਤਤੋ ਪਰਞ੍ਚ ਸਪ੍ਪਿਖੀਰਾਦਿਸਾਦੁਰਸਮਨੁਞ੍ਞਭੋਜਨਾਦਿਆਹਾਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ **ਸੁਖਪਰਿਭਤੋ।** ਅਥ ਵਾ ਦਲ਼੍ਹਭਤ੍ਤਿਕਧਾਤਿਜਨਾਦਿਪਰਿਜਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚੇਵ ਪਰਿਚ੍ਛਦਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਉਲ਼ਾਰਪਣੀਤਸੁਖਪਚ੍ਚਯੂਪਹਾਰੇਹਿ ਚ **ਸੁਖੇਧਿਤੋ**, ਅਕਿਚ੍ਛੇਨੇਵ ਦੁਕ੍ਖਪ੍ਪਚ੍ਚਯਵਿਨੋਦਨੇਨ **ਸੁਖਪਰਿਭਤੋ**। ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਙ੍ਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਾ **ਸੁਖੇਧਿਤੋ,** ਬਾਹਿਰਙ੍ਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ **ਸੁਖਪਰਿਭਤੋ। ਕਸ੍ਸਚੀ**ਤਿ ਉਪਯੋਗਤ੍ਥੇ ਸਾਮਿਵਚਨੰ, ਕਿਞ੍ਚੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ, ਅਯਮੇਵ ਵਾ ਪਾਠੋ। ਤਥਾ ਹਿ “**ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਕਲਭਾਗੰ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਨ ਜਾਨਾਸੀ**”ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਨਨੁ ਮਯੰ ਰਟ੍ਠਪਾਲ ਮਰਣਾਦੀਸੁ ਕੇਨਚਿ ਉਪਾਯੇਨ ਅਪ੍ਪਤੀਕਾਰੇਨ ਮਰਣੇਨਪਿ ਤਯਾ ਅਕਾਮਕਾਪਿ ਵਿਨਾ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮ, ਏਵੰ ਸਤਿ। **ਯੇਨਾ**ਤਿ ਯੇਨ ਕਾਰਣੇਨ। **ਕਿੰ ਪਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਕਿ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਰਣਤ੍ਥੇ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ “**ਕੇਨ ਪਨ ਕਾਰਣੇਨਾ**”ਤਿ।

੨੯੬. **ਪਰਿਚਾਰੇਹੀ**ਤਿ ਪਰਿਤੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਯਥਾਸਕੰ ਵਿਸਯੇਸੁ ਚਾਰੇਹਿ। ਤੇਨਾਹ “**ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਉਪਨੇਹੀ**”ਤਿ। **ਪਰਿਚਾਰੇਹੀ**ਤਿ ਵਾ ਸੁਖੂਪਕਰਣੇਹਿ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਪਰਿਚਾਰੇਹਿ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਚਰਣੰ ਕਾਰੇਹਿ। ਤਥਾਭੂਤੋ ਚ ਯਸ੍ਮਾ ਲਲ਼ਨ੍ਤੋ ਕੀਲ਼ਨ੍ਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ “**ਲਲ਼ਾ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਨਿਚ੍ਚਦਾਨੰ **ਦਾਨੰ** ਨਾਮ, ਉਪੋਸਥਦਿਵਸਾਦੀਸੁ ਦਾਤਬ੍ਬੰ ਅਤਿਰੇਕਦਾਨੰ **ਪਦਾਨੰ** ਨਾਮ। ਪਵੇਣੀਰਕ੍ਖਣਵਸੇਨ ਵਾ ਦੀਯਮਾਨੰ **ਦਾਨੰ** ਨਾਮ, ਅਤ੍ਤਨਾਵ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਦੀਯਮਾਨੰ **ਪਦਾਨੰ** ਨਾਮ। ਪਚੁਰਜਨਸਾਧਾਰਣੰ ਵਾ ਨਾਤਿਉਲ਼ਾਰੰ **ਦਾਨੰ** ਨਾਮ, ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣੰ ਅਤਿਉਲ਼ਾਰੰ **ਪਦਾਨੰ** ਨਾਮ। **ਉਦ੍ਦਸ੍ਸੇਤਬ੍ਬਾਤਿ ਉਦ੍ਧੰ ਦਸ੍ਸੇਤਬ੍ਬਾ**। ਕੁਤੋ ਉਦ੍ਧੰ ਤੇ ਦਸ੍ਸੇਤਬ੍ਬਾ? ਪਬ੍ਬਜਿਤਤੋ ਉਦ੍ਧੰ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਦਸ੍ਸੇਤਬ੍ਬਾ, ਤੇਨਾਹ “**ਯਥਾ**”ਤਿਆਦਿ।

੨੯੯. **ਬਲੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਬਲਗ੍ਗਹਣੰ ਨਾਮ ਕਾਯਬਲਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਨਮੇਵਾਤਿ ਆਹ “**ਕਾਯਬਲੰ ਜਨੇਤ੍ਵਾ**”ਤਿ। **ਏਵੰ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਯਥਾ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਏਵੰ ਏਕੋ ਵੂਪਕਟ੍ਠੋ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਨੇਯ੍ਯੋ, ਨ ਉਗ੍ਘਟਿਤਞ੍ਞੂ, ਨ ਚ ਵਿਪਞ੍ਚਿਤਞ੍ਞੂ, ਤਸ੍ਮਾ। ਚਿਰੇਨ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ **ਦ੍ਵਾਦਸਮੇ ਵਸ੍ਸੇ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਾਪੁਣਿ**। ਯੰ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ‘‘ਨ ਚਿਰਸ੍ਸੇਵਾ’’ਤਿ, ਤੰ ਸਟ੍ਠਿ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਤਤੋ ਅਧਿਕਮ੍ਪਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਰਿਵਾਸੰ ਵਸਨ੍ਤੇ ਉਪਾਦਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਸਤ੍ਤਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕਸ੍ਸਾਤਿ ਸਤ੍ਤਗਬ੍ਭਨ੍ਤਰਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕਸੀਸੇਨ ਗਬ੍ਭਨ੍ਤਰਾਨਿ ਵਦਤਿ। **ਪਹਰਾਪੇਤੀ**ਤਿ ਵਯੋਵੁਡ੍ਢਾਨੁਰੂਪੰ ਕਪ੍ਪਾਪਨਾਦਿਨਾ ਅਲਙ੍ਕਾਰਾਪੇਤਿ। ਅਨ੍ਤੋਜਾਤਤਾਯ ਞਾਤਿਸਦਿਸੀ ਦਾਸੀ **ਞਾਤਿਦਾਸੀ**। ਪੂਤਿਭਾਵੇਨੇਵ ਲਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬੋ ਦੋਸੋ ਵਾ ਅਭਿਦੋਸੋ, ਸੋਵ **ਆਭਿਦੋਸਿਕੋ,** ਅਭਿਦੋਸੰ ਵਾ ਪਚ੍ਚੂਸਕਾਲੰ ਗਤੋ ਪਤ੍ਤੋ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋਤਿ **ਆਭਿਦੋਸਿਕੋ**। ਤੇਨਾਹ “**ਏਕਰਤ੍ਤਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**”ਤਿਆਦਿ । **ਅਪਰਿਭੋਗਾਰਹੋ** ਪੂਤਿਭੂਤਭਾਵੇਨ। **ਅਰਿਯਵੋਹਾਰੇਨਾ**ਤਿ ਅਰਿਯਸਮੁਦਾਚਾਰੇਨ। ਅਰਿਯਾ ਹਿ ਮਾਤੁਗਾਮੰ ਭਗਿਨਿਵਾਦੇਨ ਸਮੁਦਾਚਰਨ੍ਤਿ। **ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਪਰਿਗ੍ਗਹ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਾਲਯੰ। **ਵਤ੍ਤੰ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਨਿਰਪੇਕ੍ਖਭਾਵਤੋ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਇਧ ਪਨ

ਵਿਸੇਸਤੋ ਅਪਰਿਭੋਗਾਰਹਤ੍ਤਾਵ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਨਿਮੀਯਤਿ ਸਵ੍ਵਾਯਤੀਤਿ **ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ,** ਤਥਾਸਲ੍ਲਕ੍ਖਿਤੋ ਆਕਾਰੋਤਿ ਆਹ **"ਆਕਾਰਂ ਅਗ੍ਗਹੇਸੀ"**ਤਿ।

੩੦੦. ਘਰਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾਤਿ ਗੇਹਸਾਮਿਨਿਯਾ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨਭੂਤਂ ਅਨ੍ਤੋਗੇਹਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ। **ਆਲਪਨੇ**ਤਿ ਦਾਸਿਜਨਸ੍ਸ ਆਲਪਨੇ। **ਬਹਿ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤੁ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਅਨ੍ਤੋਗੇਹਤੋ ਬਹਿ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤਿਯੋ। **ਘਰੇਸੁ ਸਾਲਾ ਹੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਘਰੇਸੁ ਏਕਮਨ੍ਤੇ ਭੋਜਨਸਾਲਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਪਾਕਾਰਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ ਸੁਸਂਵਿਹਿਤਦ੍ਵਾਰਬਨ੍ਧਾ ਸੁਸਮ੍ਮਟ੍ਠਵਾਲਿਕਙ੍ਗਣਾ।

ਅਨੇਕਪ੍ਪਨਂ ਅਸਦ੍ਦਹਨਂ। **ਅਮਰਿਸਨਂ** ਅਸਹਨਂ। **ਅਨਾਗਤਵਚਨਂ** ਅਨਾਗਤਸਦ੍ਦਪ੍ਪਯੋਗੋ, ਅਤ੍ਥੋ ਪਨ ਵਤ੍ਤਮਾਨਕਾਲਿਕੋਵ। ਤੇਨਾਹ **"ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਮ੍ਪੀ"**ਤਿ। **ਅਰਿਯਿਦ੍ਧਿਯ**ਨ੍ਤਿ ''ਪਟਿਕੂਲੇ ਅਪਟਿਕ੍ਕੂਲਸਞ੍ਞੀ ਵਿਹਰਤੀ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੪੪) ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਅਰਿਯਿਦ੍ਧਿਯਂ।

ਪੂਤਿਕੁਮ੍ਮਾਸੋ ਛਡ੍ਡਨੀਯਧਮ੍ਮੋ ਤਸ੍ਸ ਗੇਹਤੋ ਲਦ੍ਧੋਪਿ ਨ ਦਾਤਬ੍ਬਯੁਤ੍ਤਕੋ ਦਾਸਿਜਨੇਨ ਦਿਨ੍ਨੋਤਿ ਆਹ **"ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਵਸੇਨ ਨੇਵ ਦਾਨਂ ਅਲਤ੍ਥਮ੍ਹਾ"**ਤਿ। ''ਇਮੇਹਿ ਮੁਣ੍ਡਕੇਹੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਿਤ੍ਥੁਨਨਵਚਨੇਨ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨਂ ਅਤ੍ਥਤੋ ਲਦ੍ਧਮੇਵ, ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਉਜੁਕਫਾਸੁਸਮਾਚਾਰਵਸੇਨ ਅਲਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਨ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨ"**ਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ – **"ਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰਵਸੇਨ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨਮ੍ਪਿ ਨ ਅਲਤ੍ਥਮ੍ਹਾ"**ਤਿ। ''ਨੇਵ ਦਾਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਪਚ੍ਚਾਸੀਸਾਯ ਅਕ੍ਖਨ੍ਤਿਯਾ ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ ਵਿਯ ਪਚੁਰਜਨੋ ਮਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾਤਿ ਤਨ੍ਨਿਵਤ੍ਤਨਤ੍ਥਂ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਮਸ੍ਸ ਵਿਵਰਿਤੁਂ **"ਕਸ੍ਮਾ ਪਨਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸੁਤ੍ਤਿਕਾਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਿਪ੍ਪਿਕਾਛਦਾਹਿ ਛਨ੍ਨਂ।

ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਏਕਾਸਨਿਕਤਾਯਾਤਿ ਇਦਂ ਭੂਤਕਥਨਮਤ੍ਤਂ ਥੇਰਸ੍ਸ ਤਥਾਭਾਵਦੀਪਨਤੋ। ਮੁਦੁਕਸ੍ਸਪਿ ਹਿ ਏਕਾਸਨਿਕਸ੍ਸ ਯਾਯ ਨਿਸਜ੍ਜਾਯ ਕਿਞ੍ਚਿਮਤ੍ਤਂ ਭੋਜਨਂ ਭੁਤ੍ਤਂ, ਵਤ੍ਤਸੀਸੇਨਪਿ ਤਤੋ ਵੁਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸ ਪੁਨ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤੇਨਾਹ ਤਿਪਿਟਕਚੂਲ਼ਾਭਯਤ੍ਥੇਰੋ ''ਆਸਨਂ ਵਾ ਰਕ੍ਖੇਯ੍ਯ ਭੋਜਨਂ ਵਾ''ਤਿ। **ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਸਪਦਾਨਚਾਰਿਕੋ**ਤਿ ਪੁਰਤੋ ਪਚ੍ਛਤੋ ਚ ਆਹਟਭਿਕ੍ਖਮ੍ਪਿ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਬਹਿਦ੍ਵਾਰੇ ਠਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਮੇਵ ਕਰੋਤਿ। ਏਤੇਨੇਵ ਥੇਰਸ੍ਸ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕਭਾਵੋ ਦੀਪਿਤੋ। ਤੇਨਾਹ – **"ਸ੍ਵਾਤਨਾਯ ਭਿਕ੍ਖਂ ਨਾਮ ਨਾਧਿਵਾਸੇਤੀ"**ਤਿ। ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ਅਧਿਵਾਸੇਸੀਤਿ ਆਹ **"ਮਾਤੁ ਅਨੁਗ੍ਗਹੇਨਾ"**ਤਿਆਦਿ । ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਹਿ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਾਨਂ ਵਾ ਕਾਤਬ੍ਬਂ ਅਨੁਗ੍ਗਹਂ ਅਜ੍ਝੁਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਧੁਤਙ੍ਗਸੁਦ੍ਧਿਕਾ ਨ ਭਵਨ੍ਤਿ।

੩੦੧. ਪਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵਦ੍ਧਿਵਸੇਨ ਪਯੋਜਿਤਂ, ਤਦ੍ਧਿਤਲੋਪਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ ਯਥਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥਾਪਿ ''ਪਿਤਾਮਹਂ ਧਨਂ ਲਦ੍ਧਾ, ਸੁਖਂ ਜੀਵਤਿ ਸਞ੍ਚਯੋ''ਤਿ । **ਜੇਟ੍ਠਕਿਤ੍ਥਿਯੋ**ਤਿ ਪਧਾਨਿਤ੍ਥਿਯੋ। **ਇਤੋ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਕੁਲੇ ਅਨੁਭਵਿਤਬ੍ਬਵਿਭਵਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ। **ਅਞ੍ਞਤੋ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਕੁਲੇ ਅਨੁਭਵਿਤਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ।

੩੦੨. ਚਿਤ੍ਤਵਿਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਕਪ੍ਪਨਾਯ ਚੇਵ ਅਰਹਰੂਪੇਨ ਅਲਙ੍ਕਾਰਾਦਿਨਾ ਚ ਚਿਤ੍ਤਿਤਞ੍ਚੇਵ ਵਿਚਿਤ੍ਤਿਤਞ੍ਚ। **ਵਣਕਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਵਣਭੂਤਂ ਕਾਯਂ। **ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਉਸ੍ਸਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਿਮਕਾਯਵਸੇਨ ਹੇਟ੍ਠਾ ਉਪਰਿ ਚ ਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਂ। **ਨਿਚ੍ਚਾਤੁਰ**ਨ੍ਤਿ ਅਭਿਣ੍ਹਪ੍ਪਟਿਪੀਲ਼ਿਤਂ, ਸਦਾ ਦੁਕ੍ਖਿਤਂ ਵਾ। **ਬਹੁਸਙ੍ਕਪ੍ਪ**ਨ੍ਤਿ ਰਾਗਵਤ੍ਥੁਭਾਵੇਨ ਅਭਿਜਨੇਹਿ ਹਾਵਭਾਵਵਿਲਾਸਵਸੇਨ, ਆਮਿਸਵਸੇਨ ਚ ਸੋਣਸਿਙ੍ਗਾਲਾਦੀਹਿ ਬਹੂਹਿ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪੇਤਬ੍ਬਂ। **ਠਿਤੀ**ਤਿ ਅਵਟ੍ਠਾਨਂ ਅਵਿਪਰਿਣਾਮੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਤੇਨਾਹ – **"ਭਿਜ੍ਜਨਧਮ੍ਮਤਾਵ ਨਿਯਤਾ"**ਤਿ, ਪਰਿਸ੍ਸਵਭਾਵਾਪਤ੍ਤਿ ਚੇਵ ਵਿਨਾਸਪਤ੍ਤਿ ਚ ਏਕਨ੍ਤਿਕਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਚਿਤ੍ਤਕਤਮ੍ਪੀਤਿ ਗਨ੍ਧਾਦੀਹਿ ਚਿਤ੍ਤਕਤਮ੍ਪਿ। **ਰੂਪ**ਨ੍ਤਿ ਸਰੀਰਂ।

ਅਲਤ੍ਤਕਕਤਾਤਿ ਪਿਣ੍ਡਿਅਲਤ੍ਤਕੇਨ ਸੁਵਣ੍ਣਕਤਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਅਲਤ੍ਤਕੇਨ ਰਞ੍ਜਿਤਾ"**ਤਿ। **ਚੁਣ੍ਣਕਮਕ੍ਖਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਦੋਸਨੀਹਰਣੇਹਿ ਤਾਪਦਹਨਾਦੀਹਿ ਕਤਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਮੁਖਂ ਗੋਰੋਚਨਾਦੀਹਿ ਓਭਾਸਨਕਚੁਣ੍ਣੇਹਿ ਮਕ੍ਖਿਤਂ, ਤੇਨਾਹ **"ਸਾਸਪਕਕ੍ਕੇਨਾ"**ਤਿਆਦਿ।

ਰਸੋਦਕੇਨਾਤਿ ਸਰਲਨਿਯ੍ਯਾਸਰਸਮਿਸ੍ਸੇਨ ਉਦਕੇਨ। **ਆਵਟ੍ਟਨਪਰਿਵਟ੍ਟੇ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਆਵਟ੍ਟਨਪਰਿਵਟ੍ਟਨਵਸੇਨ ਨਤੇ ਕਤ੍ਵਾ। **ਅਟ੍ਠਪਦਕਰਚਨਾਯਾ**ਤਿ ਭਿਤ੍ਤਿਕੂਟਦ੍ਧਚਨ੍ਦਾਦਿਵਿਭਾਗਾਯ ਅਟ੍ਠਪਦਕਰਚਨਾਯ।

ਵਿਰਵਮਾਨੇਤਿ ''ਅਯਂ ਪਲਾਯਤਿ, ਗਣ੍ਹ ਗਣ੍ਹਾ''ਤਿ ਵਿਰਵਮਾਨੇ। ਹਿਰਞ੍ਞਸੁਵਣ੍ਣਓਰੋਧੇਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ।

੩੦੩. **ਉਸ੍ਸਿਤਾਯ ਉਸ੍ਸਿਤਾਯਾ**ਤਿ ਕੁਲਵਿਭਵਬਾਹੁਸਚ੍ਚਪਞ੍ਞਾਸਮ੍ਪਤ੍ତਿਯਾ ਉਗ੍ਗਤਾਯ ਉਗ੍ਗਤਾਯ। **ਅਭਿਲਕ੍ਖਿਤੋ** ਉਲ਼ਾਰਭਾਵੇਨ।

੩੦੪. **ਪਰਿਜੁਞ੍ਞਾਨੀ**ਤਿ ਪਰਿਹਾਨਾਨਿ। ਯੇ ਬ੍ਯਾਧਿਨਾ ਅਭਿਭੂਤਾ ਸਤ੍ਤਾ ਜਿਣ੍ਣਕਪ੍ਪਾ ਵਯੋਹਾਨਿਸਤ੍ਤਾ ਵਿਯ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਤੋ ਨਿਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤੋ **"ਜਰਾਜਿਣ੍ਣੋ"**ਤਿ ਆਹ। **ਵਯੋਵੁਡ੍ਢੋ**, ਨ ਸੀਲਾਦਿਵੁਡ੍ਢੋ। ਮਹਤ੍ਤਂ ਲਾਤਿ ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ ਮਹਲ੍ਲਕੋ, ਜਾਤਿਯਾ ਮਹਲ੍ਲਕੋ, ਨ ਵਿਭਵਾਦਿਨਾਤਿ **ਜਾਤਿਮਹਲ੍ਲਕੋ** । ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਰਾਜਪਰਿਵਟ੍ਟਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਦ੍ਧਾਨਂ ਕਾਲਂ ਗਤੋ ਵੀਤਿਵਤ੍ਤੋਤਿ **ਅਦ੍ਧਗਤੋ**। ਤਥਾ ਚ ਪਠਮਵਯਂ ਮਜ੍ਝਿਮਵਯਞ੍ਚ ਅਤੀਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **"ਅਦ੍ਧਾਨਂ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ"**ਤਿ। ਜਿਣ੍ਣਾਦਿਪਦੇਹਿ ਪਠਮਵਯਮਜ੍ਝਿਮਵਯਸ੍ਸ ਬੋਧਿਤਤ੍ਤਾ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਤਾਵਿਸਿਟ੍ਠੋ ਵਯ-ਸਦ੍ਦੋ ਓਸਾਨਵਯਵਿਸਯੋਤਿ ਆਹ **"ਪਚ੍ਛਿਮਵਯਂ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ"**ਤਿ।

''ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ, ਅਪ੍ਪਡਂਸਮਕਸਵਾਤਾਤਪਸਰੀਸਪਸਮ੍ਫਸ੍ਸੋ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧੦.੧੧) ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਵਿਯ ਅਪ੍ਪ-ਸਦ੍ਦੋ ਅਭਾਵਤ੍ਥੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨਾਹ **"ਅਪ੍ਪਾਬਾਧੋਤਿ ਅਰੋਗੋ, ਅਪ੍ਪਾਤਙ੍ਕੋਤਿ ਨਿਦ੍ਦੁਕ੍ਖੋ"**ਤਿ। ਅਪ੍ਪਤ੍ਥੋ ਵਾ ਇਧ, ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਅਪ੍ਪ-ਸਦ੍ਦੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਏਵਞ੍ਹਿ ''ਯੋ ਹਿ, ਗਹਪਤਿ, ਇਮਂ ਪੂਤਿਕਾਯਂ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤੋ ਮੁਹੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਆਰੋਗ੍ਯਂ ਪਟਿਜਾਨੇਯ੍ਯ ਕਿਮਞ੍ਞਤ੍ਰ ਬਾਲ੍ਯਾ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੩.੧) ਸੁਤ੍ਤਪਦਂ ਸਮਤ੍ਥਿਤਂ ਹੋਤਿ। ਵਿਪਚ੍ਚਨਂ ਵਿਪਾਕੋ, ਸੋ ਏਵ ਵੇਪਾਕੋ। ਸਮੋ ਵੇਪਾਕੋ ਏਤਿਸ੍ਸਾ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਸਮਵੇਪਾਕਿਨੀ,** ਤਾਯ। ਤੇਨੇਵ ਸਮਵੇਪਾਕਿਨਿਭਾਵੇਨ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਧਾਰੇਤੀਤਿ **ਗਹਣੀ**। ਗਹਣਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਹਿ ਯਥਾਭੁਤ੍ਤਆਹਾਰੋ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਜੀਰਨ੍ਤੋ ਸਰੀਰੇ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਨੋ ਅਞ੍ਞਥਾ **ਭੁਤ੍ਤਭੁਤ੍ਤੋ ਆਹਾਰੋ ਜੀਰਤਿ** ਗਹਣਿਯਾ ਤਿਕ੍ਖਭਾਵੇਨ। **ਤਥੇਵ ਤਿਟ੍ਠਤੀ**ਤਿ ਭੁਤ੍ਤਾਕਾਰੇਨੇਵ ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਗਹਣਿਯਾ ਮਨ੍ਦਭਾਵਤੋ। **ਭਤ੍ਤਚ੍ਛਨ੍ਦੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੇ**ਵ ਭੁਤ੍ਤਆਹਾਰਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਾ ਪਰਿਣਾਮਂ ਗਤਤ੍ਤਾ। **ਤੇਨੇ**ਵਾਤਿ ਸਮਵੇਪਾਕਿਨਿਭਾਵੇਨੇਵ। ਪਤ੍ਤਾਨਂ ਭੋਗਾਨਂ ਪਰਿਕ੍ਖਿਯਮਾਨਂ ਨ ਸਹਸਾ ਏਕਜ੍ਝਂਯੇਵ ਪਰਿਕ੍ਖਯਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ, ਤਥਾ ਞਾਤਯੋਪੀਤਿ ਆਹ **"ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨਾ"**ਤਿ। **ਛਾਤਕਭਯਾਦਿਨਾ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਬ੍ਯਾਧਿਭਯਾਦਿਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ।

੩੦੫. ਉਦ੍ਦੇਸਸੀਸੇਨ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਗਹਿਤੋਤਿ ਆਹ **"ਧਮ੍ਮਨਿਦ੍ਦੇਸਾ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾ"**ਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਵਾ ਯੇ ਧਮ੍ਮਾ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨ ''ਉਦ੍ਦੇਸਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਤੇਵ ਧਮ੍ਮਾ ਨਿਦ੍ਦਿਸਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨ ਨਿਦ੍ਦੇਸਾਤਿ **"ਧਮ੍ਮਨਿਦ੍ਦੇਸਾ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾ"**ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਅਥ ਵਾ ਯੇ ਧਮ੍ਮਾ ਅਨਿਚ੍ਚਤਾਦਿਵਿਭਾਵਨਵਸੇਨ ਉਦ੍ਧਂ ਉਦ੍ਧਂ ਦੇਸੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਧਮ੍ਮਾ ਤਥੇਵ ਨਿਸ੍ਸੇਸਤੋ ਦੇਸੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਏਵਂ ਉਦ੍ਦੇਸਨਿਦ੍ਦੇਸਪਦਾਨਂ ਅਨਤ੍ਥਨ੍ਤਰਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਜਰਾਮਰਣਸਨ੍ਤਿਕੇ। ਅਦ੍ਧੁਵੋਤਿ ਨਿਦ੍ਧੁਵੋ ਨ ਥਿਰੋ, ਅਨਿਚ੍ਚੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਧੁਵਟ੍ਠਾਨਵਿਰਹਿਤੋ"**ਤਿ, ਅਜਾਤਾਭੂਤਾਸਙ੍ਖਤਧੁਵਭਾਵਕਾਰਣਵਿਵਿਤ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਉਪਨੀਯਤੀ**ਤਿ ਵਾ ਜਰਾਮਰਣੇਨ ਲੋਕੋ ਸਮ੍ਮਾ ਨੀਯਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਦ੍ਧੁਵੋਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਤਾਯਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਜਾਤਿਆਦਿਬ੍ਯਸਨਤੋ ਰਕ੍ਖਿਤੁਂ **ਸਮਤ੍ਥੇਨ** ਇਸ੍ਸਰੇਨ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵਿਰਹਿਤੋਤਿ। ''ਇਮਂ ਲੋਕਂ ਇਤੋ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਤੋ ਮੋਚੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਜਰਾਬ੍ਯਾਧਿਮਰਣਾਨਂ ਤਂ ਅਧਿਭਵਿਤੁਂ ਨ ਦਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਅਭਿਸਰਤੀਤਿ ਅਭਿਸ੍ਸਰਣਂ, ਲੋਕਸ੍ਸ ਸੁਖਸ੍ਸ ਦਾਤਾ ਹਿਤਸ੍ਸ ਵਿਧਾਤਾ ਕੋਚਿ ਇਸ੍ਸਰੋ, ਤਦਭਾਵਤੋ ਆਹ **"ਅਨਭਿਸ੍ਸਰੋਤਿ ਅਸਰਣੋ"**ਤਿ। **ਨਿਸ੍ਸਕੋ** ਮਮਾਯਿਤਬ੍ਬਵਤ੍ਥੁਅਭਾਵਤੋ, ਤੇਨਾਹ **"ਸਕਭਣ੍ਡਵਿਰਹਿਤੋ"**ਤਿਆਦਿ। ਤਣ੍ਹਾਯ ਵਸੇ ਜਾਤੋ ਤਣ੍ਹਾਯ ਵਿਜਿਤੋਤਿ ਕਤ੍ਵਾ **"ਤਣ੍ਹਾਯ ਦਾਸੋ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੩੦੬. ਹਤ੍ਥਿਵਿਸਯਤ੍ਤਾ ਹਤ੍ਥਿਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਾ ਵਾ ਹਤ੍ਥਿਸਿਪ੍ਪਂ ''ਹਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਆਹ – **"ਹਤ੍ਥਿਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ ਹਤ੍ਥਿਸਿਪ੍ਪੇ"**ਤਿ, ਸੇਸਪਦੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਸਾਤਿਸਯਂ ਊਰੁਬਲਂ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਊਰੁਬਲੀ**ਤਿ ਆਹ – **"ਊਰੁਬਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ"**ਤਿ, ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਪਾਕਟਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਯਸ੍ਸ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਭਿਨ੍ਨਂ** ਪਰਸੇਨਂ **ਭਿਨ੍ਦਤੋ ਭਿਨ੍ਨਂ** ਸਕਸੇਨਂ ਸਨ੍ਧਾਰਯਤੋ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਯਤੋ। **ਬਾਹੁਬਲੀ**ਤਿ

ਏਤ੍ਥਾਪਿ ''ਯਸ੍ਸ ਹਿ ਫਲਕਞ੍ਚ ਆਵੁਧਞ੍ਚ ਗਹੇਤ੍ਵਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਤ੍ਥੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ, ਇਧ ਪਨ ਪਰਹਤ੍ਥਗਤੰ ਰਜ੍ਜੰ ਆਹਰਿਤੁੰ ਬਾਹੁਬਲਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਯਥਾ ਹਿ ''ਊਰੁਬਲੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਬਾਹੁਬਲੰ ਅਨਾਮਸਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥੋ, ਏਵੰ ''ਬਾਹੁਬਲੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਊਰੁਬਲੰ ਅਨਾਮਸਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਆਹਿਤੋ ਅਹੰਮਾਨੋ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਅਤ੍ਤਾ, ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ। ਅਲੰ ਸਮਤ੍ਥੋ ਅਤ੍ਤਾ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਲਮਤ੍ਤੋਤਿ ਆਹ **"ਸਮਤ੍ਥਅਤ੍ਤਭਾਵੋ"**ਤਿ।

ਪਰਿਯੋਧਾਯਾਤਿ ਵਾ ਪਰਿਤੋ ਆਰਕ੍ਖੰ ਓਦਹਿਤ੍ਵਾ। ''ਸੰਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤੇ ਖੋ, ਭੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਰਾਜਕੁਲੇ ਹਤ੍ਥਿਕਾਯਾਪਿ... ਪੇ॰... ਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ **ਇਦਮ੍ਪਿ ਸੋ ਰਾਜਾ ਉਪਰਿ ਧਮ੍ਮੁਦ੍ਦੇਸਸ੍ਸ ਕਾਰਣੰ ਆਹਰਨ੍ਤੋ ਆਹ**।

ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਅਨੁ ਪਚ੍ਛਾ ਗਾਯਨਵਸੇਨ ਕਥਨੰ **ਅਨੁਗੀਤਿ**। ਤਾ ਪਨ ਗਾਥਾ ਧਮ੍ਮੁਦ੍ਦੇਸਾਨੰ ਦੇਸਨਾਨੁਪੁਬ੍ਬਿੰ ਅਨਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾਪਿ ਯਥਾਰਹੰ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨਵਸੇਨ ਅਨੁਗੀਤਾਤਿ ਆਹ **"ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਧਮ੍ਮੁਦ੍ਦੇਸਾਨੰ ਅਨੁਗੀਤਿ"**ਨ੍ਤਿ।

੩੦੧. ਏਕਨ੍ਤਿ ਏਕਜਾਤਿਯੰ। ਵਤ੍ਥੁਕਾਮਕਿਲੇਸਕਾਮਾ ਵਿਸਯਭੇਦੇਨ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਸਾਗਰਨ੍ਤੇਨਾਤਿ ਸਾਗਰਪਰਿਯਨ੍ਤੇਨ।

ਅਹੋ ਵਤਾਤਿ ਸੋਚਨੇ ਨਿਪਾਤੋ, ''ਅਹੋ ਵਤ ਪਾਪੰ ਕਤੰ ਮਯਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ। **ਅਮਰਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ **ਆਹੂ**ਤਿ ਕਥੇਨ੍ਤਿ। ਮਤੰ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ''ਅਮ੍''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਸੋਕਵਸੇਨ ''ਅਮਰ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਵੋਸਾਨਨ੍ਤਿ ਨਿਟ੍ਠੰ, ਪਰਿਯੋਸਾਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਾਵਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਾ ਏਵ। **ਧਨਤੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਧਨਤੋ। **ਉਤ੍ਤਮਤਰਾ** ਸੇਟ੍ਠਾ, ਤੇਨੇਵਾਹ ''ਪਞ੍ਞਾਜੀਵਿਂ ਜੀਵਿਤਮਾਹੁ ਸੇਟ੍ਠ''ਨ੍ਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੪੬; ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੧੮੪)।

ਤੇਸੁ ਪਾਪੰ ਕਰੋਨ੍ਤੇਸੁ ਸਤ੍ਤੇਸੁ, ਨਿਦ੍ਧਾਰਣੇ ਚੇਤੰ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨੰ। **ਪਰਮ੍ਪਰਾਯਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਭਾਵਪਰਮ੍ਪਰਾਯ। **ਸੰਸਾਰੰ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਭਵਾਦੀਸੁ ਸੰਸਾਰਸ੍ਸ ਆਪਜ੍ਜਨਹੇਤੁੰ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਪਰਲੋਕੰ ਉਪੇਤਿ, ਪਰਲੋਕੰ ਉਪੇਨ੍ਤੋਵ ਬਹੁਵਿਧਦੁਕ੍ਖਸਙ੍ਖਾਤੰ ਗਬ੍ਭਞ੍ਚ ਉਪੇਤਿ। **ਤਾਦਿਸਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤਥਾਰੂਪਸ੍ਸ ਗਬ੍ਭਵਾਸਦੁਕ੍ਖਾਦੀਨੰ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਭੂਤਸ੍ਸ **ਅਪ੍ਪਪਞ੍ਞਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞੋ ਅਪ੍ਪਪਞ੍ਞੋ** ਚ **ਅਭਿਸਦ੍ਦਹਨ੍ਤੋ** ਹਿਤਸੁਖਾਵਹਨ੍ਤਿ ਪਤ੍ਤਿਯਾਯਨ੍ਤੋ।

''ਪਾਪਧਮ੍ਮੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਪਰਲੋਕੋ ਨਾਮ ਦੁਗ੍ਗਤਿ ਏਵਾਤਿ ਆਹ **"ਪਰਮ੍ਹਿ ਅਪਾਯਲੋਕੇ"**ਤਿ।

ਵਿਵਿਧਰੂਪੇਨਾਤਿ ਰੂਪਸਦ੍ਦਾਦਿਵਸੇਨ ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਪਣੀਤਤਰਾਦਿਵਸੇਨ ਬਹੁਵਿਧਰੂਪੇਨ।

ਸਾਮਞ੍ਞਮੇਵਾਤਿ ਸਮਣਭਾਵੋ ਏਵ ਸੇਯ੍ਯੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਆਦਿਤੋ ਦ੍ਵੀਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਚਤੁਤ੍ਥੋ ਧਮ੍ਮੁਦ੍ਦੇਸੋ ਅਨੁਗੀਤੋ। ਚਤੁਤ੍ਥਗਾਥਾਯ ਤਤਿਯੋ। ਪਞ੍ਚਮਗਾਥਾਯ ਦੁਤਿਯੋ। ਛਟ੍ਠਗਾਥਾਯ ਦੁਤਿਯਤਤਿਯਾ। ਸਤ੍ਤਮਗਾਥਾਯ ਪਠਮੋ ਧਮ੍ਮੁਦ੍ਦੇਸੋ ਅਨੁਗੀਤੋ, ਅਟ੍ਠਮਾਦੀਹਿ ਪਵਤ੍ਤਿਨਿਵਤ੍ਤੀਸੁ ਕਾਮੇਸੁ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮੇ ਚ ਯਥਾਰਹੰ ਆਦੀਨਵਾਨਿਸੰਸੰ ਵਿਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਕਾਰਣੰ ਪਰਮਤੋ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮੁਦ੍ਦੇਸੰ ਨਿਗਮੇਤਿ, ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਤਾ ਪਨ ਗਾਥਾ ਧਮ੍ਮੁਦ੍ਦੇਸਾਨੰ ਦੇਸਨਾਨੁਪੁਬ੍ਬਿੰ ਅਨਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾਪਿ ਯਥਾਰਹੰ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨਵਸੇਨ ਅਨੁਗੀਤਾ''ਤਿ। ਸੇਸੰ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਰਟ੍ਠਪਾਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੩. ਮਘਦੇਵਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੦੮. ਪੁਬ੍ਬੇ ਮਘਦੇਵੋ ਨਾਮ ਰਾਜਾਤਿ ਅਤੀਤਕਾਲੇ ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਕਪ੍ਪੇ ਅਨੇਕਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਯੁਕੇਸੁ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਸਹਸ੍ਸਾਨਂ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਰਾਜੂਨਂ ਆਦਿਪੁਰਿਸੋ ਮਘਦੇਵੋਤਿ ਏਵਂਨਾਮੋ ਰਾਜਾ।

ਧਮ੍ਮੋਤਿ ਰਾਜਧਮ੍ਮੋਤਿ ਲੋਕਿਕਾ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਮਹਾਬੋਧਿਨਿਧਾਨਪਾਰਮਿਤਾਸਙ੍ਖਾਤੋ ਪਨ ਧਮ੍ਮੋ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਧਮ੍ਮਿਕੋ। ਧਮ੍ਮੇਨਾ**ਤਿ ਞਾਯੇਨ। ਤਦਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰਾਦਿਭਾਵਨਾਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ ਅਨਧਿਗਤਤ੍ਤਾ ਤਸ੍ਸਪਿ ਵਾ ਅਨਭਿਜ੍ਝਾਦੀਹਿ ਸਮਾਨਯੋਗਕ੍ਖਮਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ “**ਦਸਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥੇ ਠਿਤੋ**”ਤਿ। **ਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਤੋ ਅਨਪੇਤਂ। ਤਥਾ ਹਿ ਚ ਸੋ ਪਕ੍ਖਪਾਤਾਭਾਵਤੋ ‘‘ਸਮੋ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਆਹ “**ਸਮਂ ਚਰਤੀ**”ਤਿ। **ਪਕਤਿਨਿਯਾਮੇਨੇਵਾ**ਤਿ ਪਵੇਣਿਯਾ ਆਗਤਨਿਯਾਮੇਨੇਵ। ਯਸ੍ਮਾ ਨਿਗਮਜਨਪਦੇਸੁ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਗਹਪਤੀਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ “**ਗਹਪਤਿਕਾਨ**”ਨ੍ਤ੍ਵੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਪਨ ਅਞ੍ਞਮੇਵ ਨਾਗਰਚਾਰਿਤ੍ਤਂ, ਅਞ੍ਞਂ ਨੇਗਮਜਨਪਦਚਾਰਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਤੇ ਵਿਸੁਂ ਗਹਿਤਾ ‘‘ਨੇਗਮੇਸੁ ਚੇਵ ਜਨਪਦੇਸੁ ਚਾ’’ਤਿ। ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਮਨਨਿਗ੍ਗਮਨਵਸੇਨ ਉਪੋਸਥਸ੍ਸ ਪਟਿਹਰਣਂ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯੋ, ਸੋ ਏਵ **ਪਾਟਿਹਾਰਿਕੋ, ਪਕ੍ਖੋ। ਇਮੇ ਦਿਵਸਾ**ਤਿ ਇਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਦਿਵਸਾ।

੩੦੯. ਦੇਵੋਤਿ ਮਚ੍ਚੁ ਅਭਿਭਵਨਟ੍ਠੇਨ। ਯਥਾ ਹਿ ਦੇਵੋ ਪਕਤਿਸਤ੍ਤੇ ਅਭਿਭਵਤਿ, ਏਵਂ ਮਚ੍ਚੁ ਸਤ੍ਤੇ ਅਭਿਭਵਤਿ। ‘‘ਅਹਂ ਅਸੁਕਂ ਮਦ੍ਦਿਤੁਂ ਆਗਮਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਤ੍ਵਂ ਤਸ੍ਸ ਕੇਸੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਮਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਹੀ’’ਤਿ ਮਚ੍ਚੁਦੇਵਸ੍ਸ ਆਣਾਕਰਾ ਦੂਤਾ ਵਿਯਾਤਿ **ਦੂਤਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਅਲਙ੍ਕਤਪਟਿਯਤ੍ਤਾਯਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦਿਬ੍ਬਾਨੁਭਾਵਂ ਆਵਿਕਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾਯਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਦੇਵਤਾਬਜਾਕਰਣਸਦਿਸਮੇਵ ਹੋਤਿ** ਨ ਚਿਰੇਨੇਵ ਮਰਣਸਮ੍ਭਵਤੋ। **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਦੇਵਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਖੀਣਾਸਵਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਂ। ਤੇ ਹਿ ਚਰਿਮਭਵੇ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨਂ ਜਿਣ੍ਣਾਦਿਕੇ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤਿ।

ਦੁਖਿਤਞ੍ਚ ਬਜਾਧਿਤਨ੍ਤਿ ਬਜਾਧਿਭਾਵੇਨ ਸਞ੍ਜਾਤਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਨ੍ਤਿਮਭਵਿਕਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨਂ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਦੇਵੇਹਿ ਉਪਟ੍ਠਾਪਿਤਭਾਵਂ ਉਪਾਦਾਯ ਤਦਞ੍ਞੇਸਂ ਤੇਹਿ ਅਨੁਪਟ੍ਠਾਪਿਤਾਨਮ੍ਪਿ ਪਣ੍ਡਿਤਾਨਂ ਤਥਾ ਵੋਹਰਿਤਬ੍ਬਤਾ ਪਰਿਯਾਯਸਿਦ੍ਧਾਤਿ ਆਹ “**ਇਮਿਨਾ ਪਰਿਯਾਯੇਨਾ**”ਤਿ।

ਦਿਸਮ੍ਪਤੀਤਿ ਵਿਭਤ੍ਤਿਅਲੋਪੇਨ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ, ਦਿਸਾਸੀਸੇਨ ਦੇਸਾ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਦੇਸਾਨਂ ਅਧਿਪਤਿਰਾਜਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਉਤ੍ਤਮਙ੍ਗੇ ਸਿਰਸਿ ਰੁਹਨ੍ਤੀਤਿ **ਉਤ੍ਤਮਙ੍ਗਰੁਹਾ,** ਕੇਸਾ। ਤੇ ਪਨੇਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਪਲਿਤਤ੍ਤਾ ਅਵਿਸੇਸਤੋ ਸਬ੍ਬਪਚ੍ਛਿਮਵਯਸਨੁਸ੍ਸਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ “**ਵਯੋਹਰਾ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ।

ਪੁਰਿਸਯੁਗੋ ਯਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਂਸੇ ਸਞ੍ਜਾਤਪੁਰਿਸਟ੍ਠਿਤਿਯਾ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਹ “**ਵਂਸਸਮ੍ਭਵੇ ਪੁਰਿਸੇ**”ਤਿ। **ਰਾਜਗੇਹਤੋ ਆਹਟਭਿਕ੍ਖਾਯ ਯਾਪੇਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕੁਮਾਰਕਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ ਉਪਗਤਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਪਰਿਹਰਿਯਮਾਨੇਵਾਤਿ ਅਞ੍ਞੇਨ ਅਞ੍ਞੇਨ ਪਰਿਹਰਿਯਮਾਨੋ ਵਿਯ ਵੇਲਾਯ ਵੇਲਾਯ ਤੇਨ ਮਹਤਾ ਪਰਿਜਨੇਨ ਉਪਟ੍ਠਿਯਮਾਨੋ ਕੁਮਾਰਕੀਲ਼ਂ ਕੀਲ਼ੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕੇਚਿ ਪਨ ‘‘ਪਰਿਹਰਿਯਮਾਨੋ ਏਵਾ’’ਤਿ ਅਵਧਾਰਣਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥਂ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਸਤਿ ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਥਞ੍ਞਪਾਯੀ ਤਰੁਣਦਾਰਕੋ ਅਹੋਸੀਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਤਦਯੁਤ੍ਤਂ। ਕੁਮਾਰਕਾਲਂ ਵਤ੍ਵਾ ਤਦਨਨ੍ਤਰਂ ਓਪਰਜ੍ਜਵਚਨਤੋ ਵਿਰੁਦ੍ਧਞ੍ਚੇਤਂ। (**ਪਞ੍ਚਮਙ੍ਗਲ**ਵਚਨੇਨ ਉਨ੍ਨਙ੍ਗਲਮਙ੍ਗਲਉਕ੍ਕਨ੍ਤਨਮਙ੍ਗਲਕਮ੍ਮਹਾਯਮਙ੍ਗਲਦੁਸ੍ਸਮਙ੍ਗਲਾਨਿ ਸਮੁਪਗਤਾਨਿ ਏਵ ਅਹੇਸੁਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ)।

੩੧੧. ਸਵਂਸਵਸੇਨ ਆਗਤਾ ਪੁਤ੍ਤਨਤ੍ਤੁਆਦਯੋ ਪੁਤ੍ਤਾ ਚ ਪਪੁਤ੍ਤਾ ਚ ਏਤਿਸ੍ਸਾਤਿ **ਪੁਤ੍ਤਪਪੁਤ੍ਤਕਾ** ਪਰਮ੍ਪਰਾ। **ਨਿਹਤ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਹਿਤਂ ਠਪਿਤਂ, ਪਵਤ੍ਤਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਿਹਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਸਤਤਂ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਭਾਵੇਨ ਵਲਞ੍ਜਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ “**ਕਲਜਾਣਵਤ੍ਤ**”ਨ੍ਤਿ। **ਅਤਿਰੇਕਤਰਾ ਦ੍ਵੇ ਗੁਣਾ**ਤਿ ਮਹਾਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮਘਦੇਵਕਾਲਤੋ ਅਤਿਰੇਕਤਰਾ ਦ੍ਵੇ ਗੁਣਾ ਇਤਰਰਾਜੂਹਿ ਪਨ ਅਤਿਰੇਕਤਰਾ ਅਨੇਕਸਤਸਹਸ੍ਸਪ੍ਪਭੇਦਾ ਏਵ ਗੁਣਾ ਅਹੇਸੁਨ੍ਤਿ।

੩੧੨. ਤੇਤ੍ਤਿਂਸ ਸਹਪੁਞ੍ਞਕਾਰਿਨੋ ਏਤ੍ਥ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾਤਿ ਤਂਸਹਚਰਿਤਟ੍ਠਾਨਂ ਤੇਤ੍ਤਿਂਸਂ, ਤਦੇਵ ਤਾਵਤਿਂਸਂ, ਤਂਨਿਵਾਸੋ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਤਾਵਤਿਂਸਾ**। ਨਿਵਾਸਭਾਵੋ ਚ ਤੇਸਂ ਤਤ੍ਥ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਪੁਬ੍ਬਕੋਤਿ ਆਹ – "**ਦੇਵਾਨਂ ਤਾਵਤਿਂਸਾਨਨ੍ਤਿ ਤਾਵਤਿਂਸਭਵਨੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਦੇਵਾਨ**"ਨ੍ਤਿ। **ਰਞ੍ਞੋਤਿ** ਨਿਮਿਮਹਾਰਾਜਸ੍ਸ। **ਓਵਾਦੇ ਠਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਸੀਲਂ ਅਰਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਮਮ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਮਾ ਆਗਚ੍ਛਤੂ''ਤਿ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨਵਸੇਨਪਿ, ''ਏਕਨ੍ਤਤੋ ਮਮ ਵਿਜਿਤੇ ਵਸਨ੍ਤੇਨ ਸੀਲਂ ਰਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਪਵਤ੍ਤਿਤਓਵਾਦਵਸੇਨਪਿ ਓਵਾਦੇ ਠਤ੍ਵਾ।

ਅਥ ਨਨ੍ਤਿ ਮਹਾਜੁਤਿਕਂ ਮਹਾਵਿਪ੍ਫਾਰਂ ਮਹਾਨੁਭਾਵਂ ਨਿਮਿਰਾਜਾਨਂ। ''ਸਕ੍ਕੋਹਮਸ੍ਮਿ ਦੇਵਿਨ੍ਦੋ, ਤਵ ਸਨ੍ਤਿਕਮਾਗਤੋ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਕ੍ਕਭਾਵਂ ਪਵੇਦੇਤ੍ਵਾ "**ਕਙ੍ਖਂ ਤੇ ਪਟਿਵਿਨੇਦੇਸ੍ਸਾਮੀ**"ਤਿ ਆਹ। ਤੇਨਾਹ "**ਸਬ੍ਬਭੂਤਾਨਮਿਸ੍ਸਰਾ**"ਤਿਆਦਿ।

ਸੀਲਂ ਉਪਾਦਾਯ ਓਮਕਤਾਯ "**ਕਿ**"ਨ੍ਤਿ ਹੀਲੇਨ੍ਤੋ ਵਦਤਿ। **ਗੁਣਵਿਸਿਟ੍ਠਤਾਯਾਤਿ** ਲਾਭਯਸਾਦੀਨਞ੍ਚੇਵ ਪਿਯਮਨਾਪਤਾਦੀਨਞ੍ਚ ਆਸਵਕ੍ਖਯਪਰਿਯੋਸਾਨਾਨਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਭਾਵੇਨ ਉਤ੍ਤਮਗੁਣਤਾਯ। ਤਦਾ ਸਕ੍ਕੋ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਤ੍ਥੇਰੋ, ਸੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਰਿਮਜਾਤਿਯਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਸਿਦ੍ਧਂਵ ਦਾਨਤੋ ਸੀਲਂ ਮਹਨ੍ਤਂ ਵਿਭਾਵੇਨ੍ਤੋ "**ਅਹਞ੍ਹੀ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵਸਿਯਮਾਨਂ ਕਾਮਾਵਚਰਦੇਵਲੋਕਂ ਸਨ੍ਧਾਯ "**ਪੇਤ੍ਤਿਵਿਸਯਤੋ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਂ ਵਿਵਟ੍ਟਜ੍ਝਾਸਯਸ੍ਸ ਪੂਰਿਤਪਾਰਮਿਸ੍ਸ ਦੇਵਲੋਕੋ ਪੇਤਲੋਕੋ ਵਿਯ ਉਪਟ੍ਠਾਸਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ ''ਅਚ੍ਛਰਾਗਣਸਙ੍ਘੁਟ੍ਠਂ, ਪਿਸਾਚਗਣਸੇਵਿਤ''ਨ੍ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੬)।

ਖਤ੍ਤਿਯੇਤਿ ਖਤ੍ਤਿਯਜਾਤਿਯਂ। **ਵਿਸੁਜ੍ਝਤੀ**ਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੂਪਪਤ੍ਤਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ ਕਾਮਸਂਕਿਲੇਸਵਿਸੁਜ੍ਝਨਤੋ। **ਕਾਯਾਤਿ** ਚ ਬ੍ਰਹ੍ਮਕਾਯਮਾਹ।

ਇਮਸ੍ਸ ਮਮ ਅਦਿਟ੍ਠਪੁਬ੍ਬਰੂਪਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਅਹੁਦੇਵ ਭਯ''ਨ੍ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਆਹ "**ਅਵਿਕਮ੍ਪਮਾਨੋ**"ਤਿ। ਭਾਯਨ੍ਤੋ ਹਿ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਥਤ੍ਤੇਨ ਕਾਯਸ੍ਸ ਚ ਛਮ੍ਭਿਤਤ੍ਤੇਨ ਵਿਕਮ੍ਪਤਿ ਨਾਮ। ਤੇਨਾਹ "**ਅਭਾਯਮਾਨੋ**"ਤਿ। **ਸੁਖਂ ਕਥੇਤੁਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਪੁਞ੍ਞਫਲਂ ਕਥੇਤੁਂ ਸੁਖਂ ਹੋਤਿ।

੩੧੩. ਮਨਂ ਆਗਮ੍ਮ ਯੁਤ੍ਤਾਯੇਵ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਮਾਤਲਿਸ੍ਸ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸੇਵ ਚਿਤ੍ਤਂ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਯੁਤ੍ਤਾ ਵਿਯ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਰਥੇ ਯੁਤ੍ਤਆਜਾਨੀਯਕਿਚ੍ਚਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤਾ। ਏਵਂ ਤਾਦਿਸੇ ਕਾਲੇ ਤਥਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਯਥਾ ਏਰਾਵਣੋ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ ਹਤ੍ਥਿਕਿਚ੍ਚਂ। **ਨਦ੍ਧਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾਤਿ** ਰਥਪਞ੍ਜਰਪਰਿਯਨ੍ਤੇਨ ਅਕ੍ਖਸ੍ਸ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਟ੍ਠਾਨਂ ਨਦ੍ਧੀ, ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ। ਅਕ੍ਖੋ ਬਜ੍ਝਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਅਕ੍ਖਬਦ੍ਧੋ,** ਅਕ੍ਖੇਨ ਰਥਸ੍ਸ ਬਦ੍ਧਟ੍ਠਾਨਂ। ਯਥਾ ਦੇਵਲੋਕਤੋ ਯਾਵ ਚਨ੍ਦਮਣ੍ਡਲਸ੍ਸ ਗਮਨਵੀਥਿ, ਤਾਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਨੁਭਾਵੇਨ ਹੇਟ੍ਠਾਮੁਖਮੇਵ ਰਥਂ ਪੇਸੇਸਿ, ਏਵਂ ਚਨ੍ਦਮਣ੍ਡਲਸ੍ਸ ਗਮਨਵੀਥਿਤੋ ਯਾਵ ਰਞ੍ਞੋ ਪਾਸਾਦੋ, ਤਾਵ ਤਥੇਵ ਪੇਸੇਸਿ। **ਦ੍ਵੇ ਮਗ੍ਗੇ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਤੋਦਲਟ੍ਠਿਯਾ ਆਕਾਸਂ ਵਿਲਿਖਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਨੁਭਾਵੇਨ ਨਿਰਯਗਾਮੀ ਦੇਵਲੋਕਗਾਮੀ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵੇ ਮਗ੍ਗੇ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ। **ਕਤਮੇਨਾ**ਤਿਆਦਿ ਦੇਸਨਾਮਤ੍ਤਂ, ਯਥਾ ਤੇਨ ਰਥੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨਿਰਯੋ ਦੇਵਲੋਕੋ ਚ ਪਾਕਟਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਕਰਣਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ।

ਵੁਤ੍ਤਕਾਰਣਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ ਮਹਾਸਤ੍ਤੋ "**ਉਭਯੇਨੇਵ ਮਂ ਮਾਤਲਿ ਨੇਹੀ**"ਤਿ। **ਦੁਗ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਦੁਗ੍ਗਮਂ। **ਵੇਤ੍ਤਰਣਿ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਂਨਾਮਕਂ ਨਿਰਯਂ। **ਕੁਥਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਕ੍ਕੁਥਿਤਂ ਨਿਪਕ੍ਕਤੇਲਸਦਿਸਜਾਲਂ। **ਖਾਰਸਂਯੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਖਾਰੋਦਕਸਦਿਸਂ।

ਰਥਂ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾਤਿ ਨਿਰਯਾਭਿਮੁਖਤੋ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ। **ਬੀਰਣੀਦੇਵਧੀਤਾਯਾਤਿ** ''ਬੀਰਣੀ''ਤਿ ਏਵਂਨਾਮਿਕਾਯ ਅਚ੍ਛਰਾਯ। **ਸੋਣਦਿਨ੍ਨਦੇਵਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ** ''ਸੋਣਦਿਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਏਵਂਨਾਮਕਸ੍ਸ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ। **ਗਣਦੇਵਪੁਤ੍ਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਗਣਵਸੇਨ ਪੁਞ੍ਞਂ ਕਤ੍ਵਾ ਗਣਵਸੇਨੇਵ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਦੇਵਪੁਤ੍ਤਾਨਂ।

ਪਤ੍ਤਕਾਲੇਤਿ ਉਪਕਟ੍ਠਾਯ ਵੇਲਾਯ। **ਅਤਿਥਿ**ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚੇਕਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ। ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਾਸਨੇ ਏਕਂ ਖੀਣਾਸਵਤ੍ਥੇਰਨ੍ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਮਾਤਾਵ ਪੁਤ੍ਤਂ ਸਕਿਮਾਭਿਨਨ੍ਦੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਪਵਾਸਤੋ ਆਗਤਂ ਪੁਤ੍ਤਂ ਮਾਤਾ ਸਕਿਂ ਏਕਵਾਰਂ ਆਗਤਕਾਲੇ ਅਭਿਨਨ੍ਦਤਿ, ਤਥਾ ਨਿਚ੍ਚਕਾਲੇ

ਅਭਿਨਨ੍ਦਿ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਪਰਿਵਿਸਿ। **ਸਂਯਮਾ ਸਂਵਿਭਾਗਾ**ਤਿ ਸੀਲਸਂਯਮਾ ਸਂਵਿਭਾਗਸੀਲਾ। **ਜਾਤਕੇ**ਤਿ ਨਿਮਿਜਾਤਕੇ।

ਚਿਤ੍ਤਕੂਟਨ੍ਤਿ ਦੇਵਨਗਰਸ੍ਸ ਦਕ੍ਖਿਣਦਿਸਾਯ ਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕਂ। **ਸਕ੍ਕੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਰੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਮਹਾਸਤ੍ਤੇ ਪਵਤ੍ਤਂ ਦੇਵਤਾਨਂ ਸਕ੍ਕਾਰਸਮ੍ਮਾਨਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਸੂਯਚਿਤ੍ਤਂ ਬਹਿ ਅਨਾਵਿਕਤ੍ਵਾ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇਯੇਵ ਚ ਨਂ ਠਪੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ। **ਅਦ੍ਵੇਸਂ ਪੁਬ੍ਬੇਨ ਵਸਾਹੀ**ਤਿ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਮਹਾਸਤ੍ਤਂ ਰੋਸੇਤੁਕਾਮਤਾਯ ਆਰਾਧਨਂ ਨਿਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਪੁਰਾਣਸਕ੍ਕੋ ਦੀਘਾਯੁਕੋ, ਤਂ ਉਪਾਦਾਯ ਜਰਾਜਿਣ੍ਣਂ ਵਿਯ ਕਤ੍ਵਾ **"ਜਰਸਕ੍ਕੋ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੩੧੫. ਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੂਪਗਮਨਾ ਸੇਸਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਂਸੇ ਪੋਰਾਣਰਾਜੂਨਂ ਰਾਜਚਾਰਿਤ੍ਤਂ। **ਪਾਕਤਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਨ ਸਭਾਵਤ੍ਤਮੇਵ ਗਤੋ ਅਹੋਸਿ, ਅਪਬ੍ਬਜਿਤਭਾਵਵਚਨੇਨੇਵਸ੍ਸ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰਭਾਵਨਾਦੀਨਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਗੁਣਾਨਂ ਅਭਾਵੋ ਦੀਪਿਤੋ ਹੋਤਿ।

੩੧੬. ਵੀਰਿਯਂ ਅਕਰੋਨ੍ਤੋ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋਤਿ, ਨ ਤਾਵ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ, ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਸਂਸਗ੍ਗਾਦਿਪਚ੍ਚਯਸਮਵਾਯੇ ਸਤਿ ਸੀਲਵਤਂ ਕਲ੍ਯਾਣਵਤ੍ਤਂ ਪਵਤ੍ਤੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ । **ਦੁਸ੍ਸੀਲੇਨ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ** ਤਸ੍ਸ ਤਤ੍ਥ ਨਿਰਾਸਭਾਵੇਨ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਏਵ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ। **ਸਤ੍ਤ ਸੇਖਾ ਪਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤਿ** ਕਲ੍ਯਾਣਵਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਪਰਿਨਿਟ੍ਠਿਤਕਿਚ੍ਚਤ੍ਤਾ। **ਖੀਣਾਸਵੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਤਂ ਨਾਮ** ਪਰਿਨਿਟ੍ਠਿਤਕਿਚ੍ਚਤ੍ਤਾ। ਸੇਸਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਮਘਦੇਵਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੪. ਮਧੁਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੧੭. ਮਧੁਰਾਯਨ੍ਤਿ ਉਤ੍ਤਰਮਧੁਰਾਯਂ। **ਗੁਨ੍ਦਾਵਨੇ**ਤਿ ਕਾਲ਼ਸਿਪ੍ਪਲਿਵਨੇ। ਅਤਿਮੁਤ੍ਤਕਵਨੇਤਿ ਚ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਚਤੂਸੁ ਵਣ੍ਣੇਸੁ **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਵ ਸੇਟ੍ਠੋ ਵਣ੍ਣੋ। ਪਣ੍ਡਰੋ**ਤਿ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ। **ਕਾਲ਼ਕੋ**ਤਿ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ। **ਜਾਤਿਗੋਤ੍ਤਾਦਿਪਞ੍ਞਾਪਨਟ੍ਠਾਨੇਸੂ**ਤਿ ਜਾਤਿਗੋਤ੍ਤਾਦਿਵਸੇਨ ਸੁਦ੍ਧਚਿਨ੍ਤਾਯਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵ ਸੁਦ੍ਧਜਾਤਿਕਾ, ਨ ਇਤਰੇਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਸਂਸਾਰਤੋ ਵਾ ਸੁਦ੍ਧਚਿਨ੍ਤਾਯਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਵ ਸੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ ਵੇਦਵਿਹਿਤਸ੍ਸ ਸੁਦ੍ਧਵਿਧਿਨੋ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਅਵਿਸਯਤ੍ਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤਂ ਪਨੇਤਂ ਤੇਸਂ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ ਖਤ੍ਤਿਯਵੇਸ੍ਸਾਨਮ੍ਪਿ ਮਨ੍ਤਜ੍ਝੇਨਸ੍ਸ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ, ਮਨ੍ਤਜ੍ਝੇਨਵਿਧਿਨਾ ਚ ਸਂਸਾਰਸੁਦ੍ਧਿਯਾਭਾਵਤੋ। ਪੁਤ੍ਤਾ ਨਾਮ ਅਨੋਰਸਾਪਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਤਥਾ ਇਮੇਤਿ ਆਹ **"ਓਰਸਾ"**ਤਿ। ਉਰੇ ਸਂਵਡ੍ਢਿਤਪੁਤ੍ਤੋਪਿ ''ਓਰਸ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਇਮੇ ਪਨ ਮੁਖਤੋ ਨਿਗ੍ਗਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਰੇ ਸਂਵਡ੍ਢਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਓਰਸਾ ਮੁਖਤੋ ਜਾਤਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤੋ ਏਵ ਬ੍ਰਹ੍ਮਤੋ ਜਾਤਾਤਿ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਜਾ,** ਬ੍ਰਹ੍ਮਸਮ੍ਭੂਤਾਪਿ **"ਬ੍ਰਹ੍ਮਜਾ"**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਨ ਤਥਾ ਇਮੇ। ਇਮੇ ਪਨ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨਾ ਨਿਮ੍ਮਿਤਾਤਿ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਨਿਮ੍ਮਿਤਾ,** ਤਤੋ ਏਵ ਬ੍ਰਹ੍ਮਤੋ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਵਿਜ੍ਜਾਦਿਦਾਯਜ੍ਜਦਾਯਾਦਾਤਿ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਾਯਾਦਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਮੇਤਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਕਤ੍ਥਨਾਪਲਾਪਸਦਿਸਂ ਵਿਞ੍ਞੂਨਂ ਅਪ੍ਪਮਾਣਂ ਅਵਿਮਦ੍ਦਕ੍ਖਮਂ ਵਾਚਾਵਤ੍ਥੁਮਤ੍ਤਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਕੁਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਅਭਾਵਤੋ। ਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। ਤੇਨਾਹ **"ਘੋਸੋਯੇਵਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਵੋਹਾਰਮਤ੍ਤਮੇਵੇਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤਂ ''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਵ ਸੇਟ੍ਠੋ ਵਣ੍ਣੋ''ਤਿਆਦਿ ਵਚਨਮਤ੍ਤਮੇਵ, ਨ ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ ਤੇਹਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਪ੍ਪਕਾਰੋ ਅਤ੍ਥਿ।

੩੧੮. ਸਮਿਜ੍ਝੇਯ੍ਯਾਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਦੀਪਨਵਸੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਜ੍ਝਾਸਯੋ ਨਿਪ੍ਫਜ੍ਜੇਯ੍ਯ। ਤੇਨਾਹ **"ਮਨੋਰਥੋ ਪੂਰੇਯ੍ਯਾ"**ਤਿ। **ਖਤ੍ਤਿਯੋਪੀ**ਤਿ ਪਰਖਤ੍ਤਿਯੋਪਿ । **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਮਿਦ੍ਧਧਨਾਦਿਂ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ। ਤੇਨਾਹ – **"ਇਸ੍ਸਰਿਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸਾ"**ਤਿ **ਨੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਏਤੇਸਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਵਣ੍ਣਾਨਂ ਏਤ੍ਥ ਪੁਬ੍ਬੁਟ੍ਠਾਯਿਭਾਵਾਦਿਨਾ ਇਤਰੇਹਿ ਉਪਚਰਿਤਬ੍ਬਤਾਯ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨਾਨਾਕਰਣਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੩੨੨. ਅਹਂ ਚੀਵਰਾਦੀਹਿ ਉਪਟ੍ਠਾਕੋ, ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਇਚ੍ਛਿਤਚ੍ਛਿਤਕ੍ਖਣੇ ਵਦੇਯ੍ਯਾਥ ਯੇਨਤ੍ਥੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਚੋਰਾਦਿਉਪਦ੍ਦਵਨਿਸੇਧਨੇਨ **ਰਕ੍ਖਾਗੁਤ੍ਤਿ,** ਦਾਨਾਦਿਨਿਮਿਤ੍ਤਉਪਦ੍ਦਵਨਿਸੇਧਨੇਨ **ਆਵਰਣਗੁਤ੍ਤਿ।** ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਤ੍ਥਨਿਸੇਧਨੇਨ ਵਾ **ਰਕ੍ਖਾਗੁਤ੍ਤਿ,** ਆਗਾਮਿਅਨਤ੍ਥਨਿਸੇਧਨੇਨ **ਆਵਰਣਗੁਤ੍ਤਿ।** ਏਤ੍ਥ ਚ ਖਤ੍ਤਿਯਾਦੀਸੁ ਯੋ ਯੋ ਇਸ੍ਸਰੋ, ਤਸ੍ਸ ਇਤਰੇਨ ਅਨੁਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਭਾਵੋ,

ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਕਰਣੇਨ ਨੇਸੰ ਵਸੇਨ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਅਭਿਸਮ੍ਪਰਾਯੇ, ਪਬ੍ਬਜਿਤੇਹਿ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਸਾਮੀਚਿਕਿਰਿਯਾਯ ਚ ਅਣੁਮਤ੍ਤੋਪਿ ਵਿਸੇਸੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੋ ਵਿਸੇਸਾਭਾਵੋ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵਾਰੇ **"ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ"**ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਿਭਾਵਿਤੋ। ਸੇਸੰ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯਮੇਵ।

ਮਧੁਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੫. ਬੋਧਿਰਾਜਕੁਮਾਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨੪. **ਓਲੋਕਨਕਪਦੁਮ**ਨ੍ਤਿ ਲੀਲਾਅਰਵਿਨ੍ਦੰ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਕੋਕਨਦਸਣ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ **ਕੋਕਨਦੋਤਿ ਸਙ੍ਖੰ ਲਭਿ**।

੩੨੫. **ਯਾਵ ਪਚ੍ਛਿਮ...ਪੇ॰... ਫਲਕਂ** ਵੁਤ੍ਤਂ ਤਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਪਚ੍ਛਾ ਸਨ੍ਥਤਤ੍ਤਾ। ਉਪਰਿਮਫਲਗਤਞ੍ਹਿ ਸੋਪਾਨਮਤ੍ਥਕਂ। **ਓਲੋਕਨਤ੍ਥਂਯੇ**ਵਾਤਿ ਨ ਕੇਵਲਂ ਭਗਵਤੋ ਆਗਮਨਞ੍ਞੇਵ ਓਲੋਕਨਤ੍ਥਂ, ਅਥ ਖੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਤ੍ਥਨਾਯ ਸਨ੍ਥਰਾਪਿਤਾਯ ਚੇਲਪਟਿਕਾਯ ਅਕ੍ਕਮਨਸ੍ਸਪਿ।

ਸਕੁਣਪੋਤਕੇਤਿ ਕਾਦਮ੍ਬਟਿਟ੍ਟਿਭਪੁਤ੍ਤਕੇ। **ਅਞ੍ਞੋਵ ਭਵੇਯਜਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਮਾਤੁਗਾਮਤੋ ਅਞ੍ਞੋ ਇਦਾਨਿ ਭਰਿਯਾਭੂਤੋ ਮਾਤੁਗਾਮੋ ਭਵੇਯਜ। **ਪੁਤ੍ਤਂ ਲਭੇਯਜਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਮ੍ਮਵਸੇਨ ਪੁਤ੍ਤਂ, ਨੋ ਤਸ੍ਸ। **ਉਭੋਹੀ**ਤਿ ਇਮੇਹਿ ਏਵ ਉਭੋਹਿ। **ਇਮੇਹਿ ਕਾਰਣੇਹੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਰਾਜਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਮਿਚ੍ਛਾਗਹਣਂ, ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨਂ ਉਜ੍ਝਾਯਨਂ, ਅਨਾਗਤੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੋਤਿ ਇਮੇਹਿ ਤੀਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ। **ਪਞ੍ਞਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਨ੍ਥਤਂ ਚੇਲਪਟਿਕਂ। ਮਙ੍ਗਲਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ **ਮਙ੍ਗਲਿਕਾ**।

੩੨੬. **ਤਤਿਯਂ ਕਾਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਾਨੁਪ੍ਪਾਦਨਮਾਹ। ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ-ਸੁਖਂ ਕਾਮਸੁਖਲ੍ਲਿਕਾਨੁਯੋਗੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ **ਕਾਮਸੁਖਲ੍ਲਿਕਾਨੁਯੋਗਸਞ੍ਞੀ ਹੁਤ੍ਵਾ...ਪੇ॰... ਮਞ੍ਞਮਾਨੇ ਏਵਮਾਹ**।

੩੨੭. ਅਥ ਨਂ ਭਗਵਾ ਤਤੋ ਮਿਚ੍ਛਾਭਿਨਿਵੇਸਤੋ ਵਿਵੇਚੇਤੁਕਾਮੋ **"ਸੋ ਖੋ ਅਹ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦੁਕ੍ਕਰਚਰਿਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਆਰਭਿ। **ਮਹਾਸਚ੍ਚਕੇ**(ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੬੪ ਆਦਯੋ) ਵੁਤ੍ਤ**ਨਯੇਨੇ**ਵ ਵੇ**ਦਿਤਬ੍ਬਂ** ''ਸੋ ਖੋ ਅਹ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਪਾਠਸ੍ਸ ਤਤ੍ਥ ਆਗਤਨਿਯਾਮੇਨੇਵ ਆਗਤਤ੍ਤਾ। **ਪਾਸਰਾਸਿਸੁਤ੍ਤੇ** (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੭੨ ਆਦਯੋ) ਵੁਤ੍ਤ**ਨਯੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

੩੪੩. ਅਙ੍ਕੁਸਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨ ਤਸ੍ਸ ਗਹਣੇ ਛੇਕੋ ਹੋਤੀਤਿ **ਅਙ੍ਕੁਸਗਹਣਸਿਪ੍ਪਂ। ਮੇਘਉਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਮੇਘਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸੀਤਉਤੁਂ। **ਪਬ੍ਬਤਉਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਪਬ੍ਬਤਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਉਣ੍ਹਉਤੁਂ। ਉਭਯਵਸੇਨ ਚ ਤਸ੍ਸ ਤਥਾ ਸੀਤੁਣ੍ਹਉਤੁਤੋ ਏਨੋ ਆਗਤੋਤਿ ਤ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਦ-ਕਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ **ਉਦੇਨੋਤਿ ਨਾਮਂ ਅਕਾਸਿ**।

ਤਾਪਸੋ ਓਗਾਲ਼੍ਹਵਾਣਵਸੇਨ **ਰਞ੍ਞੋ ਮਤਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ। ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾ**ਤਿ ਕੋਸਮ੍ਬਿਨਗਰੇ ਪਰਨ੍ਤਪਰਞ੍ਞੋ ਅਗ੍ਗਮਹੇਸਿਭਾਵਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ। **ਪੁਬ੍ਬੇ**ਤਿ ਸੀਲਵਨ੍ਤਕਾਲੇ। **ਹਤ੍ਥਿਗਨ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਹਤ੍ਥੀਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸੇ ਵਤ੍ਤਾਪਨਸਤ੍ਥਂ। ਤੇਨੇਵਸ੍ਸ ਤਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪੇਤਿ, ਕਿਚ੍ਚਞ੍ਚ ਇਜ੍ਝਤਿ।

੩੪੪. **ਪਦਹਨਭਾਵੋ**ਤਿ ਭਾਵਨਾਨੁਯੋਗੋ। ਪਧਾਨੇ ਵਾ ਨਿਯੁਤ੍ਤੋ ਪਧਾਨਿਯੋ, ਪਧਾਨਿਯਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ, ਤਸ੍ਸੇਵ ਪਧਾਨਿਯਭਾਵਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗਾਨਿ ਕਾਰਣਾਨਿ **ਪਧਾਨਿਯਙ੍ਗਾਨਿ**। ਸਦ੍ਧਾ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਸਦ੍ਧੋ**। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਅਭਿਨੀਹਾਰਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਆਗਤਾ ਆਗਮਨਸਦ੍ਧਾ ਏਵ, ਮਹਾਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨਂ ਪਨ ਸਦ੍ਧਾ ਗਰੁਤਰਾਤਿ ਸਾ ਏਵ ਗਹਿਤਾ। **ਅਚਲਭਾਵੇਨ ਓਕਪ੍ਪਨਂ** ''ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਾ, ਸ੍ਵਾਕ੍ਖਾਤੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਸੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਸਙ੍ਘੋ''ਤਿ ਕੇਨਚਿ ਅਕਮ੍ਪਿਯਭਾਵੇਨ ਰਤਨਤ੍ਤਯਗੁਣੇ ਓਗਾਹਿਤ੍ਵਾ ਕਪ੍ਪਨਂ। **ਪਸਾਦੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ** ਰਤਨਤ੍ਤਯੇ ਪਸੀਦਨਮੇਵ। **ਬੋਧਿ**ਨ੍ਤਿ **ਚਤੁਮਗ੍ਗਞਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਤਂਨਿਮਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ, **ਬੋਧੀ**ਤਿ ਵਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿ। ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਪਦਟ੍ਠਾਨਞ੍ਹਿ ਮਗ੍ਗਞਾਣਂ, ਮਗ੍ਗਞਾਣਪਦਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਂ ''ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਨਿਚ੍ਛਿਤਸੁਬੁਦ੍ਧਤਾਯ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਸੁਧਮ੍ਮਤਾ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਸੁਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ

ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਤਾ ਏਵ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **"ਦੇਸਨਾਸੀਸਮੇਵ ਚੇਤ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਤਸ੍ਸ ਪਧਾਨੰ ਵੀਰਿਯੰ ਇਜ੍ਝਤਿ** ਰਤਨਤ੍ਤਯਸਦ੍ਧਾਯ ''ਇਮਾਯ ਪਟਿਪਦਾਯ ਜਰਾਮਰਣਤੋ ਮੁਚ੍ਚਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਪਧਾਨਾਨੁਯੋਗੋ ਅਵਿਮੁਖਸਮ੍ਭਵਤੋ।

ਅਪ੍ਪਾਬਾਧੋਤਿਆਦਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। **ਅਗੁਣੰ ਪਕਾਸੇਤਾ** ਆਯਤਿੰ ਸੰਵਰੰ ਆਪਜ੍ਜਿਤਾ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਸੋਧਨਤ੍ਥੰ। **ਉਦਯਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਞ੍ਚ ਗਨ੍ਤੁ**ਨ੍ਤਿ ''ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਮੁਦਯਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨੰ ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਾਨੰ ਉਦਯਞ੍ਚ ਵਯਞ੍ਚ ਜਾਨਿਤੁੰ। ਤੇਨਾਹ **"ਏਤੇਨਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾਯ** ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤਾਯ। **ਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਝਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਤਦਙ੍ਗਵਸੇਨ ਪਜਹਿਤੁੰ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਪ੍ਪਹਾਨਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯੋ ਭਵਿਤੁੰ। **ਯੰ ਦੁਕ੍ਖੰ ਖੀਯਤੀ**ਤਿ ਕਿਲੇਸੇਸੁ ਅਪ੍ਪਹੀਨੇਸੁ ਤੇਨ ਤਦੁਪਨਿਸ੍ਸਯਕਮ੍ਮੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਯੰ ਦੁਕ੍ਖੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ।

੩੪੫. **ਸੇਸਦਿਵਸੇ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਦ੍ਵੇ ਰਤ੍ਤਿਨ੍ਦਿਵਾ।

੩੪੬. ਕੁਚ੍ਛਿਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤੋ ਗਬ੍ਭੋ ਨਿਸ੍ਸਯਵੋਹਾਰੇਨ ''ਕੁਚ੍ਛੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਸੋ ਏਤਿਸ੍ਸਾ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਕੁਚ੍ਛਿਮਤੀ**। ਤੇਨਾਹ **"ਆਪਨ੍ਨਸਤ੍ਤਾ"**ਤਿ। **ਆਰਕ੍ਖੋ ਪਨਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਮਾਤਰਾ ਗਹਿਤਸਰਣੰ ਗਬ੍ਭਵੁਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਸਰਣਗਮਨੰ ਪਵੇਦਯਿਤਸ੍ਸ ਕੁਸਲੰ ਸਰਣੰ ਨਾਮ, ਮਾਤੁ ਕਤਰਕ੍ਖੋ ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤੋਤਿ। **ਮਹਲ੍ਲਕਕਾਲੇ**ਤਿ ਵਚਨਤ੍ਥੰ ਜਾਨਨਕਾਲੇ। **ਸਾਰੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਯਥਾਦਿਟ੍ਠੰ ਯਥਾਬਲੰ ਰਤਨਤ੍ਤਯਗੁਣਪਤਿਟ੍ਠਾਪਨਵਸੇਨ ਅਸ੍ਸ ਸਾਰੇਨ੍ਤਿ। **ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥੰ ਉਪਧਾਰੇਤ੍ਵਾ। **ਸਰਣੰ ਗਹਿਤੰ ਨਾਮ ਹੋਤਿ** ਰਤਨਤ੍ਤਯਸ੍ਸ ਸਰਣਭਾਵਸਲ੍ਲਕ੍ਖਣਪੁਬ੍ਬਕਤਨ੍ਨਿਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਭਾਵਤੋਵ। ਸੇਸੰ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਬੋਧਿਰਾਜਕੁਮਾਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੬. ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੪੭. **ਅਙ੍ਗੁਲੀਨੰ ਮਾਲੰ ਧਾਰੇਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਨ੍ਵਤ੍ਥਾ ਤਸ੍ਸ ਸਮਞ੍ਞਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਤਤ੍ਰਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਆਚਰਿਯਵਚਨੇਨ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲਸ੍ਸ ਧਾਰਣੇ। **ਕਰੀਸਸਹਸ੍ਸਖੇਤ੍ਤੇ ਏਕਸਾਲਿਸੀਸੰ ਵਿਯ** ਅਪਞ੍ਞਾਯਮਾਨਸਕਕਿਚ੍ਚੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਤਕ੍ਕਸੀਲੰ ਪੇਸਯਿੰਸੁ** ''ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਸਿਪ੍ਪੁਗ੍ਗਹਸਮ੍ਮਾਪਯੋਗੇਨ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕੇ ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕੇ ਚ ਅਤ੍ਥੇ ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਭਾਰਿਯੰ ਨ ਕਰੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ। **ਬਾਹਿਰਕਾ ਅਹੇਸੁੰ** ਅਹਿੰਸਕਸ੍ਸ ਵਤ੍ਤਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਸਭਾਵਤੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਤਿਭਾਵੇਨ। **ਸਿਨੇਹੇਨੇਵ ਵਦਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਸਿਨੇਹੇਨ ਵਿਯ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਗਣਨਮ੍ਪਿ ਨ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ ਗਣਨਵਿਧਿਮ੍ਪਿ ਨ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਣਮਾਹ **"ਪਕਤਿਯਾ"**ਤਿਆਦਿਨਾ। **ਠਪਿਤਟ੍ਠਾਨੇ**ਤਿ ਰੁਕ੍ਖਗਚ੍ਛਨ੍ਤਰਾਦਿਕੇ ਠਪਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਸਕੁਨ੍ਤਸਿਙ੍ਗਾਲਾਨੰ ਵਸੇਨ **ਅਙ੍ਗੁਲਿਯੋ ਵਿਨਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਭਗ੍ਗਵੋ**ਤਿ ਕੋਸਲਰਞ੍ਞੋ ਪੁਰੋਹਿਤੰ ਗੋਤ੍ਤੇਨ ਵਦਤਿ। **ਚੋਰੋ ਅਵਿਸ੍ਸਾਸਨੀਯੋ** ਸਾਹਸਿਕਭਾਵਤੋ। **ਪੁਰਾਣਸਨ੍ਥਤਾ ਸਾਖਾ ਅਵਿਸ੍ਸਾਸਨੀਯਾ** ਵਿਚ੍ਛਿਕਾਦੀਨੰ ਪਵੇਸਨਯੋਗ੍ਯਤ੍ਤਾ। **ਰਾਜਾ ਅਵਿਸ੍ਸਾਸਨੀਯੋ** ਇਸ੍ਸਰਿਯਮਦੇਨ ਧਨਲੋਭੇਨ ਚ ਕਦਾਚਿ ਜੀਵਿਤੇ ਸਙ੍ਕਾਭਾਵਤੋ। **ਇਤ੍ਥੀ ਅਵਿਸ੍ਸਾਸਨੀਯਾ** ਲੋਲਸੀਲਚਿਤ੍ਤਭਾਵਤੋ। **ਅਨੁਦ੍ਧਰਣੀਯੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ** ਸੰਸਾਰਪਙ੍ਕਤੋ।

੩੪੮. **ਸਙ੍ਕਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਮਯੰ ਏਕਜ੍ਝੰ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਚੋਰੰ ਮਾਰੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਪਲਾਪੇਤ੍ਵਾ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਸਙ੍ਕਰੰ ਕਤ੍ਵਾ। **ਇਦ੍ਧਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਣੰ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੰ। **ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਸੀ**ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿ। **ਸੰਹਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸੰਖਿਪਿਤ੍ਵਾ। **ਓਰਭਾਗੇ**ਤਿ ਚੋਰਸ੍ਸ ਓਰਭਾਗੇ।

੩੪੯. **ਦਣ੍ਡੋ**ਤਿ ਪਹਰਣਹਤ੍ਥਚ੍ਛੇਦਨਾਦਿਕੋ ਦਣ੍ਡਨਸਙ੍ਖਾਤੋ ਦਣ੍ਡੋ। **ਪਵਤ੍ਤੁਯਿਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਆਨੇਤਬ੍ਬੋ। **ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਾਨਤੋ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਪਹਾਯ। **ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਯਾ**ਤਿ ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਨੇਨ। **ਅਵਿਹਿੰਸਾਯਾ**ਤਿ ਕਰੁਣਾਯ। **ਸਾਰਣੀਯਧਮ੍ਮੇਸੂ**ਤਿ ਛਸੁਪਿ

ਸਾਰਣੀਯਧਮ੍ਮੇਸੁ, **ਠਿਤੋ** ਅਟ੍ਠਿਤਾਨਂ ਪਾਪਧਮ੍ਮਾਨਂ ਬੋਧਿਮੂਲੇ ਏਵ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। ਯਥਾ ਅਤੀਤੇ ਅਪਰਿਮਿਤਂ ਕਾਲਂ ਸਨ੍ਧਾਵਿਤਂ, ਏਵਂ ਇਮਾਯ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਗਤੇਪਿ ਸਨ੍ਧਾਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਇਦਾਨੀ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਇਤ੍ਵੇਵਾਤਿ ਇਤਿ ਏਵ, **ਇਤਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਨਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ “**ਏਵਂ ਵਤ੍ਵਾ ਯੇਵਾ**”ਤਿ। **ਅਕਿਰੀ**ਤਿ ਆਕਿਰਿ, ਪਚ੍ਛਾਪਿ ਆਵੁਧਾਨਿ ਵਿਕਿਰਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ “**ਖਿਪਿ ਛਡ੍ਡੇਸੀ**”ਤਿ।

੩੫੦. **ਏਤ੍ਤੋ**ਵਾਤਿ ਅਤੋ ਏਵ ਆਗਤਮਗ੍ਗੇਨੇਵ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ **ਗਤਾ। ਅਧਿਵਾਸੇਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ‘‘ਚੋਰਂ ਪਟਿਸੇਧੇਤੁਂ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਤੁਣ੍ਹੀ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ । **ਦਾਰੁਣਕਮ੍ਮੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਨਾਮ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲੋ’’ਤਿ ਇਮਂ ਨਾਮਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ।

੩੫੧. **ਹਤ੍ਥੀ ਅਰਞ੍ਞਹਤ੍ਥੀ** ਹੋਨ੍ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾ, ਏਵਂ **ਅਸ੍ਸਾਪਿ। ਕੂਟਸਹਸ੍ਸਾਨਂ ਭਿਜ੍ਜਨਕਾਰਣਂ ਹੋਤਿ** ਥੇਰਸ੍ਸ ਆਗਮਨਭਯੇਨ ਘਟੇ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਪਲਾਯਨੇਨ। **ਗਬ੍ਭਮੂਲ੍ਹਾਯਾ**ਤਿ ਬਜਾਕੁਲਗਬ੍ਭਾਯ। **ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਬਲੇਨਾ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਸਤ੍ਥੁ ਦੇਸਨਾਨੁਭਾਵੇਨਾਤਿ ਪਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਸੋ ਹਿ ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਕਾਰਣਨ੍ਤਿ। **ਅਰਿਯਾ ਨਾਮ ਜਾਤਿ** ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਅਰਿਯਭਾਵਤ੍ਥਾਯ ਜਾਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ।

ਮਹਾਪਰਿਤ੍ਤਂ ਨਾਮੇਤਨ੍ਤਿ ਮਹਾਨੁਭਾਵਂ ਪਰਿਤ੍ਤਂ ਨਾਮੇਤਂ। ਤਥਾ ਹਿ ਨਂ ਥੇਰੋ ਸਬ੍ਬਭਾਵੇਨ ਅਰਿਯਾਯ ਜਾਤੋ ਸਚ੍ਚਾਧਿਟ੍ਠਾਨੇਨ ਅਕਾਸਿ। ਤੇਨਾਹ “**ਸਚ੍ਚਕਿਰਿਯਕਤਟ੍ਠਾਨੇ**”ਤਿ। **ਗਬ੍ਭਮੂਲ੍ਹ**ਨ੍ਤਿ ਮੂਲ੍ਹਗਬ੍ਭਂ। ਗਬ੍ਭੋ ਹਿ ਪਰਿਪਕ੍ਕੋ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੋ ਵਿਜਾਯਨਕਾਲੇ ਕਮ੍ਮਜਵਾਤੇਹਿ ਸਞ੍ਚਾਲੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਵਤ੍ਤਿਤੋ ਉਦ੍ਧਂਪਾਦੋ ਅਧੋਸੀਸੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਯੋਨਿਮੁਖਾਭਿਮੁਖੋ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਸੋ ਕਸ੍ਸਚਿ ਅਲਗ੍ਗੋ ਸੋਤ੍ਥਿਨਾ ਬਹਿ ਨਿਕ੍ਖਮਤਿ, ਵਿਪਜ੍ਜਮਾਨੋ ਪਨ ਵਿਪਰਿਵਤ੍ਤਨਵਸੇਨ ਯੋਨਿਮਗ੍ਗਂ ਪਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਤਿਰਿਯਂ ਨਿਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਥਾ ਯਸ੍ਸਾ ਯੋਨਿਮਗ੍ਗੋ ਪਿਦਹਤਿ, ਸਾ ਤਤ੍ਥ ਕਮ੍ਮਜਵਾਤੇਹਿ ਅਪਰਾਪਰਂ ਪਰਿਵਤ੍ਤਮਾਨਾ ਬਜਾਕੁਲਾ ਮੂਲ੍ਹਗਬ੍ਭਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ “**ਗਬ੍ਭਮੂਲ੍ਹ**”ਨ੍ਤਿ।

ਸਚ੍ਚਕਿਰਿਯਾ ਨਾਮ ਬੁਦ੍ਧਾਸਯਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੀਲਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਕਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਚ੍ਚਕਿਰਿਯਾ ਵੇਜ੍ਜਕਮ੍ਮਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਥੇਰਸ੍ਸਪਿ ਚਾ**ਤਿਆਦਿਨਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਕਾਰਣਂ ਵਦਤਿ। ਇਮੇ ਦ੍ਵੇ ਹੇਤੂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਭਗਵਾ ਥੇਰਂ ਸਚ੍ਚਕਿਰਿਯਂ ਕਾਰੇਸਿ। **ਜਾਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਮੂਲਜਾਤਿਂ।

੩੫੨. ਪਰਿਯਾਦਾਯ ਆਹਚ੍ਚ **ਭਿਨ੍ਨੇਨ ਸੀਸੇਨ। ਸਭਾਗਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਵੇਦਨੀਯਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਰਯੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਸਕਕਮ੍ਮਸਭਾਗਭੂਤਂ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਵੇਦਨੀਯਕਮ੍ਮਂ। ਸਭਾਗਤਾ ਚ ਸਮਾਨਵਤ੍ਥੁਕਤਾ ਸਮਾਨਾਰਮ੍ਮਣਤਾਏਕਵੀਥਿਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਤਾਦਿਵਸੇਨ ਸਬ੍ਬਥਾ ਸਰਿਕ੍ਖਤਾ, ਸਦਿਸਮ੍ਪਿ ਚ ਨਾਮ ਤਦੇਵਾਹਰੀਯਤਿ ਯਥਾ ‘‘ਤਸ੍ਸੇਵ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕੋ’’ਤਿ ਚ ‘‘ਸਾ ਏਵ ਤਿਤ੍ਤਿਰੀ ਤਾਨੇਵ ਓਸਧਾਨੀ’’ਤਿ ਚ। ਇਦਾਨਿ ਤਮੇਵ ਸਭਾਗਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਕਮ੍ਮਂ ਹੀ**”ਤਿਆਦਿ ਆਰਦ੍ਧਂ। **ਕਰਿਯਮਾਨਮੇਵਾ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਸਮਵਾਯੇਨ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਯਮਾਨਮੇਵ। **ਤਯੋ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਪੂਰੇਤਿ,**
ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਵੇਦਨੀਯਅਪਰਾਪਰਿਯਾਯਵੇਦਨੀਯਉਪਪਜ੍ਜਵੇਦਨੀਯਸਙ੍ਖਾਤੇ ਤਯੋ ਭਾਗੇ ਪੂਰੇਤਿ, ਤੇਸਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਭਾਗਾਨਂ ਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਤਿ।

ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਭੂਤੋ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ, ਤਤ੍ਥ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਫਲਂ ਕਮ੍ਮਂ **ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਵੇਦਨੀਯਂ**। ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਭਵਤੋ ਅਨਨ੍ਤਰਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਫਲਂ ਕਮ੍ਮਂ **ਉਪਪਜ੍ਜਵੇਦਨੀਯਂ**। ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਾਨਨ੍ਤਰਭਵਤੋ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵਪਰਿਯਾਯੇ ਅਤ੍ਤਭਾਵਪਰਿਵਤ੍ਤੇ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਫਲਂ ਕਮ੍ਮਂ **ਅਪਰਾਪਰਿਯਾਯਵੇਦਨੀਯਂ**। ਪਟਿਪਕ੍ਖੇਹਿ ਅਨਭਿਭੂਤਤਾਯ, ਪਚ੍ਚਯਵਿਸੇਸੇਨ ਪਟਿਲਦ੍ਧਵਿਸੇਸਤਾਯ ਚ ਬਲਵਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਸਾਤਿਸਯਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਾ ਪਠਮਜਵਨਚੇਤਨਾ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਫਲਦਾਯਿਨੀ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਵੇਦਨੀਯਾ ਨਾਮ। ਸਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਾਕਾਰੇਨ ਬਲਵਤਿ ਜਵਨਸਨ੍ਤਾਨੇ ਗੁਣਵਿਸੇਸਯੁਤ੍ਤੇਸੁ

ਉਪਕਾਰਾਨੁਪਕਾਰਵਸਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਆਸੇਵਨਾਲਾਭੇਨ ਅਪ੍ਪਵਿਪਾਕਤਾਯ ਚ ਇਤਰਦ੍ਵਯਂ ਵਿਯ ਪਵਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨੁਪਰਮਾਪੇਕ੍ਖਂ ਓਕਾਸਲਾਭਾਪੇਕ੍ਖਞ੍ਚ ਕਮ੍ਮਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਇਧੇਵ ਪੁਪ੍ਫਮਤ੍ਤਂ ਵਿਯ ਪਵਤ੍ਤਿਵਿਪਾਕਮਤ੍ਤਂ ਫਲਂ ਦੇਤਿ।

ਤਥਾ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਨ੍ਤਿ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਫਲਦਾਨਂ ਨਾਮ ਉਪਧਿਪਯੋਗਾਦਿਪਚ੍ਚਯਨ੍ਤਰਸਮਵਾਯੇਨੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਤਦਭਾਵਤੋ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਵਿਪਾਕਂ ਦਾਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਂ। **ਅਹੋਸਿਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਕਮ੍ਮਂਯੇਵ ਅਹੋਸਿ, ਨ ਤਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕੋ ਅਹੋਸਿ, ਅਤ੍ਥਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਵਾਤਿ ਏਵਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਕਮ੍ਮਂ। **ਅਤ੍ਥਸਾਧਿਕਾ**ਤਿ ਦਾਨਾਦਿਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦਿਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਨਿਪ੍ਫਾਦਿਕਾ। ਕਾ ਪਨ ਸਾਤਿ ਆਹ "**ਸਤ੍ਤਮਜਵਨਚੇਤਨਾ**"ਤਿ। ਸਾ ਹਿ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਪਕਚੇਤਨਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਪਟਿਲਦ੍ਧਵਿਸੇਸਾ ਪੁਰਿਮਜਵਨਚੇਤਨਾਹਿ ਲਦ੍ਧਾਸੇਵਨਾ ਚ ਸਮਾਨਾ ਅਨਨ੍ਤਰੇ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਵਿਪਾਕਦਾਯਿਨੀ ਉਪਪਜ੍ਜਵੇਦਨੀਯਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ। ਤੇਨਾਹ "**ਅਨਨ੍ਤਰੇ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਵਿਪਾਕਂ ਦੇਤੀ**"ਤਿ। **ਸਤਿ ਸਂਸਾਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਸਤਿ ਸਂਸਾਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਅਹੋਸਿਕਮ੍ਮਪਕ੍ਖੇ ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਵਿਪਚ੍ਚਨੋਕਾਸਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋਤਿ।

ਸਮੁਗ੍ਘਾਟਿਤਾਨਿ ਵਿਪਚ੍ਚਨੋਕਾਸਸ੍ਸ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਤਾਪਾਦਨੇਨ। **ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਵੇਦਨੀਯਂ ਅਤ੍ਥਿ** ਵਿਪਾਕਾਰਹਭਾਵਸ੍ਸ ਅਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤਤ੍ਤਾ ਵਿਪਚ੍ਚਨੋਕਾਸਸ੍ਸ ਅਨੁਪਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। ਕਤੂਪਚਿਤਞ੍ਹਿ ਕਮ੍ਮਂ ਸਤਿ ਵਿਪਚ੍ਚਨੋਕਾਸੇ ਯਾਵ ਨ ਫਲਂ ਦੇਤਿ, ਤਾਵ ਅਤ੍ਥੇਵ ਨਾਮ ਵਿਪਾਕਾਰਹਭਾਵਤੋ। ''ਯਸ੍ਸ ਖੋ''ਤਿ ਇਦਂ ਅਨਿਯਮਾਕਾਰਵਚਨਂ ਭਗਵਤਾ ਕਮ੍ਮਸਰਿਕ੍ਖਤਾਵਸੇਨ ਸਾਧਾਰਣਤੋ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਯਾਦਿਸਸ੍ਸ ਖੋ**"ਤਿ।

ਪਮਾਦਕਿਲੇਸਵਿਮੁਤ੍ਤੋਤਿ ਪਮਾਦਹੇਤੁਕੇਹਿ ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ।

ਪਾਪਸ੍ਸ ਪਿਧਾਨਂ ਨਾਮ ਅਵਿਪਾਕਧਮ੍ਮਤਾਪਾਦਨਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਅਪ੍ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਂ ਕਰੀਯਤੀ**"ਤਿ। **ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨੇ**ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਤ੍ਤਯਸਙ੍ਗਹੇ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਾਸਨੇ। **ਯੁਤ੍ਤਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤੋ ਵਿਹਰਤੀ**ਤਿ ਅਕਤ੍ਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਅਕਰਣਵਸੇਨ, ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਚ ਪਰਿਪੂਰਣਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਤਿ।

ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਕੁਜ੍ਝਨ੍ਤੀਤਿ **ਦਿਸਾ,** ਪਟਿਪਕ੍ਖਾਤਿ ਆਹ "**ਸਪਤ੍ਤਾ**"ਤਿ। **ਤਪ੍ਪਸਂਸਪਕਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਮੇਤ੍ਤਾਨਿਸਂਸਕਿਤ੍ਤਨਾਕਾਰਂ। **ਕਾਲੇਨਾ**ਤਿ ਆਮੇਡਿਤਲੋਪੇਨ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋਤਿ ਆਹ "**ਖਣੇ ਖਣੇ**"ਤਿ। **ਅਨੁਕਰੋਨ੍ਤੁ**ਤਿ ਯੇਸਂ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਾਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਸੁਣਨ੍ਤਿ, ਯਥਾਸੁਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਤੇਸਂ ਅਨੁਕਰੋਨ੍ਤੁ ਦਿਟ੍ਠਾਨੁਗਤਿਕਰਣਂ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤੁ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਵੇਰਿਪੁਗ੍ਗਲਾਨਮ੍ਪਿ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਂ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਞ੍ਚ ਪਚ੍ਚਾਸੀਸਤਿ।

ਤਸਨ੍ਤਿ ਗਤਿਂ ਪਤ੍ਥਯਨ੍ਤੀਤਿ **ਤਸਾ** ਭਵਨ੍ਤਰਾਦੀਸੁ ਸਂਸਰਣਭਾਵਤੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਤਸਾ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਸਤਣ੍ਹਾ**"ਤਿ।

ਨੇਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨਂ ਉਦਕਂ ਨਯਨ੍ਤੀਤਿ **ਨੇਤ੍ਤਿਕਾ। ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਦਲ੍ਹਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ। **ਤੇਲਕਞ੍ਜਿਕੇਨਾ**ਤਿ ਤੇਲਮਿਸ੍ਸਿਤੇਨ ਕਞ੍ਜਿਕੇਨ।

ਯਾਦਿਸੋਵ ਅਨਿਟ੍ਠੇ, ਤਾਦਿਸੋਵ ਇਟ੍ਠੇਤਿ ਇਟ੍ਠਾਨਿਟ੍ਠੇ ਨਿਬ੍ਬਿਕਾਰੇਨ **ਤਾਦੀ।** ਯੇਸਂ ਪਨ ਕਾਮਾਮਿਸਾਦੀਨਂ ਵਨ੍ਤਤ੍ਤਾ ਰਾਗਾਦੀਨਂ ਚਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਕਾਮੋਘਾਦੀਨਂ ਤਿਣ੍ਣਤ੍ਤਾ ਤਾਦਿਭਾਵੋ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਤੇਸਂ ਭਗਵਤਾ ਸਬ੍ਬਸੋ ਵਨ੍ਤਾ ਚਤ੍ਤਾ ਤਿਣ੍ਣਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ **ਵਨ੍ਤਾਵੀਤਿ ਤਾਦੀ, ਚਤ੍ਤਾਵੀਤਿ ਤਾਦੀ, ਤਿਣ੍ਣਾਵੀਤਿ ਤਾਦੀ,** ਯੇਹਿ ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣੇਹਿ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਭਗਵਾ ਤਾਦਿਭਾਵੇਨ ਉਕ੍ਕਂਸਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਤਂਨਿਦ੍ਦੇਸੋ, ਤੇਹਿ ਗੁਣੇਹਿ ਯਾਥਾਵਤੋ ਨਿਦ੍ਦਿਸਿਤਬ੍ਬਤੋਪਿ **ਤਾਦੀ।** ਯਥਾ ਯਨ੍ਤਰਜ੍ਜੁਯਾ ਯਨ੍ਤਂ ਨੀਯਤਿ, ਏਵਂ ਯਾਯ ਤਣ੍ਹਾਯ ਭਵੋ ਨੀਯਤਿ, ਸਾ ''ਭਵਨੇਤ੍ਤਿ ਭਵਰਜ੍ਜੂ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤੇਨਾਹ "**ਤਾਯ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ, ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਕੁਸਲਾਦੀਨਿ ਵਿਪਚ੍ਚਯਨ੍ਤਿ

ਅਪਚੂਯਨ੍ਤਿ ਏਤਾਯਾਤਿ **ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕੋ**। ਅਪਚੂਯਭਾਵੋ ਨਾਮ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਚੇਤਨਾਯਾਤਿ ਆਹ "**ਮਗ੍ਗਚੇਤਨਾਯਾ**"ਤਿ। ਯਾਵ ਨ ਕਿਲੇਸਾ ਪਹੀਯਨ੍ਤਿ, ਤਾਵ ਇਮੇ ਸਤ੍ਤਾ ਸਇਣਾ ਏਵ ਅਸੇਰਿਵਿਹਾਰਭਾਵਤੋਤਿ ਆਹ "**ਅਣੋ ਨਿਕ੍ਕਿਲੇਸੋ ਜਾਤੋ**"ਤਿ।

ਥੇਯਜਪਰਿਭੋਗੋ (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੯੧) ਨਾਮ ਸਾਮਿਪਰਿਭੋਗਾਭਾਵਤੋ। ਭਗਵਤਾਪਿ ਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਾਸਨੇ ਸੀਲਵਤੋ ਪਚ੍ਚਯਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ, ਨ ਦੁਸ੍ਸੀਲਸ੍ਸ, ਦਾਯਕਾਨਂ ਸੀਲਵਤੋਯੇਵ ਪਰਿਚ੍ਚਾਗੋ, ਨ ਦੁਸ੍ਸੀਲਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਾਰਾਨਂ ਮਹਪ੍ਫਲਭਾਵਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਾਸੀਸਨਤੋ। ਇਤਿ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਅਨਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਦਾਯਕੇਹਿ ਚ ਅਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਤ੍ਤਾ "**ਦੁਸ੍ਸੀਲਸ੍ਸ ਪਰਿਭੋਗੋ ਥੇਯਜਪਰਿਭੋਗੋ ਨਾਮਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ । ਇਣਵਸੇਨ ਪਰਿਭੋਗੋ **ਇਣਪਰਿਭੋਗੋ**। ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਤੋ ਦਕ੍ਖਿਣਾਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਅਭਾਵਤੋ ਇਣਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੋਗੋ ਵਿਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਸੇਕ੍ਖਾ ਭਗਵਤੋ ਓਰਸਪੁਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇ ਪਿਤੁਸਨ੍ਤਕਾਨਂ ਪਚ੍ਚਯਾਨਂ ਦਾਯਾਦਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤੇ ਪਚ੍ਚਯੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਤੇਸਂ ਪਰਿਭੋਗੋ **ਦਾਯਜ੍ਜਪਰਿਭੋਗੋ ਨਾਮ**। ਕਿਂ ਪਨ ਤੇ ਭਗਵਤੋ ਪਚ੍ਚਯੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਉਦਾਹੁ ਗਿਹੀਹਿ ਦਿਨ੍ਨਨ੍ਤਿ? ਗਿਹੀਹਿ ਦਿਨ੍ਨਾਪਿ ਤੇ ਭਗਵਤਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਅਨਨੁਞ੍ਞਾਤੇਸੁ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਪਰਿਭੋਗਾਭਾਵਤੋ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੇਸੁਯੇਵ ਪਰਿਭੋਗਸਮ੍ਭਵਤੋ। **ਧਮ੍ਮਦਾਯਾਦਸੁਤ੍ਤ**ਞ੍ਚੇਤ੍ਥ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੯ ਆਦਯੋ) ਸਾਧਕਂ।

ਅਵੀਤਰਾਗਾਨਂ ਤਣ੍ਹਾਪਰਵਸਤਾਯ ਪਚ੍ਚਯਪਰਿਭੋਗੇ ਸਾਮਿਭਾਵੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਦਭਾਵੇਨ ਵੀਤਰਾਗਾਨਂ ਤਤ੍ਥ ਸਾਮਿਭਾਵੋ ਯਥਾਰੁਚਿ ਪਰਿਭੋਗਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਤੇ ਪਟਿਕੂਲਮ੍ਪਿ ਅਪ੍ਪਟਿਕੂਲਾਕਾਰੇਨ, ਅਪ੍ਪਟਿਕੂਲਮ੍ਪਿ ਪਟਿਕੂਲਾਕਾਰੇਨ ਤਦੁਭਯਂ ਵਿਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਉਪੇਕ੍ਖਾਕਾਰੇਨ ਚ ਪਚ੍ਚਯੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਦਾਯਕਾਨਞ੍ਚ ਮਨੋਰਥਂ ਪਰਿਪੂਰੇਨ੍ਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ, ਤਂਸਂਵਣ੍ਣਨਾਸੁ ਚ** ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਕਿਲੇਸਇਣਾਨਂ ਅਭਾਵਂ ਸਨ੍ਧਾਯ "ਅਣੋ"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ,** ਨ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤਪਰਿਭੋਗਮਤ੍ਤਂ। ਤੇਨਾਹ ਆਯਸ੍ਮਾ ਚ ਬਾਕੁਲੋ – ''ਸਤ੍ਤਾਹਮੇਵ ਖੋ ਅਹਂ, ਆਵੁਸੋ, ਸਰਣੋ ਰਟ੍ਠਪਿਣ੍ਡਂ ਭੁਞ੍ਜਿ''ਨ੍ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੧੧)।

ਵਤ੍ਥੁਕਾਮਕਿਲੇਸਕਾਮੇਹਿ ਤਣ੍ਹਾਯ ਪਵਤ੍ਤਿਆਕਾਰਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਅਤ੍ਥਿ ਰਮਣਵੋਹਾਰੋਤਿ ਆਹ – "**ਦੁਵਿਧੇਸੁਪਿ ਕਾਮੇਸੁ ਤਣ੍ਹਾਰਤਿਸਨ੍ਥ**ਵ"ਨ੍ਤਿ। **ਮਨ੍ਤਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਥਿਤਂ। **ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਹਿ** ਸਤ੍ਥੁਪਟਿਞ੍ਞੇਹਿ। **ਸਂਵਿਭਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਕੁਸਲਾਦਿਵਸੇਨ ਖਨ੍ਧਾਦੀਹਿ ਆਕਾਰੇਹਿ ਵਿਭਤ੍ਤਾ। ਸੁਨ੍ਦਰਂ ਆਗਮਨਨ੍ਤਿ **ਸ੍ਵਾਗਤਂ**। ਤਤੋ ਏਵ ਨ ਕੁਚ੍ਛਿਤਂ ਆਗਤਂ। ਸੋਲ਼ਸਵਿਧਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਪਰਿਯੋਸਿਤਤ੍ਤਾ ਆਹ "**ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਮਯਾ ਕਤ**"ਨ੍ਤਿ। ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯਮੇਵ ਤਤਿਯਵਿਜ੍ਜਾਸਮਞ੍ਞਾਤਿ ਆਹ – "**ਤੀਹਿ ਵਿਜ੍ਜਾਹਿ ਨਵਹਿ ਚ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮੇਹੀ**"ਤਿ।

ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੭. ਪਿਯਜਾਤਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੫੩. **ਪਕਤਿਨਿਯਾਮੇਨਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਸੋਕੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਇਤਿ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੇਸੁ ਅਸਮ੍ਮੋਹਵਸੇਨ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਤਿ, ਤਾਨਿ ਚਸ੍ਸ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ, ਨ ਏਵਂ ਸੋਕਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਸਙ੍ਕੋਚਸਭਾਵਤੋ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਪਕਤਿਨਿਯਾਮੇਨ ਪਨ ਨ ਪਟਿਭਨ੍ਤੀ**"ਤਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਸਾਮਨ੍ਤਾ ਕਤਿਪਯੇ ਨ ਕੁਟੁਮ੍ਬਂ ਸਨ੍ਧਾਰੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ '**ਨ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਪਟਿਭਨ੍ਤੀ**'ਤਿ'' ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਦੁਤਿਯਪਦੇ। ਅਨੇਕਤ੍ਥਤ੍ਤਾ ਧਾਤੂਨਂ ''ਨ ਪਟਿਭਾਤੀ''ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ''ਨ ਰੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਅਤ੍ਥਮਾਹ। **ਨ ਪਟਿਭਾਤੀ**ਤਿ ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਕਾਮਤਾਚਿਤ੍ਤਂ ਨ ਉਪਟ੍ਠਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋਕਾਸ**ਨ੍ਤਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਵਿਟ੍ਠਾਨਂ ਵਦਤਿ। ਪਿਯਾਯਿਤਬ੍ਬਤੋ ਪਿਯੋ ਜਾਤਿ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਂ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਪਿਯਜਾਤਿਕਾ**। ਪਿਯੋ ਪਭੁਤਿ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ ਪਿਯਪ੍ਪਭੁਤਿਕਾਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ, ਉ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਵ-ਕਾਰਂ, ਤ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਚ ਲੋਪਂ ਕਤ੍ਵਾ "**ਪਿਯਪ੍ਪਭਾਵਿਕਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨਾਹ "**ਪਿਯਤੋ ਪਭਵਨ੍ਤੀ**"ਤਿ।

੩੫੫. ਪਰ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਮਾਨਤ੍ਥਂ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਭਾਵਨਿਸੇਧਨਤ੍ਥਂ ''ਪਿਰੇ''ਤਿ ਪਦਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਪਰੇ**"ਤਿ। **ਪਿਰੇ**ਤਿ ਵਾ ''ਪਰਤੋ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮਾਨਤ੍ਥਂ ਨਿਪਾਤਪਦਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਚਰ ਪਿਰੇਤਿ ਪਰਤੋ ਗਚ੍ਛਾ**"ਤਿ।

੩੫੬. **ਦ੍ਵਿਧਾ ਛੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਦਿ ਇਤ੍ਥੀ ਤਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਪਿਯਾ, ਕਥਂ ਦ੍ਵਿਧਾ ਛਿਨ੍ਦਤੀਤਿ ਆਹ "**ਯਦਿ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ।

੩੫੭. **ਕਥਂ ਕਥੇਯਜ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਭਗਵਾ ਏਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਕਥੇਸਿ, ਸੋ ਚ ਮੇ ਕਥੇਸਿ, ਤਥਾ ਚਾਹਂ ਕਥੇਯਜਂ। **ਮਰਣਵਸੇਨ ਵਿਪਰਿਣਾਮੋ** ਅਤ੍ਤਭਾਵਸ੍ਸ ਪਰਿਵਤ੍ਤੁਤ੍ਤਾ। **ਪਲਾਯਿਤ੍ਵਾ ਗਮਨਵਸੇਨ** ਅਦ੍ਦਸਥਾਭਾਵੋ ਮਿਤ੍ਤਸਨ੍ਥਵਸ੍ਸ ਸਮਾਗਮਸ੍ਸ ਚ ਅਦ੍ਦਸਥਾਭੂਤਤ੍ਤਾ।

ਛਡ੍ਡਿਤਭਾਵੇਨਾਤਿ ਪਰਿਵਤ੍ਤਿਤਭਾਵੇਨ। **ਹਤ੍ਥਗਮਨਵਸੇਨ ਅਦ੍ਦਸਥਾਭਾਵੋ** ਪੁਬ੍ਬੇ ਸਵਸੇ ਵਤ੍ਤਿਤਾਨਂ ਇਦਾਨਿ ਵਸੇ ਅਵਤ੍ਤਨਭਾਵੇਨ।

ਆਚਮੇਹੀਤਿ ਆਚਮਨਂ ਮੁਖਵਿਕ੍ਖਾਲਨਂ ਕਾਰੇਹਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਮੁਖਂ ਵਿਕ੍ਖਾਲੇਨ੍ਤਾ ਹਿ ਹਤ੍ਥਪਾਦੇ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਵਿਕ੍ਖਾਲੇਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ "**ਆਚਮਿਤ੍ਵਾ**"ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾਪਿ ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਮੁਖਂ ਵਿਕ੍ਖਾਲੇਤ੍ਵਾ**"ਤਿ ਆਹ। ਸੇਸਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਪਿਯਜਾਤਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੮. ਬਾਹਿਤਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੫੯. ਸਾਵਜ੍ਜਤਾਯ ਉਪਾਰਮ੍ਭਂ ਅਰਹਤੀਤਿ **ਓਪਾਰਮ੍ਭੋ**। ਤੇਨਾਹ "**ਦੋਸਂ ਆਰੋਪਨਾਰਹੋ**"ਤਿ। ਬਾਲਾ ਉਪਾਰਮ੍ਭਵਤ੍ਥੁਮਞ੍ਞਂ ਅਮੂਲਕਮ੍ਪਿ ਨਂ ਆਰੋਪੇਨ੍ਤਾ ਉਗ੍ਘੋਸੇਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇ ਅਨਾਮਸਿਤ੍ਵਾ "**ਵਿਞ੍ਞੂਹੀ"ਤਿ ਇਦਂ ਪਦਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ** ਪਞ੍ਹੇਨ ਞਾਤੁਂ ਇਚ੍ਛਿਤੇਨ ਅਤ੍ਥੇਨ ਉਪਾਰਮ੍ਭਾਦੀਨਂ ਉਪਰਿ ਉਤ੍ਤਰਂ **ਪਰਿਪੂਰੇਤੁਂ ਨਾਸਕ੍ਖਿਮ੍ਹਾ। ਤਂ ਕਾਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕਾਰਣਂ। ਯਦਿ ਹਿ ਮਯਾ ''ਵਿਞ੍ਞੂਹੀ''ਤਿ ਪਦਂ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਪਞ੍ਹਾ ਮੇ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਨ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਇਦਾਨਿ ਪਨ ਤਂ ਕਾਰਣਂ ਉਤ੍ਤਰਂ **ਆਯਸ੍ਮਤਾ** ਆਨਨ੍ਦੇਨ ''ਵਿਞ੍ਞੂਹੀ''ਤਿ **ਏਵਂ ਵਦਨ੍ਤੇਨ ਪਰਿਪੂਰਿਤਂ**।

੩੬੦. ਕੋਸਲ੍ਲਪਟਿਪਕ੍ਖਤੋ ਅਕੋਸਲ੍ਲਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾ, ਤਂਸਮੁਟ੍ਠਾਨਤੋ **ਅਕੋਸਲ੍ਲਸਮ੍ਭੂਤੋ**। ਅਵਜ੍ਜਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਗਰਹਿਤਬ੍ਬਂ, ਸਹ ਅਵਜ੍ਜੇਹੀਤਿ **ਸਾਵਜ੍ਜੋ,** ਗਾਰਯ੍ਹੋ। ਰਾਗਾਦਿਦੋਸੇਹਿ **ਸਦੋਸੋ**। ਤੇਹਿ ਏਵ **ਸਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝੋ,** ਤਤੋ ਏਵ ਸਮ੍ਪਤਿ ਆਯਤਿਞ੍ਚ **ਸਦੁਕ੍ਖੋ**। ਸਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝਾਦਿਕੋ **ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦਵਿਪਾਕੋ**।

ਤਥਾ ਅਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤੋ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ ਪੁਚ੍ਛਾਸਭਾਗੇਨਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤੋ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਨ ਤਾਵ ਚਿਤ੍ਤਾਰਾਧਨਂ। ਤੇਨਾਹ – "**ਏਵਂ ਬ੍ਯਾਕਰਣਂ ਪਨ ਨ ਭਾਰਿਯ**"ਨ੍ਤਿ, ਗਰੁਕਰਣਂ ਨ ਹੋਤਿ ਵਿਸਾਰਜ੍ਜਂ ਨ ਸਿਯਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤੇਨਾਹ – "**ਅਪ੍ਪਹੀਨਅਕੁਸਲੋਪਿ ਹਿ ਪਹਾਨਂ ਵਣ੍ਣੇਯ੍ਯਾ**"ਤਿ। ਏਵਰੂਪੋ ਪਨ ਯਥਾਕਾਰੀ ਤਥਾਵਾਦੀ ਨ ਹੋਤਿ, ਨ ਏਵਂ ਭਗਵਾਤਿ ਆਹ "**ਭਗਵਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਏਵਂ ਬ੍ਯਾਕਾਸੀ**ਤਿ ''ਸਬ੍ਬਾਕੁਸਲਧਮ੍ਮਪਹੀਨੋ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਤਥਾਗਤੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ। **ਸੁਕ੍ਕਪਕ੍ਖੇਪਿ ਏਸੇ**ਵ **ਨਯੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਸਬ੍ਬੇਸਂਯੇਵ ਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦਂ ਵਣ੍ਣੇਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਯਥਾ ਪੁਚ੍ਛਾ, ਤਥਾ ਅਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤੋ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਏਵਂ ਬ੍ਯਾਕਰਣਂ ਪਨ ਨ ਭਾਰਿਯਂ, ਅਸਮ੍ਪਾਦਿਤਕੁਸਲਧਮ੍ਮੋਪਿ ਉਪਸਮ੍ਪਦਂ ਵਣ੍ਣੇਯ੍ਯ। ਭਗਵਾ ਪਨ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਸਮ੍ਪਾਦਿਤਕੁਸਲਤ੍ਤਾ ਯਥਾਕਾਰੀ ਤਥਾਵਾਦੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਏਵਂ ਬ੍ਯਾਕਾਸੀ**"ਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਸੇਸਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਬਾਹਿਤਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੯. ਧਮ੍ਮਚੇਤਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੬੪. ਮੇਦਵਣ੍ਣਾ ਉਲ੍ਲੁਪਵਣ੍ਣਾ ਚ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਪਾਸਾਣਾ ਉਸ੍ਸਨ੍ਨਾ ਅਹੇਸੁਨ੍ਤਿ **ਮੇਦਾਲੁਪ**ਨ੍ਤਿ ਗਾਮਸ੍ਸ ਸਮਞ੍ਞਾ ਜਾਤਾ। **ਉਲ੍ਲੁਪਵਣ੍ਣਾ**ਤਿ ਚਨ੍ਦਸਮਾਨਵਣ੍ਣਤਾਯ ਮੇਦਪਾਸਾਣਾ ਵੁੱਤਾਤਿ ਕੇਚਿ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਪਨ **"ਮੇਦਵਣ੍ਣਾ ਪਾਸਾਣਾ ਕਿਰੇਤ੍ਥ ਉਸ੍ਸਨ੍ਨਾ ਅਹੇਸੁ"**ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਵੁੱਤੰ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸੇਨਾਪਤਿਸ੍ਸ। **ਕਥਾਸਮੁਟ੍ਠਾਪਨਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਮਲ੍ਲਿਕਾਯ ਸੋਕਵਿਨੋਦਨਧਮ੍ਮਕਥਾਸਮੁਟ੍ਠਾਪਨਤ੍ਥੰ।

ਰਞ੍ਞਾਤਿ ਪਸੇਨਦੀਕੋਸਲਰਞ੍ਞਾ। **ਮਹਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਮਹਤਿਯਾ। ਪਦਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਨ ਚੇਤੰ ਵੁੱਤੰ। ਪਸਾਦਮਰਹਨ੍ਤੀਤਿ **ਪਾਸਾਦਿਕਾਨਿ**। ਤੇਨਾਹ **"ਸਹ ਰਞ੍ਜਨਕਾਨੀ"**ਤਿ। ਯਾਨਿ ਪਨ ਪਾਸਾਦਿਕਾਨਿ, ਤਾਨਿ ਪਸ੍ਸਿਤੁੰ ਯੁਤ੍ਤਾਨਿ। **ਪਾਸਾਦਿਕਾਨੀ**ਤਿ ਵਾ ਸਦ੍ਦੂਹਨਸਹਿਤਾਨਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਪਸਾਦਜਨਕਾਨੀ"**ਤਿ। ''ਅਪ੍ਪਾਬਾਧ''ਨ੍ਤਿ ਆਦੀਸੁ ਵਿਯ ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦੋ ਅਭਾਵਤ੍ਥੋਤਿ ਆਹ **"ਨਿਸ੍ਸਦ੍ਦਾਨੀ"**ਤਿ। ਅਨਿਯਮਤ੍ਥਵਾਚੀ ਯ-ਸਦ੍ਦੋ ਅਨਿਯਮਾਕਾਰਵਾਚਕੋਪਿ ਹੋਤੀਤਿ ''ਯਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ''ਯਾਦਿਸੇਸੂ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਥਾ ਹਿ **ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲਸੁਤ੍ਤੇ** (ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੩੪੭ ਆਦਯੋ) ''ਯਸ੍ਸ ਖੋ''ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ''ਯਾਦਿਸਸ੍ਸ ਖੋ''ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੁੱਤੋ।

੩੬੬. **ਪਟਿਚ੍ਛਦ**ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਕੰ। **ਰਾਜਕਕੁਧਭਣ੍ਡਾਨੀ**ਤਿ ਰਾਜਭਣ੍ਡਭੂਤਾਨਿ। **ਰਹਾਯਤੀ**ਤਿ ਰਹੋ ਕਰੋਤਿ, ਮੰ ਅਜ੍ਝੇਸਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੩੬੭. ਯਥਾਸਭਾਵਤੋ ਞੇਯ੍ਯੰ ਧਾਰੇਤਿ ਅਵਧਾਰੇਤੀਤਿ **ਧਮ੍ਮੋ,** ਞਾਣਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਞਾਣਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਾ"**ਤਿ। **ਅਨ੍ਨਯੋ**ਤਿ ਅਨੁਗਚ੍ਛਨਕੋ। ਦਿਟ੍ਠੇਨ ਹਿ ਅਦਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਅਨੁਮਾਨੰ। ਤੇਨਾਹ **"ਅਨੁਮਾਨੰ ਅਨੁਬੁਦ੍ਧੀ"**ਤਿ। **ਆਪਾਣਕੋਟਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਯਾਵ ਪਾਣਕੋਟਿ, ਤਾਵ ਜੀਵਿਤਪਰਿਯੋਸਾਨੰ। **ਏਤ**ਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਨ੍ਵਯਸਙ੍ਖਾਤੰ ਅਨੁਮਾਨੰ। **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ''ਇਧ ਪਨਾਹ''ਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤਪ੍ਪਕਾਰੇਨ।

੩੬੯. **ਚਕ੍ਖੁੰ ਅਬਨ੍ਧਨ੍ਤੇ ਵਿਯਾ**ਤਿ ਅਪਾਸਾਦਿਕਤਾਯ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾਨੰ ਚਕ੍ਖੁੰ ਅਤ੍ਤਨਿ ਅਬਨ੍ਧਨ੍ਤੇ ਵਿਯ। ਕੁਲਸਨ੍ਤਾਨਾਨੁਬਨ੍ਧੋ ਰੋਗੋ **ਕੁਲਰੋਗੋ। ਉਲ਼ਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਨੁਭਾਵੰ। ਯੋ ਹਿ ਆਨੁਭਾਵਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਤੰ ''ਮਹੇਸਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਨਿਦ੍ਦੇਸੋਯੰ, ਹੇਟ੍ਠਿਮਫਲਾਨਿ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋਪਿ।

੩੭੩. ਜੀਵਿਕਾ **ਜੀਵਿਤਵੁੱਤਿ**।

੩੭੪. ਧਮ੍ਮੰ ਚੇਤੇਤਿ ਸੰਵੇਦੇਤਿ ਏਤੇਹੀਤਿ **ਧਮ੍ਮਚੇਤਿਯਾਨਿ,** ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪੂਜਾਵਚਨਾਨਿ। ਨਨੁ ਚੇਤਾਨਿ ਬੁਦ੍ਧਸਙ੍ਘਗੁਣਦੀਪਨਾਨਿਪਿ ਸਨ੍ਤਿ? ਕਥੰ **"ਧਮ੍ਮਚੇਤਿਯਾਨੀਤਿ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤੀਕਾਰਵਚਨਾਨੀ"**ਤਿ ਵੁੱਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਤੀਸੁ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਬੁਦ੍ਧਰਤਨਮੂਲਕਾਨਿ ਸੇਸਰਤਨਾਨਿ ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਤੋ। ਕੋਸਲਰਞ੍ਞਾ ਚੇਤ੍ਥ ਬੁਦ੍ਧਗਾਰਵੇਨ ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਘਗਾਰਵੰ ਪਵੇਦਿਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ **"ਭਗਵਤਿ ਚਿਤ੍ਤੀਕਾਰੇ ਕਤੇ ਧਮ੍ਮੋਪਿ ਕਤੋਵ ਹੋਤੀ"**ਤਿ ਵੁੱਤੰ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਰਤਨਤ੍ਤਯਪਸਾਦਪੁਬ੍ਬਿਕਾ ਸਾਸਨੇ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁੱਤੰ – **"ਆਦਿਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਕਾਨੀਤਿ ਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਸ੍ਸ ਆਦਿਭੂਤਾਨੀ"**ਤਿ। ਸੇਸੰ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਧਮ੍ਮਚੇਤਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੧੦. ਕਣ੍ਣਕਤ੍ਥਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੭੫. **ਅਨਨ੍ਤਰਸੁਤ੍ਤੇ ਵੁੱਤਕਰਣੀਯੇਨੇਵਾ**ਤਿ ''ਪਾਸਾਦੇ ਵਾ ਨਾਟਕੇਸੁ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾਦੰ ਅਲਭਮਾਨੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵਿਚਰਿਤੁੰ ਆਰਦ੍ਧੋ''ਤਿ ਵੁੱਤਕਰਣੀਯੇਨ। ਅਪ੍ਪਦੁਟ੍ਠਪਦੋਸੀਨਞ੍ਹਿ ਏਵੰ ਹੋਤੀਤਿ।

੩੭੬. **ਪੁਚ੍ਛਿਤੋ**ਤਿ ''ਅਞ੍ਞੰ ਦੂਤੰ ਨਾਲਤ੍ਥ''ਨ੍ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤੋ। **ਸੋ**ਤਿ ਰਾਜਾ। ਤਾਸੰ ਵਨ੍ਦਨਾ ਸਚੇ ਉਤ੍ਤਰਕਾਲੰ, **ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਗਮਨਕਾਰਣੰ ਕਥੇਸ੍ਸਤਿ**।

੩੭੮. ਏਕਾਵਜ੍ਜਨੇਨਾਤਿ ਏਕਵੀਥਿਜਵਨੇਨ। ਤੇਨ ਏਕਚਿਤ੍ਤੰ ਤਾਵ ਤਿਟ੍ਠਤੁ, ਏਕਚਿਤ੍ਤਵੀਥਿਯਾਪਿ ਸਬ੍ਬੰ ਜਾਨਿਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ''ਇਦੰ ਨਾਮ ਅਤੀਤੰ ਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਅਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਆਵਜ੍ਜਤੋ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਤੀਤੰ ਜਾਨਾਤਿ, ਨਿਯਮਿਤੇ ਪਨ ਨਿਯਮਿਤਮੇਵਾਤਿ ਆਹ – **"ਏਕੇਨ ਹਿ…ਪੇ॰… ਏਕਦੇਸਮੇਵ ਜਾਨਾਤੀ**"ਤਿ। **ਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ''ਅਤੀਤੰ ਸਬ੍ਬੰ ਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਏਵੰ ਪਵਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੇਨ। **ਇਤਰੇਸੂ**ਤਿ ਅਨਾਗਤਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ। **ਕਾਰਣਜਾਤਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਯੁਤ੍ਤਿਸਭਾਵੰ, ਯੁਤ੍ਤਿਯਾ ਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਮ੍ਪਰਾਯਗੁਣ**ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਪਰਾਯੇ ਕਤਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸੰ।

੩੭੯. ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਿਸ੍ਸਕਾਨਿ ਕਥਿਤਾਨਿ ਬੋਧਿਰਾਜਕੁਮਾਰਸੁਤ੍ਤੇ ਵਿਯ ਲੋਕਿਯਾ ਚੇਵ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾ ਚ। ਯਥਾਲਾਭਵਸੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਪਧਾਨਿਯਙ੍ਗਾਨੰ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਗ੍ਗਹਣੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਪਚ੍ਚੇਕੰ ਏਵ ਨੇਸਞ੍ਚ ਪਧਾਨਿਯਙ੍ਗਤਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ ਯਥਾ ''ਅਟ੍ਠਵਿਮੋਕ੍ਖਾ ਸਨ੍ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਿਸ੍ਸਕਾ''ਤਿ। **ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾਨੇ**ਵਾਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਯੰ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਤੰ ਪਰਤੋ ਆਵਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। **ਪਧਾਨਨਾਨਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਦਹਨਨਾਨਤ੍ਤੰ, ਭਾਵਨਾਨੁਯੋਗਵਿਸੇਸਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਪਰਿਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਪਕ੍ਖਧਮ੍ਮੇ ਏਕਦੇਸਤੋ ਪਜਹਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਸ੍ਸ ਭਾਵਨਾਨੁਯੋਗੋ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬੰ ਅਪਰਿਮਦ੍ਦਿਤਸਙ੍ਖਾਰਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਹੀਨਪਟਿਪਕ੍ਖਸ੍ਸ ਭਾਵਨਾਨੁਯੋਗਤੋ ਸੁਖੁਮੋ ਵਿਸਦੋਵ ਹੋਤਿ, ਸਚ੍ਚਾਭਿਸਮਯੇਨ ਸਨ੍ਤਾਨਸ੍ਸ ਆਹਿਤਵਿਸੇਸਤ੍ਤਾਤਿ ਆਹ – **"ਅਞ੍ਞਾਦਿਸਮੇਵ ਹਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸ੍ਸ ਪਧਾਨੰ, ਅਞ੍ਞਾਦਿਸੰ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸਾ**"ਤਿਆਦਿ। ਅਯਞ੍ਚ ਵਿਸੇਸੋ ਨ ਕੇਵਲੰ ਅਨਰਿਯਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲਤੋ ਏਵ, ਅਥ ਖੋ ਅਰਿਯੇਸੁਪਿ ਸੇਕ੍ਖਾਦਿਵਿਸੇਸਤੋਪਿ ਲਬ੍ਭਤਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰਵਿਸੇਸਤੋ ਅਭਿਨੀਹਾਰਤੋ ਚ ਇਜ੍ਝਨਤੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਅਞ੍ਞਾਦਿਸੰ ਸਕਦਾਗਾਮਿਨੋ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਨ ਪਾਪੁਣਾਤੀ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਸਬ੍ਬਥਾਵ ਪਧਾਨੰ ਪਦਹਨ੍ਤੋ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗੰ ਅਧਿਗਚ੍ਛਤਿ, ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ ਚ ਸਕਦਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗਨ੍ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਿਮੰ ਉਪਰਿਮਤੋ ਓਲ਼ਾਰਿਕੰ, ਉਪਰਿਮਞ੍ਚ ਇਤਰਤੋ ਸੁਖੁਮੰ ਤੇਨ ਪਹਾਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਸ੍ਸ ਪਜਹਨਤੋ, ਇਤਿ ਅਧਿਗਨ੍ਤਬ੍ਬਵਿਸੇਸੇਨ ਚ ਅਧਿਗਮਪਟਿਪਦਾਯ ਸਣ੍ਹਸੁਖੁਮਤਾ ਤਿਕ੍ਖਵਿਸਦਤਾ ਚ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਆਹ – **"ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸ੍ਸ ਪਧਾਨੰ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪਧਾਨੰ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤੀ**"ਤਿਆਦਿ।

ਅਕੂਟਕਰਣਨ੍ਤਿ ਅਵਞ੍ਚਨਕਿਰਿਯੰ। **ਅਨਵਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਤਿਯਾਨੰ। **ਅਵਿਞ੍ਛਨੰ ਨ** ਆਕਡ੍ਢਨੰ, ਨਿਯੁਤ੍ਤੰ ਵਿਨਿਵੇਠੇਤ੍ਵਾ ਸਮਨ੍ਤਾ ਵਿਪਰਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਸਮਧਾਰਾਯ ਛਡ੍ਡਨੰ ਵਾ। ਤਸ੍ਸ ਕਾਰਣੰ **ਤੰਕਾਰਣੰ, ਤੰ ਕਾਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਤੰ ਕਿਰਿਯੰ ਤੰ ਅਧਿਕਾਰੰ। **ਦਨ੍ਤੇਹਿ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਭੂਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਦਨ੍ਤੇਹਿ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨੰ, ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਵਤ੍ਥੁੰ ਵਾ। **ਚਤ੍ਤਾਰੋਪਿ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਾ ਨਾਮ** ਉਪਰਿਮਉਪਰਿਮਸਦ੍ਧਾਯ ਅਭਾਵਤੋ। ਯੇਨ ਹਿ ਯੰ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤੰ, ਤਸ੍ਸ ਤੰ ਨਤ੍ਥਿ। **ਅਰਿਯਸਾਵਕਸ੍ਸ…ਪੇ॰… ਨਤ੍ਥਿ** ਪਠਮਮਗ੍ਗੇਨੇਵ ਮਾਯਾਸਾਠੇਯ੍ਯਾਨੰ ਪਹਾਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। **ਤੇਨੇ**ਵਾਤਿ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਵਿਰੁਦ੍ਧਪਕ੍ਖਾਨੰ ਸਦ੍ਧਾਦੀਨੰ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ। ਯਦਿ ਏਵੰ ਕਥੰ ਮਿਸ੍ਸਕਕਥਾਤਿ ਆਹ **"ਅਸ੍ਸਖਲ਼ੁਙ੍ਕਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇ ਪਨਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਚਤ੍ਤਾਰੋਵ ਹੋਨ੍ਤਿ** ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਦਿਵਸੇਨ।

ਓਪਮ੍ਮਸੰਸਨ੍ਦਨੇ **ਅਦਨ੍ਤਹਤ੍ਥਿਆਦਯੋ** ਵਿਯਾਤਿਆਦਿਨਾ ਕਣ੍ਹਪਕ੍ਖੇ, **ਯਥਾ ਪਨ ਦਨ੍ਤਹਤ੍ਥਿਆਦਯੋ**ਤਿਆਦਿਨਾ ਸੁਕ੍ਕਪਕ੍ਖੇ ਚ ਸਾਧਾਰਣਤੋ ਏਕਜ੍ਝੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਅਸਾਧਾਰਣਤੋ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਇਦੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤੀ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

੩੮੦. ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਾ ਨਿਬ੍ਬਿਸਿਟ੍ਠਵੀਰਿਯਾ। ਤੇਨਾਹ – **"ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨਾਨਾਕਰਣੰ ਵਦਾਮਿ, ਯਦਿਦੰ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿ**"ਨ੍ਤਿ। ਨ ਹਿ ਸੁਕ੍ਖਵਿਪਸ੍ਸਕਤੇਵਿਜ੍ਜਛਲਭਿਞ੍ਞਾਨੰ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਨਾਨਾਕਰਣੰ ਅਤ੍ਥਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ **"ਯੰ ਏਕਸ੍ਸਾ**"ਤਿਆਦਿ। ਕਿੰ ਤ੍ਵੰ ਨ ਜਾਨਾਸੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਵਸੇਨ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। **ਨਾਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਇਦੰ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਇਦੰ ਪੁਚ੍ਛਾਮੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ। **ਅਪ੍ਪਹੀਨਚੇਤਸਿਕਦੁਕ੍ਖਾ** ਅਨਧਿਗਤਅਨਾਗਾਮਿਤਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਉਪਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਆਗਨ੍ਤਾਰੋ**"ਤਿ। **ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਦੁਕ੍ਖਾ**ਤਿ ਸਮੁਗ੍ਘਾਟਿਤਚੇਤਸਿਕਦੁਕ੍ਖਾ।

੩੮੧. ਤਮ੍ਹਾ ਠਾਨਾਤਿ ਤਤੋ ਯਥਾਧਿਗਤਇਸ੍ਸਰਿਯਟ੍ਠਾਨਤੋ। ਪੁਨ **ਤਮ੍ਹਾ ਠਾਨਾ**ਤਿ ਤਤੋ ਦੁਗ੍ਗਤਾ। **ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਕਾਮਗੁਣ**ਨ੍ਤਿ ਓਲ਼ਾਰਕਾਮਗੁਣਸਮਨ੍ਨਾਗਤੰ।

ਤਤ੍ਥਾਤਿ ਕਾਮਦੇਵਲੋਕੇ। **ਠਾਨਭਾਵਤੋ**ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤੁਵ੍ਵੇ ਅਧਿਗਤਂ, ਤਾਵਦੇਵ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਤੋ। **ਉਪਰਿਦੇ**ਵੇ **ਚਾ**ਤਿ ਉਪਰੂਪਰਿ ਭੂਮਿਵਾਸੇ ਦੇਵੇ ਚ, ਚਕ੍ਖੁਵਿਵ੍ਵਾਣਦਸ੍ਸਨੇਨਪਿ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਨਪ੍ਪਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੩੮੨. ਵੁ**ਤ੍ਤਨਯੇਨੇ**ਵਾਤਿ ਦੇਵਪੁਚ੍ਛਾਯ ਵੁਤ੍ਤੇਨੇਵ ਨਯੇਨ। **ਸਾ ਕਿਰ ਕਥਾ**ਤਿ ‘‘ਨਤ੍ਥਿ ਸੋ ਸਮਣੋ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਵਾ, ਯੋ ਸਕਿਦੇਵ ਸਬ੍ਬਂ ਞੇਯ੍ਯਂ’’ਨ੍ਤਿ ਕਥਾ। **ਤੇ**ਤਿ ਵਿਟਟੂਭਸਵ੍ਜਯਾ। **ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇ**ਵ **ਠਾਨੇ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਮਿਗਦਾਯੇਯੇਵ। ਸੇਸਂ ਸੁਵਿਵ੍ਵੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਕਣ੍ਣਕਤ੍ਥਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ ਚ ਰਾਜਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ।

੫. ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਵਗ੍ਗੋ

੧. ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੮੩. ‘‘ਮਹਾਸਤ੍ਤੋ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕੋ ਮਹਾਨੁਭਾਵੋ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮਹਾਵ॰ ੩੮) ਉਲ਼ਾਰਤਾ ਵਿਸਯੋ, ‘‘ਮਹਾਜਨਕਾਯੋ ਸਨ੍ਨਿਪਤੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਸਮ੍ਬਹੁਲਭਾਵਵਿਸਯੋ, ਇਧ ਪਨ ਤਦੁਭਯਮ੍ਪਿਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ‘‘ਮਹਤਾਤਿ ਗੁਣਮਹਤ੍ਤੇਨਪਿ ਮਹਤਾ’’ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾਦੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿਸਲ੍ਲੇਖਪਵਿਵੇਕਅਸਂਸਗ੍ਗਵੀਰਿਯਾਰਮ੍ਭਾਦੀਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ। **ਦਿਟ੍ਠਿਸੀਲਸਾਮਞ੍ਞਸਙ੍ਘਾਤਸਙ੍ਖਾਤੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਨਿਯਤੋ ਸਮ੍ਬੋਧਿਪਰਾਯਣੋ’’ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੪੧; ੩.੯੯੮, ੧੦੦੪) – ‘‘ਅਟ੍ਠਾਨਮੇਤਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਨਵਕਾਸੋ, ਯਂ ਦਿਟ੍ਠਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਪਾਣਂ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਯ੍ਯਾਤਿ ਨੇਤਂ ਠਾਨਂ ਵਿਜ੍ਜਤੀ’’ਤਿਆਦਿਵਚਨਤੋ ਦਿਟ੍ਠਿਸੀਲਾਨਂ ਨਿਯਤਸਭਾਵਤ੍ਤਾ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾਪਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਦਿਟ੍ਠਿਸੀਲਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਸਂਹਤਾ, ਪਗੇਵ ਸਕਦਾਗਾਮਿਆਦਯੋ। ‘‘ਤਥਾਰੂਪਾਯ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਦਿਟ੍ਠਿਸਾਮਞ੍ਞਗਤੋ ਵਿਹਰਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੨੪, ੩੫੬; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੯੨; ੩.੫੪; ਅ॰ ਨਿ॰ ੬.੧੧; ਪਰਿ॰ ੨੭੪) ਤਥਾਰੂਪੇਹਿ ਸੀਲੇਹਿ ਸੀਲਸਾਮਞ੍ਞਗਤੋ ਵਿਹਰਤੀ’’ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੨੪; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੯੨; ੩.੫੪; ਅ॰ ਨਿ॰ ੬.੧੨; ਪਰਿ॰ ੨੭੪) ਵਚਨਤੋ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨਮ੍ਪਿ ਦਿਟ੍ਠਿਸੀਲਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਸਂਹਤਭਾਵੋ ਲਬ੍ਭਤਿਯੇਵ।

ਓਟ੍ਠਪਹਤਕਰਣਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥਵਿਭਾਗਵਸੇਨ। **ਸਨਿਘਣ੍ਡੁਕੇਟੁਭਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਨਿਘਣ੍ਡੂ**ਤਿ ਵਚਨੀਯਵਾਚਕਭਾਵੇਨ ਅਤ੍ਥਂ ਸਦ੍ਦਞ੍ਚ ਖਣ੍ਡਤਿ ਵਿਭਜ੍ਜ ਦਸ੍ਸੇਤੀਤਿ **ਨਿਖਣ੍ਡੁ**। ਸੋ ਏਵ ਇਧ ਖ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਘ-ਕਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ “**ਨਿਘਣ੍ਡੂ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਕਿਟਤਿ ਗਮੇਤਿ ਕਿਰਿਯਾਦਿਵਿਭਾਗਂ, ਤਂ ਵਾ ਅਨਵਸੇਸਪਰਿਯਾਦਾਨਤੋ ਗਮੇਨ੍ਤੋ ਪੂਰੇਤੀਤਿ **ਕੇਟੁਭਂ।** ਵੇ**ਵਚਨਪ੍ਪਕਾਸਕ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਯਾਯਸਦ੍ਦਦੀਪਕਂ, ਏਕੇਕਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਅਨੇਕਪਰਿਯਾਯਵਚਨਵਿਭਾਵਕਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਞ੍ਚੇਤਂ ਅਨੇਕੇਸਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਾਨਂ ਏਕਸਦ੍ਦਵਚਨੀਯਤਾਵਿਭਾਵਨਵਸੇਨਪਿ ਤਸ੍ਸ ਗਨ੍ਥਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਵਚੀਭੇਦਾਦਿਲਕ੍ਖਣਾ ਕਿਰਿਯਾ ਕਪ੍ਪੀਯਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਕਿਰਿਯਾਕਪ੍ਪੋ, ਸੋ ਪਨ ਵਣ੍ਣਪਦਸਮ੍ਬਨ੍ਧਪਦਤ੍ਥਵਿਭਾਗਤੋ ਬਹੁਵਿਕਪ੍ਪੋਤਿ ਆਹ “**ਕਿਰਿਯਾਕਪ੍ਪਵਿਕਪ੍ਪੋ**”ਤਿ। ਇਦਞ੍ਚ ਮੂਲਕਿਰਿਯਾਕਪ੍ਪਗਨ੍ਥਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸੋ ਹਿ ਸਤਸਹਸ੍ਸਪਰਿਮਾਣੋ ਨਲ਼ਚਰਿਯਾਦਿਪਕਰਣਂ। ਠਾਨਕਰਣਾਦਿਵਿਭਾਗਤੋ ਨਿਬ੍ਬਚਨਵਿਭਾਗਤੋ ਚ ਅਕ੍ਖਰਾ ਪਭੇਦੀਯਨ੍ਤਿ ਏਤੇਹੀਤਿ **ਅਕ੍ਖਰਪ੍ਪਭੇਦਾ**, ਸਿਕ੍ਖਾਨਿਰੁਤ੍ਤਿਯੋ। **ਏਤੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਾਨਂ। ਤੇ ਏਵ ਵੇਦੇ ਪਦਸੋ ਕਾਯਤੀਤਿ **ਪਦਕੋ**। ਤਂ ਤਂ ਸਦ੍ਦਂ ਤਦਤ੍ਥਞ੍ਚ ਬ੍ਯਾਕਰੋਤਿ ਬ੍ਯਾਚਿਕ੍ਖਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਬ੍ਯਾਕਰਣਂ**, ਸਦ੍ਦਸਤ੍ਥਂ। ਆਯਤਿਂ ਹਿਤਂ ਤੇਨ ਲੋਕੋ ਨ ਯਤਤਿ ਨ ਈਹਤੀਤਿ **ਲੋਕਾਯਤਂ**। ਤਞ੍ਹਿ ਗਨ੍ਥਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਸਤ੍ਤਾ ਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਾਯ ਚਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਿ। ਵਯਤੀਤਿ ਵਯੋ, ਨ ਵਯੋ ਅਵਯੋ, ਨ ਅਵਯੋ **ਅਨਵਯੋ**, ਆਦਿਮਜ੍ਝਪਰਿਯੋਸਾਨੇਸੁ ਕਤ੍ਥਚਿ ਅਪਰਿਕਿਲਨ੍ਤੋ ਅਵਿਤ੍ਥਾਯਨ੍ਤੋ ਤੇ ਗਨ੍ਥੇ ਸਨ੍ਧਾਰੇਤਿ ਪੂਰੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਦ੍ਵੇ ਪਟਿਸੇਧਾ ਪਕਤਿਂ ਗਮੇਨ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਅਵਯੋ ਨ ਹੋਤੀ**”ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਅਵਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਅਵਯੋ…ਪੇ॰… ਨ ਸਕ੍ਕੋਤੀ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੩੮੪. **ਗਰੂ**ਤਿ ਭਾਰਿਯਂ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਤਤੋ ਮੋਚੇਤ੍ਵਾ ਗਮਨਂ ਦੁਕ੍ਕਰਂ ਹੋਤਿ। **ਅਨਤ੍ਥੋਪਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ** ਨਿਨ੍ਦਾਬ੍ਯਾਰੋਸਉਪਾਰਮ੍ਭਾਦਿ। **ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਭਿਸਦ੍ਦਯੋਗੇਨ **ਇਤ੍ਥਮ੍ਭੂਤਾਖ੍ਯਾਨਤ੍ਥੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ**।

ਲਕ੍ਖਣਾਨੀਤਿ ਲਕ੍ਖਣਦੀਪਨਾਨਿ ਮਨ੍ਤਪਦਾਨਿ। **ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਨ ਕੇਵਲਂ ਲਕ੍ਖਣਮਨ੍ਤਾਨਿਯੇਵ, ਅਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਞਾਣਬਲਾਭਾਵੇਨ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਵਦਨ੍ਤਿ ‘‘ਏਕਸਤਂ ਅਦ੍ਧਰਿਯਂ ਦਿਪਞ੍ਞਾਸਮਤ੍ਤਤੋ ਸਾਮਾ’’ਤਿਆਦਿ। ਪਣਿਧਿਮਹਤੋ ਸਮਾਦਾਨਮਹਤੋਤਿਆਦਿਨਾ ਪਚ੍ਚੇਕਂ **ਮਹ**-ਸਦ੍ਦੋ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ। ਪਣਿਧਿਮਹਨ੍ਤਤਾਦਿ ਚਸ੍ਸ **ਬੁਦ੍ਧਵਂਸਚਰਿਯਾਪਿਟਕਵਣ੍ਣਨਾ**ਦਿਵਸੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਨਿਟ੍ਠਾ**ਤਿ ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਯੋ। **ਜਾਤਿਸਾਮਞ੍ਞਤੋ**ਤਿ ਲਕ੍ਖਣਜਾਤਿਯਾ ਲਕ੍ਖਣਭਾਵੇਨ ਸਮਾਨਭਾਵਤੋ। ਯਥਾ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਲਕ੍ਖਣਾਨਿ ਸੁਵਿਸੁਦ੍ਧਾਨਿ ਸੁਪਰਿਬ੍ਯਤ੍ਤਾਨਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾਨਿ ਚ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਏਵਂ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀਨਂ। ਤੇਨਾਹ “**ਨ ਤੇਹੇਵ ਬੁਦ੍ਧੋ ਹੋਤੀ**”ਤਿ।

ਅਭਿਰੂਪਤਾ ਦੀਘਾਯੁਕਤਾ, ਅਪ੍ਪਾਤਙ੍ਕਤਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਦੀਨਂ ਪਿਯਮਨਾਪਤਾਤਿ **ਚਤੂਹਿ ਅਚ੍ਛਰਿਯਧਮ੍ਮੇਹਿ**। ਦਾਨਂ ਪਿਯਵਚਨਂ ਅਤ੍ਥਚਰਿਯਾ ਸਮਾਨਤ੍ਤਤਾਤਿ ਇਮੇਹਿ **ਚਤੂਹਿ ਸਙ੍ਗਹਵਤ੍ਥੂਹਿ। ਰਞ੍ਜਨਤੋ**ਤਿ ਪੀਤਿਜਨਨਤੋ। ਚਕ੍ਕਂ ਚਕ੍ਕਰਤਨਂ ਵਤ੍ਤੇਤਿ ਪਵਤ੍ਤੇਤੀਤਿ **ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ,** ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਚਕ੍ਕੇਹਿ ਸਯਂ ਵਤ੍ਤੇਤਿ, ਤੇਹਿ ਚ ਪਰਂ ਸਤ੍ਤਨਿਕਾਯਂ ਵਤ੍ਤੇਤਿ ਪਵਤ੍ਤੇਤੀਤਿ **ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ,** ਪਰਹਿਤਾਵਹੇ ਇਰਿਯਾਪਥਚਕ੍ਕਾਨਂ ਵਤ੍ਤੋ ਵਤ੍ਤਨਂ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ, ਅਪ੍ਪਟਿਹਤਂ ਵਾ ਆਣਾਸਙ੍ਖਾਤਂ ਚਕ੍ਕਂ ਵਤ੍ਤੇਤੀਤਿ **ਚਕ੍ਕਵਤੀ,** ਅਪ੍ਪਟਿਹਤਂ ਵਾ ਆਣਾਸਙ੍ਖਾਤਂ ਚਕ੍ਕਂ ਵਤ੍ਤੇਤੀਤਿ **ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ,** ਖਤ੍ਤਿਯਮਣ੍ਡਲਾਦਿਸਞ੍ਞਿਤਂ ਚਕ੍ਕਂ ਸਮੂਹਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸੇ ਵਤ੍ਤੇਤੀਤਿ **ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ**। ਧਮ੍ਮਂ ਚਰਤੀਤਿ **ਧਮ੍ਮਿਕੋ**। ਧਮ੍ਮਤੋ ਅਨਪੇਤਤ੍ਤਾ ਧਮ੍ਮੇ ਰਞ੍ਜਨਟ੍ਠੇਨ ਰਾਜਾਤਿ **ਧਮ੍ਮਰਾਜਾ। ਕੋਪਾਦੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਕਾਮਲੋਭਮਾਨਮਦਾਦਿਕੇ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਵਿਜਿਤਾਵੀ**ਤਿ ਵਿਜਿਤਵਾ। ਕੇਨਚਿ ਅਕਮ੍ਪਿਯਟ੍ਠੇਨ **ਜਨਪਦਤ੍ਥਾਵਰਿਯਪ੍ਪਤ੍ਤੋ**। ਦਲ੍ਹਭਤ੍ਤਿਭਾਵਤੋ ਵਾ ਜਨਪਦੋ ਥਾਵਰਿਯਂ ਪਤ੍ਤੋ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਜਨਪਦਤ੍ਥਾਵਰਿਯਪ੍ਪਤ੍ਤੋ**। ਚਿਤ੍ਤੀਕਤਭਾਵਾਦਿਨਾਪਿ (ਖੁ॰ ਪਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੬.੩; ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੩੩; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੫.੨੨੩; ਸੁ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੨੨੬; ਮਹਾਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੫੦) ਚਕ੍ਕਸ੍ਸ ਰਤਨਟ੍ਠੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਏਸ ਨਯੋ ਸੇਸੇਸੁਪਿ। ਰਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤਤਾਯ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੀਕਤਾਦਿਭਾਵਸ੍ਸ ਰਤਿਜਨਨਟ੍ਠੇਨ ਏਕਸਙ੍ਗਹਤਾਯ ਵਿਸੁਂ ਅਗ੍ਗਹਣਂ।

ਇਮੇਹਿ ਪਨ ਰਤਨੇਹਿ ਰਾਜਾ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ ਯਂ ਯਮਤ੍ਥਂ ਪਚ੍ਚਨੁਭੋਤਿ, ਤਂ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਇਮੇਸੁ ਪਨਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਜਿਤਂ ਜਿਨਾਤਿ** ਮਹੇਸਕ੍ਖਤਾਸਂਵਤ੍ਤਨਿਯਕਮ੍ਮਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦਭਾਵਤੋ। **ਵਿਜਿਤੇ ਯਥਾਸੁਖਂ ਅਨੁਵਿਚਰਤਿ** ਹਤ੍ਥਿਰਤਨਂ ਅਸ੍ਸਰਤਨਞ੍ਚ ਅਭਿਰੁਹਿਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਆਨੁਭਾਵੇਨ ਅਨ੍ਤੋਪਾਤਰਾਸੇਯੇਵ ਸਕਲਂ ਪਥਵਿਂ ਅਨੁਸਂਯਾਯਿਤ੍ਵਾ ਰਾਜਧਾਨਿਯਂ ਪਚ੍ਚਾਗਮਨਤੋ। **ਪਰਿਣਾਯਕਰਤਨੇਨ ਵਿਜਿਤਮਨੁਰਕ੍ਖਤਿ** ਤੇਨ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਸਂਵਿਧਾਨਤੋ। **ਸੇਸੇਹੀ**ਤਿ ਮਣਿਰਤਨਇਤ੍ਥਿਰਤਨਗਹਪਤਿਰਤਨੇਹਿ। ਤਤ੍ਥ ਮਣਿਰਤਨੇਨ ਯੋਜਨਪ੍ਪਮਾਣੇ ਦੇਸੇ ਅਨ੍ਧਕਾਰਂ ਵਿਧਮਿਤ੍ਵਾ ਆਲੋਕਦਸ੍ਸਨਾਦਿਨਾ ਸੁਖਮਨੁਭਵਤਿ, ਇਤ੍ਥਿਰਤਨੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਾਨੁਸਰੂਪਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਾਦਿਵਸੇਨ, ਗਹਪਤਿਰਤਨੇਨ ਇਚ੍ਛਿਤਿਚ੍ਛਿਤਮਣਿਕਨਕਰਜਤਾਦਿਧਨਪ੍ਪਟਿਲਾਭਵਸੇਨ। **ਉਸ੍ਸਾਹਸਤ੍ਤਿਯੋਗੋ** ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਅਪ੍ਪਟਿਹਤਾਣਾਚਕ੍ਕਭਾਵਸਿਦ੍ਧਿਤੋ। ਹਤ੍ਥਿਅਸ੍ਸਰਤਨਾਦੀਨਂ ਮਹਾਨੁਭਾਵਤ੍ਤਾ ਕੋਸਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾਪਿ ਪਭਾਵਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਸਿਦ੍ਧਿਤੋ **"ਹਤ੍ਥਿ...ਪੇ॰... ਯੋਗੋ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕੋਸੋ ਹਿ ਨਾਮ ਸਤਿ ਉਸ੍ਸਾਹਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਂ (ਉਗ੍ਗਤੇਜਸ੍ਸ ਸੁਕੁਮਾਰਪਰਕ੍ਕਮਸ੍ਸ ਪਸਨ੍ਨਮੁਖਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮੁਖੇ ਪਾਪੁਣਾਤਿ)। **ਪਚ੍ਛਿਮੇਨਾ**ਤਿ ਪਰਿਣਾਯਕਰਤਨੇਨ। ਤਞ੍ਹਿ ਸਬ੍ਬਰਾਜਕਿਚ੍ਚੇਸੁ ਕੁਸਲਂ ਅਵਿਰਜ੍ਝਨਪਯੋਗਂ। ਤੇਨਾਹ **"ਮਨ੍ਤਸਤ੍ਤਿਯੋਗੋ"**ਤਿ। ਤਿਵਿਧਸਤ੍ਤਿਯੋਗਫਲਂ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਹੋਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਸੇਸੇਹੀ**ਤਿ ਸੇਸੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਰਤਨੇਹਿ। **ਅਦੋਸਕੁਸਲਮੂਲਜਨਿਤਕਮ੍ਮਾਨੁਭਾਵੇਨਾ**ਤਿ ਅਦੋਸਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਕੁਸਲਮੂਲੇਨ ਸਹਜਾਤਾਦਿਪਚ੍ਚਯਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਾਦਿਤਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਆਨੁਭਾਵੇਨ **ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ** ਸੋਮ੍ਮਤਰਰਤਨਜਾਤਿਕਤ੍ਤਾ। **ਮਜ੍ਝਿਮਾਨਿ** ਮਣਿਇਤ੍ਥਿਗਹਪਤਿਰਤਨਾਨਿ। **ਅਲੋਭ...ਪੇ॰... ਕਮ੍ਮਾਨੁਭਾਵੇਨ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ** ਉਲ੍ਲਾਰਧਨਸ੍ਸ ਉਲ੍ਲਾਰਧਨਪਟਿਲਾਭਕਾਰਣਸ੍ਸ ਚ ਪਰਿਚ੍ਚਾਗਸਮ੍ਪਦਾਹੇਤੁਕਤ੍ਤਾ। **ਪਚ੍ਛਿਮਨ੍ਤਿ** ਪਰਿਣਾਯਕਰਤਨਂ। ਤਞ੍ਹਿ **ਅਮੋਹ...ਪੇ॰... ਕਮ੍ਮਾਨੁਭਾਵੇਨ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿ** ਮਹਾਪਞ੍ਞੇਨੇਵ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਰਾਜਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਪਰਿਣੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ।

ਸਰਣਤੋ ਪਟਿਪਕ੍ਖਵਿਧਮਨਤੋ **ਸੂਰਾ**। ਤੇਨਾਹ **"ਅਭੀਰੁਕਜਾਤਿਕਾ"**ਤਿ। ਅਸੁਰੇ ਵਿਜਿਨਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਵੀਰੋ, ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦੋ, ਤਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗਂ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ ਸੇਨਙ੍ਗਭਾਵਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਵੀਰਙ੍ਗਰੂਪਾਤਿ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤਸਦਿਸਕਾਯਾ"**ਤਿ। **ਸਭਾਵੋ**ਤਿ ਸਭਾਵਭੂਤੋ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵੀਰਕਾਰਣਨ੍ਤਿ** ਵੀਰਭਾਵਕਾਰਣਂ। **ਵੀਰਿਯਮਯਸਰੀਰਾ ਵਿਯਾ**ਤਿ ਸਵਿਗ੍ਗਹਵੀਰਿਯਸਦਿਸਾ ਸਵਿਗ੍ਗਹਞ੍ਚੇ ਵੀਰਿਯਂ ਸਿਯਾ, ਤਂਸਦਿਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਨਨੁ ਰਞ੍ਞੋ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸ ਪਟਿਸੇਨਾ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਯਮਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤਾ ਪਮਦ੍ਦੇਯ੍ਯੁਂ, ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ''ਪਰਸੇਨਪਮਦ੍ਦਨਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਚੋਦਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ **"ਸਚੇ"**ਤਿਆਦਿ। ਤੇਨ ਪਰਸੇਨਾ ਹੋਤੁ ਵਾ ਮਾ ਵਾ, ਤੇ ਪਨ ਏਵਂ ਮਹਾਨੁਭਾਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਧਮ੍ਮੇਨਾ**ਤਿ ਕਤ੍ਤੂਪਚਿਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਞ੍ਞਧਮ੍ਮੇਨ। ਤੇਨ ਹਿ ਸਞ੍ਚੋਦਿਤਾ ਪਥਵਿਯਂ ਸਬ੍ਬਰਾਜਾਨੋ ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਸ੍ਵਾਗਤਂ ਤੇ ਮਹਾਰਾਜਾ''ਤਿਆਦਿਂ ਵਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਰਜ੍ਜਂ ਰਞ੍ਞੋ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸ ਨਿਯ੍ਯਾਦੇਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਸੋ ਇਮਂ...ਪੇ॰... ਅਜ੍ਝਾਵਸਤੀ"**ਤਿ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਨ ਤਸ੍ਸ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਚਿਰਤਰਂ ਵਿਪਚ੍ਚਿਤੁਂ ਪਚ੍ਚਯਭੂਤਂ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਵਤ੍ਤਸਮੁਦਾਗਤਂ ਪਯੋਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਸਙ੍ਖਾਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਪਾਣੋ ਨ ਹਨ੍ਤਬ੍ਬੋਤਿਆਦਿਨਾ ਪਞ੍ਚਸੀਲਧਮ੍ਮੇਨਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਵਞ੍ਹਿ ''ਅਦਣ੍ਡੇਨ ਅਸਤ੍ਥੇਨਾ''ਤਿ ਇਦਂ ਵਚਨਂ

ਸੁਟ੍ਠੁਤਰਂ ਸਮਤ੍ਥਿਤਂ ਹੋਤਿ, ਯਸ੍ਮਾ ਰਾਗਾਦਯੋ ਪਾਪਧਮ੍ਮਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾ ਸਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਂ ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਯੋਨਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਕੁਸਲਪਵਤ੍ਤਿਂ ਨਿਵਾਰੇਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇ ''ਛਦਨਾ, ਛਦਾ''ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਾ।

ਵਿਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ **ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ**। **ਪੂਜਾਰਹਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ** ''ਅਰਹਤੀਤਿ ਅਰਹ''ਨ੍ਤਿ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪੂਜਾਰਹਤਾਯ। **ਯਸ੍ਮਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ**, ਤਸ੍ਮਾ ਅਰਹਨ੍ਤਿ। **ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤਹੇਤੁਭੂਤਾ ਵਿਵਟ੍ਟਚ੍ਛਦਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ** ਸਵਾਸਨਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਨਪੁਬ੍ਬਕਤ੍ਤਾ ਬੁਦ੍ਧਭਾਵਸਿਦ੍ਧਿਯਾ। **ਅਰਹਂ ਵਟ੍ਟਾਭਾਵੇਨਾ**ਤਿ ਫਲੇਨ ਹੇਤੁਅਨੁਮਾਨਦਸ੍ਸਨਂ। **ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਛਦਨਾਭਾਵੇਨਾ**ਤਿ ਹੇਤੁਨਾ ਫਲਾਨੁਮਾਨਦਸ੍ਸਨਂ। **ਹੇਤੁਦ੍ਵਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ** ''ਵਿਵਟ੍ਟੋ ਵਿਚ੍ਛਦੋ ਚਾ''ਤਿ। **ਦੁਤਿਯਵੇਸਾਰਜ੍ਜੇਨਾ**ਤਿ ''ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਤੇ ਪਟਿਜਾਨਤੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੫੦) ਆਗਤੇਨ ਵੇਸਾਰਜ੍ਜੇਨ। **ਪੁਰਿਮਸਿਦ੍ਧੀ**ਤਿ ਪੁਰਿਮਸ੍ਸ ਪਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸਿਦ੍ਧਿ। **ਪਠਮੇਨਾ**ਤਿ ''ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਤੇ ਪਟਿਜਾਨਤੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੫੦) ਆਗਤੇਨ ਵੇਸਾਰਜ੍ਜੇਨ। **ਦੁਤਿਯਸਿਦ੍ਧੀ**ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤਸਿਦ੍ਧਿ। **ਤਤਿਯਚਤੁਤ੍ਥੇਹੀ**ਤਿ ''ਯੇ ਖੋ ਪਨ ਤੇ ਅਨ੍ਤਰਾਯਿਕਾ ਧਮ੍ਮਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੫੦), ''ਯਸ੍ਸ ਖੋ ਪਨ ਤੇ ਅਤ੍ਥਾਯਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੫੦) ਚ ਆਗਤੇਹਿ ਤਤਿਯਚਤੁਤ੍ਥੇਹਿ ਵੇਸਾਰਜ੍ਜੇਹਿ। **ਤਤਿਯਸਿਦ੍ਧੀ**ਤਿ ਵਿਵਟ੍ਟਚ੍ਛਦਨਤਾ ਸਿਦ੍ਧਿ। ਯਾਥਾਵਤੋ ਅਨ੍ਤਰਾਯਿਕਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਧਮ੍ਮਾਪਦੇਸੇਨ ਹਿ ਸਤ੍ਥੁ ਵਿਵਟ੍ਟਚ੍ਛਦਭਾਵੋ ਲੋਕੇ ਪਾਕਟੋ ਅਹੋਸਿ। **ਪੁਰਿਮਂ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਖੁ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਰਿਮਪਦਂ ਭਗਵਤੋ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਖੁਂ **ਸਾਧੇਤਿ** ਕਿਲੇਸਾਰੀਨਂ ਸਂਸਾਰਚਕ੍ਕਸ੍ਸ ਚ ਅਰਾਨਂ ਹਤਭਾਵਦੀਪਨਤੋ। **ਦੁਤਿਯਂ** ਪਦਂ **ਬੁਦ੍ਧਚਕ੍ਖੁਂ ਸਾਧੇਤਿ** ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸੇਵ ਤਂ ਸਮ੍ਭਵਤੋ। **ਤਤਿਯਂ** ਪਦਂ **ਸਮਨ੍ਤਚਕ੍ਖੁਂ ਸਾਧੇਤਿ** ਸਵਾਸਨਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਨਦੀਪਨਤੋ। ''ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ''ਤਿ ਹਿ ਵਤ੍ਵਾ ''ਵਿਵਟ੍ਟਚ੍ਛਦੋ''ਤਿ ਵਚਨਂ ਬੁਦ੍ਧਭਾਵਾਵਹਮੇਵ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਨਂ ਵਿਭਾਵੇਤੀਤਿ। **ਸੂਰਭਾਵ**ਨ੍ਤਿ ਲਕ੍ਖਣਵਿਭਾਵਨੇਨ ਵਿਸਦਞਾਣਤਂ।

੩੮੫. **ਗਵੇਸੀ**ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੨੮੭) ਞਾਣੇਨ ਪਰਿਯੇਸਨਂ ਅਕਾਸਿ। **ਸਮਾਨਯੀ**ਤਿ ਞਾਣੇਨ ਸਙ੍ਕਲੇਨ੍ਤੋ ਸਮਾਨਂ ਆਨਯਿ ਸਮਾਹਰਿ। **ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ** ਸਂਕੁਚਿਤੇ ਇਰਿਯਾਪਥੇ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਤੇਸਂ ਦੁਬ੍ਬਿਭਾਵਨਤੋ। **ਕਙ੍ਖਤੀ**ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਆਕਙ੍ਖਤੀਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋਤਿ ਆਹ – **''ਅਹੋ ਵਤ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯਨ੍ਤਿ ਪਤ੍ਥਨਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤੀ''**ਤਿ। **ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਕਿਲਮਤਿ। ''ਕਙ੍ਖਤੀ''ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬੇ ਆਸੀਸਨਤ੍ਥਤਂ ਵਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤਸ੍ਸ ਸਂਸਯਤ੍ਥਤ੍ਤਮੇਵ ਵਿਕਪ੍ਪਨ੍ਤਰਵਸੇਨ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **''ਕਙ੍ਖਾਯ ਵਾ ਦੁਬ੍ਬਲਾ ਵਿਮਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ''**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਤੀਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ** ਤਿਪ੍ਪਕਾਰੇਹਿ ਸਂਸਯਧਮ੍ਮੇਹਿ। **ਕਾਲੁਸ੍ਸਿਯਭਾਵੋ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਸਨ੍ਨਤਾਯ ਹੇਤੁਭੂਤੋ ਆਵਿਲਭਾਵੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਭਗਵਤੋ ਕੋਸੋਹਿਤਂ ਸਬ੍ਬਬੁਦ੍ਧਾਵੇਣਿਕਂ ਵਤ੍ਥਗੁਯ੍ਹਂ ਸੁਵਿਸੁਦ੍ਧਕਞ੍ਚਨਮਣ੍ਡਲਸਨ੍ਨਿਕਾਸਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਣ੍ਠਾਨਸਨ੍ਨਿਵੇਸਸੁਨ੍ਦਰਤਾਯ ਆਜਾਨੇਯ੍ਯਗਨ੍ਧਹਤ੍ਥਿਨੋ ਵਰਙ੍ਗਚਾਰੁਭਾਵਂ ਵਿਕਸਮਾਨਤਪਨਿਯਾਰਵਿਨ੍ਦਸਮੁਜ੍ਜਲਕੇਸਰਾਵਤ੍ਤਵਿਲਾਸਂ ਸਞ੍ਝਾਪਭਾਨੁਰਞ੍ਜਿਤਜਲਵਨਨ੍ਤਰਾਭਿਲਕ੍ਖਿਤ-ਸਮ੍ਪੁਣ੍ਣਚਨ੍ਦਮਣ੍ਡਲਸੋਭਞ੍ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਿਰਿਯਾ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯ ਵਿਰਾਜਤਿ, ਯਂ ਬਾਹਿਰਬ੍ਭਨ੍ਤਰਮਲੇਹਿ ਅਨੁਪਕ੍ਕਿਲਿਟ੍ਠਤਾਯ ਚਿਰਕਾਲਂ ਸੁਪਰਿਚਿਤਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਾਧਿਕਾਰਤਾਯ ਸੁਸਣ੍ਠਿਤਸਣ੍ਠਾਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਕੋਪੀਨਮ੍ਪਿ ਸਨ੍ਤਂ ਅਕੋਪੀਨਮੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **''ਭਗਵਤੋ ਹੀ''**ਤਿਆਦਿ। **ਪਹੂਤਭਾਵ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਥੁਲਭਾਵਂ। ਏਤ੍ਥੇਵ ਹਿ ਤਸ੍ਸ ਸਂਸਯੋ, ਤਨੁਮੁਦੁਸੁਕੁਮਾਰਤਾਦੀਸੁ ਪਨਸ੍ਸ ਗੁਣੇਸੁ ਤਸ੍ਸ ਵਿਚਾਰਣਾ ਏਵ ਨਾਹੋਸਿ।

ਹਿਰਿਕਰਣੋਕਾਸਨ੍ਤਿ ਹਿਰਿਯਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨਂ। **ਛਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਬਿਮ੍ਬਂ। ਕੀਦਿਸਨ੍ਤਿ ਆਹ **''ਇਦ੍ਧਿਯਾ''**ਤਿਆਦਿ। **ਛਾਯਾਰੂਪ**ਨ੍ਤਿ ਭਗਵਤੋ ਪਟਿਬਿਮ੍ਬਰੂਪਂ। ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਬੁਦ੍ਧਸਨ੍ਤਾਨਤੋ ਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤਂ ਰੂਪਕਮਤ੍ਤਂ ਭਗਵਤੋ ਸਰੀਰਵਣ੍ਣਸਣ੍ਠਾਨਾਵਯਵਂ ਇਦ੍ਧਿਮਯਂ ਬਿਮ੍ਬਕਮਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਪਨ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਭਗਵਾ ਯਥਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਬੁਦ੍ਧਰੂਪਂ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਥਾ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਫਰਿਤ੍ਵਾ।

ਕਣ੍ਣਸੋਤਾਨਂ ਉਪਚਿਤਤਨੁਤਮ੍ਬਲੋਮਤਾਯ ਧੋਤਰਜਤਪਨਾਲ਼ਿਕਾਸਦਿਸਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਮੁਖਪਰਿਯਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਕੇਸਨ੍ਤੇ।

ਕਿਰਿਯਾਕਰਣਨ੍ਤਿ ਕਿਰਿਯਾਯ ਕਾਯਿਕਸ੍ਸ ਵਾਚਸਿਕਸ੍ਸ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤੇਸੁ ਕਿਚ੍ਚੇਸੁ। ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਾਨਂ ਵਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **ਬੀਜਨਿ**ਗ੍ਗਹਣਂ ਕਤਂ। ਨ ਹਿ ਅਞ੍ਞਥਾ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਪਿ ਲੋਕਸ੍ਸ ਅਲਙ੍ਕਾਰਭੂਤਂ ਪਰਮੁਕ੍ਕਂਸਗਤਂ ਸਿਕ੍ਖਾਸਂਯਮਾਨਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ

ਮੁਖਚਨ੍ਦਮਣ੍ਡਲਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤਬ੍ਬਂ ਹੋਤਿ।

ਪਤ੍ਥਰਿਤਵਿਤਾਨਓਲਮ੍ਬਿਤਗਨ੍ਧਦਾਮਕੁਸੁਮਦਾਮਕੇ **ਗਨ੍ਧਮਣ੍ਡਲਮਾਲ਼ੇ। ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਏਤ੍ਤਕਂ ਵੇਲਂ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵੀਤਿਨਾਮੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਪਵਤ੍ਤੇਨ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇਨ ਕਾਲਂ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ। ਪਚ੍ਚਯਦਾਯਕੇਸੁ ਅਨੁਰੋਧਵਸੇਨ **ਪਰਿਸਂ ਉਸ੍ਸਾਦੇਨ੍ਤੋ** ਵਾ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ, ਅਦਾਯਕੇਸੁ ਵਿਰੋਧਵਸੇਨ **ਪਰਿਸਂ ਅਪਸਾਦੇਨ੍ਤੋ** ਵਾ।

ਯੋਗਕ੍ਖੇਮਂ ਅਨੁਰਾਯਾਭਾਵਂ। **ਸਭਾਵਗੁਣੇਨੇਵਾ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਗੁਣੇਨੇਵ। ਭੋਤੋ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਗੁਣਂ ਸਵਿਗ੍ਗਹਂ **ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਂ ਅਤਿਸਮ੍ਬਾਧਂ** ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਸਨ੍ਧਾਰੇਤੁਂ ਅਪ੍ਪਹੋਨ੍ਤੋ। **ਭਵਗ੍ਗਂ ਅਤਿਨੀਚਂ** ਉਪਰੂਪਰਿ ਸਨ੍ਧਾਰੇਤੁਂ ਅਪ੍ਪਹੋਨ੍ਤੋ।

੩੮੬. ਠਾਨਗਮਨਾਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੨.੩੫) ਭੂਮਿਯਂ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਮਂ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ ਪਾਦਾ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਪਾਦੋ**। ਤਂ ਪਨ ਭਗਵਤੋ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਪਾਦਤਂ ਬਜਤਿਰੇਕਮੁਖੇਨ ਵਿਭਾਵੇਤੁਂ **"ਯਥਾ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਅਗ੍ਗਤਲ**ਨ੍ਤਿ ਅਗ੍ਗਪਾਦਤਲਂ। **ਪਣ੍ਹੀ**ਤਿ ਪਣ੍ਹਿਤਲਂ। **ਪਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਦਤਲਸ੍ਸ ਦ੍ਵੀਸੁ ਪਸ੍ਸੇਸੁ ਏਕੇਕਂ, ਉਭਯਮੇਵ ਵਾ ਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਪਸ੍ਸਂ। **ਸੁਵਣ੍ਣਪਾਦੁਕਤਲਂ ਵਿਯ** ਉਜੁਕਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਯਮਾਨਂ। **ਏਕਪ੍ਪਹਾਰੇਨੇਵਾ**ਤਿ ਏਕਕ੍ਖਣੇਯੇਵ। **ਸਕਲਂ ਪਾਦਤਲਂ ਭੂਮਿਂ ਫੁਸਤਿ** ਨਿਕ੍ਖਿਪਨੇ। ਏਕਪ੍ਪਹਾਰੇਨੇਵ ਸਕਲਂ ਪਾਦਤਲਂ ਭੂਮਿਤੋ ਉਟ੍ਠਹਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਤਤ੍ਰਾਤਿ ਤਾਯ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਪਾਦਤਾਯ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਨਿਨ੍ਨਾਵ ਅਚ੍ਛਰਿਯਬ੍ਭੁਤਂ **ਇਦਂ** ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਂ ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦਫਲਂ। ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਸਤ੍ਥ ਤਿਦਿਵਗਮਨੇਨ ਸੁਪਾਕਟਂ ਕਾਤੁਂ **"ਤਥਾ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿਂ ਵਤ੍ਵਾ **"ਨ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿਨਾ ਤਂ ਸਮਤ੍ਥੇਤਿ। ਤੇਨ ਪਠਮਲਕ੍ਖਣਤੋਪਿ ਦੁਤਿਯਲਕ੍ਖਣਂ ਮਹਾਨੁਭਾਵਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਵਕ੍ਖਤਿ ''ਅਨੁਮਸੋ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਰਞ੍ਞੋ ਪਰਿਸਂ ਉਪਾਦਾਯ ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਚਕ੍ਕਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸੇਵ ਪਰਿਵਾਰੋ''ਤਿ। ਯੁਗਨ੍ਧਰਪਬ੍ਬਤਸ੍ਸ ਤਾਵਤਿਂਸਭਵਨਸ੍ਸ ਚ ਪਕਤਿਪਦਨਿਕ੍ਖੇਪਟ੍ਠਾਨੁਪਸਙ੍ਕਮਨੇ ਨੇਵ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ, ਨ ਦੇਵਤਾਨਂ ਆਨੁਭਾਵੋ, ਅਥ ਖੋ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਲਕ੍ਖਣਾਨੁਭਾਵੋਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਨਿਦਸ੍ਸਿਤਂ। **ਸੀਲਤੇਜੇਨ...ਪੇ॰... ਦਸਨ੍ਨਂ ਪਾਰਮੀਨਂ ਆਨੁਭਾਵੇਨਾ**ਤਿ ਇਦਮ੍ਪਿ ਲਕ੍ਖਣਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕਮ੍ਮਵਿਸੇਸਕਿਤ੍ਤਨਮੇਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਸਬ੍ਬਾਵਨ੍ਤੇਹੀ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਪਦੇਸਵਨ੍ਤੇਹਿ।

ਨਾਭਿਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਤਿ ਨਾਭਿਯਂ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਠਿਤਾ। **ਨਾਭਿਮੁਖਪਰਿਕ੍ਖੇਪਪਟ੍ਟੋ**ਤਿ ਪਕਤਿਚਕ੍ਕਸ੍ਸ ਅਕ੍ਖਬ੍ਭਾਹਤਪਰਿਹਰਣਤ੍ਥਂ ਨਾਭਿਮੁਖੇ ਠਪੇਤਬ੍ਬਪਰਿਕ੍ਖੇਪਪਟ੍ਟੋ। **ਨੇਮਿਮਣਿਕਾ**ਤਿ ਨੇਮਿਯਂ ਆਵਲ਼ਿਭਾਵੇਨ ਠਿਤਮਣਿਕਾਲੇਖਾ।

ਸਮ੍ਬਹੁਲਵਾਰੋਤਿ ਬਹੁਵਿਧਲੇਖਙ੍ਗਵਿਭਾਵਨਵਾਰੋ। **ਸਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਆਵੁਧਸਤ੍ਤਿ। **ਸਿਰਿਵਚ੍ਛੋ**ਤਿ ਸਿਰਿਮੁਖਂ। **ਨਨ੍ਦੀ**ਤਿ ਦਕ੍ਖਿਣਾਵਟ੍ਟਂ। **ਸੋਵਤ੍ਤਿਕੋ**ਤਿ ਸੋਵਤ੍ਤਿਅਙ੍ਕੋ। **ਵਟਂਸਕੋ**ਤਿ ਆਵੇਲ਼ਂ। **ਵਡ੍ਢਮਾਨਕ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਰਿਸਹਾਰਿ ਪੁਰਿਸਙ੍ਗਂ। **ਮੋਰਹਤ੍ਥਕੋ**ਤਿ ਮੋਰਪਿਞ੍ਛਕਲਾਪੋ, ਮੋਰਪਿਞ੍ਛ ਪਰਿਸਿਬ੍ਬਿਤੋ ਵਾ ਬੀਜਨਿਵਿਸੇਸੋ। **ਵਾਲਬੀਜਨੀ**ਤਿ ਚਾਮਰਿਵਾਲਂ। ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਥਾਦਿ **ਪੁਣ੍ਣਘਟਪੁਣ੍ਣਪਾਤਿਯੋ। "ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ੇ"**ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਪਧਾਨਾਵਯਵੇ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਹਿਮਵਾ ਸਿਨੇਰੁ...ਪੇ॰... ਸਹਸ੍ਸਾਨੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਆਯਤਪਣ੍ਹੀਤਿ ਇਦਂ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਪਣ੍ਹਿਤੋ ਦੀਘਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਪਨ ਅਤਿਦੀਘਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਪਣ੍ਹੀ"**ਤਿ। ਯਥਾ ਪਨ ਪਣ੍ਹਿਲਕ੍ਖਣਂ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਬਜਤਿਰੇਕਮੁਖੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਯਥਾ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਆਰਗ੍ਗੇਨਾ**ਤਿ ਮਣ੍ਡਲਾਯ ਸਿਖਾਯ। **ਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਸੁਵਟ੍ਟਂ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ। **ਰਤ੍ਤਕਮ੍ਬਲਗੇਣ੍ਡੁਕਸਦਿਸਾ**ਤਿ ਰਤ੍ਤਕਮ੍ਬਲਮਯਗੇਣ੍ਡੁਕਸਦਿਸਾ।

ਮਕ੍ਕਟਸ੍ਸੇਵਾਤਿ ਵਾਨਰਸ੍ਸ ਵਿਯ। ਦੀਘਭਾਵੇਨ ਸਮਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਨਿਯਜਾਸਤੇਲੇਨਾ**ਤਿ ਛਦਿਕਨਿਯਜਾਸਾਦਿਨਿਯਜਾਸਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸੇਨ ਤੇਲੇਨ।

ਤਲੁਨਾਤਿ ਸੁਕੁਮਾਰਾ।

ਚਮ੍ਮੇਨਾਤਿ ਅਙ੍ਗੁਲਨ੍ਤਰਵੇਠਿਤਚਮ੍ਮੇਨ। **ਪਟਿਬਦ੍ਧਅਙ੍ਗੁਲਨ੍ਤਰੋ**ਤਿ ਏਕਤੋ ਸਮ੍ਬਦ੍ਧਅਙ੍ਗੁਲਨ੍ਤਰੋ। **ਏਕਪ੍ਪਮਾਣਾ**ਤਿ ਦੀਘਤੋ ਸਮਾਨਪ੍ਪਮਾਣਾ। **ਯਵਲਕ੍ਖਣ**ਨ੍ਤਿ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਤੋ ਅਙ੍ਗੁਲਿਪਬ੍ਬੇਠਿਤਂ ਯਵਲਕ੍ਖਣਂ। **ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਂਤਂਪਬ੍ਬਾਨਂ ਸਮਾਨਦੇਸਤਾਯ ਅਙ੍ਗੁਲੀਨਂ ਪਸਾਰਿਤਕਾਲੇ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਵਿਜ੍ਝਿਤਾਨਿ ਵਿਯ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ।

ਸਙ੍ਖਾ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਗੋਪ੍ਫਕਾ, ਉਦ੍ਧਂ ਸਙ੍ਖਾ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਉਸ੍ਸਙ੍ਖਾ,** ਪਾਦਾ। **ਪਿਟ੍ਠਿਪਾਦੇ**ਤਿ ਪਿਟ੍ਠਿਪਾਦਸਮੀਪੇ। **ਸੁਖੇਨ ਪਾਦਾ ਪਰਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ** ਪਾਦਨਾਮਨਾਦੀਸੁ, ਤੇਨੇਵ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾਨਂ ਤੇਸਂ ਹੇਟ੍ਠਾ **ਪਾਦਤਲਾਨਿ** ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। **ਤੇਨਾ**ਤਿ ਗੋਪ੍ਫਕਾਨਂ ਪਿਟ੍ਠਿਪਾਦਤੋ ਉਦ੍ਧਂ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਤ੍ਤਾ। ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਮਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਤਾਨਿ ਉਦ੍ਧਂ ਆਰੋਹਿਤ੍ਵਾ ਪਤਿਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ, ਨਿਗੁਲ੍ਹਾਨਿ ਚ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਵਿਯ ਪਞ੍ਞਾਯਮਾਨਾਨਿ। ਸਤਿਪਿ ਦੇਸਨ੍ਤਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਂ ਨਿਚ੍ਚਲੋਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ **ਨਾਭਿ**ਗ੍ਗਹਣਂ।

ਯਸ੍ਮਾ ਏਣੀਮਿਗਸ੍ਸ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਏਕਸਦਿਸਮਂਸਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਉਦ੍ਧਂ ਥੂਲਾ ਜਙ੍ਘਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਏਣੀਮਿਗਸਦਿਸਜਙ੍ਘਾ**"ਤਿ। **ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਜਙ੍ਘੋ**ਤਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਮਂਸੂਪਚਯੇਨ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਜਙ੍ਘੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਨ ਏਕਤੋ**"ਤਿਆਦਿ।

ਏਤੇਨਾਤਿ ''ਅਨੋਨਮਨ੍ਤੋ''ਤਿਆਦਿਵਚਨੇਨ, ਜਾਣੁਫਾਸੁਭਾਵਦੀਪਨੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਵਸੇਸਜਨਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਲਕ੍ਖਣੇਨ ਰਹਿਤਾ ਜਨਾ। **ਖੁਜ੍ਜਾ ਵਾ ਹੋਨ੍ਤਿ** ਹੇਟ੍ਠਿਮਕਾਯਤੋ ਉਪਰਿਮਕਾਯਸ੍ਸ ਰਸ੍ਸਤਾਯ। **ਵਾਮਨਾ ਵਾ** ਉਪਰਿਮਕਾਯਤੋ ਹੇਟ੍ਠਿਮਕਾਯਸ੍ਸ ਰਸ੍ਸਤਾਯ। ਏਤੇਨ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਨਞ੍ਚ ਇਤਰੇ ਸਤ੍ਤਾ ਖੁਜ੍ਜਾ ਵਾਮਨਾ ਚਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਓਹਿਤਨ੍ਤਿ ਸਮੋਹਿਤਂ ਅਨ੍ਤੋਗਧਂ। ਤਥਾਭੂਤਂ ਪਨ ਤਂ ਤੇਨ ਛਨ੍ਨਂ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ "**ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨ**"ਨ੍ਤਿ।

ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣੋਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣੋਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਆਹ "**ਜਾਤਿਹਿਙ੍ਗੁਲਕੇਨਾ**"ਤਿਆਦਿ। ਸ੍ਵਾਯਮਤ੍ਥੋ ਆਵੁਤ੍ਤਿਞਾਯੇਨ ਚ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸਰੀਰਪਰਿਯਾਯੋ ਇਧ ਵਣ੍ਣਸਦ੍ਦੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਪਠਮਵਿਕਪ੍ਪਂ ਵਤ੍ਵਾ ਤਥਾਰੂਪਾਯ ਪਨ ਰੁਲ੍ਹਿਯਾ ਅਭਾਵਂ ਮਨਸਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵਣ੍ਣਧਾਤੁਪਰਿਯਾਯਮੇਵ ਵਣ੍ਣਸਦ੍ਦਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਦੁਤਿਯਵਿਕਪ੍ਪੋ ਵੁਤ੍ਤੋ।

ਰਜੋਤਿ ਸੁਖੁਮਰਜੋ। **ਜਲ੍ਲ**ਨ੍ਤਿ ਮਲੀਨਭਾਵਾਵਹੋ ਰੇਣੁਸਞ੍ਚਯੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਮਲਂ ਵਾ**"ਤਿ। ਯਦਿ ਵਿਵਟ੍ਟਤਿ, ਕਥਂ ਨ੍ਹਾਨਾਦੀਤਿ ਆਹ "**ਹਤ੍ਥਧੋਵਨਾ**"ਤਿਆਦਿ।

ਆਵਟ੍ਟਪਰਿਯੋਸਾਨੇਤਿ ਪਦਕ੍ਖਿਣਾਵਟ੍ਟਾਯ ਅਨ੍ਤੇ।

ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਸਰੀਰਂ ਪੁਰਤੋ ਵਾ ਪਚ੍ਛਤੋ ਵਾ ਅਨੋਨਮਿਤ੍ਵਾ ਉਜੁਕਮੇਵ ਉਗ੍ਗਤਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਵਿਯ ਉਜੁਗਤ੍ਤੋ**"ਤਿ। **ਪਸ੍ਸਵਙ੍ਕਾ**ਤਿ ਦਕ੍ਖਿਣਪਸ੍ਸੇਨ ਵਾ ਵਾਮਪਸ੍ਸੇਨ ਵਾ ਵਙ੍ਕਾ।

ਹਤ੍ਥਪਿਟ੍ਠਿਆਦਿਵਸੇਨ ਸਤ੍ਤ ਉਸ੍ਸਦਾ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਸਤ੍ਤੁਸ੍ਸਦੋ**।

ਸੀਹਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਦ੍ਧਂ ਸੀਹਪੁਬ੍ਬਦ੍ਧਂ, ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾਵਯਵਤਾਯ ਸੀਹਪੁਬ੍ਬਦ੍ਧਂ ਵਿਯ ਸਕਲੋ ਕਾਯੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਸੀਹਪੁਬ੍ਬਦ੍ਧਕਾਯੋ। ਸੀਹਸ੍ਸੇਵਾ**ਤਿ ਸੀਹਸ੍ਸ ਵਿਯ। **ਸਣ੍ਠਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਣ੍ਠਹਨ੍ਤਿ। **ਨਾਨਾਚਿਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਵਿਵਿਧਚਿਤ੍ਤੇਨ। **ਪੁਞ੍ਞਚਿਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਪਾਰਮਿਤਾਪੁਞ੍ਞਚਿਤ੍ਤਰੂਪੇਨ। **ਚਿਤ੍ਤਿਤੋ**ਤਿ ਸਞ੍ਜਾਤਚਿਤ੍ਤਭਾਵੋ।

ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਕੋਟ੍ਟਾਨਮਨ੍ਤਰਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਪਿਟ੍ਠਿਬਾਹਾਨਂ ਵੇਮਜ੍ਝਂ, ਪਿਟ੍ਠਿਮਜ੍ਝਸ੍ਸ ਉਪਰਿਭਾਗੋ। **ਚਿਤਂ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਿਨ੍ਨਭਾਵੇਨ ਚਿਤਂ, ਦ੍ਵੀਹਿ ਕੋਟ੍ਟੇਹਿ ਸਮਤਲਤਾਯ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ। **ਉਗ੍ਗਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਉਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ।

ਨਿਗ੍ਰੋਧਪਰਿਮਣ੍ਡਲੋ ਵਿਯ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲੋ **ਨਿਗ੍ਰੋਧਪਰਿਮਣ੍ਡਲੋ** ਏਕਸ੍ਸ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਲੋਪਂ ਕਤ੍ਵਾ। ਨ ਹਿ ਸਬ੍ਬੋ ਨਿਗ੍ਰੋਧੋ ਮਣ੍ਡਲੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਸਮਕ੍ਖਨ੍ਧਸਾਖੋ ਨਿਗ੍ਰੋਧੋ**"ਤਿ। ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਸਦ੍ਦਸਨ੍ਨਿਧਾਨੇਨ ਵਾ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲੋਵ ਨਿਗ੍ਰੋਧੋ ਗਯ੍ਹਤੀਤਿ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਲੋਪੇਨ ਵਿਨਾਪਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਆਹ "**ਨਿਗ੍ਰੋਧੋ ਵਿਯ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲੋ**"ਤਿ। **ਯਾਵਤਕ੍ਵਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਓ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਵ-ਕਾਰਾਦੇਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਸਮਵਟ੍ਟਿਤਕ੍ਖਨ੍ਧੋਤਿ ਸਮਂ ਸੁਵਟ੍ਟਿਤਕ੍ਖਨ੍ਧੋ। ਕੋਚ੍ਛਾ ਵਿਯ ਦੀਘਗਲਾ, ਬਕਾ ਵਿਯ ਵਙ੍ਕਗਲਾ, ਵਰਾਹਾ ਵਿਯ ਪੁਥੁਲਗਲਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਸੁਵਣ੍ਣਾਲਿਙ੍ਗਸਦਿਸੋ**ਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਮਯਖੁਦ੍ਦਕਮੁਦਿਙ੍ਗਸਦਿਸੋ।

ਰਸਗ੍ਗਸਗ੍ਗੀਤਿ ਮਧੁਰਾਦਿਭੇਦਂ ਰਸਂ ਗਸਨ੍ਤਿ ਅਜ੍ਝੋਹਰਨ੍ਤਿ ਪਵੇਸਨ੍ਤੀਤਿ ਰਸਗ੍ਗਸਾ, ਰਸਗ੍ਗਸਾਨਂ ਅਗ੍ਗਾ ਰਸਗ੍ਗਸਗ੍ਗਾ, ਤਾ ਏਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਰਸਗ੍ਗਸਗ੍ਗੀ। **ਤੇਨਾ**ਤਿ ਓਜਾਯ ਅਫਰਣੇਨ, ਹੀਨਧਾਤੁਕਤ੍ਤਾ **ਤੇ ਬਹ੍ਵਾਬਾਧਾ ਹੋਨ੍ਤਿ**।

''ਹਨੂ''ਤਿ ਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਯਦਨ੍ਤਾਧਾਰਸ੍ਸ ਸਮਞ੍ਞਾ, ਤਂ ਭਗਵਤੋ ਸੀਹਹਨੁਸਦਿਸਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ **ਸੀਹਹਨੁ**। ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਰੂਪਕਾਯਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਕਾਯਸ੍ਸ ਚ ਉਪਮਾ ਨਾਮ ਨਿਹੀਨੁਪਮਾਵ, ਨਤ੍ਥਿ ਸਮਾਨੁਪਮਾ, ਕੁਤੋ ਅਧਿਕੂਪਮਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਯਮ੍ਪਿ ਨਿਹੀਨੁਪਮਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਤਤ੍ਥਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਿਭਾਗਵਸੇਨ ਮਣ੍ਡਲਤਾਯ **ਦ੍ਵਾਦਸਿਯਂ ਪਕ੍ਖਸ੍ਸ ਚਨ੍ਦਸਦਿਸਾਨਿ**।

ਦਨ੍ਤਾਨਂ ਉਚ੍ਚਨੀਚਤਾ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਬਾਹਿਰਪਸ੍ਸਵਸੇਨਪਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਨ ਅਗ੍ਗਵਸੇਨੇਵ। ਤੇਨਾਹ "**ਅਯਪਟ੍ਟਛਿਨ੍ਨਸਙ੍ਖਪਟਲਂ ਵਿਯਾ**"ਤਿ। **ਅਯਪਟ੍ਟ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਕਕਚਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। **ਵਿਸਮਾ**ਤਿ ਵਿਸਮਸਣ੍ਠਾਨਾ।

ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਸਰਤਾਯ **ਛਿਨ੍ਨਸ੍ਸਰਾਪਿ**। ਅਨੇਕਾਕਾਰਤਾਯ **ਭਿਨ੍ਨਸ੍ਸਰਾਪਿ**। ਕਾਕਸ੍ਸ ਵਿਯ ਅਮਨੁਞ੍ਞਸਰਤਾਯ **ਕਾਕਸ੍ਸਰਾਪਿ। ਅਪਲਿਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਅਨੁਪਦ੍ਦੁਤਵਤ੍ਥੁਕਤ੍ਤਾ। **ਵਤ੍ਥੁ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਅਕ੍ਖਰੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਮਾਹ। **ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਾਨਿ ਪਰਤੋ ਆਗਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। **ਮਞ੍ਜੁਘੋਸੋ**ਤਿ ਮਧੁਰਸ੍ਸਰੋ।

ਕਰਵੀਕਸਦ੍ਦੋ ਯੇਸਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਸੋਤਪਥਂ ਉਪਗਚ੍ਛਤਿ, ਤੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਕਤਿਂ ਜਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸੇ ਵਤ੍ਤੇਤਿ, ਏਵਂ ਮਧੁਰੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਤਤ੍ਰਿਦ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਤਂ ਪੀਤਿ**ਨ੍ਤਿ **ਤਂ** ਬੁਦ੍ਧਗਤਂ ਪੀਤਿਂ। ਤੇਨੇਵ ਨੀਹਾਰੇਨ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਂ ਅਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤਕਿਲੇਸਾ ਥੇਰਾਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਲਦ੍ਧਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਸਪ੍ਪਾਯਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਰਿਪਕ੍ਕਞਾਣਤਾਯ "**ਸਤ੍ਤਹਿ...ਪੇ॰... ਪਤਿਟ੍ਠਾਸੀ**"ਤਿ। ਸਤ੍ਤਸਤਮਤ੍ਤੇਨ ਓਰੋਧਜਨੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਦਸਾਵ ਥੇਰਾਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਉਪਗਤਤ੍ਤਾ "**ਸਤ੍ਤਹਿ ਜਙ੍ਘਾਸਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿ**"ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਅਭਿਨੀਲਨੇਤ੍ਤੋਤਿ ਅਧਿਕਨੀਲਨੇਤ੍ਤੋ। ਅਧਿਕਨੀਲਤਾ ਚ ਸਾਤਿਸਯਂ ਨੀਲਭਾਵੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਨ ਨੇਤ੍ਤੇ ਨੀਲਵਣ੍ਣਸ੍ਸੇਵ ਅਧਿਕਭਾਵਤੋਤਿ ਆਹ "**ਨ ਸਕਲਨੀਲਨੇਤ੍ਤੋਵਾ**"ਤਿਆਦਿ। ਪੀਤਲੋਹਿਤਵਣ੍ਣਾ ਸੇਤਮਣ੍ਡਲਗਤਰਾਜਿਵਸੇਨ, ਨੀਲਸੇਤਕਾਲ਼ਵਣ੍ਣਾ ਪਨ ਤਂਤਂਮਣ੍ਡਲਵਸੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਚਕ੍ਖੁਭਣ੍ਡਨ੍ਤਿ ਅਕ੍ਖਿਦਲਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ, ਅਕ੍ਖਿਦਲਪਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞੇ। ਅਕ੍ਖਿਦਲੇਹਿ ਪਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਕ੍ਖਿਬਿਮ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਵਿਨਿਗ੍ਗਤਗਮ੍ਭੀਰਜੋਤਨਾਪਿ ਯੁਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ।

ਉਣ੍ਣਾਸਦ੍ਦੋ ਲੋਕੇ ਅਵਿਸੇਸਤੋ ਲੋਮਪਰਿਯਾਯੋ, ਇਧ ਪਨ ਲੋਮਵਿਸੇਸਵਾਚਕੋਤਿ ਆਹ "**ਉਣ੍ਣਲੋਮ**"ਨ੍ਤਿ। **ਨਲਾਟਮਜ੍ਝਜਾਤਾ**ਤਿ ਨਲਾਟਮਜ੍ਝਗਤਾ। **ਓਦਾਤਤਾਯ ਉਪਮਾ,** ਨ ਮੁਦੁਤਾਯ। **ਰਜਤਪੁਬ੍ਬੁਲ਼ਕਾ**ਤਿ ਰਜਤਮਯਤਾਰਕਾ।

ਦ੍ਵੇ ਅਤ੍ਥਵਸੇ ਪਟਿਚ੍ਚ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਬੁਦ੍ਧਾ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਨੋ ਚ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਨਲਾਟਤਾਯ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਸੀਸਬਿਮ੍ਬਤਾਯ ਚ "**ਉਣ੍ਹੀਸਸੀਸਾ**"ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇ ਦ੍ਵੇ ਅਤ੍ਥਵਸੇ ਪਟਿਚ੍ਚ ''ਉਣ੍ਹੀਸਸੀਸੋ''ਤਿ ਇਦੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਇਦਾਨਿ ਤੰ ਅਤ੍ਥਦ੍ਵਯੰ ਭਗਵਤਿ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਤਥਾਗਤਸ੍ਸਹੀ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਸਣ੍ਹਤਮਤਾਯ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣਤਾਯ ਚ **ਰਞ੍ਞੋ ਬਦ੍ਧਉਣ੍ਹੀਸਪਟ੍ਟੋ ਵਿਯ ਵਿਰੋਚਤਿ।** **ਕਪ੍ਪਸੀਸਾ**ਤਿ ਦ੍ਵਿਧਾਭੂਤਸੀਸਾ। **ਫਲਸੀਸਾ**ਤਿ ਫਲਸਦਿਸਸੀਸਾ। **ਅਟ੍ਠਿਸੀਸਾ**ਤਿ ਮੰਸਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ ਤਚੋਪਰਿਯੋਨਦ੍ਧਅਟ੍ਠਿਮਤ੍ਤਸੀਸਾ। **ਤੁਮ੍ਬਸੀਸਾ**ਤਿ ਲਾਬੁਸਦਿਸਸੀਸਾ। **ਪਬ੍ਭਾਰਸੀਸਾ**ਤਿ ਪਿਟ੍ਠਿਭਾਗੇਨ ਓਲਮ੍ਬਮਾਨਸੀਸਾ। **ਪੁਰਿਮਨਯੇਨਾ**ਤਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਨਲਾਟਤਾਪਕ੍ਖੇਨ। **ਉਣ੍ਹੀਸਵੇਠਿਤਸੀਸੋ ਵਿਯਾ**ਤਿ ਉਣ੍ਹੀਸਪਟ੍ਟੇਨ ਵੇਠਿਤਸੀਸਪਦੇਸੋ ਵਿਯ। **ਉਣ੍ਹੀਸੰ ਵਿਯਾ**ਤਿ ਛੇਕੇਨ ਸਿਪ੍ਪਿਨਾ ਵਿਰਚਿਤਉਣ੍ਹੀਸਮਣ੍ਡਲੰ ਵਿਯ।

ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਯੇਨ ਯੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਯੰ ਯੰ ਲਕ੍ਖਣੰ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੰ, ਤੰ ਤੰ ਕਮ੍ਮੰ। **ਕਮ੍ਮਸਰਿਕ੍ਖਕ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਤੰਕਮ੍ਮਾਨੁਰੂਪਤਾ। **ਲਕ੍ਖਣ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਅਵਿਪਰੀਤਸਭਾਵੋ। **ਲਕ੍ਖਣਾਨਿਸੰਸ**ਨ੍ਤਿ ਤੰ ਲਕ੍ਖਣਪਟਿਲਾਭੇਨ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਗੁਣੋ। **ਇਮਾਨਿ ਕਮ੍ਮਾਦੀਨੀ**ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਅਨਨ੍ਤਰੰ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ ਕਮ੍ਮਕਮ੍ਮਸਰਿਕ੍ਖਕਾਦੀਨਿ **ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ** ਤੰ ਸਰੂਪਤੋ ਵਿਭਾਵੇਤ੍ਵਾ **ਕਥੇਤਬ੍ਬਾਨਿ** ਸੰਵਣ੍ਣਕੇਨ।

ਰਤਨਵਿਚਿਤ੍ਤਸੁਵਣ੍ਣਤੋਰਣੰ ਤਸ੍ਮਿੰ ਕਾਲੇ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੇ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ "**ਦੇਵਨਗਰੇ**"ਤਿ। ਸਬ੍ਬਸੋ ਸੁਪੁਪ੍ਫਿਤਸਾਲਰੁਕ੍ਖੋ ਅਸਾਧਾਰਣਸੋਭੋ ਮਨੁਸ੍ਸੂਪਚਾਰੇ ਨ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਆਹ "**ਸੇਲਨ੍ਤਰਮ੍ਹੀ**"ਤਿ। **ਕਿਰਿਯਾਚਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਯਿਕਵਾਚਸਿਕਕਿਰਿਯਾਪਵਤ੍ਤਿੰ।

੩੮੭. **ਸਤਤਪਾਟਿਹਾਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਤਤੰ ਚਰਿਮਭਵੇ ਸਬ੍ਬਕਾਲੰ ਲਕ੍ਖਣਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕਕਮ੍ਮਾਨੁਭਾਵਹੇਤੁਕੰ ਬੁਦ੍ਧਾਵੇਣਿਕੰ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯੰ। ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਅਤਿਦੂਰੇ ਪਾਦੰ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤੁਕਾਮਾਨਮ੍ਪਿ ਨਾਤਿਦੂਰੇ ਏਵ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨੰ ਹੋਤੀਤਿ "**ਨ ਅਤਿਦੂਰੇ ਠਪੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਉਦ੍ਧਰਤੀ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਪਕਤਿਸਞ੍ਚਰਣਵਸੇਨੇਤੰ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਾਦਿਸੇਨ ਪਾਦੇਨ ਅਨੇਕਯੋਜਨੇ ਠਪੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਉਦ੍ਧਰਣਮ੍ਪਿ ਹੋਤਿਯੇਵ। **ਅਤਿਦੂਰੰ ਹੀ**ਤਿਆਦਿ ਪਮਾਣਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਦੋਸਦਸ੍ਸਨੰ। **ਏਵੰ ਸਤੀ**ਤਿ ਏਵੰ ਦਕ੍ਖਿਣਪਾਦਵਾਮਪਾਦਾਨੰ ਯਥਾਧਿਪ੍ਪੇਤਪਤਿਟ੍ਠਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਸਤਿ। **ਪਦਵਿਚ੍ਛੇਦੋ**ਤਿ ਪਦਵਾਰਵਿਚ੍ਛੇਦੋ। ਯਾਦਿਸੰ ਪਸਾਰੇਨ੍ਤੋ ਵਾਮਪਾਦਸ੍ਸ ਉਦ੍ਧਰਣੰ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ, ਦਕ੍ਖਿਣਪਾਦਸ੍ਸ ਤਾਦਿਸਮੇਵ, ਇਤਿ ਨੇਸੰ ਉਦ੍ਧਰਣਪਤਿਟ੍ਠਾਨਾਨੰ ਸਮਾਨਤੋ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਭਾਵੇਨ ਅਨੂਨਾਨਧਿਕਤਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ "**ਦਕ੍ਖਿਣਪਾਦਕਿਚ੍ਚੰ ਵਾਮਪਾਦੇਨ ਨਿਯਮਿਤੰ, ਵਾਮਪਾਦਕਿਚ੍ਚੰ ਦਕ੍ਖਿਣਪਾਦੇਨ ਨਿਯਮਿਤ**"ਨ੍ਤਿ।

ਦਿਵਾਤਿ ਉਪਕਟ੍ਠਾਯ ਵੇਲਾਯ। **ਵਿਹਾਰਭਤ੍ਤਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਵਿਹਾਰੇ ਯਥਾਵੁਦ੍ਧੰ ਗਹੇਤਬ੍ਬਭਤ੍ਤਤ੍ਥਾਯ। **ਪਚ੍ਛਤੋ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਪਕਤਿਗਮਨੇਨ ਪਚ੍ਛਤੋ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ। **ਓਕਾਸੰ ਨ ਲਭਤੀ**ਤਿ ਪਦਨਿਕ੍ਖੇਪਟ੍ਠਾਨੰ ਨ ਲਭਤਿ। ਊਰੁਪਰਿਯਾਯੋ ਇਧ **ਸਤ੍ਥਿ**-ਸਦ੍ਦੋਤਿ ਆਹ "**ਨ ਊਰੁੰ ਉਨ੍ਨਾਮੇਤੀ**"ਤਿ। ਦਣ੍ਡਙ੍ਕੁਸੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਦੀਘਦਣ੍ਡੋ ਅਙ੍ਕੁਸੋ, ਤੇਨ ਰੁਕ੍ਖਸਾਖੰ ਛਿਨ੍ਦਤੋ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਯਥਾ ਪਚ੍ਛਾਭਾਗੇਨ ਪਾਦਾਨੰ ਓਸਕ੍ਕਨੰ ਹੋਤਿ, ਏਵੰ ਭਗਵਤੋ ਪਾਦਾ ਨ ਓਸਕ੍ਕਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ "**ਰੁਕ੍ਖਸਾਖਾਛੇਦਨ...ਪੇ॰... ਓਸਕ੍ਕਾਪੇਤੀ**"ਤਿ। **ਓਬਦ੍ਧਾਨਾਬਦ੍ਧਟ੍ਠਾਨੇਹਿ ਪਾਦੰ ਕੋਟ੍ਟੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯਾ**ਤਿ ਆਬਦ੍ਧਟ੍ਠਾਨੇਨ ਅਨਾਬਦ੍ਧਟ੍ਠਾਨੇਨ ਚ ਪਾਦਖਣ੍ਡੰ ਕੋਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਥਦ੍ਧੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਵਿਯ। **ਨ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਚਾਲੇਤੀ**ਤਿ ਅਪਰਾਪਰੰ ਨ ਚਾਲੇਤਿ। ਉਸ੍ਸਙ੍ਖਪਾਦਤਾਯ ਸੁਖੇਨੇਵ ਪਾਦਾਨੰ ਪਰਿਵਤ੍ਤਨਤੋ ਨਾਭਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਉਪਰਿਮਕਾਯੋ ਨ ਇਞ੍ਜਤੀਤਿ **ਹੇਟ੍ਠਿਮਕਾਯੋਵ ਇਞ੍ਜਤਿ**। ਤੇਨਾਹ "**ਉਪਰਿਮ...ਪੇ॰... ਨਿਚ੍ਚਲੋ ਹੋਤੀ**"ਤਿ। **ਨ ਜਾਨਾਤਿ** ਅਨਿਞ੍ਜਨਤੋ। **ਕਾਯਬਲੇਨਾ**ਤਿ ਗਮਨਪਯੋਗਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਕਾਯਗਤੇਨ ਵਿਸੇਸਬਲੇਨ। ਜਵਗਮਨਹੇਤੁਭੂਤੇਨ ਵਾ **ਕਾਯਬਲੇਨ**। ਤੇਨਾਹ "**ਬਾਹਾ ਖਿਪਨ੍ਤੋ**"ਤਿਆਦਿ। ਜਵੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਹਿ ਬਾਹਾ ਖਿਪਤਿ, ਸਰੀਰਤੋ ਸੇਦਾ ਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਨਾਗਾਪਲੋਕਿਤਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਨਾਗਸ੍ਸ ਅਪਲੋਕਨਮਿਵ ਸਕਲਕਾਯੇਨੇਵ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਅਪਲੋਕਨਵਸੇਨ।

ਅਨਾਵਰਣਞਾਣਸ੍ਸਾਤਿ ਅਨਾਵਰਣਞਾਣਬਲੇਨ ਦਸ੍ਸਨਸ੍ਸ। ਅਨਾਵਰਣਵਾਰੋ ਪਨ ਕਾਯੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਰੂਪਦਸ੍ਸਨਮ੍ਪਿ ਅਨਾਵਰਣਮੇਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਇਨ੍ਦਖੀਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾ**ਤਿ ਨਗਰਦ੍ਵਾਰੇ ਇਨ੍ਦਖੀਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ। **ਪਕਤਿਇਰਿਯਾਪਥੇਨੇਵਾ**ਤਿ

ਓਨਮਨਾਦਿੰ ਅਕਤ੍ਵਾ ਉਜੁਕਗਮਨਾਦਿਨਾ ਏਵ। ਯਦਿ ਏਵੰ ਕੋਟ੍ਠਕਦ੍ਵਾਰਗੇਹਪ੍ਪਵੇਸੇ ਕਥਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਦਲਿਦ੍ਦਮਨੁਸ੍ਸਾਨ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਨਿਪਜ੍ਜਨਟ੍ਠਂ ਕਾਯਂ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤੇਨ।

ਹਤ੍ਥੇਹਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾਤਿ ਉਭੋਹਿ ਹਤ੍ਥੇਹਿ ਉਭੋਸੁ ਕਟਿਪ੍ਪਦੇਸੇਸੁ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ। **ਪਤਤਿ** ਨਿਸੀਦਨਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਪਜ੍ਜਨਵਸੇਨ ਪਤਤਿ। **ਓਰਿਮਂ ਅਙ੍ਗਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਮਾਭੁਜਿਤ੍ਵਾ ਉਕ੍ਕੁਟਿਕਨਿਸਜ੍ਜਾਯ ਉਪਰਿਮਕਾਯਂ ਹੇਟ੍ਠਿਮਕਾਯੇ ਪਤਿਟ੍ਠਪੇਨ੍ਤੋਯੇਵ ਭਾਰੀਕਰਣਵਸੇਨ ਓਰਿਮਙ੍ਗਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ। **ਘਂਸਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਆਨਿਸਦਦੇਸੇਨ ਆਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ਘਂਸਨ੍ਤੋ। **ਪਾਰਿਮਙ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਥਿਭਾਗਸਮ੍ਮਦ੍ਦਂ ਆਨਿਸਦਪਦੇਸਂ। **ਤਥੇਵਾ**ਤਿ ਘਂਸਨ੍ਤੋ ਏਵ। **ਓਲਮ੍ਬਕਂ ਧਾਰੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯਾ**ਤਿ ਓਲਮ੍ਬਕਸੁਤ੍ਤਂ ਓਤਾਰੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ। ਤੇਨ ਉਜੁਕਮੇਵ ਨਿਸੀਦਨਮਾਹ। ਸਰੀਰਸ੍ਸ ਗਰੁਕਭਾਵਹੇਤੂਨਂ ਦੂਰਤੋ ਸਮੁਪਾਯਿਤਭਾਵੇਨ ਸਲ੍ਲਹੁਕਭਾਵਤੋ **ਤੂਲਪਿਚੁਂ ਠਪੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ**।

ਅਪ੍ਪੇਸਕ੍ਖਾਨਂ ਮਹਾਨੁਭਾਵਗੇਹਪ੍ਪਵੇਸੇ ਸਿਯਾ ਛਮ੍ਭਿਤਤ੍ਤਂ, ਚਿਤ੍ਤੁਕ੍ਖੋਭੋ, ਦਰਥਵਸੇਨ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਕਪ੍ਪਨਂ, ਭਯਵਸੇਨ ਤਣ੍ਹਾਵਸੇਨ ਪਰਿਤਸ੍ਸਨਂ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਭਗਵਤੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ''ਨ ਛਮ੍ਭਤੀ''ਤਿਆਦਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੮੭) ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਨ ਛਮ੍ਭਤੀ**"ਤਿਆਦਿ।

ਉਦਕਂ ਦੀਯਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਉਦਕਦਾਨਂ,** ਭਿਙ੍ਕਾਰਾਦਿ ਉਦਕਭਾਜਨਂ। **ਬਦ੍ਧਂ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਗਤਮਤ੍ਤਿਕਂ ਵਿਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸੇ ਅਵਤ੍ਤਨੁਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਕੁਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ। **ਵਿਛਡ੍ਡਯਮਾਨੋ** ਉਦਕਸ੍ਸ ਵਿਕ੍ਖਿਪਨਵਸੇਨ ਛਡ੍ਡਯਮਾਨੋ।

ਤਥਾ ਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਬਜਞ੍ਜਨਮਤ੍ਤਾਯ ਏਵ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ। ਭਤ੍ਤਂ ਵਾ ਅਮਨਾਪਨ੍ਤਿ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਯੋਜਨਾ। ਬਜਞ੍ਜਨੇਨ ਆਲੋਪਅਤਿਨਾਮਨਂ, ਆਲੋਪੇਨ ਬਜਞ੍ਜਨਅਤਿਨਾਮਨਨ੍ਤਿ ਇਮੇਸੁ ਪਨ ਦ੍ਵੀਸੁ ਪਠਮਮੇਵ ਅਸਾਰੁਪ੍ਪਤਾਯ ਅਨਿਟ੍ਠਂ ਵਜ੍ਜੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਵਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿਂ ਆਹਰਿਤਬ੍ਬਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਸੁਪਣੀਤਭਾਵੇਨ **ਰਸੋ ਪਾਕਟੋ ਹੋਤਿ** ਞਾਣੇਨ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ। **ਰਸਗੇਧੋ ਪਨ ਨਤ੍ਥਿ** ਸੇਤੁਘਾਤਤ੍ਤਾ।

ਅਸ੍ਸਾਤਿ ''ਨੇਵ ਦਵਾਯਾ''ਤਿਆਦਿਪਦਸ੍ਸ। ਵੁ**ਤ੍ਤਮੇਤ**ਨ੍ਤਿ "**ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਆਗਤੋ''ਤਿ ਸਬ੍ਬਾਸਵਸੁਤ੍ਤੇ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੩) ਸਂਵਣ੍ਣਯਨ੍ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਮੇਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਏਤ੍ਥ ਤਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਯੋ ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ ਵਿਸੇਸਵਾਦੋ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ। ਸੋ ਪਰਮਤ੍ਥਮਞ੍ਜੂਸਾਯ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾਯ** ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਗਹਣਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਹਤ੍ਥੇਨ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਗਹਣਪਦੇਸਂ। **ਵਿਨਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਤ੍ਤੇ ਸਬ੍ਬਂ ਆਮਿਸਗਤਂ ਸਦ੍ਧਿਂ ਭਤ੍ਤੇਨ ਵਿਨਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ। **ਪਮਾਣਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਕੇਲਾਯਨਵਸੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਪਮਾਣਂ ਆਰਕ੍ਖਂ ਠਪੇਤਿ। **ਚੀਵਰਭੋਗਨ੍ਤਰ**ਨ੍ਤਿ ਚੀਵਰਪਟਲਨ੍ਤਰਂ। **ਉਦਰੇਨ ਅਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਉਦਰੇਨੇਵ ਸਨ੍ਨਿਰੁਮ੍ਭਿਤ੍ਵਾ।

ਅਪ੍ਪਤ੍ਤਕਾਲਂ ਅਭਿਮੁਖਂ ਨਾਮੇਤਿ ਉਪਨਾਮੇਤੀਤਿ **ਅਤਿਨਾਮੇਤਿ,** ਪਤ੍ਤਕਾਲਂ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਨ੍ਤੋ ਨਾਮੇਤਿ ਅਪਨੇਤੀਤਿ **ਅਤਿਨਾਮੇਤਿ**। ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਏਕਜ੍ਝਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ''ਨ ਚ ਅਨੁਮੋਦਨਸ੍ਸ ਕਾਲਮਤਿਨਾਮੇਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਯੋ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਵੇਗਗਮਨੇਨ ਪਟਿਸਂਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਧਾਵਿਤ੍ਵਾ **ਗਚ੍ਛਤਿ। ਅਚ੍ਚੁਕ੍ਕਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਅਤਿਵਿਯ ਉਦ੍ਧਂ ਕਤ੍ਵਾ ਕਡ੍ਢਿਤਪਾਰੁਤਂ। ਤੇਨਾਹ "**ਯੋ ਹਿ ਯਾਵ ਹਨੁਕਟ੍ਠਿਤੋ...ਪੇ॰... ਹੋਤੀ**"ਤਿ। **ਅਚ੍ਚੋਕ੍ਕਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਅਤਿਵਿਯ ਹੇਟ੍ਠਾ ਕਤ੍ਵਾ ਕਡ੍ਢਿਤਪਾਰੁਤਂ। ਤੇਨਾਹ "**ਯਾਵ ਗੋਪ੍ਫਕਾ ਓਤਾਰੇਤ੍ਵਾ**"ਤਿ। **ਉਭਤੋ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਦਕ੍ਖਿਣਤੋ ਵਾਮਤੋਤਿ ਉਭੋਸੁ ਪਸ੍ਸੇਸੁ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਂ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ। **ਥਨ**ਨ੍ਤਿ ਦਕ੍ਖਿਣਥਨਂ।

ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠੋਤਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਤ੍ਤਾਯੇਵ ਚੇਸ ਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੋ**"ਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਅਮੁਤ੍ਤਵਾਦਿਨੋ ਵਚਨਂ ਅਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਤਾਯ ਨ ਸਿਨਿਯ੍ਹਤਿ, ਨ ਏਵਂ ਮੁਤ੍ਤਵਾਦਿਨੋਤਿ ਆਹ "**ਸਿਨਿਦ੍ਧੋ**"ਤਿ। **ਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੋ**ਤਿ ਸੁਪਰਿਬ੍ਯਤ੍ਤਤਾਯ ਅਕ੍ਖਰਤੋ ਚ ਬਜਞ੍ਜਨਤੋ ਚ

ਵਿਞ੍ਞਾਤੁੰ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯੋ। ਤੇਨਾਹ **“ਪਾਕਟੋ”**ਤਿ। **ਵਿਞ੍ਞਾਪਨਿਯੋ**ਤਿ ਵਿਜਾਨਿਤਬ੍ਬੋ। ਬਜਞ੍ਜਨਵਸੇਨੇਵ ਚੇਤ੍ਥ ਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ ਘੋਸਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ। **ਮਧੁਰੋ**ਤਿ ਪਿਯੋ ਪੇਮਨੀਯੋ ਅਪਲਿਬੁਦ੍ਧੋ। ਸਵਨਮਰਹਤਿ, ਸਵਨਸ੍ਸ ਸੋਤਸ੍ਸ ਹਿਤੋਤਿ ਵਾ **ਸਵਨੀਯੋ। ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਿਤੋ**ਤਿ ਸਹਿਤੋ। ਭਗਵਤੋ ਹਿ ਸਦ੍ਦੋ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਕਤਾਸਞ੍ਚਿਤਤ੍ਤਾ ਸਹਿਤਾਕਾਰੇਨੇਵ ਆਪਾਥਮਾਗਚ੍ਛਤਿ, ਨ ਅਯੋਸਲਾਕਾਯ ਪਹਟਕੰਸਥਾਲੰ ਵਿਯ ਵਿਪ੍ਪਕਿਣ੍ਣੋ। ਤੇਨਾਹ **“ਅਵਿਸਾਰੀ”**ਤਿ। **ਗਮ੍ਭੀਰੋ**ਤਿ ਯਥਾ ਗਮ੍ਭੀਰਵਤ੍ਥੁਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇਨ ਞਾਣਸ੍ਸ ਗਮ੍ਭੀਰਸਮਞ੍ਞਾ, ਏਵੰ ਗਮ੍ਭੀਰਟ੍ਠਾਨਸਮ੍ਭਵਤੋ ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਗਮ੍ਭੀਰਸਮਞ੍ਞਾਤਿ ਆਹ **“ਗਮ੍ਭੀਰੋਤਿ ਗਮ੍ਭੀਰਸਮੁਟ੍ਠਿਤੋ”**ਤਿ। **ਨਿਨ੍ਨਾਦਵਾ**ਤਿ ਸਵਿਸੇਸੰ ਨਿਨ੍ਨਾਦਵਾ। ਸ੍ਵਾਯੰ ਵਿਸੇਸੋ ਗਮ੍ਭੀਰਭਾਵਸਿਦ੍ਧੋਤਿ ਆਹ **“ਗਮ੍ਭੀਰਤ੍ਤਾਯੇਵ ਚੇਸ ਨਿਨ੍ਨਾਦੀ”**ਤਿ। ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ ਚਤੁਰਙ੍ਗਨਿਪ੍ਫਾਦੀਨਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। **ਅਕਾਰਣਾ ਮਾ ਨਸ੍ਸੀ**ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵੇਨ ਵਿਯ ਸਰਸ੍ਸ ਪਰਿਸਪਰਿਯਨ੍ਤਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਧਮ੍ਮਤਾਵਸੇਨੇਵ ਪਨ ਸਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ ਤਸ੍ਸ ਮੂਲਕਾਰਣਸ੍ਸ ਤਥਾ ਅਵਟ੍ਠਿਤਤ੍ਤਾ।

ਪਚ੍ਚੋਸਕ੍ਕਿਤ੍ਵਾਤਿ ਪਟਿਨਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ। **ਸਮੁਸ੍ਸਿਤਕਞ੍ਚਨਪਬ੍ਬਤੰ ਵਿਯ** ਉਪਰਿ ਇਨ੍ਦਨੀਲਰਤਨਵਿਤਤਸਿਖੰ ਵਿਜ੍ਜੁਲ੍ਲਤਾਭੂਸਿਤੰ। ਮਹਾਪਥਵੀਆਦਯੋ ਸਤ੍ਥੁਗੁਣਪਟਿਭਾਗਤਾਯ ਨਿਦਸ੍ਸਨੰ, ਕੇਵਲੰ ਮਹਨ੍ਤਾਮਤ੍ਤੰ ਉਪਾਦਾਯ ਨਿਦਸ੍ਸਿਤਾ।

੩੯੦. ਅਪ੍ਪਟਿਸੰਵਿਦਿਤੋਤਿ ਅਨਾਰੋਚਿਤੋ। ਆਗਮਨਵਸੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਪਟਿਸੰਵੇਦਿਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **“ਅਵਿਞ੍ਞਾਤਆਗਮਨੋ”**ਤਿ। **ਉਗ੍ਗਤਭਾਵ**ਨ੍ਤਿ ਕੁਲਭੋਗਵਿਜ੍ਜਾਦੀਹਿ ਉਲ੍ਲਾਰਭਾਵੰ। **ਅਨੁਦ੍ਦਯਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ**ਤਿ ਕਾਰੁਣਿਕਾ।

੩੯੧. ਸਹਸਾਵ ਓਕਾਸਕਰਣੇਨ ਉਚ੍ਚਕੁਲੀਨਤਾ ਦੀਪਿਤਾ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **“ਵੇਗੇਨ ਉਟ੍ਠਾਯ ਦ੍ਵਿਧਾ ਭਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ”**ਤਿਆਦਿ।

ਨਾਰਿਸਮਾਨਨਾਮਨ੍ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਅਤ੍ਥਜੋਤਕਨਾਮੰ। ਤੇਨਾਹ **“ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗ”**ਨ੍ਤਿ। **ਅਵੁਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਕਥੇਤਬ੍ਬਾ।

੩੯੪. ਏਕਨੀਹਾਰੇਨੇਵ **ਅਟ੍ਠ ਪਞ੍ਹੇ ਬ੍ਯਾਕਰੋਨ੍ਤੋ**। ‘‘ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸੰ...ਪੇ॰... ਪਵੁਚ੍ਚਤੀ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਸ੍ਸ ਵਿਦਿਤਕਾਰਣੰ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **“ਤਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸੋ ਪਾਕਟੋ”**ਤਿ। **ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਞਾਣੰ ਕਥਿਤੰ** ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਭਣ੍ਡਞਾਣਭਾਵਤੋ ਯਥਾਕਮ੍ਮੂਪਗਞਾਣਸ੍ਸ। ‘‘ਜਾਤਿਕ੍ਖਯੰ ਪਤ੍ਤੋ, ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਵੋਸਿਤੋ’’ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਮੁਨੀਤਿ ਅਸੇਕ੍ਖਮੁਨਿ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤੋਤਿ ਆਹ **“ਅਰਹਤ੍ਤਞਾਣਮੋਨੇਯ੍ਯੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ”**ਤਿ।

ਕਿਲੇਸਰਾਗੇਹਿ ਕਿਲੇਸਵਿਵਣ੍ਣਤਾਹਿ। **ਜਾਤਿਕ੍ਖਯਪ੍ਪਤ੍ਤੋ** ‘‘ਅਥੋ ਜਾਤਿਕ੍ਖਯੰ ਪਤ੍ਤੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। **ਅਭਿਜਾਨਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਭਿਵਿਸਿਟ੍ਠਤਾਯ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯ ਞਤ੍ਵਾ। ਇਦਾਨਿ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਯੰ ਆਗਤਨਯੇਨ ਪਰਿਞ੍ਞਾਪਹਾਨਭਾਵਨਾਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਸਮਾਪਤ੍ਤੀਨੰ ਪਾਰਗਮਨੇਨ **ਪਾਰਗੂ**ਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **“ਪਾਰਗੂਤਿ ਵਾ”**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਭਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਾਨੰ ਜਾਨਨਵਸੇਨ **ਅਭਿਞ੍ਞਾਪਾਰਗੂ। ਤਾਦਿਸੋ**ਤਿ ਯਾਦਿਸੋ ‘‘ਪਾਰਗੂ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਪਦਦ੍ਵਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਤਾਦਿਸੋ। **ਛਹਿ ਆਕਾਰੇਹੀ**ਤਿ ਪਜਾਨਨਾਦੀਹਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਹਿ ਛਹਿ ਆਕਾਰੇਹਿ।

ਕਾਮਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਦ੍ਵੇ ਏਵ ਪੁਚ੍ਛਾਗਾਥਾ ਦ੍ਵੇ ਚ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਾਗਾਥਾ, ਪੁਚ੍ਛਾਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਪਨ ਅਸਙ੍ਕਰਤੋ ਚ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੰ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਤੰ ਨਿਦ੍ਧਾਰੇਤੁੰ **ਕਿੰ ਪਨਾ**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਵੇਦੇਹਿ ਗਤਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਵੇਦੇਹਿ ਮਗ੍ਗਞਾਣੇਹਿ ਪਾਰਙ੍ਗਤਤ੍ਤਾ। **ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਨ੍ਤਿਆਦੀਹਿ ਵਿਜ੍ਜਾਨੰ ਅਤ੍ਥਿਤਾਯ** ਬੋਧਿਤਤ੍ਤਾ। **ਪਾਪਧਮ੍ਮਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਛਤ੍ਤਿੰਸਪਾਪਧਮ੍ਮਾਨੰ ਸੋਤ੍ਥਾਨੰ ਮਗ੍ਗੰ ਪਾਪਨੇਨ ਨਿਸ੍ਸੇਸਤੋ ਸੋਧਿਤਤ੍ਤਾ।

੩੯੫. ਧਮ੍ਮੋ ਨਾਮ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੋ ਕੁਸਲਧਮ੍ਮੇਸੁ ਉਕ੍ਕੰਸਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਨਿਦ੍ਦੇਸੇਨ। ਤਸ੍ਸ ਅਨੁਰੂਪਧਮ੍ਮਭਾਵਤੋ **ਅਨੁਧਮ੍ਮੋ ਨਾਮ** ਹੇਟ੍ਠਿਮਮਗ੍ਗਫਲਧਮ੍ਮਾ। ਯੋ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਯਥਾਨੁਸਿਟ੍ਠੰ ਨ ਪਟਿਪਜ੍ਜਤਿ, ਸੋ ਤਥਾਗਤੰ ਧਮ੍ਮਾਧਿਕਰਣੰ ਵਿਹੇਠੇਤਿ ਨਾਮ। ਯੋ ਪਨ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਚ ਦਨ੍ਧਾਭਿਞ੍ਞਤਾਯ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਸੋਧਨਤ੍ਥੰ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ

ਅਨੇਕਵਾਰੰ ਕਥਾਪੇਤਿ, ਸੋ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਧਮ੍ਮਾਧਿਕਰਣੰ ਤਥਾਗਤੰ ਵਿਹੇਠੇਤੀਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। ਨ ਹਿ ਭਗਵਤੋ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ ਪਰਿਸ੍ਸਮੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਅਯਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥੋ **ਮਹਾਸੁਦਸ੍ਸਨਸੁਤ੍ਤਾਦੀਹਿ** (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੪੧ ਆਦਯੋ) ਦੀਪੇਤਬ੍ਬੋ, ਤਸ੍ਮਾ – ''ਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਨੁਧਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ ਬਜਤਿਰੇਕਮੁਖੇਨ ਵਿਭਾਵੇਤੁੰ **"ਨ ਚ ਮੰ ਧਮ੍ਮਾਧਿਕਰਣੰ ਵਿਹੇਸੇਸੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। **ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੀ**ਤਿ ਪਰਕਾਲੇ ਚੇਤ੍ਥ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਤਿ, ਤੰ ਪਨ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਗਹਿਤਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **"ਦੇਸਨਾਯ ਅਰਹਤ੍ਤੇਨੇਵ ਕੂਟੰ ਗਹਿਤ"**ਨ੍ਤਿ।

ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੨. ਸੇਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੯੬. **ਕੇਣਿਯੋਤਿ ਤਸ੍ਸ ਨਾਮੰ,** ਪੁਬ੍ਬੇ ਕੇਣਿਯਾ ਜੀਵਿਕਾਕਪ੍ਪਨਤੋਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਜਟਿਲੋ**ਤਿ ਜਟਾਧਰੋ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਜਾਤਿਕਤ੍ਤਾ ਕੋਟਿਸਾਰਤਾਯ ਚ **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਮਹਾਸਾਲੋ**। ਪਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਸਤਿ, ਰਤ੍ਤਿੰ ਕਾਮਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਅਨੁਭਵਤੀਤਿ ਵਾ ਯੋਜਨਾ। **ਸੁਸਙ੍ਖਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਪ੍ਪਿਮਧੁਸਕ੍ਕਰਾਦੀਹਿ ਚੇਵ ਮਰਿਚਸਿਙ੍ਗੀਵੇਰਾਦੀਹਿ ਚ ਸੁਟ੍ਠੁ ਅਭਿਸਙ੍ਖਤੰ।

ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਪਸਨ੍ਨਤਾਯਾਤਿ ਅਹੋਵਤਾਯੰ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ, ਯੋ ਨਿਮਨ੍ਤਿਯਮਾਨੋਪਿ ਨ ਸਾਦਿਯਤੀਤਿ ਉਪਨਿਮਨ੍ਤਿਯਮਾਨਸ੍ਸ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੇ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨੰ ਪਸਨ੍ਨਭਾਵਤੋਤਿ। ਤੰ ਕਥੰ? ਵਿਰੁਦ੍ਧਮੇਤਨ੍ਤਿ **"ਅਕਾਰਣਮੇਤ"**ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ।

੩੯੮. **ਕਪ੍ਪਸਹਸ੍ਸੇਹਿਪਿ…ਪੇ॰… ਅਹੋਸੀ**ਤਿ ਇਦੰ ਨਾਨੁਸ੍ਸਵਸਿਦ੍ਧੰ ਅਨੁਮਾਨਗ੍ਗਹਣੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। **ਪਦੇ**ਤਿ ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੇਨ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋਤਿ ਆਹ **"ਪਦਪ੍ਪਮਾਣੇ"**ਤਿ। ਪਜ੍ਜਤਿ ਨਿਕ੍ਖਿਪਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਵਾ ਪਦੰ ਪਕਤਿਯਾ ਪਾਦਨਿਕ੍ਖਿਪਟ੍ਠਾਨੰ, ਤਸ੍ਮਿੰ **ਪਦੇ**। ਕੀਲ਼ਾਪਸੁਤਤਾਦਿਨਾ **ਪਮਾਦੰ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਚਾਰਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਰਚਰਿਯੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ।

੩੯੯. **ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਤਾਯਾ**ਤਿ ਅਨੂਨਤਾਯ। **ਅਹੀਨਙ੍ਗਤਾਯਾ**ਤਿ ਅਵੇਕਲ੍ਲਭਾਵਤੋ। ਰੋਚਤੀਤਿ ਰੁਚਿ, ਦੇਹਪ੍ਪਭਾ, ਸੋਭਣਾ ਰੁਚਿ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਸੁਰੁਚਿ। ਆਰੋਹਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ** ਕਾਯਸ੍ਸ ਪਮਾਣਯੁਤ੍ਤਉਚ੍ਚਤਾ। **ਪਰਿਣਾਹਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ** ਕਿਸਥੂਲਭਾਵਵਜ੍ਜਿਤਪਰਿਣਾਹਤਾ। **ਸਣ੍ਠਾਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ** ਅਵਯਵਾਨੰ ਸੁਸਣ੍ਠਿਤਤਾ। **ਚਾਰੁਦਸ੍ਸਨੋ**ਤਿ ਪਿਯਦਸ੍ਸਨੋ ਤੇਨਾਹ **"ਸੁਚਿਰਮ੍ਪੀ"**ਤਿਆਦਿ। **ਸੁਵਣ੍ਣਸਦਿਸਵਣ੍ਣੋ**ਤਿ ਜਾਤਿਹਿਙ੍ਗੁਲਕੇਨ ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਸਿਲਾਨਿਘੰਸੇਨੇਵ ਪਰਿਕਮ੍ਮੰ ਕਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਘਨਸੁਵਣ੍ਣਰੂਪਵਣ੍ਣੋ। ਮਹਾਪੁਰਿਸਭਾਵੰ ਬਜਞ੍ਜੇਨ੍ਤਿ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੀਤਿ **ਬਜਞ੍ਜਨਾਨਿ,** ਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਾਨੀਤਿ ਆਹ **"ਪਠਮੰ ਵੁਤ੍ਤਬਜਞ੍ਜਨਾਨੇਵਾ"**ਤਿ।

ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ''ਸੁਰੁਚੀ''ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤੰ, ''ਆਦਿਚ੍ਚੋਵ ਵਿਰੋਚਸੀ''ਤਿ **ਪੁਨ ਵੁਤ੍ਤੰ**। ''ਚਾਰੁਦਸ੍ਸਨੋ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣੋਸੀ''ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤੰ, ''ਕਲਜਾਣਦਸ੍ਸਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਕਞ੍ਚਨਾਭਤ੍ਤਚੋ''ਤਿ ਪੁਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ **"ਉਤ੍ਤਰਗਾਥਾਯਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ"**ਤਿ। ਸਾਤਿਸਯੰ ਉਤ੍ਤਮਵਣ੍ਣੇ ਵਣ੍ਣੇਤ੍ਵਾ **ਉਤ੍ਤਮਵਣ੍ਣਿਨੋ**ਤਿ ਪਦੇਨ ਸਨ੍ਤੰ ਪਕਾਸੇਤੀਤਿ ਆਹ **"ਉਤ੍ਤਮਵਣ੍ਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸਾ"**ਤਿ। **ਉਤ੍ਤਮਸਾਰਥੀ**ਤਿ ਸੇਟ੍ਠਪੁਰਿਸਸਾਰਥਿ। ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਜਮ੍ਬੁਵਨਸਣ੍ਡਮਣ੍ਡਿਤਤਾਯ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪੋ **"ਜਮ੍ਬੁਸਣ੍ਡੋ"**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਇਸ੍ਸਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਰਿਯੰ।

ਜਾਤਿਖਤ੍ਤਿਯਾਤਿ ਜਾਤਿਮਨ੍ਤੋ ਖਤ੍ਤਿਯਾ। **ਰਾਜਾਭਿਰਾਜਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਅਭਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਪੂਜਤ੍ਥੋਤਿ ਆਹ **"ਰਾਜੂਨੰ ਪੂਜਨੀਯੋ"**ਤਿ।

ਅਪ੍ਪਮਾਣਾਤਿ ਅਪਰਿਮਾਣਾ ਲੋਕਧਾਤੁਯੋ। ''ਯਾਵਤਾ ਪਨ ਆਕਙ੍ਖੇਯਜਾ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੩.੮੧) ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਧਮ੍ਮਰਾਜਾ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਅਨੁਤ੍ਤਰਭਾਵੰ ''ਯਾਵਤਾ ਹੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਾਕਟਤਰੰ ਕਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਰਾਜਭਾਵੰ ਵਿਭਾਵੇਤੁੰ **"ਸ੍ਵਾਹਾ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਧਮ੍ਮੇਨਾ**ਤਿ ਪਟਿਵੇਧਧਮ੍ਮੇਨ। ਤੇਨਾਹ **"ਅਨੁਤ੍ਤਰੇਨੇਵਾ"**ਤਿ। **ਅਨੁਤ੍ਤਰੇਨਾ**ਤਿ ਵਿਸਿਟ੍ਠੇਨ ਉਤ੍ਤਮੇਨ।

ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਕ੍ਖੇ **ਧਮ੍ਮੇਨਾ**ਤਿ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੇਨਾਤਿਪਿ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਤਿ। **ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੇਨਾ**ਤਿ ਦੇਸਨਾਧਮ੍ਮੇਨ ਆਣਾਚਕ੍ਕਂ ਪਵਤ੍ਤੇਮੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਦੇਸਨਾਞਾਣਪਟਿਵੇਧਞਾਣਵਿਭਾਗਂ **ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਮੇਵ ਵਾ। ਅਪ੍ਪਟਿਵਤ੍ਤਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਵਤ੍ਤਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਂ।

ਤਥਾਗਤੇਨ ਜਾਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੇਨ ਹੇਤੁਨਾ ਅਰਿਯਾਯ ਜਾਤਿਯਾ ਜਾਤੋ। ਹੇਤੁਅਤ੍ਥੇ ਕਰਣਵਚਨਂ। **ਅਨੁਜਾਤੋ**ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਨੁ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਵਸੇਨ **ਤਥਾਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਉਪਯੋਗਵਚਨਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਚ ਅਨੁ-ਸਦ੍ਦੋ ਹੇਤੁਅਤ੍ਥਜੋਤਕੋਤਿ ਆਹ "**ਤਥਾਗਤਂ ਹੇਤੁਂ ਅਨੁਜਾਤੋ**"ਤਿ। ਅਵਞ੍ਞਾਤਬ੍ਬਭਾਵੇਨ ਜਾਤੋਤਿ **ਅਵਜਾਤੋ** ਦੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। ਤੇਨਾਹ "**ਦੁਸ੍ਸੀਲੋ**"ਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਕੋਕਾਲਿਕਂ ਆਰਬ੍ਭ ''ਪੁਰਿਸਨ੍ਤਕਲਿ ਅਵਜਾਤੋ''ਤਿ। **ਪੁਤ੍ਤੋ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ** ਤਸ੍ਸ ਓਵਾਦਾਨੁਸਾਸਨਿਯਂ ਅਟ੍ਠਿਤਤ੍ਤਾ। **ਏਵਮਾਹਾ**ਤਿ ''ਅਨੁਜਾਤੋ ਤਥਾਗਤ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਹ।

ਵਿਜ੍ਜਾਤਿ ਮਗ੍ਗਵਿਜ੍ਜਾ। ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਨਿਦ੍ਦੇਸੇਨ **ਵਿਮੁਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਫਲਵਿਮੁਤ੍ਤਿ। ਨਨੁ ਚ ਮਗ੍ਗੋ ਭਾਵੇਤਬ੍ਬੇਨ ਗਹਿਤੋਤਿ? ਸਚ੍ਚਂ ਗਹਿਤੋ, ਸਬ੍ਬੇ ਚ ਪਨ ਸਤ੍ਤ ਧਮ੍ਮਾ ਅਭਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾਤਿ ਵਿਜ੍ਜਾਯ ਅਭਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਭਾਵੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਇਮਿਨਾ ਵਾ ਨਯੇਨ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਅਭਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਭਾਵੋ ਵੁਤ੍ਤੋ ਏਵਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਫਲੇਨ ਵਿਨਾ ਹੇਤੁਭਾਵਸ੍ਸੇਵ ਅਭਾਵਤੋ **ਹੇਤੁਵਚਨੇਨ ਫਲਸਿਦ੍ਧਿ,** ਨਿਰੋਧਸ੍ਸ ਚ ਸਮ੍ਪਾਪਨੇਨ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਹੇਤੁਭਾਵੋ। ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨੇਨ ਤਣ੍ਹਾਯ ਸਮੁਦਯਭਾਵੋਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਸਙ੍ਗਹਿਤਮੇਵ ਅਤ੍ਥਤੋ ਆਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। **ਯੁਤ੍ਤਹੇਤੁਨਾ**ਤਿ ਯੁਤ੍ਤਿਯੁਤ੍ਤੇਨ ਹੇਤੁਨਾ **ਬੁਦ੍ਧਭਾਵਂ ਸਾਧੇਤਿ** ਸਚ੍ਚਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਬੁਜ੍ਝਿਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ ਸਚ੍ਚਸਮ੍ਬੋਧਨੇਨੇਵ ਚ ਤਸ੍ਸ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ। ਅਤ੍ਥਵਚਨਞ੍ਹੇਤਂ, ਪਯੋਗਵਚਨਾਨਿ ਪਨ – ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਅਹਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਸਬ੍ਬਥਾ ਅਵਿਪਰੀਤਧਮ੍ਮਦੇਸਨੋ, ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਅਵਿਪਰੀਤਮਾਚਿਕ੍ਖਤਿ ਯਥਾਹਂ ਸਬ੍ਬਮਗ੍ਗਦੇਸਕੋਤਿ । ਕਿਂ ਪਨ ਭਗਵਾ ਸਯਮੇਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਭਾਵਂ ਆਰੋਚੇਤੀਤਿ? ਮਹਾਕਰੁਣਾਯ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਮਹਾਵਿਸਯਤੋ। ਤਤ੍ਥ ''ਏਕੋਮ੍ਹਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ, ਸਬ੍ਬਾਭਿਭੂ ਸਬ੍ਬਵਿਦੂਹਮਸ੍ਮੀ''ਤਿਆਦੀਨਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੧; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੮੫; ੨.੩੪੧; ਕਥਾ॰ ੪੦੫) ਸੁਤ੍ਤਪਦਾਨਿ ਇਦਮੇਵ ਚ ਸੁਤ੍ਤਪਦਂ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਾਧਕਂ।

ਸਲ੍ਲਕਨ੍ਤਨੋਤਿ ਸਲ੍ਲਾਨਂ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। **ਰੋਗਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਰੋਗਸ੍ਸ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਅਪੁਨਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਪਾਦਨੇਨ ਤਿਕਿਚ੍ਛਨਤੋ। ਬ੍ਰਹ੍ਮਂ ਵਾ ਸੇਟ੍ਠਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿਂ ਪਤ੍ਤੋਤਿ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਭੂਤੋ। ਏਵਂ ਆਗਤਾਯਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ –

''ਕਾਮਾ ਤੇ ਪਠਮਾ ਸੇਨਾ, ਦੁਤਿਯਾ ਅਰਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।
ਤਤਿਯਾ ਖੁਪ੍ਪਿਪਾਸਾ ਤੇ, ਚਤੁਤ੍ਥੀ ਤਣ੍ਹਾ ਪਵੁਚ੍ਚਤਿ॥

ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਂ ਤੇਪਞ੍ਚਮਂ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਂ ਤੇ, ਛਟ੍ਠਾ ਭੀਰੂ ਪਵੁਚ੍ਚਤਿ।
ਸਤ੍ਤਮੀ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ ਤੇ, ਮਕ੍ਖੋ ਥਮ੍ਭੋ ਤੇ ਅਟ੍ਠਮੋ॥

ਲਾਭੋ ਸਿਲੋਕੋ ਸਕ੍ਕਾਰੋ, ਮਿਚ੍ਛਾਲਦ੍ਧੋ ਚ ਯੋ ਯਸੋ।
ਯੋ ਚਤ੍ਤਾਨਂ ਸਮੁਕ੍ਕਂਸੇ, ਪਰੇ ਚ ਅਵਜਾਨਤਿ।
ਏਸਾ ਨਮੁਚਿ ਤੇ ਸੇਨਾ, ਕਣ੍ਹਸ੍ਸਾਭਿਪ੍ਪਹਾਰਿਨੀ''ਤਿ॥ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੪੩੮-੪੪੧)।

ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਨਵਵਿਧਂ ਸੇਨਂ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਤਿ। **ਵਸੇ ਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨੇਨ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਤਾਪਾਦਨੇਨ ਵਸੇ ਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ। **ਕੁਤੋਚਿ ਅਭਯੋ** ਨਿਬ੍ਭਯੋ।

ਸਯਮੇਵ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯੇਨ ਯੇਨ ਅਧਿਗਤੋ, ਤੇਨ ਤੇਨ ਪਰਸਦ੍ਧਾਯ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ ਹਿਤ੍ਵਾ ਅਸਮ੍ਮੋਹਤੋ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਞਾਣੇਨੇਵ ਸਾਮਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਤੇਨਾਹ "**ਪਚ੍ਚਕ੍ਖ**"ਨ੍ਤਿ। ਪਸਟ੍ਠਾ ਦਿਟ੍ਠਿ ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿ। ਯਥਾ ਰਥੇਨ ਜਯਤੀਤਿ ਰਥਿਕੋ, ਏਵਂ ਇਦਂ ਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ

ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਜਯਤੀਤਿ **ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿਕੰ**। ਅਥ ਵ◌ਾ ਦਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਂ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ, ਦਿਟ੍ਠਮੇਵ ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਂ, ਸਨ੍ਦਸ੍ਸਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਂ ਅਰਹਤੀਤਿ **ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿਕੋ** ਯਥਾ ਵਤ੍ਥਯੁਗਂ ਅਰਹਤੀਤਿ ਵਤ੍ਥਯੁਗਿਕੋ। ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿਕਂ ਫਲਦਾਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਨਾਸ੍ਸ ਕਾਲੋਤਿ ਅਕਾਲਂ, ਅਕਾਲਮੇਵ **ਅਕਾਲਿਕਂ**, ਨ ਕਾਲਨ੍ਤਰਂ ਖੇਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਫਲਂ ਦੇਤਿ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਨ ਪਵਤ੍ਤਿਸਮਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ਫਲਂ ਦੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵ◌ਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਫਲਪ੍ਪਦਾਨੇ ਪਕਟ੍ਠੋ ਕਾਲੋ ਪਤ੍ਤੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਕਾਲਿਕੋ, ਲੋਕਿਯੋ ਕੁਸਲਧਮ੍ਮੋ, ਇਦਂ ਪਨ ਸਮਨਨ੍ਤਰਫਲਤ੍ਤਾ ਨ ਕਾਲਿਕਂ।

੪੦੦. ''ਮਹਾਯਞ੍ਞਂ ਪਵਤ੍ਤਯੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਕੇਵਲਂ ਦਾਨਧਮ੍ਮਾਦੀਸੁ ਯਞ੍ਞਪਰਿਯਾਯਸਮ੍ਭਵਤੋ **"ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਯਞ੍ਞਾਭਾਵਤੋ"**ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਹਿ ''ਅਗ੍ਗਿਮੁਖਾ ਦੇਵ◌ਾ''ਤਿ ਅਗ੍ਗਿਜੁਹਨਪੁਬ੍ਬਕਂ ਯਞ੍ਞਂ ਵ◌ਿਦਹਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਅਗ੍ਗਿਜੁਹਨਪ੍ਪਧਾਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ"**ਤਿ ''ਭੂਰ੍ਭੁਵ? ਸ੍ਵ?'' ਇਤਿ **ਸਾਵ◌ਿਤ੍ਤੀ** ਪੁਬ੍ਬਕਤ੍ਤਾ **ਮੁਖਂ** ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਂ। ''ਮੁਖਮਿਵ ਮੁਖ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਵ◌ਿਯ ਇਧਾਪਿ ਪਧਾਨਪਰਿਯਾਯੋ ਮੁਖਸਦ੍ਦੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਸੇਟ੍ਠਤੋ ਰਾਜਾ 'ਮੁਖ'ਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੋ"**ਤਿ ਆਹ। **ਆਧਾਰਤੋ**ਤਿ ਓਗਾਹਨ੍ਤੀਨਂ ਨਦੀਨਂ ਆਧਾਰਭਾਵਤੋ **ਪਟਿਸਰਣਤੋ** ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨਭਾਵਤੋ। **ਸਞ੍ਞਾਣਤੋ**ਤਿ ਚਨ੍ਦਯੋਗਵਸੇਨ ਅਜ੍ਜ ਅਸੁਕਨਕ੍ਖਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯਨਤੋ। **ਆਲੋਕਕਰਣਤੋ**ਤਿ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਾਨਿ ਅਭਿਭਵ◌ਿਤ੍ਵ◌ਾ ਆਲੋਕਕਰਣਤੋ। **ਸੋਮ੍ਮਭਾਵਤੋ**ਤਿ ਸੀਤਹਿਮਵ◌ਾਸੀਤਵ◌ਾਤੂਪਕ੍ਖਰਭਾਵਤੋ। **ਤਪਨ੍ਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਦੀਪਸਿਖਾ ਅਗ੍ਗਿਜਾਲਾ ਅਸਨਿਵ◌ਿਚਕ੍ਕਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਨਂ ਵ◌ਿਜ੍ਜਲਨ੍ਤਾਨਂ। **ਆਯਮੁਖਂ** ਅਗ੍ਗਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਭਾਵ◌ੇਨ।

ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਖੁ ਪਞ੍ਞਾਚਕ੍ਖੁ ਬੁਦ੍ਧਚਕ੍ਖੁ ਸਮਨ੍ਤਚਕ੍ਖੂਤਿ ਇਮੇਹਿ **ਪਞ੍ਚਹਿ ਚਕ੍ਖੂਹਿ। ਤੇ ਸਰਣਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤੇ ਸਰਣਸ੍ਸ ਚ, ਤੇ ਸਰਣਭਾਵਮੂਲਕਤ੍ਤਾ ਇਤਰਦ੍ਵਯਸ੍ਸ ਚ, ਯਥਾਵ◌ੁਤ੍ਤ ਤੇ-ਪਦੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤਤ੍ਤਤੋ ਪਰਸ੍ਸ ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਦਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ''ਤੇ ਤੁਯ੍ਹਂ, ਇਤਰਸ੍ਸ ਚ ਸਰਣਸ੍ਸ ਅਹੋ ਆਨੁਭਾਵ◌ੋ''ਤਿ। ਆਵ◌ੁਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਵ◌ਾ **ਤੇ ਸਰਣਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਵ◌ਿਭਾਵ◌ੇਤਬ੍ਬੋ – ਤੁਯ੍ਹਂ ਸਰਣਭੂਤਸ੍ਸ ਚ ਇਤਰਸਰਣਸ੍ਸ ਚ ਆਨੁਭਾਵ◌ੋਤਿ। ਸੇਸਂ ਸੁਵ◌ਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਸੇਲਸੁਤ੍ਤਵ◌ਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੩. ਅਸ੍ਸਲਾਯਨਸੁਤ੍ਤਵ◌ਣ੍ਣਨਾ

੪੦੧. ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਵ◌ਿਸਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਵ◌ਿਸਦਿਸਂ ਰਜ੍ਜਂ ਵ◌ਿਰਜ੍ਜਂ, ਵ◌ਿਰਜ੍ਜਤੋ ਆਗਤਾ, ਤਤ੍ਥ ਜਾਤਾਤਿ ਵ◌ਾ **ਵ◌ੇਰਜ੍ਜਕਾ,** ਏਵ◌ਂ ਜਾਤਾ ਖੋ ਪਨ ਤੇ, ਯਸ੍ਮਾ ਵਤ੍ਥਾਭਰਣਾਦਿਵ◌ਿਭਾਗੇਨ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ **"ਨਾਨਾਵ◌ੇਰਜ੍ਜਕਾਨ"**ਨ੍ਤਿ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਨ ਵ◌ੇਰਜ੍ਜਸ੍ਸੇਵ ਵਸੇਨ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਤਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾ। **ਯਞ੍ਞੂਪਾਸਨਾਦਿਨਾ**ਤਿ ਯਞ੍ਞਾਨੁਭਵਨਮਨ੍ਤਜਪ੍ਪੇਨਦਕ੍ਖਿਣਪਰਿਯੇਸਨਾਦਿਨਾ। **ਚਤੁਵ◌ਣ੍ਣਸਾਧਾਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਖਤ੍ਤਿਯਾਦੀਨਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਵ◌ਣ੍ਣਾਨਂ ਸਾਧਾਰਣਂ ਸਂਸਾਰਸੁਦ੍ਧਿਪਾਪਤਸ੍ਸਨਂ। **ਨ੍ਹਾਨਸੁਦ੍ਧਿਯਾ**ਤਿ ਤਿਤ੍ਥਸਮੁਦ੍ਦਖਾਤੇਸੁ ਮਨ੍ਤਜਪ੍ਪਨਪੁਬ੍ਬਕਂ ਸਾਯਂਤਤਿਯਓਦਕੋਰੋਹਨਾਦਿਨ੍ਹਾਨਸੁਦ੍ਧਿਯਾ। **ਭਾਵਨਾਸੁਦ੍ਧਿਯਾ**ਤਿ ਪਰਮਜੋਤਿਭੂਤਾਯ ਪੁਰਿਸਭਾਵਨਾਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਸੁਦ੍ਧਿਯਾ। **ਵ◌ਾਪਿਤਸਿਰੋ**ਤਿ ਓਰੋਪਿਤਕੇਸੋ। ਤਮੇਵ ਹਿ ਸਿਰੋ ਵ◌ਾਪਿਤਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ।

ਸਭਾਵਵ◌ਾਦੀਤਿ ਯਥਾਭੂਤਵ◌ਾਦੀ। **ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਵ◌ਿਧਾਨਂ ਸਿਕ੍ਖਨ੍ਤੇਨ ਭੋਤਾ ''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਵ ਸੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ, ਨੋ ਅਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ''ਤਿ ਅਯਂ ਵ◌ਿਧਿ ਸਹੇਤੁਕੋ ਸਉਪਾਦਾਨੋ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਉਗ੍ਗਹਿਤੋ, **ਤਸ੍ਮਾ ਤੁਯ੍ਹਂ ਪਰਾਜਯੋ ਨਤ੍ਥਿ...ਪੇ॰... ਏਵਮਾਹਂਸੁ**।

੪੦੨. **ਲਦ੍ਧਿਭਿਨ੍ਦਨਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਵ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਪੁਤ੍ਤਾ ਓਰਸਾ ਮੁਖਤੋ ਜਾਤਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਜਾ''ਤਿ ਏਵ◌ਂ ਪਵਤ੍ਤਲਦ੍ਧਿਯਾ ਵ◌ਿਨਿਵ◌ੇਠਨਤ੍ਥਂ। **ਪੁਤ੍ਤਪਟਿਲਾਭਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ''ਏਵ◌ਂ ਮਯਂ ਪੇਤ੍ਤਿਕਂ ਇਣਧਾਰਂ ਸੋਧੇਯ੍ਯਾਮਾ''ਤਿ ਲਦ੍ਧਿਯਂ ਠਤ੍ਵ◌ਾ ਪੁਤ੍ਤਪਟਿਲਾਭਤ੍ਥਾਯ। ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਅਧਮ੍ਮਿਕਾਨਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਅਜ੍ਝਾਸਯੋ। **ਨੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ। **ਸਚ੍ਚਵਚਨਂ ਸਿਯਾ**ਤਿ ''ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਪੁਤ੍ਤਾ''ਤਿਆਦਿਵਚਨਂ ਸਚ੍ਚਂ ਯਦਿ ਸਿਯਾ **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀਨਂ...ਪੇ॰... ਭਵ◌ੇਯ੍ਯ,** ਨ ਚੇਤਂ ਅਤ੍ਥਿ। ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਮੁਖਤੋ ਜਾਤੋਤਿ ਵ◌ਾਦਚ੍ਛੇਦਕਵ◌ਾਦੋ

ਮੁਖਤੋਜਾਤਛ੍ਛੇਕਵਾਦੋ। ਅਸ੍ਸਲਾਯਨੋਵਿਞ੍ਞੂ ਜਾਤਿਕੋ ''ਨਿਰਕ੍ਖੇਪਂ ਸਮਣੇਨ ਗੋਤਮੇਨ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤੋਪਿ ਸਹਗਤਾਨਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਚਿਤ੍ਤਾਨੁਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਂ **"ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

੪੦੩. ਇਦਾਨਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਵ ਸੇਟ੍ਠੋ ਵਣ੍ਣੋਤਿ ਵਾਦਂ ਭਿਨ੍ਦਿਤੁਂ **"ਸੁਤਂ ਤੇ ਯੋਨਕਕਮ੍ਬੋਜੇਸੂ"**ਤਿਆਦਿ ਆਰਦ੍ਧਂ। ਯਦਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਵ ਸੇਟ੍ਠੋ ਵਣ੍ਣੋ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਵ ਸੇਟ੍ਠੋ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ਯੋਨਕਕਮ੍ਬੋਜਾਦਿਜਨਪਦੇਸੁ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਸੇਟ੍ਠਭਾਵੋ ਨਤ੍ਥਿ? ਏਵਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਵਣ੍ਣਾ , ਤਸ੍ਮਾ ''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਵ ਸੇਟ੍ਠੋ''ਤਿ ਲਦ੍ਧਿਮਤ੍ਤਮੇਤਂ। ਤੇਸੁ ਹਿ ਜਨਪਦੇਸੁ ਜਨਾ ਏਕਜ੍ਝਂ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤਯਿਤ੍ਵਾ ਕਤਿਕਂ ਅਕਂਸੁ, ਦਾਸਂ ਸਾਮਿਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਇਤਰੇ ਸਬ੍ਬੇ ਤਂ ਪੂਜੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਵਸੇ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਯੋ ਤੇਸਂ ਅਯ੍ਯੋ ਹੋਤਿ ਇਤਰੇ ਸਬ੍ਬੇ ਤਸ੍ਸ ਦਾਸਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਕਤਿਪਯਸਂਵਚ੍ਛਰਾਤਿਕ੍ਕਮੇਨ ਤਸ੍ਸ ਕਿਞ੍ਚਿ ਦੋਸਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤਂ ਤਤੋ ਠਾਨਤੋ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਂ ਠਪੇਨ੍ਤਿ, ਇਤਿ ਸੋ **ਅਯ੍ਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦਾਸੋ ਹੋਤਿ**, ਇਤਰੋ **ਦਾਸੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਯ੍ਯੋ ਹੋਤਿ**, ਏਵਂ ਤਾਵ ਕੇਚਿ ''ਅਯ੍ਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦਾਸੋ ਹੋਤਿ, ਦਾਸੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਯ੍ਯੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਂ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਪਨ ਪੁਰਿਮਵਸੇਨੇਵ ਤਮਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਸਭਰਿਯੋ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤੇ ਪੁਤ੍ਤੇ ਅਸਤੀਤਿ ਇਦਂ ਵਕ੍ਖਮਾਨਸ੍ਸ ਦਾਰਕਸ੍ਸ ਦਾਯਜ੍ਜਸਾਮਿਕਭਾਵਸ੍ਸ ਤਾਵ ਦਸ੍ਸਨਂ। **ਮਾਤਿਤੋ ਸੁਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯੋ ਮਾਤਿਤੋ ਸੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਅਯ੍ਯੋ, ਪਿਤਿਤੋ ਅਸੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਦਾਸੋ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਏਵ ਪਿਤਿਤੋ ਅਸੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਦਾਸੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਮਾਤਿਤੋ ਅਯ੍ਯੋ ਹੋਤੀਤਿ ਜਾਤਿਂ ਸਮ੍ਭੇਦੇਤਿ। ਸੋਵ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਹੋਤੀਤਿ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤੁਨ੍ਤਿ ਅਪਰੇ। **ਕੋ ਥਾਮੋ**ਤਿ ਮਹਨ੍ਤੇ ਲੋਕਸਨ੍ਨਿਵਾਸੇ ਅਨਮਤਗ੍ਗੇ ਅਤੀਤੇ ਕਾਲੇ ਇਤ੍ਥੀਨਂ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੇ ਅਨਵਟ੍ਠਿਤੇ ਦਾਸਾ ਦਾਸਾ ਏਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਯ੍ਯਾ ਅਯ੍ਯਾ ਏਵ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕੋ ਏਕਨ੍ਤਿਕੋ ਸਹੇਤੁਕੋ ਅਵਸ੍ਸਯੋ, ਤਸ੍ਸ ਸਾਧਕੋ ਸਿਦ੍ਧਨ੍ਤੋ, ਕਿਂ ਨਿਦਸ੍ਸਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੪੦੪. **ਸੁਕ੍ਕਚ੍ਛੇਦਕਵਾਦੋ ਨਾਮਾ**ਤਿ ''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਵ ਸੁਕ੍ਕੋ ਵਣ੍ਣੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੋ ਸੁਕ੍ਕਚ੍ਛੇਦਕਵਾਰੋ ਨਾਮ।

੪੦੮. **ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿਂ ਅਗ੍ਗਿਕਿਚ੍ਚਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਏਤੇਨ ਯਥਾ ਯਤੋ ਕੁਤੋਚਿ ਨਿਸ੍ਸਯਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਅਗ੍ਗਿਉਪਾਦਾਨਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਅਗ੍ਗਿਕਿਚ੍ਚਂ ਕਰੋਤਿ, ਏਵਂ ਯਸ੍ਮਿਂ ਕਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿ ਦਾਸਕੁਲੇ ਜਾਤੋ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਜ੍ਜਮਾਨੋ ਸਂਸਾਰਤੋ ਸੁਜ੍ਝਤਿ ਏਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

੪੦੯. **ਪਾਦਸਿਕਵਣ੍ਣੋ**ਤਿ ਅਨੁਰਾਲ਼ਵਣ੍ਣੋ। **ਏਤੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਖਤ੍ਤਿਯਕੁਮਾਰੇਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕਞ੍ਞਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਪੁਤ੍ਤੋ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਮਾਰੇਨ ਖਤ੍ਤਿਯਕਞ੍ਞਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਪੁਤ੍ਤੋਤਿ ਏਤੇਸਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਮਾਣਵਕਾਨਂ। **ਮਤਕਭਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਮਤੇ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਕਤਭਤ੍ਤੇ। **ਥਾਲਿਪਾਕੇ**ਤਿ ਕਤਮਙ੍ਗਲ਼ਭਤ੍ਤੇ।

੪੧੦. **ਤੁਮ੍ਹੇ**ਤਿ ਜਾਤਿਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਮਾਣਵਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਜ੍ਝਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਆਹ। **ਕੋ ਨੁ ਖੋ**ਤਿ ਅਵਂਸਿਰੋ ਇਸਿਵਾਦੋ, ਤੇਸਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀਸੀਨਂ ਅਸਾਮਤ੍ਥਿਯਦਸ੍ਸਨੇਨ ਜਾਤਿਯਾ ਅਪ੍ਪਮਾਣਤਂ ਵਿਭਾਵੇਤੁਂ ਗਾਮਦਾਰਕਵੇਸੇਨ ਉਪਗਚ੍ਛਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਗਾਮਣ੍ਡਲਰੂਪੋ ਵਿਯਾ"**ਤਿ। **ਕੋਣ੍ਡਦਮਕੋ**ਤਿ ਅਦਨ੍ਤਦਮਕੋ।

੪੧੧. ਜਨੇਤੀਤਿ **ਜਨਿਕਾ** ਜਨੇਤ੍ਤਿ। **ਜਨਕੋ ਪਿਤਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਗਨ੍ਧਬ੍ਬਪਞ੍ਹ**ਨ੍ਤਿ ਗਨ੍ਧਬ੍ਬਸ੍ਸ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਯਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਖਤ੍ਤਿਯਭਾਵਾਦਿਪੁਚ੍ਛਂ। **ਦਬ੍ਬਿਗਹਣਸਿਪ੍ਪਮ੍ਪਿ** ਏਕਾ ਵਿਜ੍ਜਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਤਤ੍ਥ ਕਿਰ ਕੁਸਲੋ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਆਹਾਰੂਪਗਪਣ੍ਣਪੁਪ੍ਫਫਲਬੀਜਂ ਅਨੁਮਸੋ ਏਲਾਲੁਕਮ੍ਪਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭੇਸਜ੍ਜੇਹਿ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਪਚਨ੍ਤੋ ਸਪ੍ਪਿਮਧੁਫਾਣਿਤੇਹਿ ਸਮਾਨਰਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਪੁਣ੍ਣੋਪਿ ਤਾਦਿਸੋ, ਤੇਨ ਞਾਤਂ ਤ੍ਵਂ ਦਬ੍ਬਿਗਹਣਸਿਪ੍ਪਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਜਾਨਾਸੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਸਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਫਲਸਦ੍ਧਾਯ ਸਦ੍ਧੋ, ਪੋਥੁਜ੍ਜਨਿਕੇਨੇਵ ਰਤਨਤ੍ਤਯਪਸਾਦੇਨ **ਪਸਨ੍ਨੋ**। ਤੇਨੇਵਾਹ – **"ਉਪਾਸਕਂ ਮਂ ਭਵਂ…ਪੇ॰… ਸਰਣਂ ਗਤ"**ਨ੍ਤਿ।

ਅਸ੍ਸਲਾਯਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੪. ਘੋਟਮੁਖਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੧੨. ਖੇਮਿਯਾ ਨਾਮ ਰਞ੍ਞੋ ਦੇਵਿਯਾ ਰੋਪਿਤਤ੍ਤਾ ਤਂ ਅਮ੍ਬਵਨਂ **ਖੇਮਿਯਮ੍ਬਵਨ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਧਮ੍ਮਿਕੋ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਯੁਤ੍ਤੋ ਸਬ੍ਬਸੋਵ ਅਧਮ੍ਮਂ ਪਹਾਯ ਧਮ੍ਮੇ ਠਿਤੋ। ਪਰਿਬ੍ਬਜਤਿ ਪਬ੍ਬਜਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਪਰਿਬ੍ਬਜੋ,** ਘਰਾਵਾਸਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਨਪੁਬ੍ਬਕਂ ਲਿਙ੍ਗਗ੍ਗਹਣਵਸੇਨ ਸੀਲਸਮਾਦਾਨਂ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਪਰਿਬ੍ਬਜੇ। **ਸਭਾਵੋ**ਤਿ ਤਂ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਨਿਯਂ, ਤੇਹਿ ਤੇਹਿ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੇਹਿ ਅਨੁਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਸਙ੍ਖਾਤੋ ਸਭਾਵੋ। **ਧਮ੍ਮੋਵ ਪਮਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨ ਮਯਂ ਅਹਿਰਿਮਨਾ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਯਥਾਉਪਟ੍ਠਿਤਂ ਕਥੇਮ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਅਪ੍ਪਮਾਣਂ, ਯੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਵਿਤਥੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਤਦੇਵ ਪਮਾਣਂ। ਅਧਿਗਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸਙ੍ਖਾਤੋ ਸਭਾਵੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਸ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ **ਬਹੁਨਾ** ਨਾਨਾਸਨੁਸ੍ਸਨਾਦਿ **ਕਮ੍ਮੇਨ ਇਧ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ,** ਬਹੁਦੇਵੇਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੪੧੪. **ਸਾਰਤ੍ਤਰਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਸਾਰਜ੍ਜਨਵਸੇਨ ਰਤ੍ਤਾ, ਬਹੁਲਰਾਗਵਸੇਨ ਅਭਿਰਤ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਤ੍ਤਨਾ ਞਾਪੇਤਬ੍ਬਮਤ੍ਥਂ ਅਨੁਗ੍ਗਹਾਪੇਤਿ ਬੋਧੇਤੀਤਿ ਅਨੁਗ੍ਗਹੋ, ਞਾਪਿਤਕਾਰਣਂ, ਸਹ ਅਨੁਗ੍ਗਹੇਨਾਤਿ **ਸਾਨੁਗ੍ਗਹਾ**। ਤੇਨਾਹ “**ਸਕਾਰਣਾ**”ਤਿ। ਕਿਂ ਪਨ ਤਂ ਕਾਰਣਂ? ਇਮਸ੍ਸਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ‘‘ਨਤ੍ਥਿ ਧਮ੍ਮਿਕੋ ਪਰਿਬ੍ਬਜੋ’’ਤਿ ਮਯਾ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਅਦ੍ਧਾ ਪਨਾਯਸ੍ਮਾ ਉਦੇਨੋ ਯਾਥਾਵਤੋ ਧਮ੍ਮਿਕਂ ਪਰਿਬ੍ਬਜਂ ਮੇ ਆਚਿਕ੍ਖਤੀਤਿ। ਤੇਨਾਹ “**ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ।

੪੨੧. ਸਬ੍ਬਮਿਦਂ ਥਾਵਰਜਙ੍ਗਮਂ ਪੁਰਿਸਕਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਾ ਪੋਸੇਤਬ੍ਬੋ ਰਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਲੋਕਾਯਤਨਿਸ੍ਸਿਤੋ ਨੀਤਿਮਗ੍ਗੋ ਘੋਟਮੁਖਕਨ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਹ “**ਏਤਸ੍ਸ ਕਿਰ ਜਾਨਨਸਿਪ੍ਪੇ**”ਤਿਆਦਿ। **ਸਗ੍ਗੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ** ਅਕਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਕਰਣਤੋ। ਦੇਵਲੋਕਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਧਨਂ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਉਪਕਪ੍ਪਪੁਞ੍ਞਾਭਾਵਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਤ੍ਤਨਾ ਨਿਹਿਤਧਨਂ “**ਅਸੁਕੇ ਚਾ**”ਤਿ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਗਤੋ। ਸੇਸਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯਮੇਵ।

ਘੋਟਮੁਖਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੫. ਚਙ੍ਕੀਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੨੨. **ਤਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਲਵਨੇ। **ਉਤ੍ਤਰੇਨ ਓਪਾਸਾਦ**ਨ੍ਤਿ ਓਪਾਸਾਦਗਾਮਸ੍ਸ ਉਤ੍ਤਰਦਿਸਾਯਂ। **ਉਤ੍ਤਰੇਨਾ**ਤਿ **ਏਨ**-ਸਦ੍ਦਯੋਗੇਨ ਹਿ **ਓਪਾਸਾਦ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ। **ਅਜ੍ਝਾਵਸਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਧਿ-ਆ-ਸਦ੍ਦਾਨਂ ਅਨਤ੍ਥਨ੍ਤਰਤਂ ਹਦਯੇ ਕਤ੍ਵਾ ਆਹ “**ਵਸਤੀ**”ਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਤੇਸਂ ਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸਭਾਵਿਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਆਵਸਤੀ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਓਪਾਸਾਦਪਦੇ। **ਸਤ੍ਤੁਸ੍ਸਦ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਨ ਕਥਨ੍ਤਿ ਆਹ – “**ਤਸ੍ਸ ਅਨੁਪ੍ਪਯੋਗਤ੍ਤਾਵ ਸੇਸਪਦੇਸੂ**”ਤਿ। ਉਪ-ਅਨੁ-ਅਧਿ-ਇਤਿ-ਏਵਂ-ਪੁਬ੍ਬਕੇ ਵਸਨਕਿਰਿਯਯਾਟ੍ਠਾਨੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਮੇਵ ਪਾਪੁਣਾਤੀਤਿ ਸਦ੍ਦਵਿਦੂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ “**ਲਕ੍ਖਣਂ ਸਦ੍ਦਸਤ੍ਥਤੋ ਪਰਿਯੇਸਿਤਬ੍ਬ**”ਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ “**ਉਪਸਗ੍ਗਵਸੇਨ ਪਨੇਤ੍ਥ ਭੁਮ੍ਮਤ੍ਥੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬ**”ਨ੍ਤਿ। ਉਸ੍ਸਦਤਾ ਨਾਮੇਤ੍ਥ ਬਹੁਲਤਾਤਿ ਤਂ ਬਹੁਲਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਬਹੁਜਨ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਆਵਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ।

ਰਞ੍ਞਾ ਵਿਯ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵਾ **ਰਾਜਭੋਗ੍ਗਂ। ਰਞ੍ਞੋ ਦਾਯਭੂਤ**ਨ੍ਤਿ ਕੁਲਪਰਮ੍ਪਰਾਯ ਭੋਗ੍ਗਭਾਵੇਨ ਰਞ੍ਞਾ ਲਦ੍ਧਦਾਯਭੂਤਂ। ਤੇਨਾਹ “**ਦਾਯਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ**”ਤਿ। ਰਾਜਨੀਹਾਰੇਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤੋ ਉਦ੍ਧਂ ਪਰਿਭੋਗਲਾਭਸ੍ਸ ਸੇਟ੍ਠਦੇਯ੍ਯਤਾ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਆਹ – “**ਛਤ੍ਤਂ ਉਸ੍ਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਰਾਜਸਙ੍ਖੇਪੇਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬ**”ਨ੍ਤਿ। **ਤਿਤ੍ਥਪਬ੍ਬਤਾਦੀਸੂ**ਤਿ ਨਦੀਤਿਤ੍ਥਪਬ੍ਬਤਪਾਦਗਾਮਦ੍ਵਾਰਅਟਵੀਮੁਖਾਦੀਸੁ। **ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਮੁਤ੍ਤਚਾਗਵਸੇਨ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਏਤੇਸਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਹਪਤਿਕਾਨਂ।**

੪੨੩. ਤਿ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਾ। ਯੋ ਕੋਚਿ ਵਿਞ੍ਞੂਨੰ ਇਚ੍ਛਿਤੋ ਪਞ੍ਹੋ, ਤਸ੍ਸ ਪੁਚ੍ਛਿਤਸ੍ਸ ਯਾਥਾਵਤੋ ਕਥਨਸਮਤ੍ਥੋ **ਪੁਚ੍ਛਿਤਪਞ੍ਹਬ੍ਯਾਕਰਣਸਮਤ੍ਥੋ।**ਕੁਲਾਪਦੇਸਾਦਿਨਾ ਮਹਤੀ ਮਤ੍ਤਾ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਮਹਾਮਤ੍ਤੋ।

੪੨੪. **ਤੇ**ਤਿ ''ਨਾਨਾਵੇਰਜ੍ਜਕਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ। ''ਉਭਤੋ ਸੁਜਾਤੋ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੩੦੩; ਅ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੩.੫.੧੩੪) ਏਤ੍ਤਕੇ ਵੁਤ੍ਤੇ ਯੇਹਿ ਕੇਹਿਚਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਭਾਗੇਹਿ ਸੁਜਾਤਤਾ ਵਿਞ੍ਞਾਯੇਯ੍ਯ, ਸੁਜਾਤਸਦ੍ਦੋ ਚ ''ਸੁਜਾਤੋ ਚਾਰੁਦਸ੍ਸਨੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੯੯; ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੫੫੩; ਥੇਰਗਾ॰ ੮੧੮) ਆਰੋਹਪਰਿਣਾਹਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਪਰਿਯਾਯੋਤਿ ਜਾਤਿਵਸੇਨੇਵ ਸੁਜਾਤਤੰ ਵਿਭਾਵੇਤੁੰ **''ਮਾਤਿਤੋ ਚ ਪਿਤਿਤੋ ਚਾ''**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਨੋਰਸਪੁਤ੍ਤਵਸੇਨਪਿ ਲੋਕੇ ਮਾਤੁਪਿਤੁਸਮਞ੍ਞਾ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਇਧ ਪਨਸ੍ਸ ਓਰਸਪੁਤ੍ਤਵਸੇਨੇਵ ਇਚ੍ਛੀਯਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **''ਸੰਸੁਦ੍ਧਗਹਣੀਕੋ''**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਪਿਤਾ ਚ ਮਾਤਾ ਚ ਪਿਤਰੋ, ਪਿਤੂਨੰ ਪਿਤਰੋ ਪਿਤਾਮਹਾ, ਤੇਸੰ ਯੁਗੋ ਪਿਤਾਮਹਯੁਗੋ, ਤਸ੍ਮਾ **ਯਾਵ ਸਤ੍ਤਮਾ ਪਿਤਾਮਹਯੁਗਾ**ਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਯੁਗਸਦ੍ਦੋ ਚੇਤ੍ਥ ਏਕਸੇਸਨਯੇਨ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ ''ਯੁਗੋ ਚ ਯੁਗੋ ਚ ਯੁਗਾ''ਤਿ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਗਹਿਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ – **''ਤਤੋ ਉਦ੍ਧੰ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਪੁਬ੍ਬਪੁਰਿਸਾ ਪਿਤਾਮਹਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ ਗਹਿਤਾ''**ਤਿ। **ਪੁਰਿਸ**ਗ੍ਗਹਣਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਨਿਦ੍ਦੇਸਵਸੇਨ ਕਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਏਵਞ੍ਹਿ ''ਮਾਤਿਤੋ''ਤਿ ਪਾਲਿਵਚਨੰ ਸਮਤ੍ਥਿਤੰ ਹੋਤਿ। **ਅਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤਖੇਪੋ। **ਅਨਵਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਸਦ੍ਧਥਾਲਿਪਾਕਾਦੀਸੁ ਨ ਅਵਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ। **ਜਾਤਿਵਾਦੇਨਾ**ਤਿ ਹੇਤੁਮ੍ਹਿ ਕਰਣਵਚਨਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **''ਕੇਨ ਕਾਰਣੇਨਾ''**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਉਭਤੋ...ਪੇ॰... ਪਿਤਾਮਹਯੁਗਾ**ਤਿ ਏਤੇਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਯੋਨਿਦੋਸਾਭਾਵੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ ਸੰਸੁਦ੍ਧਗਹਣਿਕਭਾਵਕਿਤ੍ਤਨਤੋ। **ਅਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕਿਰਿਯਾਪਰਾਧਾਭਾਵੋ। ਕਿਰਿਯਾਪਰਾਧੇਨ ਹਿ ਸਤ੍ਤਾ ਖੇਪੰ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ। **ਅਨੁਪਕੁਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਯੁਤ੍ਤਸੰਸਗ੍ਗਾਭਾਵੋ। ਅਯੁਤ੍ਤਸੰਸਗ੍ਗਮ੍ਪਿ ਹਿ ਪਟਿਚ੍ਚ ਸਤ੍ਤਾ ਅਕ੍ਕੋਸੰ ਲਭਨ੍ਤਿ।

ਇਸ੍ਸਰੋਤਿ ਅਧਿਪਤੇਯ੍ਯਸੰਵਤ੍ਤਨਿਯਕਮ੍ਮਫਲੇਨ ਈਸਨਸੀਲੋ। ਸਾ ਪਨਸ੍ਸ ਇਸ੍ਸਰਤਾ ਵਿਭਵਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਪਚ੍ਚਯਾ ਪਾਕਟਾ ਜਾਤਾਤਿ ਅਡ੍ਢਤਾਪਰਿਯਾਯਭਾਵੇਨ ਵਦਨ੍ਤੋ **''ਅਡ੍ਢੋਤਿ ਇਸ੍ਸਰੋ''**ਤਿ ਆਹ। ਮਹਨ੍ਤੰ ਧਨਮਸ੍ਸ ਭੂਮਿਗਤਞ੍ਚੇਵ ਵੇਹਾਸਟ੍ਠਞ੍ਚਾਤਿ **ਮਹਦ੍ਧਨੋ। ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ। **ਵਦਨ੍ਤਿ** ''ਅਨ੍ਵਯਤੋ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਤੋ ਚ ਅਨੁਪਸਙ੍ਕਮਨਕਾਰਣੰ ਕਿਤ੍ਤੇਮਾ''ਤਿ।

ਅਧਿਕਰੂਪੋਤਿ ਵਿਸਿਟ੍ਠਰੂਪੋ ਉਤ੍ਤਮਸਰੀਰੋ। ਦਸ੍ਸਨੰ ਅਰਹਤੀਤਿ **ਦਸ੍ਸਨੀਯੋ**। ਤੇਨਾਹ **''ਦਸ੍ਸਨਯੋਗ੍ਗੋ''**ਤਿ। ਪਸਾਦੰ ਆਵਹਤੀਤਿ **ਪਾਸਾਦਿਕੋ**। ਤੇਨਾਹ **''ਚਿਤ੍ਤਪਸਾਦਜਨਨਤੋ''**ਤਿ। **ਵਣ੍ਣਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਵਣ੍ਣਧਾਤੁਯਾ । **ਸਰੀਰ**ਨ੍ਤਿ ਸਨ੍ਨਿਵੇਸਵਿਸਿਟ੍ਠੋ ਕਰਚਰਣਗੀਵਾਸੀਸਾਦਿ ਅਵਯਵਸਮੁਦਾਯੋ, ਸੋ ਚ ਸਣ੍ਠਾਨਮੁਖੇਨ ਗਯ੍ਹਤੀਤਿ **''ਪਰਮਾਯ ਵਣ੍ਣਪੋਕ੍ਖਰਤਾਯਾਤਿ ਪਰਮਾਯ...ਪੇ॰... ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚਾ''**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਸਬ੍ਬਵਣ੍ਣੇਸੁ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣੋਵ ਉਤ੍ਤਮੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ **''ਸੇਟ੍ਠੇਨ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ''**ਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਾ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਨੋ ਚ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਚ੍ਛਸੀ**ਤਿ ਉਤ੍ਤਮਸਰੀਰਾਭੋ ਸੁਵਣ੍ਣਾਭੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਮਮੇਵ ਹਿ ਅਤ੍ਥੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ **''ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਸਰੀਰਸਦਿਸੇਨ ਸਰੀਰੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ''**ਤਿ। ਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਜੁਗਤ੍ਤਤੰ। **ਅਖੁਦ੍ਦਾਵਕਾਸੋ ਦਸ੍ਸਨਾਯਾ**ਤਿ ਆਰੋਹਪਰਿਣਾਹਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਵਯਵਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾ ਚ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਓਕਾਸੋ ਨ ਖੁਦ੍ਦਕੋ। ਤੇਨਾਹ **''ਸਬ੍ਬਾਨੇਵਾ''**ਤਿਆਦਿ।

ਯਮਨਿਯਮਲਕ੍ਖਣੰ **ਸੀਲਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਸੀਲਵਾ**, ਤੰ ਪਨਸ੍ਸ ਰਤ੍ਤਞ੍ਞੁਤਾਯ **ਵੁਦ੍ਧੰ ਵਡ੍ਢਿਤੰ ਸੀਲੰ ਅਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ** **ਵੁਦ੍ਧਸੀਲੀ,** ਤੇਨ ਚ ਸਬ੍ਬਦਾ ਸਮਾਯੋਗਤੋ **ਵੁਡ੍ਢਸੀਲੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। ਪਞ੍ਚਸੀਲਮਤ੍ਤਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਨ੍ਤਿ** ਤਤੋ ਪਰੰ ਸੀਲਸ੍ਸ ਤਤ੍ਥ ਅਭਾਵਤੋ ਤੇਸਞ੍ਚ ਅਜਾਨਨਤੋ।

ਠਾਨਕਰਣਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਿਕ੍ਖਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਕਤ੍ਥਚਿਪਿ ਅਨੂਨਤਾਯ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਪਦਾਨਿ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਨਿ ਅਕ੍ਖਰਾਨਿ ਏਤਿਸ੍ਸਾਤਿ **ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਪਦਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾ**। ਅਥ ਵਾ ਪਜ੍ਜਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਏਤੇਨਾਤਿ ਪਦੰ, ਨਾਮਾਦਿ, ਯਥਾਧਿਪ੍ਪੇਤਮਤ੍ਥੰ ਬ੍ਯਞ੍ਜੇਤੀਤਿ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨੰ ਵਾਕ੍ਯੰ, ਤੇਸੰ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਤਾਯ **ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਪਦਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾ**। ਅਤ੍ਥਞ੍ਞਾਪਨਸਾਧਨਤਾਯ ਵਾਚਾਵ ਕਰਣਨ੍ਤਿ **ਵਾਕ੍ਕਰਣੰ,** ਉਦਾਹਰਣਘੋਸੋ। **ਗੁਣਪਰਿਪੁਣ੍ਣਭਾਵੇਨ** ਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ, ਤੇਨ ਵਾ ਭਾਸਿਤਬ੍ਬਅਤ੍ਥਸ੍ਸ। **ਪੂਰੇ** ਪੁਣ੍ਣਭਾਵੇ। **ਪੂਰੇ**ਤਿ ਚ ਪੁਰਿਮਸ੍ਮਿੰ ਅਤ੍ਥੇ ਆਧਾਰੇ ਭੁਮ੍ਮੰ, ਦੁਤਿਯਸ੍ਮਿੰ ਵਿਸਯੇ। **ਸੁਖੁਮਾਲਤ੍ਤਨੇਨਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਤਸ੍ਸਾ ਵਾਚਾਯ ਮੁਦੁਸਣ੍ਹਭਾਵਮਾਹ।

ਅਪਲਿਬੁਦ੍ਧਾਯ ਪਿਤੁਸੇਮ੍ਾਦੀਹਿ। **ਸਨ੍ਿਟ੍ਠਂ** ਸਬ੍ਬਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਿਯ ਏਕਦੇਸਕਥਨਂ। **ਵ◌ਿਲਮ੍ਬਿਤਂ** ਸਣਿਕਂ ਚਿਰਾਯਿਤ੍ਵ◌ਾ ਕਥਨਂ। ‘‘ਸਨ੍ਿਦ੍ਧਵ◌ਿਲਮ੍ਬਿਤਾਦੀ’’ਤਿ ਵ◌ਾ ਪਾਠੋ। ਤਤ੍ਥ **ਸਨ੍ਿਦ੍ਧਂ** ਸਨ੍ੇਹਜਨਕਂ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਖਲਿਤਾਨੁਕਡ੍ਢਿਤਾਦਿਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਆਦਿਮਜ੍ਝਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਪਾਕਟਂ ਕਤ੍**ਵ◌ਾਤਿ ਇਮਿਨਾ ਚਸ੍ਸ ਵ◌ਾਚਾਯ ਅਤ੍ਥਪਾਰਿਪੂਰਿਂ ਵਦਨ੍ਤਿ।

੪੨੫. **ਸਦਿਸਾ**ਤਿ ਏਕਦੇਸੇਨ ਸਦਿਸਾ। ਨ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਗੁਣੇਹਿ ਸਬ੍ਬਥਾ ਸਦਿਸਾ ਕੇਚਿਪਿ ਗੁਣਾ ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ। **ਇਤਰੇ**ਤਿ ਅਤੁਲੇ ਗੁਣੇਹਿ ਅਸਦਿਸਗੁਣੇ। **ਇਦਨ੍ਤਿ** ਇਦਂ ਅਤ੍ਥਜਾਤਂ। **ਗੋਪਦਕ**ਨ੍ਤਿ ਗਾਵ◌ਿਯਾ ਪਦੇ ਠਿਤਉਦਕਂ। **ਕੁਲਪਰਿਯਾਯੇਨਾ**ਤਿ ਕੁਲਾਨੁਕ੍ਕਮੇਨ।

ਤਤ੍ਥਾਤਿ ਮਞ੍ਚਕੇ। **ਸੀਹਸੇਯ੍ਯਂ ਕਪ੍ਪੇਸੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਰਾਹੁ ਅਸੁਰਿਨ੍ਦੋ ਆਯਾਮਤੋ ਵ◌ਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਉਬ੍ਬੇਧਤੋ ਚ ਭਗਵਤੋ ਰੂਪਕਾਯਸ੍ਸ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਗਹੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਤਥਾਰੂਪਂ ਇਦ੍ਧਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਂ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰੋਨ੍ਤੋ ਸੀਹਸੇਯ੍ਯਂ ਕਪ੍ਪੇਸਿ।

ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਟ੍ਠੇਨ ਅਰਿਯਨ੍ਤਿ ਆਹ “**ਅਰਿਯਂ ਉਤ੍ਤਮਂ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧ**”ਨ੍ਤਿ। **ਅਨਵਜ੍ਜਟ੍ਠੇਨ ਕੁਸਲਂ**, ਨ ਸੁਖਵ◌ਿਪਾਕਟ੍ਠੇਨ। ਕਤ੍ਥਚਿ **ਚਤੁਰਾਸੀਤਿ ਪਾਣਸਹਸ੍ਸਾਨਿ** ਕਤ੍ਥਚਿ **ਅਪਰਿਮਾਣਾਪਿ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾ** ਯਸ੍ਮਾ ਚਤੁਵ◌ੀਸਤਿਯਾ ਠਾਨੇਸੁ ਅਸਙ੍ਖੇਯ੍ਯਾ ਅਪਰਿਮੇਯ੍ਯਾ **ਮਗ੍ਗਫਲਾਮਤਂ ਪਿਵਨ੍ਤਿ**। ਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਾਦਿਪਰਿਮਾਣੇਨਪਿ ਬਹੂ ਏਵ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਨੁਤ੍ਤਰਾਚਾਰਸਿਕ੍ਖਾਪਨਵਸੇਨੇਵ ਭਗਵ◌ਾ **ਬਹੂਨਂ ਆਚਰਿਯੋ। ਤੇ**ਤਿ ਕਾਮਰਾਗਤੋ ਅਞ੍ਞੇ ਭਗਵਤਾ ਪਹੀਨਕਿਲੇਸੇ।

ਅਪਾਪਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰੋਤਿ ਅਪਾਪੇਹਿ ਪੁਰਕ੍ਖਰੀਯਤਿ, ਨ ਵ◌ਾ ਪਾਪਂ ਪੁਰਤੋ ਕਰੋਤੀਤਿਪਿ ਅਪਾਪਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰੋਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਅਪਾਪੇ ਨਵ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮੇ**”ਤਿਆਦਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਅਪਾਪੇ**ਤਿ ਪਾਪਪਟਿਪਕ੍ਖੇ ਪਾਪਰਹਿਤੇ ਚ। ਬ੍ਰਹ੍ਮਨਿ ਭਵ◌ਾ, ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਵ◌ਾ ਹਿਤਾ ਗਰੁਕਰਣਾਦਿਨਾ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਂ ਵ◌ਾ ਮਗ੍ਗਂ ਜਾਨਾਤੀਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਞ੍ਞਾ, ਤਸ੍ਸਾ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਞ੍ਞਾਯ ਪਜਾਯ**।

ਤਿਰੋਰਟ੍ਠਾ ਤਿਰੋਜਨਪਦਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਰਜ੍ਜਂ ਰਟ੍ਠਂ ਰਾਜਨ੍ਤਿ ਰਾਜਾਨੋ ਏਤੇਨਾਤਿ ਕਤ੍ਵ◌ਾ। ਤਦੇਕਦੇਸਭੂਤਾ ਪਦੇਸਾ ਪਨ ਜਨਪਦੋ ਜਨਾ ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸੁਖਜੀਵ◌ਿਕਂ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵ◌ਾ। ਪੁਚ੍ਛਾਯ ਦੋਸਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵ◌ਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਭਗਵ◌ਾ ਵ◌ਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇ**ਤਿ ਤੇਸਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵ◌ਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਨਵਕਾ**ਤਿ ਆਗਨ੍ਤੁਕਭਾਵ◌ੇਨ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਅਭਿਨਵ◌ਾ।

੪੨੬. **ਓਪਾਤੇਤਿ** ਨਿਪ੍ਪਾਤੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਥਾਭੂਤੋ ਚ ਤਤ੍ਥ ਪੇਸਿਤਾ ਹੋਤੀਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ “**ਪਵ◌ੇਸੇਤੀ**”ਤਿ। **ਸਂਪੁਰਕ੍ਖਰੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ “**ਪੁਰਤੋ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਿਚਰਨ੍ਤੀ**”ਤਿ।

੪੨੭. ਸੁਦ੍ਦੇ ਬਹਿ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਰਹੋ ਸਾਸਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨ ਮਨ੍ਤਾ ਏਵ ਤਂਤਂਅਤ੍ਥਪਟਿਪਤ੍ਤਿਹੇਤੁਤਾਯ ਪਦਨ੍ਤਿ **ਮਨ੍ਤਪਦਂ** ਵ◌ੇਦਂ। ਤੇਨਾਹ “ਵ◌ੇਦੋ”ਤਿ। **ਏਵ◌ਂ ਕਿਰਾਤਿ ਪਰਮ੍ਪਰਭਾਵ◌ੇਨ ਆਭਤ**ਨ੍ਤਿ ਆਚਰਿਯਪਰਮ੍ਪਰਾਯ ਆਭਤਂ। **ਪਾਵਚਨਸਙ੍ਖਾਤਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਪਮੁਖਵਚਨਮ੍ਹਿ ਉਦਤ੍ਤਾਦਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ। **ਸਾਵ◌ਿਤ੍ਤਿਆਦੀਹਿ ਛਨ੍ਦਬਨ੍ਧੇਹਿ ਵਗ੍ਗਬਨ੍ਧੇਹਿ ਚਾ**ਤਿ ਗਾਯਤ੍ਤੀਆਦੀਹਿ ਅਜ੍ਝਾਯਾਨੁਵ◌ਾਕਾਦੀਹਿ ਛਨ੍ਦਬਨ੍ਧੇਹਿ ਚ ਵਗ੍ਗਬਨ੍ਧੇਹਿ ਚ। **ਸਮ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵ◌ਾ**ਤਿ ਪਦਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਹਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ। **ਪਵਤ੍ਤਾਰੋ**ਤਿ ਵ◌ਾ ਪਾਵਚਨਵਸੇਨ ਵਤ੍ਤਾਰੋ। **ਸਜ੍ਝਾਯਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਗਾਯਨਵਸੇਨ ਸਜ੍ਝਾਯਿਤਂ, ਤਂ ਪਨ ਪਦੇਨੇਵ ਇਚ੍ਛਿਤਨ੍ਤਿ ਆਹ “**ਪਦਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨਾ**”ਤਿ। **ਅਞ੍ਞੇਸਂ** ਵ◌ੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਪਾਵਚਨਵਸੇਨ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। **ਰਾਸਿਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਇਰੁਵ◌ੇਦਯਜੁਵ◌ੇਦਸਾਮਵ◌ੇਦਾਦਿਵਸੇਨ, ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਮਨ੍ਤਬ੍ਰਹ੍ਮਾਦਿਵਸੇਨ ਅਜ੍ਝਾਯਾਨੁਵ◌ਾਕਾਦਿਵਸੇਨ ਰਾਸਿਕਤਂ। **ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵ◌ਾ**ਤਿ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਪਰਿਭਣ੍ਡੇਨ ਯਥਾਕਮ੍ਮੂਪਗਞਾਣੇਨ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕਤਂ, ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਦਸ੍ਸਨਟ੍ਠੇਨ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਸਦਿਸੇਨ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵ◌ਾਸਞਾਣੇਨ ਅਤੀਤਕਪ੍ਪੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਮਨ੍ਤਜ੍ਝੇਨਵ◌ਿਧਿਞ੍ਚ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵ◌ਾ। **ਪਾਵਚਨੇਨ ਸਹ ਸਂਸਨ੍ਦੇਤ੍ਵ◌ਾ**ਤਿ ਕਸ੍ਸਪਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਯਂ ਵਚਨਂ ਵਟ੍ਟਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਂ, ਤੇਨ ਸਹ ਅਵ◌ਿਰੁਦ੍ਧਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ। ਨ ਹਿ ਤੇਸਂ ਵ◌ਿਵਟ੍ਟਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤੋ ਅਤ੍ਥੋ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖੋ ਹੋਤਿ। **ਅਪਰਾਪਰੇ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਾਦੀਹਿ ਅਪਰਾਪਰੇ, ਪਚ੍ਛਿਮਾ ਓਕ੍ਕਾਕਰਾਜਕਾਲਾਦੀਸੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ। **ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵ◌ਾ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਾਦੀਹਿ ਗਨ੍ਥਿਤਮਨ੍ਤਪਦੇਸੁ

ਕਿਲੇਸਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਪਦਾਨਂ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਪਦੇ ਪਕ੍ਖਿਪਨਂ ਕਤ੍ਵਾ। ਵਿਰੁਦ੍ਧੇ **ਅਕਂਸੂ**ਤਿ **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਧਮ੍ਮਿਕਸੁਤ੍ਤ**ਾਦੀਸੁ (ਖੁ॰ ਨਿ॰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਧਮ੍ਮਿਕਸੁਤ੍ਤਂ) ਆਗਤਨਯੇਨੇਵ ਸਂਕਿਲੇਸਿਕਤ੍ਥਦੀਪਨਤੋ ਪਚ੍ਚਨੀਕਭੂਤੇ ਅਕਂਸੁ।

੪੨੯. **ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਘਟਿਤਾ**ਤਿ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਸਮ੍ਬਦ੍ਧਾ। **ਪਰਮ੍ਪਰਸਂਸਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਆਦਾਨਿਯਾਯ ਯਟ੍ਠਿਯਾ ਸਂਸਤ੍ਤਾ। ਤੇਨਾਹ "**ਯਟ੍ਠਿਗ੍ਗਾਹਕੇਨ ਚਕ੍ਖੁਮਤਾ**"ਤਿ। **ਪੁਰਿਮਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਮਣ੍ਡਲਾਕਾਰੇਨ ਠਿਤਾਯ ਅਨ੍ਧਵੇਣਿਯਾ ਸਬ੍ਬਪੁਰਿਮਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥੇਨ ਸਬ੍ਬਪਚ੍ਛਿਮਸ੍ਸ ਕਚ੍ਛਂ ਗਣ੍ਹਾਪੇਤ੍ਵਾ। **ਦਿਵਸਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਅਨੇਕਦਿਵਸਮ੍ਪਿ । ਚਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਅਨਾਗਤਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ ਯਥਾਅਕ੍ਕਨ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ ਅਨੁਪਤਿਤ੍ਵਾ ਅਕ੍ਕਮਨਂਵ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ "**ਕਹਂ ਚਕ੍ਖੁਮਾ ਕਹਂ ਮਗ੍ਗੋ**"**ਤਿ ਪਰਿਦੇਵਿਤ੍ਵਾ**।

ਪਾਲ਼ਿਆਗਤੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੂਤਿ ਸਦ੍ਧਾ ਅਨੁਸ੍ਸਵੋਤਿ ਇਮੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ। **ਏਵਰੂਪੇ**ਤਿ ਯਥਾ ਸਦ੍ਧਾਨੁਸ੍ਸਵਾ, ਏਵਰੂਪੇ ਏਵ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਗਾਹਿਨੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਯੋ**ਤਿ ਰੁਚਿਆਕਾਰਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਦਿਟ੍ਠਿਨਿਜ੍ਝਾਨਕ੍ਖਨ੍ਤਿਯੋ। **ਭੂਤਵਿਪਾਕਾ**ਤਿ ਭੂਤਤ੍ਥਨਿਟ੍ਠਾਯਕਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਥਸਾਧਕਾ, ਵਤ੍ਥੁਵਿਪਰਿਯਾਯੇਨ ਅਭੂਤਤ੍ਥਵਿਪਾਕਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ । **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਏਤੇਸੁ ਸਦ੍ਧਾਯਿਤਾਦਿਵਤ੍ਥੂਸੁ। **ਏਕਂਸੇਨੇਵ ਨਿਟ੍ਠਂ ਗਨ੍ਤੁਂ ਨਾਲਂ** ਅਨੇਕਨ੍ਤਿਕਤ੍ਤਾ ਸਦ੍ਧਾਦਿਗ੍ਗਾਹਸ੍ਸ। **ਉਪਰਿ ਪੁਚ੍ਛਾਯ ਮਗ੍ਗਂ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਠਪੇਸਿ** ਸਚ੍ਚਾਨੁਰਕ੍ਖਾਯ ਞਾਤੁਕਾਮਤਾਯ ਉਪ੍ਪਾਦਿਤਤ੍ਤਾ। ਪਸ੍ਸਤਿ ਹਿ ਭਗਵਾ – ਮਯਾ ''ਸਚ੍ਚਮਨੁਰਕ੍ਖਤਾ...ਪੇ॰... ਨਿਟ੍ਠਂ ਗਨ੍ਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਚ੍ਚਾਨੁਰਕ੍ਖਣਂ ਞਾਤੁਕਾਮੋ ਮਾਣਵੋ ''ਕਿਤ੍ਤਾਵਤਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਤਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਸਚ੍ਚਾਨੁਬੋਧੇ ਪੁਚ੍ਛਾਯ ਅਵਸਰਂ ਦਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯੇ ਉਪਕਾਰਧਮ੍ਮੇ ਕਥੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਉਪਰਿ ਪੁਚ੍ਛਾਯ ਮਗ੍ਗਂ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਠਪੇਸੀ''ਤਿ।

੪੩੦. **ਅਤ੍ਤਾਨਞ੍ਞੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ,** ਯਤੋ ਵੁਤ੍ਤਂ ਪਾਲ਼ਿਯਂ – ''ਯਂ ਖੋ ਪਨਾਯਮਾਯਸ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ, ਗਮ੍ਭੀਰੋ ਸੋ ਧਮ੍ਮੋ ਦੁਦ੍ਦਸੋ ਦੁਰਨੁਬੋਧੋ''ਤਿਆਦਿ। ਲੁਬ੍ਭਨ੍ਤੀਤਿ **ਲੋਭਨੀਯਾ** ਯਥਾ ''ਅਪਾਯਗਮਨੀਯਾ''ਤਿ ਆਹ "**ਲੋਭਨੀਯੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੂਤਿ ਲੋਭਧਮ੍ਮੇਸੂ**"ਤਿ। ਯਥਾ ਵਾ ਰੂਪਾਦਿਧਮ੍ਮਾ ਲੋਭਨੀਯਾ, ਏਵਂ ਲੋਭੋਤਿ ਆਹ "**ਲੋਭਨੀਯੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੂਤਿ ਲੋਭਧਮ੍ਮੇਸੂ**"ਤਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ – ''ਯਂ ਲੋਕੇ ਪਿਯਰੂਪਂ ਸਾਤਰੂਪਂ, ਏਤ੍ਥੇਸਾ ਤਣ੍ਹਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਏਤ੍ਥ ਨਿਵਿਸਮਾਨਾ ਨਿਵਿਸਤੀ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੪੦੦; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੩੩; ਵਿਭ॰ ੨੦੩)। ਏਸੇ ਨਯੋ ਸੇਸਪਦਦ੍ਵਯੇਪਿ।

੪੩੨. **ਨਿਵੇਸੇਤੀ**ਤਿ ਠਪੇਤਿ ਪਟ੍ਠਪੇਤਿ। **ਪਯਿਰੁਪਾਸਤੀ**ਤਿ ਉਪਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਤਿ। ਸੁਯ੍ਯਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਸੋਤ**ਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਪਸਾਦਸੋਤ**"ਨ੍ਤਿ। ਤਞ੍ਹਿ ਸਵਨਾਯ ਓਦਹਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ। **ਧਾਰੇਤਿ** ਸਨ੍ਧਾਰੇਤਿ ਤਤ੍ਥੇਵ ਮਨਂ ਠਪੇਤਿ। **ਅਤ੍ਥਤੋ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਤੋ। **ਕਾਰਣਤੋ**ਤਿ ਯੁਤ੍ਤਿਤੋ ਹੇਤੁਦਾਹਰਣੇਹਿ ਉਪਪਤ੍ਤਿਤੋ। **ਓਲੋਕਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਮੇਤਨ੍ਤਿ ਯਥਾਸਭਾਵਤੋ ਪਞ੍ਞਾਚਕ੍ਖੁਨਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਤਂ ਖਮਨ੍ਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਮਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਮਣਿਨੋ ਪਜ੍ਜਲਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਯ ਆਵਿਕਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤੇ ਉਪਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਇਧਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਕਤ੍ਤੁਕਮ੍ਯਤਾਛਨ੍ਦੋ**ਤਿ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮਤਾਸਙ੍ਖਾਤੋ ਕੁਸਲਚ੍ਛਨ੍ਦੋ। **ਵਾਯਮਤੀ**ਤਿਆਦਿਤੋ ਚਤੁਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਵੀਰਿਯਾਨਂ ਵਸੇਨ ਵਾਯਾਮਂ ਪਰਕ੍ਕਮਂ ਕਰੋਤਿ। **ਮਗ੍ਗਪਧਾਨਂ ਪਦਹਤੀ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਾਵਹਂ ਮਗ੍ਗਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਞ੍ਚ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਂ ਪਦਹਤਿ, ਪਦਹਨਵਸੇਨ ਤਂ ਪਰਿਪੂਰੇਤਿ। **ਪਰਮਸਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਅਮੋਘਧਮ੍ਮਤ੍ਤਾ ਪਰਮਤ੍ਥਸਚ੍ਚਂ। **ਸਹਜਾਤਨਾਮਕਾਯੇਨਾ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਸਹਜਾਤਨਾਮਕਾਯੇਨ । **ਤਦੇਵਾ**ਤਿ ਤਦੇਵ ਪਰਮਸਚ੍ਚਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ। ਤੇਨੇਵਾਹ – "**ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਭਿਸਮਯੇਨ ਵਿਭੂਤਂ ਪਾਕਟਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਪਸ੍ਸਤੀ**"ਤਿ।

੪੩੩-੪. **ਮਗ੍ਗਾਨੁਬੋਧੋ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਬੋਧੋ ਬੁਜ੍ਝਨਂ, ਯੇਸਂ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨਵਸੇਨ ਮਗ੍ਗਪ੍ਪਟਿਵੇਧੋ, ਤੇਸਂ ਪਟਿਪਸ੍ਸਮ੍ਭਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਂ ਸਾਮਞ੍ਞਫਲਂ, ਮਗ੍ਗੇਨ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਾਨਿ ਸਚ੍ਚਾਨਿ, ਪਰਮਤ੍ਥਸਚ੍ਚਮੇਵ ਵਾ ਅਨੁਰੂਪਬੁਜ੍ਝਨਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। "**ਸਚ੍ਚਾਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੀਤਿ ਫਲਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਸਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਸਦ੍ਧਾਪਟਿਲਾਭਾਦਯੋ ਦ੍ਵਾਦਸ ਧਮ੍ਮਾ ਸਚ੍ਚਾਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਉਪਕਾਰਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਤੇਸਂਯੇਵਾਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਾਨਂ ਦ੍ਵਾਦਸਨ੍ਨ**"ਨ੍ਤਿ। **ਨਾਯਂ** ''ਤੇਸਂਯੇਵਾ''ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ **ਅਤ੍ਥੋ**। ਸਤਿਪਿ ਕੁਸਲਵਿਪਾਕਾਦਿਭਾਵੇਨ ਨਾਨਤ੍ਤੇ ਵਤ੍ਥਾਰਮ੍ਮਣਭੂਮਿਕਿਚ੍ਚਾਦਿਵਸੇਨ ਪਨ ਸਦਿਸਾਤਿ ਉਪਾਯਤੋਵ ਮਗ੍ਗਧਮ੍ਮਾ ਆਸੇਵਿਤਾ ਬਹੁਲੀਕਤਾ ਫਲਭੂਤਾਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਂ ਅਰਹਤੀਤਿ ਤਂਸਦਿਸੇ ਤਬ੍ਬੋਹਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ "**ਤੇਸਂ ਮਗ੍ਗਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾਨ**"ਨ੍ਤਿ

ਵੁਤ੍ਤੰ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਆਸੇਵਨਾਗਹਣੰ ਸਮਤ੍ਥਿਤੰ, ਨ ਅਞ੍ਞਥਾ। ਨ ਹਿ ਏਕਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣਿਕਾਨੰ ਮਗ੍ਗਧਮ੍ਮਾਨੰ ਆਸੇਵਨਾ, ਬਹੁਲੀਕਮ੍ਮੰ ਵਾ ਅਤ੍ਥੀਤਿ। **ਤੁਲਨਾ**ਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ। ਸਾ ਹਿ ਵੁਟ੍ਠਾਨਗਾਮਿਨਿਭੂਤਾ ਮਗ੍ਗਪ੍ਪਧਾਨਸ੍ਸ ਬਹੁਕਾਰਾ ਤਸ੍ਸ ਅਭਾਵੇ ਮਗ੍ਗਪ੍ਪਧਾਨਸ੍ਸੇਵ ਅਭਾਵਤੋ, ਏਵੰ ਉਸ੍ਸਾਹੋ ਤੁਲਨਾਯ ਛਨ੍ਦੋ ਉਸ੍ਸਾਹਸ੍ਸ ਬਹੁਕਾਰੋਤਿਆਦਿਨਾ ਹੇਟ੍ਠਿਮਸ੍ਸ ਉਪਰਿਮੂਪਕਾਰਤੰ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵਾਤਿ ਆਹ – "**ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸਬ੍ਬਪਦੇਸੁ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ**"ਤਿ। ਸੇਸੰ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਚਙ੍ਕੀਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੬. ਏਸੁਕਾਰੀਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੩੭. **ਕੋਟ੍ਠਾਸ**ਨ੍ਤਿ ਮੰਸਭਾਗੰ। **ਲਗ੍ਗਾਪੇਯ੍ਯੁ**ਨ੍ਤਿ ਨ੍ਹਾਰੁਨਾ ਵਾ ਵਾਕੇਨ ਵਾ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥੇ ਵਾ ਵਸਨਗੇਹੇ ਵਾ ਓਲਮ੍ਬਨਵਸੇਨ ਬਨ੍ਧੇਯ੍ਯੁੰ। **ਸਤ੍ਥਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਥਿਕੇਸੁ ਸਤ੍ਥਵਾਹੇਨ ਪਣੇਤਬ੍ਬੰ ਆਣਾਧਮ੍ਮੰ। **ਤਸ੍ਸ ਨਿਕ੍ਖਮਨਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਤੰ ਮੂਲੰ ਸਤ੍ਥਿਕੇਹਿ ਨਿਤ੍ਥਰਣਤ੍ਥੰ। **ਪਾਪੰ ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਰਿਚਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਰਿਚਰਿਯਾਯ ਅਹਿਤੰਵ ਅਸ੍ਸ। ਤੇਨਾਹ ''ਨ ਸੇਯ੍ਯੋ''ਤਿ। **ਉਚ੍ਚਕੁਲੀਨਾ**ਦਯੋ ਦੁਤਿਯਵਾਰਾਦੀਹਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਇਧ ਉਪਧਿਵਿਪਤ੍ਤਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੋ ਪਾਪਿਯਾਦਿਪਦੇਹਿ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤੇਨਾਹ – "**ਪਾਪਿਯੋਤਿ ਪਾਪਕੋ ਲਾਮਕੋ ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ ਅਸ੍ਸਾ**"ਤਿ। **ਸੇਯ੍ਯੰਸੋ**ਤਿ ਹਿਤਕੋਟ੍ਠਾਸੋ, ਹਿਤਸਭਾਵੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਉਚ੍ਚਕੁਲੀਨਤਾ**ਤਿ ਕਰਣਤ੍ਥੇ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਉਚ੍ਚਾਕੁਲੀਨਤ੍ਤੇਨਾ**"ਤਿ। ''ਵਣ੍ਣੋ ਨ ਖੀਯੇਥ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੩੦੫; ੩.੧੪੧; ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੨੫; ਉਦਾ॰ ੫੩; ਅਪ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੭.੨੦; ਬੁ॰ ਵੰ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪.੪; ਚਰਿਯਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.ਨਿਦਾਨਕਥਾ; ੨.ਪਕਿਣ੍ਣਕਕਥਾ; ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੧.ਗਨ੍ਥਾਰਮ੍ਭਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ; ਸੰ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੨.੧; ਅ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੧.੧; ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਗਨ੍ਥਾਰਮ੍ਭਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ; ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੧.ਗਨ੍ਥਾਰਮ੍ਭਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ; ਨੇਤ੍ਤਿ॰ ਟੀ॰ ਗਨ੍ਥਾਰਮ੍ਭਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ; ਮ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੧) ਵਿਯ **ਵਣ੍ਣ**ਸਦ੍ਦੋ ਇਧ ਪਸੰਸਾਪਰਿਯਾਯੋਤਿ ਆਹ "**ਵੇਸ੍ਸੋਪਿ ਹਿ ਉਲ਼ਾਰਵਣ੍ਣੋ ਹੋਤੀ**"ਤਿ।

੪੪੦. ''ਨਿਰਵੋ ਪਦਸਦ੍ਦੋ ਸੋਲ਼ਾਰਗੋਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਕਿਣ੍ਣਮਤ੍ਤਿਕਾਪਤ੍ਤੋ ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯ ਅਸਙ੍ਗਚਾਰੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਭਿਕ੍ਖਾ ਚਰਿਤਬ੍ਬਾਵ,** ਅਯੰ ਤੇਸੰ ਕੁਲਧਮ੍ਮੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਹਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ। **ਸਤ੍ਤੁਜੀਵੋ** ਸਤ੍ਤੁਵਾਣਿਜਕੋ। ਗੋਪੇਤਿ ਰਕ੍ਖਤੀਤਿ **ਗੋਪੋ,** ਆਰਕ੍ਖਾਧਿਕਾਰੇ ਨਿਯੁਤ੍ਤੋ। ਅਸਨ੍ਤਿ ਲੂਨਨ੍ਤਿ ਤੇਨਾਤਿ **ਅਸਿਤੰ,** ਲਵਿਤ੍ਤੰ। ਵਿਵਿਧੰ ਭਾਰੰ ਆਭਞ੍ਜਨ੍ਤਿ ਓਲਮ੍ਬਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਬਜਾਭਙ੍ਗੀ,** ਕਾਜੰ।

੪੪੧. **ਅਨੁਸ੍ਸਰਤੋ**ਤਿ ਅਨੁਸ੍ਸਰਣਹੇਤੁ ਕੁਲਵੰਸਾਨੁਸ੍ਸਰਣਕ੍ਖਣੇ ਖਤ੍ਤਿਯੋਤਿਆਦਿਨਾ **ਸਙ੍ਖਜੰ ਗਚ੍ਛਤਿ**। ਤੇਨਾਹ "**ਪੋਰਾਣੇ... ਪੇ॰... ਅਨੁਸ੍ਸਰਿਯਮਾਨੇ**"**ਤਿ**। ਉਚ੍ਚਨੀਚਤ੍ਤਜਾਨਨਤ੍ਥਞ੍ਚ ਕੁਲਵਵਤ੍ਥਾਨੰ ਕਤੰ ਹੋਤੀਤਿ ਖਤ੍ਤਿਯਾਦਿਕੁਲਕਮ੍ਮੁਨਾ ਤੇਸੰ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਵਣ੍ਣਾਨੰ ਸਨ੍ਧਨੰ ਜੀਵਿਕੰ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ, ਤਥਾਗਤੋ ਪਨ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਮੇਵ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਸਨ੍ਧਨੰ ਪਞ੍ਞਪੇਤਿ ਤੇਨ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਲੋਕਗ੍ਗਭਾਵਸਿਦ੍ਧਿਤੋ। ਸੇਸੰ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਏਸੁਕਾਰੀਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੭. ਧਨਞ੍ਜਾਨਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੪੫. **ਰਾਜਗਹੰ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਪਬ੍ਬਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਣ੍ਡਵਪਬ੍ਬਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। ਰਾਜਗਹਨਗਰਸ੍ਸ ਦਕ੍ਖਿਣਦਿਸਾਭਾਗੇ ਪਬ੍ਬਤਸ੍ਸ ਸਮੀਪੇ ਠਿਤੋ ਜਨਪਦੋ **ਦਕ੍ਖਿਣਾਗਿਰਿ**। ਤਣ੍ਡੁਲਪੁਟਕਾਨੰ ਪਾਲਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਤਣ੍ਡੁਲਪਾਲਿ।** ਤਸ੍ਸ ਕਿਰ ਦ੍ਵਾਰਸਮੀਪੇ ਤਣ੍ਡੁਲਵਾਣਿਜਾ ਤਣ੍ਡੁਲਪਸਿਬ੍ਬਕੇ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤਿ, ਤੇਨਸ੍ਸ

“**ਤਣ੍ਡੁਲਪਾਲਿਦ੍ਵਾਰ**”ਨ੍ਤਿ ਸਮਞ੍ਞਾ ਅਹੋਸਿ। **ਸਬ੍ਬਮੇਵ ਸਸ੍ਸਂ ਗਣ੍ਹਾਤੀ**ਤਿ ਦਲਿਦ੍ਦਕਸ੍ਸਕਾਨਂ ਦਿਵਸਪਰਿਬ੍ਬਯਮਤ੍ਤਮੇਵ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਮੇਵ ਆਯਤੋ ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਂ ਧਞ੍ਞਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਮਨੁਸਸ੍ਸਾਨੀ**ਤਿ ਮਨੁਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਕਾਨਿ ਸਸ੍ਸਾਨਿ।

੪੪੬. **ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨਾ**ਤਿ ਦਾਸਕਮ੍ਮਕਰਸ੍ਸ ਨਿਵਾਸਨਭਤ੍ਤਵੇਤ੍ਤਨਾਨੁਪ੍ਪਦਾਨੇਨ ਮਙ੍ਗਲਦਿਵਸੇਸੁ ਧਨਵਤ੍ਥਾਲਙ੍ਕਾਰਾਨੁਪ੍ਪਦਾਨਾਦਿਨਾ ਚ **ਪੋਸੇਤਬ੍ਬੋ**। ਮਿਤ੍ਤਾਮਚ੍ਚਾਨਂ ਪਿਯਵਚਨਅਤ੍ਥਚਰਿਯਾਸਮਾਨਤ੍ਤਤਾਦਿ **ਮਿਤ੍ਤਾਮਚ੍ਚਕਰਣੀਯਂ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ**, ਤਥਾ **ਞਾਤਿਸਾਲੋਹਿਤਾਨਂ**। ਤਤ੍ਥ ਆਵਾਹਵਿਵਾਹਸਮ੍ਬਦ੍ਧੇਨ ''ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਇਮੇ''ਤਿ ਞਾਯਨ੍ਤੀਤਿ **ਞਾਤੀ**, ਮਾਤਾਪਿਤਾਦਿਸਮ੍ਬਦ੍ਧਤਾਯ ਸਮਾਨਲੋਹਿਤਾਤਿ **ਸਾਲੋਹਿਤਾ**। ਸਮ੍ਮਾ ਦਦਨ੍ਤੇਸੁਪਿ ਅਸਜ੍ਜਨਤੋ ਨਤ੍ਥਿ ਏਤੇਸਂ ਤਿਥੀਤਿ **ਅਤਿਥਿ**, ਤੇਸਂ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਮਾਨਪਰਿਭੋਗਵਸੇਨ **ਅਤਿਥਿਕਰਣੀਯਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ**, ਅਤਿਥਿਬਲੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਞਾਤਕਭੂਤਪੁਬ੍ਬਾ ਪੇਤ੍ਤਿਵਿਸਯਂ ਉਪਗਤਾ **ਪੁਬ੍ਬਪੇਤਾ**, ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯੇਸੁ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲਂ ਦਾਨਂ ਦਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਉਦ੍ਦਿਸਨਂ **ਪੁਬ੍ਬਪੇਤਕਰਣੀਯਂ**, ਪੇਤਬਲੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਗਨ੍ਧਪੁਪ੍ਫਵਿਲੇਪਨਜਾਲਾਭਤ੍ਤੇਹਿ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲਂ ਦੇਵਤਾਨਂ ਪੂਜਾ **ਦੇਵਤਾਕਰਣੀਯਂ**, ਦੇਵਤਾਬਲੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਰਾਜਕਿਚ੍ਚਕਰਣਂ ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ **ਰਾਜਕਰਣੀਯਂ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਕਾਯੋ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਾਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ “**ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ**”ਤਿ।

੪੪੭. ਪਞ੍ਚ ਦੁਸ੍ਸੀਲਜਕਮ੍ਮਾਨੀਤਿ ਨਿਚ੍ਚਸੀਲਪਟਿਪਕ੍ਖਧਮ੍ਮਾ। ਦਸ ਅਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਧਮ੍ਮਾ **ਦਸ ਦੁਸ੍ਸੀਲਜਕਮ੍ਮਾਨਿ**। ਅਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਏਵ **ਵਿਸਮਚਾਰੀ** ਕਾਯਵਿਸਮਾਦਿਚਰਣਤੋਤਿ **ਵਿਸਮਚਾਰੀਪਦਸ੍ਸ** ਅਤ੍ਥੋ ਵਿਸੁਂ ਨ ਵੁਤ੍ਤੋ।

੪੪੮-੪੫੩. **ਓਸਰਨ੍ਤਿ** ਅਪਸਕ੍ਕਨ੍ਤਿ, ਖੀਯਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ “**ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤੀ**”ਤਿ। **ਅਭਿਸਰਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਭਿਵਡ੍ਢਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ “**ਵਡ੍ਢਨ੍ਤੀ**”ਤਿ। **ਤਤ੍ਰਾ**ਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਧਨਞ੍ਜਾਨਿਸ੍ਸ। **ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾ**ਤਿ ਯਦਾ ਭਗਵਤਾ ''ਏਸੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ। **ਚਤੁਸਚ੍ਚਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਦ੍ਧਾਰੇਤ੍ਵਾ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੇਹਿ ਸਚ੍ਚੇਹਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਂ। ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਨ ਤਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇਪਿ **ਸਚ੍ਚਵਿਮੁਤ੍ਤਂ ਕਥਂ ਨ ਕਥੇਸਿ**ਯੇਵ ਸਚ੍ਚਵਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨਿਯ੍ਯਾਨਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ।

ਧਨਞ੍ਜਾਨਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੮. ਵਾਸੇਟ੍ਠਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੫੪. **ਜਾਤਿਂ ਸੋਧੇਤੁਕਾਮਾ ਹੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਹਵਾਸੀਨਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਕਿਰਿਯਾ ਪਰਾਧੇਨ ਵਾ ਅਸਾਰੁਪ੍ਪਤ੍ਤੇਨ ਵਾ ਜਾਤਿਯਾ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਂ ਆਸਙ੍ਕਾਯ ਤਂ ਸੋਧੇਤੁਕਾਮਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਮਨ੍ਤੇ ਸੋਧੇਤੁਕਾਮਾ ਹੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਮਨ੍ਤਵਚਨੇ ਆਚਰਿਯਮਤਿਚੋਦਨਾਯ ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾਕ੍ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਕਾਰਣੇਨ ਸਂਸਯੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਤਂ ਸੋਧੇਤੁਕਾਮਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਅਨ੍ਤਰਾ**ਤਿ ਵੇਮਜ੍ਝੇ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਥੇਵਾ ਅਨ੍ਤਰਾਸਦ੍ਦੋਤਿ ਤਸ੍ਸ **ਅਞ੍ਞਾ ਕਥਾ**ਤਿ ਵਚਨਂ ਅਵਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਖਨ੍ਤੀਮੇਤ੍ਤਾਨੁਦ੍ਦਯਾਦਿਗੁਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਏਵ “**ਸੀਲਵਾਤਿ ਗੁਣਵਾ**”ਤਿਆਹ। ਤੇਹਿ ਸੀਲਸ੍ਸ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਕਾਲੇਪਿ “**ਸੀਲਵਾ**”ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸੀਲਤ੍ਤਾ ਵਾ ਤੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਏਵ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ “**ਸੀਲਵਾਤਿ ਗੁਣਵਾ**”ਤਿ। **ਆਚਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਸਾਧੁ ਆਚਾਰਵਤ੍ਤੋ।

੪੫੫. **ਸਿਕ੍ਖਿਤਾ**ਤਿ ਤੇਵਿਜ੍ਜਾਨਂ ਸਿਕ੍ਖਿਤਾ ਤੁਮ੍ਹੇ, ਨ ਦਾਨਿ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਟਿਞ੍ਞਾਤਾ**ਤਿ ਪਟਿਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾ।

ਵੇਦਤ੍ਤਯਸਙ੍ਖਾਤਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ ਅਜ੍ਝਯਨ੍ਤੀਤਿ **ਤੇਵਿਜ੍ਜਾ**। ਤੇਨਾਹ “**ਤਿਵੇਦਾਨ**”ਨ੍ਤਿ। ਤਯੋ ਵੇਦੇ ਅਣਨ੍ਤਿ ਅਜ੍ਝਯਨ੍ਤੀਤਿ **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ**, ਤੇਸਂ। ਯਂ ਏਕਂ ਪਦਮ੍ਪਿ ਅਕ੍ਖਾਤਂ, ਤਂ ਅਤ੍ਥਤੋ ਬਯ੍ਯਞ੍ਜਨਤੋ ਚ **ਕੇਵਲਿਨੋ** ਅਧਿਯਿਨੋ ਅਪ੍ਪਪਯੋਗੇਨ। **ਨਿਟ੍ਠਾਗਤਮ੍ਹਾ**ਤਿ ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਂ ਗਤਾ ਅਮ੍ਹਾ ਤੇਵਿਜ੍ਜਾਯ ਸਕਸਮਯਸ੍ਸ ਕਥਨੇ।

ਮਨੋਕਮ੍ਮਤੋ ਹਿ ਵਤ੍ਥੁਸਮ੍ਪਦਾਤਿਕਾਰਣੂਪਚਾਰੇਨਾਯਮਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਆਹ – “**ਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹਿ ਆਚਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤੀ**”ਤਿ।

ਖਯਾਤੀਤਨ੍ਤਿ ਵਡ੍ਢਿਪਕ੍ਖੇ ਠਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੁਕ੍ਕਪਕ੍ਖਪਾਟਿਪਦਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਹਿ ਚਨ੍ਦੋ ਵਡ੍ਢਤੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਨ ਖੀਯਤੀਤਿ। ਵ**ਨ੍ਦਮਾਨਾ** ਜਨਾ ਨਮਕ੍ਕਾਰਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ।

ਅਤ੍ਥਦਸ੍ਸਨੇਨਾਤਿ ਵਿਵਰਣੇਨ ਦਸ੍ਸਨਪਰਿਣਾਯਕਟ੍ਠੇਨ ਲੋਕਸ੍ਸ **ਚਕ੍ਖੁ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ**।

੪੫੬. ਤਿਟ੍ਠੁ ਤਾਵ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਚਿਨ੍ਤਾਤਿ – ‘‘ਕਿਂ ਜਾਤਿਯਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਹੋਤਿ ਉਦਾਹੁ ਭਵਤਿ ਕਮ੍ਮੁਨਾ’’ਤਿ ਅਯਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਵਿਚਾਰੋ ਤਾਵ ਤਿਟ੍ਠਤੁ । ਜਾਤਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਤਿਣਰੁਕ੍ਖਕੀਟਪਟਙ੍ਗਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਲੋਕੇ ਜਾਤਿਵਿਭਙ੍ਗਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਕਥੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਤੇਸਂ ਚਿਤ੍ਤਸਮ੍ਪਹਂਸਨਤ੍ਥਂ ਦੇਸੇਤਬ੍ਬਮਤ੍ਥਂ ਪਟਿਜਾਨਾਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਾ ਹਿ ਜਾਤਿਯੋ**ਤਿ ਇਦਂ ਕਾਰਣਵਚਨਂ, ਯਸ੍ਮਾ ਇਮਾ ਜਾਤਿਯੋ ਨਾਮ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਵਿਸਿਟ੍ਠਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਜਾਤਿਵਿਭਙ੍ਗਂ ਬ੍ਯਾਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ।

ਯਸ੍ਮਾ ਇਧ **ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਕਜਾਤਿ** ਬ੍ਯਾਕਾਤਬ੍ਬਭਾਵੇਨ ਆਗਤਾ, ਤਸ੍ਸਾ ਪਨ ਨਿਦਸ੍ਸਨਭਾਵੇਨ ਇਤਰਾ, ਤਸ੍ਮਾ “**ਜਾਤਿਵਿਭਙ੍ਗਂ ਪਾਣਾਨ**”ਨ੍ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਸਂ ਤੇਸਂ ਪਾਣਾਨਂ ਜਾਤਿਯੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਦਸ੍ਸਨਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਨਿਦਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬੇ ਕਥਿਯਮਾਨੇ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਵਾਸੇਟ੍ਠਸ੍ਸ। ਕਾਮਂ ‘‘ਤੇਸਂ ਵੋਹਂ ਬ੍ਯਕ੍ਖਿਸ੍ਸ’’ਨ੍ਤਿ ਉਭੋਪਿ ਮਾਣਵੇ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਦੇਸਨਾ ਆਗਤਾ, ਤਥਾਪਿ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ‘‘ਏਵਂ, ਵਾਸੇਟ੍ਠ, ਜਾਨਾਹੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਾਸੇਟ੍ਠਮੇਵ ਆਲਪਨ੍ਤੋ ਭਗਵਾ ਤਮੇਵ ਇਮਿਨਾ ਨਿਯਾਮੇਨ ਪਮੁਖਂ ਅਕਾਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਵਾਸੇਟ੍ਠਸ੍ਸਾ’’ਤਿ। **ਜਾਤਿਭੇਦੋ** ਜਾਤਿਵਿਸੇਸੋ, ਜਾਤਿਯਾ ਭੇਦੋ **ਪਾਕਟੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ** ਨਿਦਸ੍ਸਨੇਨ ਵਿਭੂਤਭਾਵਂ ਆਪਾਦਿਤੇਨ ਪਟਿਞ੍ਞਾਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵਿਭੂਤਭਾਵਾਪਤ੍ਤਿਤੋ। **ਆਮ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਨਾਨਤਾਯ ਏਵ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਨਾਨਤਾਯ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਪਦਮੇਤਂ, ਨ ਬੀਜਨਾਨਤਾਯ ਅਨੁਪਾਦਿਨ੍ਨਨਾਨਤਾਯ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਪਦਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਕਮ੍ਮਂ ਹੀ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਤਂਤਂਯੋਨਿਖਿਪਨਮਤ੍ਤਂ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਂ, ਤਂਤਂਯੋਨਿਨਿਯਤਾ ਪਨ ਯੇ ਵਣ੍ਣਵਿਸੇਸਾ, ਤੇ ਤਂਤਂਯੋਨਿਸਿਦ੍ਧਿਯਾਵ ਸਿਦ੍ਧਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਤਂ ਪਨ ਯੋਨਿਖਿਪਨਕਮ੍ਮਂ ਤਂਤਂਯੋਨਿਵਿਸਿਟ੍ਠ-ਵਿਸੇਸਾਭਿਭੂਤਾਯ ਪਯੋਗਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਯਾ, ਅਸਂਮੁਚ੍ਛਿਤਾਯ ਏਵ ਵਾ ਪਚ੍ਚਯਭੂਤਾਯ ਭਵਪਤ੍ਥਨਾਯ ਅਭਿਸਙ੍ਖਤਮੇਵਾਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਤਬ੍ਬਪਚ੍ਚਯਵਿਸੇਸੇਨ ਵਿਨਾ ਫਲਵਿਸੇਸਾਭਾਵਤੋ ਏਤਂ ਸਮੀਹਿਤਕਮ੍ਮਂ ਪਤ੍ਥਨਾਦੀਹਿ ਚ ਭਿਨ੍ਨਸਤ੍ਤਿਤਂ ਵਿਸਿਟ੍ਠਸਾਮਤ੍ਥਿਯਂ ਵਾ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਦਿਵਿਸਿਟ੍ਠਫਲਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕਂ ਜਾਯਤਿ, ਏਵਂ ਯੋਨਿਖਿਪਨਤਂਯੋਨਿਨਿਯਤਵਿਸੇਸਾਵਹਤਾ ਹੋਤੀਤਿ। ਥੇਰੇਨ ਹਿ ਬੀਜਨਾਨਤਾ ਵਿਯ ਕਮ੍ਮਨਾਨਤਾਪਿ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਕਨਾਨਤਾਯ ਸਿਯਾ ਨੁ ਖੋ ਪਚ੍ਚਯੋਤਿ ਚੋਦਨਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਯਵਿਸੇਸਵਿਸਿਟ੍ਠਾ ਕਮ੍ਮਨਾਨਤਾ ਪਨ ਪਚ੍ਚਯੋਤਿ ਨਿਚ੍ਛਿਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਨਾਨਾਵਣ੍ਣਾਤਿ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਵਣ੍ਣਾ। ਤਾਲਨਾਲ਼ਿਕੇਰਾਦੀਨਂ ਲੋਕੇ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤਤਿਣਜਾਤਿਭਾਵਤੋ **ਵਿਸੇਸੇਨ ਗਯ੍ਹਤਿ** ਅਭਿਞ੍ਞਾਤਸੋਤਨਯੇਨ। **ਜਾਤਿਯਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ**ਵਾਤਿ ਅਟ੍ਠਾਨਪਯੁਤ੍ਤੋ **ਏਵ**-ਸਦ੍ਦੋ, ਜਾਤਿਯਾਵ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਨ ਚ ਗਯ੍ਹਤੀ**ਤਿ ਤਿਣਰੁਕ੍ਖਾਦੀਸੁ ਵਿਯ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਸੁ ਜਾਤਿਨਿਯਤਸ੍ਸ ਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ ਅਨੁਪਲਬ੍ਭਨਤੋ, ਪਿਵਨਭੁਞ੍ਜਨਕਥਨਹਸਨਾਦਿਕਿਰਿਯਾਯ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਭਾਵੇਨ ਏਕਨ੍ਤਿਕਲਿਙ੍ਗਨਿਯਤਾਯ ਮਨੁਜਙ੍ਝੇਨਾਦਿਂ ਵਿਨਾ ਅਨੁਪਲਬ੍ਭਨਤੋ ਚ। **ਵਚੀਭੇਦੇਨੇ**ਵਾਤਿ ਆਹਚ੍ਚਵਚਨੇਨੇਵ।

ਕੀਟੇ ਪਟਙ੍ਗੇਤਿਆਦੀਸੁ ਜਾਤਿਨਾਨਤਾ ਲਬ੍ਭਤਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਲਿਙ੍ਗਵਿਸਿਟ੍ਠਤਾਦਸ੍ਸਨਾ। **ਕੁਨ੍ਥਾ** ਕੀਟਕਾ , ਖਜ੍ਜਖਾਦਕਾ **ਕਿਪਿਲ੍ਲਿਕਾ। ਉਪ੍ਪਤਿਤ੍**ਵਾਤਿ ਉਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਉਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ। ਪਟਭਾਵਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ ਵਾ **ਪਟਙ੍ਗਾ,** ਨ ਖੁਦ੍ਦਕਪਾਣਕਾ ਕੀਟਾ ਨਾਮ। **ਤੇਸਮ੍ਪਿ** ਕੀਟਕਾਨਂ।

ਕਾਲ਼ਕਾਦਯੋਤਿ ਕਲਨ੍ਦਕਾਦਯੋ।

ਉਦਰੰਯੇਵ ਨੇਸਂ ਪਾਦਾ ਉਦਰੇਨੇਵ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ॥

ਸਞ੍ਞਾਪੁਬ੍ਬਕੋ ਵਿਧਿ ਅਨਿਚ੍ਚੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਉਦਕੇ”**ਤਿ ਆਹ ਯਥਾ ‘‘ਵੀਰਸ੍ਸ ਭਾਵੋ ਵੀਰਿਯ’’ਨ੍ਤਿ।

ਪਤ੍ਤਸਮੁਦਾਯੇ ਪਕ੍ਖਸਦ੍ਦੋਤਿ **“ਪਤ੍ਤੇਹਿ ਯਨ੍ਤੀ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਨ ਹਿ ਅਵਯਵਬ੍ਯਤਿਰੇਕੇਨ ਸਮੁਦਾਯੋ ਅਤ੍ਥਿ।

ਸਙ੍ਖੇਪੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ ‘‘ਜਾਤਿਵਸੇਨ ਨਾਨਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ। ਏਤ੍ਥ ਪਦਤ੍ਥੋ ਦੁਬ੍ਬਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਮਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਯੋਜਨਾ”**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਨ ਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਏਦਿਸਂ ਸੀਸਂ ਹੋਤਿ, ਖਤ੍ਤਿਯਾਨਂ ਏਦਿਸਨ੍ਤਿ ਨਿਯਮੋ ਅਤ੍ਥਿ ਯਥਾ ਹਤ੍ਥਿਅਸ੍ਸਮਿਗਾਦੀਨ’’ਨ੍ਤਿ ਇਦਮੇਵ ਵਾਕ੍ਯਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਨੇਤਬ੍ਬਂ। ਤਂ ਸਙ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬ”**ਨ੍ਤਿ ਆਹ।

ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਿਗਮਨਵਚਨਸ੍ਸ **ਅਯਂ ਯੋਜਨਾ** ਇਦਾਨਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਾ ਯੋਜਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

੪੫੭. **ਵੋਕਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਵੋਕਰਣਂ, ਯੇਨ ਵਿਸਿਟ੍ਠਤਾਯ ਨ ਵੋਕਰੀਯਤਿ ਜਾਤਿਭੇਦੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ **“ਨਾਨਤ੍ਤ”**ਨ੍ਤਿ।

ਗੋਰਕ੍ਖਾਦਿਉਪਜੀਵਨੇਨ **ਆਜੀਵਵਿਪਨ੍ਨੋ,** ਹਿਂਸਾਦਿਨਾ **ਸੀਲਵਿਪਨ੍ਨੋ,** ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਵਤ੍ਤਤਾਦਿਨਾ **ਆਚਾਰਵਿਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ। ਸਾਮਞ੍ਞਜੋਤਨਾ ਵਿਸੇਸੇ ਨਿਵਿਟ੍ਠਾ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **“ਗੋਰਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਖੇਤ੍ਤਰਕ੍ਖ”**ਨ੍ਤਿ। **“ਗੋਤਿ ਹਿ ਪਥਵਿਯਾ ਨਾਮ”**ਨ੍ਤਿ। ਤੇਹਿ ਤੇਹਿ ਉਪਾਯੇਹਿ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨ **ਸਿਪ੍ਪਂ,** ਤਤ੍ਥ ਕੋਸਲ੍ਲਂ। ਪਰੇਸਂ ਈਸਨਟ੍ਠੇਨ ਹਿਂਸਨਟ੍ਠੇਨ ਇਸ੍ਸੋ, ਸੋ ਅਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਇਸ੍ਸੋ ਯੋਧਾਜੀਵਿਕੋ, ਇਸ੍ਸਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਂ ਪਹਰਣਂ, ਉਸੁਂ ਸਤ੍ਤਿਞ੍ਚ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪਵਤ੍ਤਾ ਜੀਵਿਕਾ **ਇਸ੍ਸਤ੍ਤਂ**। ਤੇਨਾਹ **“ਆਵੁਧਜੀਵਿਕ”**ਨ੍ਤਿ। ਯਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਅਸ੍ਸ ਜੀਵਿਕਾ, ਤਦੇਵ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਉਸੁਞ੍ਚ ਸਤ੍ਤਿਞ੍ਚਾ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਬ੍ਰਹ੍ਮਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਵੇਦੋ, ਤਂ ਅਣਤਿ ਜਾਨਾਤੀਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ, ਜਾਨਨ੍ਤਞ੍ਚ ਪੋਰਾਣੇਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਹਿ ਵਿਹਿਤਨਿਯਾਮੇਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਹਿ ਕਤੋਪਸਮੇਨ ਅਨੁਟ੍ਠਾਨਤਪੇਨ ਯਥਾ ‘‘ਆਜੀਵਸੀਲਾਚਾਰਵਿਪਨ੍ਨੋ ਨਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਧਮ੍ਮਿਕੇਹਿ ਲੋਕਿਯਪਣ੍ਡਿਤੇਹਿ ਚ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤੋ, ਤਥਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨਮੇਵਾਤਿ ਆਹ **“ਏਵਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸਮਯੇਨ…ਪੇ॰… ਸਾਧੇਤ੍ਵਾ”**ਤਿ। **ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਏਵਂ ਆਜੀਵਸੀਲਾਚਾਰਵਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਅਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਭਾਵੇ ਸਤਿ **ਨ ਜਾਤਿਯਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਹੋਤਿ, ਗੁਣੇਹਿ ਪਨ** ਆਜੀਵਸੀਲਾਚਾਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਸਙ੍ਖਾਤੇਹਿ **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ** ਗੁਣਾਨਂਯੇਵ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਭਾਵਕਰਣਤੋ ਚਤੁਵਣ੍ਣਵਿਭਾਗੇ **ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਕੁਲੇ ਜਾਤੋ ਯੋ** ਸੀਲਾਦਿਗੁਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤਾਯ **ਗੁਣਵਾ, ਸੋ** ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣੇਨ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਤੋ ਬਾਹਿਤਪਾਪਤਾਯ **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ** ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਭਾਵੇ **ਞਾਯੋਤਿ, ਏਵਂ ਞਾਯਂ ਅਤ੍ਥਤੋ** ਆਪਨ੍ਨਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਨਨ੍ਤਿ** ਤਮੇਵ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਂ ਞਾਯਂ। **ਯੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਸਂਵਣ੍ਣਿਤਾਯਾ**ਤਿ ਮਾਤੁਯਾ ਉਭਤੋਸੁਜਾਤਤਾਦਿਕੁਲਵਣ੍ਣੇਨ ਸਂਵਣ੍ਣਿਤਾਯ ਪਸਤ੍ਥਾਯ ਯਥਾਰੂਪਾਯ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਮਾਤਾ ਭਵਿਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤਾ, ਤਥਾਰੂਪਾਯ **ਮਾਤਰਿਸਮ੍ਭੂਤੋ**। ਏਤੇਨ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਯੋਨੀਨਂ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਵਿਸੇਸਨਿਟ੍ਠਾ ਕਤਾ। ਤੇਨਾਹ **“ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਵਿਸੇਸੇਨਾ”**ਤਿ। ਏਵਂ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਵਿਸੇਸਨਿਟ੍ਠਾਵਸੇਨ ‘‘ਯੋਨਿਜਂ ਮਤ੍ਤਿਸਮ੍ਭਵ’’ਨ੍ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਂ ਵਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਸਾਮਞ੍ਞਜੋਤਨਂ ਅਨਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਵਿਸੇਸਜੋਤਨਾਵਸੇਨੇਵ ਅਤ੍ਥਂ ਵਤ੍ਤੁਂ **“ਯਾਚਾਯ”**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਸਙ੍ਖਾਤਾ ਯੋਨਿ** ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਅਨੁਪਕ੍ਕੁਟ੍ਠਭਾਵੇਨ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਸਙ੍ਖਾਤਾ ਯਾ ਚਾਯਂ ਯੋਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਤਤੋਪਿ ਜਾਤਸਮ੍ਭੂਤਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਤਤੋ ਯੋਨਿਤੋ ਜਾਤਤ੍ਤਾ ਮਾਤਾਪੇਤ੍ਤਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ ਸਮ੍ਭੂਤਤ੍ਤਾ।

ਵਿਸਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾਤਿ ਸਮੁਦਾਯਭੂਤਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਰਾਗਾਦਿਨਾ ਵਿਸਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ। ਰਾਗਾਦਿਨਾ ਸਹ ਕਿਞ੍ਚਨੇਨਾਤਿ **ਸਕਿਞ੍ਚਨੋ**। ਤਥੇਵ ਰਾਗਾਦਿਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਪਲਿਬੋਧਨਟ੍ਠੇਨ ਸਹ ਪਲਿਬੋਧੇਨਾਤਿ **ਸਪਲਿਬੋਧੋ। ਸਬ੍ਬਗਹਣਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗੇਨਾ**ਤਿ ਉਪਾਦਾਨਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਗਹਣਸ੍ਸ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇਨ। **ਯਸ੍ਮਾ ਬਾਹਿਤਪਾਪੋ** ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਾਨਤੋ ਬਹਿਕਤਪਾਪੋ, ਤਸ੍ਮਾ **ਤਮਹਂ ਬ੍ਰੂਮਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। ਏਵਰੂਪੋ ਏਤਿਸ੍ਸਾ ਕਥਾਯ ਉਪਦੇਸੋ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਤੋ ਵਿਭਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

੪੫੮. ਗਹਿਤਦਣ੍ਡੇਸੂਤਿ ਪਰੇਸੰ ਦਣ੍ਡੇਨ ਵਿਹੇਠਨੰ ਅਨਿਧਾਯ ਆਦਿਨ੍ਨਦਣ੍ਡੇਸੁ।

੪੫੯. ਕਿਞ੍ਚਿ ਗਹਣਨ੍ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਗਾਹਾਦੀਸੁ ਕਿਞ੍ਚਿ ਗਾਹੰ।

ਯੇਨ ਕਾਮਭਵੇਨ ਮਾਨੁਸਕੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਕਾਮਗੁਣੇਹਿ ਯੁਞ੍ਜਤਿ, ਤੰ **ਮਾਨੁਸਕੰ ਯੋਗੰ**। ''ਮਾਨੁਸਕੰ ਯੋਗ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚ ਏਕਦੇਸੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਏਸ ਨਯੋ ''ਦਿਬ੍ਬਯੋਗ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ। **ਸਬ੍ਬਯੋਗਵਿਸੰਯੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਦਦ੍ਵਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤੇਹਿ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਯੋਗੇਹਿ ਵਿਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤੰ।

ਰਤਿਨ੍ਤਿ ਅਭਿਰਤਿੰ ਆਸਤ੍ਤਿੰ। **ਕੁਸਲਭਾਵਨਾਯਾ**ਤਿ ਕਾਯਭਾਵਨਾਦਿ ਕੁਸਲਧਮ੍ਮਭਾਵਨਾਯ ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਿਤੰ। **ਵੀਰਿਯਵਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਵੀਰਿਯਸਬ੍ਭਾਵੇਨ ਵੀਰੰ ਨਿਦ੍ਦਿਸਤਿ, ਵੀਰਭਾਵੋ ਹਿ ਵੀਰਿਯਨ੍ਤਿ।

ਸੁਨ੍ਦਰੰ ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ। **ਸੁਨ੍ਦਰਾਯ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ** ਅਰਿਯਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ।

ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਨ੍ਤਿ ਪਰਿਯੋਸਾਨੰ। **ਅਤੀਤੇ**ਤਿ ਅਤੀਤਕੋਟ੍ਠਾਸੇ। **ਕਿਞ੍ਚਨਕਾਰਕੋ**ਤਿ ਪਲਿਬੋਧਹੇਤੁਭੂਤੋ।

ਅਸੇਕ੍ਖੇ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧਾਦਿਕੇ **ਮਹਨ੍ਤੇ ਗੁਣੇ**। ਪਞ੍ਚਨ੍ਨੰ ਮਾਰਾਨੰ ਵਿਜਿਤਤ੍ਤਾ **ਵਿਜਿਤਵਿਜਯੰ**।

੪੬੦. ਇਦੰ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾਤਿ ''ਜਾਤਿਯਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ''ਤਿ ਇਦੰ ਲੋਕਸਮਞ੍ਞਾਮਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ। ਯੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਸੁ ਨਾਮਗੋਤ੍ਤੰ ਨਾਮ ਤਤਿਯੰ ਦਿਟ੍ਠਾਭਿਨਿਵੇਸੰ ਜਨੇਨ੍ਤਿ, **ਸਾਵ ਨੇਸੰ ਦਿਟ੍ਠਿ। ਕਤੰ ਅਭਿਸਙ੍ਖਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਕਪ੍ਪਨਵਸੇਨੇਵ ਕਤੰ ਠਪਿਤੰ ਤਦੁਪਚਿਤੰ, ਨ ਹੇਤੁਪਚ੍ਚਯਸਮਾਯੋਗੇਨ। **ਸਮੁਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਮੁਤਿਯਾ। ਕਾ ਪਨ ਸਾ ਸਮ੍ਮੁਤੀਤਿ ਆਹ **"ਸਮਞ੍ਞਾਯਾ"**ਤਿ, ਲੋਕਸਮਞ੍ਞਾਤੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਮ੍ਮਾ ਪਨ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾਨੰ ਨਾਮਗੋਤ੍ਤੰ ਏਵੰ ਕਪ੍ਪੇਤੀਤਿ ਆਹ **"ਨੋ ਚੇ"**ਤਿਆਦਿ। ਤੰ ਪਨ ਅਸਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਸਨ੍ਤਤਾਯੇਵ ਅਭਿਨਿਵਿਸਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਮਯੰ ਦੋਸੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਏਵੰ ਪਕਪ੍ਪਿਤ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ – ''ਜਨਪਦਨਿਰੁਤ੍ਤਿੰ ਨਾਭਿਨਿਵੇਸੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੩੧)। **ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਨੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਨੋ**-ਸਦ੍ਦੋ ਅਵਧਾਰਣਤ੍ਥੋ – ''ਨ ਨੋ ਸਮੰ ਅਤ੍ਥਿ ਤਥਾਗਤੇਨਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਖੁ॰ ਪਾ॰ ੬.੩) ਵਿਯਾਤਿ ਆਹ **"ਅਜਾਨਨ੍ਤਾਵ ਏਵੰ ਵਦਨ੍ਤੀ"**ਤਿ।

ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਨ੍ਤਿ ਭਾਵਨਪੁੰਸਕਨਿਦ੍ਦੇਸੋ, ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਉਜੁਕਮੇਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਨ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਿਯ ''ਯੋ ਹਿ ਕੋਚੀ''ਤਿ ਪਰਿਯਾਯਵਸੇਨ। ''ਨ ਜਚ੍ਚਾ''ਤਿ ਗਾਥਾਯ ਪੁਬ੍ਬਦ੍ਧੇਨ **ਜਾਤਿਵਾਦੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੋ** ਪਚ੍ਛਿਮਦ੍ਧੇਨ **ਕਮ੍ਮਵਾਦੰ ਪਤਿਟ੍ਠਪੇਨ੍ਤੋ। ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਿਸ੍ਸੰ ਗਾਥਾਯੰ। **ਉਪਡ੍ਢਗਾਥਾਯ ਵਿਤ੍ਥਾਰਣਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਡ੍ਢਗਾਥਾਯ ਅਤ੍ਥੰ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤੁੰ **"ਕਸ੍ਸਕੋ ਕਮ੍ਮੁਨਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ ਪੁਰਿਮਾਯ ਚਤੂਹਿ ਪਾਦੇਹਿ, ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਦ੍ਵੀਹਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਸਾਧਾਰਣਤੋ ਅਤ੍ਥੋ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤੋ। ਤਤ੍ਥ **ਕਸਿਕਮ੍ਮਾਦੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਿਪ੍ਪਕਮ੍ਮਵਾਣਿਜਾਦਿ ਸਙ੍ਗਹੋ।

ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਪਧਾਨਵਚਨਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੋ ਪਚ੍ਚਯੋ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ ਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਪੇਕ੍ਖਾਯ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ – **"ਇਮਿਨਾ ਪਚ੍ਚਯੇਨ ਏਤੰ ਹੋਤੀ"**ਤਿ। ਯੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਤੰ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੨.੫੭੦) **ਤੰਸੰਵਣ੍ਣਨਾਯਞ੍ਚ** (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ਮਹਾਟੀ॰ ੨.੫੭੦) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। **ਸਮ੍ਮਾਨਾਵਮਾਨਾਰਹਕੁਲੇ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਨਾਰਹੇ ਖਤ੍ਤਿਯਾਦਿਕੁਲੇ, ਅਵਮਾਨਾਰਹੇ ਚਣ੍ਡਾਲਾਦਿਕੁਲੇ **ਕਮ੍ਮਵਸੇਨ ਉਪਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ** ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਿਪਚ੍ਚਮਾਨੋਕਾਸਕਰਤਾਯ ਵਿਨਾ ਤਾਦਿਸਾਯ ਉਚ੍ਚਨੀਚਕੁਲਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਯਾ ਅਭਾਵਤੋ। ਅਡ੍ਢਦਲਿਦ੍ਦਤਾਦਿ **ਅਞ੍ਞਾਪਿ ਹੀਨਪਣੀਤਤਾ।**

ਕਮ੍ਮੁਨਾਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਯਥਾ ਲੋਕਪਜਾਸਤ੍ਤਸਦ੍ਦੇਹਿ ਏਕੋ ਏਵਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਏਵੰ ਸੇਸਸਦ੍ਦੇਹਿਪਿ, ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਵਿਸੇਸੋ ਪਨ ਤਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਪੁਰਿਮਪਦੇਨ ਚੇਤ੍ਥ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਨਾਯੰ ਲੋਕੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਨਿਮ੍ਮਿਤੋ ਕਮ੍ਮੇਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਤੋ। ਨ ਹਿ ਸਨ੍ਨਿਹਿਤਕਾਰਣਾਨੰ

ਫਲਾਨਂ ਅਞ੍ਞੇਨ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਦਿਟ੍ਠਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਤੇਨਾਹ **“ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਪਟਿਸੇਧੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ”**ਤਿ। ਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਤਂ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗਸਂਵਣ੍ਣਨਾਦੀਸੁ**ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਥਾ ਲੋਕਸ੍ਸ ਪਠਮੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨਾਤਿ **“ਕਮ੍ਮੁਨਾ ਹਿ ਤਾਸੁ ਤਾਸੂ”**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਤਤਿਯੇਨ** ‘‘ਅਯਂ ਲੋਕੋ ਆਦਿਤੋ ਪਭੁਤਿ ਪਭਵਕਮ੍ਮੁਨਾ ਵਤ੍ਤਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥਂ **ਨਿਗਮੇਤਿ।**ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸੂਚਨਞ੍ਹਿ ਨਿਗਮਨਂ। ਤਂ ਪਨ ਨਿਯਮਤ੍ਥਂ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **“ਕਮ੍ਮੇਨੇਵ ਬਦ੍ਧਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞਥਾ”**ਤਿ । **ਚਤੁਤ੍ਥੇਨ** ਪਦੇਨ। **ਯਾਯਤੋ**ਤਿ ਗਚ੍ਛਤੋ। **ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤੋ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਪਵਤ੍ਤਤੋ**ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਸ੍ਸ।

ਧੁਤਧਮ੍ਮਾ ਵਿਸੇਸਤੋ ਤਣ੍ਹਾਯ ਸਨ੍ਤੁਤ੍ਥਵਸੇਨ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ **“ਤਪੇਨਾਤਿ ਧੁਤਙ੍ਗਤਪੇਨਾ”**ਤਿ। ਮੇਥੁਨਵਿਰਤਿ ਵਿਸੇਸਤੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਨ੍ਤਿ ਸਾ ਇਧ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੇਨਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾਤਿ ਆਹ **“ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੇਨਾਤਿ ਮੇਥੁਨਵਿਰਤਿਯਾ”**ਤਿ। **ਏਤੇਨਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ‘‘ਤਪੇਨਾ’’ਤਿਆਦੀਹਿ ਚਤੂਹਿ ਪਦੇਹਿ ਵੁਤ੍ਤੇਨ। **ਸੇਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਉਤ੍ਤਮੇਨ। ਸਂਕਿਲੇਸਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ **ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇਨ।** **ਬ੍ਰਹ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਭਾਵਂ ਸੇਟ੍ਠਭਾਵਂ। ਸੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਤੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਭਾਵੋਤਿ ਆਹ **“ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਭਾਵਂ ਆਵਹਤੀ”**ਤਿ।

ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਚ ਸਕ੍ਕੋ ਚਾਤਿ ਸਕ੍ਕਗਰੁਕਾਨਂ ਸਕ੍ਕੋ ਸਕ੍ਕੇਨਪਿ ਗਰੁਕਾਤਬ੍ਬਤੋ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਗਰੁਕਾਨਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨਾਪਿ ਗਰੁਕਾਤਬ੍ਬਤੋ। **ਵਿਜਾਨਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਮਤ੍ਥਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਂ ਜਾਨਨ੍ਤਾਨਂ ਵਿਞ੍ਞੂਨਂ। ਅਵਿਞ੍ਞੂਨੇ ਹਿ ਅਪ੍ਪਮਾਣਂ। ਤੇਨਾਹ – **“ਪਣ੍ਡਿਤਾਨ”**ਨ੍ਤਿ। ਸੇਸਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਵਾਸੇਟ੍ਠਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੯. ਸੁਭਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੬੨. ਤੁਦਿਸਞ੍ਞਾਤੋ ਗਾਮੋ ਨਿਗਮੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਤੋਦੇਯ੍ਯੋ, ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਰਜੋ **ਤੋਦੇਯ੍ਯਪੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਆਹ **“ਤੁਦਿਗਾਮਾ”**ਤਿਆਦਿ। **ਆਰਾਧਕੋ**ਤਿ ਸਂਰਾਧਕੋ। ਧਮ੍ਮਨਿਸਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਸਮ੍ਪਾਦਨੇਨ ਪਰਿਪੂਰਣੇਨ ਇਚ੍ਛਿਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **“ਸਮ੍ਪਾਦਕੋ ਪਰਿਪੂਰਕੋ”**ਤਿ। ਞਾਯਤਿ ਨਿਚ੍ਛਯੇਨ ਗਮੇਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ, ਤਂ ਵਾ ਞਾਯਤਿ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝੀਯਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਞਾਯੋ, ਤਤੋ ਏਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਾਦਕਹੇਤੁਭਾਵਤੋ ਞਾਯੋ ਧਮ੍ਮੋ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ ਤਂ **ਞਾਯਂ ਧਮ੍ਮਂ**। ਤੇਨਾਹ **“ਕਾਰਣਧਮ੍ਮ”**ਨ੍ਤਿ। **ਅਨਵਜ੍ਜ**ਨ੍ਤਿ ਅਵਜ੍ਜਪਟਿਪਕ੍ਖਂ।

੪੬੩. ਵਟ੍ਟਚਾਰਕਤੋ ਨਿਯ੍ਯਾਤੀਤਿ ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਂ ਈਕਾਰਸ੍ਸ ਰਸ੍ਸਤ੍ਤਂ ਯ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਚ ਕ-ਕਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ। ਨਿਯ੍ਯਾਨੇ ਵਾ ਨਿਯੁਤ੍ਤਂ, ਨਿਯ੍ਯਾਨਂ ਸੀਲਨ੍ਤਿ ਵਾ ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਂ, ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਤੋ **ਅਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਂ**। ਸਾ ਪਨ ਅਤ੍ਥਤੋ ਅਕੁਸਲਕਿਰਿਯਾਤਿ ਆਹ **“ਅਕੁਸਲਪਟਿਪਦ”**ਨ੍ਤਿ।

ਬਹੁਭਾਵਵਾਚਕੋ ਇਧ **ਮਹਾਸਦ੍ਦੋ** ‘‘ਮਹਾਜਨੋ’’ਤਿਆਦੀਸੁਵਿਯਾਤਿ ਆਹ **“ਮਹਨ੍ਤੇਹਿ ਬਹੂਹੀ”**ਤਿ। ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਪਯੋਜਨਂ। **ਮਹਨ੍ਤਾਨੀ**ਤਿ ਬਹੁਲਾਨਿ। **ਕਿਚ੍ਚਾਨੀ**ਤਿ ਕਾਤਬ੍ਬਾਨਿ। **ਅਧਿਕਰਣਾਨੀ**ਤਿ ਅਧਿਕਾਰਜੀਵਿਕਾਰੂਪਾਨਿ। **ਘਰਾਵਾਸਕਮ੍ਮਮੇਵ** ਪਞ੍ਚਬਲਿਕਰਣਦਸਅਤ੍ਥਟ੍ਠਾਨਭਾਵਤੋ ਲੋਕਯਾਤ੍ਰਾਯ ਚ ਸਮ੍ਪਵਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਭਾਵਤੋ ਜੀਵਿਤਵੁਤ੍ਤਿਯਾ ਵਾ ਹੇਤੁਭਾਵਤੋ **ਘਰਾਵਾਸਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ**।

‘‘ਅਪ੍ਪਕੇਨਪਿ ਮੇਧਾਵੀ, ਪਾਭਤੇਨ ਵਿਚਕ੍ਖਣੋ।
ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ, ਅਣੁਂ ਅਗ੍ਗਿਂਵ ਸਨ੍ਧਮ’’ਨ੍ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੧.੧.੪)।

ਗਾਥਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ **ਚੂਲ਼ਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਸ੍ਸ ਵਿਯ**।

੪੬੪. ਅਯੋਨਿਸੋ ਪਵੱਤਿਤੰ ਵਾਣਿਜ੍ਜਕਮ੍ਮੰ ਵਿਯ ਅਪਾਯਭੂਤੰ ਕਸਿਕਮ੍ਮੰ ਨਿਦਸ੍ਸਨਭਾਵੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਰਣਵਸੇਨ ਪਵੱਤੁੰ ਘਰਾਵਾਸਕਿਚ੍ਚੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ – **"ਯਥਾ ਕਸਿ...ਪੇ॰... ਏਵੰ ਘਰਾਵਾਸਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਮ੍ਪੀ"**ਤਿ। **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਭਤ੍ਤੋ ਅਹੋਸੀ**ਤਿ ਸੋ ਕਿਰ ਬਹੂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇ ਧਨੰ ਦਤ੍ਵਾ ਯਞ੍ਞੰ ਕਾਰੇਸਿ। **ਉਪਰੀ**ਤਿ ''ਉਪਰਿ ਉਪਟ੍ਠਾਤੀਤਿ ਵਦੇਹੀ''ਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਮਯੇਨ ਆਚਿਕ੍ਖਾਪਿਤੋਪਿ ਯਥਾ ਉਪਟ੍ਠਿਤਮੇਵ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਕਾਲੰ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਰਯੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ, ਅਥ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ – ''ਇਮਿਨਾ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਯਞ੍ਞੇ ਦੋਸੋ ਦਿਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਕੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਕਲੇਵਰੰ ਸੁਸਾਨੰ ਨੇਤੁੰ ਨਾਦੰਸੁ। ਅਥਸ੍ਸ ਞਾਤਕੇਹਿ ਸਹਸ੍ਸੇ ਦਿਨ੍ਨੇ ਤੰ ਸਹਸ੍ਸੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗੇਹਤੋ ਨੀਹਰਿਤੁੰ ਅਦੰਸੁ। ਕਸ੍ਸਪਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਕਾਲੇ ਛਤ੍ਤਿੰਸ ਇਤ੍ਥਿਯੋ ''ਏਕਾ ਵਤ੍ਥੰ ਅਦਾਸਿ, ਏਕਾ ਗਨ੍ਧੰ, ਏਕਾ ਸੁਮਨਮਾਲ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਤੰ ਤੰ ਦਾਨਮਯੰ ਪੁਞ੍ਞੰ ਕਤ੍ਵਾ ਆਯੁਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਤਾਵਤਿੰਸਭਵਨੇ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਦੇਵਰਞ੍ਞੋ ਪਰਿਚਾਰਿਕਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿੰਸੁ ਸਹਸ੍ਸਅਚ੍ਛਰਾਪਰਿਵਾਰਿਕਾ, ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਦੇਵਰਞ੍ਞੋ ਵੇਜਯਨ੍ਤਰਥੰ ਪੇਸੇਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕੋਸਾਪਿਤੇਨ ਗੁਤ੍ਤਿਲਾਚਰਿਯਭੂਤੇਨ ਮਹਾਬੋਧਿਸਤ੍ਤੇਨ ਪੁਚ੍ਛਿਤਾ ਤੰ ਤੰ ਅਤ੍ਤਨਾ ਕਤੰ ਪੁਞ੍ਞੰ ਬ੍ਯਾਕਰਿੰਸੁ। ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ **"ਸਕਲਾਯ ਗੁਤ੍ਤਿਲਵਿਮਾਨਕਥਾਯ ਦੀਪੇਤਬ੍ਬ"**ਨ੍ਤਿ। **ਵਣਿਜ੍ਜਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਵਿਪਜ੍ਜਮਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤਸ੍ਸ ਵਿਪਜ੍ਜਮਾਨਾਕਾਰੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਏਵੰ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਮ੍ਪਿ ਵਿਪਜ੍ਜਮਾਨੰ ਅਪ੍ਪਫਲੰ ਹੋਤੀਤਿ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਸੀਲੇਸੁ ਅਪਰਿਪੂਰਕਾਰਿਨੋ**ਤਿਆਦਿ ਤਸ੍ਸ ਵਿਪਜ੍ਜਨਾਕਾਰਦਸ੍ਸਨੰ। **ਝਾਨਾਦਿਸੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਅਭਿਞ੍ਞਾਵਿਪਸ੍ਸਨਾਦਿਸੁਖਸ੍ਸ ਵਿਯ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸੀਲਸਮ੍ਪਦਾਦਿਸੁਖਸ੍ਸ ਸਙ੍ਗਹੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਅਰਹਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਪਾਪੁਣਾਤਿ** ਪਗੇਵ ਸੇਕ੍ਖਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਚਾਗਸੀਸੇਨਾਤਿ ਪਧਾਨਭੂਤੇਨ ਚਾਗੇਨ ਦਾਨੇਨ ਤੰ ਅਵਸ੍ਸਯੰ ਕਤ੍ਵਾ। ਏਤ੍ਥ ਤੇ **ਨ ਕੋਚਿ ਅਫਾਸੁਕਭਾਵੋ**ਤਿ। **ਉਜੁਕੰ ਕਤ੍ਵਾ** ਅਵਿਰੁਦ੍ਧੰ ਕਤ੍ਵਾ, ਸਮ੍ਪਯੋਜੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਪਚਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਗ੍ਗਿਪਰਿਚਰਣੰ, ਤਪਚਰਿਯਞ੍ਚ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਗ੍ਗਹਣਾ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਭਾਵਤੋ।

੪੬੬. ਅਜਾਨਨਭਾਵਨ੍ਤਿ ਅਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਭਾਵੰ। ਭਗਵਤੋ ਪਨ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਭਾਵੋ ਸਦੇਵਕੇ ਲੋਕੇ ਜਲਤਲੇ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਤੇਲੰ ਵਿਯ ਪਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ, ਨ ਮੇ ਇਦੰ ਪਤਿਰੂਪੰ, ਤਤੋ ਪਰਿਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ, ਭੋ, ਗੋਤਮਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਪਚ੍ਚਾਹਰਿਤੁੰ** ਪਟਿਪਕ੍ਖੇਨ ਅਪਹਰਿਤੁੰ। **ਸੇਤਪੋਕ੍ਖਰਸਦਿਸੋ**ਤਿ ਪੁਣ੍ਡਰੀਕਪਤ੍ਤਸਦਿਸਵਣ੍ਣੋ। **ਸੁਵਟ੍ਟਿਤਾ**ਤਿ ਵਟ੍ਟਭਾਵਯੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਸੁਵਟ੍ਟਾ। **ਨਾਮਕੰਯੇਵਾ**ਤਿ ਨਾਮਮਤ੍ਤਮੇਵ ਵਚਨਮਤ੍ਤਮੇਵ। ਤਥਾਭੂਤਾਨੰ ਭਾਵਸ੍ਸਪਿ ਅਭਾਵੇਨ ਨਿਹੀਨੰ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਨਾਮ-ਸਦ੍ਦੋ ਨਿਹੀਨਪਰਿਯਾਯੋ। ਤੇਨਾਹ – **"ਲਾਮਕੰਯੇਵਾ"**ਤਿ।

੪੬੭. ਕਤਮਾ ਵਾਚਾ ਤੇਸੰ ਸੇਯ੍ਯੋਤਿ ਤੇਸੰ ਚਙ੍ਕਿਯਾਦੀਨੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਮਹਾਸਾਲਾਨੰ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਵਿਭਾਗਾਸੁ ਵਾਚਾਸੁ ਕਤਮਾ ਵਾਚਾ ਸੇਯ੍ਯੋਤਿ। ''ਸੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਲਿਙ੍ਗਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਸਮ੍ਮੁਤਿਯਾ**ਤਿ ਅਵਿਲਙ੍ਘਿਤਸਾਧੁਮਰਿਯਾਦਾਯ ਲੋਕਸਮ੍ਮੁਤਿਯਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਲੋਕਵੋਹਾਰੇਨਾ"**ਤਿ। **ਮਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਮਨ੍ਤਾਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਤੁਲਯਿਤ੍ਵਾ"**ਤਿ। **ਅਤ੍ਥਸੰਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਹੇਤੁਸਞ੍ਞਿਤੰ। ਤੰ ਪਨ ਏਕੰਸਤੋ ਯੁਤ੍ਤਿਯੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ – **"ਕਾਰਣਨਿਸ੍ਸਿਤ"**ਨ੍ਤਿ। **ਆਵੁਤੋ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਆਦਿਤੋ ਅਭਿਮੁਖੰ ਞਾਣਗਤਿਯਾ ਵਿਬਨ੍ਧਨੇਨ **ਆਵੁਤੋ,** ਆਵਰਿਯੇਨ ਵਿਸੇਸਤੋ ਞਾਣਗਤਿਯਾ ਨਿਬਨ੍ਧਨੇਨ **ਨਿਵੁਤੋ,** ਏਵੰ **ਓਫੁਟੋ** ਪਲਿਗੁਣ੍ਠਿਤੋ। **ਪਰਿਯੋਨਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਓਨਦ੍ਧੋ ਛਾਦਿਤੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਪਲਿਵੇਠਿਤੋ"**ਤਿ।

੪੬੮. ਸਚੇ ਏਤੰ ਕਾਰਣਮਤ੍ਥੀਤਿ ''ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਤਿਣਕਟ੍ਠੁਪਾਦਾਨੋ ਅਗ੍ਗਿ ਜਲਤੀ''ਤਿ ਏਤੰ ਕਾਰਣੰ ਸਚੇ ਅਤ੍ਥਿ ਯਦਿ ਸਿਯਾ, ਸੋ ਅਪਰੋ ਤਿਣਕਟ੍ਠੁਪਾਦਾਨੋ ਅਗ੍ਗਿ ਯਦਿ ਭਵੇਯ੍ਯ। **ਸਦੋਸੋ** ਸਾਦੀਨਵੋ ਸਪਰਿਕ੍ਕਿਲੇਸੋ। **ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਾਭਾਵੇਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਸੁਦ੍ਧੋ। **ਜਾਤਿ ਆਦੀਨੰ ਅਭਾਵੇਨਾ**ਤਿ ਜਾਤਿਪਚ੍ਚਯਾਨੰ ਕਮ੍ਮਕਿਲੇਸਾਨੰ ਨਿਗ੍ਗਮੇਨ।

੪੬੯. ਨ ਨਿਚ੍ਚਲਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੀਤਿ ਤਤ੍ਥ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਲਬ੍ਭਮਾਨਤ੍ਤਾ ਯਥਾਪਞ੍ਞਤ੍ਤੁੰ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਚ੍ਚਲਾ ਅਕਮ੍ਪਿਯਾ ਨ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ। **ਤੰ ਦੋਸੰ** ਤੰ ਊਨਤਾਦੋਸੰ।

ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਅਸਤੀਤਿ ਅਤ੍ਤਭਞ੍ਜਕਮੁਸਾਵਾਦੇ ਅਸਤਿ। ਸੋ ਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਸ੍ਸ ਅਦਾਤੁਕਾਮਤਾਦਿਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਕਮ੍ਮਪਥਪ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮੁਸਾਵਾਦਭਾਵਸ੍ਸ ਵਿਪਰੀਤੋ ਅਞ੍ਞੋ ਇਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਇਤਰੋ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਵਲਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤੋ ਵੋਹਰਿਤਬ੍ਬਤੋ **ਵਲਞ੍ਜਕਮੁਸਾਵਾਦੋ**ਤਿ ਆਹ। ਨ ਕਦਾਚਿ ਮੁਸਾਵਾਦੀਤਿ **ਦ੍ਵੇ ਕਥਾ ਨ ਕਥੇਨ੍ਤਿ**। ਬਾਹਿਰਕਾਨਂ ਅਨਵਜ੍ਜਤਪਸਮ੍ਮਤਾਯਪਿ ਨਿਸ੍ਸਿਤੋਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਆਹ "**ਸੀਲਵਾ ਤਪਨਿਸ੍ਸਿਤਕੋ ਹੋਤਿ**"ਤਿ। ਵਿਵਟਮੁਖਾ ਮਨ੍ਤਜ੍ਝੇਨਮਣ੍ਡਿਤਾ ਸਬ੍ਬਸੋ ਸਜ੍ਝਾਯਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਇਤਰੇਤਿ ਆਹ "**ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਨਿਚ੍ਚਂ ਸਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤੀ**"ਤਿ।

੪੭੦. ਚਿਰਂ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋਤਿ ਨਿਗ੍ਗਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਚਿਰਕਾਲੇ। **ਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾ ਹੋਨ੍ਤਿ** ਸਤਿਸਮ੍ਮੋਹਤੋ ਮਗ੍ਗਾਨਞ੍ਚ ਅਞ੍ਞਥਾ ਕਰਣਤੋ। **ਚਿਰਾਯਿਤਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਅਯਂ ਮਗ੍ਗੋ''ਤਿ ਕਥਨਸ੍ਸ ਚਿਰਾਯਨਂ। **ਵਿਤ੍ਥਾਯਿਤਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਸਪ੍ਪਟਿਭਾਨਂ। ਤਂ ਪਨ ਸਉਪਮਾਹ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਯਥਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਬਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋਤਿ ਕਾਯਬਲੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। ਪਮਾਣਕਤਂ ਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ ਪਮਾਣਕਰਾਨਂ ਰਾਗਾਦਿਕਿਲੇਸਾਨਂ ਅਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤਤ੍ਤਾ "**ਪਮਾਣਕਤਂ ਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ ਕਾਮਾਵਚਰ**"ਨ੍ਤਿ ਆਹ, ਤੇਸਂ ਪਨ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਅਪ੍ਪਮਾਣਕਤਂ ਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ ਰੂਪਾਰੂਪਾਵਚਰ**"ਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਵਿਸੇਸਤੋ ਅਪ੍ਪਮਞ੍ਞਾਭਾਵਨਾ ਸਮ੍ਭਵਤੀਤਿ ਆਹ "**ਤੇਸੁਪੀ**"ਤਿਆਦਿ। ਨਿਰੀਹਕਤ੍ਤਾ ਯਥਾ ਅਪ੍ਪਮਾਣਸਮਞ੍ਞਾ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਪਮਾਣਂ...ਪੇ॰... ਵੁਚ੍ਚਤੀ**"ਤਿ ਆਹ। **ਨ ਓਹੀਯਤਿ ਨ ਤਿਟ੍ਠਤੀ**ਤਿ ਕਤ੍ਤੂਪਚਿਤਮ੍ਪਿ ਕਾਮਾਵਚਰਕਮ੍ਮਂ ਯਥਾਧਿਗਤੇ ਮਹਗ੍ਗਤਜ੍ਝਾਨੇ ਅਪਰਿਹੀਨੇ ਤਂ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਆਸੀਦੇਤ੍ਵਾ ਪਸ੍ਸੇ ਓਹੀਯਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਦਾਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਭਾਵੇਨ ਨ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। **ਲਗ੍ਗਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਆਵਰਿਤੁਂ । **ਠਾਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤੁਂ। **ਫਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਟਿਪ੍ਫਰਿਤ੍ਵਾ। **ਪਰਿਯਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਂ ਖੇਪੇਤ੍ਵਾ। ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਰਿਯਾਦਿਯਨਂ ਨਾਮ ਵਿਪਾਕੁਪ੍ਪਾਦਬਨ੍ਧਨਮੇਵਾਤਿ ਆਹ – "**ਤਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕਂ ਪਟਿਬਾਹਿਤ੍ਵਾ**"ਤਿ। ਸੇਸਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਸੁਭਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੧੦. ਸਙ੍ਗਾਰਵਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੭੩. ਅਭਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਾਤਿ ਅਭਿਸਮੇਚ੍ਚ ਪਸਨ੍ਨਾ। ਤੇਨਾਹ – "**ਅਵੇਚ੍ਚਪ੍ਪਸਾਦਵਸੇਨ ਪਸਨ੍ਨਾ**"ਤਿ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀ ਵਿਗਤਮਲਮਚ੍ਛੇਰਤਾਯ "**ਤੁਯ੍ਹਂ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਂ ਰੁਚ੍ਚਨਕਟ੍ਠਾਨੇ ਦੇਹੀ**"ਤਿ ਆਹ। ਮਗ੍ਗੇਨੇਵ ਹਿਸ੍ਸਾ ਮਚ੍ਛਰਿਯਸ੍ਸ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਬੁਦ੍ਧਪਕ੍ਖਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਪਕ੍ਖਵਸੇਨ ਉਭਤੋਪਕ੍ਖਿਕਾ।

ਕਿਂਸੂਤਿ ਕਿਨ੍ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਾਵਚਨਂ। **ਛੇਤ੍ਵਾ** ਅਨਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਵਿਨਾਸੇਤ੍ਵਾ। **ਸੁਖਂ ਸੇਤੀ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਪਾਭਾਵੇਨ ਸੁਖੇਨ ਸੁਪਤਿ। **ਨ ਸੋਚਤੀ**ਤਿ ਤਤੋ ਏਵ ਸੋਕਂ ਨਾਮ ਵਿਨਾਸੇਤਿ। **ਕੋਧ**ਨ੍ਤਿ ਕੁਜ੍ਝਨਲਕ੍ਖਣਂ ਕੋਧਂ। **ਛੇਤ੍ਵਾ** ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ। **ਸੁਖਂ ਸੇਤੀ**ਤਿ ਕੋਧਪਰਿਲ੍ਲਾਹੇਨ ਅਪਰਿਡਯ੍ਹਮਾਨਤ੍ਤਾ ਸੁਖਂ ਸੁਪਤਿ। ਕੋਧਵਿਨਾਸੇਨ ਵਿਨਟ੍ਠਦੋਮਨਸ੍ਸਤ੍ਤਾ **ਨ ਸੋਚਤਿ। ਵਿਸਮੂਲਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਵਿਪਾਕਸ੍ਸ। **ਮਧੁਰਗ੍ਗਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਕ੍ਕੋਸਕਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਕ੍ਕੋਸਨੇਨ, ਪਹਾਰਕਸ੍ਸ ਪਟਿਪ੍ਪਹਰਣੇਨ ਯਂ ਸੁਖਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯੇਵ "**ਮਧੁਰਗ੍ਗੋ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਇਮਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਠਾਨੇ ਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ''ਅਗ੍ਗ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਰਿਯਾ**ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਾਦਯੋ ਅਰਿਯਾ।

ਏਵਞ੍ਚ ਕਥੇਸੀਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਕਿਰ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਲੋਕਪੂਜਿਤੋ, ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਯਂ ਵਾ ਤਂ ਵਾ ਵਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਤਜ੍ਜੇਤੁਂ, ਏਕਂ ਸਣ੍ਹਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਸੋ ਏਕਂ ਪੁਚ੍ਛਾਗਾਥਂ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਿਤ੍ਵਾ ''ਸਚੇ ਅਸੁਕਸ੍ਸ ਨਾਮ ਵਧਂ ਰੋਚੇਮੀਤਿ ਵਕ੍ਖਤਿ, ਯੇ ਤੁਯ੍ਹਂ ਨ ਰੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਮਾਰੇਤੁਕਾਮੋਸਿ, ਲੋਕਵਧਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਕਿਂ ਤੁਯ੍ਹਂ ਸਮਣਭਾਵੇਨਾਤਿ ਨਿਗ੍ਗਹੇਸ੍ਸਾਮਿ। ਸਚੇ ਨ ਕਸ੍ਸਚਿ ਵਧਂ ਰੋਚੇਮੀਤਿ ਵਕ੍ਖਤਿ, ਅਥ ਨਂ ਤ੍ਵਂ ਰਾਗਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਵਧਂ ਨ ਇਚ੍ਛਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਮਣੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਆਹਿਣ੍ਡਸੀਤਿ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਇਮਂ ਉਭਤੋਕੋਟਿਕਂ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਟ੍ਠੋ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਨੇਵ ਗਿਲਿਤੁਂ ਨ ਉਗ੍ਗਿਲਿਤੁਂ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਇਮਂ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਤਸ੍ਸ

ਭਗਵਾ ਅਜ੍ਝਾਸਯਾਨੁਰੂਪੰ ਕਥੇਸਿ। ਸੋ ਪਞ੍ਹਬਜਾਕਰਣੇਨ ਆਰਾਧਿਤਚਿਤ੍ਤੋ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ ਯਾਚਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਤੰ ਪਬ੍ਬਾਜੇਸਿ, ਸੋ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਕਿਚ੍ਚੰ ਮਤ੍ਥਕੰ ਪਾਪੇਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ “**ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਤੋ**”ਤਿ।

ਅਵਭੂਤਾਤਿ ਅਧੋਭੂਤਾ। ਅਧੋਭਾਵੋ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਅਵਡ੍ਢਿ ਅਵਮਙ੍ਗਲਨ੍ਤਿ ਆਹ – “**ਅਵਡ੍ਢਿਭੂਤਾ ਅਵਮਙ੍ਗਲਭੂਤਾਯੇਵਾ**”ਤਿ। **ਪਰਿਭੂਤਾ**ਤਿ ਪਰਿਭਵਪ੍ਪਤ੍ਤਾ। **ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਲਿਯੰ ਅਨਾਦਰੇ ਸਾਮਿਵਚਨਨ੍ਤਿ ਤਦਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇਸੂ**”ਤਿਆਹ। ਪਕਟ੍ਠੰ, ਪਵਡ੍ਢੰ ਵਾ ਞਾਣਨ੍ਤਿ **ਪਞ੍ਞਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਭਗਵਤੋ ਞਾਣੰ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੰ।

੪੭੪. **ਅਭਿਜਾਨਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਭਿਵਿਸਿਟ੍ਠੇਨ ਞਾਣੇਨ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ। **ਵੋਸਿਤਵੋਸਾਨਾ**ਤਿ ਕਤਕਰਣੀਯਤਾਯ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਰਿਸੋਸਿਤਨਿਟ੍ਠਾ। **ਪਾਰਮਿਸਙ੍ਖਾਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਮੁਕ੍ਕੰਸਭਾਵਤੋ ਪਾਰਮੀਤਿ ਸਙ੍ਖਾਤੰ। ਤੇਨਾਹ “**ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾਨੰ ਪਾਰਭੂਤ**”ਨ੍ਤਿ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਾਸਨਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਸ੍ਸ ਆਦਿਭੂਤੰ। ਤੇਨਾਹ “**ਉਪ੍ਪਾਦਕਾ ਜਨਕਾ**”ਤਿ। ‘‘ਇਦਮੇਵੰ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਇਦਮੇਵ’’ਨ੍ਤਿ ਤਕ੍ਕਨੰ ਤਕ੍ਕੋ, ਸੋ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਤਕ੍ਕੀ**। ਯਸ੍ਮਾ ਸੋ ਤੰ ਤੰ ਵਤ੍ਥੁੰ ਤਥਾ ਤਥਾ ਤਕ੍ਕਿਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤੰ “**ਤਕ੍ਕਗਾਹੀ**”ਤਿ। ਵੀਮੰਸਨਸੀਲੋ **ਵੀਮੰਸੀ** ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਭੂਤਮਤ੍ਥੰ ਵੀਮੰਸਨਭੂਤਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਕੇਵਲੰ ਵੀਮੰਸਨਤੋ। ਤੇਨਾਹ “**ਪਞ੍ਞਾਚਾਰੰ ਚਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਏਵੰਵਾਦੀ**”ਤਿ। ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਤਕ੍ਕੀਵੀਮੰਸੀਭਾਵੇਨ ਤਕ੍ਕਪਰਿਯਾਹਤੰ ਵੀਮੰਸਾਨੁਚਰਿਤੰ ਸਯੰਪਟਿਭਾਨੰ ਏਵਮੇਤਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ।

੪੮੫. **ਅਟ੍ਠਿਤਪਧਾਨਵਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਕਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਅਟ੍ਠਿਤਪਧਾਨਵਤੰ ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣੰ ਭੋਤੋ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਪਧਾਨੰ ਅਹੋਸਿ। **ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਪਧਾਨਵਤੰ ਅਹੋਸਿ** ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਪਧਾਨਵਤਾਧਿਗਤਾਨੰ ਏਤਾਦਿਸਾਨੰ ਅਰਹਤੰ ਅਚ੍ਛਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲਾਨੰਯੇਵ ਆਵੇਣਿਕਪਧਾਨਵਤੰ ਅਹੋਸਿ। **ਅਜਾਨਨ੍ਤੋਵ ਪਕਾਸੇਤੀ**ਤਿ ਅਯੰ ਪੁਚ੍ਛਿਤਮਤ੍ਥੰ ਸਯੰ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਏਵ ਕੇਵਲੰ ਸਦ੍ਦੂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾਵ ਪਕਾਸੇਸੀਤਿ ਸਞ੍ਞਾਯ ਆਹ। **ਅਜਾਨਨਭਾਵੋ ਸਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਇਮੇ ਅਧਿਦੇਵਾਤਿ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਜਾਨਨੇ ਅਸਤਿ। **ਪਣ੍ਡਿਤੇਨ ਮਨੁਸ੍ਸੇਨਾ**ਤਿ ਲੋਕਵੋਹਾਰਕੁਸਲੇਨ ਮਨੁਸ੍ਸੇਨ, ਤ੍ਵੰ ਪਨ ਲੋਕਵੋਹਾਰੇਪਿ ਅਕੁਸਲੋ। ਵਚਨਤ੍ਥਞ੍ਚ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਦਤਿ। **ਉਚ੍ਚੇਨ ਸਮ੍ਮਤ**ਨ੍ਤਿ ਉਚ੍ਚੰ ਸੁਪਾਕਟੰ ਸਬ੍ਬਸੋ ਤਰੁਣਦਾਰਕੇਹਿਪਿ ਸਮ੍ਮਤੰ। ਞਾਤਮੇਤੰ ਯਦਿਦੰ ਅਤ੍ਥਿ ਦੇਵਾਤਿ। ਤੇਨਾਹ “**ਸੁਸੁਦਾਰਕਾਪੀ**”ਤਿਆਦਿ। **ਦੇਵਾ**ਤਿ ਉਪਪਤ੍ਤਿਦੇਵਾ। **ਅਧਿਦੇਵਾ ਨਾਮ** ਸਮ੍ਮੁਤਿਦੇਵੇਹਿ ਅਧਿਕਦੇਵਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ, ਤਦਞ੍ਞੇ ਚ ਮਨੁਸ੍ਸੇ ਅਧਿਕਭਾਵੋ ਕਿਮੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ। ਸੇਸੰ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯਮੇਵ।

ਪਪਞ੍ਚਸੂਦਨਿਯਾ ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸਙ੍ਗਾਰਵਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ ਚ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ।

ਮਜ੍ਝਿਮਪਣ੍ਣਾਸਟੀਕਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।